

ကျေးဇူးတော်ရှင် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး
 ဗုဒ္ဓသာသနာဝိသိဋ္ဌတိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကကောဝိဒ
 တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
 ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝိသဇ္ဇက
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု
 အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက

အရှုငြိမ်းစိတ္တသမာဓရာတိဝိသ

၏

ဟောစဉ်တရားတော်များ

(တတိယတွဲ)

တိပိဋက=နိကာယ သာသနာပြု ဥပဋ္ဌာက စာအုပ်စာပေနှင့်
 မော်ကွန်းအဖွဲ့က ထုတ်ဝေသည်။

အမှတ် ၁၂၊ စကားဝါလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

သာသနာ-၂၅၄၉

ကောဇာ-၁၃၆၇

ခရစ်-၂၀၀၆

အရဟံဂုဏ်တော်ပုတီးစိတ်နည်း

- (၁) သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၊ အပါယ်ဝဋ်ဆင်းရဲ၏အကြောင်း မကောင်း ယုတ်မာ တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာရန်သူတို့ကို အရဟံတ္ထမဂ် ဉာဏ်သန်လျက်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ်၊
- (၂) ဝါသနာ အငွေဓာတ်နှင့်တကွ ထိုတစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ ရန်သူတို့မှ ဝေးကွာ၊
- (၃) ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ မကောင်းမှုကို မပြု၊
- (၄) ပြစ်မှု ကြိမ်ဖန် အတန်တန် လည်တတ်သော သံသရာစက်၏ အကန်ကို ဖျက်ဆီး၊
- (၅) ကြီးကဲလွန်မြတ် ဂုဏ်သကတ်ကြောင့် လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ တို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက် -

(ဆိုခဲ့ပြီးတောင်း ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်) တစ်သောင်း တိုက်လုံး ငြိမ်အုန်းညိုညံ အရဟံ+အရဟံ ဟူသော ဂုဏ်တော် ကြီးဖြင့် အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင် ပြန့်လှိုင်ကျော်စောတော် မူသော မြတ်စွာဘုရား ... မြတ်စွာဘုရား ... ။

သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ

(တစ်ခေါက်ဆုံးမှ ပုတီးတစ်လုံးချ)

ကျေးဇူးတော်ရှင် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး
 ဗုဒ္ဓသာသနာဝိသိဋ္ဌတိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကကောဝိဒ
 တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
 ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝိသဇ္ဇက
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု
 အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက

အရှေ့တောင်အာရှဘုရားတော်ဝိသိဋ္ဌ

၏

ဟောစဉ်တရားတော်များ

(တတိယတွဲ)

တိပိဋက=နိကာယ သာသနာပြု ဥပဋ္ဌာန စာအုပ်စာပေနှင့်
 မော်ကွန်းအဖွဲ့က ယုတ်ဝေသည်။

အမှတ် ၁၂၊ စကားဝါလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်မှုတမ်း

စတုတ္ထအကြိမ်

၂၀၀၆၊ ဖေဖော်ဝါရီလ

အုပ်ရေ ၁၅၀၀

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ

ဦးအောင်သန်း(၂)

အတွင်းရေးမှူး

တိပိဋက=နိကာယ စာအုပ်စာပေနှင့် မော်ကွန်းအဖွဲ့
အမှတ် ၃၂၊ စကားဝါလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

တိပိဋကဓရ မေဃာဏ္ဍာဂါရိက အဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌာရု
အဘိဓမ္မ အဂ္ဂမဟာ သဒ္ဓမ္မဇောတိက
အရှင်ဝိနိတ္ထသာရာဘိဝံသ

**တိပိဋကဓရ ဓမ္မာဏာဂါရိက မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဟောစဉ်တရားတော်များ တတိယတွဲကို စတုတ္ထအကြိမ် ပြန်လည်
ထုတ်ဝေခြင်း အကြောင်း အမှာစာ**

ဤဟောစဉ်တရားတော်များ တတိယတွဲ၌ -

- ၁။ သုဿပဏ္ဍိတဇာတ်တရားတော်
- ၂။ သုမနသာမဏေရဝတ္ထုတရားတော်
- ၃။ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန်တရားတော်
- ၄။ အာဠဝကသုတ္တန်တရားတော်
- ၅။ ဝမ္ဗိကသုတ္တန်တရားတော်
- ၆။ သဘိယသုတ္တန်တရားတော်
- ၇။ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်တရားတော်
- ၈။ ရတနသုတ္တန်တရားတော်တို့ ပါရှိသည်။

၁။ သုဿပဏ္ဍိတဇာတ်တရားတော်

ဇာတ်တော်များသည် ဘုရားလောင်းတို့၏ ပါရမီဖြစ်ကျင့်ပုံများကို ဖော်ပြရာ ဗုဒ္ဓဘာသာများ နည်းမှီအတုယူ လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်ရန် ဇာတ်တော်များကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဟောကြားလေ့ရှိပါသည်။

၂။ သုမနသာမဏေရဝတ္ထုတရားတော်

သာမဏေကျော်လေးပါးအနက် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော သုမနသာမဏေသည် ဒါယဇ္ဇဥပသမ္ပဒါအဖြစ် ခုနစ်သားကပင် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်။ ဒါယဇ္ဇဥပသမ္ပဒါအဖြစ်ရောက်သူ သာသနာတော်၌ နှစ်ပါးသာရှိသည်။ သုမနသာမဏေနှင့် သောပါကသာမဏေတို့ဖြစ်သည်။

၃။ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန်တရားတော်

ဤသုတ္တန်အရ လူ့အချင်းချင်း အသက်တို့ရှည်၊ ရောဂါထူပြော၊ ကင်းရှင်း၊ အဆင်းလှ၊ မလှ၊ ခြွေရုံ နည်း၊ များ၊ ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာ၊ အမျိုးယုတ်၊ မြတ်၊ ပညာနဲ့ထက်၊ ကွဲပြား ကြသည်မှာ မိမိတို့ ပြုလုပ်မှု ကံကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု သိနိုင်ပါသည်။

၄။ အာဠဝကသုတ္တန်တရားတော်

ဤအာဠဝကသုတ္တန်၌ အာဠဝကဘီလူး၏ မေးခွန်းများသည် ကျော်ကြားလှသည်။ လောက၌ အမြတ်ဆုံးဥစ္စာ၊ ချမ်းသာကြောင်းအကျင့်၊ အချို့မြိန်ဆုံးအရသာ၊ အမြတ်ဆုံးအသက်မွေးမှု စသည်တို့သည် အာဠဝကဘီလူး၏ အမေးပုစ္ဆာများ ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ဝဗ္ဗိကသုတ္တန်တရားတော်

ဤဝဗ္ဗိကသုတ္တန်သည် ခန္ဓာကိုယ်ကို တောင်ပုံနှင့်နှိုင်း၍ တရားရှုမှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်ကုမာရကဿပ မေး၍ ဘုရားရှင်အဖြေ ၁၅ ချက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ တိပိဋကဓရ မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးက မှတ်ရလွယ်အောင် (၁)ဤခန္ဓာကိုယ် တောင်ပုံဆိုလော့ စသည်ဖြင့် လင်္ကာသီးကုံးထားပါသည်။

၆။ သဘိယသုတ္တန်တရားတော်

သဘိယပရိမိုဇ်သည် ပရိမိုဇ်မတစ်ဦး၏သားဖြစ်သည်။ ဝါဒအမျိုးမျိုးကို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော ဝါဒရှင်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရားအား ပုစ္ဆာပေါင်းနှစ်ဆယ်ကို မေးခဲ့ရာ မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားသည်ကို ကြားနာရသဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သည်။ သဘိယသုတ္တန်၏ ပါဠိဂါထာများနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ ခက်ခဲနက်နဲလှရာ ဆရာတော် ကျက်မှတ်ရာ၌ မလွယ်ပုံကို တရားတော်၌ ထည့်၍ပင် မိန့်ကြားခဲ့ရသည်။

၇။ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်တရားတော်

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်တရားတော်သည် ဓမ္မစကြာတရားနာကြားရ၍ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသော ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့အား ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာကို အကျယ် ဖွင့်ဆိုဟောပြောသော တရားဖြစ်ရာ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးလုံး ရဟန္တာ ဖြစ်စေသော တရား ဖြစ်သည်။ တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ကြီးသည် အဘိဓမ္မာနည်းများဖြင့် အကျယ် ဝေဖန်ဟောကြားထားသည်။

၈။ ရတနသုတ္တန်တရားတော်

ဤသုတ္တန်ကို ပရိတ်တော်အဖြစ် ရွတ်ဆိုသရဇ္ဈာယ်နိုင်ရန် ပရိတ်ကြီး ၁၁- သုတ်တွင် ပါဝင်သော သုတ္တန်ဖြစ်သည်။ ရတနသုတ်ကို ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ် နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် ကပ်သုံးပါးမှ လွတ်ကင်းကြစေရန် ရည်သန် ဟောကြားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤဟောစဉ်တရားတော်များ တတိယတွဲ၌ ပင်မဇာတ်လမ်းတစ်ခုနှင့် ဝတ္ထုတစ်ခု၊ သုတ္တန်တရားတော် ၆ ပုဒ်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ သုတ္တန်တရားတော်များကို ဟောကြားရာ၌ ဆိုင်ရာဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများဖြင့် တန်ဆာဆင် ဟောကြား ထားရာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှပါသည်။ ထို့ပြင်မှတ်သားဖွယ်ရာ နိဒါန်း အချက်အလက်များနှင့် ဆရာတော်ကြီး၏ ထေရုပုတ္တိအကျဉ်းလည်း ပါဝင်ရာ စာရှုသူများ ကြည်ညိုသဒ္ဓါပွားကြသဖြင့် ဝယ်ယူအားပေးကြသောကြောင့် ယခုစတုတ္ထအကြိမ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ကြောင်း အသိပေးအပ်ပါသည်။

တိ=နိ စာအုပ်စာပေနှင့် မော်ကွန်းအဖွဲ့

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ၏

ဟောစဉ်တရားတော်များ (တတိယတွဲ)

နိဒါန်း

ဟောစဉ်တရားတော်များ ပုံနှိပ်ခြင်း

သာသနာရေး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (ဟောင်း) ဦးကြည်ညွန့်သည် အာဒိတိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌဂုရု မင်းကုန်း ဆရာတော်ဘုရား၏ ဟောစဉ်တရား တိပိဋကများကို ဟောစဉ်တရားစာအုပ် ဖြစ်ရေးအတွက် သာသနာရေး ဦးစီးဌာန၊ ကျမ်းပြုဌာနမှ ကျမ်းပြုမှူး ဦးအေးနိုင်အား တာဝန်ပေးခဲ့ပါ သည်။ ဤသို့တာဝန်ပေးဆောင်ရာတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သဖြင့် သာသနာ ရေး ဦးစီးဌာနသည် “အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ ဟောစဉ်တရားတော် များ” ပထမတွဲနှင့် ဒုတိယတွဲကို ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် တတိယ တွဲကို မဆိုထားဘိပထမတွဲနှင့် ဒုတိယတွဲကိုပင် ထပ်မံထုတ်ဝေရန် အခြေ အနေမပေးသဖြင့် တိပိဋက = နိကာယသာသနာပြုအဖွဲ့ကို ထုတ်ဝေခွင့် လွှဲပေးလိုက်ပါသည်။

မူလ သဘောတူညီချက်

သာသနာရေးဦးစီးဌာနနှင့် တိပိဋက- နိကာယသာသနာပြုအဖွဲ့တို့ မူလက သဘောတူထားသည်မှာ တရားအတိုများကို စုပေါင်း၍ “အရှင် ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ ဟောစဉ်တရားတော်များ” အမည်ဖြင့် သာသနာ ရေးဦးစီးဌာနက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန်၊ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်

တတိယအကြိမ်

[က] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တရားတော်နှင့် ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ကဲ့သို့သော ရှည်သော တရားတော် များကို တိပိဋက-နိကာယသာသနာပြုအဖွဲ့က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ တိပိဋက-နိကာယသာသနာပြုအဖွဲ့သည် သာသနာရေး ဦးစီးဌာနမှ ခွင့်ပြုချက်အရ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၏ တာဝန်ဖြစ်သော ဟောစဉ်တရားဘာသာများ ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲကိုလည်းကောင်း၊ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး၊ သေးလက် တရားတော် (၁-ရဟန်းယောက်ျား ချိန်ခွင်ကြီး) ကိုလည်းကောင်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလျက် ရှိပါသည်။

တတိယတွဲကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း

ရှားပါးနေပြီဖြစ်သော ဟောစဉ် ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲစာအုပ်များ အလုံအလောက် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီး ဖြစ်သဖြင့် ယခုအခါ တတိယတွဲကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ရန် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဟောစဉ်တရား တိပ်ခွေများမှ စာကူးသည့် လုပ်ငန်းကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ဒုတိယကျမ်းပြုမှူး ဓမ္မာစရိယဦးတင့်အောင်က ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဆရာ ဦးတင့်အောင် ကူးပြီး သောစာမူကို ဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ ဆက်ကပ်ပါသည်။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ထိုစာအုပ်တိုင်း ပြင်ဆင် တည်းဖြတ်၍ ကိုယ်တော်တိုင် လက်နှိပ်စက် ရိုက်ပြီး စာမူမှ စောင်ပွားကာ စာပေဓိစစ်ရေးရုံးသို့ တင်နိုင်သည်အထိ ဆောင်ရွက်တော်မူပါသည်။

ဤသို့ ကူးယူတည်းဖြတ်၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောတော်မူသော တိပ်ခွေပေါင်း အစိတ်ခန့်မှ တရားတော် ရှစ်ပုဒ်ကို ကျမ်းတကျမ်း အဖြစ် ပုံနှိပ်ရန် ဝိမာနပြည်ပီသဖြင့် ယခင် ဟောစဉ်စာအုပ်များ အတိုင်း “အရှင်ဝိစိန္တသာရာဘိဝံသ ၏ ဟောစဉ်တရားတော်များ” တတိယတွဲအဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယအကြိမ်

ဤဝာအုပ်၏ ထူးခြားချက်

ဤ တတိယဘွဲ့၏ ထူးခြားချက်မှာ ယခင်အဘွဲ့များကဲ့သို့ ဓာလုံ၊ သေး မဟုတ်ဘဲ ဓာလုံကြီးဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း-

အကြံပေးချက်

ဤ တရားဝါကို အသက် ၅၀ ကျော် လူကြီးများ အများအားဖြင့် ဖတ်ရှုကြမည်ဖြစ်ပါ၍ “ဓာမုန်နှာ ချားမည်ကို အလေးမပြုဘဲ” ၁၈ ပွိုင် ဓာလုံဖြင့် ချည်း ရိုက်နှိပ်ရန် အကြံပေးပါသည်။

(ပုံ) ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ

ဟူ၍ အကြံပေး တိုက်တွန်းတော်မူသည့်အတိုင်း ၁၈ ပွိုင်ဖြင့် ရိုက်နှိပ် ယားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းစာအုပ်၏ ဂုဏ်ရည်

မင်းကုန်း၊ တိပိဋကဓရဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် “အရှင်ဝိစိတ္တ သာရာဘိဝံသ ၏ ဟောစဉ်တရားတော်များ” ကို မဖတ်နာမိ ဓမ္မမိတ်ဘူ အပေါင်းကိုအား ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဟောစဉ် တရားများနှင့် မိတ်ဆက်ပေးလိုပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဟောစဉ်တရားတော် များကို ကျမ်းစာရေးဟန်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ တရားသဘင် တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားတော်မူသည့်အတိုင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ အသံကို အကွာဖြင့် ဖလှယ်ထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဟောစဉ် တိပိဋကဓရများစွာတို့အနက်မှ တရား တော် ရှစ်ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ကောက်နုတ် ထားပါသည်။ ထိုတရားတော် ရှစ်ပုဒ်မှာ-

[ကိ] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

- ၁။ သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်
- ၂။ သုမနသာမဏေဂဝတ္ထု တရားတော်
- ၃။ စူဠကမ္ပဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော်
- ၄။ အာဠဝကသုတ္တန် တရားတော်
- ၅။ ဝဗ္ဗိကသုတ္တန် တရားတော်
- ၆။ သဘိယသုတ္တန် တရားတော်
- ၇။ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော်
- ၈။ ရတနသုတ္တန် တရားတော်တို့ ပြစ်ပါသည်။

၁။ သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်

ဇာတ်ထော်များကို ဟောကြားခြင်း၌ ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဇာတ်တော်သည် အောက်ခြေမှစ၍ လူတို့လိုက်နာ ကျင့်သုံးစေရန်ဖြစ်၍ ပြစ်ပါသည်။ ဤ အကြောင်းကို မဟာဓမ္မပါလဇာတ် တရားတော်၌—

“မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဂုဏ်သည် ဝေဿဂုဏ်၊ ဓမ္မဂုဏ်ရယ်လို့ နှစ်မျိုး ရှိပါတယ်။ ဂ္ဂဟကာယ ဂုဏ်တော်ကျတော့ သရီရဂုဏ် ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဘုရားရဲ့ ကျေးဇူးဂုဏ်တော်တွေထဲမှာ ဇာတ်တော်တွေ သည် ဝေဿဂုဏ်ကို ဦးတည်ပြတာ ပြစ်ပါတယ်။ မိမိတို့ လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့် နမူနာတွေ ဇာတ်တော်မှာ အများကြီးပါပါတယ်။ ဒါကြောင့် အောက်ခြေကနေပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးစေ ဆိုပြီးတော့ ဇာတ်တော်ကို ဟောပါတယ်”။ (ဟောစဉ် ပ၊ ၅၁-၃၅၅)ဟု တွေ့ရပါသည်။

တတိယအကြိမ်

နိဒါန်း

သသပဏ္ဍိတဇာတ်သည် ဇာတကဋကထာ၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ ပုစိမန္တ
ဝင်္ဂလာ ဇာတ်တော်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဇာတ်တော်သည် ဘုရားအလောင်း၊
ယုန်ပညာရှိနှင့် အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း၊ ဖျံ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်
အလောင်း၊ မြေခွေ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း၊ မျောက်၊ လေးဦး
သားတို့ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လျက် လပြည့်နေ့၌ ရှစ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်း
ကြပုံ၊ ဘုရားအလောင်း၊ ယုန်မင်းက မိမိ၏ အသားကို အလှူပေးပုံ၊
မီးပုံတွင်း ခုန်ဆင်းသော်လည်း မွေးညင်းတစ်ပင်ကိုမျှ မီးမလောင်ပုံ၊
သီကြားမင်း ကြည်ညိုလှ၍ ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်စိမ့်စောသာငှာ တောင်
ဆီမင်နှင့် လ တွင် ယုန်ရုပ်ရေးသားပုံတို့ကို ဖော်ပြသော ဇာတ်တော်
ဖြစ်ပါသည်။

ဤဇာတ်တော်၌-

- ၁။ နက်ဖြန် ဥပုသ်နေ့ဖြစ်သည်။ သင်တို့ သုံးဦးသားသည် သီလ
ဆောက်တည်၍ ဥပုသ်စောင့်ဆုံး ကြပါ။
- ၂။ သီလ၌တည်၍ လှူစောအလှူသည် အကျိုးကြီး၏။
- ၃။ ထို့ကြောင့် အလှူခံရောက်လာလျှင် စားစရာထဲမှ လှူပြီးမှ
စားကြ ဟု ဩဝါဒပေးပါသည်။

ဤဩဝါဒသည် ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ ကျင့်ဆုံး
ထိုက်သည့် ကျင့်စဉ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့သည် လူဒါယကာ တို့အား
အလှူအကျိုးကြီးအောင် သီလဆောက်တည်စေပြီးမှ လှူဒါန်းစေလေ့
ရှိပါသည်။

ဤတရားတော်၌ “ထုံးမတိမ် ငုံး-အိမ်-ကျူ-လ-”ဟူသော ကမ္ဘာ
တည်သည့် ကပ္ပဒိတိတရားလေးပါးကို ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားနာယူ
ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

[၇] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဤတရားတော်၏ နိဂုံးပိုင်း၌ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မြတ်စွာ
ဘုရား ဟောကြားတော်မူသော ဒါနကထာ၊ သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာ၊
မဂ္ဂကထာ ဒေသနာ အစဉ်အတိုင်း ဆရာတော်ဘုရား၏ ပြဿနာ
လူသာမန်တို့ အလွယ်တကူ နှလုံးသွင်းနိုင်ရန်—

၁။ ပဋိသန္ဓေ၊ အို နှာ သေ ဟု၊ လေးတွေရင်းမြစ်၊ ဒုက္ခဖြစ်၏၊
မချစ်ယှဉ်တွဲ၊ ချစ်သူကဲ့နှင့်၊ လိုလဲမရ၊ အကျဉ်းပြသော၊
ပဉ္စဂ္ဂပါဒါ ငါးခန္ဓာ၊ သစ္စာဒုက္ခ မှန်မောလှ။

စသည်ဖြင့် စတုသစ္စ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အလွယ်ပျားပျားနိုင်အောင် ဟော
ကြားတော်မူပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ လက်ဦး တရားရ
ဆည့် အရှင်ကောဏ္ဍညသည်ပင်လျှင် ဤ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်
ဆောတာပန်ဖြစ်ကြောင်း သာဓကဆောင်၍ အားပေး တိုက်တွန်းထား
တော်မူပါသည်။

၂။ သုမနသာမဏေရဝတ္ထု တရားတော်

တေဒဂ်ရခြင်းအကြောင်း

မြတ်စွာဘုရား၏ ဓလေ့တော်ကား ပရိသတ်လေးပါးအလယ်၌ နှိမ့်ချ
အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို မြင်မိရုံတောင်ဖြင့် ကြိတ်ချေတိသို့ အပါယ်လေးပါး
ဖြင့် ထိတ်လန့်စေလျက် နှိမ့်ချတော်မူ၏။ ချီးမြှင့်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား
ဘဝဂ်သို့ပင် ပင့်တင်တိသို့ သုဂတိချမ်းသာဖြင့် ချီးမြှင့်တော်မူ၏။ တေဒဂ်
အရာစသော ဌာနန္တရ ထားထိုက်သော ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမ၊
ဥပါသကာ ယောကျ်ား၊ ဥပါသိကာ မိန်းမတို့ကို အကြောင်းလေးပါး
နှင့်လျော်စွာ ဌာနန္တရ ထားတော်မူ၏။

တေဒဂ်ရရာသော အကြောင်းလေးပါးကား—

- (၁) ထိုတေဒဂ်အရာ၌ ပွဲလမ်းရခြင်း အကြောင်းထူးရှိခြင်း၊
- (၂) ရွေးဆုတောင်း ပါရမီကံ အထူးပါခြင်း။

တတိယအကြိမ်

(၃) အလေ့အလာရှိခြင်း၊

(၄) ရထိုက်သော တေဒဂ်အရာ ဌာနန္တရဂုဏ် ကလွန်ခြင်း ဟူ၍ လေးပါးတည်း။

တေဒဂ်မရသော်လည်း ချီးမွမ်းခံရသော အမကြောင်း

တေဒဂ်ရထိုက်သူကို တေဒဂ်အရာဖြင့် ချီးမြှင့်တော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ တေဒဂ်ရမှသာ ကျော်စောသည် မဟုတ်သေး၊ တေဒဂ်ပင် မရသော်လည်း ချီးမြှင့်ထိုက်သော ဉာဏ်ရှိ၍ ချီးမြှင့်ခံရသူ၊ ကျော်စောသူ လူ-ရှင်-ရဟန်းတို့လည်း များစွာ ရှိသေး၏။

ထိုအထဲတွင် သာမဏေငယ်များ များစွာပါဝင် ပါသည်။ ထို သာမဏေတို့အနက် သာမဏေကျော်လေးပါး ပူဇော် သီးခြား ထင်ရှား သူတို့မှာ-

- ၁။ ဝနဝါသိကတိဿသာမဏေ
- ၂။ ပဏ္ဍိတသာမဏေ
- ၃။ သံကိစ္စ သာမဏေ
- ၄။ သုမန သာမဏေတို့တည်း။

ဤ သာမဏေကျော်လေးပါး အဝင်အပါ သုမနသာမဏေရ ဝတ္ထုတရားတော်ကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သုမနသာမဏေ ပွဲရခြင်း

ဤ သုမနသာမဏေသည် ၇-နှစ်အရွယ် အငယ်ကလေးနှင့် ပွဲရအကျော် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဖြစ်တော်မူသော အရှင်အနုရုဒ္ဓါက လေ့လာဟောတော် ဆေးအဖြစ် အနောတက်အိုင်ရှင် ပန္နဂ နဂါးပင်၊ သံဃာ့အနောဟတ်ရေ တောင်းခိုင်းရာ ဖိမိရေကစားရန် ပြင်ဆင်စေရန်

[၈] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မိမိဦးခေါင်းပေါ် မြေမှုန့်ချသော သာမဏေကို စာ မျက်ထွက်၍ အနောတတ်အိုင်ကို မမြင်ရအောင် ပါးယျဉ်းဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားသည်။ သုမနသာမဏေက အနူးအညွတ်တောင်းသည်။ နဂါးမင်းက မပေးချေ။ နောက်ဆုံးတွင် နဂါးမင်းက ယူနိုင်လျှင် ယူတော့ဟု ခွင့်ပေးသည်။ သုမနသာမဏေလည်း သိကြား၊ ဗြဟ္မာတို့ကို သက်သေရှာ၍ နဂါးမင်းကို နှိမ်နင်းကာ အနောတတ်ရေကို ရအောင်ယူသည်။ နဂါးမင်းလည်း သိကြား၊ဗြဟ္မာတို့၏ ရှေ့မှောက်၌ အရှုံးကြီး ရှုံးရသည်ကို ရှက်လှ၍ သာမဏေနောက် လိုက်သည်။ ဆရာဖြစ်သူ ရှင်အနုရုဒ္ဓါက ဖျောင်းဖျမှ နဂါးမင်း ဝန်ချကန်တော့ကာ တပည့်ဒကာအဖြစ် ခံယူသည်။

ဝါကျွတ်သောအခါ ရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် သုမနသာမဏေကို ခေါ်၍ သာဝတ္ထိသို့ ကြွတော်မူရာ ရှင်အနုရုဒ္ဓါကို ကြိုဆိုသူများသလောက် သုမနသာမဏေလယ်ကို ကြိုဆိုသူ မရှိရကား ပုထုဇဉ် ရဟန်းများက ပါး နား ဆဲလိမ်၍ ကျီစားကြသည်ကို မြတ်စွာဘုရား သိတော်မူလျှင် ထိုရဟန်းများ၏ ကြီးလေးသောအပြစ်ကို သိရအောင် သာမဏေလယ်များကို ခြေဆေးရေအဖြစ် အနောတတ်ရေ ခပ်ခိုင်းသည်။ ရဟန္တာ သာမဏေများသည် သုမနသာမဏေကို ရည်ရွယ်မှန်း သိကြသဖြင့် လည်းကောင်း၊ သာမန်သာမဏေများ မခပ်နိုင်၍ လည်းကောင်း အနောတတ်ရေကို မယူဆောင်နိုင်ပါဟု လျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ သုမနသာမဏေသည် ဓရအိုး အလုံးခြောက်ဆယ်ခန့်ဆံ့သော ရွှေအိုးကို လက်ကတွဲလဲဆွဲ၍ အနောထတ်ဓရခပ်ပြီး ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာသည်။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသခင် ရှေ့တော်မှောက်၌ပွဲ ရသဖြင့် သာမဏေကျော်ဟု တင်ပါသည်။ ဤသို့ ပွဲရသည်ကို အကြောင်းပြု၍ “ဝါယဇ္ဇ-ဥပသမ္ပဒါ-အဗ္ဗေခံရဟန်း” အဖြစ်ဖြင့် ၇-နှစ်အရွယ်ကပင် ရှင်သာမဏေဘဝမှ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို ရတော်မူပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ဝါယဇ္ဇဥပသမ္ပဒါရသူ နှစ်ဦးသာ ရှိပါသည်။ သောပါကသာမဏေနှင့် သုမနသာမဏေတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၃။ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော်

လူလူချင်း ကွဲပြားခြားနားခြင်း အကြောင်း

လူ့လောက၌ လူချင်းတူပါလျက် အသက်ရှူချင်း ကဲ့သည်ဟု ဆိုသကဲ့သို့ အသက်၊ စည်းစိမ်၊ အမျိုး-ရုပ်ဆင်း စသည်အားဖြင့် ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ တန်ခိုးရှင် ဖန်ဆင်း၍လော၊ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်ချင်းလော-ဟု ဟော့တော့ပူယ်ရှိပါသည်။ ရှေးကလည်း တွေးတောခဲ့ကြပေသည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ ဥပရိပုဏ္ဏာသပါဠိတော်လာ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန် ဤပြဿနာကို တောဒေယျပုဏ္ဏား၏သား သုဘလုလင်က မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားခဲ့ပေသည် အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက-

- ကမ္မဿကာ - ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည်
- ကမ္မဒါယာဒါ - ကံသာလျှင် အမွေခံရှိသည်
- ကမ္မယောနိ - ကံသာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသည်
- ကမ္မဗန္ဓု - ကံသာလျှင် အဆွေအမျိုးရှိသည်
- ကမ္မပုဋိဿရကာ - ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်ရာရှိသည်ဟု

အကျဉ်းမျှ ဟောပြောတော်မူပါသည်။

ဤကိုရည်၍ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် ကိုးခန်းပျို့ (ပိုဒ်စေ ၄၂)၌-
 မြတ်ယုတ်မျိုးရိုး၊ တန်ခိုးထင်တိမ်၊
 စည်းစိမ်သုခ၊ ရ မရနှင့်၊
 ထေဂါနည်းများ၊ ပိုင်းခြားခန့်တွက်၊
 အသက်တိုရှည်၊ လှသည်ရှုပ၊
 မလှရုပ်ဝါ၊ ပညာရှိ မဲ့၊
 တစ်ဆယ့်လေးပါး၊ ဤအပြားလည်း၊

[ကော်] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သိကြားပရမိသွား၊ ဗြဟ္မာနတ်ခေါင်း၊
တော တောင် မီး ရေ၊ မိုးလေခပင်း၊
ဖန်ဆင်းမတတ် ကမ္မဿကာ၊
မှတ်ထင်ရာသည်၊ ယင်းသာ ဘူတဝါဒီတည်း။

ဟု စပ်တော်မူပါသည်။

ဤသည်ကို နားမလည်၍ လူလူချင်း ကွဲပြားခြားနားရသည့်
အကြောင်းရင်းကိုအကျယ်ဝေဖန်ဟောကြားတော်မူရန် တောင်းပန်ရာ-

၁။ ပါဏာတိပါတကံကြောင့်	အသက်တိုသည်။
၂။ ပါဏာတိပါတကံ ကင်းသောကြောင့်	အသက်ရှည်သည်။
၃။ သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲခဲ့သောကြောင့်	ရောဂါများသည်။
၄။ သူတပါးကို မညှဉ်းဆဲသောကြောင့်	ရောဂါနည်းသည်။
၅။ ဒေါသကြီးသောကြောင့်	အဆင်းမလှ။
၆။ ဒေါသနည်းသောကြောင့်
(မေတ္တာပွား၍)	အဆင်းလှသည်။
၇။ ဣဿာ (ငြိူစုခြင်း) ကြောင့်	တန်ခိုးဩဇာ
အခြွေအရံ နည်းသည်။
၈။ ဣဿာကင်းသောကြောင့်	တန်ခိုးဩဇာ
အခြွေအရံများသည်။
၉။ ဒါနနည်းသောကြောင့်	ဆင်းရဲသည်။
၁၀။ ဒါနများသောကြောင့်	ချမ်းသာသည်။
၁၁။ မာနရှိသောကြောင့် (ဂါရဝ၊
နိဝါတ ကင်း၍)	အမျိုး ယုတ်ညံ့သည်။
၁၂။ မာနကင်းသောကြောင့် (ဂါရဝ၊
နိဝါတ ရှိ၍)	အမျိုး မြတ်သည်။

တတိယအကြိမ်

နိဒါန်း

[ကံ]

၁၃။ ပညာရှိကို မမှီဝဲသောကြောင့်

ပညာဉာဏ်ခေါင်းပါး
သည်။

၁၄။ ပညာရှိကို မှီဝဲသောကြောင့်

ပညာဉာဏ်ကြီးမား
ဆည်း။

ဟု အကျယ် ဟောတော်မူပါသည်။

ဤ အကြောင်းအရာကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သီတံလင်္ကာများ
ဖြင့် ဟောကြားထားတော်မူပါသည်။

၄။ အာဠဝကသုတ္တန် တရားတော်

မာရ်နတ်ထက် ခက်ထန်သူ

အာဠဝီမင်းကြီးသည် တောကစားရင်း နယ်ကျွံသွားရာမှ အာဠဝက
ဘီလူးမင်းပိုင် ညောင်ပင်အောက် ဝင်ခိုပါသည်။ ဝေဏ္ဍဝဏ်နတ်မင်း၏
အမိန့်အရ အရိပ်အောက်ဝင်သူကို စားပိုင်ရကား အာဠဝီမင်းကြီး
အစားခံရမည့် အခြေတွင် ဘီလူး ကျေနပ်အောင် နေ့တိုင်း လူတစ်ယောက်
နှင့် ထမင်းတစ်အိုး ပို့ပါမည်ဟု ကတိကဝတ်ပြု၍ ဘီလူးလက်မှ
အလွတ်ရုန်းခဲ့သည်။ သို့သော် ကြောက်လန့်တကြား ထားခဲ့ရသော
ကတ်ဖြစ်၍ နှစ်-လ-ရက်ကို မသတ်မှတ်ခဲ့။ ထို့ကြောင့် နေ့စဉ် လူ
တစ်ယောက်နှင့် ထမင်း တစ်အိုးကျ ပို့လာရရာ နောက်ဆုံး ပို့စရာလူ
ကုန်၍ ကလေးများကို ပို့ရတော့သည်။ ကလေးများကုန်၍ အာဠဝီ
မင်းကြီး၏ သားလေးအလှည့် ကျပပါသည်။

ထိုအချိန်တွင် မြက်စွာဘုရားသည် ချေချွတ်ရမည့်သူကို ကြည့်တော်
မူရာ--

၁။ ငါဘုရား သွားလို့ ရှိယင် အာဠဝကဘီလူး သောတာပန်
အရိယာ ဖြစ်မယ်။

တတိယအကြိမ်

[ကား] တိပိဋကဓရ ဟောဉ်တရား (တတိယတွဲ)

၂။ နောက်တစ်နေ့နံနက် အာဠဝိပြည်တံခါးဝမှာ အာဠဝကသုတ္တန် တစ်ပန် ပြန်ဟောရမယ်။ ထိုအခါ ရှစ်သောင်း လေးထောင် သော ဝေနေယျတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်း ဝင်ကြလိမ့်မယ်။

၃။ ဝါဘုရားသွားလို့ရှိယင် အာဠဝက မင်းသားလေးလဲ သေဘေး က လွတ်မြောက် နောက်တစ်ချိန် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာ တဲ့အခါ အနာဂါပိအရိယာ ဖြစ်လိမ့်မယ်။

ဤအကျိုးသုံးပါးကို မြင်တော်မူသဖြင့် အာဠဝကဘိလူး၏ ဗိမာန်သို့ ဝင်တော်မူပါသည်။

ဤအကြောင်းကိုသိရသော အာဠဝကဘိလူးသည် အမျက်ထွက်လှ၍ ချက်ခြင်းပြန်လာကာ မြတ်စွာဘုရားကို လက်နက်ကြီး ၉-ပါးဖြင့် တစ် ညလုံး တိုက်ခိုက်ပါသည်။ ထို တိုက်ခိုက်မှု လက်နက်တို့သည် မြတ်စွာ ဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ နံ့သာပျောင်း၊ ပန်းကုံး၊ ခြေသုတ်ပုဆိုး ဖြစ်ရသည်။

မာရ်နတ်သည် ဗောဓိပင်သို့လာ၍ အပထဝီတပလ္လင်တော်ကို ယူပါ သည်။ အလွန်ကြီးမားသော စစ်သည် ဗိုလ်ပါနှင့် တိုက် လာ သော မာရ်နတ်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် နေမဝင်မီ အောင်တော်မူပါသည်။ သို့သော် အာဠဝကကား မာရ်နတ်ထက်လွန်စွာ တစ်ညလုံး တိုက်ခိုက် ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားက ခန္တီတရား မေတ္တာထား၍ အောင်တော်မူ ပါသည်။ ဤသို့ အောင်တော်မူ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး ဖုလည်း ထောက်ဒေအင်၊ မိမိတို့လိုရာ ဆန္ဒလည်း ပြည့်ပေအောင် တောင်တွင်း အကျော် မကာရလောပဆရာတော် ခင်ကြီးဖျော် စိကုံးတော်မူခဲ့အော မာရ်လက်နက် ကိုးပြာ အောင်ဇေယျဝန္တနာ ဆုတောင်း ဂါထာ ကို ပါဠိ+အနက် အတွက် ဝန်မလေးရအောင်—

အယုတ်တမာ၊ ရိုင်းမိုက်စွာသာ၊ အာဠဝက၊ နတ်ယက္ခလျှင်၊
ဝေဝါသလွမ်းပိုး၊ ပြုဖန်ပျိုးသည်၊ လေ+မိုး+ကျောက်+သဲ+ပြာမဲ့+

တတိယအကြိမ်

မိုက်မှောင်+ပြောင်ပြောင်လက်လက်၊ ရောင်ပြုံးပြက်ဟု၊ကိုးချက်ရန်
စွယ်၊ အန္တရာယ်ကို၊ ဆံနယ်မြူမျှ၊မကြောင့်ကြပဲ၊ ဆုံးစတောင်နိုင်၊
စောဘုန်းလှိုင်အား၊ ဦးယိုင်ညွတ်လျှိုး၊ ကျွန်ရှိခိုးသည်၊ ဘေးမျိုး
လက်နက် ကင်းစေသော်။ ။

ဟု ဆရာတော်ဘုရားကြီး လက်ာစီပေးထားတော်မူပါသည်။

ဘီလူးမေးသော ပြဿနာများ

အာဠဝကသည် မိမိမိမာန်သို့ ရောက်လာသော တန်ခိုးရှင် ရသေ့
ပရိပိုင်တို့ကို ပြဿနာ မေး၍ အဖြေမရလျှင် ထို ရသေ့ပရိပိုင်တို့ကို
ခြေကကိုင်၍ ဂင်္ဂါမြစ် တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ပစ်လိုက်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။
မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း ဤသို့ ပစ်ရန်ကြံ၍ ပြဿနာ မဖြေနိုင်လျှင်
ဂင်္ဂါမြစ် တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ပစ်လိုက်မည်ဟု ကြမ်းတမ်းစွာ ပြောသည်။
သို့သော် မြတ်စွာဘုရားက “မေးလိုရာ မေးတော့”ဟု သဗ္ဗညုပဝါရဏာ
ဖြင့် မိန့်ကြားသဖြင့် အာဠဝက ဘီလူးလည်း—

- ၁။ လောကမှာ အဘယ်အရာသည် သတ္တဝါတို့၏ အမြတ်ဆုံး
ဥစ္စာနည်း၊
- ၂။ အဘယ်တရားကို နေ့စဉ် လေ့ကျက်လျှင် လူ နတ် နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာကို ရသနည်း၊
- ၃။ အဘယ် အရသာသည် အချိုမြိန် အကောင်းမြတ်ဆုံးနည်း၊
- ၄။ ဘယ်သို့ အသက်ရှင်ခြင်းသည် အမြတ်ဆုံး အသက်ရှင်ခြင်း
နည်း ဟု မေးပါသည်။

အာဠဝကသည် ဤ အမေးနှင့် အဖြေကို မိဘထံမှ သင်ယူခဲ့ဖူး၏။
သို့သော် ကြာသောအခါ အဖြေပျောက်၍ အမေးသာ ကျန်တော့သည်။
ကြာလျှင်အဝေးပါ ပျောက်ချေမည်ဟု အမေးကို စောင့်ရှောက်ရေးမှတ်တား
သည်။ ထို့ကြောင့် အဖြေကို ရလို၍ ဤသို့ မေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

[၁၆] တံပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဤအမေး၏ အဖြေကို ဘုရားရှင်တို့သာ ဖြေတော်မူနိုင်ပါသည်။
ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဖြေတော်မူသောအခါ အာဠဝက ဘီလူး
သည် ရွေးက သင်ယူဖူးသော အဖြေကို သတိရ၍ လွန်စွာ ကျေနပ်
သွားပါသည်။

တစ်ဖန် ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ်

- ၁။ အဘယ်တရားဖြင့် သြဃရေပြင်ကြမ်းကို ကူးသန်း နိုင်ပါ
သနည်း။
- ၂။ အဘယ်တရားဖြင့် ဘဝသံသရာ သမုဒ္ဒရာကို ကူးမြောက်
နိုင်ပါသနည်း။
- ၃။ အဘယ်တရားဖြင့် ဒုက္ခအဝဝကို ကူးမြောက်နိုင်ပါသနည်း။
- ၄။ အဘယ်တရားဖြင့် ကိလေသာမှ စင်ကြယ်စေနိုင်ပါသနည်း
ဟု မေးပြန်ပါသည်။

ဤအမေး လေးပါးကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက ရွေးဘုရားတို့ တံထွာ
ဓမ္မတာအတိုင်း ဖြေတော်မူပါသည်။

ဤအဖြေကို ကြားနာရလျှင် အာဠဝက ဘီလူးမင်း သောတာပန်
တည်လေ၏။ ထိုအခါ ပညာဖြင့် ကိလေသာမှ စင်ကြယ်နိုင်၏ ဟူသော
အဖြေစကားလာ ပညာကိုယူ၍ မိမိ၏ မဂ်ပညာဖြင့် တီထွင်ကာ—

- ၁။ အဘယ်တရားရှိမှ ပညာရနိုင်ပါသနည်း။
- ၂။ အဘယ်တရားဖြင့် ဥစ္စာကို ရနိုင်ပါသနည်း။
- ၃။ အဘယ်တရားဖြင့် ကျော်စောခြင်းသို့ ရောက်နိုင်ပါသနည်း။
- ၄။ အဘယ်တရားဖြင့် အဆွေခင်ပွန်းတို့ကို ဖွဲ့ထုံး နိုင်ပါသနည်း
ဟု ပြဿနာ လေးရပ် မေးပြန်ပါသည်။

ကြမ်းကမ်းလှစွာသော ဘီလူးအဖြစ်မှ သောတာပန် အရိယာဖြစ်ပြီး
သော အာဠဝကသည် ပရဟိတပဋိပတ် နိဗ္ဗာန်ဆော် = ယောသက
နတ်သားပြုလုပ်တော့မည် ဖြစ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထား
သည်။

ကတိယအကြိမ်

တိုက်ဆိုင်မှုများ

၁။ ဒေသနာနိဂုံး တရားဆုံးခြင်း

၂။ စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းက နတ် ဗြဟ္မာများ ကောင်းချီး
နုမော် သာဓုခေါ်ခြင်း၊

၃။ မိုး စင်စင်လင်းခြင်း၊

၄။ အာဠဝက မင်းသားလေး ဘိလူးစာအဖြစ် ဧညောင်ပင်နား
သို့ ဖောက်လာခြင်း-

ဟူသော ဖြစ်ရပ်လေးခုသည် တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်၏။

ဆရာတော်ဘုရား၏ တိုက်တွန်းချက်

အာဠဝကဘိလူးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေ့တော်မှောက်၌ အာဠ
ဝက မင်းသားလေး သရဏဂုံတည်ကြောင်း လျှောက်ထားပါသည်။
ဤ ဒေသနာနှင့် စပ်၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက-

“ဘုရားလက်ထက်တုန်းက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေလိုပဲ ယနေ့ ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်တွေလဲပဲ သားငယ် သမီးငယ် မွေးဖွားပြီး ခုနှစ်ရက်
မြောက် ဖောက်သောအခါ “ဒေါလာကရဏ၊ နာမကရဏ ပုခက်တင်
မင်္ဂလာ၊ ကင်ပွန်းတပ် မင်္ဂလာ” ပြုကြတဲ့အခါ မိဘဆွေမျိုးတို့က
ကလေးအတွက် အာဠဝကဘိလူးလိုပဲ သရဏဂုံ ခံတတ်ကြသည်ကို
ဗဟုသုတ အဖြစ် မှတ်ယူကုန်ရာ၏” ဟု တိုက်တွန်း ထားတော်မူပါ
သည်။

နောင်သောအခါ အာဠဝက မင်းသားလေးသည် ဟတ္ထကာဠဝက
အမည်တွင်၍ အနာဂါမ် အရိယာဖြစ်ပြီး သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း လေးပါးဖြင့်
သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်မှု အရာ၌ တေဒဂ် ရပါသည်။

[၁၆] တိပိဋကမဂ္ဂ ဟောတော်တော် (တတိယတွဲ)

၅။ ဝမ္ဗိကသုတ္တန် တရားတော်

ဟောရခြင်းအကြောင်း

တရားရသူ သူတော်စင်တို့ တရားကိုသိမြင်ရာ၌ အကြောင်းခံချက် များသည် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ပစ္စု ကွဲပြားခြားနားလေ့ ရှိပါသည်။ ကြားပန်းညှိုးသည်ကိုမြင်၍ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်သူများ၊ ငွေပစ္စကမထေရ်ကဲ့သို့ အဝတ်နွမ်းသည်ကို မြင်၍ တရားရသူ၊ ပဋ္ဌာစာရိထေရ်မကဲ့သို့ ခြေဆေး ရာမှ စီးသွားသောရေကိုမြင်၍ တရားရသူ စသည်ဖြင့် များစွာရှိပါသည်။ ဤဗဟိဒ္ဓ အာရုံကိုပင်လျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်၌ မိမိခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ အကျွတ်တရား ရသွားကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤဗဟိဒ္ဓနိမိတ် ဟူသမျှသည် မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ ထင်ရှားစေရန် အထောက်အပံ့ တရားမျှသာ ဖြစ်ချေသည်။ ထို့ကြောင့် “တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့” ဟူသည့်အတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်တွေ့ တရားရှာ၍ အကျွတ်ရကြစေရန်—

ခန္ဓာကိုယ်၌သာ တရားရှာ၍ အကျွတ်တရားရကြစေရန် ရည်သန်၍ ဟောကြားခြင်း

ဟု ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အာသိသပြုတော်မူကာ ဤဝမ္ဗိကသုတ္တန် တရားတော်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရှင်ကုမာရကဿပ

ရှင်ကုမာရကဿပသည် သူငယ်ချင်းတောင်း ပြဟွာတင်လာ သော ပြဿနာ ၁၅-ရပ်ကို ပြဟံ့စွာဘုရားအား မေးလျှောက်သည်။ ဤနှင့်စပ်၍ ဆရာတော်ဘုရားသည် ရှင်ကုမာရကဿပ၏ ရှေးအကြောင်း ကို ကုမာရကဿပထေရ်အပဒါန်၌ လာသောအတိုင်း ဆန်းကြယ်စွာ တရားစကား ဟောကြားနိုင်သော တေဒဂ်ဆုကို ပန်တော်မူသည်မှစ၍ ဟောကြားတော်မူထားပါသည်။ ဤသို့ ဟောတော်မူရာဝယ် ရှင်ကုမာရ ကဿပအလောင်း “သာသမပင်မင်္ဂါ သားဖြစ်၍ သမင်မ၏ ဝမ်းသို့ သက်ပဲ့ရပြီ” ဟူသော အပဒါန်စကားကို ဇာတကဋကထာ၌ လာသော

တတိယအကြိမ်

အတိုင်း နိဂြောဓပိဂဇာတ်ကို ကြားညှပ် ဟောကြားထားတော် မူပါသည်။ ဤမျှမက မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ ဘိက္ခုနီမဏိသား ဖြစ်ရပုံကိုဟောကြားရာတွင်လည်း ရှင်ကုမာရကဿပမွေးဖွားသောအခါ ဘိက္ခုနီမဏိသား ဖြစ်ရပုံကို ဟောကြားရာတွင်လည်း ရှင်ကုမာရကဿပ မွေးဖွားသောအခါ ဘိက္ခုနီမနှင့် ကလေးအကြား ကြောင့်ကြများမည် စိုး၍ ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီးက ခေါ်ယူ မွေးစားပုံကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌ လာသောအတိုင်း ဟောကြားထားတော်မူပါသည်။

၁၂-နှစ်သား အရွယ်တွင် သာသနာ့ဘောင်ဝင်သော ရှင်ကုမာရ ကဿပသည် အန္တဝန်တော၌ တရားအားထုတ်နေစဉ် သူငယ်ချင်း ဟောင်းမြဟွာက- ငါ့သူငယ်ချင်းအဖို့ မဂ်ဖိုလ်၏ ဥပနိဿရည်း ပစ္စည်း ဖြစ်ဖို့ရန်အတွက် “ဓမ္မပဏ္ဍိတကရ-တရားလက်ဆောင်ပြုလုပ်ပြီး ငါသွား မှပဲ” ဟု ကြံစည်ကာ ပြဿနာ ၁၅-ရပ် မေးလာပါသည်။

ရှင်ကုမာရကဿပ တရားအားထုတ်သော အန္တဝန်တောကြီးဖြစ်လာ ပုံကိုလည်း ဗဟုသုတဖြစ်ပွယ် ထည့်သွင်း ဟောကြားထားတော် မူပါ သေးသည်။

မြဟွာတင်လာသော ပဟေဠိစကားကို အခြေတည်၍ ရှင်ကုမာရ ကဿပသည် ပြဿနာ ၁၅-ရပ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထား ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်ကြားတော်မူပါသည်။ ဤအမေးအဖြေ လှ သာမန်လူတို့ သဘောပေါက်စေရန် ဆရာတော်ဘုရားက-

ပြဿနာအဖြေ ၁၅ ချက်လက်ာ

- (၁) ဤခန္ဓာကိုယ်၊ တောင်ပို့ဆိုလော့။
- (၂) ညဉ့်ကိုလုပ်မျိုး၊ ကြံစည်ပျိုးသည်၊ အခိုးလူလူ၊ ထွက်သော ဟူ၏။
- (၃) နွေမှုကိုယ်နှုတ်၊ ထိုထိုအလုပ်၌၊ အား ထုတ် ကျင့် ဆောင်၊ ပီးဘောက်လောင်၏။

[၃] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

- (၄) ဘုန်းခေါင်ထွတ်ထာ၊ မြတ်ဘုရားမူ၊ ပုဏ္ဏားဆရာ၊ ဟောမိန့် မှာ၏။
- (၅) ယောဂါဝစရာ၊ ပုဂ္ဂလမူ၊ သိဿဉာဏ်ရှိ၊ စံတပည့်တည်း။
- (၆) ဝိပဿနာ+မဂ်ပညာကာ၊ ထက်စွာအသွား၊ သန်လျက် ဓား တည့်။
- (၇) ကြိုးစားလုံ့လ၊ ဝီရိယထန်ပြင်း၊ အားထုတ်ခြင်းကိုး တူးခြင်း ခေါ်ရာ။
- (၈) အဝိဇ္ဇာကား၊ ပိတ်ကာမင်းတုံး၊ စံတနှုန်းတည်း။
- (၉) ဟုန်းဟုန်းတက်ကြွ၊ မျက်ကောဓမူ၊ ဖားပူဟူဘိ။
- (၁၀) ယုံမှားရှိသား၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ လမ်းနှစ်မြှာတည်း။
- (၁၁) ငါးပြာနီဝရဏ၊ ရေစစ်ပြလော့။
- (၁၂) ပဉ္စပါဒါ+နက္ခန္ဓာကို၊ ပမာလိပ်ပုံ၊ ဟောမိန့်တုံရှင့်။
- (၁၃) အာရုံငါးချက်၊ ကာမစက်မူ၊ သန်လျက်ပုံနှုန်း၊ စဉ်းတိတုံးတည်း။
- (၁၄) သားတုံးဟူဘိ၊ စွဲကပ်ငြိသား၊ နန္ဒီဇာ၊ စွန့်ခွာမှလွင်း။
- (၁၅) အာသဝကင်းကွာ၊ ရဟန္တာမူ၊ ပမာနဂါး၊ ဟောမိန့်ကြား သည် ဆယ်ငါးပြာသာနာ ရပ်တည်း...။

ဟု လင်္ကာစီရ် ရှင်းလင်းဟောကြားထားတော်မူပါသည်။

ဤသို့ ဟောတော်မူရာ ခန္ဓာနှင့်ဓာတ်ကို သဘောပေါက်အောင် ရှင်းလင်းပြထားတော်မူပါသည်။

၆။ သဘိယသုတ္တန် တရားတော်

ရဟန်းတရားနှင့် ပလိမောဓ

တရားကျင့်သော ယောဂီသုတော်ကောင်းတို့သည် ပလိမောဓ- ကြောင့်ကြံ့များမှုကို လွန်စွာ စိုးရိမ်ကြသည်။ ဗမာ့အလုပ် လုပ်နေသလို အစားအတွက်၊ အဝတ်အတွက်၊ အသုံးအဆောင်အတွက် စိုးရိမ်

နိဂါန်း

ကြောင့်ကြ နေရမှုမျိုးကို လိုလားတော် မမူကြချေ။ ပလိဗောဓကို နည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင်သာ ဂရုပြု၍ တရားစားထုတ်ကြသည်။ ဘုရားအလောင်းတော် ဒုက္ကရဝရိယ ကျင့်စဉ်အခါကလည်း ဆွမ်းခံစား ရသည့် အလုပ်ကိုပင် ကြောင့်ကြများသည် ထပ်၍ ကြွေကျသော သစ်သီးမျှဖြင့် မျှတတော်မူခဲ့သည်။ ဤဘုတော်ကောင်း ယောဂီတို့၏ လမ်းစဉ်အတိုင်း သဘိယထေရ်၏အလောင်း အပါအဝင် ဇာမျိုးကောင်း သား သုံးယောက်သည် ဘုရင့်နောင်၏ နောင်ရိုးတိုက်ပွဲတွင် ဖောင် ဖျက်၍ တိုက်သကဲ့သို့ တောင်တက်လေကားကို တွန်းလှဲကာ တရား ကားထုတ်ခဲ့ကြသည်။ သဘိယအလောင်း ပရိပိုင်သည် အပော်နှစ်ဦး အနက် တစ်ဦး ရဟန္တာဖြစ်၍ တစ်ဦး အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်သွား သည့်တိုင် ရဟန်းတရား မရဘဲ သေသွားခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ ပလိဗောဓ ကြောင့်ကြကို ပယ်ခဲ့ကြပါသည်။

ပုစ္ဆာနှစ်ဆယ်

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်သို့ ဝောက်သောအခါ သဘိယသည် ပရိပိုင် ဖြစ်လာပြန်သည်။ မိတ်ဆွေကောင်းပီသသော တရားစားထုတ် ဖက် သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီးသည် သဘိယကို ကျေးဇူးပြုသောအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှိရာကို တိုက်ရိုက်မလွှတ်ဘဲ ပြဿနာ နှစ်ဆယ်မေး၍ အဖြေရှာခိုင်းသည်။ ဤ ပြဿနာ၏အဖြေကို ဘုရားမှတစ်ပါး မြေနိုင်သူ မရှိချေ။

ထုတိဩဘာ ထောမနာ

သဘိယသည် မြတ်စွာဘုရားထံမှ အပြေဂါထာတို့ကို ကြားနာရသော အခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ပြီးလျှင် ထုတိဩဘာ ထော မနာဂါထာ ၉-ပုဒ် ရွတ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ သည်။ ထို့နောက် ရဟန်းတရားကို ပွားများအားထုတ်ရာ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ဝောက်တော်မူပါသည်။

[၁] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သဘိယသုတ်နှင့် ဆရာတော်၏ အခက်အခဲ

ဤ သဘိယသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော် မမူမီ ဆရာတော်ဘုရားက မိမိငယ်စဉ်က ပါဠိတော်ကျက်ရာတွင် အထင်ကြီးခဲ့မှုကို ပရိဝါပါဠိတော် ကို ကျက်သည့်အခါ ခဆေးစာ ကျက်ရဘိသို့ အခက်အခဲ ရှိခဲ့ပုံကို လည်းကောင်း၊ ဤသဘိယသုတ်ကို ကျက် သည့် အခါ တွင် လည်း လွယ်လင့်တကူ မရနိုင်ခဲ့ပုံကို လည်းကောင်း၊ ဖွင့်ဟ ဝန်ခံတော်မူပြီး ဤ သုတ္တန်တရားကို ဟောကြားရာ၌ “မတော်တဆ ချွတ်ယွင်းချက်များ ပါသွားခဲ့သော် သည်းခံပြီးတော့ နာယူကြပါ” ဟု တောင်းပန် ထားပါသည်။ ဤကဲ့သို့ တောင်းပန်ခြင်းမျိုး ဆရာတော်၏ ဘဝ၌ ဤ နေရာ၌သာ ရှိမည်ထင်ပါသည်။

၇။ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော်

ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ ရဟန္တာဖြစ်သောတရား

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ၌ ဦးဆုံး ရဟန်း ဖြစ်တော်မူကြသော ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ကို ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်တော်မူသည့် တရားတော်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ရဟန္တာအဖြစ် ပို့ဆောင်တတ်သော တရားတော်ကို သာမန်လူတို့ နားလည်အောင် ဆရာ တော်ဘုရားကြီးက ကြိုးစား၍ ဟောကြားတော် မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်း

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်သည် ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောကြားထားသည့် တရားတော်ဖြစ်ပါသည်။ ခန္ဓာဟူသည် ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်- ဤခန္ဓာငါးပါးသာတည်း။ ဉာဏ်ကြီးသော ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့အဖို့ ရုပ် ဟု ကြားနာလိုက်ရသည်နှင့် ရူပက္ခန္ဓာကို ကြွင်းမဲ့ဉာဏ် အလုံးစုံ မြင်သိ ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ပါရမီဉာဏ် ကံအားနည်းသော သူ့သူငါငါ အဖို့ကား စာသိမျှပင် မသိသူများလှပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာသိသိသူ မသိသူ သူ့သူ ငါငါ အများတကာတို့ လွယ်ကူစွာ နားလည် သဘော ပေါက်စေရန် ဆရာတော်ဘုရားသည် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏

“ခန္ဓာအာယတန ဓာတ်သဇ္ဇာကျမ်း” ကို အကူအညီရယူ၍ အကျယ် ဝေဖန် ဟောကြားထားတော်မူပါသည်။

သဂြိုဟ်သံခိပ်

ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်ကို နားလည်ရန် သဂြိုဟ်အခြေခံ ရှိရပါ မည်။ ဤအချက်ကို သိမြင်တော်မူသော ဆရာတော်ဘုရားသည် ရုပ်ဖိုင်း ကို အကျဉ်းချုပ်၍ မဟာဘုတ်လေးပါး စသည်အားဖြင့် ရုပ် ၂၀- ပါးကို အများနားလည်လွယ်အောင် ခိတ်ဝင်စားဖွယ် ဟောကြား ထားတော်မူပါသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ခိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တို့၏ သဘာဝသရုပ်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ဟောကြား ထားတော်မူသည်မှာ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကို ထပ်၍ချုပ်သည့်နည်း ဖြစ်သဖြင့် သင်္ခေပ သဂြိုဟ် = သဂြိုဟ် သံခိပ်ဟုပင် ဆိုရမည်ထင်ပါသည်။

ဝိပဿနာပွားပုံ

ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့ကို လက္ခဏာရေးသုံးပါး တင်၍ ဆင်ခြင်မှုပွားနိုင်အောင် အနတ္တလက္ခဏသုတ် ပါဠိတော်လာ ခန္ဓာငါးပါးဆိုင်ရာ ဝိပဿနာပါဠိကို မြန်မာလင်္ကာဖြင့် တွဲဖက် ဟော ကြားတော်မူသဖြင့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်ပါဠိကို ရွတ်ဖတ်လေ့ကျက်သူတို့ အဖို့ ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာယာဉ်တင်၍ ဓမ္မ သက်သက်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး သဘောပေါက် မည်ဖြစ်ပါသည်။

၈။ ရတနသုတ္တန် တရားတော်

ဟောရခြင်းအကြောင်း

ပရိတ္တ ဟူသည် အရံအတားဖြစ်ရာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား တော်မူသော ပရိတ်တော်တို့သည် ရွတ်သူ နာသူတို့အား ဘေးဥပါဒ် ကင်းစေနိုင်သည်။ သို့သော် ဤ အကျိုးတရားကို-

တတိယအကြိမ်

[၁၅] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ပဉ္စာနန္ဒရိယ ကံကြီး မထိုက်သူ၊
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဟုတ်သူ၊
ပရိတ်တော်၏ အာနိသင်ကို ယုံကြည်သူမှသာ ရသည်။

ပရိတ်တော်၏ တန်ခိုးကြောင့်-
မြွေမကိုက်ချေ၊ ဖွင့်ထားသောပါးစပ် ပိတ်သွား၏။
ချိန်ရွယ်ထားသော လက်နက် ပြန်ကျသွား၏။
အမျက်ထွက်သော ဆင်ပြောင်ကြီး ရှောင်ရှားသွား၏။
မီးငြိမ်းသွား၏။
အဆိပ်သည် အာဟာရ ဖြစ်သွား၏။
ရန်သူသည် ကျေးကျွန် ဖြစ်သွား၏။
ကျော့ကွင်း မဖွဲ့မိချေ။

ဤသို့ ဤနှယ် ကျေးဇူးကြွယ်သော ပရိတ်တော်၏ အကျိုးတရားကို ခံစားနိုင်ကြစေရန် ဆရာတော်ဘုရားသည် ပရိတ်ကြီး ၁၁-သုတ်လုံးကို ပါဠိအနက် ရွတ်ဆို၍ အသံသွင်းထားပါသေးသည်။ ယခု ဤရတန သုတ္တန် တရားတော်ကိုကား “ရတနသုတ်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ် နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် ကပ်သုံးပါးမှ လွတ်ကင်းကြစေရန် ရည်သန် ဟော ကြားခြင်း” ဖြစ်ကြောင်း ပဋိညာဉ် ပြုတော်မူထားပါသည်။

ရတနသုတ်လာ ဂါထာများ

- ပထမ ဂါထာဖြင့် ဘုရားဖြင့် သစ္စာတိုင်တည်ပြီး ဆုတောင်းခြင်း၊
- ဒုတိယ ဂါထာဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရား (ပ)
- တတိယ ဂါထာဖြင့် အရဟတ္တမဂ်သမာဓိတရား (ပ)
- စတုတ္ထ ဂါထာဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ပါး (ပ)
- ပဉ္စမ ဂါထာဖြင့် ရဟန္တာအရှင်သူမြတ် (ပ)

နိဂါန်း

[၁]

ဆဋ္ဌ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ ဂါထာတို့ဖြင့် သောတာပန် အရှင်သူမြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ဖော်ကြား သစ္စာထား၍ ဆုတောင်းခြင်း

ဒသမ၊ ကောဒသမ ဂါထာတို့ဖြင့် ဘုရား ရတနာ (၁)

ဒွါဒသမ (ခိဏံ ပုဏ္ဏံ) ဂါထာဖြင့် အနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည့် ရဟန္တာတည်းဟူသော သံဃာ ရတနာဖြင့် သစ္စာတိုင်တည်ပြီး ဆုတောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသစ္စာတန်ခိုးကြောင့် (အချို့သော ရဟန်းသံဃာများ) အိမ်တက် မင်္ဂလာပြုရာအခါ၌ အသုံးပြုလေ့ရှိသော ပဗ္ဗာဇနိယ ကမ္မဝါစာ မလို ကြောင်းကို-

ယံကိဉ် ခယံ ယံဗုဒ္ဓံ ယေပုဂ်
ယေသုပ ယထိန် ယေရိ သဟာ။
ကိဉ္ဇာ ဝနပ် ဝရော ခိဏံ၊
ဝန္တာမိ သိရသာမဟံ။ ။

အခံမူလ ယာနီစနှင့် အာသိသဟတ် ယွင်းမချွတ်ပဲ ရွတ်ဖတ်ကြလေ၊ ကပ်သုံးထွေကို ဝေသာလိတွင် နိဂါန်းတင်တိုင်း အလျင်ဆောစွာ ကင်းစေပါလိမ့်။ ကမ္မဝါသော ပဗ္ဗာသောဟု နယောပဒေသ နေမကျ အောင် ဖွေဆမ်းဝါး မဆန်းပြားလင့်။ ဘုရားရှင်ပင် ဝိရင်ဓမ္မစက်၊ ရွှေနှုတ်ထွက်ထက် ထက်မြက်ပုံရည် ခုံအတည်ကို ယုံကြည်သူတို့ ဂုဏ်ရည် ညိုလိပ်။ ထို့ကြောင့် အန္တရာယ် စင်ကြည်လိုသူ များရှင်လူ့ဘို့ အတူမရ ဂုဏ်ပေါင်းပြသား ရတနာသုတ်ခေါ် ပရိတ်တော်ကို ပူဇော်မြတ်နိုး ယုံကြည်ကိုး၍ ရိုးရိုးရွတ်နာစေကုန်သောဝိ။ ။ ဟူ ကိုးဆောင်ပရိတ်၌ ဆိုပါသည်။

[၁၆] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သင်္ခလာတ်

ဤရတနသုတ္တန်တရား ဟောတော်မူရန် ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွတော်
မူရာ ဝေသာလီမှပြန်ကြွတော်မူရာ အခါတို့၌ နတ်နဂါး ဘုမ္မစိုးမှစ၍
အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာတိုင်အောင် ပူဇော်ကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ သင်္ခလာတ်
ကို ဟောကြားတော်မူပါသည်။

ထူးခြားချက်

ဤရတနသုတ္တန် တရားတော်၏ ထူးခြားချက်မှာ ဆရာတော်ဘုရား
ကြီး၏ အမြဲမပြတ် သြဝါဒပေးလေ့ရှိတော်မူသော အပ္ပမာဒ ဆုတောင်း
ဖြင့် ဆုတောင်းထားခြင်း ပြစ်ပါသည်။

တတိယအုပ်စု

ကျမ်းမြို့ဆရာတော်

မင်းကွန်း တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရား၏ ထေရုပ္ပတ္တိသည် ဆရာတော်ဘုရား၏ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ပထမတွဲ)၌ ပါပြီး ပြစ်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ပါး-

၁။ အရှင်ဝိစိတ္တသာဓကဘိဝံသ၏ ထေရုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ် (သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၁၅)။

၂။ ဓမ္မသောသက ဦးမောင်မောင်၏ “အရှင်ဝိစိတ္တသာဓကဘိဝံသ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနှင့် ငွေရတု ဩဝါဒကထာ” (ထွန်းတွန်းမြင့် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၉-ခု၊ ပေဖော်ဝါရီလ)။

၃။ ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာဓကဘိဝံသ ပါရမီ ၁၀-ပါး ဘုရားရှိခိုး “ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းနှင့်ဓမ္မလက်ဆောင်များ” (တိပိဋကဓရ ၂၅-နှစ် ငွေရတု၊ လှိုင်ရတနာ စာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၈-ခု၊ ဧပြီလ)။

၄။ ပရက္ကံ အရှင်ကေလာသ၏ “အရှင်ဝိစိတ္တသာဓကဘိဝံသ ထေရုပ္ပတ္တိ တိပိဋကဓရ ဝတ္တန္တဝိကာသိနီ” (သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ၁၉၈၀)။

၅။ သာသနာ့အလင်းရောင် ဦးပေမြင့်၏ “တိပိဋကဓရဓမ္မ ဘဏ္ဍာဂါရိက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တသာဓကဘိဝံသ မဟာထေရုပ္ပတ္တိကထာနှင့် ပကိဏ္ဍက ကာဗျမဉ္ဇရီ” (နှလုံးလှစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၈၅)။

၆။ မေမြို့ရတနာမာရ်အောင်ထေရ်၏ “မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒဆရာတော်ဘုရား၏ သက်တော် ၇၅-နှစ်မြောက် စိန်ရတု အထိမ်းအမှတ် ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း” (သင်္ဃေဓိ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၄၈) ဟူ၍ အသီး အသီး ရှိပါသေးသည်။

သို့သော် ဆရာတော်ဘုရား အစိုးရပထမကျော်၌ ရတော်မူစဉ်က ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းကြီးက ချီးကျူး ဖော်ပြခဲ့သည့် “ပထမကျော် အရှင်ဝိစိတ္တသာဓက ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း” ကို အဟောင်းကို သစ်သောအားဖြင့်

[၈၂] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဤ “ဟောစဉ်တရား တတိယတွဲ” ၌ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ဤနှင့်ဆက်၍ ရှေးယခင် ယခင် ထေရုပ္ပတ္တိများ၌ မပါဖူးသေးသော ဆရာတော် ဘုရားနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ ထေရုပ္ပတ္တိကို သိမှတ်ဖွယ်ရာ အဖြစ် ထပ်ဆင့် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

၁၂၉၆ စုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းနှင့် နတ်တော်လထုတ်၊ ဒဂုန် ပဂ္ဂဇင်း၊ စာ ၈၃-၈၇ ၌ ဖော်ပြအပ်သော)-

ပထမကျော်

အရှင်ဝိဝိတ္တသာရ၏ ထေရုပ္ပတ္တိ

(ဆရာတော်ဘုရား ကိုယ်တိုင် လိုရာဌာန၌ ပြည့်စွက်ထားတော်မူသည်။)

“သာသနာ့နေဝန်း၊ ထွက်ပေါ်ထွန်း၊ တို့ကျွန်း၊ ကျက်သရေ”

ကမ္ဘာ၏ အမြုတေရတနာ မင်္ဂလာ ကျက်သရေကြီး တစ်ဆူမှာ သူရိယနေမင်းကြီးပင် ဖြစ်၏။ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတွေမှန်သမျှ အမိုက် မှောင်ကို လန့်ကြောက်ကြပိုးလျှင် ဝင်းတောက်သာယာ မင်္ဂလာ ကျက်သရေနှင့် ပြည့်လျှံသော နေမင်း၏ အလင်းရောင်ကို တောင့်တ ကြ၏။ နေမင်း၏ အလင်း ပျောက်ကင်းဆိတ်သုဉ်း၍နေလျှင် ကမ္ဘာကြီး တစ်ဝန်းလုံး မှောင်တုံး မှောင်ခဲကြီးဖြစ်၍ နေပေသကဲ့သို့ ထိုအတူပင် သာသနာတော်ကြီးမှာလည်း အာဒိစ္စရံသီ ဗုဒ္ဓ နေ ဝန်း ကြီး သည် အမတာကျွန်းသို့ ကြမြန်းတော်မူပြီးနောက် အလင်းရောင် ပျောက်မည် ကဲ့သို့ရှိရာမှ “အရှင်မဟာကဿပ” စသော နေဝန်းကြီးပျား အဆူဆူ ထွက်ပြုပေါ်ထွန်းပြီး သာသနာတော်ကြီး၏ အလင်း ရောင် ကို ထွန်းပြောင်စေခဲ့ကြရာ ဤ မြန်မာ့ချက်ဗေဒသရေခေတ္တရာ၊ ပုဂံ+မြင်စိုင်း၊ စစ်ကိုင်း+ပင်းယ၊ အင်းဝ+ကျွန်းဘောင်၊ ရန်အောင်အမရ ပူရကြာငှန်း မန္တလေးရွှေငှန်းသို့အထိ အလင်းရောင်ငြိလျက် ဝင်း အိ ထိန် လင်း ပြီးမှ သာသနာ တစ်ဝက်နှင့်ခဲ့သဖြင့် အလင်းဓာတ် အားနည်းစ ပြုခဲ့သည်တွင် သာသနာ့နေဝန်းကြီး အဆူဆူ ထွက်ပြုပေါ်ထွန်း၍ လာခဲ့ပြန်၏။

တတိယအကြိမ်

ထိုနေ့ဝန်းကြီးများ တက်သစ်၁ ဖြစ်ပြီးလျှင် သာသနာ့အိုင်ငံတော်ကြီး
 ခေါ်ဆိုရသော ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ဒုစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကျင်းပ
 သော “အစိုးရပထမပြန် စာမေးပွဲကြီး”၌ သာသနာ့ နေ့ဝန်းကြီးများ
 အသစ်အသစ် ထွန်းလာခဲ့ရာ ယခုနှစ် အားရကြည်ညိုဖွယ်သော နေ
 ဝန်းကြီးကား ပထမကျော် ထိပ်တန်းကို အောင်ပန်း ဆွတ်ခူးလိုက်သော
 “အရှင်ဝိစိတ္တသာရ”ပင် ဖြစ်၏။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် အစိုးရပထမကျော် အောင်ပန်း အောင်ညွန့်
 ဖူးကို ဆွတ်ခူးလိုက်သည်မှာ အံ့ဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။ အကြောင်း
 သော်ကား... မန္တလေးမြို့ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ အသင်းကြီးမှ ကျင်းပ
 သော စာလျှောက်မေးခန်းတွင်လည်း အဋ္ဌကထာ ကြီးသုံးကျမ်း
 ပြဋ္ဌာန်းသည့် စာချတန်းကို အောက်စာသင်တန်းမှ နှစ်ခြားမပက်
 တစ်နှစ်ချင်း အောင်ပန်းဆွတ်ခူးခဲ့သည့်အတွက် သာသနာတော်ဘက်မှ
 ဝမ်းမြောက်မဆုံးနိုင်အောင်ပင် ဖြစ်ရ၏။

ဤသို့လျှင် အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် သာသနာတော်၏ အမြဲတေ
 ရတနာ မင်္ဂလာကျက်သာရေဆောင် အရှင်ထူး အရှင်မြတ် တစ်ပါးဖြစ်၍
 “ပုဂ္ဂလဝိသေသော ဇာနိတဗ္ဗော” ဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားအရ
 ထိုအရှင်မြတ်၏ အကြောင်းကို သိသင့်သိထိုက်သည့်အတိုင်း အကျဉ်းချုပ်
 ရေးသား ဖော်ပြအံ့သတည်း။

မျိုးစေ့ပျိုးမှန်၊ ပင်စည်သန်၊ ဖူးတံ ငုံဖြိုး အခိုင်ကြီး

အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၃-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်း
 လဆန်း ၁၁-ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ညနေ (၃) နာရီအချိန်တွင် မြင့်မြတ်
 သော မိရိုးဖရိုးမှ ဖွားမြောက်သန့်စင်ခဲ့၏။ ထိုအရှင်မြတ်၏ မယ်တော် +
 ခမည်းတော်များမှာ မြင်းခြံမြို့နယ် ကျည်းပင်ရွာတွင် သူကြီးမျိုး အစဉ်
 အဆက်မှ ဆင်းသက်လာသော ဂါမဇေဋ္ဌက ရွာသူကြီး ဦးဆုံ + ဒေါ်ဆင်
 တို့၏ သားသမီး ၃-ယောက်အနက် ဒုတိယမြောက် အလတ်သား
 ရတနာဖြစ်၏။

ဟဟိယအကြိမ်

[၈] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကျောင်းအပ်မင်္ဂလာ

သားအလတ်ရတနာ မောင်ခင် အသက် ၄-နှစ်သား အရွယ်တွင် သူကြီး ဦးဆုံ ကွယ်လွန်ခဲ့၍ ရက်လည်ပြီးသောအခါ အမိ ဒေါ်ဆင်နှင့် အစ်မ မသန်း၊ ညီငယ် မောင်ဘသင်တို့ကို ဦးကြီး ဦးကောက်မှ တာဝန် ယူ၍ (စာပေါက်ကုန်း ခေါ်) သဲဖြူဝ အနောက်ရွာ အမိ ဒေါ်ကြွေ၏ အိမ်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားသောအခါ အဘိုး ဦးချယ်+အဘွား ဒေါ်အံ့ တို့က မြေးအလတ် မောင်ခင်ကို ၎င်းတို့ကပင် တာဝန်ယူ ပြုစုလတ်၍ ရင်ကပ်မကွာ သားထွေးပမာ ယုယကြပြီး အသက် ၆-နှစ်အရွယ်တွင် ကျည်းပင်ရွာ ကျောင်းဆရာတော် ဦးသာသနထံ၌ အပ်နှံကြကာ မှင်မြို့ မင်္ဂလာ ဆင်ယင်ကြပါသည်။ (အသက်ငယ်သေး၍ သင်္ကန်းဆီးရုံမျှသာ ချီးမြှောက်ကြရပါ၏။)

မြင်းခြံမြို့သို့ ပြောင်း၍ ကျောင်းအပ်မြင်း

ဆရာတော် ဦးသာသနထံ၌ သင်ပုန်းကြီးကအစ ပရိတ်ကြီးတိုင် သင် ယူခဲ့ပြီး အသက် (၇)ခုနှစ်အရွယ်တွင် ဦးကြီး ဦးကောက်က တာဝန် ယူ၍ မြင်းခြံမြို့ မင်းကျောင်းတိုက်သစ် ဆရာတော် ဦးသောဘိတထံသို့ ပြောင်းရွှေ့အပ်နှံခဲ့သည်။ ဆရာတော် ဦးသောဘိတမှာ (ဦးပေါ) + ဒေါ်ကြွေတို့၏ ဖိစာပြစ်ကြသည့် စွန်းလွန်း ဦးခိုင်+ဒေါ်ရွှေပွင့်တို့က များစွာ ခံသားသဖြင့် ဒေါ်ကြွေနှင့် လောကုတ္တရာပောင်နှမအဖြစ် ခင်မင် ရင်းနှီး ကြသည်။

ပဗ္ဗန္ဒမင်္ဂလာ

တိပိဋကဓရအလျှာ သူငယ် မောင်ခင် အသက် ၁၀ နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ မယ်ဘော် ဒေါ်ဆင်က ဒါယိကာခံ၍ ရွှင်သာမဏေ အဖြစ်သို့ နောက်ခဲ့သည်။ ဆရာတော် ဦးသောဘိတက သာမဏေငယ်၏ ဉာဏ်အပြင် ဆန်းကြယ်မှုကို ဗျုပ္ပတ်တစ်ခု အစွဲပြု၍ သူ့အမည်ကို “ရွှင်ဝိစိတ္တသာရ” ဟု မှည့်ခေါ်တော်မူခဲ့သည်။

တတိယအကြိမ်

စာတော်ပွဲအောင်ပင်္ဂလာ

သာမဏေဇယံ ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် အသက် ၁၃-နှစ် အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ မြင်းခြံမြို့တွင် ကျင်းပသည့် “ဝံသာနုဂုတိတဝိနည်း စာပြန်ပွဲကြီး”၌ ကစွည်းသဏ္ဍါကြီး ရှစ်စောင်လုံးကို အစ+အဆုံး အာဂုံ နှုတ်ဘက် ပြန်ဆိုနိုင်သည့်အတွက် စာထောက်ဆရာတော် များနှင့်တကွ ဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်ဘုရားကြီးက “စာအရတွင် ပထမဟန်း” ဟု ချီးမွမ်း တော်မူကြခြင်းများကို ခံယူလျက် အောင်ပန်းဆွတ်ခူးခဲ့သည်။

၎င်းနောက် ၁၄-နှစ်သားအရွယ်တွင် သင်္ဂြိုဟ် ၉-ပိုင်းကို မြင်းစိုင်း သလို ပြန်ဆိုခဲ့ပြန်ရာ ရှေးနည်းအတူ အောင်ပန်းဆွတ်ချူပြန်သည်။

၎င်းနောက် ၁၅-နှစ်သား အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ အစိုးရ ပထမပြန်စာမေးပွဲ၌ ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ပထမဇယတ်တန်းကို နှစ်ချင်းစွဲ ပင် အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။

ထိုနောက် ၁၆-နှစ်အရွယ်တွင် အစိုးရပထမပြန် စာမေးပွဲ အလတ် ဟန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုပြန်ရာ ရှေးနည်းအတူ နှစ်ချင်းစွဲပင် အောင် ပန်း ဆွတ်ချူခဲ့လေသည်။

ထသတ် ၁၆-နှစ်မှ ၁၈-နှစ်အတွင်း (ပထမလတ်တန်း၊ အောင် ဂေဇက်ထွက်ပြီးစ အချိန်မှစ၍) ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် ဦးသောဘိတ ပက္ခသာဠ-ပေဖြယ်ရောဂါ နှိပ်စက်အပ်သည်ကို ဂိလာနေ စ သုပဋ္ဌေယျ၊ ဝုဋ္ဌာနံ နေသ+မာဂမေ-ဟူသောအတိုင်း (၂)နှစ်နှစ်ခွဲကြာ မရွံ့မရှာ မညည်းပညူ ပြုစုခဲ့၍ ၁၂၉၁-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော် (၁)ရက်နေ့ ဆရာတော် ဦးသောဘိတ ပြန်လွန်တော်မူခဲ့ရာ ဈာပနကိစ္စ ဝေယျာဝစ္စအဝဝကို ရွက်ဆောင်လျက် ထိုဈာပနကိစ္စသို့ ကြွရောက် တော်မူလာကြသော ဆရာမတော် ဦးသောဘိတ၏ တပည့်ကြီးများ ဖြစ် ကြသည့်-

- ၁။ ပင်္ဂလာကျွန်းဆရာတော် ဦးဝိညေယျ
- ၂။ မော်လမြိုင်ကျွန်းဆရာတော် ဦးတေဇ (ကျွဲခြံခဲချောင်း)
- ၃။ ဒုလ်ဖို မတောင်တဆရာတော် ဦးတေဇဝန္တ

[၇]

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

၄။ ပုပ္ဖါးလိုက်သာသနာတော် ဦးကေသရ

၅။ မြင်းခြံ ကြာပို့ဆရာတော် ဦးလှနွာလောက

၆။ ဆီမီးခုံဆရာတော် ဦးဇေယျန္တ တို့နှင့်

၇။ ကန်ကုလက်လှည့်ဆရာတော် ကျည်းပင်ရွာ ဦးသာသနာတို့အား ရှင်ဝိစိတ္တသာရကိုယ်တိုင် မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒဆရာတော် ဦးပညာဏေထံ အပ်နှံပေးရန် ကောင်းပန်လျှောက်ထားလေသည်။

မင်းကွန်းသို့ ရောက်ရှိခြင်း

ထိုသို့ တောင်းပန်လျှောက်ထားချက်အရ ထိုတပည့်ကြီး (၇) ပါး စုံညီစွာ ဈာပနကိစ္စသို့ ကြုံရောက်လာသော မင်းကွန်းဓမ္မနာဒဆရာတော် ထံ အပ်နှံကြ၍ ဈာပနကိစ္စပြီးသောအခါ (ဓမ္မနာဒဆရာတော်နှင့် အထူးရင်းနှီးသည့်) ကြာပို့ဆရာတော် ဦးလှနွာလောကကိုယ်တိုင် ၁၂၉၁-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့ စောင့်ရှောက်ခေါ်ဆောင်ခဲ့၍ တိပိဋကဓရအလျာ သာမဏေ ရှင်ဝိစိတ္တသာရကို မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒဆရာတော်ထံကော်တွင် အပ်နှံတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဥပသမ္ပာမင်္ဂလာ

၁၂၉၂-ခုနှစ် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဓမ္မနာဒဆရာတော်နှင့် တပည့်ကြီး (ဝဲလောင်ခံပင်ကျေ) ဦးအရှင်သတို့အထံ၌ နေ့ဝါးညဝါးတို့ကို ဆင်ကြားနာယူခဲ့၍ ၁၂၉၂-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၆-ရက်နှင့် ထိုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် မင်းကွန်းအရှင် ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ (သစ္စဝါဒီဋီကာကျမ်းပြု) နှင့် ရန်ကုန်၌ ရွှေပိတောက်၊ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း လူကြီးမင်း စက်သူဌေး ဦးလှဝင်း၊ သူဌေးကတော် ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့က ပစ္စည်းလေးဖြူ အကားပြု၍ မင်းကွန်း ငွေတောင်တောရတိုက် ခဏ္ဍသိမ်အတွင်း၌ ဓမ္မနာဒဆရာတော်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြုလျက် (ဒုတိယ ရဟန်းခံပွဲတွင်) သာသနာ့အမြူတေ ကျက်သရေထိန်းထွန်း နေဝန်းကြီးများ ပြစ်ကြသော (၁) မန္တလေးမြို့ ရှေ့ရောင်းဆောင် ဆရာ

တတိယအကြိမ်

တော်ဦးကြည်၊ (၂) ၎င်း ညောင်ကန်ဆရာတော်ဦးဣန္ဒ၊ (၃) မြတောင်ဆရာတော်၊ (၄) မန္တလေး မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဦးသုရိယ၊ (၅) ကင်းဝန်မင်းကြီးတိုက် သီရိဝေပုလ္လ ဆရာတော် ဦးဇာဂဂ၊ (၆) စစ်ကိုင်း မင်္ဂလာစေတီ ဆရာတော် ဘုရားကြီး ဦးဇာဂဂ၊ (၇) ၎င်း ဇေယျာဘုမ္မိ ဆရာတော်ကြီး၊ (၈) သမ္ဗာသတီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးလက္ခဏ၊ (၉) မစိုးရိမ် (မဟာသင်ဝင်) ဆရာတော်ကြီး ဦးအောမ၊ (၁၀) မင်းကုန်း ငွေတောင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ (၁၁) ၎င်း ပေါင်းတောင်ကူး ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ (၁၂) ၎င်း ချမ်းသာကြီး ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးပဏ္ဍာ၊ (၁၃) ၎င်း ရွှေညောင်ပင် ဆရာတော် အာရုံသော ဆရာတော်ကြီးများနှင့်တကွ ကာရကသံဃာတော် ၃၀-ကျော်တို့၏ ချီးမြှောက်တော်မူချက်အရ ဥပသမ္ဗဒဇာတ် ရဟန်း မြတ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ (ကြုံလောင်းကြံခဲ ဆရာတော်ကြီးများ စုဝေးဆုံတဲ ပွဲဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီးများသည် ရဟန်းခံ ကိစ္စပြီးသောအခါ ၃-ရက် တိတိ နားနေတော်မူကြ၍ သမ္မောဒနိယ သာသနိယကထာ စကား မြက်ကြား သိတင်းသုံး နေတော်မူကြပါသည်။)

စာပေးပွဲများ အောင်ပန်း မင်္ဂလာ

ရဟန်းဖြစ်ပြီးနောက် ၂-လမြောက် ၁၂၉၃-ခု နယုန်လ၌ ကျင်းပသော အစိုးရပထမပြန် စာပေးပွဲ၌ ဝင်ရောက်ပြောဆိုရာ တစ်နှစ်ချင်းဖြင့် ပင် ပထမကြီးတန်းကို အောင်ပန်း ဆွတ်ချူတော်မူခဲ့ပါသည်။

ရဟန်း ဝါ(၁) ဝါရပြီးနောက် ၁၂၉၄-ခုနှစ်၌ မဟာလောက သီရိ (အိပ်တော်ရာ စေတီရင်ပြင်) ၁၄-ခန်းစာပေ၌ ကျင်းပသော အမျိုးသား ပရိယတ္တိ စာပေးပွဲကြီး၌ ဝင်ရောက်ပြောဆိုရာ ရှေးနည်းအတူပင် ပထမကြီးတန်းကို နှစ်ချင်းစွဲ အောင်ပြင်တော်မူပါသည်။

ရဟန်း ဝါ (၂) ဝါရပြီး ၁၂၉၅-ခုနှစ်တွင် သက္ကသီဟ စာလင်တန်းနှင့် ဒုတိယအကြိမ် အစိုးရပထမကြီးတန်းကို (*) ခရားပွင့် အမှတ်ပြုလျက် (၁) ဝါတန်းမှ အောင်ပန်း ဆွတ်ချူတော်မူခဲ့ပါသည်။

[၈၀] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အပေါ်သို့ ပျံ၍တက်လာပါသည်။ ထိုသို့ ပျံတက်လာသည့် ကျည်းသားကို တော့လိုလျှင် တော့၍ မတော့လိုလျှင် ကျည်းသားတုတ်ဖြင့် ရိုက်လွှင့်ရပါသည်။ ရောက်သည့် အကွာအဝေးကို ကျည်းသား တုတ်ဖြင့် တာ၍ အမှတ်တောင်းရပါသည်။

ဤသို့ ကျည်းသား (ဇံ) ကစားရာ၌ ကျည်းသားတုတ်ဖြင့် ကျည်းသားကို တအားရိုက်၍ ထုတ်လိုက်သည့်အခါ ကျည်းသားသည် ပတ်ချာလည်၍ ဝိုက်နဲ့ပြေးသွားပါသည်။ ဤ ကျည်းသား အမှန်ခံရလျှင် မသက်သာပါ။ မျက်စိ မျက်ဆံကို ထိမှန်တတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသို့ အန္တရာယ်များလှသော ကျည်းသား (ဇံ) ရိုက်တန်း ကစားနည်းကို ဆရာတော်အလျာသူငယ် မောင်ခင်သည် ငယ်စဉ်အခါ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့ပါသည်။

(ခ) တွတ်ထိုး ခြေကန်ကစားခြင်း

ဤ ကစားနည်းမှာ နှစ်ဖက်အသင်း ဗိုလ်ရွေး၍ စတင် ကစားရသည့် ပက်က တွတ် တွတ် တွတ် တွတ် ဟု ပါးစပ်က မပြတ်ဆို၍ တစ်ဖက်အသင်းသို့ သွားရပါသည်။ တွတ်သံပြတ်အောင် တစ်ဖက်အသင်းက အမျိုးမျိုး နှောင့်ယှက်ရပါသည်။ တွတ်သံပြတ်လျှင် ကစားသူ သေပါသည်။ ဤသို့ တွတ်သံပြတ်အောင် ပြုလုပ်သည့်အခါတွင် လူငယ်တို့ဘဝ ကြမ်းကြမ်း ရမ်းရမ်း ခြေဖြင့်ကန်ကျောက်မှု ပြုလုပ်ရသည်။ ပေါင်ချွန်ကိုလည်း ကန်မိတတ်ပါသည်။ ငယ်ပါးကို ကန်မိလျှင် လွန်စွာအန္တရာယ်ကြီးလှပါသည်။ ဤသို့ အန္တရာယ်ကြီးသော ကစားနည်းမျိုးကိုလည်း ဆရာတော် အလျာသူငယ် မောင်ခင်သည် ငယ်စဉ်အခါ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့ပါသည်။

ဘာသန္တရ လေ့လာမှု

ဆရာတော်သည် နိုင်ငံဟော် ပရိယတ္တိသာသနာ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်ကြီး ၂-တိုက် တည်ထောင်ပွင့်လှစ်နိုင်အောင် အားသွန်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်တော်မူလှကစား နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာ့ တက္ကသိုလ်

ကြီးများ၏ “သင်ကြားရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း”တွင် လုံးဝ ပါဝင် စွက်ဖက်ခြင်း ပြုတော်မူပါ။ ဆရာတော်ဘုရားသည် “မိမိကိုယ်ကို အထင်မကြီးပါ။ တက္ကသိုလ် သင်ကြားရေး၌ ဘာမျှ ပစ္စည်းနိုင်ပါ။ မတတ်နိုင်ပါ။ ဝေယျာဝစ္စကိုသာ ဆောင်ရွက်ပါရစေ”ဟု နိုင်ငံတော် သံသမဟာနာယက အဖွဲ့သို့ပင် ရိုးသားစွာ လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

သာသနာရေး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးဘုံမောင်၊ အငြိမ်းစား တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးရွှေအောင်၊ တွဲဖက်ညွှန်ကြား ရေးမှူး ဦးကျော်လွင်တို့ ဘာသန္တရ ကျမ်းကျင်တတ်သိ လိမ္မာကြောင်း၊ အကြိမ်ကြိမ် မိန့်တော်မူပါသည့်အပြင် မိမိအဖို့ရာမှာမူ “ဘာသန္တရ သူည”ဟု ခံယူပါကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာကို ပုံနှိပ်စာလုံး အေ+ဘီ+ ဝီ+ဒီ မျှကိုသာ ဖတ်တတ်ကြောင်း မိန့်တော်မူလေ့ရှိပါသည်။

တစ်နေ့သာ သက္ကတကို လေ့လာမှုခြင်း

၁၂၉၉-ခုနှစ်ဦး တန်ခူးလ၊ ကဆုန်လတို့၌ ရဟန်းသိက္ခာ (၇) ခုနစ် ဝါရ အရှင်ဝိစိတ္တသာဓကတိဝံသသည် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ဓမ္မနာဒ ဆရာတော် ဘုရား “ဂလဂဏ္ဍ-လည်ချောင်းအိုင်းအနာ” ဖြစ်၍ မန္တလေးမြို့၊ မင်းကြီးတိုက်၊ သီရိဝေပုလ္လကျောင်း၌ ခေတ္တသီတင်းသုံး၍ ဆရာဝန်ကြီး ဝေါက်တာဂျုံးစ်၏ အကူအသကို ခံယူနေစဉ် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်မှာ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟကမ္မဋ္ဌာန်း၊ အမြဲတမ်း နှလုံးသွင်းလေ့ရှိသဖြင့် အချိန်များ စွာ အားလပ်နေရကား ဆရာတော်အား အတူတကွ ပြုစုပေး ပြုစုဖက် ဖြစ်သော ဟိန္ဒူကုလားကိုရင်ကြီး ရှင်ဉာဏထံ၌ “သက္ကတဘာသာ” ကို တစ်ရက်တာမျှ လေ့လာခဲ့ဖူးပါသည်။

လေ့လာပုံမှာ- နံနက်ခင်းအချိန်၌ လက်နေလက်ထား အကွဏ္ဍ အရေးအသားကို ထပ်တလဲလဲ လေ့လာပြီး လက်ထားပုံမှန် အကွဏ္ဍ ပုံသဏ္ဍာန်ကို မှတ်မိသော နေ့မှန်းလွဲ အချိန်ထောက်မှ “သက္ကတသိက္ခာ မဂ္ဂချီ” ခေါ် ဖတ်စာအုပ်ကို ဖတ်လေရာ တစ်နေ့ကုန်သောအခါ ထို စာအုပ်၏ နောက်ဆုံးဖတ်စာ “ယုန်နှင့်လိပ် အပြေးပြိုင်သော ဝတ္ထု”

[၈၆] တိပိဋကဓရ ပေးစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အဆုံးသို့တိုင်အောင် ချောမောစွာ မပင်မပန်း ဖတ်နိုင်ပါသည်။ စင်စစ် အားဖြင့် ဤစာအုပ်သည် အိန္ဒိယလူမျိုးတို့ပင် ၆-လတာမျှ သင်ယူရသော အခြေခံ စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို သင်ခန်းစာကို အရှင်ဝိစိတ္တသာရာ တိဝံသက နေ့ချင်းပြီး လေ့လာ သင်ယူခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကုလားကိုရင်ကြီး ရွှင်ဉာဏမှာ လက်ဖျားတခါခါနှင့် “ဘုရားမှ ဘုရား ပါပေ” ဟု အံ့ဩချီးကျူးမဆုံး ဖြစ်ရပါတော့သည်။

ထို့ပြင် စာဏကျနီတိ၌လာသော-

အာစာဓရာ ကုလ+မာချာတိ-ကိုယ်နှုတ်အကျင့်သည် အမျိုး ယုတ်ကို ဖော်ပြ၏။

ဒေသ+မာချာတိ ဘာသနံ-ပြောစကားသည်ဒေသကို ဖော်ပြ၏။

သ[မ္ဘ]မော သွေဟ+မာချာတိ-ယုယခြင်းသည် မေတ္တာကို ဖော် ပြ၏။

ဝပုဏျချာတိ ဘောဇနံ=စားပုံသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖော်ပြ၏ ဟူသော ဂါထာကို (၁၉၈၈-ခု မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့) ကချင်ပြည်နယ်၊ မိုးညှင်းမြို့နယ် (နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာ့တက္ကသိုလ် ကျောင်း အလှူ) စုပေါင်း ရေစက်ချပွဲ၌ ရွတ်ဆို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုဂါထာသည် စာဏကျနီတိ ဒပ္ပဏ (တတိယ=အဇ္ဈာယ-၂) ၌ ပါဝင်ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်စာကို ၄-နာရီမျှ လေ့လာဖူးခြင်း

ဆရာတော်သည် ခေတ်၏ တောင်းခံချက်ကို လက်လွတ်ခံတော်မမူ ခဲ့ပါ။ သက်တော် ၂၈-နှစ်အရွယ်က မင်းကုန်းဓမ္မနာဒတိုက်သို့ ခဝါ သင်္ကန်းအကောက်လာသော (အင်္ဂလိပ်စာလေ့လာတတ်ကျွမ်းသူ) ဒကာ တစ်ဦးထံမှ အင်္ဂလိပ်စာကို လေ့လာသင်ဖူးပါသည်။ မွန်းတည့် ၁၂-နာရီ မှ ညခန့် ၄-နာရီအထိ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ပါသည်။ ထိုမျှသော အချိန် အတွင်း အခြေခံဖတ်စာ (ပရိုင်မာရီ) တစ်အုပ် ကုန်ပါသည်။ ထိုမျှ

တို့တောင်းသောကာလအတွင်း မည်သို့ သင်ယူပါသနည်း။ သိချင်ကြ
မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမ-ဉာဏ်ကို ရှေ့သွားပြု၍
ပထမ လက်ရေး ကျင့်ပါသည်။ ဆရာသင်သမျှကို ပိုင်နိုင်သည်အထိ
အားထုတ်သင်ယူပါသည်။ တို့သို့ အားထုတ်သင်ယူခြင်းဖြင့် (ဓမ္မာစရိယ
တန်း အောင်ပြီးအထိ ပိဋကပညာ စည်းကမ်းတကျ အခြေခံ ရှိပြီးသူ
ဖြစ်သောကြောင့်) ၄-နာရီကုန်ဆုံးချိန်တွင် ဆရာတော်သည် ထိုဖတ်စာ
အုပ်ကို ညက်ညက်ကျေပတ်နိုင်သိနိုင်ပါသည်။ (ဓမ္မာစရိယတန်း အောင်
ပြီးသည်အထိ ပိဋကပညာ အခြေခံရှိသူမှန်သမျှ အခြား ဘာသာများကို
နာရီပိုင်း ရက်ပိုင်းအတွင်း အံ့ဩလောက်အောင် ကျွမ်းကျင် လိမ္မာနိုင်
သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။)

ကေစာရီ ကျင့်ရန်အသင့်

၁၃၂၄-ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၁၄-ရက်နေ့ညဉ့်က မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊
တောမကျေးရွာ ဦးသာဉာဏ်+ဒေါ်အုန်းမေ တို့၏ သားရှင်ပြု အလှူ
မင်္ဂလာတွင် ဆရာတော်ဘုရား၏ ညဘုရားပွဲ ကျင်းပပါသည်။ ထိုစဉ်က
ဆရာတော်ဘုရားသည် ဓမ္မနာဒတိုက်တုန်းက အတူတကွ စာသင်ဖက် ဖြစ်
သော ညောင်ပင်သာရွာ ဆရာတော် ဦးပဏ္ဍဝ၏ ဓမ္မာရုံကျောင်း၌
ခေတ္တ သီတင်းသုံးပါသည်။ ထိုညက သူငယ်ချင်းဆရာတော် ၂-ပါးတို့
သာသနာရေးကိစ္စ ဆွေးနွေးပြောဆိုကြရာ-

တိပိဋကဆရာတော်က “ဦးပဏ္ဍဝ... တပည့်တော်က တိပိဋကဓရ
ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော်လဲ တပါးတည်း အရညဝါသီ တောမိပ္ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်
နဲ့ ကေစာရီကျင့်နိုင်ပါတယ်၊ ကျင့်ဖို့ရန်လဲ အသင့်ပြင်ထားပါတယ်၊
ဖျင်သက်န်းသုံးကည် အသင့်ရှိနေပါတယ်၊ တပည့်တော် ဝန်မလေး
ပါ”ဟု လျှောက်ထားပါသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် တိပိဋကဓရ ဆရာတော် သီတင်းသုံးရာ မင်းကွန်း
ဓမ္မနာဒတိုက်သည် ရွာဥပစာနှင့်လွတ်သော အရညဝါသီ တောကျောင်း
မျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဆရာတော်သည် ထိုမှခွာ၍ လူသူ
ကင်းသိတ်ရာ၌ ကေစာရီကျင့်လိုသည်ဟု မိန့်တော်မူပါသေးသည်။

[သာ] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မစ္ဆည၊ ပုဂ္ဂိုလ်

ထိုညဉ့်မှာပင် “ယနေ့မျက်မှောက် အလှူရှင်များ၏ သဒ္ဓါတရားသည် သံဃာတော်များအား ဆွမ်းကပ်ရာ၌ ပံ့ပေါ့လော (ဘုံဗောလအောင်) နိုင်လွန်းလှပါတယ်။ ဘောဇနေမတ္တညုတာဖြစ်အောင် ကျင့်ပို့မလွယ်ကူသလို ဖြစ်နေပါသည်” ဟု လျှောက်ထားပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားသည် ဒကာများ၏ ဝိနည်းနားမလည်အောင် သဒ္ဓါတရား ကြီးမားမှုကြောင့် ရဟန်းတော်များ အာပတ်သင့်ရမည့်ကိစ္စကို လိုလားတော်မမူချေ။ အကြောင်းကား—

ရဟန်းတော်များမှာ မိမိတို့အတိုင်းအတာဖြင့် ချင့်၍ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြရာ အလှူဒကာက စေတနာလွန်ကဲ၍ နောက်ထပ်ထည့်ရန် ချိန်ရွယ်နေတတ်သည်။ ထိုအခါ ဆွမ်းစားနေခိုက် ရဟန်းက “တော်ပြီ တန်ပြီ” ဟု ဖြစ်မိပါက ပဝါရိတ်သင့်သဖြင့် ထူရိယာပုတ်ပြောင်းလွဲပြီး နောက်ထပ်အာမိသကို စားနိုင်ခွင့် မရှိပါ။ ဝိနည်းကိုင်၍ လက်ခံလိုက်လျှင်လည်း ထပိုအလှုံဖြစ်ကာ အလဟဿ = အချည်းနှီးဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။ ထိုအဖြစ်မျိုးကို ဆရာတော်သည် လိုလားတော်မမူပါ။ ထို့ကြောင့် အလှူပေး အလှူခံ နှစ်ဖက်လုံးကို ဆုံးမသောအားဖြင့် အလှူခံနည်းကို အခါအားလျော်စွာ ဟောကြားလေ့ ရှိပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန်းတော်သည်—

မကြည်ညိုသေးသူ ကြည်ညိုအောင်၊

ကြည်ညိုပြီးသူတို့ တိုးတက်ကြည်ညိုအောင် ကျင့်ရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်ရာ မိမိတို့ အလှူခံရာ၌ အတိုင်းအမှတ်ကို ပသိမှုကြောင့်—

မကြည်ညိုသူတို့ ပို၍မကြည်ညိုအောင်၊

ကြည်ညိုပြီးသူတို့ အကြည်ညိုပျက်အောင် ဖြစ်သွားလျှင် မကောင်းချေ။

ထို့ကြောင့် “အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ = သတ္တလောက၏ ကောင်းမှုမျိုး စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေကောင်းဖြစ်သော” ရဟန်းသံဃာသည် အလှူခံထိုက်သည့် - အာဟုနေယျပုဂ္ဂိုလ်ပီ အလှူခံရာတွင်

နိဒါန်း

[ယု]

လျှောက်ထားကြသဖြင့် ထိုသံဝေဂ ဓမ္မသုံးပါးကို အလွန်စိတ်ဝင်စား
နေသော ဆရာတော်သည်—

မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဦးဝိစိတ္တသာရ၏
သံဝေဂ ဓမ္မလက်ဆောင်

ရုပ်နာမ်ဓမ္မ၊ သင်္ခါရတို့၊ ကိုယ်က ဤပုံ၊ ဖြစ်လိုတုံလည်း၊ တစ်ဖုံဆင်ကဲ့၊
သူတနဲ့ဖြင့်၊ ဖောက်လွှဲတတ်စွာ၊ ဓမ္မတာကို၊

ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှု၍၊

ယခုပစ်လျှင်၊ မအိုခင်က၊ ကြိုတင်ကောင်းမှု၊ ကြီးစားပြုလော့၊

ယခုပစ်လျှင်၊ မနာခင်က၊ ကြိုတင်ကောင်းမှု၊ ကြီးစားပြုလော့၊

ယခုပစ်လျှင်၊ မသေခင်က၊ ကြိုတင်ကောင်းမှု၊ ကြီးစားပြုလော့၊

ရတုချိန်ထောက်၊ ဤခါဇောက်မှ၊ ချုပ်ပျောက်ခန္ဓာ၊

သေပိမ့်ငါဟု၊ သတ္တဝါခပင်း၊ ရှင်သေမင်းနှင့်၊

မိတ်သင်းဖွဲ့လျက်၊ ချိန်းအချက်လျှင်၊

တစက်ကမှ၊ မရှိကြဘူး။

“အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သပ္ပာဒေထ”

ဘုရားစကား၊ လိုက်နာပွားသည်၊

တရား လက်မလွတ်စေလင့်။

ဤဖော်ပြကုပါပုံအတိုင်း ယပ်တောင်ပြုလုပ် ကမ်းလှမ်းစေခဲ့ပါသည်။

ဤ သံဝေဂလင်္ကာမျှဖြင့်လည်း ဓမ္မစာပေ ပါဠိနယ်ပယ်၌ မဝင်နိုင်
သေး၍ ပါဠိစာပေသမိုင်း၌ မှတ်တမ်းတင်ရန် ဂါထာပါဠိအနက် ရေးဖွဲ့
ဘော်ပူသောအခါ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း “ဂါထာပါဠိ + အနက်”
အလွယ်တကူ ဖြစ်လာပါသည်။

အပ္ပမတ္တာ သဒါ ဟောထ၊ ဥတော သင်္ခါရဓမ္မတံ။

ဘက်ခွဲ - ပနယုဉ္ဇေတိ၊ နုတ္ထိ နော မစ္စုသင်္ဂရံ။ ။

ကင်္ဂလအဖြစ်

[သူ] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သာဓဝေါ- နှလုံးပျော့ပျောင်း အို- သူတော်ကောင်းတို့....၊
(ဝါ) သာဓဝေါ- ကိုယ်ကျိုး + သူကျိုး ဤ ၂-မျိုးကို ပြည့်ဖြိုးလေ
အောင် ရွက်ဆောင်ဘိတောင်း အို- သူတော်ကောင်းတို့....။ သင်္ခါရ-
ဓမ္မတံ- ကိုယ်က ဤပုံ ပြစ်လိုတုံလည်း တစ်ဖုံဆင်ကဲ့ သူတန်ပြင်
ဖောက်လွဲဘတ်စွာ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ ဓမ္မတာကို။ ဥတု-
ဇာနာထ-

ယခုပင်လျှင် မအိုခင်က၊

ယခုပင်လျှင် မနာခင်က၊

ယခုပင်လျှင် မသေခင်က၊

ကြိုတင်ကာကြီးကုတ် သိမြင်အောင် အားထုတ် ကြကုန်လော့။
ဥတု- ကြိုတင်ကာကြီးကုတ် သိမြင်အောင် အားထုတ်ကြပြီးလျှင်။
အပ္ပမတ္တာ = အပ္ပမာဒတရား လက်ကိုင်ထားကြကုန်သည်။ (ဝါ) အပ္ပ
မတ္တာ = ကုသိုလ်ဆယ်ခု မြတ်ကောင်းမှန် ဂရုဏတ ကြီးလုံ့လသည့်
အပ္ပမာဒတရား လက်ကိုင်ထားကြကုန်သည်။ (ဝါ) အပ္ပမတ္တာ-

မမျှော်လင့်ဘဲ၊ ပြုန်းကန်၊ ရောက်စွဲ နာဗျာဓိ။

မမျှော်လင့်ဘဲ၊ သူ၏နဲ့၊ အိုလဲ အိုနိုင်၏။

မမျှော်လင့်ဘဲ၊ ပြုန်းကန်၊ ဖောက်လွဲ သေနိုင်၏-ဟု

သတိလိုက်လဲ့ ဝိတ်ဝယ်ငဲ့ကြကုန်သည်။ ဟောထ-မြေလက်ခတ်နဲ့ မလွဲ
ကော် အမှန်စင်စစ် ပြစ်ကြပါကုန်လော့။

နော-တဏှာမာရ်ညွတ် နွှောဝဋ်မှ ကျတ်ဆုရည်ချွေ တို့ဘဝ
အား။ နော-တဏှာ တည်းဟူသော မာရ်မင်း၏ ညွတ်ကွင်း၊ ခု
တည်းဟူသော သံသရာ ဝဋ်အတွင်းမှ လွတ်ကင်းရန် ရည်ချွေ
တို့ဘဝအား။ ဗျူသင်္ဂရံ-မဇ္ဈိမညလျှင်း ရွှင်လေမင်းနှင့် အတွင်း
ကျိတ်ပူး မိတ်ရည်နှူး၍ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ချိတ်အဆက်ဖြင့်-

ဤရက် ခါမူ သေဆံ့ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

ဤလ ခါပူ သေဆံ့ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

ဤနှစ် ခါမူ သေဆံ့ ဟူ၍ လည်းကောင်း။

အတိုင်းအရှည်ကို သိဖို့ရန် လိုအပ်သည့် အတွက် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ လာရှိသည့်အတိုင်း-

၁။ လှူဖွယ်ပစ္စည်းက နည်း၍ သဒ္ဓါတရားက များလျှင် လှူဖွယ် ပစ္စည်းနည်းသည်ဘက်ကို၌ နည်းနည်းသာ အလှူခံရမည်။

၂။ လှူဖွယ်ပစ္စည်းက များသော်လည်း သဒ္ဓါတရားက အားနည်း လျှင် သဒ္ဓါတရား အားနည်းသည်ကို၌ နည်းနည်းသာ အလှူခံရမည်။

၃။ လှူဖွယ်ပစ္စည်းကလည်းနည်း သဒ္ဓါတရားကလည်း အားနည်း လျှင် နှစ်ပါးစုံနည်းသည်ကို၌ နည်းနည်းသာ အလှူခံရမည်။

၄။ လှူဖွယ်ပစ္စည်းကလည်း များ၊ သဒ္ဓါတရားကလည်း ကြီးမား လျှင် အများကိုကြည့်၍ များများကြီး အလှူမခံပဲ မျှတရုံသာ အလှူ ခံရမည်ဟု ဟောပြောဆုံးမ၍ ကိုယဘိုင်လည်း ထိုအတိုင်း ကျင့်တော် မူပါသည်။

ဓမ္မသံဝေဂ ရတော်မူခြင်း

၁၃၂၄-ခုနှစ်က ဆရာတော်ဘုရားသည် ဆေးစားမှား၍ မျက်နှာ ပြင် ညာဘက်ဘစ်ခြမ်း ထုံ၍ ၃-၄ ရက် အကြာတွင် ညာဘက်မျက်နှာ တစ်ခြမ်း နိမြန်းလာပါသည်။ ဤ ထေဂါကို ဝဏ္ဏကျော်လင် အထူးကု ဆရာ နန်းကြီး ဦးသာလှ ကုသရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ တာဝန်ပေးချက် အရ ကုသလာခဲ့ပါသည်။ ၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလပြည့်ကျော် (၄)ရက် နေ့ည အိပ်မက်ထဲ၌ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ပြောလိုက်သကဲ့သို့ “ဇိဝိတ- သန္တတိ နှစ်နာရီသာ ကျန်ရှိတော့သည်”ဟု ပြောသည်ကို ဆရာတော် ဘုရား ကြားသိရ၍ အိပ်မက်ထဲမှာပင် “သံသရာခရီး သွားရလိမ့်ဦးမည်၊ ဘာကို အားကိုး၍ သံသရာခရီး သွားရပါမည်နည်း”ဟု ဆရာတော် ဘုရား ဆက်၍ဆင်ခြင်သောအခါ မိမိ နှလုံးထွင်း ဓနကျဖြစ်သည့် စူဠဗဟုလောဝါဒသုတ်လာ “ဆပဉ္စက ဓမ္မ ပိပဿနာ ပညာ”ကို အားကိုးပြုရမည်ဟု အိပ်မက်ထဲ၌ပင် ဆင်ခြင်မိပြီး လန့်နိုးလာသော အခါ ဥဒါန်းကျူးသည့် သဘောဖြင့်-

ကတိယအင်္ဂါ

[သိ] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

၁။ မမေ့မလျော့ကြလင့်၊

၂။ သေခြင်းတရားနှင့် အချိန်းအချက် မရှိကြဘူး၊

၃။ ကိုယ်လုပ်ရမည့် လောက+ဓမ္မ စီးပွားများကို မြန်မြန် လုပ်ကြ။

ဤစကား ၃-ခွန်းကို နှုတ်က မြက်ဆိုမိလေသည်။ ထိုအချိန်ကစ၍ မိမိထံမှောက်သို့ သူနာမေး ရောက်လာသူတို့အား ဤစကား ၃ ခွန်းကို နောက်ဆုံးပြောလိုက်ရမှ မိမိ၏ဝတ္တရား ပြည့်စုံသည်ဟု ဆရာတော် တရား အောက်မေ့မိလေသည်။ အောက်မေ့မည်ဆိုလျှင်လည်း အောက် မေ့ထိုက်ပါသည်။ ထိုစကား ၃-ခွန်းကို တရားဓမ္မနှင့် ညှိနှိုင်းလျှင်-

၁။ မမေ့မလျော့ကြလင့် ဟူသော စကားမှာ အပ္ပမာဒတရား ကိုယ်ဖြစ်၍ “အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္မာဒေထ” ဟူသော သာသနာ၏ အကွပ်တရားဖြစ်သည့်ပြင် မဟာဟတ္ထိပဒေါပမသုတ္တန် အရ အားလုံး ခြေရာတို့ကို ငုံ့မိသော ဆင်ခြေရာကဲ့သို့ ကုသိုလ် တရားမှန်သမျှကို ငုံ့မိသောတရား ဖြစ်လေသည်။

၂ နှင့် ၃။ သေခြင်းတရားနှင့် အချိန်းအချက် မရှိကြဘူး။ ကိုယ်လုပ်ရမည့် လောက+ဓမ္မ စီးပွားများကို မြန်မြန်လုပ်ကြ ဟူသော စကား ၂-ခွန်းမှာလည်း-

“အဇ္ဇေဝ ကိစ္စ+မာတပုံ၊ ဧကော ဇညာမရဏံ သုဝေ။

န ဟိ နော သင်္ဂု တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ-
ဟူသော အဒ္ဓေကရတ္တသုတ္တန်လာ တရားသားတို့ပင် ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် “ထိုစကား ၃-ခွန်း ပြောလိုက်ရမှ မိမိဝတ္တရား ပြည့်စုံသည်”ဟု အောက်မေ့ခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ပန် ၁၃၂၅-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လလောကံမှာ ရှမ်းပြည်နယ် အင်းလေးမှ ဒကာ ဦးလှ+မခင်ပုတို့ ဓမ္မနာဒတိုက်သို့ ရောက်လာကြ၍ တန်ဆောင်မုန်းလ၌ ကျင်းပမည့် ဆရာတော်၏ မွေးနေ့ပူဇော်ပွဲ၌ “သံဝေဂ ဓမ္မလက်အောင်” ယပ်တောင်လှူဒါန်းလိုကြောင်း တောင်းပန်

နိဒါန်း

[ဝေ]

သဘောတူ အချိန်၊အချက် စာချုပ်စာတမ်း စာရွက်တို့နှင့်တကွ
လက်ဆောင် တံစိုး ထိုး၍ထားခြင်းသည်။ ဒုတ္တိ = လူတိုင်းကော်
မရှိမှန်၏။

တသွာ-ထို့ကြောင့်။ သင်္ကဏ်-ခုဝတ္တမာန် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တမလွန်
ဇနာက်နှောင်း ဒေါက်ရှောက် (တောက်လျှောက်) ကောင်းအောင်
ရွယ်ချောင်းဆပန် စိတ်ရည်သန်သည့် နှစ်တန်သော လောက+ဓမ္မ
စီးပွား ကိုယ်ကိစ္စများကို။ အနုယုဉ္ဇေဝါ-လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်
ကြပါကုန်လော့။ (ဝါ) သင်္ကဏ်+မနုယုဉ္ဇေဝါ-ရုပ် နာမ်နှစ်ပြင်
ကိုယ်ဖြစ်ချင်သလို မဖြစ်ဘဲ သူ့ရှိဖြစ်ချင်သလိုသာ ဖြစ်ကြသည့်
သဘာဝသို့ ညဉ့်ကို သပ္ပဠေဒ်နှိုင်းညှိ အပ္ပန်အတိုင်းသိကြ၍ မိမိတို့
ဆိုင်ရာ နှစ်ပြာသော လောက+ဓမ္မစီးပွား ကိုယ်ကိစ္စများကိုဖြင့်
ရှည်လျားကာလ အချိန်ကိုမဆွဲ၍ဘဲ ပာရုလပင် အရေးတွင်အောင်
ကြိုတင်ကာကြိုးကုတ် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြပါကုန်လော့။

ရှင်ငယ်+ကျောင်းသားငယ်များအား ဆုံးမပုံ

ဆရာတော်သည် ငယ်စဉ် တိုက်အုပ်ဘုန်းကြီး ဖြစ်ချိန်က ခိုက်ရန်
ဖြစ်သော ရှင်ငယ်+ကျောင်းသားငယ်တို့ကို ရိုက်နှက်ဆုံးမမှု ပြုတော်
မမူ။ ထို ခိုက်ရန်ဖြစ်သူ ရှင်ငယ်+ကျောင်းသားငယ် နှစ်ယောက်တို့ကို
မိမိ သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဝင်ကျောင်း၏ နောက်ဖက်မှာရှိသော
(နားဥပစာအောက်) ဂူထဲမှာ “လေ့လျှင် အတူနေ”ဆိုသည့်အတိုင်း
“သင့်မြတ်သည့်တိုင် အတူနေကြ”ဟု မိန့်လိုကာ ဒဏ်ပေးသည့်သဘော
အတူနေစေပါသည်။ ထို ခိုက်ရန်ဖြစ်သူနှစ်ဦး ရန်ငြိမ်း၍ သင့်မြတ်ပုံရမှ
ရန်ငြိမ်းကြောင်း၊ သင့်မြတ်ကြောင်း ဝန်ခံကြမှ ထိုခနာထမှ လွတ်လိုက်
ပါသည်။

သို့သော် ယခုအခါ၌ကား ရှင်ငယ်+ကျောင်းသားငယ်များကို ဆရာ
တော်၏ ဆုံးမပုံမှာ အလွန်ပညာပါပါသည်။ ရှင်ငယ်+ကျောင်းသား
ငယ်တို့ကို-

တတိယအကြိမ်

[၆] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ရန်မဖြစ်ကြလင့်၊

မဆဲကြလင့်၊

မခိုးကြလင့်၊

ဤစကား ၃-ခွန်းဖြင့်သာ ဆုံးမတော် မူပါသည်။ ထိုစကား ၃-ခွန်းတို့တွင်—

ရန်မဖြစ်ကြလင့်ဟု ဆုံးမလျှင် ကာယကံကို ထိန်းစောင့် ဆုံးမ ပြီးသား ဖြစ်ပါတော့သည်။”

မဆဲကြလင့်ဟု ဆုံးမလျှင် ဝစီကံကို ထိန်းသိမ်းစောင့် ဆုံးမ ပြီးသား ဖြစ်ပါတော့သည်။

မခိုးကြလင့်ဟု ဆုံးမလျှင် မနောကံကို ထိန်းသိမ်းစောင့် ဆုံးမ ပြီးသား ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဤစကား ၃-ခွန်းဖြင့်ပင် ကံ ၃-ပါး လုံခြုံစေအောင် ဆုံးမပြီးသား ဖြစ်ပါတော့သည်။

၁။ ရန်မဖြစ်ပါဘူး။

၂။ မဆဲပါဘူး။

၃။ မခိုးပါဘူး။

ဟူသော ကတိဝန်ခံစကား ၃-ခွန်းကိုသာလျှင် ရှင်ငယ်+ကျောင်းသား ငယ်တို့ထံမှ တောင်းခံတော်မူပါသည်။

တစ်ဖန် ရှင်ငယ်+ကျောင်းသားငယ်များလည် ခိဉ္စာဒသက-မြူးတူး ပျော်ပါးသည့် အရွယ်ဖြစ်ကြ၍ “မဆော့နှင့်” ဟု မပြောသား၊ ကလေး ဖြစ်၍ ဆော့မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်က ရှင်ငယ်+ကျောင်းသားငယ်များကို “မဆော့နှင့်” ဟု မပြောဘဲ “လမ်းထွက်မဆော့ကြနှင့်၊ ငါ့ကျောင်းရှေ့ လာဆော့ကြ” ဟု တစ်ပိုင်း မြစ်၍ တစ်ပိုင်းခွင့်ပြုစကား မိန့်ကြားပါသည်။ သို့သော် ဆရာတော် ကျောင်းရှေ့၌ ဘယ်ကိုရင် ဘယ်ကျောင်းသားမှ မဆော့ဝံ့ချေ။ ထို့ကြောင့် မဆော့ရန် တားမြစ်ပြီးသား ဖြစ်လေတော့သည်။

နိဒါန်း

[သော]

ကျေးလက် ကျန်းမာရေး စာလှူ

၁၃၂၀-ခုနှစ်က မုံရွာမြို့၊ ဒေါင်းယာဥ်ပျံစတိုးပိုင်ရှင် ကျောင်းဒကာ ဦးဖိုးမိုး+ဒေါ်ရွှေညွန့်တို့က ဓမ္မနာဒ ကျောင်းတိုက်အဝှံ့ သဘာဝ ခြင်္သေ့ရုပ်ကြီး ၂-ရုပ် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းလိုကြောင်း လျှောက်ထားရာ သဘာဝခြင်္သေ့ရုပ် ၂-ရုပ်အတွက် ငွေ (၇၀၀၀) ရှစ်ထောင်ကျော် ကုန်ကျမည်ကို သိရ၍ “ငွေတွေ များစွာကုန်ပြီး လူတစ်ယောက်မှ အရိပ်မခိုရတဲ့ ခြင်္သေ့ရုပ်တော့ မလှူလိုပါနှင့်၊ လူအများအား ကျေးဇူး များသည့် ကျေးလက် ကျန်းမာရေးဌာန ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကြပါ”ဟု မိန့်ဆိုသဖြင့် ဦးဖိုးမိုး+ဒေါ်ရွှေညွန့်တို့က ထိုခဏ်အခါ ခေတ်ကာလတန်ဖိုး သုံးသောင်းကျော် လေးစသင်းနီးပါး တန်ဖိုးရှိ “မင်းကွန်းကျေးလက် ကျန်းမာရေးဌာန အဆောက်အအုံ”ကို လှူဒါန်းကြပါသည်။

အာရောဂျသင်္ဂဟ ကျန်းမာရေးကျောင်း

ထို “မင်းကွန်းကျေးလက်ကျန်းမာရေးအဆောက်အအုံ” ကို နိုင်ငံတော် အစိုးရ ကျန်းမာရေးဌာနသို့ လှူအပ်လှူဒါန်းသော အချိန်ကစ၍ နိုင်ငံ တော်အစိုးရ အဆက်ဆက်ဘို့မှ တီပိဋကဆရာတော်၏ ကျန်းမာရေးကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက် ပေးရန် တာဝန်ပေးချက်အရ ထိုအချိန်ကစ၍ ယနေ့တိုင်အောင် “ဝဏ္ဏကျော်ထင် အထူးကုဆရာဝန်ကြီး ပါမောက္ခ ဦးသာလှ”သည် ဆရာတော်၏ ကျန်းမာရေးကို အမြဲစောင့်ရှောက်ပြုစု ကုသလျက်ရှိပါသည်။ ဆရာတော်၏ အဖို့ ကျန်းမာရေးကို အလေးပေး သောအားဖြင့် မင်းကွန်းဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၌ မုံရွာမြို့၊ ဘုရားကြီး လမ်း၊ ရွှေဒေါင်းမင်း ပရိက္ခရာတိုက်ပိုင် ရဟန်းဒကာ+ကျောင်းဒကာ ဦးထွန်းလှ+ဒေါ်ခင်ပုမိသားစုတို့ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ပတ်ကား အုတ်ကျောင်းကို “အာရောဂျသင်္ဂဟ သလ္လာဝတီ ကျန်းမာရေး အုတ် ကျောင်း”ဟု ကမည်းတပ်၍ မင်းကွန်းတောင်ခြေ ချောင်အသီးသီးမှ ဆရာတော်များ + သီလရှင်သူတော်စင်များ မကျန်းမာလျှင် ဆရာ ဝန်ကြီး ဦးသာလှကို အကြောင်းကြား၍ ထိုကျောင်း၌ ကုသစေခဲ့ ပါသည်။

တတိယအကြိမ်

[ယော်] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မင်းကွန်းတိုက်နယ် ဆေးရုံ

၁၃၃၃-ခုနှစ်တွင် မိုးကုတ်မြို့၊ မြို့မရပ်၊ ဦးဘရွှင်း+(ဒေါ်ဒေါ်မျှင်) မိသားစုတို့က ဓမ္မနာဓတိုက်၌ သိန်းကျော်တန် ခေတ်မီ ဓမ္မာရုံကြီး (ဒေါ်ဒေါ်မျှင် မသေခင် မှာသွားချက်အရ) ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းလိုကြောင်း လာရောက်လျှောက်ထားကြသည်ကို ဆရာတော်က “ဓမ္မာရုံ မှာ သာသနာရေးကိစ္စ ရှိသောနေ့၌သေ အသုံးပြုရကြောင်း၊ ဓမ္မနာဓ တိုက်၌လည်း ဓမ္မာရုံ ၂-လုံး ရှိနေကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ နေ့စဉ်နေ့စဉ် ရှင်လူတို့အား ကျေးဇူးများသော တိုက်နယ်ဆေးရုံ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း စေလိုကြောင်း မိန့်ကြားသဖြင့် ထိုအချိန်က ခေတ်ကာလ တန်ဖိုးထား ဖြင့် ကျပ် (၃၀၀၀၀၀) သုံးသိန်းကျော်တန် “မင်းကွန်း တိုက်နယ် ဆေးရုံ” ကို နိုင်ငံတော်ကျန်းမာရေးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း အဆောက်အအုံ အပြည့်အစုံကိုပါ ဆောက်လုပ်စေ၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရ ကျန်းမာရေးဌာနသို့ တရားဝင်လှူအပ်၍ ၁၃၃၄-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့် နေ့၌ “ဆေးရုံအပ်ပွဲ+ဆေးရုံဖွင့်ပွဲ” ဒွန်တွဲ၍ ကျင်းပပြီး ထိုအချိန်က စ၍ “မင်းကွန်းတိုက်နယ်ဆေးရုံ ထောက်ပံ့ရေးရန်ပုံငွေပဒေသာပင်”ကို စတင်စိုက်ပျိုး၍ အတိုးအညွှန်ဖြင့် သုံးလတစ်ကြိမ်၊ သုံးလတစ်ကြိမ် ဆေး အပ်ပွဲ ဆက်ခံ ကျင်းပစေခဲ့ပါသည်။

(က) သံသိက ဆေးစာလှူ

“မင်းကွန်းတိုက်နယ်ဆေးရုံ ထောက်ပံ့ရေး ရန်ပုံငွေပဒေသာပင်”မှ အတိုးအညွှန်ဖြင့် ၁၃၃၆-ခုနှစ်ကစ၍ (၃၆၀၀၀) ဖိုး၊ (၇၇၀၀၀) ဖိုး၊ (၁၀၀၀၀၀) ဖိုး၊ (၁၅၀၀၀၀) ဖိုး ဆေးပစ္စည်းများ လှူဒါန်းခဲ့ရာ- ၁၃၄၀-ပြည့်နှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ရန်ပုံငွေအင်အား တောင့်တင်း လာပြီဖြစ်၍ ငွေစုလက်မှတ် သုံးသိန်းတန် ဝယ်စေပြီး အတိုးအညွှန်ဖြင့် နှစ်စဉ် ဆေးပစ္စည်းသုံးသောင်းဖိုး ဝယ်ယူကပွဲစေ၍ သုံးလလျှင်တစ်ကြိမ် (တစ်ကြိမ်လျှင် ၇၅၀၀၀-ဖိုး) တန်ခူး၊ ဝါဆို၊ သီတင်းကျွတ်၊ ပြာသိုလ တို့၌ လှူဒါန်းစေပါသည်။

တတိယအကြိမ်

တန်ခူးလလှာ၌ သင်္ကြန်တွင်းမှာ လှူပါသည်။ ထိုသင်္ကြန်တွင်းမှာ လည်း အကျနေ၊ အကြတ်နေ့တို့၌ မလှူစေဘဲ သင်္ကြန် အတက်နေ့၌သာ လျှပ် လှူစေတော်မူလေ့ ရှိပါသည်။

(ခ) ပုဂ္ဂလိက အလှူ

ဆရာတော်သည် သက်တော်ကြီးလာသည်နှင့်အမျှ အသက်ကြီးသူ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ ဒကာ+ဒကာမတို့အပေါ် ကရုဏာတရား ပွား၍ပွား၍ လာပါသည်။ အသက်ကြီးသူ နွမ်းပါးသူတို့ကို မဂ္ဂရက်နိုင်အောင် ရှိပါ ထည်။ ဝေ ၁၈၇၀၂၀၂ ရွာတွင်းမှဖြစ်၍ ဆွမ်းဒကာ + ဒကာမများလည်း ဖြစ်ကြရာ ထို အသက်ကြီးသူ+နွမ်းပါးသူတို့ ကျန်းမာရေး အထောက် အပံ့ဖြစ်စေရန် ဆေးလှူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆေးလှူရာ၌ ပုဂ္ဂလိက အလှူဖြစ်စေရန် ကျေးရွာ လူကြီးတို့အား ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် အိမ် ထောင်စုစာရင်းနှင့် အသက် (၇၀) နှစ်မှစ၍ အထက် အသက်ကြီးသူ များ၏ စာရင်းကို လျှို့ဝှက် ကောက်ယူစေပါသည်။

ဆေးအပ်ပွဲကျင်းပသောအခါ နွမ်းပါးသူ အိမ်ထောင်စု တစ်စုတစ်စု အား (၁) ပရပ်ဆီအနီ ၁-ဘူးစီ၊ (၂) ဝတ္ထုဇွေ ၅-စီ၊ (၃) နီလာ ဆပ်ပြာ ၂-ခဲစီ၊ (၄) ပက်ကီးဆန် ၃-ပြည်စီ လှူစေပါသည်။

အသက်ကြီးသူများ အတွက်ကား ထို ၄-မျိုးအပြင် ယာဂုကျိ၍ သောက်နိုင်ရန် ကျွဲဆန် ၂-ပြည်စီ ပို၍ လှူစေပါသည်။

(ဤ၌ ပက်ကီးဆန်ဆိုသည်မှာ မလွန်ဈေး ဆန်လှူအသင်းကြီးမှ လှူသော ဆန်များထဲမှ အချို့ ဆန်မထွက်သော အရပ်တို့မှ ခွဲအိတ် တစ်အိတ်လျှင် ၃-အိမ်ထောင် ၄-အိမ်ထောင် စုပေါင်းလှူသည့် သောင်းပြောင်းထွေလာ ထေရာဆန်များကို ကျောင်းနေ သံဃာ အား မကျွေးဘဲ သီးဆန်ပြုတီး၍ ထားပါသည်။ စုပေါင်းရောနှော နေသော ဆန်ဖြစ်၍ ပက်ကီးဆန်-ရောပြမ်းသော ဆန်ဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

ဤ ဆေးအပ်ပွဲ ဆေးလှူပွဲ၌ တောသူတောင်ဆား လူအများ နားလည် ကြ ဝမ်းသာ ကြ ရအောင် တိုက်နယ်ဆေးရုံ ဆရာဝန်ကိုယ်တိုင် ထို

[သား] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဆေးများကို အမည်နှင့်တကွ သုံးစွဲပုံအညွှန်းကိုပါ ရှင်းလင်းပြောပြစေပါသည်။

သက်ကြီးရွယ်အိုများကို ဆေးအပ်ပွဲကျမ်းပရာ နေရာသို့ အသွားအပြန် မော်တော်ကားဖြင့် တစ်ဆောင် ပို့ခေါ်စေပြီး အားလုံးအား ပလာတာဖြစ်စေ၊ ခေါက်ဆွဲဖြစ်စေ၊ ချိုပွဲ ချဉ်ပွဲအဖြစ်ဖြင့် ညှော်ခံကျွေးမွေးစေပါသည်။ (မုန့်ဟင်းခါးကိုကား မကျွေးစေပါ။ အကြောင်းကား မုန့်ဟင်းခါး ဟင်းရည်မှာ ငှက်ပျောအူဖြင့် ချက်ရ၍ ဝမ်းမီးနဲ့စေတတ်ပါသည်။ နွေရာသီမှာ မတည့်ပါ။ ထို့ကြောင့် မုန့်ဟင်းခါးကို ကိုယ်တိုင်လည်း မစား၊ သူ့ကိုလည်း မကျွေးစေပါ။)

သူတပါးကို စိတ်ချမ်းသာစေချင်

ဆရာတော်သည် တရားကို များများဟောသော်လည်း စကားကိုကား များများမပြောပါ။ အပြောနည်း၍ ပြောခဲ့လှပါသည်။ ပြောလျှင်လည်း မှန်၍ အကျိုးရှိမညီ စကားကိုသာ ပြောလေ့ ရှိပါသည်။ မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာတက္ကသိုလ်၌ စာသင်သားအရှင် ၂-ပါးနှင့် သက်ဆိုင်သော ကစွတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာရာ (ရဲဖြင့် ပယ်ရှားမည့်ဆဲဆဲ ဆရာတော် ဖောက်သွားရကား အားလုံးတို့ကို တောင်းပန်ပြီးလျှင်) အဓိကရုဏ်း ငြိမ်းသတ်နည်း၊ ခုနစ်မျိုးတို့အနက် တိ.ကဝတ္ထာရက-အညစ်အကြေးကို မြက်ဖြင့် ပုံးအုပ်သည့် ငြိမ်းသတ်နည်းဖြင့် ချမ်းသာစွာ ငြိမ်းအေးစေတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ဘုရားက မိမိ တစ်ဦးတည်းကိုသာ မရည်ညွှန်းဘဲ မိမိ ဦးဆောင်ပဇာန နာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသော “တိပိဋက-နိကာယ ဥပဋ္ဌာကအဖွဲ့ကြီး” တစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုသော အားဖြင့် “ဘုန်းကြီးတို့အဖွဲ့က သူတပါး စိတ်ချမ်းသာစေရန် ရွက်ဆောင်တဲ့အဖွဲ့ပါ” ဟု အမိန့်ရှိတော်မူပါသည်။

နိဂါန်း

အပင်ပန်း ခံနိုင်သည့် ဆရာတော်

ဆရာတော်သည် သဘာဝကို ထူး၍ သည်းခံလေ့ ရှိပါသည်။ ၁၉၈၈-ခု မတ်လ ၈-ရက် နေ့က ကချင်ပြည်နယ်၊ အင်းတော်မြို့၊ အင်းတော်ကျောင်း၌ နေ့ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးချိန်မှ စ၍ အင်းတော်ဆရာတော်နှင့်အချိန်ကြာမြင့်စွာ အလ္လာပ+သလ္လာပ ပြောဆိုပြီး ညဉ့်ဦးယံ ၇-နာရီအချိန် တရားပွဲပင်သည့်အခါ သင်္ကန်းရုံ၌ တရားပွဲသို့ တန်းကြွတော်မူပါသည်။ အနားယူတော်မမူဘဲ ဤသို့ အပင်ပန်းခံနိုင်အောင် အစားအသောက်ကို လျော့၍ စားသောက်တော်မူပါသည်။ ဆရာတော်အဖို့ အညောင်းအညာလည်း နည်းပါးပါသည်။ ထိုသို့ နည်းပါးအောင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရာ၌ သင့်သည့်ကိုသာ လျော့၍ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ပါသည်။ “အသား ငါး အစားနည်းတော့ ဘုန်းကြီးမှာ အညောင်းအညာ နည်းပါးတာပေါ့” ဟု မိန့်တော်မူလေ့ရှိပါသည်။

ဆရာတော် အဖို့ တစ်နေ့တစ်နေ့မှာ နားရသည်မရှိပါ။ အအားလည်း မနေတတ်ပါ။ ရေစက်ချ တရားပွဲများ ရှိလျှင် ရှိသလောက် ဟောပြောတော်မူလေ့ရှိပါသည်။ တရားနားခံသူ တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဆရာတော် တရားဟောသည်မှာ ပရိသတ်အများအား ဟောသည်နှင့် မထူးခြားပါ။ ဆရာတော် သီတင်းသုံးနေသည်ကို ကြည့်လိုက်လျှင် ပရိသတ်အား တရားဟောနေသည့်အချိန်က များပါသည်။ တရားမဟောသည့်အခါ ဖြစ်လျှင်လဲ လက်နှိပ်စက်ကို တချောက်ချောက်ခိုက်၍ တရားစာပေ စိစဉ်နေသည်ကို အတွေ့ရများပါသည်။ ထိုသို့မှ မဟုတ်လျှင် နေ့စဉ်သတင်းစာမှအစ ဘာသာရေးမဂ္ဂဇင်းများ (သိင်္ဂါရသဘော မပါသော) စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုနေသည်ကိုသာ ပူးတွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော်သည် မည်မျှအပင်ပန်း ခံသနည်းဆိုလျှင် ဆရာတော်နှင့် စပ်သည့် စာတစ်ခုခုရေး၍ ဆက်ကပ်လိုက်လျှင် ထိုစာမူကို အခေါက်ခေါက်ဖတ်ပြီးလျှင် ကိုယ်တိုင် လက်နှိပ်စက်ခိုက်၍ တည်းဖြတ်သုတ်သင်ပြီး စာမူ ၄-စောင်ခိုက်နှိပ်၍ “စာပေစိစစ်ရေးရုံး” သို့ တင်နိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးလေ့ ရှိပါသည်။

[၄၁] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဆရာတော်သည် အရွယ်နှင့်မမျှအောင် တိုင်းပြည်အနှံ့ ကြွရောက်၍ ပရိယတ္တိ သာသနာ့တက္ကသိုလ် ကျောင်းများ အတွက် အလှူရေစက်ချ တရားပွဲများ ကျင်းပနေရသော်လည်း ပင်ပန်းသည် မထင်၊ တိုး၍ပင် ရွှင်လန်းပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မြန်မာပြည်မြောက်ဖျားမှ ဆရာတော် သတင်းကို ကြားနေရချိန်မှာပင် ဆရာတော်သည် မြန်မာပြည် တောင် ဘက်ပိုင်းသို့ ရောက်နေတတ်ပါသည်။

ဤသို့ ခရီးလည်း သွား၊ တရားလည်း ဟော၊ စာချောလည်း ဆတ်၊ မပြတ်လုပ်ဆောင်တော် မူနေသဖြင့် ရင်းနှီးသူ ဒကာ+ဒကာမများက နားနားနေနေ နေရန် တောင်းပန်လော အခါမျိုးတွင် ဆရာတော်က ဈေးရောင်း၍ ကောင်းနေသူကို ပုံထား၍ နှစ်သိမ့်စေလေ့ရှိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်မူ “ဘုန်းကြီး ခရီးသွားရတာ ဘတ်စကားနောက်ပြီး ခြေနှင်းခုံမှာ လွယ်ပြီး ကြပ်ကြပ်တည်းတည်း၊ ခြေတစ်ချောင်းထောက်၊ လက်တစ်ပက်ဖြင့် ဆွဲလိုက်ကြရတဲ့ ခရီးသွားလူ ဆယ်ယောက်လောက် မပင်ပန်းပါဘူး” ဟု မိန့်တော်မူတတ်ပါသည်။

ဆရာတော်၏ သူတော်ကောင်းနှလုံးရည်

ဗုဒ္ဓသာသနာ မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီးကို ဆရာတော်ဦးစီး၍ ရေးစီရင် တော်မူခဲ့ရာ လူရှင်အများ နှစ်သက်လိုလားကြ၊ လူကြီးလူငယ် မရွေး လည်း ပတ်နာကြပါသည်။ ထိုကျမ်းကြီး ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၂၀၆- လက်သည်းကွင်း မှတ်ချက်၌-

“ယဋိကာရဗြဟ္မာ လူဒါန်းလာသော ပရိက္ခရာရှစ်ပါးတို့နှင့်စပ်၍ အပဒါနအဋ္ဌကထာ ပထမအုပ် စာမျက်နှာ ၁၂၀-၌ ×××××× ပွင့်ပြချက်ကို အမှီပြု၍ပင်-

သံဝရပျို့၌-

“ဝိဝနဝယ်၊ ဘဒ္ဒလက္ခဏာ၊ ပေါ်ဦးခါက၊ သင်္ချာအနေ၊ သိန်းကုဋေဟု၊ တွက်ရေစက္ကဝါ၊ မြေတကာ၏၊ အချာဓိပတိ၊ ဗောဓိ ရှေ့ပြင်၊ ပလ္လင်ထောက်ထာ၊ ရပ်ခန်းဝါထက်၊ ငါးမြာခက်မ၊ ငုံ့ပုပု၌၊

နိဒါန်း

ဘုရားပရိက္ခရာ၊ လေးဆယ်ပါလျက်၊ ဗြဟ္မာဦးညိတ်၊ ရှင်သည် စိတ်ဖြင့် စသည်ဖြင့် စပ်ဆိုလေသည်” ဟု တွေ့ရပါသည်။

ဗြဟ္မာလူဒါန်းသော သင်္ကန်းနှင့်စပ်၍ သုတေသနပြုဆဲ အခါဖြစ်၍ ထိုစာပိုဒ်ကို သံဝရပျို့၌ ရွာရာ မတွေ့ရပါ။ သို့နှင့် ဆက်လက်၍ ရှာပေ့ခဲ့ရာ မိုင်းခိုင်း ဆရာတော်ဘုရား၏ “တိပေဋကဝိနိစ္ဆယကျမ်း” ဒုတိယတွဲကို ဖတ်မိရာ ထိုကျမ်း (စာမျက်နှာ ၃၅၁)၌—

“မုံရွေးဆရာတော်ကြီး စီရင်သော သံဝရပျို့ ဒိသာပါမောက္ခ ခန်း၌လည်း—

“ဝိဝဋ္ဌဝယ်၊ ဘဒ္ဒလက္ခဏာ၊ x x x x x၊ ဗြဟ္မာဦးညိတ်၊ ရှင်သည် စိတ်ဖြင့်၊ နိမိတ်ဆိုရာ၊ ငါးပွင့်ကြာတွင်၊ ရွှေဝါလုလန်း၊ တစ်ပွင့်ပန်းကို၊ တင့်ရွှန်းဖြိုးဝေ၊ ဆင်ထိုက်လေသည်...၊ မြူတေသီရိ-မြတ်ဗောဓိ” ဟု တွေ့ရပါသည်။

ထိုအခါ သံဝရပျို့သည် မုံရွေးဆရာတော်ရေး မဟုတ်၊ ရှင်မဟာ-ရဋ္ဌသာရရေးဖြစ်သည်။ ဒိသာပါမောက္ခခန်း ဆိုသောကြောင့် သံဝရပျို့နှင့် မသက်ဆိုင်၊ ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ပဉ္စဒဝုပျို့သာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော် ရဝေထွန်းနှင့် ဆရာတော် မာဂဓိ သာစည် တို့နှင့် အတူ ပဉ္စဒဝုပျို့၌ ရှာပေ့ရာ— ပိုဒ်ရေ (၅၂)၌ အာလုပ်စကားအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ပျို့စာပိုဒ်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် အကျိုးအကြောင်းကို ဆရာတော် မာဂဓိမှ တစ်ဆင့် တိပိဋကဆရာတော်အား ရှင်းလင်းတင်ပြ လျှောက်ထားရာ... တိပိဋကဆရာတော်က “ကျေးဇူးတင်ကြောင်း အကြိမ်ကြိမ်ပြောကြား၍ သာဓု ၃-ကြိမ် ခေါ်တော်မူပါသည်”။ ဤသို့ ကျေးကျေနပ်နပ် ကျေးဇူးတင်သာဓုခေါ်နိုင်ခြင်းသည် တိပိဋကဆရာတော်၏ ပညာရှိသူတော်ကောင်းလက္ခဏာပင် ဖြစ်ပါသည်။

(ဤ ပမာဒလေခသည် တိပိဋကဆရာတော်၏ လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာကြီး ဦးလင်း၏ လည်းကောင်း၊ မိုင်းခိုင်း ဆရာတော်ကြီး၏ လည်းကောင်း အပြစ်မဟုတ်ချေ။ တိပေဋက

[၉] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဝိနိစ္ဆယကျမ်း၊ ဒုတိယဘွဲ့ရှိက်နှိပ်စဉ်က ချွတ်ယွင်းချက် ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ ကျမ်းဆရာဂုဏ်ကို ယုံကြည်ကိုးစားသောအားဖြင့် မဝိစစ် မိဘဲ ပမာဒလေခဖြစ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်အခါ မဟာ ဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲကို ပြန်လည်ရှိက်နှိပ်သောအခါ ဤပမာဒလေခကို ပြင်ဆင်ရန် အသင့်ရှိနေပါသည်။)။

ဆရာတော်၏ သမိုင်းဝင် ဖြစ်ရပ်များ

သူဌေးကြီး ဆာ-ဦးသွင်သည် ပိဋကတ်သုံးပုံစာပြန်ပွဲ (တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်ရေးစာမေးပွဲ) မကျင်းပမီ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲ ကျင်းပရန် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင် သဘောတူကြပြီး သိဟိဋ္ဌကျွန်းသို့ သွားရောက်၍ သိဟိဋ္ဌသံဃာတော်များနှင့် “ထေရဝါဒ ၅-နိုင်ငံ၏ ကိုယ်စား မြန်မာနိုင်ငံက ဒကာခံ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်မည့်အကြောင်း” သဘင်းကောင်းစကား လျှောက်ထားလတ်ပါသည်။ ထိုအခါ သိဟိဋ္ဌ သံဃာများက “မြန်မာနိုင်ငံက ခေါင်းဆောင်ဒကာခံ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်မည်ဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံဆောင်တဲ့ တိပိဋက ဓရပုဂ္ဂိုလ် ရှိရဲ့လား၊ သင်္ဂါယနာတင်ရာဝယ် ဓမ္မ+ဝိနယနှင့် စပ်သည့် အမေးကို ဖြေနိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် ရှိရဲ့လား”ဟု မေးမြန်း ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူဌေးကြီး ဆာ-ဦးသွင်သည် သိဟိဋ္ဌမှ ပြန်အလာတွင် ၆-ထပ်ကြီး ဘုရားကြီးဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးကောဏ္ဍည အစရှိအော မြန်မာပြည်သာသနာ၏ တံခွန်မှန်ကင်း ဆရာတော်ကြီး များ၊ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု စသော နိုင်ငံခေါင်းဆောင် လူကြီးများနှင့် “တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်ရေး စာမေးပွဲ” ကျင်းပပြီးမှ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ရန် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ကြပါ သည်။

(က) ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဖွဲ့ဖက်တော်

ထို ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ဗုဒ္ဓသာသနာ့အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ၁၃၁၀-ခုမှစ၍ တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်ရေး စာမေးပွဲကို ကျင်းပခဲ့ရာ ပထမအကြိမ်

ပထမနှစ်၌ အောင်မြင်သူမရှိဘဲ ဒုတိယနှစ်၌ ဝိနည်းအာဂုံပြန် ၁-ပါး ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါသည်။ ပထမကျော်+ဓမ္မာစရိယ အရှင်ဝိစိတ္တသာဓကဘိဝံသ ကို ထို စာမေးပွဲဝင်ရန် တိုက်တွန်းသူရှိသလို ကန့်ကွက်သူများလည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဆရာတော်သည် မြတ်ဗျာဓိတော်၌ အစိုးရ ပထမကျော် + အစိုးရဓမ္မာစရိယ + သကျသီဟဓမ္မာစရိယဝဋ်သကာ ဟူသည့် ထိပ်တန်းဂုဏ်ထူးတွေ ယူခဲ့သဖြင့် တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်ရေး စာမေးပွဲကို (ထိပ်ဖျားမှ လိမ့်အကျ မခံနိုင်ပါ၍) ထို ပထမ+ဒုတိယ ၂-ကြိမ်တွင် တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်ရေး စာမေးပွဲကို မဝင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သုံးကြိမ်မြောက်ဖြစ်သည့် ၁၃၁၂-ခုနှစ်တွင် ဝိနည်း ငါးကျမ်း တည်းဟူသော-ဝိနယပိဋကကို ဝင်ရောက်ပြန်ဆို+ဖြေဆိုခဲ့ရာ အာဂုံပြန် နှင့် သဘောရေးဖြေ-နှစ်ထွေလုံး၌ပင် ဂုဏ်ထူးဖြင့်ချည်း အောင်မြင် တော်မူခြင်းကြောင့် “ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟ (ဝိသိဋ္ဌ) ဝိနယဓရ+(မဟာ) ဝိနယ ကောဝိဒ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်နှင့်တကွ အရိုးဝါ ကနက္ကဒဏ် ထီး ဖြူတော် ၁-လက် အမှတ်တံဆိပ် ပါရှိသည့် သာသနာ့ အောင်လံတော်နှင့် မီးရထား၊ မီးသင်္ဘော ပထမတန်း အခမဲ့ စီးနင်းနိုင်ခွင့်လက်မှတ် ဆက်ကပ်ခံရသည်။

လေးကြိမ်မြောက်ဖြစ်သည့် ၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် အဘိဓမ္မပိဋကရွှေ့ပိုင်း ၅-ကျမ်းကို ဝင်ရောက်ပြန်ဆို+ဖြေဆိုရာ အာဂုံပြန်နှင့် သဘောရေး ဖြေ-နှစ်ထွေလုံး၌ပင် ဂုဏ်ထူးဖြင့်ချည်း အောင်မြင်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ငါးကြိမ်မြောက်ဖြစ်သည့် ၁၃၁၄-ခုနှစ်တွင် တိပိဋကဓရ ရွေးချယ် ရေး စာမေးပွဲ၌ အဘိဓမ္မပိဋက ဒုတိယပိုင်း (ယမိုက်+ပဋ္ဌာန်း) နှစ်ကျမ်းတို့ကို ဝင်ရောက်ပြန်ဆို+ဖြေဆိုခဲ့ရာ အာဂုံရော သဘောရေး ဖြေပါ နှစ်ထွေလုံး၌ ဂုဏ်ထူးဖြင့်ချည်း အောင်မြင်တော်မူသောကြောင့် “ဗုဒ္ဓသာသန (ဝိသိဋ္ဌ) အဘိဓမ္မိက+(မဟာ) အဘိဓမ္မကောဝိဒ” ဟူသော ဘွဲ့တံဆိပ်တော်နှင့်တကွ အရိုးဝါ ကနက္ကဒဏ်ထီးဖြူတော် ၂- လက် အမှတ်တံဆိပ်ပါရှိသည့် သာသနာ့ အောင်လံတော်ကို ဆက်ကပ် ခံရပါသည်။

[၄] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ခြောက်ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သည့် ၁၃၁၅-ခုနှစ် တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်
ရေး စာမေးပွဲ၌ ဒီဃနိကာယ်-သုတ်သုံးကျမ်း တည်းဟူသော သုတ္တန္တ
ပိဋကကို ဝင်ရောက်ပြန်ဆို+ပြောဆိုခဲ့ရာ အာဂုံထေရ် သဘောရေးမြေပါ
နှစ်ထွေလုံး၌ ဂုဏ်ထူးပြိုင်ချည်း အောင်မြင်တော် မူသောကြောင့်
“ဗုဒ္ဓသာသန (ဝိသိဋ္ဌ) ဒီဃဘာဏက + (မဟာ) ဒီဃနိကာယ
ကောဝိဒ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်လွှာခါးခြင်း ဝံယူတော်မူရပါ သည်။

ဤသို့ (သင်ရိုး) ပိဋကတ်သုံးပုံကို တစ်ပါးတည်း ထူးထူး ချွန်ချွန်
ဂုဏ်ထူးနှစ်ဆင့်ဖြင့် အောင်မြင်တော် မူသောကြောင့် “ဗုဒ္ဓသာသန
(ဝိသိဋ္ဌ) တိပိဋကဓရ+(မဟာ) ဗိပိဋကကောဝိဒ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်နှင့်
တကွ အရိုးဝါ ကနက္ခဒဏ် သီးဖြူစတော် ၃-လက် အမှတ်တံဆိပ်ပါ
သော သာသနာ့ အောင်လံတော်ကို ဆက်ကပ်ခံရသည့်အပြင် နိုင်ငံတော်
အစိုးရကလည်း “အဒ္ဓန္တရိဝိတ္တသာရ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဓာဏာဂါရိက”
ဘွဲ့တံဆိပ်တော်နှင့်တကွ ကုန်း+ရေး+လေ သုံးဌာနလို့၌ ခနာက်ပါ
တပည့် ၂-ယောက်နှင့်တကွ ထုသက်ပန် အပွဲ မီးရထား၊ သင်္ဘော၊
လေယာဉ်ပျံ စီးနိုင်ခွင့် လက်မှတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘွဲ့ပုံတံဆိပ်ခတ်နိုင်
သည့် “ဆင်ခွယ်ယပ်ဝန်း”ကို လည်းကောင်း သမ္မတ စံအိမ်ဇော်၌
အခမ်းအနားကြီးစွာ ကျင်းပ ဆက်ကပ်ပူဇော်သည်ကို ခံယူခတ်မူရပါ
သည်။

ဤသို့လျှင် ၁၃၁၆-ခုနှစ်၌ ကျင်းပသည့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲအမိ
တိပိဋကဓရ ဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော်သည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ခဏာ
အခါ ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်ပတ်၍ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်တရား
ဇမ္ဗိတော်မူသမျှကို တစ်ပါးတည်းပင် စာအုပ်ကိုကိုင်း၍ ဖတ်နေသည့်
အလား နှုတ်လွတ်ပြန်ဆို ပြောဆိုတော် မူခဲ့သောကြောင့် ဆရာတော်၏
တိပိဋကဓရ ဘွဲ့တော်ကိုရခြင်းသည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲနှင့်အကြောင်း
တစ်ပါး ဖြစ်ရုံမျှမက တစ်ချိန်က သိဟိုင့်သံသယတို့ မေးပွဲတော်ကိုလည်း
ဖြေပြီးသား ဖြစ်ရပါတော့သည်။ ဆရာတော်နှင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာသည်
ပူဇော်ဖော်ပွားပက်ဖြစ်၍ မာရာတော်သည် “ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ့ ပွားပက်
တော်” ဖြစ်တော်မူပါသည်။

တတိယအကြိမ်

(၁) ဆရာတော်နှင့် နိမ္မာနရတီ နတ် စကားပြဿနာ

၁၃၁၅-ခုနှစ် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်ခါနီးကာလ၌ ရန်ကုန်မြို့၊ မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ၌ “ပုသိမ်မြို့ သဒ္ဓမ္မသီတဂူရိပ်သာဆရာတော် ဦးအာစိက္ခက၏ တူမဖြစ်သူ ယောဂီမ ဟေမာ၏ ကိုယ်ကို ရေဒီယိုသေတ္တာ သဖွယ်ပြု၍ နိမ္မာနရတီနတ်က မဟာစည်ဆရာတော်သည် ရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်း၊ နိမ္မာနရတီနတ်ပြည်၌ ကျော်ကြားနေသည်ဟု ပြော ကြားကြောင်း၊ ဆုတ်ခအင်ဆောင်းတင်း သတင်းဖြစ်၍ နေလေသည်။ တစ်နေ့သော် မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာ “ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာပုံ” ၌ သာသနာရေးဝန်ကြီး ဦးဆောင်၍ လူပေါင်းများစွာ ရှင်ပေါင်းများ စွာတို့ စုဝေးကြပြီး မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် နိမ္မာနရတီ ရေဒီယိုသေတ္တာ ဟု အမည်တင်စားထားသော ယောဂီမဟေမာတို့ ပါဠိလို တရားစကား ပြောရာက နိမ္မာနရတီဘုံသား “ကောဋ္ဌတိဗ္ဗရနတ်သား” လျှောက် ထားတောင်းပန်ချက် အရ မဟာစည် ဆရာတော်က ဝိပဿနာတရား ဟောသည်ကို နာရ၍ နတ်သားတစ်ယောက် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ထိုတရားပွဲ မှာပင် ပရိနိမ္မာနံစံသွားသည်ပုံ အလွန်တကြား ဟိုးလေးတကျော် ဖြစ် ကာ တရားပွဲအပြီးတွင် ညဉ့် (၇)နာရီခန့်အချိန်၌ မဟာစည်ဆရာတော် သိတင်းသုံးထု စံကျောင်းတော်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းပြဆရာတော်များနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်၏ သာသနာရေးအကြံပေး လူကြီးမင်းတို့ စုဝေးနေကြ သည်။

ထိုအချိန်၌ တိပိဋကဓရဆရာတော်သည် (နိမ္မာနရတီ နတ်စကားကို မယုံသော်လည်း) ဆရာတော်များနှင့် မဆန့်ကျင်စေရန် စံကျောင်းပေါ် သို့ တက်ခထက်သွားသောအခါ ဝန်ကြီးချုပ်၏ အကြံပေးဝါယကကဏ “ယခု နတ်စကားကိစ္စမှာ ဆရာတော် ဘယ်လိုသဘောရသလဲ” လို့ မေးသည်။ တိပိဋကဆရာတော်က “ဘုန်းကြီးအနေနဲ့ကတော့ မဟေမာ အပေါ်မှာ သံသယမရှိပါဘူး။ နိမ္မာနရတီနတ်ဆိုတဲ့ နတ်ကို သာ သူ့ကိုယ်တိုင်က ဘင်္ဂါလီကချေသည်ကဖြစ်တဲ့ ဘုမ္မစိုးနတ်က နိမ္မာနရတီ နတ်လို့ ဆရာတော်တို့၊ ဒကာကြီးတို့ကို တစ်ပတ် ရိုက်နေတယ် လို့ပဲ သဘောရပါတယ်” လို့ ပြောသောအခါ ဘုန်းကြီး ဦးမုနိန္ဒက “အစ်မယ်...

[၆] တိပိဋကဗျာ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဆရာတော်ဦးဝိစိတ္တက နတ်ကို မယုံတာ၊ ဘုန်းကြီးကတော့ ဦးအာစိက္ခဏ ကိုပဲ မယုံဘူး” ဟု တိုက်ရိုက်ကြီး ပြောလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ သဒ္ဓမ္မသိတဂူရိပ်သာဆရာတော် ဦးအာစိက္ခဏက ဘုန်းကြီး ဦးမုနိန္ဒကို အရေးမစိုက်ဘဲ တိပိဋကဆရာတော်ကိုသာ ၁-နံပါတ် ဆန့် ကျင့်ဖက်သဘောထားပြီး အပြန်အလှန် ပြောဆိုကြသည်မှာ-

သီတဂူ- အမ်မာ.... ဦးဝိစိတ္တကမယုံဘူးဆိုလျှင် ယခု ရှင်းပါ့မယ်။

တိပိဋက- တပည့်တော်က အရှင်နတ်ကို ယုံမှမယုံပဲ၊ တပည့်တော် အဖို့ ရှင်းရန်မလိုပါ။ အရှင်တို့ နတ်ကို ယုံကြည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်သာ ရှင်းလိုလျှင် တပည့်တော် ရှင်း ပေးပါမည်။

သီတဂူ- ရှင်းလျှင် ဘယ်လို ရှင်းမှာလဲ။

တိပိဋက- အရှင်တူမ မဟေမာကို ခေါ်လိုက်ပါ။ (ထိုအချိန်တွင် မဟေမာကား အောက်ချိုင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌ နား နေသည်။)

သီတဂူ- မဟေမာ ဧကန်လာလျှင် ဘာပြောမည်လဲ။

တိပိဋက- ဧကန်လာလျှင် မဟေမာရဲ့ ကိုယ်ကို (ရေဒီယိုသေတ္တာ ပြုလုပ်၍ နိမ္မာနရတီဒိဗ္ဗဝိစိယာရုံမှ အသံလွှတ်သည် ဆို သော နတ်ကို နိမ္မာနရတီနတ် ဟုတ် မဟုတ် သိသာရန်) နိမ္မာနရတီ နတ်မိဖုရားကြီးဖြစ်သူ ဝိသာခါကို ခေါ် ပေးပါလို့ ပြောရမှာပ။

သီတဂူ- အံ့မယ်.... တစ်နေ့တုန်းက ကောဋ္ဌတီဗ္ဗရခေါ်တဲ့ နိမ္မာ နရတီနတ်က ပြောတယ်၊ “ဝိသာခါဟာ နတ်အာရုံထဲ မှာ ပျော်ပိုက်ပြီး မေ့မူးနေတယ်”တဲ့။

တိပိဋက- ဒီကတဲက အရှင်နတ်ဟာ နိမ္မာနရတီဘုံက မဟုတ်တာ သေချာပါတယ်။

သီတဂူ- ဘာကြောင့်လဲ ကိုယ်တော်....။

နိဒါန်း

တိပိဋက- အရှင်ဘုရား.....၊ သာမည နိဗ္ဗာနရတိနတ်က နတ်မိဖုရား ခေါင်ကြီးကို ထိုကဲ့သို့ ဂုဏ်ယုတ်အောင် ပြောလျှင် ဒိဗ္ဗဒဏ် အခတ်ခံရမှာပေါ့။

သီတဂူ- ဝိသာခါက မလာလျှင် ဘယ်နှယ်လုပ်မည်လဲ ကိုယ် တော်....။

တိပိဋက- စတုဒ္ဓိသာသံသိက ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမကို ကျောင်းပိုင်ခွင့် ရှိတဲ့ တပည့်တော်တို့ ဘုန်းကြီးများကို ခေါ်တာပဲ။ ဘယ်မှာမလာဘဲ ရှိမည်လဲ။ လာမှာပေါ့ဘုရား။ မလာ လျှင် ကမ္မဝါဖတ်ပြီး သံဃာ့အမိန့်နဲ့ ခေါ်မှာပဲဘုရား။

သီတဂူ- ဧကန်လာတဲ့နတ် ဝိသာခါ ဟုတ် မဟုတ် ဘယ်လိုစုံစမ်း မည်လဲ။

တိပိဋက- “ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်ကြီး ရေစက်ချတုန်းက ဒကာမ ကြီး ရွတ်ဆိုခဲ့တဲ့ “ကဒါ+ဟံ ပါသာဒံ ရမ္မံ သုဓာ- မတ္တိကာလောပနံ” အစရှိတဲ့ ဥဒါန်းဂါထာတို့ကို ရွတ်ပြ စမ်းပါ။ ကြည်ညိုချင်လို့”ဟု ပြောမှာပဲ ဘုရား။

သီတဂူ- ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီး ကွယ်လွန်တာက နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော် ရှိနေတော့ အဲဒီဂါထာတွေကို သူ မှတ်မိပါဦးမည်လား။

တိပိဋက- ဘာပြုလို့ မမှတ်မိရမှာလဲဘုရား။ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀- ကျော် ဆိုတာ လူ့အသက်နှင့်တွက်လို့သာ အကြာကြီး ထင်ရတာ။ နိဗ္ဗာနရတိ နတ်အသက်နှင့်တွက်လျှင် ရက်ပိုင်း လောက်သာရှိသေးတာမို့ ကျောင်းအမကြီးဟာ ရေ စက်ချပုံမှာ ကိုယ်တိုင်ရွတ်ခဲ့တဲ့ ဂါထာတွေကို မမေ့နိုင် သေးပါဘူး။ ဤတွင်မျှမက ဥဒါန်းဂါထာဆို သည်မှာ ရင်ထဲမှာမဆုံလို့ အပြင်အန်ထွက်လာတဲ့ အသံတွေပါ ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ မေ့လို့မရပါဘူး ဘုရား....

ထိုသို့ လျှောက်ထားသောအခါ “နိဗ္ဗာနရတိ နတ်စကားပြော သည်”ဆိုသော ထူးမအား ဤဂါထာများကို သင်ပေးထားပုံ မရသော

[၉၀၇] တိပိဋကဓရ မဟာစဉ်ထရာ (တတိယတွဲ)

ဆရာပွင့်တူဆရာထော်သည် တူမကိုလည်း ခေါ်မပေး၊ ဆက်၍လည်း မပေးတော့ဘဲ ထင်း.....ဟု ဆိုကာ ရပ်၍ သွားပါတော့သည်။ (ထိုအခါ မှစ၍ နိမ္မာနရထိ နတ်စကားအကြောင်း ဆင်းမုန်း အဟုန်နည်း၍ သွားပါတော့သည်။)

(ဂ) ဆရာထော်နှင့် ပါဠိပတ်နည်း ပြဿနာ

ဗုဒ္ဓဆင်္ဂါယနာ တင်ခါနီး ကာလတုန်းက မြန်မာရဟန်းတော်များ သည် သီဟိုဠ်၊ ယိုးဒယား၊ လာအို၊ ကမ္ဘောဇီးယား စသော ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ များမှ ရဟန်းသံဃာ လူဒါယကဿများနှင့် အချိန်ကြာမြင့်စွာ တွေ့ဆုံ ဆက်ဆံကြရာတွင် မြန်မာရဟန်းတော်များ ပါဠိပတ်သံနှင့် နိုင်ငံခြား သား ရဟန်းရှင်လူများတို့ ပါဠိရွတ်ဖတ်သံ မတူသည်ကို သတိပြုမိကြ ပါလိမ့်မည်။

ဆို ခဲ့ ပြီး သော အတိုင်း နိမ္မာနရထိနတ် စကားပြောသည်ဆိုသော ပြဿနာစကားရပ် ရပ်စဲသွားသောအခါ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာထော် က မဟာစဉ်ဆရာထော်ဘုရားကြီးအား—

“ဆရာထော်....၊ ပါဠိ ရွတ်ဆို ကြသောအခါ တပည့်ထော်တို့ သည် မိမိတို့၏ အမိမြန်မာအသံ၌သာလျှင် ကြံ့ကြံ့တည်ဖို့ လိုအပ် လှပါသည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားပါသည်။

ထိုအခါ မဟာစဉ်ဆရာထော်ဘုရားကြီးက—

“ဦးဝိစိတ္တဓရ....၊ တပည့်ထော်တို့ မြန်မာများ ပြောဆို ရွတ်ဆို ကြတဲ့အသံက ကမ္ဘာ့အသံနှင့် လုံးဝမတူ တမူထူးပြီး စုန်းပြူးသလို ပြစ်နေပါတယ်” ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။

ထိုအခါ တိပိဋကဓရ ဆရာထော်က—

“ဆရာထော်....၊ ပါဠိရွတ်ဖတ်တဲ့နေရာမှာ ဌာန် + ကရိုက်၊ မှန်ဖို့ က အရေးကြီးပါတယ်။ ဥပမာ— (သ) အက္ခရာကို ရွတ်ဆိုရာမှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများက (စ) အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုကြရာ စိစစ်ကြည့်လျှင် (ဆ) အက္ခရာသည် ဌာန်အားဖြင့် သွားအခြေ-ဒန္တဌာန်၊ ကရိုက်၊

အရှင်ဗိဗိက္ခသာရာဘိဝံသ၏
ဟောစဉ် တရားတော်များ

(တတိယတွဲ)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော် ၁
လ၌ ယုန်ရုပ် ရေးခြယ်ခြင်း ၃၃
သုမနသာမဏေဝဂ္ဂတ္ထု တရားတော် ၅၁
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ အတိတ်ဝတ္ထု ၅၂
ဒိဗ္ဗစက္ခု တေဒဂ် ဆုတောင်း ၅၄
အနုဘာရ မြက်ထမ်းသမားဘဝ ၅၆
ဥပရိဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် ၅၇
မရိုစကား မကြားရပါလို ဆုတောင်း ၆၁
ထီးချက်စောင့် နတ်သမီး ကောင်းချီးသံ ၆၃
သူဌေးကြီးရဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ၆၅
ဆရာ ဒကာ ဆွေးနွေးကြပုံ ၆၉
ဆင်းရဲသား၏ ဝါန သူဌေးအား အမျှဝေ ၇၄
မြက်ထမ်းသမား သူဌေးဖြစ်ခြင်း ၇၅
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဝတ္ထု ၇၈
မရိုမုန့်နတ်မုန့် ၈၀
နတ်များ နတ်မုန့်တွေကို ထည့်ပေးခြင်း ၈၂
သားနှင့်အမိ နှီးနှောပြောကြပုံ ၈၄
သမ္မတ္တိစက် လေးပါး ၈၆
နတ်မုန့်စား၍ ကြီးပြင်းခြင်း ၈၈
အနုရုဒ္ဓမင်းသား ရဟန်းပြုရန် ငြင်းဆန်ခြင်း ၈၉

[၈] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ထမင်းဘယ်မှ ဖြစ်သည်ကို မသိ	... ၉၂
နောင်တော် မဟာနာမက ညီတော်အနုရုဋ္ဌကို	
သင်ကြားပေးခြင်း	... ၉၅
အနုရုဋ္ဌမင်းသား ရဟန်းပြုခြင်း	... ၉၇
ဒိဗ္ဗစက္ခုက တေဓဂ်ရ	... ၉၈
အရှင်အနုရုဋ္ဌါ ဆင်ခြင်တော်မူပုံ	... ၁၀၀
အရှင်အနုရုဋ္ဌါ သုမနသာမဏေကို	
ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုခြင်း	... ၁၀၂
အရှင်အနုရုဋ္ဌါ စူဠသုမန သူငယ်ထံ ကြွတော်မူခြင်း	... ၁၀၇
စူဠသုမန ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	... ၁၀၉
အရှင်အနုရုဋ္ဌါ လေနာဝရာဂါ ဖြစ်ခြင်း	... ၁၁၃
သုမနသာမဏေ ပန္နဂ နဂါးမင်းကို ဆုံးမခြင်း	... ၁၁၅
ရှင်သုမန နဂါးမင်းကို ရေတောင်းခြင်း	... ၁၁၇
နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို သက်သေအဖြစ် ဖိတ်ခေါ်ခြင်း	... ၁၂၃
တန်ခိုးဖြင့် ရေကို ရယူခြင်း	... ၁၂၆
နဂါးမင်းရှုံး၍ အရှက်ကြီးခြင်း	... ၁၂၆
အရှင်အနုရုဋ္ဌါ နှစ်သိမ့်ဖြန်ပြေစကား မိန့်ကြားခြင်း	... ၁၃၀
နဂါးမင်းက တပည့်အဖြစ် ခံယူခြင်း	... ၁၃၂
ရဟန်းများက သာမဏေကလေးကို ကျီစားကြခြင်း	... ၁၃၃
မြတ်စွာဘုရားရှင် သုမန၏ တန်ခိုးဂုဏ်ကို	
ပော်ထုတ်တော်မူခြင်း	... ၁၃၆
ဒုတိယအကြိမ် သုမနသာမဏေ အနုဝတတ်အိုင်သို့	
ရေအခပ် ကြွချီခြင်း	... ၁၃၈
နဂါးမင်းက ခရီးဦးကြို့ ပြုစုခြင်း	... ၁၄၀
သာသနာ၌ ရဟန်းအဖြစ် အမွေရသူနှစ်ဦး	... ၁၄၂
အသက်ဝယ်သော်လည်း တရားအားထုတ်လျှင်	
ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ခြင်း	... ၁၄၅
နိဂုံးဆုတောင်း	... ၁၄၇

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော် ၁၅၀
ဒေဝသိကဝဋ္ဋန္တန သမာပတ် နေ့စဉ်သုံးစွဲတဲ့	
သမာပတ် ကုဋေပေါင်း ၂ သန်း ၄ သိန်း ၁၅၉
ခွေးဖြစ်ပုံကို ထင်ရှား သိစေခြင်း ၁၆၅
သုဘလုလင် ဒုတိယ အကြိမ်မြောက်	
ဘုရားထံ ဆည်းကပ်ခြင်း ၁၆၉
ပြဿနာ တစ်ဆယ့်လေးချက် မေးလျှောက်ချက် ၁၇၀
ပထမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ ၁၈၀
ပထမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ ၁၈၄
ဒုတိယ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ ၁၈၇
ဒုတိယ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ ၁၈၉
တတိယ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ ၁၉၂
တတိယ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ ၁၉၅
စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ ၁၉၈
စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ ၂၀၁
ပဉ္စမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ ၂၀၇
ပဉ္စမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ ၂၁၀
ဆဋ္ဌမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ ၂၁၃
ဆဋ္ဌမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ ၂၁၇
သတ္တမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ ၂၂၂
သတ္တမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ ၂၂၆
နိဂုံး ဒေသနာ ၂၃၁
သုဘလုလင် သရဏဂုံ ခံယူခြင်း ၂၃၆
အာဠဝကသုတ္တန် တရားတော် ၂၃၈
မာရ်လက်နက် ကြီးပြာ အောင်ယေယျဝန္တနာ	
ဆုတောင်းဂါထာ ပါဠိအနက် ၂၃၉
ရတဲ့ဆီမှာ တောင်းပါ ၂၄၂
အာဠဝက ဘီလူးကြီး၏ ဗိမာန် ၂၄၃

[၉] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
မင်းများ တောလိုက်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ၂၄၅
ရွှေသမင် မင်းကြီးတာကထွက် ၂၄၆
မင်း၏ ကတိစကား ၂၄၇
မပျော်နိုင်သော မင်းကြီး ၂၄၈
မှားယွင်းသော လုပ်ရပ် ၂၄၉
မြို့တော်ဝန်၏ အစီအမံ ၂၅၁
အစီအစဉ်သစ် တစ်ရပ် ၂၅၂
နောက်ဆုံး အစီအစဉ် ၂၅၃
ကလေးမရှိတဲ့ တိုင်းပြည် ၂၅၄
မြတ်စွာဘုရား၏ နေ့စဉ်သုံး သမာပတ်ပေါင်း	
ကုဋေ နှစ်သန်း လေးသိန်း ၂၅၆
အားတော်ကြီးမား မြတ်ဘုရား ၂၅၈
ယဉ်ကျေးတဲ့ ဂဒြဘာဘိလူး ၂၅၉
ဗိမာန်တံခါး အလိုလိုပွင့်ခြင်း ၂၆၃
ရှက်လွန်းသည့် အာဠဝကဘိလူး ၂၆၄
သူတော်ကောင်း နတ်ဘိလူးကြီး နှစ်ဦး ၂၆၅
နတ်ဘိလူးတို့ တရားနာကြခြင်း ၂၆၆
တရားသွားနာပါ အာဠဝက ၂၆၇
နားဆင်းရဲသော စကား ၅ မျိုး ၂၆၈
ကြည့်ခြင်းကြီး ၅-ပါး စသည် ၂၆၉
အံ့ဖွယ်ရာများ မြင်ပါသလား ၂၇၂
ဘုရားရှင်အား ဘာလုပ်နိုင်မှာလဲ ၂၇၃
မတူညီပုံ နှိုင်းခိုင်း ချက်များ ၂၇၄
ကေသရာနှင့်စပ်၍ သတိပြုရန် ၂၇၅
ဒေါသကြီးလှသည့် အာဠဝက ၂၇၆
ဇေယျဒိပ် တစ်ကျွန်းလုံး ကြားနိုင်သည့်	
အသံ ၄-မျိုး ၂၇၇
လက်နက် ၉-ပါး ပစ်လွှင့်ခြင်း ၂၇၈

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အာဠာဝက၏ နောက်ဆုံး လက်နက်	၂၀၂
လက်နက်ကြီး ၄-မျိုး	၂၀၂
မြတ်စွာဘုရား၏ ကရုဏာတော်	၂၀၆
ဘုရားရှင်၏ မဟာကရုဏာ	၂၀၇
အာဠာဝကဘိလူး မေးလတ်ပြီ	၂၉၂
ဘုရားရှင်၏ အဖြေ	၂၉၄
သစ္စာအချို့ ရဲ့ အာနိသင်	—	၂၉၆
ဒုတိယအကြိမ် အမေးဂါထာ	--	၂၉၉
သောတာပန် အာဠာဝက	--	၃၀၃
အာဠာဝက၏ ပုစ္ဆာ ၅-မျက်	၃၀၄
တိုက်ဆိုင်မှု ၄-ရပ်	၃၁၉
အပြည့်ခံ ဂါထာ	၃၂၃
ရှေးအစဉ် အလာ	၃၂၆
ဟတ္ထကာဠာဝက မည်ခြင်း	၃၂၇
ခြိမ်းခြိမ်းညံ သာဓုသံ	၃၂၈
အာဠာဝက သုတ္တန်ကို တစ်ဖန်ဟောခြင်း	—	၃၂၉
အကျွတ်တရား ရရှိကြခြင်း	၃၃၀
ဒေဝတာပလီ အမြဲ ပူဇော်ကြခြင်း	၃၃၁
တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း	၃၃၂
နိဂုံး	—	၃၃၄
ဝမ္ဗိကသုတ္တန် တရားတော်	၃၃၆
အရှင်ကုမာရ ကဿပ၏ တေဒဂ်ဘွဲ့ ဆုတောင်း	၃၃၉
ဘဝဇာတ်ခုံ	၃၄၄
နိဂြောဓမိဂဇာတ် ဝတ္ထု	၃၄၅
သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို ကယ်တင်သော		
နိဂြောဓ သမင်မင်း	၃၄၈
အရှင်ကုမာရကဿပ၏ ပစ္စုပ္ပန် ဝတ္ထု	၃၅၅
သုဋ္ဌေးမကလေး၏ သံဝေဂ	၃၅၇

[၈]

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ခြင်း	... ၃၅၉
ဘိက္ခုနီမလေး၏ ကိုယ်ဝန် အဆုံးအဖြတ်	... ၃၆၃
ကုမာရကဿပကို မွေးဖွားခြင်း	— ၃၆၅
ကလေး၏ သံဝေဂ	... ၃၆၇
ကုမာရကဿပ အမည်တွင်ခြင်း	— ၃၆၈
အန္ဓဝန်ထော အမည်ရပုံ ဝတ္ထု	— ၃၆၉
ကဿပမြတ်စွာဘုရား စေတီတော်	... ၃၇၀
ယသောဓရ နိဗ္ဗာန်ဆော်	... ၃၇၂
အရှင်ကုမာရကဿပ တရားအားထုတ်ခြင်း	... ၃၇၅
သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေစစ် ဗြဟ္မာကြီး	... ၃၇၆
ပဟေဠိပမာ တောင်ပို့ ပြဿနာ	... ၃၇၇
နဂါးအား အရိုအသေပြုခြင်း	... ၃၈၄
ပဟေဠိစကားထာ ဆိုလိုရင်း	... ၃၈၄
ပြဿနာ ၁၅-ပါး ဘုရားရှင်မြေဆိုခြင်း	— ၃၈၈
ပြဿနာအဖြေ ၁၅-မျက် လင်္ကာ	— ၃၉၀
တောင်ပို့ပမာ ဤခန္ဓာ	... ၃၉၁
ဒုတိယနှင့် တတိယ ပြဿနာအဖြေ	... ၃၉၄
စတုတ္ထပြဿနာ အဖြေ	... ၃၉၆
ပဉ္စမပြဿနာ အဖြေ	— ၃၉၇
ဆဋ္ဌပြဿနာ အဖြေ	— ၃၉၇
သတ္တမပြဿနာ အဖြေ	... ၃၉၈
ဓာတ်ကြီးလေးပါး	... ၃၉၉
ပထဝီဓာတ် (၂၀)	... ၄၀၀
အာပေါဓာတ် (၁၂) ပါး	... ၄၀၀
တေဇောဓာတ် (၄) ပါး	— ၄၀၀
ဝါယောဓာတ် ၆-ပါး	... ၄၀၁
ဝိညာဏဓာတ် ၆-ပါး	... ၄၀၂
လေးစိတ်ရှစ်စိတ် ခွဲ၍ ရှုရန်	... ၄၀၂

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဝိညာဏဓာတ် ၆-မပါးတို့ကို ရှုရန် ၄၀၄
အဋ္ဌမပြဿနာ အဖြေ ၄၀၅
နဝမပြဿနာ အဖြေ	— ၄၀၇
ဒသမပြဿနာ အဖြေ ၄၁၀
ကောဒသမပြဿနာ အဖြေ ၄၁၁
ဒွါဒသမပြဿနာ အဖြေ ၄၁၂
တေရသမပြဿနာ အဖြေ ၄၁၄
စုဒ္ဓသမပြဿနာ အဖြေ ၄၁၆
ပန္နရသမပြဿနာ အဖြေ ၄၁၇
အရှင်ကမာရကဿပ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၄၁၉
တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိတော်မူခြင်း ၄၂၀
သဘိယသုတ္တန် တရားတော် ၄၂၆
သဘိယပရိဗိုဇ်၏ အတိတ်အကြောင်း ၄၂၉
တောင်ပေါ်တက်၍ တရားအားထုတ်ကြခြင်း ၄၃၀
တရားအားထုတ်ရင်း သေခြင်း ၄၃၂
သဘိယ အမည်တွင်ခြင်း ၄၃၃
သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာကြီး၏ ပုစ္ဆာ(၂၀)	... ၄၃၄
မဖြေဆိုနိုင်သော တိတ္ထိဆရာကြီး ၆-ဦး ၄၃၅
ငယ်သော်လည်း အထင်မသေးထိုက် ၄၃၉
ပိတ်ကြားခြင်း ပဝါရဏာ ၂-မျိုး ၄၄၃
ဗြာဟ္မဏစသည် အမည်ရထိုက်သူ	— ၄၅၄
ဘုရားရှင်အား ချီးမွမ်းထောမနာ ၁၀-ဂါထာ ၄၈၈
သဘိယ သရဏဂုံခံ၍ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကိုတောင်းခြင်း	— ၅၀၀
အရှင်သဘိယ တရားအားထုတ်ခြင်း၊ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၅၀၅
တရားနိဂုံး	— ၅၀၈
အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော်	— ၅၁၀
သုတ္တန်နိဒါန်း	— ၅၁၀
ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ အမှုန်း ၂-ဂါထာ	— ၅၁၁

[စော်] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ တစ်နေ့တစ်ပါးကျ သောတာပန်ဖြစ်ပုံ	၅၁၂
လယ်တိဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခန္ဓာ ၅-ပါး	
လင်္ကာနှင့် အကျဉ်းရှင်းလင်းချက်	၅၁၄
နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး	၅၁၄
မဟာဘုတ် ၄-ပါး	၅၁၅
ပသာဒရုပ် ၅-ပါး	၅၁၆
ဂေါစရရုပ် ၅-ပါး	၅၁၆
ဘာဝရုပ် ၂-ပါး	၅၁၇
ဇိဝိတရုပ်	၅၁၈
ကမ္မဇရုပ်၏သဘော	၅၁၉
ကမ္မဇရုပ်၏ မိဘ-ဇိဝိတ	၅၂၂
ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး	၅၂၅
ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး	၅၂၆
လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး	၅၂၆
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	၅၂၈
သညာက္ခန္ဓာ လင်္ကာ	၅၃၂
ဆင်္ခါရက္ခန္ဓာ လင်္ကာ	၅၃၅
အကုသလရာသီ စေတသိက် ၁၄-ပါး လင်္ကာ	၅၃၈
သောဘဏ စေတသိက် ၂၅-ပါး လင်္ကာ	၅၄၀
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ လင်္ကာ	၅၄၃
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး လင်္ကာ	၅၄၇
ကာမသောဘဏစိတ် ၂၄-ပါး လင်္ကာ	၅၅၂
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ၄၅-ပါးသာ ရခြင်း	၅၅၇
ရုပ်တရား၌ ဝိပဿနာသဘော	၅၅၈
အနတ္တအကြောင်း ၄-ပါး	၅၆၀
ရူပက္ခန္ဓာအနတ္တ	၅၆၁
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အနတ္တ	၅၆၅
သညာက္ခန္ဓာ အနတ္တ	၅၆၆

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အနတ္တ	—	၅၆၈
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ အနတ္တ	၅၆၉
ဒုတိယအနုသန္ဓိ	—	၅၇၂
တတိယအနုသန္ဓိ	—	၅၇၇
ဥပက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ	၅၈၀
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ	၅၈၁
အညာက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန	၅၈၂
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ	၅၈၂
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ	၅၈၃
ဓုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်	၅၈၄
နောက်ထပ်ဘဝအသစ် မဖြစ်ခြင်း	၅၈၈
ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်တို့၏ အနုမောဒနာ	—	၅၈၉
ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း	—	၅၉၀
တရားနိဂုံး	—	၅၉၂
ရတနသုတ္တန် တရားထော်	—	၅၉၄
ဝေသာလီပြည်သို့ မြတ်စွာဘုရားကြွတော်မူခြင်း	၅၉၄
ဘေးကြီးသုံးပါး	—	၅၉၄
တရားစောင့်သောမင်း၊ ဟုတ် မဟုတ်		
အဝစ်အဆေးခံခြင်း	၅၉၅
လိစ္ဆဝိမင်းနှစ်ယောက် ခေါင်းဆောင်၍		
ဘုရားအပင့်သွားကြခြင်း	၆၀၁
မြတ်စွာဘုရား ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း	၆၀၃
ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ အစီအမံ	—	၆၀၄
ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား လိစ္ဆဝိမင်းတို့ထံ		
အမှာလွှာ ပေးပို့ခြင်း	၆၀၈
မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လိစ္ဆဝိမင်းတို့ ကြိုဆိုကြခြင်း	၆၁၁
ပေါက်ကွဲဝံ့ထမိုးကြီး ရွာချခြင်း	၆၁၂
အရှင်အာနန္ဒာအား ရတနသုတ်သင်ပေးခြင်း	၆၁၄

[၈၁] တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဝေသာလီပြည်၌ ဖြစ်နေပုံ ၆၁၈
ရတနသုတ္တန် အနက်	... ၆၁၉
ရေနတ် နဂါးတို့ ပူဇော်ကြခြင်း ၆၄၀
ဘုမ္မစိုးနတ်အစ အကနိဋ္ဌမြဟောအဆုံး	
တညီဘညွတ် ပူဇော်ကြခြင်း ၆၄၂
သင်္ခဏီကို ဟောတော်မူခြင်း ၆၄၃
သုသီမလှလင် ဗေဒင်ပညာသင်ကြားခြင်း ၆၅၀
အထူးမှတ်ရန်	— ၆၅၅
သုသီမရဟန်း ပစ္စေကဗျာပြစ်၍	
ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်း ၆၅၆
ခမည်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး လိုက်လာပူဇော်ခြင်း	— ၆၅၇
သင်္ခဏီကို ၆၆၃

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)
မာတိကာ ပြီး၏။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ

၏ ၁

ဝိပိဋကဓရပောဓဉ်တရား

(တတိယတွဲ)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သပ္ပာသမ္ပဒ္ဒဿ။

သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ သာသနာ ၂၅၁၉-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၁၀) ရက်နေ့ည၌ မင်းကွန်း၊ ဓမ္မနာဒ တိုက် မဟာဗန္ဓုလဓမ္မာရုံ၌ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဓမ္မနာဒဆရာတော် ၏ မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ် “မင်းကွန်းတောင်ရိုးလုံးဆိုင်ရာ ပရိယတ္တိ သာသနာ့နဂါယအဖွဲ့” ၏ စာအောင် ဘွဲ့နှင်းလဘင်အကြို တရားပွဲ နှင့် ရန်ကုန်မြို့ ဒါယိကာမကြီး ဒေါ်မြကြည်၊ ဒါယိကာမကြီး ဒေါ်ညို၊ ဒါယိကာမကြီး ဒေါ်ကြင်လှ အမှူးပြုသော ရန်ကုန် ဥပါသကာ ဥပါသိကာအဖွဲ့၏ “သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါန” ဟု ဆိုရတဲ့ အလှူ ၁၂-မျိုး ရေစက်ချပွဲ အခမ်းအနား၌ ဟောကြားအပ်သော စတုက္က နိပါတ်၊ ၂-ပုစိမန္နဝဂ္ဂ၊ ၆-သသပဏ္ဍိတဇာတ်-လို့ ခေါ်တဲ့ “ဘုရား အလောင်းယုန်ပညာရှိ” သူတော်ကောင်းရဲ့ အကြောင်းအရာဇာတ်ကို ဟောကြား နာကြားအောင်...။

ဒါနကထာဖြစ်လို့ ဒါနပါရမီ အမှူးပြုသော “ပါ ရမီဆယ်ပါး ဘုရားရှိခိုး” ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ရှေး ဦးစွာ ရှိခိုးကော်ရော် ပူဇော်ကန်တော့ကြဦးစို့ သူ တော်ကောင်းတို့....။

တကံယအကြိမ်

၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ယောဇိနော အနေကဇာတိယံ
သပုတ္တဒါရမင်္ဂဇိဝိတမ္ဘိ၊
ဗောဓိပေမတော အလဂ္ဂမာနသော
အဒါသိယေဝ အတ္ထိကဿ။

ဒါနပါရမိံ တတောပရံ အပူရိ
သီလပါရမာဒိကမ္ဘိ။
တာသ+မိဒ္ဓိယော+ပယာတ+မဂ္ဂတံ
တ+မေကဒီပကံ နမာမိ။ ။

ယောဇိနော = ငါးပါးမာရ်ညွန့် ရန်အဝှန်းကို မရှုံ့မထိတ် ခြင်္သေ့စိတ်ဖြင့် နင်းနှိပ်ကြိမ်ဖန် အောင်ပွဲခံ၍ အောင်လံလွှင့်ထူ အကြင်အောင်တော်မူ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနေကဇာတိယံ = တစ် နှစ် သုံး လေး ဂဏန်း ရေး၍ ချင့်တွေးမလွယ် များကြွယ်လှစွာ ဘဝါဘဝ လေးအသင်္ချေ က မှာ တစ် သိန်း ကာလ အတွင်း၌။ ဗောဓိပေမတော = ဗောဓိဉာဏ်ကြီး ရှယ်တိုင်းပြီးသည့် ထွတ်ထီးဗိတာန် (ပြီတာန်) သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်ကို ရရန် စိတ်ထား လိုလား တောင့်တတော် မူခြင်း ကြောင့်။ အတ္ထိကဿ = အလိုရှိလတ် ချဉ်းလာကပ်သား ယုတ်မြတ် မဟူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် များထိုထိုအား။ သပုတ္တဒါရံ = ကိုယ်တော် ရင်သွေး အသက်ပေး၍ ချစ်ရေးပြောစည် သည်းပွတ်နှင့်ပမာဓိရသည့် ဇာလီ - ကဏ္ဍာဇိန်တို့ ကဲ့သို့သော သမီး သား၊ မဒ္ဓိဒေဝီတို့ကဲ့သို့သော ဇနီး မိဖုရားနှင့် တကွသော။ အင်္ဂဇိဝိတမ္ဘိ = မဟာသွေး မဟာရည် ရာဇရုပ် ဂုဏ်အင်ညီသည့် ပြီးစည်သပ္ပာယ် ကိုယ်အင်္ဂါကြီး

ငယ်နှင့်တကွ လူဝယ်အမြတ် ခေါ်မှတ် တွင်ညောင်း
 အသက်တစ်ချောင်းကိုပင် သော်လည်း။ အလဂ္ဂမာန
 သော=ငါ့သား - ငါ့သမီး ငါ့ဇနီးက ငါ့ထီး ငါ့နှင်း
 ငါ့ကြံ့ငှန်းတည့် ငါ့သန်းရံရွှေ ငါ့ရွှေငွေက ငါ့မြေ
 ငါ့ယာ ငါ့ဥစ္စာဟု တဏှာမြွေးယှက် မပေးရက်အောင်
 ရမ္မက်ပိတ်ဖုံး စိတ်နှလုံးမှ ဆိတ်သုဉ်းတော်မူသည်ဖြစ်၍။
 အဒါသိယေဝ=သဗ္ဗညုညဏ် ရဖို့ရန်ဟု စိတ်သန် ရှေ့
 ပြေး သဒ္ဓါရှေး၍ ဌာပေးတော်မူခဲ့သည်သာတည်း။

ဒါနပါရမီ= အပြားသုံးလီ ဒါနပါရမီတော် မြတ်
 ကို လည်းကောင်း။ တတောပရံ=ထို ဒါန ပါ ရ မီ မှ
 တစ်မျိုး တစ်ခြား တပါး သာ လျှင် ဖြစ်သော။ သီလ
 ပါရမာဒိကဗ္ဗိ= သီလပါရမီ၊ နေက္ခမ္မပါရမီ၊ ပညာ
 ပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီ၊ ခန္တီပါရမီ၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၊
 မေတ္တာပါရမီ၊ ဥပေက္ခာ ပါရမီတော် မြတ်အပေါင်း
 ကိုလည်းကောင်း။ အပူရိ=သဗ္ဗညုညဏ် ရဖို့ရန်ဟု စိတ်
 သန်ရည်စူး သဒ္ဓါထူးဖြင့် ဆည်းပူး ဖြည့်ကျင့်တော်မူ
 ခဲ့လေပြီ။ တာသံ= ထို ပါရမီဆယ်ပါး အကျယ်ပွား
 က အပြားသုံးဆယ် နှုန်းမလွယ်တို၏။ ဣဒ္ဓိယာ=
 တစ်စွန်းတစ်စ မကျန်ရအောင် လောက်ငံကိုလုံ ဖြည့်စုံ
 တော်မူခြင်းကြောင့်။ အဂ္ဂတံ= ဗြဟ္မာနတ်လူ သုံးဘုံသူ
 တွင် မည်သူမျှမယှဉ်အပ်သည့် အမြတ်ခေါင်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်
 ထူး၏ အဖြစ်သို့။ ဥပယာတံ=ဆုကြီးပွင့်စည် ခါတန်ပြီ
 ဟု ပါရမီတော် နှိုးပင့်ဆော်၍ ရောက်တော်မူကြီး
 နေရောက်တော် မူပြီးထသော။ ဧကဒီပကံ= အစမထင်
 ကမ်းမမြင်ပဲ သင်္သရာတကြော တဖျောတည်း မျောခဲ့

သည့် လူရောနှုတ်ပါ မြဟွာမကြွင်း သတ္တဝါခပင်းတို့
 ဝပ်စင်းခိုမှီး တစ်ခုတည်းသော ကိုင်းကျွန်းကြီးသဖွယ်
 လည်း ဖြစ်တော်မူထသော။ တံဖိနံ= ငါးပါးမာန်ညွန့်
 ရန်အဝှန်းကို မရှုံ့မထိတ် မြသော်စိတ်ဖြင့် နင်းနှိပ်ကြိမ်ဖန်
 အောင်ပွဲခံ၍ အောင်လံလွင့်ထူ ထိုအောင်တော်မူ မြတ်
 စွာဘုရားကို။ (မယံ= တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်၊ တရားနာ
 ပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်ဆိုသမုတ် အကျွန်ုပ်တို့သည်။) နမာမ=
 မင်္ဂလာစရဏ လက်ဦးစဝယ် ကြည်ဆွကော်ရော် ပူဇော်
 မြတ်နိုး ရှိခိုးပါကုန်၏။ နမာမ=ကိုယ် နှုတ် နှလုံး သုံး
 ပါးပျောင်းပျော့ မာန်ကိုလျှော့၍ ကန်တော့ မြတ်နိုး
 လက်စုံမိုးလျက် ရှိခိုးဦးညွတ်ပါကုန်၏ မြတ်စွာဘုရား-
 မြတ်စွာဘုရား....။

သာဓု သာဓု သာဓု။

မြတ်စွာဘုရား တစ်ဆူတစ်ဆူ ပွင့်တော် မူဖို့ ရန်
 အလောင်းတော် သူမြတ်ကြီး တစ်ပါး တစ်ပါးသည်
 ဒါန၊ သီလ၊ နေက္ခမ္မ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ခန္တီ၊ သစ္စာ၊ အဓိဋ္ဌာန်၊
 မေတ္တာ၊ ဥပေက္ခာ-ဆိုတဲ့ ကုသိုလ်လုပ်ငန်းကြီး ဆယ်ရပ်
 တို့ကို အဆင့်သုံးမျိုးနဲ့ ဖြည့်စွမ်းတော်မူကြတယ်။ အဲဒီ
 အဆင့်သုံးမျိုးစီရှိတဲ့ ကုသိုလ် လုပ်ငန်းကြီး ဆယ်ရပ်
 တို့ကို- ပရမာနံ အယံ ပါရမီယို၊ ဝိပျိတ်ပြုပြီး ဘုရား
 အလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်း၊ အရိယာသာဝက
 အလောင်း သူတော်ကောင်းကြီးတို့ရဲ့ ဥစ္စာဖြစ်သော
 ကောင်းမှုလုပ်ငန်းကြီး ဆယ်ပါးလို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့
 ပါရမီဆိုတဲ့ ပါဠိဖြင့် ခေါ်ကြ သုံးကြတယ်။ “ပါရမီ”

တတိယအကြိမ်

ဆိုသော ပါဠိဟာ ပါဠိအတိုင်းပင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာတို့ နှုတ်ဖျားမှာ အမြဲ ကျက်စားလျက် ရှိနေတယ်။

ပါရမီကောင်းမှု တစ်ခုတစ်ခုကို အဆင့် သုံးဆင့်နဲ့ အလောင်းတော်ကြီးတို့ ဖြည့်စွမ်းတော်မူကြတယ်။

(၁) အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓုဥစ္စာများ ပျက်ပြား ဆုံးရှုံးမည်ကို မရေမတွက်မူ၍ ဖြည့်ကျင့်အပ်တဲ့ ဒါနစသော ကောင်းမှုကုသိုလ်လုပ်ငန်းကြီး ဆယ်ပါးကို "ပါရမီဆယ်ပါး" လို့ ခေါ်တယ်။

(၂) မိမိရဲ့ မျက်စိ နား နှာ အင်္ဂါကြီးငယ် ချို့တဲ့ ပျက်စီးသွားမည်ကိုသိလျက် ထိုအချက်ကို မရေတွက်ပဲ ဖြည့်ကျင့်တော် မူအပ်တဲ့ ဒါန စသော ကောင်းမှုကုသိုလ် လုပ် ငန်း ကြီး ဆယ် ပါး တို့ ကို "ဥပပါရမီဆယ်ပါး" လို့ ခေါ်တယ်။

(၃) မိမိ၏ အသက် ပျက်စီးဆုံးရှုံး သွားမည်ကို သိလျက် ထိုအသက်ဆုံးရှုံးမည်ကို မရေမတွက်မူ၍ ဖြည့်ကျင့်တော် မူအပ်တဲ့ ဒါနစသော ကောင်းမှုကုသိုလ်လုပ်ငန်းကြီးဆယ်ပါးတို့ကို "ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါး" လို့ ခေါ်တယ်။

ယနေ့ မိမိတို့ နာကြားရမည့် သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်သည် ပရမတ္ထဒါနပါရမီကို ဖော်ပြတဲ့ ဇာတ်တော်ဖြစ်ပါတယ်။ အလောင်းတော်ကြီးများသည် ယခု တတိယအကြိမ်

၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (ထတိယတွဲ)

ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပါရမီဆယ်ပါး၊ ဥပပါရမီဆယ်ပါး၊ ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါး၊ ဒီ ပါရမီဆယ်ပါး အပြား သုံးဆယ်တို့ကို-

၁။ နိရန္တရဘာဝနာ = ဘဝမမြတ် ပါရမီဖြည့်တော်မူကြတယ်။

၂။ နိရဝသေသဘာဝနာ = ‘‘ဒီ ပါရမီကောင်းမှု ‘ကုသိုလ်တစ်ခုတော့ လိုသေးတယ်’’ လို့ ဆိုစရာ မရှိအောင် အကြွင်းမဲ့ ဖြည့်တော်မူကြတယ်။

၃။ သက္ကစ္စဘာဝနာ = ပါရမီကောင်းမှု ပြုတဲ့နေရာမှာ ပြီးရုံ စီးရုံ တော်ရုံလျော်ရုံ ဘယ်တော့မှ မပြုဘူး၊ ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား ဖြည့်ကျင့်တော်မူကြတယ်။

၄။ စိရကာလဘာဝနာ = ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးများ အနည်းဆုံး လေးအသင်္ချေ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကြာအောင် ပါရမီဖြည့်တော်မူကြတယ်။

အေး.... သုံးလကြာမှ ရင့်မည့်စပါးကို တစ်လနဲ့ အရင့်ခိုင်းလို့ မရင့်ဘူး၊ နှစ်လနဲ့ အရင့်ခိုင်းလို့ မရင့်ဘူး၊ မျိုးစေ့အလိုက် ရင့်ရတယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်များကျတော့ နှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ အရှင်သာရိပုတြာ၊ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်တို့လို အဂ္ဂသာဝကများကျတော့ တစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ကြရတယ်။ ဟို မဟာသာဝကကြီးတွေ ကျတော့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ ပကတိ သာဝကများကျတော့ ကမ္ဘာအပိုင်းအခြားမရှိ အနိယတ ဖြည့်ကျင့်တော်မူကြရတယ်။

ယခု အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်
 ထား ဘုရားသဗ္ဗညုသည် ပါရမီဆယ်ပါး၊ ဥပပါရမီ
 ဆယ်ပါး၊ ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါး ဤ ပါရမီဆယ်ပါး
 အပြားသုံးဆယ်တို့ကို ဘာဝနာ လေးပါးဖြင့် မနားမနေ
 ဖြည့်ကျင့်ပွားများ ကြီးစားအားထုတ်လို့ သဗ္ဗာသဗ္ဗဒ္ဓ
 သုံးလောကထွတ်ထား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်
 မူတဲ့ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး သာဝတ္ထိပြည်မွန်
 ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိမ်းအောင်းမွေ့လျော် နေ
 တော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူထားကြပါ။ အဋ္ဌကထာဆရာ
 တော်က ဇာတ်ဒေသနာဒါနိဒါန်းကို ဤကဲ့သို့ ပျိုးပေးလိုက်
 တယ်။

သတ္တမေ ရောဟိတာ မစ္ဆာတိ ဣဒံ သတ္တာ
 ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနံ
 အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝဂေါ=နှလုံးပျော့ပျောင်း သူတော်ကောင်း
 တို့....။ သတ္တမေ ရောဟိတာ မစ္ဆာတိ= သတ္တမေ
 ရောဟိတာမစ္ဆာ-အစရှိသော။ ဣဒံ=ဤ သသပဏ္ဍိတ
 ဇာတ် တရားဒေသနာမြတ်ကို။ သတ္တာ = လူနတ်တို့
 ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဇေတဝနေ=သာဝတ္ထိပြည်
 မွန် ဇေ တ ဝန် ရွှေ ကျောင်း ၌။ ဝိဟရန္တော=
 ဣရိယာပထ မျှတရှင်ပြုံး သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ်။
 သဗ္ဗပရိက္ခာရ ဒါနံ=သာဝတ္ထိပြည် သူဌေးတစ်ဦး၏
 ပရိက္ခရာ အစုံလှ။ဒါနိဒါန်းခြင်း ဆိုတဲ့ သဗ္ဗပရိက္ခာရ
 အလှူဒါနကို။ အာရဗ္ဘ=အကြောင်းပြု၍။ ကထေသိ=
 အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြ ဟောကြားတော်မူခဲ့လေပြီ....။

(သူတော်ကောင်းတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤ သဒ္ဓါပဏ္ဍိတဇာတ်ကို သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် သဗ္ဗပရိက္ခာရ အလှူဒါနကို အကြောင်းပြုပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။) အနည်းငယ်မျှ ချဲ့ထွင်ပြီး ကြည်ညိုကြည့်ကြရအောင်....။

မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူတဲ့ တစ်ချိန်မှာ သာဝတ္ထိပြည်က သူဌေးတစ်ဦးသည် ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာကို မိမိအိမ်မှာ ရောမ မဏ္ဍပ်ကြီး လိုးပြီးတော့ ပထမနေ့ ဆွမ်းကပ်တယ်။ ဆွမ်းဆက်ကပ်ရင်း သဒ္ဓါတရားတွေ တိုးပွားလာပြီး “နက်ဖြန်ကျတော့လဲ တပည့်ဘော် အိမ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ကြွတော်မူပါဘုရား” လို့ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာအားလုံးကို ပင့်၍ ဆွမ်းကပ်တယ်။ နက်ဖြန်ကျတော့လဲ သဒ္ဓါတရားတွေ တိုးတတ်လာပြီးတော့ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်များကို မိမိအိမ်မှာ ပင့်ပြီး ဆွမ်းဆက်ကပ် လှူဒါန်းတယ်။

အေး.... ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်တဲ့နေ့ကျတော့ ဆွမ်းကပ်ပြီးတဲ့အခါ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့သံဃာအား တိစီဝရိတ်၊ သပိတ်၊ ဖိနပ်၊ ထီး၊ အိပ်ရာခင်း၊ ရေစစ်၊ ခါးပန်း အစရှိတဲ့ ထိုထို ရဟန်းတော်တို့ သုံးဆောင်ကောင်းသမျှ ပရိက္ခရာမျိုးစုံကို အစုံ အစုံ လှူဒါန်းတယ်။ အဲဒီအလှူပွဲမှာ ရေစက်ချပွဲလဲ ကျင်းပရော မြတ်စွာဘုရားက-

ဥပါသက တယာ ပီတိသောမနဿံကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊
ဣဒ္ဓိ ဒါနံနာမ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာနံ ဝံသော၊
ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ဟိ သဗ္ဗတ္ထယာစကာနံ ဇီဝိတံ
ပရိစ္ဆိဇိတွာ အတ္တနော မံသမ္ဗိ အဒံသု။-

ဥပါသက = ဒါယကာ။ တယာ=သင်သည်။ ပီတိ
သောမနဿံ = နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။
ကာတုံ=ပြုခြင်းငှာ။ ဝဋ္ဋတိ=သင့်၏။ ဟိ=မှန်၏။
ဣဒ္ဓိ ဒါနံနာမ= ဤအလှူဒါန ကောင်းမှု မည်သည်။
ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာနံ ရှေးပညာရှိ သူတော်
ကောင်း ဘုရားအလောင်းတို့၏။ ဝံသော=အနွယ်
အဆက်ပါပေ။ ဟိ=မှန်၏။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ=
ရှေးပညာရှိသူတော်ကောင်း ဘုရားအလောင်းတို့
သည်။ သဗ္ဗတ္ထယာစကာနံ=မိမိထံမှောက် ရောက်
လာသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဇီဝိတံ ပရိစ္စ-
ဇိတွာ=အသက်ကိုစွန့်၍။ အတ္တနော မံသမ္ဗိ=မိမိ၏
အသားကို သော်လဲ။ အဒံသု=ပေးလှူခဲ့ဖူးကြသေ
ပြီ....။

(ဒါယကာ၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုကို ဒါယကာပြုသင့်
တယ်၊ ဒါနကောင်းမှု ဟူသည်မှာ ရှေးဘုရားအလောင်း
ပညာရှိအပေါင်းတို့ရဲ့ အဆက်အနွယ် ကောင်းမှုပုညဝင်
ဖြစ်ပေတယ်။ ရှေးဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်း
တို့ဟာ မိမိထံမှောက် ရောက်လာတဲ့အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့
အား အသက်ကိုပင် စွန့်လွှတ်၍ မိမိရဲ့အသားကို ရဲရဲ
ရက်ရက် လှူဒါန်းခဲ့ဖူးတယ် ဒါယကာ သူဌေး)
ဆို ဆိုတော့-

အလှူ။ ဒါယကာ သူဌေးအနေနဲ့ စိတ်ထဲမှာ မချင့် မရဲဖြစ်ပြီး ရှေ့ကို အကျယ်တဝင့် သိလိုတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်ရှိလာလို့။-

“မြတ်စွာဘုရား၊ အတိတ်ဖြစ်ရပ် ဇာတ်အကြောင်း ကိုပြန်ပြောင်း မိန့်ဆိုတော်မူပါဘုရား....” လို့ လျှောက် ထား တောင်းပန်ချက်အရ မြတ်စွာဘုရားက အတိတ် ဖြစ်ရပ် “သသပဏ္ဍိတဇာတ်” လို့ ခေါ်တဲ့ “ယုန်ပညာရှိ ဇာတ်” ကို ပြန်ပြီး ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်။

အတိတေ ဗာရာဏသီယံ မြဟ္မဒတ္တေ ရဇံ
ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ-
တွာ အရညေ ဝသိ။

ဥပါသက = ဒါယကာ။ အတိတေ = အတိတ်
ဝေးစွာ ရှေးအခါ၌။ ဗာရာဏသီယံ=ဗာရာဏသီ
ပြည်၌။ မြဟ္မဒတ္တေ=မြဟ္မဒတ်မင်းသည်။ ရဇံ ကာ-
ရေန္တေ=တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်စဉ်။ ဗောဓိ-
သတ္တော=သင်တို့ဆရာ ငါဘုရားအလောင်းသည်။
သသယောနိယံ=ယုန်အမျိုး၌။ နိဗ္ဗတ္တိတွာ=ဖြစ်လတ်
၍။ အရညေ=တော၌။ ဝသိ= နေခဲ့လေပြီ....။

ဒါယကာ သူဌေး၊ အတိတ်ကစ်ချိန်က ဗာရာဏသီ
ပြည်မှာ မြဟ္မဒတ်မင်း တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်တဲ့
အချိန် ငါဘုရားအလောင်းသည် အပရာပရိယ အကု
သိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် အလှည့်ကြိုလို့ ယုန်တိရစ္ဆာန်
ဘဝမှာ သွားပြီးဖြစ်လို့ တောထဲမှာ နေခဲ့တယ်။

ကိုယ်တော်နေတဲ့တောရဲ့ အခြေအနေကို ဆိုကြ
 ပါစို့၊ တောရဲ့ နေ့ဘက် တောရဲ့ တောင်ဘက်က တောင်
 ခြေလျှောက်လေးရှိပြီး တောင်ခြေရဲ့ မြောက်ဘက်က
 အလောင်းတော်နေတဲ့တော တည်ရှိတယ်။ တောရဲ့
 အရှေ့ဘက်မှာတော့ စမ်းတွေ ချောင်း မြောင်းတွေ
 သာတောင့်သာယာ ရှိတယ်။ အေး.... ဒီ တောရဲ့
 အနောက်ဘက် အဆင်းကျတော့ ပစ္စန္ဒရစ် ရွာငယ်
 လေး တစ်ခုရှိတယ်။ တောဓလေ့ သာတောင့်သာယာ
 ရှိပုံကို အဋ္ဌကထာက ဒီအကိုင် ဖော်ပြထားတယ်။

ဘုရားအလောင်းတော်ယုန်မင်း အလွန်သာယာတဲ့
 အဲဒီ တောထဲမှာ နေစဉ် ပုဗ္ဗေဝသန္တဝါသ=ရှေးဘဝက
 အံတူတက အနေအထိုင်များခဲ့ကြတဲ့ ပါရမီဖြည့်ဖက်
 ဖြစ်သူ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂ-
 လာန်အလောင်း၊ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်း သုံးဦး
 တို့အနက် အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းက ထို တောထဲ
 မှာ ဖျံ-ဖြစ်သတဲ့။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်အလောင်းက
 မြေခွေး၊ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်းက မျောက်
 ဖြစ်တယ်။ အများအားဖြင့် အရှင်သာရိပုတြာသည် သံဃာ
 ရာမှာ မျောက်ဖြစ်ခဲ့ရတာ များသတဲ့။

ဘုန်းကြီးတို့ ငယ်စဉ်က ဆရာသမားများ ပြောတာ
 ကြားရတယ်။ ရယ်စရာလဲဟုတ်သလား? "ဝါသနာများ
 တယ်လွန်းနိုးခဲ့တယ်၊ အရှင်သာရိပုတြာသည် မျောက်
 ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ ဘဝတွေက များလို့ ယခု နောက်ဆုံးဘဝမှာ
 တောင် တော်တော်တန်တန် ချောင်းကလေးများကို

၁၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တွေ့လျှင် လွှားကန်ဆို ခုန်ပြီးတော့ ကျော်လိုက်သတဲ့''။ ဒီလို ပြောဖူးတယ်။ ခုန်ပုံလွှားတတ်တဲ့ ဝါသနာကို မစွန့်တဲ့ သဘောကို ပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ အလောင်းတော်နဲ့အတူ ပါရမီဖြည့်ဖော် ဖြည့်ဖက်အနေနဲ့ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းဖြစ်တဲ့ ဖုံ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် အလောင်းဖြစ်တဲ့ မြေခွေး၊ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်းဖြစ်တဲ့ မျောက်၊ ဤမိတ်ဆွေ သုံးဦးတို့ဟာ နေ့အခါမှာတော့ စားကျက်ရှိရာ အစာ ရှာသွားကြပြီး ညနေချမ်းကျတော့ အလောင်းတော် ယုန်မင်းထံ လာကြတယ်။ စုဇေကြ ညီမူကြတယ်။ အဲ သူတို့ရောက်လာပြီဆိုလျှင် အလောင်းတော်ယုန်မင်း က-

ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ သီလံ ရက္ခိတဗ္ဗံ၊ ဥပေါသထကဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ။

အတ္တော = အချင်းတို့။ ဒါနံ = အလှူ၊ ဒါန ကို။ ဒါတဗ္ဗံ = ပေးလှူအပ်၏။ သီလံ = ငါးပါးသီလကို။ ရက္ခိတဗ္ဗံ = မကျိုးမပေါက်အောင် စောင့်ရှောက်အပ်၏။ ဥပေါသထကဗ္ဗံ = ရှစ် ရက် သီတင်း လပြည့် လကွယ် နေ့တို့၌ ဥပုသ် စောင့် သုံးခြင်း အမှုကို။ ကာတဗ္ဗံ = ပြုအပ် ပြုသင့်၏။

(အဆွေတို့၊ ကိုယ်တက်နိုင်သလောက်၊ ကိုယ်အကြောင်းညီညွတ်သလောက် အလှူဒါနများပေးကြရမယ်၊ နေ့စဉ်ငါးပါးသီလများကို မကျိုးမပေါက်အောင်

စောင့်ရှောက်ကြရမယ်၊ ရှစ်ရက်သီတင်း လပြည့်လကွယ်
 နေ့များမှာ အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံး
 ကြရမယ် အဆွေတို့၊ ဒါမှ နိဗ္ဗာန်နဲ့ တို့ နီးကြမယ်။ အဲဒီလို
 သူ့ထံမှောက် ရောက်လာတဲ့ ဖျံ၊ မြေခွေး၊ မျောက်၊
 အဆွေတော် သုံးဦးတို့အား ဩဝါဒ ပေးသောအားဖြင့်
 နေ့စဉ် နေ့စဉ် တရားဟောတယ်။ သို့အတွက် ဖျံရော မြေ
 ခွေးရော မျောက်ရော ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ကြ
 လို့ စိတ်နှလုံး အမြဲနူးညံ့နေကြတယ်။)

ထိုသို့နေရာက တစ်နေ့သ၌ အလောင်းတော် ယုန်
 မင်းက ညနေချမ်းမှာ အရှေ့လောကဇာတ်ကို မျှော်
 ကြည့်လိုက်တော့ လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့ဖြစ်လို့ လစန်း
 က စောစောထွက်တယ်။ ကြည့်လိုက်တော့ ကလာ တစ်
 စိတ်ပဲကျန်တယ်။ နက်ဖြန်ခါ ကလာတစ်စိတ် ထပ်ဖြည့်
 လိုက်လျှင် လပြည့်နေ့ဖြစ်မယ်ဆိုတာ အလောင်းတော်
 ယုန်မင်းက သိလို့ သူ့ရဲ့ မိတ်ဆွေ သုံးဦးတို့အား တရား
 ဟော ဩဝါဒပေးသောအနေနဲ့ -

သွေ ဥပေါသထော၊ တုမ္ပေပိ တယော ဇနာ သီလံ
 သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထိကာ ဟောထ။

သမ္မာ = မိတ်ဆွေတို့။ သွေ = နက် ဖြန် ခါ ကား။
 ဥပေါသထော = ပန္နံရသီ တိထိကြိမ်တွေ လပြည့်
 ဥပုသ်နေ့တည်း။ တုမ္ပေပိ တယော ဇနာ = သင်တို့
 သုံးဦးသားလဲ။ သီလံ သမာဒိယိတွာ = အဋ္ဌင်္ဂသီလ
 ကို ဆောက်တည်၍။ ဥပေါသထိကာ = ဥပုသ်နှလုံး
 ကျင့်သုံးကြကုန်သည်။ ဟောထ = ဖြစ်ကြကုန်။

တတိယအကြိမ်

(အဆွေတော်တို့၊ နက်မြန်ခါသည် လပြည့်ဥပုသ်နေ့ ဖြစ်တယ်။ အလွန်ထင်ရှားတဲ့ လပြည့် ဥပုသ်နေ့ကြီးမှာ အဆွေတော်တို့ သုံးယောက်လုံး ရှစ်ပါး သီလကို ဆောက်တည်ပြီး အဋ္ဌဂံဥပုသ်ကို စောင့်သုံးကြ။)

သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒိန္နဒါနံ မဟပ္ပလံ ဟောတိ။

သီလေ=သီလ၌။ ပတိဋ္ဌာယ=တည်၍။ ဒိန္နဒါနံ= လှူ။ အပ်သောအလှူ။ သည်။ မဟပ္ပလံ=လူ့ ရပ်နတ်ထံ နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုးရှိ သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

(သူငယ်ချင်းတို့၊ ဒါနကောင်းမှု တစ်ခုခုကို ပြုမယ်ဆို လျှင် အမှတ်တမဲ့များ ဘယ်တော့မှ မပြုကြနဲ့။ ပထမ ရှေးဦးစွာ သီလဆောက်တည်ရမယ်။ သီလရေစင်နဲ့ မိမိ စိတ်ကို စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောပြီး စိတ်နှလုံး အင် မတန်နူးညံ့နေတဲ့ အချိန်ကျမှ အလှူဒါနကို ပေးကြရ မယ်။ အဲဒီလို သီလအခြေခံတဲ့ အလှူဒါနသည် ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ အစရှိတဲ့ အကုသိုလ်ကရားတွေကို ဒါန စေတ နာက ပယ်၊ သီလစေတနာက ပယ်လို့ အကုသိုလ် အလွန် အလွန်စင်ကြယ်တဲ့အတွက် ဒီလို ဒါနမျိုးသည် လူနတ် နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာသုံးပါးကို ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် အကျိုး ကြီးမြတ်စွာ ပေးတတ်တယ် သူငယ်ချင်းတို့....။)

တဿှာ ယာစကေ သမ္ပတ္တေ တုမေဟိ ခါဒိတဗ္ဗာ-
ဟာရတော ဒါနံ ဒတွာ ခါဒေယျာထ။

တတိယအကြိမ်

တသ္မာ = ထို့ကြောင့်။ တုမှေ = သင်တို့သည်။
 ယာစကေ = အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမ္ပတ္တေ = သင်တို့
 ထံမှောက် ရောက်လတ်သည်ရှိသော်။ တုမှေဟိ
 ခါဒိတဗ္ဗာဟာရတော = သင်တို့စားမည့်အစာအာ
 ဟာရမှ။ ဒါနံ = အလှူဒါနကို။ ဒတွာ = ပေးပြီးမှ။
 ခါဒေယျာထ = ခဲစားကြကုန်။

(ဒီတော့ အဋ္ဌင်္ဂသီလစောင့်သုံးကြရအောင် ဆိုပြီး
 မိုးလင်းလျှင်ပင် အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ကျင့်
 ကျင့်သုံးကြတယ်။ "မိမိစားမယ့် အစာအာဟာရထဲမှ
 လှူဒါန်းပြီးမှ စားကြ" လို့ အလောင်းတော်ယုန်မင်း
 က ဩဝါဒပေးတဲ့အခါ ကျန်သုံးဦးသားက "သာဓု =
 ကောင်းပါပြီ အဆွေတော်ယုန်မင်း" လို့ အားလုံး
 ဝန်ခံပြီး ဒီယနေ့တရားပွဲ ညီလာခံစဲကြပြီး မိမိ မိမိတို့
 နေရာ ချုပ်မာန်သို့ အသီးအသီး ပြန်ကြတယ်။)

နောက်တစ်နေ့ (လပြည့်နေ့) နံနက်မိုး သောက်
 ရောက်တော့ ဖျံက "ဂေါစရံ ပရိယေသိဿာမိ = ငါ
 အစာ ရှာဦးမှပဲ" လို့ စဉ်းစားပြီး အစာရှာထွက်
 ခဲ့တယ်။ ခါတိုင်းတော့ အစာရှာသွားလျှင် မြစ်ထဲဆင်း
 ပြီး ငါးကို မမိအမိ ဖမ်းတယ်။ ယနေ့တော့ သူ့အသက်
 ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တဲ့ ပါဏာတိပါတိရတီ
 သီလကို ဆောက်တည်ထားတော့ "ကိုယ့်အသက် သေ
 ချင်သေပစေ၊ သူ့အသက်ကိုတော့ မသတ်ဘူး" ဆိုတဲ့
 ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သူ့ရဲ့အစာ ပုံသကူငါးများ ရလိုရငြား
 မြစ်ကမ်းနားမှာ လျှောက်ပြီး ငါးရှာတယ်။ ရေထဲဆင်း
 မရှာဘူး။

သူ့ကံအလျောက် တံငါသည်တစ်ယောက်က ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ကို ကြိုးနဲ့သိပြီး မြစ်ကမ်းနားမှာ သဲကိုတွင်းတူးပြီး အဲဒီအထဲမှာ ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ကို ထည့်ပြီး အပေါ်က သဲဖုံး၍ တစ်ဖန် ငါးရှာရန် မြစ်အောက်နား စုန်ဆင်းသွားတယ်။

ဒီတော့ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း ဖျံသူတော်ကောင်းက အနံ့ခံပြီး အစာရှာတဲ့အခါ ဒီနေရာရောက်တော့ သေသေချာချာ အနံ့ခံလိုက်တော့ ဒီသဲထဲ ငါးရှိတာ သူ့သိလို့ သဲကိုယက်လိုက်တဲ့အခါ ပုံသကူငါးတွေ ပေါ်လာတယ်။ ဖျံသူတော်ကောင်းက-

အတ္ထိ နု ခေါ် ဧတေသံ သာမိကော။ ဧတေသံ = ဤ ငါးခုနစ်ကောင်တို့၏။ သာမိကော = ဥစ္စာရှင်သည်။ အတ္ထိ နု ခေါ် = ရှိသလော။

“ဤ ငါးခုနစ်ကောင် အရှင်ရှိသလား” လို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် အော်သော်လဲ တံငါသည်က အဝေးရောက်နေလို့ မကြားဘူး။ သုံးကြိမ်အော်လို့မှ အရှင်ထွက်မလာလျှင် ဒါဟာ ပုံသကူပဲလို့ စဉ်းစားပြီး ဖျံသူတော်ကောင်းက ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ကို အစွယ်ဖျားနဲ့ ကိုက်ချီပြီး ဆွဲယူသွားတယ်။

သူနေတဲ့ ချုံမိမာန်ရောက်တဲ့အခါ သင့်လျော်တဲ့ နေရာ၌ထားပြီး ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမိ = နေမွန်းမလွဲမီ အချိန်တန်မှ ငါစားတော့မယ်၊ ယခုတော့ ငါရဲ့

သီလကို ဆင်ခြင်အုံးမယ် ဆိုပြီး ဖျံ့သူတော်ကောင်း ဟာ လက်ကလေး ၂-ချောင်းကို ရှေ့ပစ်၊ ခပ်စင်းစင်း ကလေး နေ၊ မိမိရဲ့ သီလကုသိုလ်ကို ဩော်....ရှေး သူတော်ကောင်းတွေ သူ့အသက်ကို မသတ်ကြသလို၊ ငါလဲ သူ့အသက်ကို မသတ်ဘူး၊ ရှေးသူတော်ကောင်း တွေ သူ့ဥစ္စာကို မခိုးသလို ငါလဲ သူ့ဥစ္စာကို မခိုးဘူး၊ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် မိမိဉာဏ်မီသမျှ မိမိရဲ့ သီလကို ဆင် ခြင်၍ နေတယ်။

အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန် အလောင်း ဓမ္မခွေးကလဲ ထို့အတူ အဋ္ဌင်္ဂသီလသိက္ခာပုဒ်များ ဆောက်တည်ပြီး “ဂေါစရံ ပရိယေသိဿာမိ=ငါ အစာရှာအုံးမှပဲ” လို့ လယ်ကွက်ထဲလျှောက်ပြီး အစာရှာတယ်။ ထိုအခါ လယ် တဲတစ်ခုမှာ ညဉ့်တုန်းက လယ်သမားတစ်ယောက်ထား ခဲ့တဲ့ တံစို့ ထိုးထားသော အသားတစ်က နှစ်ခု၊ ဖွတ်သေ က တစ်ကောင်၊ နို့ ဓမ်းအိုး (နွားနို့ ချဉ်အိုး) တစ်လုံး၊ အားလုံး ၄-မျိုး တွေတယ်။ သူကလဲ ထို့အတူ-

“အတ္ထိ န ခေါ ဧတေသံ သာမိကော=ဤ အသား တံစို့၊ ဖွတ်ကင်၊ နို့ ဓမ်းအိုးတို့ရဲ့ ပိုင်ရှင်များ ရှိပါသ လား” လို့ သုံးကြိမ်အော်တယ်။

အနားမှာ လယ်စောင့်ယောက်ျား မရှိတော့ “ငါ့ ပစ္စည်းပါ” လို့ လာမပြောဘူးပေါ့။ သုံးကြိမ်အော်လို့ မှ အရှင်မပေတော့ “ဒါဟာ ပုံသကူပဲ” ဆိုပြီး နို့ ဓမ်း အိုး ဆိုင်းထားတဲ့ကြိုးကို လည်ပင်းက စွပ်၊ ပါးစပ်က အသားတံစို့ (နဲ့) ဖွတ်ကင်ကိုကိုက်ပြီး သူကလဲ သူ့ ချုံ ကို သူပြန်လာတယ်။

တတိယအကြိမ်

“ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမိ = မွန်းမလွဲခင် အချိန် တန်တော့မှ ငါစားမယ်၊ ယခုတော့ ငါရဲ့ သီလကို အောက်မေ့ပြီး နေအုံးမယ်” လို့ စဉ်းစားပြီး မြေခွေး ကလဲပဲ လက်ကလေးနှစ်ဖက်ကို ရှေ့ပစ်၊ အလျား ဝပ် ပြီးတော့ သူ့သီလကို သူ ဆင်ခြင်နေတယ်။

ထိုအတူ သူတော်ကောင်း မျောက်ကလဲ နံနက် မိုး သောက် ရောက်တယ်ဆိုလျှင် ရှစ်ပါးသီလ သိက္ခာပုဒ် များ ဆောက်တည်ပြီး တောထဲဝင် အစာရှာတဲ့အခါ သရက်သီးမှည့် တစ်ခိုင်ရတယ်၊ သိုသရက်သီးမှည့် အခိုင် ကို ယူလာပြီး မွန်းမလွဲခင် သင့်တော်ရာအချိန်မှာ စား မယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီး သင့်တော်ရာမှာထား၊ ရှစ်ပါးသီလ ကို ဆင်ခြင်ပြီးနေတယ်။

လေးဦးသားတွင် ဘုရားအလောင်း ယုန်ပညာရှိက တော့ သူတပါးလိုသွားပြီး အစာရှာနေရတာမှ မဟုတ် ဘဲ၊ နံနက်မိုးလင်းတယ်ဆိုလျှင်ပင် အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ် သိက္ခာပုဒ် များ ဆောက်တည်ပြီး-

ဝေလာယမေဝ ဝသနဋ္ဌာနတော နိ က္ခမိ တွာ ဒဗ္ဗတိကာနိ ခါဒိဿာမိ။ အဟံ=ငါသည်။ ဝေလာယ- မေဝ= မွန်းမလွဲခင် အချိန်၌ပင်လျှင်။ ဝသနဋ္ဌာန- တော=ငါရဲ့ နေရာ ချုံငုံမာန်မှ။ နိက္ခမိတွာ= ထွက် ရှိ။ ဒဗ္ဗတိကာနိ= သမန်း မြက်တို့ကို။ ခါဒိဿာမိ= စားပေအံ့....။

အေး....မွန်းမလွဲခင် ငါ့အစာဖြစ်တဲ့ နေ့စာမြက် များကို ဒီ ချုံငုံမာန်ကထွက်ပြီးတော့ ငါစားမယ်၊ အခု တတိယအကြိမ်

တော့ ငါ့သီလကို ငါ ဆင်ခြင်ပြီး နေအုံးမယ်...လို့ စဉ်းစားပြီး တစ်ဖန် ဆက်၍-

မေ သန္တိကံ အာဂတာနံ ယာစကာနံ တိဏာနိ ဒါတုံ န သက္ကာ။

မေ သန္တိကံ= ငါ့အထံသို့။ အာဂတာနံ = လာရောက်ကြကုန်သော။ ယာစကာနံ=အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ တိဏာနိ=မြက်တို့ကို။ ဒါတုံ = ပေးခြင်းငှာ။ န သက္ကာ=မတတ်ကောင်း။

ငါက မြက်ကိုပဲ စားတယ်၊ ငါ စားတဲ့ မြက်ကို ငါ့ထံ မှောက်ရောက်လာတဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လှူလို့ မြင့်မတော်သူး၊ မြက်ကိုလှူလို့လဲ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အသုံးမကျဘူး။

တိလ တဏှုလာဒယောပိ မယံ နတ္ထိ=လူ့အစာအစေးနဲ့ လှူဖို့ကလဲ ငါ့မှာ နှမ်းတို့ ပြောင်းတို့ ဆန်တို့ဆိုတာ ဘာမှမရှိဘူး။

သစေ မေ သန္တိကံ ယာစကော အာဂစ္ဆိဿတိ၊ အတ္တနော သရီရမံသံ ဒဿာမိ။

မေ= ငါ၏။ သန္တိကံ= အထံသို့။ ယာစကော= အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သစေ အာဂစ္ဆိဿတိ=အကယ်၍ လာငြားအံ့။ အတ္တနော= မိမိ၏။ သရီရမံသံ= ကိုယ်အသားကို။ ဒဿာမိ= ပေးပေတော့အံ့။

(ငါ့ထံမှောက် အကယ်၍ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လာရောက်လျှင် ငါ့ကိုယ်ကို ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား လှူလိုက်မယ်

လို့ ရဲရဲတောက် ဒါနပရမတ္ထပါရမီ မြောက်အောင် မြင့်မြတ်တဲ့ အကြံအစည် ဖြစ်တယ်။)

အလောင်းတော်ရဲ့ စေတနာ တန် ခိုး ကြောင့် သိကြားမင်းရဲ့ ပဏ္ဍိကမ္မလာ ပူဇွေးသောအခြင်းအရာ ကို ပြတယ်။ ပဏ္ဍိကမ္မလာ ဆိုတာ ကျောက်ပျော့ပဲ၊ ပကတိအားဖြင့် အေးနေတယ်။ သိကြားမင်း ထိုင်လိုက် လျှင် ကျောက်ပျော့ကြီးပေါ်မှာ ဆိုဖာကြီးပေါ်မှာ ထိုင်ရ သလို ကိုယ်တစ်ဝက်ဝင်သွားပြီး အလွန်အေးမြတယ်။ အလျားက ယူဇနာ ၆၀၊ အနံက ယူဇနာ ၅၀၊ အမြင့်က ယူဇနာ ၁၅- ရှိတယ်။ အဲဒီ ပဏ္ဍိကမ္မလာ ကျောက်ဖျာ ကြီး ပူဇွေးသောအခြင်းအရာအသွင်အပြင်ကပြနေတော့ သိကြားမင်းက စမ်းကြည့်လို့ ပူဇွေးတာကို တွေ့ရ တော့ “လူ့ပြည်မှာ ဘယ်လိုများ အကြောင်းထူး ရှိပါ လိမ့်” လို့ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် လူ့ပြည်ကို ကြည့်တဲ့အခါ-

“ပညာရှိ တိရစ္ဆာန် လေးဦးသား ထူးထူးခြားခြား ဥပုသ်သီလစောင့်သုံးပြီး လှူချင်တန်းချင်လို့ အသင့် စောင့်မျှော် နေကြတဲ့အထဲမှာ အလောင်းတော်ယုန်မင်း စဉ်းစားတာကဖြင့် ပရမတ္ထ ဒါနပါရမီမြောက် လှူဒါန်း ဖို့ စဉ်းစားတဲ့အတွက် ပဏ္ဍိကမ္မလာ မြ ကျောက်ဖျာ ပူဇွေးသောအခြင်းအရာ ပြတာပဲ” လို့ ကောင်းစွာ သိပြီး-

သဿရာဇာနံ ဝိမံသိဿာမိ။ အဟံ=ငါသည်။
သဿရာဇာနံ = ယုန်မင်းပညာရှိကို။ ဝိမံသိဿာမိ=
စုံစမ်းပေအံ့။

သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်

ယုန်ပညာရှိ ကြံတဲ့အတိုင်း ပရမတ္ထပါရမီမြောက်
အောင် အသက်စွန့်ပြီး လှူဝံ့- မလှူဝံ့ ငါ စုံစမ်းဦး
မှပဲ ဆိုပြီး တာဝတိံသာနတ်ပြည်က ကွယ်ခဲ့၍ လူ့
ပြည်သို့ ဆင်း အလှူခဲ ခရီးသွား ပုဏ္ဏားအယောင်
ဆောင်ပြီး ရှေးဦးစွာ ဖျံရဲ့နေရာ ချုံကလေးရှေ့
သွားရပ်တယ်။ ထိုအခါ ဖျံက ဘာပြောသလဲဆိုတော့=

မြာဟ္မဏ ကိမတ္ထံ ဌိတော+တိ။ မြာဟ္မဏ=မြဟ္မဒန္တယ်
စွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား....။ ကိမတ္ထံ=အဘယ်အကျိုးငှာ။
ဌိတော = ရပ်တည်လာသည်။ အသိ = ဖြစ်ပါသနည်း။
(ဆရာပုဏ္ဏား....၊ ဘာကို မျှော်ကိုးလို့ ကျွန်ုပ်ရဲ့ ချုံ
ဗိမာန်ရှေ့မှာ ရပ်တည်လာပါသလဲ) လို့ မေးတော့
သိကြားမင်း ပုဏ္ဏားက-

ပဏ္ဍိတ သစေ ကိစ္ဆိ အာဟာရံ လဘောယံ၊ ဥပေါ-
သင်္ဂီကော ဟုတွာ ဝသေယံ။ (ပညာရှိဖျံမင်း၊ ကျွန်ုပ်
အကယ်၍ စားစရာတစ်ခုခုရလျှင် ကျွန်ုပ်လဲပဲ ဖျံမင်း
တို့လို ဥပုသ်စောင့်သုံးပြီး နေချင်လို့ပါ) လို့ ပြော
သတဲ့။ ထိုအခါ ဖျံပညာရှိက-

သာဓု ဒဿာမိ တေ အာဟာရံ၊ (ကောင်းပြီ
ဆရာပုဏ္ဏား....၊ ဆရာ့အား ကျွန်ုပ် အစာအာဟာရ
လှူပါ့မယ်) လို့ ဝန်ခံပြီးသကာလ-

သတ္တ မေ ရောဟိတမစ္ဆာ၊
ဥဒကာ ထလ + မုဗ္ဗတာ။
ဣဒံ မြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊
တေ ဘုတွာ ဝနေ ဝသ။(၁)

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒွယ်ဖွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား။ မေ= အကျွန်ုပ်အား။ (ကေဝဇ္ဇေန = တံငါသည်သည်)။ ဥဒကာ=ရေမှ။ ထလံ=ကြည်းကုန်းထက်သို။ ဥဗ္ဘတာ = ထုတ်ဆောင်၍သဲထဲတွင် မြှုပ်နှံထားအပ်ကုန်သော။ သတ္တ ရောဟိတမစ္ဆာ=ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်တို့သည်။ အတ္ထိ=ရှိပါကုန်၏။ ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒွယ်ဖွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား။ မေ=အကျွန်ုပ်အား။ ဣဒံ=ဤလှူဖွယ်သည်။ အတ္ထိ=ရှိပါ၏။ ဧတံ=ဤငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ကို။ ဘုတွာ=စား၍။ ဝနေ=တောထဲ၌။ ဝသ-ဝသာဟိ = ဥပုသ်နှလုံး စောင့်သုံးနေထိုင်ပါလော့။

(ဆရာပုဏ္ဏား၊ ကျွန်ုပ် ပါဏာတိပုတ ဒုစရိတ်နဲ့ သတ်ပြီး ယူလာတာ မဟုတ်ဘူး၊ တံငါသည်ဘာသာ သတ်ပြီးတော့ ရေထဲကထုတ်၊ ကုန်းပေါ် သဲထဲမှာ မြှုပ်ထားတဲ့ ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်တွေလို့ သုံးကြိမ် တိုင်တိုင် “အရှင်ရှိသလား- မရှိဘူးလား” ဆိုတာ ဟစ်အော်ကြွေးကြော်လို့ အရှင်မပေါ်တဲ့ ပုံသကူငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ရှိတယ်၊ အဲဒီ ငါး ကြင်း ခုနစ်ကောင်ကို ဆရာကြိုက်သလို ကင်ပြီး ဖုတ်ပြီး စားသောက်ပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့လိုပဲ ဒီတောထဲမှာ ဥပုသ်နှလုံး စောင့်သုံးပြီး နေတော်မူပါ-လို့ ချံပညာရှိက ပြောကြားတယ်။)

ထိုအခါ သိကြားမင်း ပုဏ္ဏားက- ပဂေဝ တာဝဟောတု၊ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမိ။ ပဂေဝ=စောပါသေးတယ် ချံပညာရှိ...။ တာဝဟောတု=ရှိပါစေဦး။ ပစ္ဆာဇာနိဿာမိ=နောက်မှ စဉ်းစားပါရစေ။ (စောပါ

သေးတယ် အဆွေတော်ဖျံမင်း၊ ရှိပါစေဦး၊ နောက်မှ စဉ်းစားပါမယ်)လို့ ဆိုပြီး ရှေ့ဆက်သွားတယ်။

အရှင်မောဂ္ဂလာန် အလောင်း မြေခွေးနေတဲ့ ချုံပုတ်ရှေ့ သွားရပ်တော့ မြေခွေးကလဲ ရှေးနည်းအတူ-ကိမတ္ထံ ဌိတော+သိ။ (ဆရာပုဏ္ဏား၊ အဘယ်အလို၊ ငှာ ကျွန်ုပ်ရဲ့ ချုံရှေ့မှာ လာပြီးရပ်ပါသလဲ)လို့ မေးတော့လဲ သိကြားမင်း ပုဏ္ဏားကလဲ ရှေးနည်းအတူ-

ပဏ္ဍိတ သစေ ကိဉ္စိ အာဟာရံ လဘေယျံ၊ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝေယျံ။ (ပညာရှိ မြေခွေးမင်း၊ အသင့်ထံမှ တစ်စုံတစ်ခုစားဖွယ်ရလျှင် ဥပုသီစောင့်သုံးနေချင်သို့ပါ)လို့ ဆိုတော့ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန် အလောင်း မြေခွေးသူတော်ကောင်းကလဲ-

“သာဓု ဒဿာမိ- ကောင်းပြီ ဆရာပုဏ္ဏား၊ ဆရာ့အား ကျွန်ုပ်အာဟာရပေးပါမယ်”ဆိုပြီး မြေခွေးကလဲ ဂါထာတစ်ပုဒ် ဤသို့ ရွတ်ဆိုတယ်။

ဒုဿ မေ ခေတ္တပါလဿ၊ ရတ္ထိဘတ္တံ အပါဘတံ။
ဗံသသူလာစ ဒွေ ဂေါဓာ၊ ကေဇ္ဇ ဒမိဝါရကံ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊ ဧတံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသ။(၂)

ဗြာဟ္မဏ= ဗြဟ္မာ့နွယ်ဖွား အို- ဆရာပုဏ္ဏား။
မေ-အကျွန်ုပ်သည်။ ဒုဿ ခေတ္တပါလဿ- အဒုဿ ခေတ္တပါလဿ = ဤအမည်ရှိသော လယ်စောင့် ယောက်ျား၏။ ရတ္ထိဘတ္တံ = ညဉ့်စာ ဖြစ်သော။ အပါဘတံ-လယ်သမားမေ့သွား၍ ကျွန်ုပ် ဆောင်

ယူအပ်ခဲ့သော။ ဒွေ မံသသူလာ စ = အ သား စို။
 အသားကင် နှစ်ခုတို့ လည်းကောင်း။ ဂေါဓာ စ =
 ဖွတ်ကင်တစ်ခု လည်းကောင်း။ ဧကံ ဒဓိဝါရကဗ္ဗ =
 နို့ ခဲအိုးတစ်လုံးလည်းကောင်း။ ဣဒံ = ဤ အသားစို။
 နှစ်ကင်၊ ဖွတ်ကင်တစ်ကောင်၊ နွစးနို့ ခဲအိုး တစ်လုံး
 သည်။ မေ = အကျွန်ုပ်အား။ အတ္ထိ = ရှိပါ၏။ ဧတံ =
 ဤအသားတံစို၊ ဖွတ်ကင်၊ နွားနို့ ခဲကို။ ဘုတွာ =
 စားသုံး၍။ ဝနေ = ဤတောထဲ၌။ ဝသ - ဝသဟိ =
 ဥပုသ်နှလုံး စောင့်သုံးနေထိုင်တော်မူပါလော့....။

(ဆရာ၊ ကျွန်ုပ်မှာ လယ်တောထဲက လယ်သမား ယူ
 လာပြီး စွန့်ပစ်ထားခဲ့တဲ့ အသားတံစို က နှစ်ကင်၊ ဖွတ်
 ကင်က တစ်ကောင်၊ နို့ ခဲအိုးက တစ်လုံး၊ ဒါတွေ ကျွန်ုပ်
 မှာရှိတယ်၊ ဒါတွေကို ဆရာပုဏ္ဏား စ သောက်ပြီး ဤ
 တောထဲမှာ ဥပုသ်နှလုံး စောင့်သုံးပြီး ချမ်းချမ်းသာ
 သာ နေတော်မူပါလို့ ပြောတယ်)။

အေး.... ထိုအခါမှာလဲ သိကြားမင်း ပုဏ္ဏားက
 ရှေးနည်းအတူ-

ပဂေဝ တာဝ ဟောတု၊ ပစ္စာ ဇာနိဿာမိ =
 စောပါသေးတယ် အဆွေတော် မြေခွေး၊ ရှိပါစေဦး၊
 နောက်မှပဲ စဉ်းစားပါရစေ၊ ရှေ့ ခရီးဆက်သွားစရာ
 ရှိသေးတယ် ဆိုပြီး ခရီးဆက်သွားတယ်။ (ခရီးသွားပုံ
 ပြတောဖြစ်ပါတယ်)။

အေး. သိကြားမင်း ပုဏ္ဏား ဘယ်ရောက်သွား
သလဲ ဆိုတော့ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်း မျောက်
မင်းနေတဲ့ ချုံရှေ့ ရောက်တယ်။ ရောက်တော့ လဲလဲ
မျောက်မင်းက ရှေးနည်းအတူပဲ-

မြာဟ္မဏ ကိမတ္ထံ ဌိတော+သိ။ ဆရာပုဏ္ဏား၊ ဘယ်
အကျိုးငှာ ရပ်တည်လာပါသလဲ လို့ မေး တော့
သိကြားမင်း ပုဏ္ဏားကလဲ ရှေးနည်းအတူ "ပညာရှိ
မျောက်မင်း၊ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ရာ အစာအာဟာရ
ကျွန်ုပ်ရလျှင် ကျွန်ုပ်လဲလဲ မျောက်မင်းကဲ့သို့ ဥပုသ်စောင့်
သုံးပြီး နေချင်လို့ပါ" လို့ ဆိုတော့ မျောက်မင်းက
လဲ-

"သာဓု ဒဿာမိ=ကောင်းပြီ၊ ပေးပါ့မယ်" လို့
ပဋိညာဉ်ဝန်ခံပြီး-

အဗ္ဗပက္ကံ ဒကံ သီတံ၊
သီတစ္ဆာယာ မနောရမာ။
ဣဒံ မြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊
တေ ဘုတွာ ဝနေ ဝသ။ (၃)

မြာဟ္မဏ = မြဟ္မာနွယ်ဖွား အို - ဆ ရာ ပု ဏ္ဏား။
အဗ္ဗပက္ကံ = သရက်သီးမှည့် တစ်ခိုင်လည်းကောင်း။
ဒကံ သီတံ = အလွန် အေးမြတဲ့ စမ်း ရေ သည်
လည်းကောင်း။ မနောရမာ=စိတ်နှလုံးဝယ် ရှင်ပြီး
မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော။ သီတစ္ဆာယာ=အေး
မြတဲ့အရိပ်သည် လည်းကောင်း။ မေ=အကျွန်ုပ်

အဒုး။ ဣဒံ= ဤသုံးမျိုးသည်။ အတ္ထိ= ရှိပါ၏။ ကေ= ဤကျွန်ုပ်ရဲ့ သရက်သီးမှည့်အခိုင်ကို။ ဘုတွာ= စားသုံး၍။ ဝနေ= တောထဲ၌။ ဝသ= ဥပုသ်နှလုံး စောင့်သုံး၍ နေတော်မူပါ။

ဆရာပုဏ္ဏား၊ ကျွန်ုပ်မှာ စားစရာ သရက်သီးမှည့် တစ်ခိုင်၊ သောက်စရာ ဟို-စမ်းချောင်းထဲက ယူဆောင် ထားတဲ့ ရေအေးကလေး၊ နေစရာ အလွန်အေးမြတဲ့ စိတ်နှလုံး မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အရိပ်၊ သုံးမျိုးရှိ တယ်။

အေး.... သူတော်ကောင်းဆိုတော့ သူတော်ကောင်း စကားကိုပဲ ပြောတယ်။ ဟုတ်နိုင်ပါမည်လား လို့ စိတ်ထဲမှာ မယုံမှားနဲ့၊ ပါရမီရှင် သူတော်ကောင်းများ ကျတော့ လူ့စကားပြောကြတယ်။ ဟာ.... တိရစ္ဆာန်က လူ့စကား ပြောပါမည်လား လို့ ဆိုသင် ပြောတဲ့ တိရစ္ဆာန်ကျတော့ ပြောတယ်နော်၊ ဟိုတုန်းက မကြားဖူးဘူးလား၊ ရွှေကျီးကလေးတို့ ဘာတို့ လူ့စကား ပြောတာ၊ တစ်နယ်တစ်ယောက်ဆိုသလို ပါရမီရှင်များ ကျတော့ လူ့စကား ပြောကြတယ်။

မျောက်မင်းရဲ့ ဖိတ်မန်ချက်ကိုလဲ မပယ်ပဲ သိကြားမင်း ပုဏ္ဏားက-

ပဂေဝ တာဝ. ဟောတု၊ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမိ= စောပါသေးတယ် အဆွေတော် မျောက်မင်း၊ ရှိပါစေဦး၊ နောက်မှ စဉ်းစားပါရစေ၊ (ရှေ့ဆက် သွား

စရာ ရှိသေးလို့ပါ) ဆိုပြီး ရှေ့ဆက်သွားတော့ ဘုရား အလောင်းယုန်မင်းနေတဲ့ ချုံမိမာန်ရောက်တယ်။ (စလေ ဆရာဦးပုညတို့ကျတော့ ဒီ နေရာမှာ နဘေကာရန်တွေ များစွာနဲ့ ရေးခဲ့တယ်။ ယခု ဒီမှာတော့ အဋ္ဌကထာ က ဖွင့်ပြတဲ့အတိုင်း ပြောကြရအောင်။)

အလောင်းတော်ယုန်မင်းက သိကြာမင်း ပုဏ္ဏားကို မြင်တယ် ဆိုလျှင်ပဲ ရှေး ဖုံ၊ မြေခွေး မျောက် တို့ကဲ့သို့ပဲ-

ဆရာပုဏ္ဏား အဘယ်အကျိုးငှာ အကျွန်ုပ်ထံ လာ ရောက်ပါသလဲ လို့ မေးတော့ သိကြားမင်းကလဲ ရှေး နည်းအတူပဲ-

“ပဏ္ဍိတ သခေ ကိဉ္စိ အာဟာရံ လဘေယျံ၊
အဟမ္ဘိ ဥပေါသထိကော ဟုတော ဝသေယျံ။

“ယုန်ပညာရှိမင်း၊ အကယ်၍ တစိုးတစိ စားဖွယ် အစာ အာဟာရ ရရှိပါမူ ကျွန်ုပ်လဲပဲ ယုန်ပညာရှိတို့လို ဥပုသ်စောင့်သုံးပြီး ချမ်းချမ်းသာသာ နေချင်လို့ ဤနေ ရာသို့ ရောက်လာပါတယ်” ဆိုတော့ အလောင်းတော် ယုန်ပညာရှိက-

မြာဟ္မဏ သုဋ္ဌ၊ တေ ကတံ အာဟာရတ္ထာယ မမ
သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တေန။

မြာဟ္မဏ = မြဟ္မာဒွယ်ဖွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား။ မမ
သန္တိကံ = အကျွန်ုပ်၏ အထံသို့။ အာ ဟာ ရတ္ထာ ယ =
အစာအာဟာရအလို ငှာ။ အာဂစ္ဆန္တေန = လာရောက်

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သော။ တယာ=အသင်ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ သုဠကတံ= ကောင်းသည်ကို ပြုအပ်ပါလေပြီ။ (ဆရာ၊ အစာ အာဟာရအတွက် ကျွန်ုပ်ထံ ဆရာ ယခုလာခြင်းဟာ အင်မတန်ကောင်းတဲ့အပြု ဖြစ်ပါတယ်။)

အဇ္ဇာဟံ အဒိန္နပုဗ္ဗံ ဒါနံ ဒဿာမိ။ အဟံ= ငါသည်။ အဇ္ဇာ=ယနေ့။ အဒိန္နပုဗ္ဗံ= ရှေးကမလှူဖူးသော။ ဒါနံ= အလှူဒါနကို။ ဒဿာမိ= ပေးလှူရပေတော့မည်။

တွံ ပန သီလဝါ ပါဏာတိပါတံ န ကရိဿသိ။

တွံ ပန= အသင်ဆရာပုဏ္ဏားသည်ကား။ သီလဝါ= သီလရှိသူဖြစ်ရကား။ ပါဏာတိပါတံ= သူ့အသက်သတ်မှုကို။ န ကရိဿသိ= ပြုလိမ့်မည်မဟုတ်။ ကျွန်ုပ်က ကျွန်ုပ်၏ကိုယ်ကို လှူပါတယ် ဆိုပေမင့် ဆရာပုဏ္ဏားက သီလရှိသူဖြစ်ရကား ဘယ်နည်းနဲ့မှ သတ်စား မည်မဟုတ်။ ဒီတော့ ကျွန်ုပ်လဲ ဒါနပါရမီမြောက်အောင်၊ ဆရာပုဏ္ဏားလဲ အစာ အာဟာရ ရအောင်-

ဂစ္ဆ မြာဟူဏ နာနာဒါရူနိ သက်ခိုတွာ အင်္ဂါရေ ကတွာ မယံ အာရောစေဟိ။

မြာဟူဏ= မြဟွာနွယ်ဖွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား။ ဂစ္ဆ= သွားပါချေ။ နာနာဒါရူနိ- အထူးထူးသော ထင်းချောင်းတို့ကို။ သက်ခိုတွာ=စုရုံး၍။ အင်္ဂါရေ= မီးကျိုးတို့ကို။ ကတွာ= ပြုပြီးသကာလ။ မယံ=အကျွန်ုပ်အား။ အာရောစေဟိ=မြောကြားလာပါလေ။

အဟံ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇိတွာ အင်္ဂါရမဇ္ဈေ
ပတိဿာမိ၊ မမ သရီရေ ပက္ကေ ဝံ ဖံသံ ခါဒိတွာ
သမဏဓမ္မံ ကရေယျာသိ။

အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ အတ္တာနံ = မိမိကိုယ်ကို။
ပရိစ္စဇိတွာ= စွန့်၍။ အင်္ဂါရမဇ္ဈေ = မီးကျိုးအလယ်၌။
ပတိဿာမိ=ခုန်၍ချပါအံ့။ မမ=ငါ၏ ။ သရီရေ=ကိုယ်
သည်။ ပက္ကေ=ကျက်လတ်သော်။ ဝံ=အသင် မင်းဆရာ
သည်။ ဖံသံ=အသားကို။ ခါဒိတွာ=ခဲစား၍။ သမဏဓမ္မံ=
ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း ကောင်းမြတ်တဲ့ ဥပုသ်အကျင့်
ကို။ ကရေယျာသိ=ကျင့်ကြံပြုလုပ်ပါလေ။

“ဆရာ၊ မီးဖိုပါ၊ မီးဖိုပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်အား ပြောပါ။
ကျွန်ုပ်ဘာသာ ကျွန်ုပ် မီးဖိုထဲကို ခုန်ဆင်းပါ့မယ်၊ ဒီလို
ဆိုလျှင် ဆရာ့ပယောဂမပါဘူး၊ ပါဏာတိပါတ ပိရတိ-
သိက္ခာပုဒ် ဆရာ့မှာမပျက်ပါဘူး၊ ကျွန်ုပ်ဘာသာ ကျွန်ုပ်
၏ ကိုယ်ကို ဖိုးပိုင်၍ လှူနိုင်တယ်၊ လှူတဲ့အနေနဲ့ မီးပုံ
ထဲ ခုန်ဆင်းပါ့မယ်၊ ကျွန်ုပ်ရဲ့ ကိုယ် ကျက်သွားတဲ့အခါ
ဆရာကြိုက်သလိုစားပြီး ရဟန်းတရားဖြစ်တဲ့ ဥပုသ် သီ
တင်းစောင့်သုံးပြီး နေတော်မူပါ”လို့ ပြောပြီးတော့
ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုတော်မူတယ်။

န သသဿ တိလာ အတ္ထိ၊ န မုဂ္ဂါ နပိ တဏှုလာ။
ဇ္ဇမိနာ အဂ္ဂိနာ ပက္ကံ၊ မမံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသ။ (၄)
မြာဟက = မြဟာနွယ်ဖွား အို- ဆရာပုဏ္ဏား။
သသဿ=ယုန်တိရစ္ဆာန်ဖြစ်တဲ့ ငါ့အဖို့ရာ။ တိလာ=
ယုန်တို့အစာ နှမ်းတို့သည်။ န အတ္ထိ=မရှိပါကုန်။

မဂ္ဂါ= ဝဲ နောက် တို့ သ ညီ။ န အတ္ထိ= မရှိပါကုန်။
 တဏှာလှာပ်= ဆန်တို့လဲဝဲ။ န အတ္ထိ= မရှိပါကုန်။
 (ကျွန်ုပ်တို့ယုန်ဆိုတာ မြက်ကိုသာစားတော့ ကျွန်ုပ်
 မှာ နှမ်းလဲမရှိဘူး၊ ဝဲနောက်လဲမရှိဘူး၊ ဆန်လဲမရှိ
 ဘူး။) ဣဓိနာ အဂ္ဂိနာ = ဤဆရာဖိုတွဲမီးဖြင့်။ ပက္ကံ=
 ကျက်လေပြီးသော။ မမံ=ငါ့ကို။ ဘုတွာ= စား၍။
 ဝနေ= ဤတောထဲ၌။ ဝသ=ဥပုသ်နှလုံး ကျင့်သုံးနေ
 ထိုင်တော်မူပါလော့။

ဤကဲ့သို့ ပြောလိုက်သောအခါ သိကြား မင်းက
 တကယ်ပင် မီးဖိုသလိုပြုပြီး သူ၏ အာနဘော်ဖြင့် မီးကျိုး
 အစုကြီး ဖန်ဆင်းတယ်။ မျက်စိအမြင်မှာတော့ တကယ်
 မီးကျိုးဝဲ၊ ဒါပေမယ့် မပူအောင် သူဖန်ဆင်းတယ်။ အဲဒီ
 လို ဖန်ဆင်းပြီးတော့ သိကြားမင်းက “အသင်ယုန်မင်း
 ကျွန်ုပ် မီးဖိုပြီးလို့ မီးကျိုးကျလာပြီ” လို့ ပြောတဲ့
 အခါ-

အလောင်းတော်ယုန်မင်းသည် သိကြား ဖန်ဆင်းတဲ့
 မီးဖိုအနားလာပြီးတော့-

သစေ မေ လောမန္တရေသု ပါဏကာ အတ္ထိ၊ဟေ
 မာ မရိံသု။ မေ=ငါ၏ ။ လောမန္တရေသု= မွေး
 ညှင်း အကြားတို့၌။ ပါဏကာ = ပိုးမွှားတို့သည်။
 သစေ အတ္ထိ=အကယ်၍ ရှိကုန်ငြားအံ့။ တေ=ထို ပိုး
 မွှားတို့သည်။ မာ မရိံသု= မသေကြပါစေကုန်လင့်။
 “ဪ...ငါ့ကိုယ် မွေးညှင်းကြားထဲမှာ အကယ်
 ၍ ပိုးမွှားလေးတွေရှိကြလျှင် ဒီပိုးမွှားလေးတွေ ပသေ

ကြပါစေနဲ့- အဲဒီလို ဆင်ခြင်စဉ်းစားတော်မူပြီး ဝိုး
 မွားများ လွင့်စဉ်သွားအောင် ကိုယ်တော်ကို သုံးကြိမ်
 တိုင် ခါတော်မူတယ်။ ခါပြီးမှ ပဒုမ္မာကြာကန် အတွင်း
 ဆင်းတဲ့ ရွှေဟင်္သာမင်းရဲ့ မျက်နှာလို ဝမ်းပန်းတသာ
 သိကြားမင်း ဖန်ဆင်း ထား တဲ့ မီးကျီးပုံထဲ ဝုန်းကနဲ
 ခုန်ချလိုက်တယ်။ သိကြားမင်းဖန်ဆင်းထားတဲ့ မီးကျီး
 သည် ဘုရားအလောင်းရဲ့ မေတ္တာ၊ ဘုရားအလောင်း
 ရဲ့ ဝေတနာ တန်ခိုး အစွမ်းသတ္တိကြောင့် မွေးညှင်း
 တွင်းကလေးကိုမျှ မီးမလောင်းဘူး၊ မပူဘူး။ ဒီတော့
 အလောင်းတော် ယုန်မင်းက မီးပုံထဲကနေရင်း ပြော
 လိုက်ပုံက-

မြာဟ္မဏ တယာ ကတော အဂ္ဂိ အတိသီတလော၊
 မမ သရီရေ လောမကူပမတ္တမ္ပိ ဥဏှံ ကာတုံ န
 သက္ကောတိ၊ ကိံ နာ မေ+တံ။

မြာဟ္မဏ= မြဟ္မာနွယ်ဖွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား။ တယာ
 ကတော= အသင်ဆရာပုဏ္ဏား ပြုအပ်သော။ အဂ္ဂိ= မီး
 သည်။ အတိသီတလော= အလွန်အေး၍နေပါ၏။ မမ
 သရီရေ= အကျွန်ုပ်၏ ကိုယ်၌။ လောမကူပမတ္တမ္ပိ= မွေး
 ညှင်းတွင်းကလေး တစ်တွင်းမျှလောက် ကိုပင်။ ဥဏှံ=
 ပူအောင်။ ကာတုံ= ပြုခြင်းငှာ။ န သက္ကောတိ= မွေး
 နိုင်။ တေံ= ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်။ ကိံ နာမ= ဘယ်လို
 ဟာလဲ၊ ဘာဖြစ်တာလဲလို့ ဆိုမှ သိကြားမင်းက-

သသပဏ္ဍိတ နာ +ဟံ မြာဟ္မဏော၊ သက္ကော +ဟ +
 မသ္မိ၊ တဝ ဝိမံသနတ္ထာပ၊ အာဂတော +မ္ပိ။

တဘိယအင်္ဂါမိ

သသပဏ္ဍိတ = ယုန်ပညာရှိ။ အဟံ = ငါသည်။ န
 မြာဟူကော = ပုဏ္ဏားမဟုတ်ပါ။ (ပြော၍ သူ့ရဲ့ သိကြား
 ကိုယ်ကို ထင်စွာပြုပြီး) အဟံ = ငါသည်။ သက္ကော =
 နတ်တို့သေဋ္ဌ်နင်း သိကြားမင်းသည်။ အသ္မိ = ဖြစ်ပါ၏။
 တဝ = အသင်ယုန်မင်းအား။ ဝိမံသနက္ခာယ = တကယ်
 လှူဝံ့/မလှူဝံ့ စုံခမ်းရန် အလိုငှာ။ အာဂတော =
 လာရောက်သည်။ အမိ = ဖြစ်ပါ၏။

ပညာရှိယုန်မင်း၊ ကျွန်ုပ်သည် ပုဏ္ဏား မဟုတ်ပါ။
 ကျွန်ုပ်သည် နတ်တို့သေဋ္ဌ်နင်း သိကြားမင်းဖြစ်ပါတယ်။
 အသင်ယုန်မင်းစိတ်ထဲက ကြံတဲ့အတိုင်း တကယ်လှူဝံ့
 မလှူဝံ့ စုံခမ်းလို၍ ကျွန်ုပ် ရောက်လာတာပါ - လို့
 ပြောတဲ့အခါ -

အလောင်းတော်ယုန်မင်း ပြန်ပြောပုံက -

သက္က တံ တာဝ တိဋ္ဌ၊ သကလောပိ စေ လောက-
 သဗ္ဗိဝါသော မံ ဒါနေန ဝိမံသေယျ၊ နေဝ မေ
 အဒါတုကာမတံ ပဿေယျ။

သက္က = နတ်တို့သေဋ္ဌ်နင်း သိကြားမင်း။ တံ = သင်
 သည်။ တာဝတိဋ္ဌ = ထားပါဦး။ (သိကြားမင်း တစ်
 ယောက်ထဲကို ထားပါဦး။) သကလောပိ = အလုံး
 စုံလည်းဖြစ်သော။ လောကသဗ္ဗိဝါသော = နတ်လူ
 မြူဟော သတ္တဝါ အပေါင်းသည်။ မံ = အ ကျွန်ုပ် ကို။
 ဒါနေန = အလှူဒါနဖြင့်။ (ဝါ) အလှူဒါနနှင့်စပ်၍
 တကယ် လှူဝံ့/မလှူဝံ့။ သစေ ဝိမံသေယျ = အကယ်၍

စုံစမ်းငြားအံ့။ မေ=ငါ၏။ အဒါတုကာမတံ=မလှူလို
တဲ့ အဖြစ်ကို။ နေဝ ပဿေယျ=မမြင်မတွေ့နိုင်ပေရာ။

(သိကြားမင်း၊ အသင်တစ်ယောက်ထဲကို ထားပါဦး၊
လူရော နတ်ရော မြဲဟွာရော အားလုံးသတ္တဝါအပေါင်း
အကုန်ပိုင်းပြီး ကျွန်ုပ် တကယ်လှူဝံ့/မလှူဝံ့ စုံစမ်း
တောင်မှ အကျွန်ုပ်ရဲ့ မလှူလို ကွန့်တိုတဲ့သဘောကို
တစိုးတစီမျှ တွေ့ရမည်မဟုတ် ...လို့ ရဲ့ရဲ့တောက်
ပြောတဲ့အခါ သိကြားမင်းက—

လ နှ့် ယုန်ရုပ် ရေးခြယ်ခြင်း

သဿပဏ္ဍိတ တဝ ဂုဏော သကထကပွံ ပါကဋော
ဟောတု။ သဿပဏ္ဍိတ=ပညာရှိယုန်မင်း။ ဟဝ=သင့်၏။
ဂုဏော=ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်။ သကထကပွံ=တစ်ကမ္ဘာ
ပတ်လုံး။ ပါကဋော = ထင်ရှားသည်။ ဟောတု = ဖြစ်
ပါစေ....။

(ပညာရှိယုန်မင်း၊ အသင်ရဲ့ ပရမတ္ထဒါနပါရမီ
မြောက် ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ် အားထုတ်တဲ့ ဂုဏ်
ကျေးဇူးဟာ ဤကမ္ဘာပတ်လုံး ထင်ရှားရစ်ပါစေ”။
အဲဒီလိုဆိုပြီး သိကြားမင်းက တောင်အဆီကို နတ်
တန်ခိုးဖြင့် ညှစ်ယူပြီး ကောင်းကင်က လှေထား
လ မိမာန်ကြီးမှာ ယုန်မင်းအရုပ် ရေးထားခဲ့တယ်။
ဒါကြောင့် စာပေနယ်ပယ်မှာ ကောင်းကင်က လမိမာန်
ကို ပါဠိလို “သသီ=ယုန်ရုပ်ရှိတဲ့ လ မိမာန်”လို
ခေါ်တယ်။)

ငုံး + အိမ် + ကျူ + လ = ကပ္ပဋ္ဌိတိ ၄-မျိုး

ဤအရာဝယ် ကပ္ပဋ္ဌိတိ = ကမ္ဘာပတ်လုံး
တည်တဲ့ အံ့ဖွယ် ၄-မျိုး ပဟုသုတဖြစ်ရန် ပြဆို
ပါဦးအံ့။

(၁) "ငုံး" အလောင်းတော် ငုံးမင် ဝနုကဇာတ်၌
သစ္စာမူတဲ့ နေရာမှာ တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး
မီးကွင်းရှောင်တယ်။

(၂) အိမ်" ကဿပမြတ်စွာဘုရား သက်ထက်
တော်အခါ ဘဠိကာရ အိုးထိန်းသည်နှင့်
မိ + ဘ-တို့နေတဲ့ အိမ်နေရာမှာ ဤကမ္ဘာ
ပတ်လုံး မိုးဘယ်လောက်ရွာရွာ မိုးမစိုဘူး။
ဘဠိကာရအကြောင်း အနည်းငယ် ဖော်ပြပါ
ဦးမည်။

ကဿပမြတ်စွာ သာသနာ ခေတ် တုန်းက
ဘဠိကာရ ခေါ်တဲ့ အိုးဖုတ်သားသည် ဘုရား
သာသနာနှင့် လွန်စွာရင်းနှီးတယ်။ တစ်နေ့သော
အခါမှာ ကျောင်းတော်၌ မြက်မိုးကုဠိကျောင်း
ဆောက်တဲ့အခါသက်ငယ်အမိုး လိုတဲ့အတွက် ရဟန်း
တော်များ ဘဠိကာရအိမ်က အမိုးကို သွားဖြုတ်
ကြတဲ့အခါမျက်မမြင် မိဘ ၂-ပါးက "ဟဲ့ အိမ်မိုးကို
လာဖြုတ်တာ ဘယ်သူတွေတုံး" လို့ မေးတဲ့
အခါ "ကျောင်းက ကိုယ်တော်တွေပေါ့ ဒကာကြီး၊
ဒကာမကြီးတို့...." လို့ ပြောကြတော့ မိဘ ၂-ပါး

မုက်မမြင်များက “ကျောင်းက ကိုယ်တော်တွေဆို
ယင် ဖြုတ်ကြ ဖြုတ်ကြ” လို့ ပြောကြတယ်။
မိသားတစ်စုပဲ “တို့အိမ် မိုးစိုချည်ရဲ့ + နေပူချည်ရဲ့.”
လို့ မတွက်ကြဘူး။

ဆဋ္ဌိကာရအိုးထိန်းသည်သား တောထဲကပြန်လာ
တဲ့အခါ “အမေတို့.... အဖေတို့.... ဘာဖြစ်ကြတာ
လဲ” လို့ မေးတော့—

“သားရေ....! မင်းကျောင်းက ကိုယ်တော်တွေ
မြက်မိုးကုဋီကျောင်း ဆောက်လုပ်ရာမှာ အမိုးသက်
ငယ် မလောက်လို့တဲ့၊ မင်းအိမ်ကအမိုးကို လာဖြုတ်
ကြတယ်” လို့ ပြောကြတော့ ဆဋ္ဌိကာရကလဲ အလွန်
ပင် ဝမ်းမြောက်ဟယ်။ အဲဒီလို သူတို့ မိသားတစ်စုရဲ့
စေတနာ ဒါလောက်ထက်သန်တဲ့ စေတနာကြောင့်
ဤ ဘဒ္ဒကမ္ဘာပတ်လုံး ဆဋ္ဌိကာရအိုးထိန်းသည်
မိသားစုတို့နေခဲ့တဲ့ နေအိမ် နေရာမှာ အပြင်ဘက်၌
ဘယ်လောက်ပဲ မိုးရွာရွာ မိုးမစိုဘူး။

(၃) “ကျူ” နဋ္ဌပါနဇာတ်လာ ဒကရက္ခာဘီလူး
စောင့်ကဲ့ ရေကန်နားက ကျူပင်ကျူရိုးတို့လဲ
ဒီ ဘဒ္ဒကမ္ဘာပတ်လုံး အဆစ်မပါ အခေါင်း
တစ်ခုတည်းဖြင့် တည်ရှိကြလိမ့်မယ်။

အေး....! နဋ္ဌပါနဇာတ်မှာ ဘုရားအလောင်း
မျောက်မင်း အခြွေအရံ မျောက်အုပ်ကြီးနှင့် အတူ
တတိယအကြိမ်

တကွ ဒကရက္ခဘိလူး စိုးအုပ်တဲ့ ရေကန်နား ရောက်သွားတော့ အလောင်းတော်က မျောက်အုပ်ကြီးနှင့်အတူ ရေသောက်ချင်လို့ အတူပါမျောက်များကို "သင်တို့ဘယ်သူမှ ကန်ထဲကို မဆင်းကြနှင့်ဦး၊ ငါ့အကဲခတ် ကြည့်ဦးမယ်" ဆိုပြီး ရေကန်ပတ်လည် လှည့်၍ကြည့်တဲ့အခါ ရေကန်တွင်း ဆင်းတဲ့ခြေရာသာ တွေ့မြင်ရ၍ ပြန်တက်တဲ့ခြေရာကို မတွေ့ရဘူး၊ အလောင်းတော် မျောက်မင်းက "အချင်းတို့....၊ ဒီရေကန်မှာ ဒကရက္ခဘိလူး ပေးဖို့တာပဲ၊ ဆင်းတဲ့သူတိုင်းကို သူစားတယ်၊ ငါတို့မျောက်တွေ ဆင်းယင်လဲ စားမှာပဲ၊ မဆင်းကြနဲ့" ဆိုတော့ အစားလုံး မျောက်တွေ ငြိမ်နေကြတယ်။

ထိုအခါ ဒကရက္ခ-ရေစောင့်ဘိလူး ရေထဲက ဘွားကနဲ ပေါ်လာပြီး "အရှင်မျောက်မင်း၊ ရေငတ်လျှင် ကန်ထဲ ဆင်းသောက်ပါ" ဆိုတော့ အလောင်းတော် မျောက်မင်းက-

"ဪ ဘယ်မှာ ဆင်းမှာလဲ၊ သင့်ကန်ကို သင်ပိုင်တာ၊ တို့တတွေ ဒီကန်ထဲဆင်းလျှင် အစားလုံးကို သင်စားမည်ကို ငါ့သိတယ်" လို့ အလောင်းတော် မျောက်မင်းက ပြောတယ်။

ဒကရက္ခဘိလူးက "မဆင်းလျှင် ရေငတ်ကုန်မှာပေါ့" လို့ ပြောတော့-

အလောင်းတော်မျောက်မင်းက "ဒကရက္ခဘိလူး၊ ငါကား ဉာဏ်ရှိသူတ ယောက်ဖြစ်လို့ သင့်ကန်သို့

မဆင်းပဲ ငါရေသောက်ရအောင် ပြု လုပ် မယ်”
ဆိုပြီး-

အလောင်းတော် မျောက်မင်းက “ရေကန်
ပတ်ပတ်လည်မှာ ပေါက်နေတဲ့ ကျူပင်တွေထဲက ကျူ
တစ်ပင်ကို နုတ်ကြစမ်း” ဆိုပြီး အားသန်သန်
မျောက်နှစ်ကောင်လောက်ကို အ နုတ် ခိုင်း ဘယ်။
နုတ်ပြီး ယူလာတဲ့အခါ ကိုယ်တော်ရဲ့ သတ္တဝါတွေ
အပေါ်မှာ ကြီးစွာမေတ္တာထားကြောင်း သစ္စာဆိုပြီး
ခံတွင်းဖြင့် ကျူရိုးကိုမှုတ်လိုက်တဲ့အခါ ကျူပင်ကြီး
တစ်ပင်လုံး ပြောင်းကြီး ပိုက်လုံးကြီးလို ဖြစ်သွား
ဘယ်။ အ ဆစ် တွေ အ ကန် မျောက် ကုန် တယ်။
အလောင်းတော်က မျောက်တစ်ကောင်လျှင် ကျူ
တစ်ရိုးကျ မှုတ်မှုတ်ပေးလို အဲဒီကျူရိုးတွေနဲ့ ရေ
ကန်ပေါင်ပေါ်ကနေပြီး မျောက်တစ်အုပ်လုံး စုပ်၍
စုပ်၍ ရေသောက်ကြရတယ်။ ရေကန်ထဲမဆင်းလို၊
ဒကရက္ခဘိလူးလဲ စားခွင့်မရဘူး။ အေး.... ဘုရား
အလောင်းမျောက်မင်း သစ္စာဆိုပြီး ကျူပင်ကိုမှုတ်
ခဲ့တဲ့ ဒကရက္ခဘိလူး စိုးအုပ်တဲ့ ရေကန်ပေါင်မှာ
ပေါက်ရောက်တဲ့ ကျူပင်များလဲပဲ ၍ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ
ပတ်လုံး အခေါင်းပေါက် တစ်ပေါက်တည်း ဖြစ်၍
နေတယ်။ ကပ္ပဋ္ဌိတိတစ်ပါး။ ။

(၄) “လ” လမိမာန်၌ သိကြားနှိပ်ခဲ့တဲ့ ယုန်ရိပ်
လဲပဲ ဒီ ဘဒ္ဒကမ္ဘာပတ်လုံး ကည်မယ်။
(ကပ္ပဋ္ဌိတိလေးပါး စုံသွားပြီ)။

အေး.... အထောင်းတော်ယုန်မင်းရဲ့ ဂုဏ်
ကျေးဇူး ထင်ရှားအောင်ဆိုပြီး လ-ဗိမာန် မှာ
သိကြားမင်း တောင်ဆီမင်မြင့်နှိပ်ခဲ့တဲ့ ယုန်ရိပ်ကို
ယနေ့တိုင် မြင်ကြရတယ်။ လဗိမာန်နားရောက်တဲ့
ဗုဒ္ဓိရှင် သိပ္ပံပညာရှင်တွေကတော့ မျက်ဝါးထင်ထင်
တွေ့ကြ မြင်ကြ သိကြရတယ်။

ပြီးတော့မှ သိကြားမင်းက စီးပုံထဲက အလောင်း
တော်ယုန်မင်းကို တရိကဿ ဝေ့ချီပြီး သူနေတဲ့ ချုံပုတ်
ကလေးအရိပ်မှာ သိပ်ပြီး သိကြားမင်းပြန်သွားတယ်။

ဇာတ်သိမ်း

တေပိ စတ္တာရော ပဏ္ဍိတာ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒ-
မာနာ သီလံ ပူရေတွာ ဒါနံ ဒတွာ ဥပေါသထကမ္မံ
ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

တေပိ စတ္တာရော ပဏ္ဍိတာ = ထိုပညာရှိ သူငယ်
ချင်းလေးဦးသားတို့လဲ။ (ယာဝဇီဝံ=အသက်ထက်
ဆုံး။) သမဂ္ဂါ=ညီညွတ်ကုန်လျက်။ သမ္မောဒမာနာ=
နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကြကုန်လျက်။ သီလံ
ပူရေတွာ=သီလကို ဆောက်တည် ဖြည့်ကျင့်ကြ၍
လည်းကောင်း။ ဒါနံ ဒတွာ= အလှူဒါန ပေးလှူကြ
၍လည်းကောင်း။ ဥပေါသထကမ္မံကတွာ= ဥပုသ်
စောင့်သုံးခြင်းအမှု ပြုကြ၍ လည်းကောင်း။ ယထာ-
ကမ္မံ=ကံအားလျော်စွာ။ ဂတာ=ဂတိငါးသွယ် လား
စဖွယ်မှာ ထိုက်ရာထိုက်ရာ လားသွားကြလေပြီ။

အေး....၊ ဒါ ဘဝဇာတ်သိမ်းတာပဲ။ တစ်သက်လုံး တစ်ကောင်နဲ့ တစ်ကောင် ခိုက်ရန် ငြင်းခုံမှုမရှိ၊ ညီညီ ညွတ်ညွတ် ဝမ်းပန်းတသာနေကြ၍ ဒါန၊ သီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂ ဥပုသ်များကို သူ့ရက်နဲ့သူ စောင့်သုံး လှူဒါန်းပေး ကမ်းကြပြီး စုတေတဲ့အခါ ကံ အား လျော်စွာ လား ရောက်ကြရတယ်လို့ ဇာတ်တော် ပေါင်းပြ သိမ်းပြ တော်မူတယ်။

ဇာတ်တော် ပေါင်းခါနီးကျတော့ မြတ်စွာဘုရားက တရားနာခံဖြစ်တဲ့ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနဒါယကာ သူဌေး ရဲ့စိတ်ကို စေတောပရိယ အဘိညာဏ်နဲ့ ကြည့်လိုက် တော့ သူဌေးရဲ့စိတ်မှာ တရားနာရ နှလုံးသွင်းရလို့ ကာမစ္ဆန္တ ဗျာပါဒ ထိန၊ မိဗ္ဗ၊ ဥဗ္ဗစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဆိုတဲ့ နိဝရဏတရား ငါးပါးတို့ကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်ရှားထားပြီးဖြစ်လို့ သူဌေးရဲ့ စိတ်သည် အညစ် အကြေးကင်းပြီး-

- ၁။ ကလ္လစိတ္တ=သစ္စာလေးပါးတရားကို ခံယူနိုင်တဲ့ ဂုဏ်၊
- ၂။ မုဒုစိတ္တ= ရွှေကောင်းလျှင် ဆွဲတိုင်းထင်၊ ငင် တိုင်းရသလို စိတ်နှလုံး လွန်စွာလွန်စွာ နူးညံ့ နေခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်၊
- ၃။ ဝိနိဝရဏစိတ္တ= စိတ်အစဉ်မှာ ဈာန် မဂ်ဖိုလ်ရဲ့ အဟန့်အတားတွေ ကင်းနေခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်၊

၄၀ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တထိယတွဲ)

၄။ ဥဒဂ္ဂစိတ္တ=သူရဲစိတ်မှာ ပိတ်တွေ ရှန်းရှန်းဝေ
ပြီး အင်(တန်တက်တက်ကြွကြွ) ဖြစ်ခြင်း ဆုံယု
ဂဏ်။

၅။ ပသန္တစိတ္တ=ဝိပိကိန္ဒာ ကင်းကွာနေတဲ့ အတွက်
စိတ်အပင် အလွန်ကြည့်လင်နေခြင်းဆိုတဲ့ဂဏ်။
ဤဂဏ်ဝါးပါးနှင့် ပြည့်စုံနေတယ်။

ဤအချိန်မှာ သစ္စာလေးပါး တရားဟောပြလိုက်လျှင်
ပျက်မရအောင်သိတဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်မျိုးနဲ့ သိသွားနိုင်
တယ်။ ဤအခြေအနေသို့ရောက်သည်ကို သိတော်မူလို့
မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာ လာ တဲ့ နည်း အတိုင်း
သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟောကြားပတော်မူတယ်။

ဒုခံ ခေါ် ပန (ဂဟပတိ) ဒုက္ခံ အရိယသင်္ခါ
ဇာတိပိ ဒုက္ခာ၊ ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော၊
မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊
ပိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ယမ္ပိန္ဒံ န လဘတိ၊
တဠိ ဒုက္ခံ၊ သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။

(ဓမ္မစကြာမှာလာတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ဖော်ပြတဲ့ စာပိုဒ်
ထဲမှာ (ဘိက္ခဝေ)ကိုဖြုတ်၍ ဘိက္ခဝေနေရာမှာ ဂဟပတိ
လို့ အာလုပ်ထားပြီး သစ္စာလေးပါးကို ဖော်ပြတဲ့
စာလေးပိုဒ် လေးစုကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်
မူတယ်လို့ မှတ်ယူရမည် ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုသူဌေးသည်
အကယ်၍ တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဤကဲ့သို့ အကျဉ်း
ဒေသနာဖြင့်ပင် အရိယမဂ်ဖိလ်သို့ ရောက်နိုင်တယ်။

အကယ်၍ သူဌေးသည် ဉာဏ်ပညာနဲ့ သော မန္တပည ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဒီအကျဉ်း စာ လေးပိုဒ်ကိုတော့ လက် လွှတ်၍မရဘူး၊ ဒီအကျဉ်းပြု စာလေးပိုဒ် လေးပုတို့ကို အကျဉ်းပြု မာတိကာသဘောထားပြီး မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်မှာလာတဲ့ သစ္စပဗ္ဗအတိုင်း—

ကတမာ စ (ဂဟပတိ) ဇာတိ၊ ယာ တေသံ
တေသံ သတ္တာနံ တမိ ငမ္မိ သတ္တနိကာယေ ဇာတိ
သဇ္ဇာတိ ဩက္ကန္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ
အာယတနာနံ ပရိလာဘော၊ အယံ ဝုစ္စတိ
(ဂဟပတိ) ဇာတိ။

(ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိ တော်ရင်း (ဘိက္ခဝေ)နေရာ၌ (ဂဟပတိ)ဟု ပြောင်း ဟောလို့ သစ္စာလေးပါး တရားလဲဆုံးရော ထိုသူဌေး လဲသစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို သူတဖက်သား ဘယ် နည်းဖြင့်မှ ဖျက်၍မရသော အသိဉာဏ်မျိုးဖြင့် သိသွား တယ်။ ထိုသို့ သူတပါးဖျက်၍ မရသော အသိဉာဏ်မျိုး ကို အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်း—ဟူ၍ ခေါ်၏။

ပုထုဇန်များအနေနဲ့က ယခု တရားနာတုန်း ဒုက္ခ ဟူ၍ သိသော်လဲ တော်တော်ကြံ့လျှင် အဲဒီဒုက္ခကိုပဲ သုခလို့ ထင်တတ်သေးတယ်။ သမုဒယသစ္စာ တဏှာ လောဘဟာ ဒုက္ခရဲ့ အကြောင်းပဲလို့ ယခု တရားနာ တုန်းသိပေမယ်လို့ အခြား တစ်ဦး တစ်ယောက်က “ဘယ် ဒုက္ခရဲ့ အကြောင်း ဟုတ်ရမှာလဲ၊ ဒီ လောဘ

တဏှာ ရှိလို.ဝိ. တို့တတွေ သာယာနိုင်တာ” စသည် ဖြင့် ညှာလိုက် လှိုင်းလိုက်လျှင် အသိဉာဏ် ဖျက်သွားနိုင် တယ်။ အရိယမဂ်ဉာဏ်နဲ့ သိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတော့ ဘယ်လို နည်းနှင့်မှ ဖျက်လို.မရဘူး။ ယခု သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါန သူဌေးဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာ လေးပါးတို့ကို ဖျက်၍မရသော အသိဉာဏ်မျိုး ပေါက် ရောက်ကာ သောတာပန် အရိယာ အဖြစ်သို့ ရောက် ခဲ့ပြီ။)

သတ္တာ=လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။
ဗုဒ္ဓဓမ္မဒေသနံ=ဤ သဿပဏ္ဍိတဇာတ် တရား ဒေသ နာတော်မြတ်ကို။ အာဟရိတွာ=ထုတ်ဆောင် ဟော ပြပြီးသကာလ။ သစ္စာနိ=သစ္စာ လေး ပါး တို့ ကို။ ပကာသေတွာ-ပကာသေသိ= အထင်အရှား ဟော ကြား ပြသတော်မူပြီ။

(သစ္စာလေးပါးပြတယ်ဆိုတာ ဓာတ်ပုံကြီးလေးပုံကို ကိုင်ပြတဲ့ အပြုမျိုးမဟုတ်ဘူး၊ သစ္စာလေးပါးကို နား လည်အောင်ဟောပြတာ။ အေး တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ် လျှင် ဓမ္မစကြာလာအတိုင်း ဟောတော့၊ မန္တပညပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လျှင် ဓမ္မစကြာအလာကို မာ တိ ကာ ထာ : ပြီး မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တန် ဓမ္မာနုပဿနာ သစ္စပဗ္ဗအခန်း လာ သဘောသွားအတိုင်း အကျယ်ချဲ့ထွင် ဟောကြား တော်မူတယ်။)

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာ လူ မျိုး တစ် ဦး အနေဖြင့် စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများ လိုပါလျှင်—

(၁) ပဋိသန္ဓေ၊ ဘိ၊ နာ၊ သေ ဟု၊ သေးထွေ
ရင်းမြစ်၊ ဒုက္ခဖြစ်၏၊ မချစ်ယှဉ်တွဲ၊ ချစ်သူကွဲ
နှင့်၊ ထိုလဲမရ၊ အကျဉ်းပြသော်၊ ပဉ္စဉပါဒါ၊
ငါးခန္ဓာ သစ္စာ ဒုက္ခ မှန်မောလှ။

(ဤသို့ ရှုတ်ဆို၍ ဖြည်းဖြည်း သဘော
ပေါက်အောင် စဉ်းစား၍ ကြည့်ပါ။ ထို့နောက်မှ) -

(၂) ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း၊ မကောင်းတဏှာ၊ ထောဘ
မှာ၊ သစ္စာ သမုဒယ မှန်မောလှ။

(၃) တဏှာချုပ်ရာ၊ နိဗ္ဗာန်မှာ၊ သစ္စာ နိ ရော ဝ
မှန်မောလှ။

(၄) နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ ကောင်းသောအသိ၊
ကောင်းဘိအကြံ၊ ကောင်းသံဆိုပြော၊ ကောင်း
သောအပြု၊ ကောင်းမှုသက်မွေး၊ ကောင်း
ရေးလုံ့လ၊ ကောင်းထသတိ၊ ကောင်းဘိ
တည်ကြည်၊ ဤရှစ်မည်၊ တွင်ညီမဂ္ဂ မှန်မောလှ။

(ဤ လင်္ကာ = ၄-ပိုဒ်တို့ကို အရဆောင်ထား၍
သဘောသွားကို မပြတ်နှလုံးသွင်းပါလေ။ ဝိပဿနာ
ဉာဏ် အမြင် အောင်အောင် မြောက်မြောက် ဖြစ်ရန်
အတွက်ကတော့ ဒုက္ခ(နှင့်)သမုဒယ = သစ္စာ ၂-ပါး
တို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဖြစ်ပုံကို အမြဲ နှလုံးသွင်း
ပွားများရပါမယ်၊ ပွားများပုံက) -

(က) သစ္စာဒုက္ခ၊ ထိုဓမ္မကား၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ် ပျက် နှစ်တန်း၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တစ်ရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်၊ မြဲ၊ ကျောမာ၊ နှစ်မပေါ့ဘူး။ ပညာစက္ခု မျှော်ထောက် ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခ အနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမျှ၊ မဟုတ်ကြသည် ဓမ္မ သက်သက် ပါတကား။

(ခ) သစ္စာသမုဒယ၊ ထိုဓမ္မလည်း၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ် ပျက် နှစ်တန်း၊ နှိပ်စက် ဒဏ်ဖြင့်၊ တစ်ရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင် မြဲ ကျောမာ၊ နှစ်မပေါ့ဘူး။ ပညာစက္ခု၊ မျှော် ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခ အနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမျှ၊ မဟုတ်ကြသည်၊ ဓမ္မ သက်သက်ပါတကား။

(ဤကဲ့သို့ အမြဲနှလုံးသွင်း ပွားများနေလျှင်၊ ထို သူသည် စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဖိးဖြန်နေသူ မည်ပါ တယ်။)

မီးကို ကြည့်ဖန်များလျှင် စိတ်ထဲ၌ ပူသကဲ့သို့၊ ဒုက္ခ (နှင့်) ဒုက္ခသမုဒယ = သစ္စာ ၂-ပါးတို့ကို ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုဖန် များလာလျှင် စိတ်ထဲ၌ မီးပုံကြီး ၂-ပုံကို ကြည့်ရသလို ပူချင်သယောင်ယောင် ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ထိုအခါ မီးကြည့်လို၊ ပူလာလျှင် စမ်းရေကြည်ကို

ကြည့်သကဲ့သို့ ဒုက္ခ (နှင့်) သမုဒယ = သစ္စာ ၂-ပါးတို့ကို ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုစေ့ငြား၍ စိတ်ထဲ၌ မီးပုံကြီး ၂-ပုံကို ကြည့်ရသလို ပူချင်သယောင်ယောင် ပြစ်လာခဲ့လျှင်-

တဏှာချုပ်ရာ၊ နိဗ္ဗာန်မှာ။ သစ္စာ နီ ရော ဓ မှန်မောလှ။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ ကောင်းသော အသိ၊ ကောင်းဘိအကြံ၊ ကောင်းသံဆိုပြော၊ ထောင်းသောအပြု၊ ကောင်းမှုသက်မွေး၊ ကောင်းရေးလုံ့လ၊ ကောင်းထသတိ၊ ကောင်းဘိတည်ကြည်၊ ဤရှုမည်၊ တွင်ညီမဂ္ဂ မှန်မောလှ။

ဤကဲ့သို့ ရှုတ်ဆို၍ စိတ်နှလုံးအေးချမ်းအောင် ဆင်ခြင်ရပါမည်။ ဤအရာ၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာ (၁) ခန္ဓာ၊ (၂) အာယတန၊ (၃) ဓာတ်၊ (၄) သစ္စာ၊ (၅) ဣန္ဒြေ၊ (၆) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-တို့ ပညာဘူမိ= ဝိပဿနာဉာဏ် ပညာရဲ့ ပြစ်ရာ ကျက်စားရာ စားကျက်ကြီး ၆-မျိုးတို့ကို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်ငါးပါးတို့သည် အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ထောက်ထား၍ ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ ရဟန္တာ ပြစ်ကြတယ်-ထို သိရပါမယ်။

ဥရဝေထ ကဿပညီနောင် သုံးဦးတို့ ခေါင်းဆောင်တဲ့ တစ်ထောင်သော ရှင်ရသေ့တို့သည် အာယတနကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ (တစ်နည်း) ဓာတ် ၁၈-ပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့

၄၆ ဖိပိရုကဓရ ဟောစဉ်တရား (တော်ယတ)

ရဟန္တာ ဖြစ်ကြတယ်ထို။ အာဒိတ္တပရိသာယ သုတ်ကို ထောက်ထား၍ သိရပါမယ်။ (ထို့ကြောင့် ထယ်တိ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မိမိရေးသားတဲ့ အာယတန ထင်္ကာထဲမှာ အာဒိတ္တသုတ်ကို ထုတ်ဖော်ပြထားတယ်)။

အရှင်ကောဏ္ဍည မထေရ်မြတ်ကြီး ဓမ္မစကြာတရား နာရလို့၊ သောတာပန်ဖြစ်တယ်ဆိုရာမှာ တရားနာနေရင်း သစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းလို့၊ သောတာပန် ဖြစ်တော်မူတာပါ။

မဟာပဓာနသုတ်ကို ထောက်၍ ဘုရားအလောင်းတော်တိုင်းသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်အထွတ်တပ်သော သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်သို့ ရောက်ထော်မူကြကြောင်းကို သိရပါတယ်။

အေး....၊ ယခု သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါန သူဌေးကျတော့ ကရားနာရင်း စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း နှလုံးသွင်းတဲ့အတွက် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာက ဤကဲ့သို့ ဖော်ပြတယ်။

သတ္တာ=လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ=ဤ သသပဏ္ဍိတဇာတ် ဒါနပရမတ္ထ ပါရမီကို ဖော်ပြတဲ့ တရား ဒေသနာတော် မြတ်ကို။ အာဟရိတွာ=ထုတ်ဆောင် ဟော ပြ၍။ သစ္စာနိ=သစ္စာလေးပါးတို့ကို။ ပကာသေတွာ-ပကာသေသိ=အထင်အရှား ဟော ကြား ပြ သ တော် မူ ယေ ဝြီ။

ပကာသေတွာ = ဟောကြားပြသတော်မူပြီးမှ။
 ဇာတကံ = ဇာတ်တော်ကို။ သမောဓာနေသိ = ပေါင်း
 ၍ ဆက်၍ စပ်၍ ပြသတော်မူလေပြီ။ သစ္စပရိယော-
 သာနေ = သစ္စာလေးပါး တရားဒေသနာတော် ဆုံး
 လတ်သောအခါ၌။ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနဒါယကော =
 ပရိက္ခရာဥသယံ အလုံးစုံလှသည့် အလှူဒါယကာ ဖြစ်
 သော။ ဂဟပတိ = သူဌေးသည်။ သောတာပတ္တိ-
 ပလေ = သောတာပတ္တိဖိုလ်၌။ ပတိဋ္ဌဟိ = တည်လတ်
 ပြီ သူတော်ကောင်းတို့....။

ဇာတ်တော်ကို ဘယ်လိုပေါင်းပြသလဲ ဆိုတော့-

ဂဟပတိ = ဒါယကာသူဌေး။ တဒါ = ထိုစဉ်အခါ
 ၌။ ဥဒ္ဓေါ = ဖျံ့ပညာရှိသည်။ ဣဒါနိ = နောက်ဆုံး ပစ္စိမ
 ဤဘဝ၌။ အာနန္ဒော = ငါဘုရား၏ ညီဖွား အာနန္ဒာ
 မထေရ်သည်။ အဟောသိ = ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ = ဒါယကာသူဌေး။ တဒါ = ထိုစဉ်အခါ
 ၌။ သိင်္ဂါလော = ခြေခွေးပညာရှိသည်။ ဣဒါနိ =
 နောက်ဆုံး ပစ္စိမ ဤဘဝ၌။ မောဂ္ဂလ္လာနော = ငါ
 ဘုရား၏ လက်ဝဲရံ မောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်သည်။
 အဟောသိ = ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ = ဒါယကာသူဌေး။ တဒါ = ထိုစဉ်အခါ
 ၌။ မက္ကဋ္ဌော = ပညာရှိမျောက်သည်။ ဣဒါနိ = နောက်
 ဆုံး ပစ္စိမ ဤဘဝ၌။ သာရိပုတ္တော = ငါဘုရား၏
 လက်ယာရံ သာရိပုတြာမထေရ်သည်။ အဟောသိ =
 ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ=ဒါယကာ သူဌေး....။ တဒါ=ထိုစဉ်
 အခါ၌။ သက္ကော=ပုဏ္ဏားယောင် ဆောင်တဲ့ သိ
 ကြားမင်းသည်။ ဣဒါနိ=နောက်ဆုံး ပစ္စိမ ဤဘဝ၌။
 အနုရုဒ္ဓေါ=ငါဘုရား၏ မဟာသာဝက အနုရုဒ္ဓါ
 မထေရ်သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ=ဒါယကာ သူဌေး။ တဒါ=ထိုစဉ်အခါ
 ၌။ သသပဏ္ဍိတော ပန = ယုန်ပညာရှိသည်ကား။
 ဣဒါနိ= နောက်ဆုံးပစ္စိမ ဤဘဝ၌။ အဟမေဝ=
 လူသုံးပါးတို့၏ ဆရာ ဘုရားငါသာလျှင်။ အဟော
 သိ=ဖြစ်လတ်ပြီ (လို့)။ ဣတိ=ဤသို့။ ဇာတကံ=
 ဇာတ်တော်ကို။ သမောဓာနေသိ=ပေါင်း၌ ဆက်၍
 စပ်၍ ပြသတော်မူလေပြီ သူတော်ကောင်းတို့....။

ဤတွင် ဒါနပရမတ္ထပါရမီကို ဖော်ပြသည့်
 သသပဏ္ဍိတဇာတ် ပြီးပါပြီ။

နိဂုံးဆုတောင်း

ဤသို့လျှင် သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနကို အကြောင်း ပြု၍
 ဟောကြားအပ်သော သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်
 မြတ်ကို နာကြားရခြင်း = ဓမ္မဿဝနကောင်းမှု ကုသိုလ်
 ကံ စေတနာ၊ သရဏဂုံ သီလ ဆောက်တည်ကြရခြင်း =
 သီလမယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ သစ္စလေးပါး
 အရူခံထား၍ တရားနှလုံး ကျင့်သုံးရခြင်း တည်းဟူ
 သော = ဘာဝနာမယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊
 ဤသို့ ပေါင်းအပ် များမြတ်သောကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ
 အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် "ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၊
 ဇာတ်သိမ်းပြည်နိဗ္ဗာန်" ဆိုတဲ့အတိုင်း ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့
 ချုပ်ရာ ပြတ်ရာ ငြိမ်းရာ သံသရာ ဇာတ် သိမ်း ရာ
 ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို မပင် မပန်း
 ချမ်းသာလွယ်ကူသော အကျင့်ပဋိပတ်၊ လျှင် မြန် သော
 ဝိပဿနာအသိဉာဏ်၊ ရည်သန်ပန်ထွာ တောင့်တအပ်
 သော မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်
 ကျွန်ုပ်တို့ တရားဟော တရားနာ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်စု
 မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရ
 သော ထိုနောက်ဆုံးဘဝ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိက်မှ အခြားမဲ့
 ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ သုံး ဆယ့် တစ် ဘုံ တို့ တွင်
 ဘယ်ဘုံမှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ
 ဝဋ်မီးစာတရားတို့ တစ်ဖန်အသစ် မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူ

တတိယအကြိမ်

၅၀ ထိပါဠိကဏ္ဍ ယောသိန္ဓိဇာနည် (တတိယတွဲ)

သော အနုပ္ပါဒနိရောဓ၊ ယင်းကိုပင် ခေါ်တဲ့ ခန္ဓ
ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေကုန်သတည်း။ ယင်းသို့
အနုပ္ပါဒနိရောဓ=ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်
ကိယေသဝဋ် ဝိပါကဝဋ် တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း
သံသရာမီးတောက် မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေ
ကုန်သတည်း။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သဿပဏ္ဍိဇာဇာတ် တရားစတံ ပြီးပါပြီ။

သုမနသာမဏေရဝတ္ထု တရားတော်

(ပါရမီကုသိုလ်ပြုမှုနှင့် ဆုတောင်းမှုကံကြောင့် ဆန်းကြယ်စွာ
အကျိုးပေးပုံကို သိသဖြင့် ကုသိုလ်တရားကျင့်ကြံပွားများ ခိုင်ကြစေ
ခြင်းငှာ ရည်သန်ဟောကြားခြင်း။)

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၆ ခု၊ သာသနာတော် (၂၅၁၇)
ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း (၁၁) ရက်နေ့ညဉ့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အမှတ် ၅၀၊
စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ မုန့်လက်ဆောင်းကုန်း ရပ်ကွက် ဧဝါယကာ +
ဒါယိကာမ ကြီး + ငယ်တစ်စုတို့က ဓမ္မဒါန = အမတဒါန ဒါယကာ +
ဒါယိကာခံကြ၍ ကျွန်းတောလမ်း သီလရှင်ဆရာကြီး ဒေါ်ဉာဏစာရီ
၏ ကျောင်းတိုက်အတွင်း ဓမ္မာရုံကြီး၌ ကျင်းပအပ်သော တရားပွဲ
၌ ဟောကြားအပ်သည့် ဓမ္မပဒကျမ်းလာ သုမနသာမဏေကျော်၏
အကြောင်းအရာဝတ္ထု တရားတော်။

သုမနသာမဏေထို့ သာသနာတော်မှာ ကျော်ကြား
တဲ့ သာမဏေကျော်ရဲ့ အကြောင်းအရာကို ကြည်ညို
ကြည့်ကြရအောင်။

နိလ + ပီတ + လောဟိတ + သြဒါတ + မဇ္ဇေဋ္ဌ +
ပဘဿရ-ဆိုတဲ့ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်နှင့် ပြည့်
စုံတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီး သာဝတ္ထိ
ပြည်မွန် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်
မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူထားကြပါ။ ဒီ သုမနသာမဏေကျော်
ရဲ့ အကြောင်း တရားနာလျှင် ဘုရားရှင်ကို သာဝတ္ထိပြည်

တတိယအကြိမ်

၅၂ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (အထိယတွဲ)

ပြည်ရဲ့ အရှေ့ဘက် ကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါ ဆောက်
လုပ်တဲ့ "ပုဗ္ဗာရုံ" ကျောင်းတော်မှာ သီတင်းသုံး နေ
တော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူထားကြရပါမယ်။

တရားဒေသနာ ဂါထာရင်းမှာ-

ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု၊
ယုဇ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနော။
သော+မံ လောကံ ပဘာသေတိ၊
အတ္တာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ကျတော့ အနက်အဓိပ္ပာယ် နားလည်လာကြ
ပါလိမ့်မယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏အတိတ်ဝတ္ထု

အဋ္ဌကထာဆရာတော်က တရားဒေသနာ နိဒါန်းကို
ဤကဲ့သို့ ပျိုးပေးပါတယ်။

ယော ဟဝေဟိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ
ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တော သုမနသာမဏောရံ အာရဗ္ဗ
ကထေသိ။

နှလုံးပျော့ပျောင်း သူ ဟော် ကော င်း တို့၊
"ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု" အစရှိသော ဤ
တရားဒေသနာ ဂါထာမြတ်ကို လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်
စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့ အရှေ့ဘက် ဝိသာ

တတိယအကြိမ်

ခါ သူဌေးကတော် ဆောက်ထုပ်ထွဲ့ဒါနီးတဲ့ ပုဗ္ဗာ
ရံ ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူတဲ့ အခိုက်
(၇) ခုနစ်နှစ် အရွယ် သာသနာတော်ဝယ် အငယ်
ဆုံးဖြစ်တဲ့ သုမနသာမဏေကို အကြောင်း ပြု၍
ဟောပါတယ်။

သုမနသာမဏေအကြောင်း ပြောလျှင် သူ၏ ဆရာ
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ အကြောင်းလဲ ပါရတယ်....။ အရှင်
အနုရုဒ္ဓါ၏ အကြောင်းကို ပြောလျှင်လဲ မထေရ်၏
အဓိကာရကောင်းမှု ဆိုတဲ့ ဆုတောင်း ရှေးကောင်းမှု
ကိုလဲ ဖော်ပြရပါတယ်....။ ထိုသို့ ဖော်ပြရပါမူ-

ယနေ့ ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ ပဋိလောမအဆန် ပြန်၍ ရေတွက်
လျှင် လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က (နှစ်ကျိပ်
ရှစ်ဆူအဝင်အပါ) ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်
မူခဲ့တယ်....။ ထို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ ထက်ထက်တော်
အခါ ဟံသာဝတီမင်းနေပြည်၌ အရှင် အနုရုဒ္ဓါ
အလောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ဥစ္စာစီးပွား
ပေါများသော သူကြွယ်မျိုး၌ ဖြစ်၍ ထိုသူကြွယ်သည်
ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားထံ တရားနာသွားသော တစ်နေ့
အခါ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းယောကျ်ား +
ရဟန်းမိန်းမ + ဥပါသကာ + ဥပါသိကာ ဆိုတဲ့ ပရိသတ်
၄-ပါး အထယ်မှာ ရဟန်းတော်တစ်ပါးကို "ဒိဗ္ဗစက္ခု
တေဒဂ်ရာထူး = ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ရှိကြတဲ့ တပည့်
ရဟန်းတို့အနက် ဤရဟန်းသည် အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး
ပါပေ" လို့ နှုတ်တော်မြှောက်၍ ချီးကျူးတော်မူသည်ကို

တွေ့ရတော့ အမျိုးကောင်းသား သူကြွယ်၏။ စိတ်ထဲမှာ အားကျပြီး "ငါလဲပဲ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ် ရတဲ့ အရာမှာ အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး မဟာသာဝကကြီး ဖြစ်ရန်" ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တရားပွဲပြီးဆုံးသော အခါ မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော သံဃာကို မိမိ၏ အိမ်၌ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြရန် ပင့် လျှောက်တယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခု ဘေဒဂ်ဆုတောင်း

ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက လက်ခံတော်မူ၍ ခုနစ်ရက် တိုင်တိုင် ထိုသူကြွယ်အိမ်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ ဆွမ်းဒါယကာ ထိုသူကြွယ်က-

ဘန္တေ အဟမ္မိ အနာဂတေ ကေဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျံ။

ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား....။ အဟမ္မိ=တပည့်တော် လဲပဲ။ အနာဂတေ=အနာဂတ နောက်ကာလ၌။ ကေဿ ဗုဒ္ဓဿ=တစ်ဆူဆူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနေ=အံ့ဇွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကာနံ=ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ရှိကြသော ရဟန်းတို့ အနက်။ အဂ္ဂေါ=အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး သည်။ ဘဝေယျံ=ဖြစ်ရပါလို၏ဘုရား....။

(မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော်လဲပဲ အနာဂတ် အခါ တစ်ဆူဆူသော ဘုရားရှင်၏ သာသနာဝယ် ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ရှိကြတဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်

ရဟန်းတို့အနက် အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး = တေဒဂ်
ဘွဲ့ထူးရပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ရပါလိမ့်.... လို ဆုတောင်း
တယ်။)

ပဒုမုတ္တရမြက်စွာဘုရားက အနာဂတံသဉ္ဇာန်တော်နှင့်
ကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီ အချိန်ကထောက်လျှင် ကမ္ဘာ
တစ်သိန်းမြောက် ယနေ့ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ အကျွန်ုပ်တို့၏
မြတ်စွာဘုရားထက်ထက်တော်မှာ ထိုအမျိုးကောင်း
သားရဲ့ဆုတောင်း ပြည့်လိမ့်မည်ကို သိမြင်တော်မူပြီး-

ဣတော ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ဂေါတမဗုဒ္ဓ
သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ အနုရုဒ္ဓေါ နာမ
ဘဝိဿသိ။

ဥပါသက=ဒါယကာ....။ တံ = သင်သည်။
ဣတော-ဤယနေ့ကမ္ဘာမှာ၊ ကပ္ပသတသဟဿ
မတ္ထကေ = ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌။ ဂေါတမဗုဒ္ဓ
သာသနေ=ဂေါတမမြတ်စွာ သာသနာ၌။ ဒိဗ္ဗစက္ခု
ကာနံ=ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ရှိကြကုန်သော ရဟန်း
တို့အနက်။ အဂ္ဂေါ=အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး ဖြစ်
သော။ အနုရုဒ္ဓေါ နာမ=အနုရုဒ္ဓ အမည် ရ တဲ့
မဟာသာဝကကြီးသည်။ ဘဝိဿသိ = ဖြစ်ပေလိမ့်
မည်။

(ဒါယကာ....၊ သင်သည် ဤကမ္ဘာမှာ နောက်
အနာဂတ် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ ဂေါတမမြတ်စွာ
သာသနာဝယ် အနုရုဒ္ဓအမည်ရှိသောဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်

၅၆ ထိပါဒကဓရ ဟောစဉ်တရား (အစိယတုံ)

ရရှိကြတဲ့ ရဟန်းတို့အနက် အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး= တေဒဂ်ဘွဲ့ထူးရ အဂ္ဂသာဝကကြီး ဖြစ်လိမ့်မယ်.... ထို့ ပဒမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြား တော်မူတယ်။)

ထို သူကြွယ်သည် ပဒမုတ္တရ မြတ် စွာ ဘု ရား ၏ ဗျာဒိတ်စကားကို ကြားရလေသော် (ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဆိုတဲ့အချိန်ကား ရှည်လျားသောကာလဖြစ်သည်။ သို့ စေကာ) သူ့စိတ်ထဲမှာ နက်ဖြန်ခါ ရမလောက် အောက် မေ့ဝမ်းသာ ဘုရားရှင် သက်တော်ရှိစဉ် ဒါန စသော ကောင်းမှုတို့ကို ပြု၍ ပဒမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ တစ်ဆူတည်း သောဓာတ်တော်ကို (၇) ခုနစ်ယူဇနာအမြင့်ရှိတဲ့ ရွှေ စေတီကြီး တည်ကြတဲ့အချိန်မှာ ထိုသူကြွယ်သည် ရဟန်း တော်တို့ထံ ဆည်ကပ်ပြီး "အရှင်ဘုရားတို့....၊ အဘယ် ကောင်းမှု ကုသိုလ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို လျင် မြန်စွာ ရစေတတ်ပါသနည်း" ဟု ခမ်း၍ ရဟန်းတော် တို့က ဆီမီးအရောင်အလှူသည် ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ် ရကြောင်း အားကောင်းသော အထောက်အပံ့ဖြစ် သည်ကို ဖြေဆိုတော်မူကြသဖြင့် ထိုသူကြွယ်သည် ခုနစ် ယူဇနာရှိသည့် ရွှေစေတီကြီး ပတ်ပတ်လည် ဆီမီးတိုင် ထောင်ပေါင်းများစွာ ထွန်းညှိပူဇော်မှု ပြုလေသည်။

အနုဘာရ မြက်ထမ်းသမားဘဝ

ထိုသူကြွယ်သည် ထိုဘဝမှစုတေ နတ်ပြည်၌ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံး အ ပါယ် လေး ပါး တတိယအကြိမ်

မလားရောက်ဘဲ ထူပြည်+နတ်ပြည် သုဂတိ သံသရာ
လည်ခဲ့၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာသို့ ရောက်သောအခါ ကဿပ
မြတ်စွာ (နှင့်) အစိန္တေယျ ဂေါတမမြတ်စွာ သာသနာ
နှစ်ရပ်ရဲ့အကြား ကာလမှာ ဗာရာဏသီ ပြည်၌
ဆင်းရဲသားအမျိုးသား သွားပြီးဖြစ်တယ်။

သံသရာလည်ရတယ်ဆိုတာ နိဗ္ဗိတုံမြင့်တုံ၊ အလောင်း
တော်ကြီးများပင် တစ်ခါတစ်လေ အိုးဖုတ်ရတဲ့ အိုး
ထိန်းသမား ဖြစ်ရတယ်။ တစ်ခါတစ်လေကျတော့လဲဝဲ
လေးကျွန်းသေဋ္ဌ်နင်း စကြာမင်းကြီး ဖြစ်ရတယ်။
လောကခံရဲ့ စီမံချက်ကို အလောင်းတော်ကြီးများလဲ
ခံရတာပဲ။ ယခု ဒီသူကြွယ်လဲ ဆင်းရဲသားမျိုးမှာ သွား
ဖြစ်တယ်။

ထိုစဉ်အခါ ဗာရာဏသီပြည်မှာ သုမနသူဌေးဆိုတာ
မင်းသုံး သူဌေးပေါ့။ အဲဒီ သုမနသူဌေးကြီးကို အမှီ
ပြုပြီး ထိုသူကြွယ်သည် သုမနသူဌေးရဲ့ အလုပ်သမား=
မြက်ထမ်းသမား သွားဖြစ်ပြီး သူ့နာမည်က ပါဠိလို
“အန္တကာရ”လို အမည်တွင်တယ်။ သုမနသူဌေးသည်
ဗာရာဏသီပြည်မှာ နေစဉ် မဟာဒါနကြီး ပေးတယ်။
သဒ္ဓါတရား ကြီးမားတဲ့ သူဌေးပါပေ။

ဥပရိဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်

ထိုသို့နေရာက တစ်နေ့သ၌ ဂန္ဓမာဒနတောင်မှာ
ဥပရိဒ္ဓ အမည်တော်ရှိတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တစ်ပါး
နိရောဓသမာပတ်မှ ထတဲ့အခါမှာ....

တတိယအကြိမ်

ကဿ န ခေါ အဇ္ဇ အနုဂ္ဂဟံ ကရိဿာမိ။

နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနေဆဲအခါ သမာပတ် တန်ခိုးကြောင့် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းကင်းပြီး သမာပတ်မှ ထတဲ့အခါ ဆာလောင် မွတ်သိပ်လာတယ်။ ဒါကြောင့်-

အဟံ=ငါသည်။ အဇ္ဇ=ယနေ့။ ကဿ= အဘယ်သူအား။ အနုဂ္ဂဟံ=ချီးမြှောက်မှုကို။ ကရိဿာမိ န ခေါ= ပြုရပါအံ့နည်း။

ဤသို့ ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ ကိုယ်တော် ဉာဏ်ထဲမှာ အန္တဘာရ ဆင်းရဲသား = မြက်ထမ်းသမားကို မြင်တော်မူပြီး-

အဇ္ဇ မယာ အန္တဘာရဿ အနုဂ္ဂဟံ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ။

အဇ္ဇ-ယနေ့။ မယာ= ငါသည်။ အန္တဘာရဿ= အန္တဘာရ ဆင်းရဲသား မြက်ထမ်းသမားအား။ အနုဂ္ဂဟံ= ချီးမြှောက်မှုကို။ ကာတံ = ပြုခြင်းငှါ။ ဝဇ္ဇတိ= သင့်၏။

(အင်း..... ငါ ယနေ့ အန္တဘာရဆင်းရဲသား မြက်ထမ်းသမားအား ချီးမြှောက်မှ သင့်တော်တော့မယ်.... လို့ ဆင်ခြင်တော်မူပြီး ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် ကြည့်တော်မူတဲ့အခါ)-

ဣဒါနိ စ သော အဋ္ဌဝိတော တိဏံ အာဒါယ
ဂေဟံ အာဂမိဿတိ။

စ=အထူးကား။ သော= ထို အန္တဘာရ ဆင်းရဲသား
မြက်ထမ်းသမားသည်။ ဣဒါနိ=ယခုပင်။ အဋ္ဌဝိတော=
တောအုပ်မှ။ တိဏံ အာဒါယ = မြက်ကို ထမ်းယူ၍။
ဂေဟံ=အိမ်သို့။ အာဂမိဿတိ=လာလိမ့်မည်....။

ထိုအချိန်မှာ အန္တဘာရသည် သုမန သူဌေးအိမ်မှာ
မရှိဘူး၊ ယခုပင် သူသည် တောထဲမှ မြက်ထမ်းပြီး လာ
လိမ့်မည်....လို သိတော်မူသဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်
သူမြတ် သပိတ်+သင်္ကန်းကိုယူ၍ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်
ကြွချီတော်မူကာ အန္တဘာရ၏ မျက်မှောက်မှာပင်
မြေပြင်သို့ သက်ဆင်းတော်မူတယ်။

အန္တဘာရ မြက်ထမ်းသမားသည် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
၏ သပိတ်ကိုင်ယူပုံကို မြင်ရလျှင်ပင် သပိတ်ဖုံးကို ဖွင့်
လှစ်၍ မကြည့်ရသော်လဲ သပိတ်ကိုပေါ့ပါးစွာ ကိုင်ယူ
တော်မူလာသည်တို့ မြင်သဖြင့် သပိတ်၌ ဆွမ်းမပါသေး
ကြောင်း ကောင်းစွာသိ၍—

အပိ ဘန္တေ ဘိက္ခံ ယဘိတ္ထ။

(ထက်အုပ်ချီပြီး)-

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား.....။ ဘိက္ခံ=ဆွမ်းကို။ ယဘိတ္ထ
အပိ=ရတော်မူကြပါပြီထား ဘုရား။

တတိယအကြိမ်

၆၀ ထိပိန္နဲကရေ ဟောစဉ်ထရာ (တတိယတွဲ)

(အရှင်ဘုရား....၊ ဆွမ်းရကြပါပြီထားလို့ မေးတဲ့ အခါ) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်သူမြတ်က-

ထဘိဿာမ မဟာပုည= (မရသေးဘူးလို့ မပြောပဲ သူ့ကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် "ရကြပါလိမ့်မည် ဒါယကာ...." လို့ မိန့်ကြားသဖြင့် ဆွမ်း မရသေး ကြောင်း ကောင်းစွာသိသဖြင့် အနှုဘာရက)-

တေန ဟိ ဘန္တေ ထောက် အာဂမေထ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ တေန ဟိ=သို့တပြီးကား။ ထောက်=အတန်ငယ်= တစ်အောင်လောက်။ အာဂ-မေထ=ဒီနေရာက စောင့်ဆိုင်းငံ့လင့်တော် မူကြပါကုန် ဘုရား....လို့.

ထက်အုပ်ချီမိုး ရှိမိုးတောင်းပန်ပြီး ထမ်းပိုးနှင့်တကွ မြက်စည်းကို ခေတ္တချထားခဲ့၍ လျှင်မြန်စွာ အိမ်သို့ သွားပြီး အိမ်ရှင်မကို-

ဘဒ္ဒေ မယံ ဌပိတဘာဂဘတ္တံ အတ္ထိ/နတ္ထိ။

ဘဒ္ဒေ=ရှင်မ....။ မယံ= ငါ့အတွက်။ ဌပိတဘာဂ-ဘတ္တံ=ချန်ထားအပ်သော အဖို့ဝေစု ထမင်းသည်။

အတ္ထိ-ရှိသလော။/နတ္ထိ= မရှိဘူးလော။

(ရှင်မရေ....၊ ငါ့အတွက် ချန်ထားတဲ့ ဝေစုထမင်း ရှိသလား / မရှိဘူးလားလို့ မေးတော့ အိမ်ရှင်မ ကလေးက)-

တတိယအကြိမ်

အတ္ထိ သာမိ = (ရှိပါတယ် အရှင်....လို ပြောတဲ့ အခါ ဝမ်းသာအားရ အနန္တဘာရသည် ဥပရိဋ္ဌပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအထံ ပြန်လာ၍ သပိတ်ကို တောင်းယူပြီး အိမ်သို့ အလာ လမ်းခရီးအကြား၌ သူ့စဉ်းစား ဆင်ခြင်သည် မှာ)-

မယံ ဒါတုကာမတာယ သတိ ဒေယျဓမ္မော န ဟောတိ၊ ဒေယျဓမ္မသတိ ပဋိဂ္ဂါ ဟကံ န လဘာမိ၊ အဇ္ဇ ပန မေ ပဋိဂ္ဂါဟကော စ ဒိဋ္ဌော၊ ဒေယျဓမ္မော စ အတ္ထိ၊ လာဘာဝတ မေ၊

(ဪ... ငါ့အဖို့ရာ တစ်ခါတစ်လေ လှူလိုပေမယ်လို့ လှူဖွယ်ဝတ္ထုက မရှိတတ်ဘူး၊ တစ်ခါတစ်လေ လှူဖွယ်ဝတ္ထု ရှိပြန်ပါတော့လဲ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို မရတတ်ဘူး၊ အကြောင်းအင်္ဂါ ညီညွတ်ခဲ့တယ်။ ယနေ့အဖို့တော့ ငါသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လဲ မျက်ဝါး ထင်ထင်ဖူးမြင်အပ်လေပြီ၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထုလဲ အထင်အရှား ရှိနေပေတယ်၊ ဪ... ငါ့အဖို့ရာ အရတော်လိုက်လေ။) ဤသို့ စဉ်းစားရင်း သပိတ်ကိုထမ်း၍ အိမ်ပြန်သွားတယ်။

ပရိဝေဒနာ မကြားရပါလို့ဆုတောင်း

အိမ်ပြန်ရောက်တော့ အနန္တဘာရသည် မိမိအတွက် ဝေဇုထမင်းကို အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့ သပိတ်ထဲသို့ ရိုသေစွာထည့်၍ သပိတ်ကို ထမ်းယူခဲ့ပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ရဲ့ လက်သို့ ဆက်ကပ်ပြီး-

တတိယအကြိမ်

ဣမိနာ ပန ဒါနေန၊ မာ မေ ဒလိဒ္ဓိယံ အဟု။
နတ္ထိတိ ဝစနံ နာမ၊ မာ အဟောသိ ဘဝါဘဝေ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ ဣမိနာ ဒါနေန=ဤ
ဝေစုဆွမ်း လှူဒါန်းရတဲ့ ဒါနကောင်းမှုကြောင့်။
မေ=တပည့်တော်၏ အဖို့ရာ။ ဒလိဒ္ဓိယံ = ဆင်းရဲ
မွဲတေခြင်းသည်။ မာ အဟု=တစ်ရံတစ်ဆစ်မှ မဖြစ်
ပါစေသား။

(ဤဝေစုဆွမ်း လှူဒါန်းရတဲ့ ကောင်း မှု ကြောင့်
တပည့်တော်၏ အဖို့ရာ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း အလျှင်း
မဖြစ်ပါစေသား)။

ဘဝါဘဝေ = ငယ်ငယ်ကြီးကြီး ဘဝအသီးသီး၌။
နတ္ထိတိ ဝစနံ နာမ=မရှိဟူသောစကား ပြောကြား
ရခြင်း မည်သည်။ မာ အဟောသိ=တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ
မဖြစ်ပါစေသား။

(ဤကောင်းမှုကြောင့် ဘဝကြီးငယ် အသွယ်သွယ်၌
မရှိဟူသောစကားကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မပြောရ
မကြားရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါထို၏။ အဲဒီလို ဂါထာနဲ့ ရွတ်
ပြီး ဆုတောင်းတဲ့အပြင်-

ဘန္တေ ဝေရူပါ ဒုဇ္ဇိဝိတာ မုဇ္ဈေယျံ၊ နတ္ထိတိ ပဒ-
မေဝ န သုဏေယျံ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ အဟံ=တပည့်တော်သည်။
ဝေရူပါ=ဤသို့သဘောရှိသော။ ဒုဇ္ဇိဝိတာ=ဆင်းဆင်း
ရဲရဲ အသက်ရှင်ရခြင်းမှ။ မုဇ္ဈေယျံ = လွတ်မြောက်တဲ့

ကိုယ် ဖြစ်ရပါလို၏။ နတ္ထိတိ ပဒ မေဝ='မရှိ' ဟူသော ပုဒ်စကားကိုပင်လျှင်။ န သုဏေယျံ = မကြားရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏။

(တပည့်တော် ဤကောင်းမှုကြောင့် ယခု ဆင်းဆင်း ရဲရဲ အသက်ရှင်ရခြင်းမှ လွတ်ကင်းတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ရပါ လို၏။ မရှိဟူသောစကားကို နားမှလေသံ မကြားရ ပါလို.... လို့ ဆုတောင်းတယ်)။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကလဲ—

ဝေံ ဟောတု မဟာပုည=ဘုန်းကံကြီးလှ ဒါယကာ အန္တဘာရ....၊ သင် ဆုတောင်းသည့်အတိုင်း ဖြစ်ပါ စေ....ဟု မိန့်၍ သာဓုနုမေင် ကောင်းချီး ခေါ် ပြီး ဖဲကြတော်မူတယ်။

ထီးချက်စောင့်နတ်သမီး ကောင်းချီးသံ

ထိုအချိန်မှာ သုမန သူဌေးကြီးရဲ့ ထီးချက်စောင့် နတ်သမီးက—

အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ၊ ဥပရိဋ္ဌေ သုပတိဋ္ဌိတံ။

အဟော ဒါနံ = 'ဪ... အံ့ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အလှူဒါနပါပေ။ ပရမဒါနံ=အလွန်ကြီးမြတ်သော အလှူဒါနကို၊ ဥပရိဋ္ဌေ=ဥပရိဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင် သူမြတ်၌။ သုပတိဋ္ဌိတံ=ကောင်းစွာ တည်ထားကော် ရော် ပူဇော်အပ်လေပြီ....။ အဟော=ဪ... အံ့ဖွယ်ရှိပေစွ။

အဲဒီ ဂါယာဝက် စာပိုဒ်ကို မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် နှစ်ကြိမ်+
သုံးကြိမ်ရှုတ်ပြီး သာဓုကောင်းချီး ခေါ်တယ်။ နတ်သမီး
ခေါ်တဲ့ သာဓုသံကို သုမနုဿုဋ္ဌေးကြီး ကြားတဲ့အခါ
သူဋ္ဌေးကြီးက-

ကိံ မံ ဣတ္တကံ ကာလံ ဒါနံ ဒဒမာနံ န ပဿသိ။

ဒေဝတေ=နတ်သမီး....။ တံ=သင်သည်။ မံ=ငါ့ကို။
ဣတ္တကံ ကာလံ= ဤမျှကာလပတ်လုံး။ ဒါနံ=အလှူဒါန
ကို။ ဒဒမာနံ= ပေးလှူနေသည်ကို။ န ပဿသိ= မမြင်
ဘူးလား။

ဟယ်နတ်သမီး....၊ ငါ ဤမျှ ကာလရှည်လျားစွာ
နေစဉ် နေစဉ် အလှူဒါန ပေးနေသည်ကို သင် မမြင်
ဘူးလား။ ယနေ့မှ အထူးတဆန်း ပြုလုပ်ကာ သင်
အဘယ့်ကြောင့် သာဓု=ကောင်းချီး ခေါ်ရသလဲလို့
ပြောတဲ့အခါ-

ထီးချက်စောင့်နတ်သမီးက-

နာ+ဟံ တဝ ဒါနံ အာရဗ္ဗ သာဓုကာရံ ဒေမိ၊
အန္ဓဘာရေန ပန ဥပရိဋ္ဌဿ ဒိန္နုပိဏ္ဍပါတေ
ပသိဒိတွာ မယာ သေ သာဓုကာရော ပဝတ္တိတော။

မဟာသေဋ္ဌိ= သူဋ္ဌေးကြီး....။ အဟံ= အကျွန်ုပ်
သည်။ တဝ=သင်သူဋ္ဌေးကြီး၏ ။ ဒါနံ= အလှူဒါန
ကို။ အာရဗ္ဗ=အာရုံပြု၍။ သာဓုကာရံ= ကောင်းချီး
ကို။ ဒေမိ=ပေးသည်မဟုတ်ပါ။ ပန=စင်စစ်သော်

အနန္တဘာရမြက်ထမ်းသမားသည်။ ဥပရိဋ္ဌဿ=ဥပရိဋ္ဌ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား။ ဒိန္နုပိဏ္ဍပါတေ= ပေး လှ။ အပ်
သောဆွမ်း၌။ ပသိဒိတော = သဒ္ဓါရှုန်းစိုကြည်ညို၍။
မယာ= အကျွန်ုပ်သည်။ သေ-သော သာဓကာ-
ရာ= ဤ ကောင်းချီးသံကို။ ပဝတ္တိတော= ဖြစ်စေ
အပ်ပြီ.....။

သူဌေးကြီး....၊ ကျွန်ုပ်သည် သင်ရဲ့ အလှူဒါနကို
အကြောင်းပြု၍ သာဓကောင်းချီးပေးတာ မဟုတ်ဘူး။
အကျွန်ုပ်ကား အသင်သူဌေးကြီးရဲ့ အလုပ်သမား မြက်
ထမ်းသမား အနန္တဘာရက အရှင်ဥပရိဋ္ဌပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ
အား လှူထိုက်တဲ့ဆွမ်းမှာ သဒ္ဓါကြည်ညိုလွန်းလို့ ယခု
လို သာဓကောင်းချီးပေးတာလို့ နတ်သမီးက ပြောတဲ့
အခါမှာ-

သူဌေးကြီးရဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ

သုမနသူဌေးကြီးက-

အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒါနံ
ဒဒန္တော ဒေဝ တံ သာဓကာရံ ဒါပေတံ နာသက္ခိံ၊
အနန္တဘာရေ မံ နိဿာယ ဇိဝန္တော ကေပိဏ္ဍပါ-
တေနေဝ သာဓကာရံ ဒါပေသိ၊ တဿ ဒါနေ
အနုစ္စပိကံ ကတွာ တံ ပိဏ္ဍပါတံ မမ သန္တကံ
ကရိဿာမိ။

ဘော= ဒို့- အချင်းတို့....။ အစ္စရိယံ ဝတ=
ယက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။ အဟံ=ငါသည်။

တတိယအကြိမ်

ဧကံ ကာလံ=ဤမျှကာလပတ်လုံး။ ဒါနံ ဒဒန္တော=
 အလှူကို ပေးလှူပါလျက်။ ဒေဝတံ= ထီးချက်စောင့်
 နတ်သမီးကို။ သာဓုကာရံ ဒါပေတံ= ကောင်းချီး
 ပေးစေခြင်းငှါ။ နာသက္ခိံ = မစွမ်းနိုင်ခဲ့ပါပေ။
 အန္ဓဘာရော = အန္ဓဘာရ ဆင်းရဲသားသည်။ မံ
 နိဿာယ ဇိဝန္တော= ငါ့ကိုမှီ၍ အသက်ရှင်နေရသူ
 ဖြစ်ပါလျက်။ ကေဝိဏ္ဏပါတေနေဝ= တစ်ကြိမ် လှူ
 အပ်တဲ့ ဆွမ်းဖြင့်ပင်။ ဒေဝတံ= ထီးချက်စောင့် နတ်
 သမီးကို။ သာဓုကာရံ=ကောင်းချီးကို။ ဒါပေသိ=
 ပေးစေနိုင်၏။ တဿ=ထို အန္ဓဘာရ၏ ။ ဒါနေ=
 ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား လှူအပ်သောဆွမ်းဒါန၌။
 အနုတ္တဝိကံ = အနိုင်မကျင့် သင့်လျောက်ပတ်သော
 အမှုကို။ ကတွာ=ပြု၍။ တံ ပိဏ္ဏပါတံ=ထိုဆွမ်း
 အလှူကို။ မမ သန္တကံ = ငါ့ဥစ္စာ = ငါ့ကောင်းမှု
 ဖြစ်အောင်။ ကရိဿာမိ=ပြုလတ်ပေအံ့....။

အို.... အံ့ ဩ ဖွယ် ကောင်း လိုက် လေ....။ ငါသည်
 ဤမျှကြာအောင် နေ့စဉ် နေ့စဉ် အလှူဒါနများကို
 ပေးလှူခဲ့ပါလျက် ထီးချက်စောင့်နတ်သမီးကို သာဓု
 ကောင်းချီးပေးစေဖို့ရန် ငါ မတတ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ အန္ဓ-
 ဘာရဆင်းရဲသားကမူ ငါ့ကို မှီပြီး အသက်ရှင်နေရသူ
 ဖြစ်ပါလျက် ဆွမ်းတစ်ကြိမ်လှူရုံဖြင့်ပဲ ထီးချက်စောင့်
 နတ်သမီးကို သာဓုကောင်းချီး ခေါ် စေ နိုင် တယ်။
 အေး....၊ အန္ဓဘာရရဲ့ အလှူဒါနမှာ ငါ အနိုင်
 မကျင့်ပဲ သူကျေနပ်လောက်အောင် သင့်လျော်လျောက်
 ပတ်အောင်ပြုပြီး သူရဲ့ဆွမ်းအလှူကို ငါ့ကောင်းမှု

ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်မယ်....၊ ဤသို့ ကြံစည်ပြီးလျှင် အန္တဘာရကို သူထံသို့ ခေါ်ဆောင်စေ၍-

အဇ္ဇ တယာ ကဿစိ ကိဉ္စိ ဒိန္နံ။

တာတ=အမောင်....။ အဇ္ဇ=ယနေ့။ တယာ=သင်သည်။ ကဿစိ = တစ်ဦးတစ်ယောက်အား။ ကိဉ္စိ=တစ်စုံတစ်ခုကို။ ဒိန္နံ=ပေးလှူအပ်သလော။

(အန္တဘာရ....၊ သင်သည် ယနေ့ တစ်ဦးတစ်ယောက်အား တစ်ခုခု ပေးလှူအပ်ပါသလား.... လို့ မေးတဲ့အခါ အန္တဘာရက)-

အာမ သာမိ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ မေ အဇ္ဇဘာဂဘတ္တံ ဒိန္နံ။

သာမိ=အရှင်....။ အာမ=ဪ....လှူအပ်ပါ၏။ မေ = အကျွန်ုပ်သည်။ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ = ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား။ အဇ္ဇ=ယခုပင်။ ဘာဂဘတ္တံ=မိမိ၏ ဝေစုဆွမ်းကို။ ဒိန္နံ=ပေးလှူအပ်ပါပြီ။

(ဪ.... လှူမိတယ် လှူမိတယ် အရှင် သူဌေးကြီး....။ ယနေ့ ယနေ့ မိမိမို့ ဝေစုဆွမ်းကို ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား လှူလိုက်ပါတယ်။)

ဒီတော့ သုမန သူဌေးကြီးက-

ဟန္တ ဘော ကဟာပဏံ ဂဟေတွာ တေံ မယံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေဟိ။

ဘော=အမောင်အန္တဘာရ....။ ဟန္တ = ရေ? (ယူလော့)။ ကဟာပဏံ=ငွေအသပြာကို။ ဂဟေတွာ=

၆၈ ထိပိန္နဲကရေ ဟောစဉ်တရား (တထိယတံ)

ယူပြီးလျှင်။ တေံ ပိဏ္ဍပါတံ=မောင်လှူတဲ့ ထိုဆွမ်းကို။ မယံ = ငါ့အား။ ဒေဟိ = ပေးပါသော။ (ရေပုအမောင်....၊ ငွေတစ်ကျပ်ကို ယူပြီးတော့ အမောင်လှူလိုက်တဲ့ဆွမ်းကို ငါ့အား ပေးပါ ဆိုတော့) အန္တဘာရက-

န ဒေမိ သာမိ = မပေးပါရစေနဲ့ အရှင်သူဌေးမင်း.....ဆိုတော့-

ဒါဖြင့် နှစ်ကျပ်ယူပါ။
(မပေးပါရစေနဲ့။)
သုံးကျပ်ယူပါ+လေးကျပ်ယူပါ+ငါးကျပ်ယူပါ။
(မပေးပါရစေနှင့်။)

ဘယ်ထောက်ထိအောင် တက် ပေးသလဲ ဆိုလျှင် ကျပ်တစ်ထောင်ထိအောင် တက်၍ပေးသော်လဲ အန္တဘာရက “န ဒေမိ သာမိ=မပေးပါရစေနဲ့ အရှင်သူဌေးမင်း.....” ဒီလိုပဲပြောတယ်။

ကျပ်တစ်ထောင်ပေးလို့မှ မရတဲ့အဆုံးမှာ သုမန သူဌေးကြီးက-

ဟောတု ဘော ယဒိ ပိဏ္ဍပါတံ န ဒေသိ၊ သဟဿံ ဂဟေဟွာ ပတ္တိံ မေ ဒေဟိ။

ဘော=အမောင် အန္တဘာရ....။ ပိဏ္ဍပါတံ=ဆွမ်းကို။ ယဒိ န ဒေသိ=အကယ်၍ မပေးလိုငြားအံ့။ ဟောတု = ရှိပါစေ။ သဟဿံ = အသပြာ (၁၀၀၀)ကို။ ဂဟေဟွာ=ယူ၍။ မေ=ငါ့အား။

ပတ္တိ°=ကုသိုလ်ရဲ့ အဖို့ဘာဂ အမျှကို။ ဒေဟိ°=ပေး ပါလော့။

အန္ဓဘာရရယ်....၊ ဆွမ်းကို အသင် မပေးလိုလျှင် ရှိပါစေ၊ ငွေအသပြာ တစ်ထောင်ကိုယူပြီး အဲဒီ ဆွမ်း လှူရတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်ရဲ့ အဖို့ဘာဂကို ငါ့အား အမျှ ပေးပါ....လို့ ဆိုတော့-

အန္ဓဘာရကလဲ....

အယျေန သဒ္ဓိ° မန္တေတွာ ဇာနိဿာမိ။

သာမိ°= အရှင် သူဌေးမင်း....။ အဟံ° = အ ကျွန်ုပ် သည်။ အယျေန°=အရှင် ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့်။ သဒ္ဓိ°= တကွ။ မန္တေတွာ°=တိုင်ပင်ပြီးမှ။ ဇာနိဿာမိ°= စဉ်းစား ပါရစေ။

လွန်အောင်မပြောဘူးနော်၊ မိမိအလုပ် လွဲမှားသွား မှာစိုးလို့ ကျွန်တော်မျိုး အရှင် ဥပရိဋ္ဌပစ္စေက ဗုဒ္ဓါနဲ့ သွားပြီး တိုင်ပင်ပါရစေဦး၊ တိုင်ပင်ပြီးမှ စဉ်းစားပါ ရစေ။

အဲဒီလိုပြောပြီး အပြေးအလွှား ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ကြွသွားတဲ့လမ်းကို လိုက်၍ မှီတယ်ဆိုလျှင်-

ဆရာ ဒကာ ဆွေးနွေးကြပုံ

ဘန္တေ သုမနသေဋ္ဌိ သဟဿံ ဒတွာ တုမှာကံ ဒိန္နဝိဏ္ဏပါတေ ပတ္တိ° ယာစတိ၊ ကိ° ကရောမိ။

၇၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်အစား (တတိယတွဲ)

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား....။ သုမနသေဋ္ဌိ = သုမန သူဌေးကြီးသည်။ သဟဿံ ဒတွာ = အသပြာ တစ် ထောင်ပေး၍။ တုမှာကံ = အရှင်ဘုရား တို့အား။ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတေ = ပေးလှူအပ်သောဆွမ်း၌။ ပတ္တိံ = ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖို့အစုကို။ နိယာစတိ = တောင်း ပါ၏ဘုရား။ အဟံ = တပည့်တော် သည်။ ကိံ ကရောမိ = ဘယ်လို ပြုလုပ်ရမည်လဲ ဘုရား....။

(အရှင်ဘုရား....၊ သုမနသူဌေးကြီးက အရှင်ဘုရား အား တပည့်တော် လှူအပ်တဲ့ ဆွမ်းဒါန၌ ငွေ တစ် ထောင်ပေးပြီးတော့ အမျှဝေဖို့ရန် တောင်းခံ နေပါ တယ်၊ တပည့်တော် ဘယ်လိုပြုလုပ်ရမည်လဲ ဘုရား.... လို့ ညွှောက်ထားတဲ့အခါမှာ)-

ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်သူမြတ်က ဥပမာဆောင် ပြသည်မှာ....

သေယျထာပိ ပဏ္ဍိတ ကုလသတိကေ ဂါမေ ကေသ္မိံ ဘရေ ဒီပံ ဇာယေယျ၊ သေသာ အတ္တနော တေလေန ဝဋ္ဋိံ တေမေတွာ ဇာလာ ပေတွာ ဂဏှေယျံ၊ ပုရိမပဒီပဿ ပဘာ အတ္ထိတိ ဝတ္တဗ္ဗာ နတ္ထိတိ။

ပဏ္ဍိတ = အမောင် ပညာရှိ....၊ သေယျထာပိ = လောကဥပမာ နှိုင်းဖွယ်ရာကား။ ကုလသတိကေ ဂါမေ = အိမ်ခြေ တစ်ရာရှိသော ရွာ၌။ ကေသ္မိံ - ဘရေ = အိမ်တစ်အိမ်၌။ ဒီပံ = ဆီမီးကို။ ဇာယေယျ = ထွန်းညှိ ထားလေရာ၏။ ဝါ၊ ထွန်းညှိ ထား တယ်

ဆိုပါစို့။ သေသာ = ကျန်တဲ့ ကိုးဆယ့်ကိုးအိမ်တို့
 သည်။ ဝါ-ကျန်တဲ့ ကိုးဆယ့်ကိုးအိမ်မှာနေတဲ့ လူတို့
 သည်။ အတ္တနော တေလေန = မိမိ၏ ဆီဖြင့်။
 ဝဇ္ဇိ-မီးစာကို။ တေမေတွာ = ဆွတ်၍။ ဇာလာ-
 ပေတွာ = မီးကူးပြီးလျှင်။ ဂဏေယျံ = ယူကြတယ်
 ဆိုပါစို့။ ဝေံ သန္တေ-ဤသို့ မီး ကူး ပြီး ယူလတ်
 သော်။ ပုရိမ ပဒီပဿ=ရှေးဦးစွာသော ဆီမီး၏။
 ပဘာ = အရောင်ကို။ အတ္ထိတိ = ရှိ၏ဟူ၍တည်း။
 ဝတ္တဗ္ဗာ=ဆိုအပ်သလော။ နတ္ထိတိ-မရှိဟူ၍တည်း။
 ဝတ္တဗ္ဗာ=ဆိုအပ်သလော....။

(အေး....၊ အန္တဘာရပညာရှိ....၊ လောက ဥပမာ
 တစ်ခု ပြောပြမယ်။ အိမ်ခြေတစ်ရာရှိတဲ့ ရွာကြီးမှာ
 အိမ်တစ်အိမ်မှာ ဆီမီး ညှိထွန်းထားတယ် ဆိုပါစို့။
 ကျန်တဲ့ (၉၉) ကိုးဆယ့်ကိုးအိမ်မှ လူတွေက မိမိရဲ့
 ဆီဖြင့် ဆီမီးစာကို ဆွတ်ပြီး ဒီပထမအိမ်က မီးတောက်
 မှာ လာပြီး ဆီမီး ကူးယူကြတယ် ဆိုပါစို့။ အဲဒီလို
 မီးကူးတဲ့အခါ အကူးခံရတဲ့ ပထမမီးမှာ အရောင်
 အလင်းရှိတယ်လို့ ခု ဆိုရမည်လား၊ သူတို့ ကူးယူသွား
 ဘုံအတွက် မရှိတော့ဘူး၊ ဟိုဘက်သွားပြီး၊ အဲဒီလိုပဲ
 ဆိုရမည်လား။ သင်ကြိုက်သလို ပြေစမ်းပါ။ အဲဒီလို
 ပြောတဲ့အခါ)-

အန္တဘာရက-

အတိရေကတရော ဘန္တေ ပဘာ ဟောတိ။

တတိယအကြိမ်

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား....။ အတိရေကတရော =
ရှေးကထက်ပိုလွန်သော။ ပဘာ = အရောင်သည်။
ဟောဘိ = ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

(အရှင်ဘုရား....၊ ဒီလို ယာပြီး ကူးယူ ညှိယူတဲ့
အတွက် အရောင် လျှော့သွားတယ်လို့ မဆိုရပါဘူး။
ရှေးကထက်ဘောင် ပိုပြီးတော့ အရောင်အလင်း
များ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီလို လျှောက်ထားတဲ့
အခါ)-

ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်သူမြတ်က-

ဝေမေဝံ ပဏ္ဍိတ ဥဠုင်္ဂယာဂ ဝါ ဟောတု၊
ကဋ္ဌုဘိက္ခဝါ၊ အတ္တနော ဝိဏ္ဏပါတေ ပရေသံ
ပတ္တိံ ဒေန္တဿ ယတ္တကာနံ ဒေတိ၊ တတ္တကံ ဝနုတိ။
တွံ ဟိ ဧကမေဝ ဝိဏ္ဏပါတံ အဒါသိ၊ သေဋ္ဌိဿ
ပန ပတ္တိယာ ဒိန္နာယ ဒွေ ဝိဏ္ဏပါတာ ဟောန္တိ
ဧကော တဝ၊ ဧကော တဿ။

ပဏ္ဍိတ = အမောင်အနွဘာရ ပညာရှိ....။ ဝေ
မေဝံ = ဤအတူပင်လျှင်။ ဥဠုင်္ဂယာဂ ဝါ = တစ်
ယောက်ချီမျှသော ယာဂအလှူဖြစ်စေ။ ကဋ္ဌု
ဘိက္ခဝါ = တစ်ဇွန်း တစ်စလောင်း တစ်ယောက်မ
မျှသော ဆွမ်းအလှူပင်ဖြစ်စေ။ အတ္တနော ဝိဏ္ဏ-
ပါတေ = မိမိ၏ ဆွမ်းအလှူဒါန၌။ ပရေသံ = သူ
တစ်ပါးတို့အား။ ပတ္တိံ = အဖို့ဘာဂ အမျှကို။
ဒေန္တဿ = ပေးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့ရာ။ ယတ္တ-

ကာနံ=အကြင်မျှလောက်သော သူတို့အား။ ဒေတိ=ပေး၏။ တတ္တကံ=ထိုမျှလောက်။ ပုညံ = ကောင်းမှုသည်။ ဝခုတိ = တိုးပွား၏။ ဟိ = မှန်၏။ တံသင်သည်။ ကေမေဝ ပိဏ္ဏပါတံ = တစ်ထင်စာဆွမ်းကိုသာလျှင်။ အဒါသိ=ပေးလှူခဲ့လေပြီ။ ပန=ထိုသို့ပင် ဆွမ်းတစ်ထင်စာသာ လှူအပ်ပါသော်လည်း။ သေဋ္ဌိဿ = သုမန သေဋ္ဌေးကြီးအား။ ပတ္တိယာ = ကောင်းမှုဘာဝ အမျှကို။ ဒိန္နာယ=ပေးအပ်သည်ရှိသော်။ တဝ=သင့်အတွက်က။ ဧကော=ဆွမ်းအလှူတစ်ခု။ တဿ=ထို သေဋ္ဌေးကြီးအတွက်က။ ဧကော = ဆွမ်းအလှူတစ်ခု။ ဣတိ=ဤသို့။ ဒွေ ပိဏ္ဏပါတာ = ဆွမ်း အလှူ နှစ်မျိုးတို့သည်။ ဟောန္တိ=ဖြစ်ကုန်၏။

(အေး.....၊ ပညာရှိတဲ့ အမောင်အနွဲ့ဘာရ.....၊ ဤဥပမာအတူပဲ တစ်ယောက်ချီမျှသော ယာဂအလှူပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်ဇွန်း တစ်စလောင်း တစ်ယောက်မ မျှသော ဆွမ်းအလှူပဲဖြစ်ဖြစ် မိမိလှူအပ်တဲ့ အလှူဒါနရဲ့ အဖိုဘာဝအစုကို သူတစ်ပါးတို့အား အမျှပေးဝေတဲ့ ကုသိုလ်ရှင်အဖိုရာ လူငါးယောက်အား အမျှပေးလျှင် အဲဒီကုသိုလ်ဟာ ငါးဆပွားတယ်၊ လူဆယ်ယောက်အား အမျှပေးလျှင် အဲဒီကုသိုလ်ဟာ ဆယ်ဆပွားတယ်။ မှန်ပေတယ်....။ သင်က ဆွမ်းတစ်ထင်စာကိုလှူပြီး သုမနသေဋ္ဌေးကြီးအား အမျှပေးဝေလိုက်တဲ့အခါ သင့်အတွက် ဆွမ်းအလှူတစ်ခု၊ သေဋ္ဌေးအတွက် ဆွမ်းအလှူတစ်ခု၊ ဤကဲ့သို့ ဆွမ်းအလှူနှစ်ခု ဖြစ်သွားတယ်.....။ ဤသို့

၇၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဥပရိစ္ဆပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ်က မိန့်ကြား တော် မူ
တယ်....)။

ဆင်းရဲသား၏ ဒါန သေဋ္ဌေးအား အမျှဝေ

အနန္တဘာရသည် သံသယကင်းသွားပြီး-

သာဓု ဘန္တေ=ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား....။ ဤ
ကဲ့သို့ လျှောက်ထားပြီး အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို ရိုသေစွာ
ရှိခိုးပြီး သေဋ္ဌေးထံမှောက် သွားရောက်၍-

ဂဏှ သာမိ ပတ္တိံ။

သာမိ=အရှင် သေဋ္ဌေးမင်း။ ပတ္တိံ=ကုသိုလ်ကောင်း
မှု၏ အပို့ဘာဂအမျှကို။ ဂဏှ=ယူပါလော့။

(အရှင် သေဋ္ဌေးမင်း....၊ ဆွမ်းအလှူဒါန အမျှယူ
ပါ....ဤသို့ အနန္တဘာရက အမျှဝေသောအခါ)-

သုမနသေဋ္ဌေးကြီးက-

တေနဟိ ဣမေ ကဟာပဏေ ဂဏှ။

တေနဟိ=သို့တပြီးကား၊ (ဝါ) ဒါဖြင့်လျှင်။ ဣမေ
ကဟာပဏေ = ဤ အသပြာ တစ်ထောင်တို့ကို။ ဂဏှ=
အမောင်ယူလော့။

(ဒါဖြင့်လျှင် ဤငွေတစ်ထောင်ကို အမောင်ယူပါလို့
ပြောသောအခါ)-

အနန္တဘာရက "နာ+ဟံ ပိဏှပတိံ ပိက္ကိဏာမိ၊
သဒ္ဓါယ တေ ပတ္တိံ ဒမ္မိ။

တတိယအကြိမ်

သာမိ=အရှင် သေဋ္ဌေးမင်း....။ အဟံ - အကျွန်ုပ်
သည်။ ပိဏ္ဍပိတံ=ဆွမ်းကို။ န ဝိတ္တိကာမိ=ရောင်းသည်
မဟုတ်ပါ။ သဒ္ဓါယ=သဒ္ဓါတရားဖြင့်။ တေ = အရှင်
သေဋ္ဌေးမင်းအား။ ပတ္တိ = ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖို့ဘာဂ
အမျှကို။ ဒမ္ပိ=ပေးပါ၏။”

(ကျွန်ုပ် ဆွမ်းကို ရောင်းတာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ ဘယ်
လိုနည်းနဲ့မှ ကျွန်ုပ်ပရောင်းဘူး၊ ကျွန်ုပ် သဒ္ဓါတရား
ထက်သန်စွာဖြင့် အရှင့်အား ဆွမ်းအလှူဒါန အမျှပေး
ဝေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်....လို့ ဆိုတော့ -

မြက်ထမ်းသမား သေဋ္ဌေးဖြစ်ခြင်း

သုမန သေဋ္ဌေးကြီးက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ-
တုံ သဒ္ဓါယ ဒေသိ အဟမ္ပိ တဝ ဂုဏေ ပူဇေမိ၊
ဂဏှ တာဟ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ စ ပန မာ သဟတ္ထာ
ကမ္မ+မကာသိ၊ ဝီထိသံ သရံ မာပေတွာ ဝသ၊ ယေန
စ ဂေ အတ္ထော ဟောဘိ၊ သဗ္ဗံ မမ သန္တိကာ
ဂဏှာဟိ။

တုံ=သင် (အမောင်) က။ သဒ္ဓါယ=သဒ္ဓါတရား
ဖြင့်။ ဒေသိ=ကောင်းမှုဘာဂ အ မျှ ပေး ဝေ ၏။
အဟမ္ပိ=ငါကလဲ။ တဝ=သင်၏ ။ ဂုဏေ=ကျေးဇူး
တို့ကို။ ပူဇေမိ=ပူဇော်ပါရစေ။ တာတ=အမောင်။
ဂဏှ=ယူသာ ယူပါ။ စ ပန=ဆက်၍ အထူးစကား
ပြောကြားလိုသည်မှာ....။ (တုံ=အ မောင် သည်)
ဣတောပဋ္ဌာယ = ယခုအချိန်မှစ၍၊ သဟတ္ထာ=မိမိ

လက်ဖြင့်။ ကမ္မံ=အလုပ်ကို။ မာ အကာသိ=မလုပ်ပါ
 နှင့်တော့။ ဝိထိယံ=ဟောဟို လမ်းမကြီး၌။ သရံ
 မာပေတွာ=အိမ်ဆောက်၍။ ဝသ = နေပါလော့။
 ယေန စ=အကြင်ဝတ္ထု ဖြင့်လည်း။ တေ=သင့်အား။
 အတ္ထော=အလိုသည်။ ဟောဘိ=ဖြစ်ငြားအံ့။ သမ္ပံ=
 အလိုရှိသမျှညီညံ့ အလုံးစုံကို။ မမ သန္တိကာ=ငါ့
 အထံမှ။ ဂဏှာဟိ=အခမဲ့ အမောင် ယူပါလေ....။

(အေး.....၊ အမောင်ကလဲ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ကုသိုလ်
 ကောင်းမှု အမျှပေးဝေတော့ ငါကလဲ အမောင့်ဂုဏ်
 ကျေးဇူးကို ပူဇော် စမ်းပါရစေ၊ ငါက အမောင့်
 စေတနာကို ပူဇော်တာပါ။ (မောင့်ဆွမ်းကို မလိမ့်
 တပတ် လဲယူတာ မဟုတ်ပါဘူး။) ဒီတော့ အမောင်
 ယူသာယူပါ၊ အမောင့်အား အထူးဆက်ပြီး ပြောလို
 တာက ယနေ့မှစ၍ အမောင့်လက်နဲ့ အလုပ်မလုပ်နှင့်
 တော့၊ ဟောဟိုက လမ်းမပေါ်မှာ အမောင် အိမ်
 သစ်ဆောက်ပြီး နေပါ၊ အမောင် လိုအပ်သမျှကို ငါ
 ထံမှ အခမဲ့ယူပါ လို့ ပြောတယ်။)

ဤနေရာ၌ အဋ္ဌကထာ၏ အ ထူး မှတ် ချက် ကို
 ဖော်ပြပါမည်။

နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတဿ ပန ဒိန္နံ ပိဏ္ဏပါတော တဒ-
 ဟော ဝိပါကံ ဒေတိ၊ တဿှာ ရာဇာပိ တံ ပဝတ္ထိံ
 သုတွာ အန္ဓဘာရံ ပက္ကောသာပေတွာ ပတ္ထိံ
 ဂဟေတွာ မဟန္တံ ဘောဂံ ဒတွာ တဿ သေဋ္ဌိဌာနံ
 ဒါပေတိ။

ပန=မှတ်ဖွယ်အထူးကား။ နိရောဓာ = နိရောဓ
သမာပတ်မှ။ ဝုဠိတဿ=ထသော အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓ
အား။ ဒိန္နုပိဏ္ဍုပိတော=ပေးလှူအပ်သော ဆွမ်း
အလှူဒါနသည်။ တဒဟေဝ = ထိုလှူသည့်နေ့မှာ
ပင်။ ဝိပါကံ=အကျိုးကို။ ဒေတိ=ပေး၏။ တသ္မာ=
ထို့ကြောင့်။ ရာဇေပိ=ဗာရာဏသီ ပြည်ရှင်မင်းက
လဲ။ တံ ပဝတ္ထိံ သုတွာ=ထိုသတင်းကို ကြားရ၍။
အန္ဓဘာရံ ပက္ကောသာပေတွာ = အန္ဓဘာရကို
အခေါ်လွှတ်ပြီး။ ပတ္တိံဂဟေတွာ=သူ့ထံမှ ကုသိုလ်
အမျှ ရယူပြီး။ ဓဟန္တံ ဘောဂံ ဒတွာ=ကြီးစွာသော
စည်းစိမ်ကို ပေး၍။ သေဠိဌာနံ=သေဠေးရာထူးကို။
ဒါပေသိ=ပေးစေပြီ။

(နိရောဓသမာပတ်မှ ထတဲ့ အနာဂါမ်+ရဟန္တာ
အား လှူအပ်သော အလှူဒါနသည် နေ့ချင်းပင်
အကျိုးပေးတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် သုမန သေဠေးကြီးက
အလုပ်သမားဘဝမှ လွတ်၍ အိမ်တစ်ဆောင် မီးတစ်
ပြောင် ဆောက်လုပ်ပေးရုံမျှသာ မဟုတ်ဘဲ ဗာရာဏသီ
မင်းကလဲ့ သတင်းကြားတော့ အန္ဓဘာရကို အခေါ်
လွှတ်ပြီး သူ့ထံက ကုသိုလ်အမျှ ရယူပြီး စည်းစိမ်
များစွာ ပေးပြီး “သင်သည် ငါ၏ မင်းသုံး သေဠေး
ဖြစ်စေ” လို့ အမိန့်တော်မြတ် သတ်မှတ်၍ သေဠေးရှ်
ပလ္လင်၊ သေဠေးဆောင်းတဲ့ထီး အစရှိတဲ့ သေဠေးတို့
အဆောင်အယောင်များ ပေးအပ်ပြီး သေဠေးရာထူးကို
ခန့်အပ်တယ်။ “အရှင်ဗုဒ္ဓ နေ့ချင်းကြီး” ဆိုသည်မှာ
ဤအရာမျိုးပင် ဖြစ်ပါတယ်။)

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ ပစ္စုပ္ပန်အဝ ဝတ္ထု

အဲဒီလို သေဋ္ဌေးရာထူး တင်မြောက်ခံရပြီးနောက် အနန္တဘာရ သေဋ္ဌေးသည် သုမန သေဋ္ဌေးကြီးနှင့် အလွန် ရင်းနှီးသော သူငယ်ချင်း သေဋ္ဌေးဖြစ်ပြီး အသက် ထက်ဆုံး ကောင်းမှု ကုသိုလ်များပြု၍ ထိုဘဝမျှ စုတေ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီး နတ်ပြည်နှင့် လူ့ပြည် သုဂတိ သံသရာလည်ခဲ့ရာ ဤဘုရား သာသနာခေတ် ရောက်တဲ့ အခါမှာ ကဝိလဝတ်ပြည်မှာ သုဋ္ဌေါဒ န မင်းကြီးရဲ့ ညီတော် အဓိတေဒဒန သာကီဝင်မင်းရဲ့ သားတော် အငယ် လာဖြစ်တယ်။

သားတော်အကြီးက မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းသား၊ သားတော်အငယ်က အနုရုဒ္ဓ သာကီဝင် မင်းသားလို့ အမည်တွင်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဆွေးမျိုစပ်လျှင် ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲ တော်စပ်ကြတယ်။ အနုရုဒ္ဓ မင်းသား သည် အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့ အလွန်ဘုန်းကြီးသူဖြစ်၍ လောကီရေးရာတွေ ဘာမှနားမလည် အလွန်အလွန် ချမ်းသာတယ်။

အခြား သာကီဝင် မင်းသားတွေလဲ အလွန်နူးညံ့ သိမ်မွေ့ချမ်းသာကြတယ်။ အခြား သာကီဝင်မင်းသား တွေက လောကီရေးရာ နား လည် ကြ လိမ့် ဦး မယ်။ အနုရုဒ္ဓမင်းသားကမူ လောကီရေးရာ ဘာမှ နားမလည် ဘူး၊ နားမလည်သမှ—

တစ် နေ့ သော အခါ ဘဒ္ဒိယ မင်းသား၊ အနုရုဒ္ဓ မင်းသား၊ အာနန္ဒမင်းသား၊ ကိမိလမင်းသား၊ ဘဂ္ဂ

မင်းသား၊ ဒေဝဒတ္တမင်းသား၊ အဲဒီ မင်းသား ခြောက်
 ဦးတို့ “ရှုံးသူက မုန့်ကျွေးစတမ်း” ဆိုပြီး ကစားကြ
 ဟယ်။ အေး....။ သူတို့ခေတ်ဆီ တုန်းကတော့ ဂုံညင်း
 ထိုးတဲ့ ကစားနည်းမျိုး နေပါလိမ့်မယ်။ ယနေ့ခေတ်
 ဒေလိုကော့ ဂေါ်လီကစားတယ် ဆိုပါစို့။ “ရှုံးတဲ့လူက
 မုန့်ကျွေးစတမ်း” ဆိုပြီး ဂေါ်လီကစားကြတယ်။ ထို
 အခါ သုံးပွဲလုံး အနုရုဒ္ဓ မင်းသားချည်းပဲ ရှုံးတာပဲ။
 သူက ဘယ်လောက်နူးညံ့သလဲဆိုလျှင် ရှုံးတိုင်း ရှုံးတိုင်း
 သူ့ မယ်တော်ကြီးထံသို့ မင်းစေတစ်ယောက် - ကျွန်ယုံ
 တော် လွှတ်ပြီး “သွားကွယ်၊ မယ်တော် ထံ မုန့်တောင်း
 ချေ” လို့ ဆိုပြီး စေလွှတ်တယ်။ ကျွန်ယုံတော်ကလဲ သွား
 တောင်းတယ်။

မယ်တော် မိဖုရားကြီးက မုန့်ကြော်ကြော်ပေးတယ်။
 ပထမအကြိမ် ဝိုလိုက်တဲ့မုန့်ကို ခြောက်ဦးသား စားပြီး
 နောက်တစ်ခါ ဂေါ်လီကစားကြပြန်တော့လဲ အနုရုဒ္ဓ
 မင်းသားပဲ ရှုံးလို မယ်တော် ထံ မုန့်အတောင်း လွှတ်
 လိုက်တော့လဲ မယ်တော်က မုန့်ကြော်ပေးလိုက်တယ်။
 ခြောက်ယောက်သား ရိုင်းစားပြီးတော့ ဂေါ်လီကစား
 ပြန်တော့လဲ အနုရုဒ္ဓမင်းသားပဲ ရှုံးလို ဟတိယအကြိမ်
 လဲ မယ်တော် ထံ မုန့်တောင်းခိုင်းလိုက်တော့ မယ်တော်
 မိဖုရားကြီးက သားကို သိပ်ချစ်တယ်။ မုန့်ကြော်ပေး
 လိုက်တယ်။ ခြောက်ယောက်သား တစ်ပျော်တစ်ပါးကြီး
 မုန့်စား ပြီးနောက် စတုတ္ထအကြိမ် ဂေါ်လီကစားပြန်
 ကော့လဲ အနုရုဒ္ဓမင်းသားပဲ ရှုံးတော့ သူက တောင်း
 ပြီအတိုင်း မယ်တော် ထံ မုန့်အတောင်းခိုင်းတယ်။

မရှိမုန့်-နတ်မုန့်

ထိုအခါ မယ်တော်မိဖုရားကြီးက-

ဣဒါနိ ပူဝါ နတ္ထိ။

ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ ပူဝါ=မုန့်တို့သည်။ နတ္ထိ=မရှိကြတော့ဘူး။

(အမောင်....၊ မင်းရဲ့ အရှင်သားကို “ယခု မုန့်များ မရှိကြတော့ဘူး” လို့ ပြောလိုက်) ဤကဲ့သို့ မယ်တော်မိဖုရားကြီးက ရိုးရိုးပဲ ပြောလိုက်တယ်။

အေး....၊ မင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်ကလဲ အနုရုဒ္ဓ မင်းသားထံ သွားပြီး မိဖုရားကြီး ပြောလိုက်တဲ့ အတိုင်း “အရှင်သား....၊ မုန့်မရှိတော့ဘူးတဲ့” လို့ ပြောတဲ့အခါ အနုရုဒ္ဓ မင်းသားက “မုန့်မရှိတော့ဘူး” ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်ဘူး။

နားမလည်တဲ့အတွက် အနုရုဒ္ဓ မင်းသားက ဒီစကားကြားလိုက်တော့-

နတ္ထိပူဝါ နာမ ဣဒါနိ ဘဝိဿန္တိ။

ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ နတ္ထိပူဝါ နာမ=မရှိခေါ်တဲ့ မုန့်များသာ။ ဘဝိဿန္တိ=မယ်တော်ထံမှာ ရှိတော့တာ ဖြစ်ကုန်လိမ့်မယ်။

သူက “မရှိ” ဆိုတာ မုန့်တစ်မျိုးပဲ မှတ်တယ်။ “ရှေးအကြိမ်တွေတုန်းက ပေးလိုက်တဲ့ ဆီကြော်မုန့်တွေတော့ ကုန်ပြီ၊ ‘မရှိ’ လို့ ခေါ်တဲ့ မုန့်များသာ

မယ်တော်ထံမှာ ရှိတော့တယ်။ အဲဒီလို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ပြီးတော့ သူ့မင်းစေ=ကျွန်ယုံတော်ကို-

ဂစ္ဆ နတ္ထိ ပူဝေ အာဟရ။

ဂစ္ဆ = သွားပါကွယ်။ နတ္ထိပူဝေ = မရှိမုန့်တို့ကို။ အာဟရ = ယူခဲ့လေ့။

(သူ ပြောင်တာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ အဟုတ်ပင် သူ့ ကိုယ်ဘိုင်က “မရှိ” ဆိုတာ မုန့်တစ်မျိုးရဲ့ အမည်ပဲ လို့ ထင်ပြီး “သွားပါကွ မရှိမုန့်တို့ကိုပဲ ယူခဲ့ပါ” အဲဒီလို တကယ်ပြောတာ။)

မင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်ကလဲ မယ်တော် မိဖုရား ကြီးထံ သွားပြီး-

နတ္ထိ ပူဝေ ကိရ အယျေ ဒေထ။

အယျေ=အရှင်မကြီးဘုရား....။ နတ္ထိပူဝေ=မရှိမုန့် တို့ကို။ ဒေထ ကိရ=ပေးတော်မူလိုက်ကြတဲ့ဘုရား။

(အရှင်မကြီးဘုရား....၊ အရှင်မကြီးရဲ့ သား တော်က “မရှိမုန့်တွေကို ပေးတော်မူလိုက်ကြပါ” လို့ ပြောပါတယ်ဘုရား) လို့ လျှောက် ထား တဲ့ အခါ-

မယ်တော်မိဖုရားကြီးက-

မမ ပုတ္တေန နတ္ထိတိပဒံ န သုတပုဗ္ဗံ၊ ကထံ နုခေါ နတ္ထိဘာဝံ ဇာနာပေယျံ။

မမ ပုတ္တေန = ငါ့သားသည်။ နတ္ထိတိပဒံ=မရှိ ဟူသောစာပိုဒ်=မရှိဆိုတဲ့ စကားကို။ န သုတပုဗ္ဗံ=

ရှေးကမကြားအပ်စဖူး။ ကထံ နှခေါ်=ဘယ်ပုံ ဘယ် ပန်းဘယ်နည်းလမ်းဖြင့်။ နတ္ထိဘာဝံ=မရှိဆိုတဲ့စကား ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ဇာနာပေယျံ-သိစေရပါ မည်နည်း....။

(ဪ... ငါ့သားက မရှိ ဆိုတဲ့စကား ကြား မှ မကြားဖူးတော့ မရှိဆိုတာ ရန်တစ်မျိုးရဲ့ အမည်ပဲလို့ သူ ထင်နေတယ်။ ဒီတော့ မရှိ ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဘယ်လိုနည်းဖြင့် ငါ့သားကို သိစေရပါ မည်နည်း....။ အဲဒီလို ကြံစည်ပြီး ဗလာ ရွှေ ခွက် ကြီး တစ်လုံးကို ဆေးကြော၍ အောက်ခံပြုပြီး အခြား ဗလာ ရွှေ ခွက် ကြီး တစ်လုံး ဖြင့် အပေါ်က မှောက်အုပ်ပြီး ကတ္တိပါကြိုးဖြင့် တုပ်နှောင်ပြီး-

ဟန္တ တာတ ဣမံ မမ ပုတ္တဿ ဒေဟိ။

တာတ = အမောင် အချင်းယောက်ျား....။ ဟန္တ = ရေ? (ယူလော့?)။ ဣမံ = ဤရွှေခွက်ကို။ မမ ပုတ္တဿ = ငါ့သားအား။ ဒေဟိ = ပေးလိုက်ပါလော့။

(အမောင်အချင်းယောက်ျား....၊ ရေ? ဒီရွှေခွက် ကို ငါ့သားအား ပေးလိုက်စမ်းဆိုပြီး မင်းစေ=ကျွန်ယုံ တော်ကို ပြောဆိုပေးအပ်လိုက်တယ်။)

နတ်များ နတ်မုန့်တွေကို ထည့်ပေးခြင်း

မင်းစေ=ကျွန်ယုံတော်က ရွှေ ဗလား ကြီး များ ကို ထမ်းပြီးသွားလို့ လမ်းခရီး ရောက်တဲ့အခါ မြို့စောင့် နတ်များက-

အမှောက် သာမိနာ အန္တဘာရကာလေ ဥပရိဋ္ဌ-
ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဘာဂဘတ္တံ ဒတွာ "နတ္ထိတိ ပဒ မေဝ
န သုဏေယျ" နှိ ပတ္ထနာ နာမ ပဋ္ဌပိတာ၊ သစေ
မယံ တမတ္ထံ ဥတွာ အဇ္ဈပေက္ခေယျာမ၊ ဗုဒ္ဓါဒိ
နော သတ္တဓာ ဖလေယျ။

အမှောက်=ငါတို့၏ ။ သာမိနာ - အရှင် ဖြစ် သော
အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည်။ အန္တဘာရကာလေ=အန္တဘာရ
ဆင်း ရဲ သား မြက် ထမ်း သ မား ဖြစ် တဲ့ ဘဝတုန်းက။
ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ = ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်
အား။ ဘာဂဘတ္တံ=မိမိရဲ့ ဝေစုထမင်းကို။ ဒတွာ=ပေးလျှ
၍။ "နတ္ထိတိ ပဒမေဝ န သုဏေယျ" နှိ=မရှိဆိုတဲ့စကား
မကြားရပါလို" ဟူ၍။ ပတ္ထနာနာမ = ဆုတောင်းခြင်း
မည်သည်ကို။ ပဋ္ဌပိတာ=ဖြစ်စေအပ်ခဲ့လေပြီ။ မယံ=ငါ
တို့သည်။ တမတ္ထံ=ထိုအကြောင်းကို။ ဥတွာ=သိကြပါ
လျက်။ သစေ အဇ္ဈပေက္ခေယျာမ=အကယ်၍ လျစ်လျူ
ကုန်ငြားအံ့။ နော = ငါတို့၏ ။ ဗုဒ္ဓါဒိ = ဦးထိပ်လဲပဲ့။
သတ္တဓာ = ခုနစ်စိတ် ခုနစ်မြွှာ။ ဖလေယျ = ကွဲလေ
ရာ၏....။

(ငါတို့ရဲ့ အရှင်ဖြစ်သူ အနုရုဒ္ဓမင်းသားဟာ အန္တ-
ဘာရဆင်းရဲသား မြက်ထမ်းသမား ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ ဘဝ
တုန်းက ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား သူ့ရဲ့ ဝေစု ထမင်းကို
ပေးလျှပြီး "မရှိ ဟူသော စကား မကြားရပါလို"
အဲဒီလို သူဆုတောင်းခဲ့တယ်။ ငါတို့သည် ထိုအကြောင်း
ကို သိကြပါလျက် လျစ်လျူရှုပြီး မသိသလို နေလိုက်ကြ
သျှင် ငါတို့၏ ဦးခေါင်းဟာ ခုနစ်စိတ် ကွဲသွားနိုင်တယ်။

အဲဒီလို ကြံစည် ဆင်ခြင်မိကြပြီး ရွှေခွက်ကြီး ထဲမှာ
“နတ်မုန့်တွေ အပြည့် ထည့်ပေးလိုက်ကြတယ်။)

ထို မင်းစေ=ကျွန်ယုံတော်သည် ရွှေခွက်ကို ထမ်း
သွား၍ အနုရုဒ္ဓမင်းသား၏ အထံ၌ ချထား၍ ရွှေခွက်ကို
ခွင့်လိုက်သော် နတ်မုန့်တို့ရဲ့ ရနံ့ကောင်း ကပ်လဝတ်
ပြည် တစ်မြို့လုံး ပျံ့လှိုင်ကုန် ကြ တယ်။ အဲဒီလို ရနံ့
ပျံ့ရုံသာလား ဆိုတော့ မဟုတ်သေးဘူး၊ နတ်မုန့်သည်
ကား လျှာပေါ် တင်လိုက် ရုံမျှမှာပင် အရသာကြော
ချနစ်ထောင်တို့ကို ပျံ့၍ တည်လေတယ်။

သား နှင့် အမိ နိုးနှောပြောကြပုံ

အနုရုဒ္ဓမင်းသား စဉ်းစားတယ်။

န မံ မညေ ဣတော ပုဗ္ဗေ မာတာ ပိယာယတိ
န ဟိ မေ အညဒါတာယ နတ္ထိပူဝါ နာမ ပက္ကပုဗ္ဗာ၊

မံ=ငါ့ကို။ ဣတော=ဤအခါမှာ။ ပုဗ္ဗေ = ရှေး
တုန်းက။ မာတာ=မယ်တော်သည်။ န ပိယာယတိ
မညေ=မချစ်အပ်ဘူး ထင်ပါရဲ့။ ဟိ=မှန်၏။ မေ=
ငါ့အတွက်။ တာယ = ထို ငါ့ မယ်တော်သည်။
အညဒါ = တစ်ပါးသောအခါ၌။ နတ္ထိပူဝါ နာမ=
“မရှိ”လို့ ခေါ်တဲ့မုန့်တို့ကို။ န ပက္ကပုဗ္ဗာ=ရှေးက
မကြော်အပ်ဖူးကုန်ချေ....။

(ဪ... ငါ့ကို ငါ့မယ်တော်ဟာ ရှေးက မချစ်
ဘူးထင်ပါရဲ့။ မှန်ပါတယ်၊ ငါ့အတွက် ငါ့မယ်တော်
ဟာ ရှေးအခါတွေတုန်းက ယခုပိုလိုက်တဲ့ “မရှိ”

မုန့်မျိုးကို တစ်ခါမှ ကြော်မပေးဖူးဘူး၊ ယခုမှ ကြော် ပေးလိုက်တယ် လို့ စဉ်းစားတယ်....။)

အဲဒီလို စဉ်းစားပြီး ရှုံးတာကလဲ ပထမ+ဒုတိယ+ တတိယ+စဟုတ္ထ ၄-ပွဲတောင်ရှုံးတော့ "တော်ပြီကွာ၊ ငါ ကေစားတော့ဘူး" ဆိုပြီး အနုရုဒ္ဓမင်းသား နန်း အိမ်ပြန်သွားတယ်၊ နန်းအိမ်ပြန်သွားလို့ မယ်တော် မိဖုရားကြီးနဲ့တွေ့တော့-

အမ္မ နာ+ဟံ တဝ ပိယော။

အမ္မ=မွေးမယ်တော်....။ အဟံ = အကျွန်ုပ် (သား တော်) ကို။ တဝ=သင် (မယ်တော် သည်။ န ပိယော= မချစ်အပ်ပေ။

(မယ်တော်....၊ ကျွန်တော်ကို မယ်တော် မချစ် အပ်ပါဘူး)လို့ ပြောတဲ့အခါ မယ်တော်မိဖုရားကြီးက-

တာတ ကိံဝဒေသိ၊ မေ အက္ခိဟိပိ ဟဒယ မံသတောမိ ဟံ ပိယတရော။

(ငါ့သား....၊ ဘယ်နှယ်ပြောလိုက်တာလဲ၊ မယ်တော် ဟာ သားကော်ကို မျက်စိအစုံတို့ထက်လည်းကောင်း၊ နှလုံးသားထက်လည်းကောင်း သင်ချစ်သားကို ပို၍ ချစ်အပ်ပါတယ် လို့ ပြောတော့ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက-

သဒာ+ဟံ အမ္မ တာ ပိယော၊ ကသ္မာ မမ ပုဗ္ဗေ ဝေရူပေ နတ္ထိ ပူဝေ နာမ န အဒါသိ။

(မယ်တော်....ကျွန်တော်ကို မယ်တော်က ချစ်အပ် ပါတယ် ဆိုလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ရှေးရှေး ရက်လ တတိယအဖြစ်

တွေ့ဘုန်းက ယခုလို အရသာထူးလှတဲ့ "မရှိမုန့်" တို့ကို မယ်တော် မပေးတာလဲ လို့ ပြောတယ်။

ထိုအခါ မယ်တော် မိဖုရားကြီးက ပွဲပေးတဲ့ ကျွန် ယုံတော်ယောကျ်ားကို ခေါ်ပြီး-

တာတ ကိန္ဒိ ပါတိယံ အဟောသိ။

မောင်ရင်...၊ မင်းရဲ့ အရှင်သားကို ရွှေခွက်ကြီး များ ပေးအပ်လိုက်တဲ့အခါ အဒိရွှေခွက်ကြီးထဲမှာ တစုံ တစီ ပါရှိသလားလို့ မေးတဲ့အခါ မင်းချင်း ကျွန် ယုံတော်က-

အာမ အယျေ ပူဝါနံ ပါတိ ပရိပုဏ္ဏာ အဟောသိ၊
န မေ ဝေရူပါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ။

အယျေ=အရှင်မ....။ အာမ=ဪ-ပါရှိပါတယ်။
ပါတိ=ရွှေခွက်ကြီးတစ်ခုလုံးသည်။ ပူဝါနံ = မုန့်တို့ဖြင့်။
ပရိပုဏ္ဏာ=ထက်ဝန်းကျင် (ဘောင်းလန်အောင်) ပြည့်၍
နေသည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ပြီ။ မေ = အကျွန်ုပ်သည်။
ဝေရူပါ = ဤသို့သဘောရှိတဲ့ မုန့်တို့ကို။ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ=
ရှေးက မမြင်အပ်ဖူးပါကုန်။

(အရှင်မိဖုရားကြီး....၊ ပါရှိပါတယ်။ ရွှေခွက်ကြီး တစ်ခုလုံး မုန့်တွေ ထက်ဝန်းကျင်=ဘောင်းလန်အောင် ပြည့်နေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရှေးက မိကိုမုန့်မျိုးကို တစ်ခါမျှ မမြင်ဖူးပါလို့ ပြန်ကြာ ပြောဆိုတယ်။)

သမ္ပတ္တိစက်လေးပါး :

(ဤနေရာ၌ (က) ပဋိဂ္ဂပဒေသဝါသ = ကုသိုလ် ဖြစ်နိုင်တဲ့ အရပ်၌ နေထိုင်ရခြင်း၊ (ခ) သဗ္ဗုရိသုပ-

တတိယအကြိမ်

နိဿယ = ဆရာသမားကောင်း ပိတ်ကောင်းကို အမှီရခြင်း၊ (ဂ) အတ္တဗဒ္ဓိပဏိဓိ = မိမိရ စိတ်ကို ကောင်းကောင်း ထားနိုင်ခြင်း၊ (ဃ) ပုဗ္ဗေကတပုညတာ = ရှေးက ကောင်းမှုပြုခဲ့ဖူးခြင်းဟူ၍ သဗ္ဗတ္တိစက် ၄-ပါးရှိတယ်။ ထိုစက်လေးပါးတို့တွင် (ဃ) အမှတ် ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်ရှိမှ ကျန်သော သဗ္ဗတ္တိစက်သုံးပါး ပြည့်စုံနိုင်သည်။ ယိုးကြောင့် "စက်လေးပါးသရုပ် ပ+သင်+အင် ပုဗ္ဗေကတ ပုညသတ္တိ စက်တစ်လုံးဖြင့် စက် သုံး-ကို မိနိုင်သည်" ဟူ၍ ပညာရှိတို့ ဆိုစမှတ်ပြုကြသည်။)

ထိုသို့ မင်းချင်း ကျွန်ယုံတော်က ပြောတဲ့ အခါ မယ်တော်မိဖုရားကြီးက-

ပုတ္တော မေ ကတပုညော၊ ဒေဝတာဟိ + သု ဒိဗ္ဗပုဂါ ပဟိတာ ဘဝိဿန္တိ။

မေငါ၏။ ပုတ္တော = သားသည်။ ကတပုညော = ပြုအပ်ဖူးသော ရှေးကောင်းမှု (ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်) ရှိသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဒေဝတာဟိ = နတ် တို့ က။ အသု = ထို ငါ့သား၏ အတွက်။ ဒိဗ္ဗပုဂါ = နတ်၌ ဖြစ်သော မုန်တို့ကို။ ပဟိတာ = ပို အပ် ကုန် သည်။ ဘဝိဿန္တိ = ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။

ဪ...ငါ့သားဟာ ရှေးကပြုဖူးတဲ့ ကောင်းမှုရှိသူ = ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်ရှိသူ ဧကန္တပဲ။ ဒါ့ကြောင့် နတ်များက နတ်၌ဖြစ်တဲ့ မုန်များကို ပို ပေးလိုက်တာ ဖြစ်လိမ့်မယ်... (အဲဒီလို စဉ်းစားပြီး မယ်တော်ကြီးက အံ့ဩတယ်။)

နတ်မုန့်စား၍ ကြီးပြင်းခြင်း

အနုရုဒ္ဓမင်းသားကလဲ မယ်တော်ကြီးကို-

အမ္မ န မယာ ဧဝရူပါ ပူဝါ ခါဒိတပုဗ္ဗာ၊ ဣတော
ပဋ္ဌာယ မေ နတ္ထိ ပူဝမေဝ ပစေယျာသိ။

(မယ်တော်....၊ အခု စတုတ္ထအကြိမ် ဖို့လိုက်တဲ့ မုန့်မျိုးကို ရှေးက မစားရဖူးဘူး။ ဒီက နောက်ကို ကျွန်တော်အား အခြားမုန့် မပေးပါနဲ့၊ ကျွန်တော် ဖို့ဆိုလျှင် မရှိမုန့်ကိုပဲ အကြော်ခိုင်းပါ မယ်တော်....၊ ဤကဲ့သို့ ပြောတယ်။)

မယ်တော်ကြီးကလဲ ထိုအချိန်ကစပြီး အနုရုဒ္ဓ မင်း သားက "မုန့်စားလိုပါတယ်"လို့ ပြောတိုင်း ပြော တိုင်း ရွှေခွက်ကိုဆေးပြီး အခြား ရွှေခွက်တစ်လုံးနဲ့ မှောက်အုပ်ပြီး အပို ခိုင်းတယ်။ ပိုတိုင်း ပိုတိုင်း မြို့ ခောင်နတ်တို့က ရွှေခွက်၌ နတ်မုန့်တွေ အပြည့် ထည့် ပေးကြတယ်။ ထိုအချိန်ကစ၍ အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် နတ်မုန့်တို့ကိုပဲ စားပြီး ကြီးထွားလာခဲ့ရတယ်။ ဒီအချက် ကို အဋ္ဌကထာက ဤဆိုလေ့ရှိသော အတိုင်း စကား နိဂုံး အဆုံးသတ်ပေးတယ်။

ဧဝံ သော အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တော နတ္ထိတိပဒဿ
အတ္ထိ အဇာနိတွာ ဒိဗ္ဗပူဝေယေဝ ပရိဘုဉ်။

ဧဝံ-ဤသို့။ သော ထို အနုရုဒ္ဓ မင်းသားသည်။
အဂါရမဇ္ဈေ = အိမ်ရာတည်သော လူ့ဘောင်၌။
ဝသန္တော = နေစဉ်။ နတ္ထိတိပဒဿ = 'မရှိ' ဟူသော
စကား၏။ အတ္ထိ = အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ အဇာ-

နိတွာ=မသိမူ၍။ ဒိဗ္ဗပူဇေ ယေဝ=နတ်မုန့်တို့ကိုသာ
လျှင်။ ပရိဘုဦ=စားသုံးခဲ့ရပြီ....။

(ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အနုရုဒ္ဓ မင်းသားသည်
'မရှိ' ဟူသော စကားရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လုံးဝ
နားမလည်ပဲ နတ်မုန့်တို့ကိုသာ "မရှိမုန့်" အမှတ်ဖြင့်
စားသုံး ကြီးပြင်းခဲ့လေပြီ။

အနုရုဒ္ဓမင်းသား
ရဟန်းပြုရန် ငြင်းဆန်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်သည် ဘိုးတော်
အဇ္ဇနမင်း ဖြူကြွင်း ထိုနှစ် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃
(တစ်ရာ့သုံး) ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့မှာ ဘုရားဖြစ်
ပြီးနောက် တစ်နှစ်ပြည့်မြောက်တဲ့ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၄
(တစ်ရာ့လေး) ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့မှာ ကပိလဝတ်
ပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူတဲ့အခါ ဘုရားနှင့် အတူတကွ
ပါလာတဲ့ ရဟန္တာနှစ်သောင်းက သာကီဝင်မင်းမျိုး
တွေ မဟုတ်ဘူး၊ ကပိလဝတ်ပြည်က ဆိုလျှင် ဖွားဖက်
တော်ကာဠုဒါယီ (နှင့်) အမတ် ၁၀-ယောက်၊ မင်းချင်း
ယောက်ျား တစ်သောင်း = သူတို့သာ က ပိ လ ဝတ်
ပြည်သား ရဟန်းအနေနဲ့ ပါကြတယ်။

ဒီတော့ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးက ကပိ
လဝတ်ပြည် ပြန်ကြွလာတဲ့ သားတော်ဘုရား နိဂြောဓာရုံ
ကျောင်းတော်ရောက်တော့ "ဪ... ငါ့သားတော်
သာကီဝင်မင်းသား ဘုရားဟာ သာ ကီ ဝင် မင်း သား
ရဟန်းများ ခြံရံမှ တင့်တယ်လိမ့်မယ်၊ ဒီတော့ ဆွေတော်

မျိုးတော်တို့....၊ ငါ့ကို ကူညီကြစမ်း။ တစ်အိမ်လျှင် သာကီဝင်မင်းသား တစ်ယောက်တစ်ယောက်ကျ သား တော်ရဲ့ အခြံအရံဖြစ်ဖို့ရန် သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရဟန်း ပြုကြပါ”လို့ မေတ္တာရပ်ခံတယ်။

မေတ္တာ ရပ်ခံတဲ့ အတိုင်း အခြား အခြား သော သာကီဝင်တွေက မိမိ မိမိတို့ရဲ့ နန်းအိမ်တိုင်း နန်းအိမ် တိုင်းက သာကီဝင်မင်းသားတွေကို နားချ တရားဟော ၍ ရှင်ရဟန်းအပြုခိုင်းပြီး ဘုရားနောက် ထည့်ထိုက် ကြတယ်။ ဒီလို ထည့်ကြတဲ့အထဲမှာ အနုရုဒ္ဓမင်းသား တို့ရဲ့ နန်းအိမ်က မထည့်ရသေးဘူး၊ ဒီတော့ အနုရုဒ္ဓရဲ့ နောင်တော်ကြီး မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းသားက အနုရုဒ္ဓမင်းသားကို-

တာတ အမှာကံ ကုလာ ကောစိ ပဗ္ဗဇိတော နတ္ထိ၊ တယာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတံ ဗယာ ဝါ။

တာတ=ချစ်ညီအနုရုဒ္ဓ....။ အမှာကံ=ငါတို့၏။ ကုလာ=နန်းအိမ်မှ။ ပဗ္ဗဇိတော = ရဟန်းပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နတ္ထိ = ဝရီသေးဘူး။ တယာ ဝါ= သင် ငါ့ညီသော်မူလည်းကောင်း။ ဗယာ ဝါ=ငါ သော်မူလည်းကောင်း။ ပဗ္ဗဇိတံ=ရဟန်းပြုသင့်၏။ (ဝါ) ရဟန်းပြုမှ သင့်တော်တော့မည်....။

(ငါ့ညီ....၊ ငါတို့ရဲ့ နန်း အိမ်က တစ်ယောက်မှ ရဟန်းမပြုရသေးဘူး၊ ဒီတော့ ငါတို့အိမ်ကတစ်ယောက် မှ ရဟန်းမပြုလို ဖြင့် မတော်ဘူး၊ ငါ့ညီ....သင်သော်လဲ ရဟန်းပြုမှ၊ သို့မဟုတ် ငါ့သော်လဲ ရဟန်းပြုမှ သင့်တော် ထိခံမယ်....လို့ ပြောလာတာပါ။

အနုရုဒ္ဓမင်းသားက-

အဟံ အတိသုခုမာယော ပဗ္ဗဇိတုံ န သက္ခိဿာမိ။

တာတ=နောင်တော်....။ အဟံ=ညီတော်သည်။

အဟံသုခုမာယော=အ လွန် သိမ် မွေ့ နူး ညံ့ ပါ ၏။

ပဗ္ဗဇိတုံ=ရဟန်းပြုဖို့ရန်။ န သက္ခိဿာမိ = စွမ်းနိုင်

လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

(နောင်တော်....၊ ညီတော်ဟာ သိမ်နုတ်လှ ဖြစ်ပါ တယ်၊ ရဟန်းဆိုတာ နေပူ+မိုးရွာမရွှေောင်သွားရတယ်၊ နေပူ=မိုးရွာမရွှေောင် ဆွမ်းခံရတယ်၊ အ လွန် ဆင်း ရဲ တယ်၊ ကျွန်တော် အဲဒီလို အဆင်းရဲမျိုး မခံနိုင်ဘူး၊ ဒါ ကြောင့် ညီတော် ရဟန်းမပြုနိုင်ဘူးလို့ ပြောတယ်)။

ညီကလဲဖြစ်ပြန်၊ အစ်ကိုကြီးကလဲချစ်၊ မယ်တော် ကလဲချစ်၊ သူ့ကိုယ်နှိုက်ကလဲ ဘုန်းရှင် ကံရှင်ဆိုတော့ ပြောလို့တောင် မယုံနိုင်လောက်ဘူးနော်၊ နတ်မှန်တွေ စားပြီး ကြီးလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတော့ အသားအရေကလဲ အလွန်နူးညံ့နေတယ်။ ဒါကို ရည်ရွယ်ပြီး "ညီဇော် ရဟန်းမပြုနိုင်ပါဘူး"လို့ ပြောတော့-

နောင်တော် မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းသားက-

တေန ဟိ ကမ္မန္တံ ဥဂ္ဂဏှ၊ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။

တေန ဟိ=ထိုသို့တပြီးကား။ (၀၇) ထိုသို့ ငါ့ညီ

ရဟန်းမပြုနိုင်လျှင်။ ကမ္မန္တံ = အ လုပ် ကိစ္စ များ ကို။

ဥဂ္ဂဏှ=သင်ယူပါဦး။ အဟံ = ငါ (နောင်တော်)

သည်။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ=ရဟန်းပြုပါမည်....။

(အေး.....ငါ့ညီ.....၊ မင်း ရဟန်းမပြုနိုင်လျှင် လူ့ ဘောင်နေသူတို့ လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်ကိစ္စများကို

၉၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဘာလုပ်ရမယ်၊ ဘာလုပ်ရမယ်ဆိုတာကို ငါ့ညီ သင်ယူ ပါဦး၊ ညီတော် ကို အားလုံးလုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ် ကိစ္စများကို သင်ပေးပြီးတော့မှ ငါ (နောင်တော်) ရဟန်းပြုပါမည်ဟု ပြောကြားတယ်။)

ထမင်း ဘယ်မှမြစ်သည်ကို မသိ

ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓ မင်းသားက—

ကော သေ နာမ ကမ္မန္တော နာမ။

တာတ=နောင်တော်....။ သေ သော ကမ္မန္တော နာမ=ဤအလုပ်ကိစ္စဆိုတာ။ ကော=ဘယ်လိုဟာလဲ....။

နောင်တော်....။ အလုပ်ကိစ္စဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ တဲ့၊ သူမေးတယ်။ ယခင်ကလဲ 'မရှိ' ဆိုတာကို မုန့်မှတ် သလို ယခုလဲပဲ အလုပ်ကိစ္စဆိုတာကို သူ နားမလည်တဲ့ အတွက် ယခုလို မေးခြင်းဖြစ်တယ်။

ဤနေရာ၌ အဋ္ဌကထာက—

သော ဟိ ဘတ္တဿ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနမ္ပိ န ဇာနာတိ၊
ကမ္မန္တံ ကိမေဝ ဇာနိဿတိ၊ တဿှာ ဝေ+မာဟ။

သူကား ထမင်းဘယ်ကဖြစ်တယ်လို့ သော်မှ မသိ တာ၊ ယခု နောင်တော် မဟာနာမမင်းသား ပြောကြား တဲ့ အလုပ်ကိစ္စဆိုတာကို လုံးဝမသိလို့ မေးတာဆိုပြီး မင်းသား ၃-ယောက် ထမင်းဖြစ်ရာဋ္ဌာနကို ဆွေးနွေး ကြပုံကို ဤဆိုလတ္တံ့ သောအတိုင်း ဖော်ပြထားတယ်....။

တစ်နေ့သောအခါ အနုရုဒ္ဓ မင်းသားရယ်၊ အဒ္ဓိယ မင်းသားရယ်၊ ကိမိလမင်းသားရယ်.... သူငယ်ချင်း

တတိယအကြိမ်

သာကီဝင် မင်းသား သုံးဦးတို့ “ထမင်း ဘယ်က ဖြစ်သလဲ” ဆိုတဲ့ ပြဿနာကို ဆွေးနွေးကြတယ်။

ဘတ္တိ နာမ ကဟံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဘတ္တိ နာမ=ထမင်းမည်သည်။ ကဟံ=အဘယ်၌။

(ဝါ) ဘယ်က။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဖြစ်သလဲ။

အေး....။ မင်းတို့ ထမင်း ဘယ်ကဖြစ်သလဲဆိုတာ သိကြရဲ့လား။ ဤသို့မေးတဲ့အခါ ကိမိလမင်းသား ငါ့သိပါဘယ်ကွာ.... ဆိုလို့ ကျန်တဲ့နှစ်ယောက်က “ဘယ်က ဖြစ်သလဲ” လို့ မေးတဲ့အခါ ကိမိလမင်းသားက-

ကောဋ္ဌေသု ဥဋ္ဌာတိ။

ကောဋ္ဌေသု= ကျီကြတို၌။ ဥဋ္ဌာတိ=ထမင်းဖြစ်တယ်။ ဤကဲ့သို့ ဖြေတယ်။

အကြောင်းကတော့ တစ်ချိန်က ကျီထဲက စပါးထုတ်နေကြတာကို သူ့မြင်တယ်။ ထိုအခါမှာ ကိမိလမင်းသားက ကျီထဲ၌ စပါးထည့်တဲ့ လူတွေကို မေးတော့ လူတွေက “ဪ... ဒီစပါးတွေကို မောင်း နှင့် ထောင်း လျှင် ဆန်ဖြစ်တယ်။ ထိုဆန်ကိုချက်လျှင် ထမင်းဖြစ်တာပေါ့” လို့ ပြောကြတဲ့အတွက် သူ့စိတ်ထဲမှာ “ထမင်းဆိုတာ ကျီထဲကြဲထဲမှ ဖြစ်တယ်” လို့ အောက်မေ့ပြီး ထိုကဲ့သို့ အဖြေပေးတယ်။

ထိုအခါ ဘဒ္ဒိယမင်းသားက-

“တံ န ဇာနာသိ=(မင်းမသိပါဘူးကွာ) လို့” ပြောပြီး-

“ဘတ္တိ နာမ ဥက္ခလိယံ ဥဋ္ဌာတိ။

ထတိယအကြိမ်

ဘတ္တိ နာမ = ထမင်းဆိုတာ။ ဥက္ခာယိယံ = ထမင်းအိုးထဲ
၌။ ဥက္ခာတိ = ဖြစ်ပေါ်၏။ (ထမင်းဆိုတာ မောင်တို့....
ထမင်းအိုးထဲက ဖြစ်တာလို ဤကဲ့သို့ ဖြေတယ်။ ။
အကြောင်းကတော့ သူ တစ်ခုနဲ့သ၌ အလုပ်သမားများ
ထမင်း ခူး နေ ကြ သည် ကို မြင် ပြီး "ဧတ္ထေဝေ + တံ
ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဪ...ထမင်းဆိုတာ ထမင်းအိုးထဲက ဖြစ်
တာကိုး" လို့ စိတ်ထဲက အောက်မေ့ပြီး ထိုကဲ့သို့ အဖြေ
ပေးတယ်။

တတိယမြောက် အနုရုဒ္ဓမင်းသားရဲ့ အလှည့်ကျတဲ့
အခါ သူက ဘာပြောသလဲဆိုလျှင်-

တုမေ န ဇာနာထ။

(တုမေ = သင် တို့ နှစ် ယောက် သား တို့ သည်။ န
ဇာနာထ = ထမင်းဘယ်က ဖြစ်တယ်ဆိုတာ မသိကြပါ
ဘူးကွာ) လို့ ပြောပြီး-

ဘတ္တိ နာမ ရတနုဗ္ဗေမမကုဠာယ မဟာသုဝဏ္ဏ-
ပါတိယံ ဥက္ခာတိ။

ဘတ္တိနာမ = ထမင်းဆိုတာ။ ရတနုဗ္ဗေမမကုဠာယ =
တစ်တောင်မျှလောက် မြင့်မောက်စူးစူး အထွတ်အဖူး
ရှိသော။ သုဝဏ္ဏပါတိယံ = ရွှေခွက်ကြီးထဲက။ ဥက္ခာတိ =
ဖြစ်ပေါ်လာတာ....။

သူက ဘဒ္ဒိယလို ထမင်းအိုးထဲက ထမင်းကို မမြင်
ဖူးဘူး၊ ကိမိလလို စပါးကျိုကြကိုလဲ မမြင်ဖူးဘူး၊ သူမြင်
ဖူးတာက စားတော်ရွှေခွက်ထဲက ထမင်းကိုသာ မြင်ဖူး
တဲ့အတွက် "ထမင်းဆိုတာ တစ်တောင်လောက် အမြင့်
ရှိတဲ့ စားတော် ရွှေခွက်ကြီးထဲက ဖြစ်တာပါ" သို့
ရိုးသားစွာ ပြောကြားခြင်းဖြစ်တယ်။

နောင်တော် မဟာနာမက ညီတော် အနုရုဒ္ဓကို

ထမ်းကြားပေးပုံ

ဤဆိုခဲ့သောအတိုင်း "ထမင်းဘယ်က ဖြစ်တယ်" သို့မျှမသိရှာတဲ့အနုရုဒ္ဓမင်းသားဆိုတော့ ယခု မဟာနာမ နောင်တော်မင်းသား ပြောတဲ့ ကမ္မန္တ = အလုပ်ဆိုတာလဲ သူ မသိရှာလို့ "နောင်တော်ကြီး....၊ အလုပ်ကိစ္စ ဆို ဘာ ဘယ်လိုဟာမျိုးလဲ" ရိုးသားစွာ သူ မေးမြန်းခြင်း ဖြစ်တယ်။ ထိုအခါ မဟာနာမမင်းသားက-

ဟေ ခေါ် တေ အနုရုဒ္ဓ ဘရာဝါသတ္ထံ အနုသာသိဿာမိ။

အနုရုဒ္ဓ = ချစ်ညီအနုရုဒ္ဓါ....။ ဟေ = လာလော့။ တေ = သင့်အား။ ဘရာဝါသတ္ထံ = အိမ်၌ နေတဲ့လူတို့ လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်ကို။ အနုသာသိဿာမိ = ငါသင်ပေးမယ်။

ချစ်ညီအနုရုဒ္ဓါ.... စာသင်လာပါ။ ငါ မင်းအား အိမ်မှာနေတဲ့ ထူတို့ လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ် များကို အစဉ်အတိုင်း ပြောပြမယ် ဆိုပြီး နောင်တော် မဟာနာမမင်းသားက ပြောပြသည်။

ပဌမံ ခေတ္တံ ကသာပေတဗ္ဗံ = မိုးဦးမကျမီ ကြို တင်၍ ကိုယ်တိုင် အလုပ်သမားတွေကို အုပ်ချုပ်ပြီး လယ်အထွန်ခိုင်းရမယ်။

မိုးဦးကျလာပြီး လယ်မြေ နူးနပ်ပြီ ဆိုတော့ အလုပ်သမားများကို ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်ပြီး ပျိုး အကြဲခိုင်းရမယ်။ ပျိုးအကြဲခိုင်းလို့ ပျိုးပင်ကလေး များ ပေါက်ရောက်လာပြီ ဆိုလျှင် ဟို-တစ်ဘက်က

တတိယအကြိမ်

ရှိတဲ့ ကောက်စိုက်ရမည့်လယ်ကို ကိုယ်တိုင်အိုင်ချုပ်
၍ နူးနပ်အောင် ညက်အောင် အထွန်ခိုင်းရမယ်။
ပြီးတော့မှ ဒီဘက် လယ်ကွက်က ပျိုးပင်များကို
ပျိုးအနုတ်ခိုင်း ပျိုးအစည်းခိုင်း ကောက်ပင်များကို
အစိုက်ခိုင်းရမယ်။ ကောက်စိုက်ပြီးတော့လဲ ကိုယ်တိုင်
ရေ အနေအထားကို ကြည့်ပြီး လိုလျှင် ရေသွင်း
အပေးခိုင်းရမယ်။ ပိုလျှင် ရေအနုတ် ခိုင်းရမယ်။
(အလုပ်သမားချည်း ပစ်မထားရဘူး၊ ကိုယ်တိုင်
ကြပ်မတ်ပြီး ခိုင်းရမယ်။)

အေး.... လယ်စိုက်ပြီးတဲ့နောက် ကောက်ပင်
ကောက်သား ဝင်လာတဲ့အခါ ရင့်လာ တဲ့ အခါ
ကိုယ်တိုင်အိုင်ချုပ်၍ ရေကို အထုတ် ခိုင်း ရ မယ်။
နေ့စဉ် နေ့စဉ် အခြေအနေကို သွားကြည့်ပြီးတဲ့
နောက် ကောက်စပါးများ ၊ ရှင်လာမှည့်လာတဲ့အခါ
အလုပ်သမားများကို အရိတ်ခိုင်း အစည်း ခိုင်း
တလင်းရောက်အောင် လှည်းဖြင့် အတိုက် ခိုင်း
ဆိုင်ပုံအထိုးခိုင်း ကောက်အနယ်ခိုင်းပြီးပြီ ဆိုတော့
နေ့စား အလုပ်သမားများကို ခေါ်ပြီး စပါးကို
အခါခိုင်း အလှေခိုင်း အလှန်းခိုင်း လို့ ခြောက်ပြီ၊
အစိုဓာတ်ကုန်ပြီ ဆိုတော့ ကိုယ်တိုင် ကြပ်မတ်၍
ကျီကြထဲ အထည့်ခိုင်း။ ဤ တိုင်ရောက်လျှင် ဒီနှစ်
အတွက် စပါးအလုပ် ပြီးသွားတယ်။

ယခုနှစ်ပြီးပြီ ဆိုတော့ နောင်နှစ် မိုးဦးကျလျှင်လဲ
ဒီနည်း အစဉ်အတိုင်း ပြုလုပ်ရမယ် ချစ်ညီ.... လို့
ဆိုတော့ အနုရုဋ္ဌမင်းသားက နောင် နှစ် အလုပ်
ပြီးတော့ ငြိမ်းပြီလား နောင်တော်.... လို့ မေးတဲ့

သုမနသာမဏေဝတ္ထု တရားတော်

အခါ နောင်တော်ကြီး မဟာ နာ မ မင်း သား က
“ဟင်.... ဘယ်ပြီးမှာလဲ၊ နောင်နှစ်မိုးဦးကျလျှင်လဲ
ဒီလိုပဲ လုပ်ဆောင်ရမယ်၊ တစ်ဖန် နောင်နှစ်မှာလဲပဲ
ဒီလိုပဲ လုပ်ဆောင်ရမယ်၊ ဘယ်လောက်ကြာအောင်
လုပ်ရမည်လဲ ဆိုတော့ လူ့ဘဝမှာ နေလျှင် တစ်သက်
လုံး မသေမချင်း ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ရမယ်” လို့
ဤကဲ့သို့ ပြောတယ်။)

အနုရုဒ္ဓမင်းသား ရဟန်းပြုခြင်း

ဒီတော့ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက “နောင်တော်ကြီး....
နောင်တော်ကြီး ပြောတဲ့အတိုင်းဆိုလျှင် လူ့ဘဝမှာ
အလုပ်ကိုက မဆုံး နိုင် တော့ပါလား” လို့ ပြော
တဲ့အခါ နောင်တော်မဟာနာမမင်းသားက “မဆုံး
ဘူးကွယ်၊ လူကသာ တစ်ဘဝဆုံးသွားတယ်၊ ကမ္မန္တ =
အလုပ်က ဘယ်တော့မှ ပြီးဆုံးတယ်မရှိဘူး” ဟူ၍
ရှင်းလင်း ပြောပြလေရာ-

အနုရုဒ္ဓမင်းသား သံဝေဂကြီးစွာရပြီး-

န မေ ဃရာဝါသေန အတ္ထော။

တာတ=နောင်တော်....။ မေ =အ ကျွန်ုပ် အား။
ဃရာဝါသေန = အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင် ဌ
နေခြင်းဖြင့်။ န အတ္ထော=အလိုမရှိတော့ဘူး။

(နောင်တော်.... ညီတော်ဟာ အိမ်ရာတည်ထောင်
လူ့ဘောင်မှာ မနေလိုတော့ဘူး၊ ရဟန်းပြုတော့မယ်လို့
ပြောပြီး နောင်တော်မဟာနာမမင်းသား ဆုံးမချက်
အရ ရဟန်းပြုတယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခုက တေဒဂ်ရ

အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် မယ် တော် မိ ဖုရား ကြီး ထံ ခွင့်ပန်ပြီး ဘဒ္ဒိယမင်းသား၊ အာနန္ဒမင်းသား၊ ကိမိလ မင်းသား၊ ဘဂုမင်းသား၊ ဒေဝဒတ္တမင်းသား (ဒေဝဒတ္တ လဲ သာကီဝင်မင်းသားပဲနော်) ဤမင်းသား ၅-ဦး (အနုရုဒ္ဓကို ထည့်လျှင် သာကီဝင်မင်းသား ခြောက်ဦး တို့ဟာ) ဥပါလီ ဆတ္တာသည်နှင့်တကွ ခုနစ် ယောက် သား မြတ်စွာဘုရား ပထမအခေါက် ကပိလဝတ်ပြည် ကြွလို့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ပြန်ကြွတဲ့အခါ အနုပိယသရက် ဥယျာဉ်သို့ မြတ်စွာဘုရား ရောက်တဲ့အခါ ဒွိကြပြီး ထိုမှာပင် ရဟန်းပြုကြတယ်။

ရဟန်းပြုပြီးတဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် သမ္မာ ပဋိပတ်=မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြံ ကြီးကုတ် အားထုတ်လို့ မကြာခင် ပု+ဒိ+အာ=ဝိဇ္ဇာ သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာဖြစ်ပြီး ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ် အရာမှာ ရှေးဆုတောင်းအရ လွန်စွာ နိုင်နင်းတော်မူတယ်။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ လောကဓာတ် တစ်ထောင်ကို တစ်နာရီလောက် ကြည့်ရတယ်ဆိုလျှင် အရှင်အနုရုဒ္ဓါကတော့ နာရီဝက်လောက်နဲ့ လောက ဓာတ်တစ်ထောင်ကို ကြည့်ပြီးတယ်။

နောင်တစ်ချိန်မှာလဲ မြတ်စွာဘုရားက ဒိဗ္ဗစက္ခုက= ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ် ရှိကြတဲ့ ကိုယ် တော် မြတ် ရဲ့ တပည့်သာဝက ရဟန်းတို့တွင် အနုရုဒ္ဓါသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တယ် လို့ တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးတော် မူတယ်။

ယခု ပု+ဒိ+အာ = ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံ တဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတော့ ဤဆိုလတ္တံ့ သောအတိုင်း ဝမ်း မြောက်ဝမ်းသာ ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူတယ်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊
ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောမိတံ။
တေဝိဇ္ဇော ဣဒ္ဓိပတ္တော+မှိ၊
ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။

အဟံ=အနုရုဒ္ဓါ မထေရ်ငါသည်။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ= ရှေး၌ဖြစ်ဖူးတဲ့ ခန္ဓာအစဉ်ကို။ ဇာနာမိ=ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ဖြင့် ဝေဖန်ဆင်ခြင် သိ မြင် ပေ န်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု=ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို။ ဝိသောမိတံ= သုတ်သင်အပ်ပေပြီ၊ (ပု +ဒိ နှစ် ပါး ကို ဆို သ ဖြင့်။ အာ=အာသဝက္ခယကို ရပြီးသားဟု သိရပါမည်)။ တေဝိဇ္ဇော = ပု+ဒိ+အာ = ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံ သည်။ ဣဒ္ဓိပတ္တော=အလိုရှိတိုင်း စိတ်ညွတ်ရှိင်းသမျှ အမျိုးမျိုး တန်းခိုးအထူးသို့ ရောက်သည်။ အမှိ= ဖြစ်ပေ၏။ (ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဆိုသည်ကား ဥပထက္ခက နည်းဖြစ်၍ အဘိညာဉ်-၆-ပါး ရသည်ဟု မှတ်ယူ ရပါမည်)။

မယာ= ငါသည်။ ဗုဒ္ဓဿ= မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနံ - သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာကို။ ကတံ= အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျင့်ဆောက်ကြိုးကုတ် ပြုလုပ် အပ်ပေပြီ။

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်အစား (တတိယတွဲ)

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ဆင်ခြင်တော်မူပုံ

အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် ဥဒါန်းကျေးရင့်တော်မူပြီး ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဆင်ခြင်တော်မူတယ်။

ကိံ န ခေါ မေ ကတွာ အယံ သမ္ပတ္တိံ လဒ္ဓါ။

မေ=ငါသည်။ ကိံ န ခေါ=အဘယ်သို့သော ကောင်းမှုကို။ ကတွာ=ပြုခဲ့၍၊ အယံ သမ္ပတ္တိံ=(လူ့ဘဝတုန်းကလဲ နတ်မုန့်တွေစားပြီး ကြီးပွားခဲ့တယ်၊ သာသနာတော် ရောက်တော့လဲပဲ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပု+ဒိ+အာ-ဝိဇ္ဇာ သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတယ်၊ ဣဒ္ဓိဝိစ၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ စေ တော ပရိယ အဘိညာဉ် တို့နှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်၊ အေး.... ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေ ဝန်းရံတဲ့ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တာ ဘယ်လိုကောင်းမှု ကုသိုလ်များပြုခဲ့လို့) ဤ လူ့ဘဝစည်းစိမ် ရဟန္တာဘဝ ကျေးဇူး ဂုဏ်သိန်ကို။ လဒ္ဓါ=ရအပ်ပါသနည်း။ (အဘယ်ကောင်းမှုများ ပြုခဲ့လို့ ငါသည် ဒါလောက်ထူးချွန်တဲ့ လောကီစည်းစိမ် လောကုတ္တရာဂုဏ်သိန်တို့ကို ရတာပါလိမ့်လို့-)

အဲဒီလို ဆင်ခြင်တော် မူတဲ့အခါ မထေရ်မြတ်ပြန်ပြီ မြင်သိတော်မူပုံက-

ပဒုမုတ္တရပါဒမူလေ ပတ္တနံ ပဋ္ဌပေသိံ။

ငါသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ခြေတော်ရင် မှာ- "မြတ်စွာဘုရား.... တပည့်တော်သည် အနာဂတ နောက်ကာလမှာ တစ်ဆူဆူသော ဘုရားရှင်၏ သာသနာ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုက တေဒဂ်ရတဲ့ မဟာသာဝက ဖြစ်ရပါလိမ့်" လို့ ဆုတောင်းပြီး ခုနစ်ရက်ကြာ မဟာဒါနကြီး ပြုတယ်။ အဲဒီ ကောင်းမှုကြောင့်ပဲလို့ ကောင်းစွာသိပြီ

တစ်ဖန်ဆက်၍ စဉ်းစားဆင်ခြင် သိမြင်တော် မူသည် မှာ-

သံသာရေ သံသရန္တော အသုကသ္မိံ နာမ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ သုမနသေဋ္ဌိံ နိဿာယ ဇီဝန္တော အန္ဓဘာရော နာမ အဟောသိံ။

(ငါသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်မှာ ဆုတောင်းခဲ့တာ အမှန်ပဲ၊ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့တာလဲ အမှန်ပဲ၊ အဲဒီကနောက် ကမ္ဘာ တစ်သိန်းကြာ အပါယ်မလားရပဲ ကဿပမြတ်စွာ သာ သနာနဲ့ အစိန္တေယျမြတ်စွာသာသနာ ကြားကာလမှာ-)

သံသာရေ=သံသရာ၌။ သံသရန္တော= ကျင်လည်ခဲ့ရ စဉ်။ အသုကသ္မိံ နာမ ကာလေ= ဤအမည် ရှိသော (ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်နှင့် အစိန္တေယျ မြတ် စွာ သာသနာခေတ် = နှစ်ခုတို့၏) အကြားကာလ၌။ ဗာရာဏသိယံ = ဗာ ရာဏ သိ ပြည် ၌။ သုမန သေဋ္ဌိံ နိဿာယ ဇီဝန္တော= သုမနသုဋ္ဌေးကြီးကို အမှီပြု၍ အသက် မွေးမြူရသော။ အန္ဓဘာရော နာမ= အန္ဓဘာရ အမည် ရတဲ့ ဆင်းရဲသား အလုပ်သမားသည်။ အဟောသိံ= ဖြစ်ခဲ့ရလေပြီ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်နဲ့ အစဉ်သဖြင့်ဆက်ပြီး “အန္ဓဘာ ရာဘဝမှာ ငါဘယ်ကောင်းမှုပြုခဲ့ပါလိမ့်” လို့ ဆင်ခြင်မိ ပြီး “ဥပရိဋ္ဌပဇ္ဇေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား ငါရဲ့ ဝေစု ထမင်းပွဲကို ယှူခဲ့ရတယ်” လို့ သိမြင်ပြီး-

တတိယအကြိမ်

အန္တဘာဓရော ပုရေ အာသိံ၊
 ဒလိဋ္ဌေါ တိဏဟာယုကော။
 ပိဏ္ဍပါတော မယာ ဒိန္နော၊
 ဥပရိဋ္ဌဿ တာဒိနော။

အဟံ= ငါသည်။ ပုရေ= ရှေးတုန်းက (ကဿပ မြတ်စွာသာသနာနှင့် ဤဘုရားသာသနာ အကြား ကာလ၌)။ အန္တဘာဓရော = သုမန သူ ဌေး ကြီး ကို အမှီပြု၍ အသက်ပွေးရတဲ့ အန္တဘာရ အမည်ရ သော။ ဒလိဋ္ဌေါ တိဏဟာရကော = ဆင်းရဲသား ပြက်ထမ်းသမားသည်။ အာသိံ = ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ (တဒါ = ကိုအန္တဘာရ ဖြစ်ရတဲ့ကာလ၌)။ မယာ = ငါသည်။ တာဒိနော = တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော် မူသော။ ဥပရိဋ္ဌဿ = ဥပရိဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား။ ပိဏ္ဍပါတော = ငါ့အတွက် ဝေစုဆွမ်းကို။ ဒိန္နော = နှစ်လိုအားရမ်း လှူဒါန်းအပ်ခဲ့လေပြီ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ သုမနသာမဏေကို
 ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုခြင်း

အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် မိမိ၏ ရှေးကောင်းမှုကို ပုဗ္ဗ နိဝါသဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင် သိမြင် ပမ်းမြောက်၍ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဂါထာဖြင့် ဥဒါန်းကျူးရင့်ပြီး ဆက်၍ စဉ်းစားတော်မူသည်မှာ....

ယော သော တဒါ မယာ ဥပရိဋ္ဌဿ ဒိန္န-
 ပိဏ္ဍပါတကော ကဟာပဏေ ဒတွာ ပတ္တိံ အဂ္ဂ-
 ဟေသိ မမ သဟာယကော သုမနသေဋ္ဌိ၊ ကဟံ
 န ခေါ သော တေရဟိ နိဗ္ဗတ္တော။

တဒါ=ထို အန္တဘာရ ဖြစ်စဉ်ကာလက။ မယာ= ငါသည်။ ဥပရိဋ္ဌဿ=ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား။ ဒိန္န- ပိဏ္ဏပါတတော = လှူအပ်သော ဆွမ်းအလှူမှ။ ကဟာပဏေ = အသပြာတစ်ထောင်တို့ကို။ ဒတွာ= ပေး၍။ ယော သော မမ သဟာယကော သုမနသေဋ္ဌိ= အကြင် ငါရဲ့ အဆွေရင်းဖြစ်သော သုမနသူဌေး ကြီးသည်။ ပတ္တိံ = ဆွမ်း လှူဒါန၏ အဖို့ဘာဂ အမျှကို။ အဂ္ဂ ဟေသိ = ရလေပြီ သော = ထို သုမနသူဌေးသည်။ တေရဟိ=ယခုအခါ၌။ ကဟံ= အဘယ်အရပ်၌။ နိဗ္ဗတ္တော=ဖြစ်နေသနည်း။

ရှေးက အတူတကွ နေထိုင်ခဲ့ဖူး ချင်ခင်ခဲ့ဖူးလျှင် အမှတ်ရတတ်တယ်။ ယခုလဲ ထိုသဘောအတိုင်း “ဪ... ငါ အန္တဘာရဖြစ်စဉ်အခါ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအား လှူတဲ့ ဆွမ်းအလှူဒါနရဲ့ အဖို့ဘာဂအမျှကို အသပြာတစ်ထောင်ပေးပြီး သာဓုနမော် ကောင်းချီး ခေါ်ခဲ့တဲ့ ငါရဲ့သူငယ်ချင်း သုမနသူဌေး ကြီး သည် ယခုအခါ အဘယ်မှာများ သွားဖြစ်နေပါလိမ့်” လို့ ဆင်ခြင်တဲ့အခါ-

ပိဇ္ဇာဂ္ဂဝိယံ ပဗ္ဗတပါဒေ မုဏ္ဏနိဂမော နာမ အတ္ထိ၊ တတ္ထ မဟာမုဏ္ဏဿ နာမ ဥပါသကဿ မဟာသုမနော ဝုဠသုမနောဘိ ဒွေ ပုတ္တာ၊ တေသု သော ဝုဠသုမနော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။

ပိဇ္ဇာဂ္ဂဝိယံ = ပိဇ္ဇာတောအုပ်၌။ ပဗ္ဗတပါဒေ= တောင်ခြေရင်း၌။ မုဏ္ဏနိဂမော နာမ=မုဏ္ဏမည်သော နိဂုံးသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ တတ္ထ= ထို မုဏ္ဏ နိဂုံး ၌။

မဟာမုဏ္ဍဿ နာ=မ ဟာ မုဏ္ဍ အ မည် ရှိ သော။
 ဥပါသကဿ=ဒယကာကြီးအား။ မဟာသုမနော=
 မဟာသုမနသားကြီးလည်းကောင်း။ စူဠသုမနော=
 စူဠသုမနသားငယ်လည်းကောင်း။ ဣတိ = ဤသို့။
 ဒွေ ပုတ္တာ=သားနှစ်ယောက်တို့သည်။ သန္တိ=ရှိကုန်
 ၏။ တေသု=ထို သားနှစ်ယောက်တို့တွင်။ သော=
 ထို ငါ့သူငယ်ချင်း သုမနသူဌေးကြီးသည်။ စူဠ
 သုမနော=ညီအငယ်စူဠသုမနသည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်၍။
 နိဗ္ဗတ္တော=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ် ဆင်ခြင်တော့ မြင်လာသည်
 ကို ဖော်ပြနေတယ်။ အဲ ဟိုတုန်း (စောစောပိုင်း) က
 အရှင်အနုရုဒ္ဓါအလောင်း အန္ဓဘာရရဲ့ဆရာ နောက်
 ပိုင်းမှာ အန္ဓဘာရ သူဌေးဖြစ်လာတော့ အလွန် ရင်းနှီး
 တဲ့ သူငယ်ချင်း သုမနသူဌေး ယခုဘယ်မှာ ဖြစ်နေပါ
 လိမ့်-လို့ ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ
 ဟို....ဝိဇ္ဇာတောအုပ်အနီး တောင်ခြေမှာ မုဏ္ဍမည်တဲ့
 နိဂုံးရှိတယ်။ ထို မုဏ္ဍနိဂုံးအရပ်ကြီးမှာ မဟာမုဏ္ဍ မည်
 သော ဥပါသကာဒကာကြီးရဲ့ မဟာသုမန စူဠသုမနလို
 သားကြီး သားငယ် နှစ်သွယ်တို့ရှိကြတဲ့အနက် ငါ့သူငယ်
 ချင်း ဟိုတုန်းက သုမနသူဌေးကြီးသည် ယခုအခါ စူဠ
 သုမနသားအငယ် ဖြစ်နေပါတကားလို့ ထင်လင်းစွာ
 မြင်ပြီး တစ်ဖန်ဆက်၍ ဆင်ခြင်တော်မူပြန်သည်မှာ-

အတ္ထိ န ခေါ် တတ္ထ မယ် ဂတေ ဥပကာရော နတ္ထိ။
 တတ္ထ=ထို မုဏ္ဍနိဂုံးသို့။ မယိ=ငါသည်။ ဂတေ=
 သွားခဲ့သည်ရှိသော်။ ဥပကာရော= ကျေးဇူးသည်။

အတ္ထိ န ခေါ်=ရှိမည်ထော၊ နှတ္ထိ န ခေါ်= မရှိမည်
ထော။

ငါ မုဏ္ဍနိဂုံးသို့ အကယ်၍သွားလျှင် ကျေးဇူးရှိမည်
ထော၊ မရှိပဲများ နေမည်ထော-ဟု ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့
အခါ-

သော တတ္ထ မယိ ဂတေ သတ္ထဝဿိကောဝ
နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿတိ၊ ခုရဂ္ဂေယေဝ စ အရဟတ္တံ
ပါပုဏိဿတိ။

သော=ထိုစုဏ္ဍသုမနသား ငယ်သည်။ တတ္ထံ=ထို
မုဏ္ဍနိဂုံးသို့။ မယိ=ငါသည်။ ဂတေ=သွားလတ်သည်
ရှိသော်။ သတ္ထဝဿိကောဝ=ခုနစ်နှစ်အရွယ် အသက်
ငယ်ငယ်ဖြစ်လျက်ပင်လျှင်။ နိက္ခမိတွာ=အိမ်မှ ထွက်
၍။ ပဗ္ဗဇိဿတိ=ရှင်ပြုလိမ့်မည်။ စ=အထူးကတော့။
ခုရဂ္ဂေယေဝ = သင်တုန်း အဖျား၌ ပင်လျှင်။ အရ-
ဟတ္တံ=အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပါပုဏိဿတိ= ရောက်ပေ
လိမ့်မည်။

အေး....ငါ သွားလျှင် စုဏ္ဍသုမန သား ငယ် သည်
ခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိသူ ဖြစ်လျက်ပင် ပါရမီရှင်ပီပီ အိမ်ရာ
တည်ထောင်မည့် လူ့ဘောင်ကထွက်ပြီး ရှင်ပြုလိမ့်မယ်။
အထူးအားဖြင့် သူသည် သင်တုန်းအဖျားမှာ အရဟတ္တ
ဖိုလ်သို့ ရောက်ပေလိမ့်မည်။ သင် တုန်း ဖျား ဟူသော
စကားကို နားလည်ရန်မှာ-

ဆံရိတ်ခြင်း သင်္ကန်းဝတ်ခြင်း သရဏဂုံကို ဆရာ၊
တပည့် ဌာန်ကရိုက်မိအောင် ရွတ်ဆိုခြင်း ဤသုံးမျိုးကို
အစဉ်အတိုင်း ပြုလုပ်ခြင်းကို "ရှင်ပြုတယ်" ဟု ခေါ်
တယ်။

ဆံရိတ်ခြင်းကား အစ၊ သင်္ကန်း ဝတ်ခြင်း ကား အလယ်၊ သရဏဂုံရွတ်ခြင်းကား အဆုံး- ဟူ၍ သုံးပိုင်း ခွဲဝေ မှတ်သားပြီးလျှင်.... ဆံရိတ်ခြင်းဟူသော ပထမ အစပိုင်းကို ရှက်ဆောင်ရာမှာ မောင်ရှင်လောင်းကို ရှေးဦးကပင် တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ကြားထား ပြီး ဆံချသောအခါ မောင်ရှင်လောင်းက တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းဆင်ခြင်ရသည်။ ပါဠိလို "အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော" ဟူ၍ဖြစ်စေ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပိုလွန်၍ ထင်လွယ်အောင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံ ပထမဆရာ တော်ဘုရား ရေးသားညွှန်ပြတော်မူခဲ့တဲ့အတိုင်း-

“ငါ၏ကိုယ်မှာ၊ နံ့သာမွှေးကြိုင်၊ မြဲခိုင်လှစွာ၊
 ကောင်းရာမထင်၊ ဆံပင်သာရှိ၊ အမွှေးဟူ၍၊ ရှိသည်
 လက်သည်း၊ ခြေအသည်းနှင့်၊ သွားလည်းတထွေ၊
 အရေတစ်မျိုး၊ ညှိနံ့ဆိုးသည်.... အသိုးအပုပ်ချည်း
 ပါတကား”ဟူ၍ဖြစ်စေ ဆင်ခြင်ရသည်။

ရှင်ပြုပေးသောဆရာက ဆံချသောအခါ ငါးစု ငါး ပုံပြု၍ ဆံချရာဝယ် ပဉ္စမအဆုံးဆံအစုကိုရိတ်ချ၍ ပြီးသည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မောင်ရှင်လောင်း ဖြစ်သူသည် ပါရမီ ရင့်သန်ပြီးသူဖြစ်ပါက တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အခြေခံ သမာဓိပြု၍ ဝိပဿနာနှလုံး ကျင့်သုံးလိုက်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သွား သည်။ ထိုသို့ဖြစ်သည်ကိုပင် ... 'ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ=သင်တုန်းကိစ္စ အဆုံးအဖျား၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်' ဟူ၍ ဖွင့်ပြအပ်ပါတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ဣဋ္ဌသုမန သူငယ်ထံ
ကြွတော်မူခြင်း

အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်မြတ် ဆင်ခြင်တော် မူလတ်
သောအခါ ဣဋ္ဌသုမန သူငယ် ဆံရိတ်ခြင်းကိစ္စ အဆုံး၌
ပင် ရဟန္တာဖြစ်မည်ကို မြင်တော်မူ၍ ဝါဆိုကာနီးမှာ
သာဝတ္ထိပြည်က ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဗုဒ္ဓိဝိဓဇဇာန်
အဘိညာဉ်စီး၍ ဝိဗ္ဗုတောအုပ် တောင်ခြေမှာရှိတဲ့ မုဏ္ဍ
နိဂုံးအရပ်ကြီးသို့ ကြွရောက်၍ ရွာတံခါးဝမှာ ဆင်း
တော်မူ၍ ဆွမ်းခံကြရန် သင်္ကန်းရုံတော် မူနေတယ်။
မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးကား ရှေးအခါကပင် အရှင်
အနုရုဒ္ဓါနှင့် အကျွမ်းဝင် ခင်မင်ပြီးသူ ဖြစ်သည်။ အဲဒီ
မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မုဏ္ဍရွာထဲ
ဆွမ်းခံဖို့ရန် သင်္ကန်းရုံနေတော် မူသည်ကိုမြင်၍ သား
အကြီး မဟာသုမန သူငယ်ကို-

တာတ အယျော မေ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော အာဂ-
တော၊ ယာဝ+ဿ အညော ကောစိ ပတ္တံ န ဂဏှာတိ
တာဝ+ဿ ဂန္တာ ပတ္တံ ဂဏှ။

တာတ=ချစ်သား....။ မေ= ငါ၏။ အယျော=
အရှင်ဖြစ်သော။ အနုရုဒ္ဓေါ=အနုရုဒ္ဓါမထေရ်သည်။
အာဂတော=ကြွလာတော်မူလေပြီ။ ယာဝ=အကြင်
မျှလောက်။ အညော ကောစိ=အခြားသူ တစ်ဦး
တစ်ယောက်သည်။ အဿ=ထို အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏။
ပတ္တံ=သပိတ်ကို။ န ဂဏှာတိ=မယူသေး။ တာဝ=
ထိုဗုဒ္ဓလောက်။ ဂန္တာ=သွား၍၊ (ဝါ) သူတပါးက
အရှင်အနုရုဒ္ဓါရဲ့ သပိတ်ကို မယူသေးခင် အလျှင်

တတိယအကြိမ်

ဦးအောင်သွား၍။ အဿ= ထို အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏။
ပတ္တိ=သပိတ်ကို။ ဂဏှ=ယူခဲ့လော့?။

ချစ်သား.... ဟိုမှာ ငါတို့ကိုယ်တော် အရှင်အနုရုဒ္ဓါ
မထေရ်ကြူချီတော်မူလာတယ်။ သူတပါး သပိတ်ကို မယူ
ခင် ငါ့သား မြန်မြန်သွားပြီး အရှင်အနုရုဒ္ဓါရဲ့ သပိတ်
ကို ယူခဲ့။

အဟံ အာသနံ ပညာပေဿာမိ။

အဟံ= ငါသည်။ အာသနံ = နေရာ ကို။ ပညာ-
ပေဿာမိ=ခင်းတားလိုက်မယ်။

အဲဒီလိုပြောတော့ သားအကြီး မဟာသုမနကလဲ
ဖခင်ပြောတဲ့အတိုင်း သူတပါး အရှင်အနုရုဒ္ဓါရဲ့ သပိတ်
ကို မယူသေးခင် လျှင်လျှင်မြန်မြန်သွား၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ
ရဲ့ သပိတ်ကို တောင်း ယူ ပြီး “တပည့်တော်ရဲ့ ဖခင်
မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက ကြွပါတဲ့ဘုရား....” လို့
လျှောက်ထားပြီး အိမ်ပင့်သွားတယ်။ အိမ်ရောက်လို့
ဆွမ်းကပ်ပြီးတဲ့အခါ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက မုဏ္ဍ
နိဂုံးမှာ ဝါကပ်တော်မူရန် တောင်းပန် လျှောက်ထား
သဖြင့် အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ် လက်ခံတော်မူတယ်။

မဟာမုဏ္ဍ ဥပါသကာကြီးကလဲ တော ရ ကျောင်း
ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပြီးလျှင် နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဆွမ်းပြုစုတဲ့
အခါ ယခုကာလ နှစ် သုံးနှစ် လေး+ငါးနှစ်လောက်
ကြာမှ ရောက်လာတဲ့ ညွှေသည်ကို တစ်ရက်တည်းဖြင့်
အစွမ်းကုန် ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ ပြုစုသကဲ့သို့ တစ်ဝါတွင်းလုံး
နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို အစွမ်းကုန် ပြုစု
လုပ်ကျွေးတယ်။ တွေးကြည့်ကြပေ!- တစ်ချို့ ဆိုလျှင်

တတိယအကြိမ်

ဆယ်ရက်လောက် အလွန်ဆုံး တစ်လလောက် ပြုစုပြီး
လျှင် လျော့သွားတတ်တယ်။ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီး
ကတော့ တစ်ဝါတွင်းလုံး နေ့စဉ်နေ့စဉ် အစွမ်းကုန် ပြုစု
တယ်။

ဣဋ္ဌသုမန ရဟန္တာပြစ်ခြင်း

တစ်ဝါတွင်းလုံး ဆွမ်းဝတ်ပြုလို့ ဝါကျွတ် သီဟင်း
ကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ့၌ မဟာ မုဏ္ဍဥပါ
သကာက တိစိဝရိတ်သင်္ကန်း တင်လဲ ဆီ ဆန် ဝသော
လှူဖွယ်တို့ကို ယူဆောင်၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်၏
ခြေတော်ရင်း၌ ချထားပြီး-

“ဂဏှထ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား.... အလှူခံတော်မူ
ပါကုန်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားတဲ့အခါ အရှင်အနု
ရုဒ္ဓါက-

အလံ ဥပါသကာ န မေ ဣဓိနာ အတ္ထော။ ဥပါ
သကာ=ဒါယကာ....။ အလံ=တော်ပြီ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။
ဣဓိနာ = ဤ ဝတ္ထုတွေကို။ န အတ္ထော = အလိုမရှိ။
(တော်ပြီ ဒကာကြီး....၊ ဒီ ဝတ္ထုတွေကို ငါ မလို
မရှိပါဘူး)။

အဲဒီလိုဆိုတော့ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက-

တေန ဟိ ဘန္တေ ဝဿာဝါသိကလာဘော နာ
မေ+သ၊ ဂဏှထ နံ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ တေနဟိ=သို့တပြီးကား။
သေ-သော = ဤလတ်လာဘသည်။ ဝဿာဝါသိ-
ကလာဘောနာမ = ဝါဆိုသောအရှင်တို့အား လှူ
အပ်တဲ့ လတ်လာဘ ပြစ်ပါတယ်။ နံ=ထိုလတ်ကို။

တတိယအကြိမ်

ဂဏှထ = ခံယူတော်မူကြပါကုန်။ (တပည့်တော် ရဲ့ ကျောင်းမှာ ဝါဆိုတဲ့ သံဃာအား ငှာအပ်တဲ့ သာသနာ့ ဖြစ်လို့ အငှာခံတော်မူပါလို့) လျှောက်ထားတဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

န ဂဏှာမိ ဥပါသကာ။ ဥပါသကာ=ဒါယကာ....။
န ဂဏှာမိ=အငှာခံလို့ မဖြစ်ဘူး ဤသို့ မိန့်တော်မူ သဖြင့် မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာ ဒါယကာကြီးက-

ကိမတ္ထံ န ဂဏှထ ဘန္တေ။ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။
ကိမတ္ထံ=အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ န ဂဏှထ=အငှာ ခံလို့ မဖြစ်ကြပါသနည်း။ (အရှင်ဘုရား.... အဘယ် အကြောင်းကြောင့် အငှာခံလို့ မဖြစ်ကြတာလဲဘုရား လို့ လျှောက်ထား မေးမြန်းတယ်။)

ဒီမှာမှ-အရှင်အနုရုဒ္ဓါက မိမိပြောလိုသောအချက် အကွက် ရောက်ပြီး-

မယံ သန္တိကေ ကပ္ပိယကာရကော သာမဏေ-
ရောပိ နတ္ထိ။ မယံ=ငါ၏။ သန္တိကေ = အထံ၌။
ကပ္ပိယကာရကော = အပ်စပ်အောင်ပြုပေးတတ်သော။
သာမဏေရောပိ = သာမဏေ (ကိုရင်) ကလဲ။ နတ္ထိ= မရှိဘူး။ (ဥပါသကာကြီး ငှာလိုက်တဲ့ပစ္စည်းကို အပ် စပ်အောင်ပြုပေးမည့် ကပ္ပိယကာရက သာမဏေ ငါ ထံမှာ မရှိဘူး၊ ဒီပစ္စည်းများကို ငါ့ကိုယ်တိုင် ကိုင်ပြီး ယူသွားဖို့ မအပ်စပ်ဘူး လို့ ပြောတဲ့အခါ)-

မဟာမုဏ္ဍ ဥပါသကာကြီးကလဲ အရှင် အနုရုဒ္ဓါကို ကြည်ညိုရင်းစွဲရှိတော့-

တေနဟိ ဘန္တေ မမ ပုတ္တော မဟာသုမနော သာမဏေရော ဘဝိဿတိ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ တေနဟိ=သို့တပြီးကား။
 မမ ပုတ္တော=တပည့်တော်၏ သားအကြီးဖြစ်သော။
 မဟာသုမနော = မဟာသုမနသည်။ သာမဏေရော=
 သာမဏေသည်။ ဘဝိဿတိ=ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ (အို....
 အရှင်ဘုရား....ဒီလိုဆိုလျှင် တပည့်တော်၏ သားအကြီး
 မဟာသုမနကို ရှစ်သာမဏေအဝတ်ခိုင်းပါမည်။ သူက
 ၁၂-နှစ်ရှိပြီ။ သူ့ကို ကပ္ပိယကာရက ကိုရင်အဖြစ်
 အရှင်ဘုရားနောက်ထည့်လိုက်မယ် လို့ ဆိုတော့ အရှင်
 အနုရုဒ္ဓါက-

န မေ ဥပါသကာ မဟာသုမနေန အတ္ထော။

ဥပါသက=ဒါယကာကြီး....။ မေ=ငါ့အား။ မဟာ
 သုမနေန = မဟာသုမနဖြင့်။ န အတ္ထော= အလိုမရှိ၊
 (ကာမဏ္ဍဟော၊ ပုဒ်အတ္ထောမှာ၊ ကံ ဟော ဝ စွာ။
 တဟိယာ၊ ကတ္တာစတုတ္ထိမှန်-ဟူသော နိယံအတိုင်း
 စာပေဝါကျ သဘာဝ၌ အတ္ထသဒ္ဓါ အလိုမရှိ=ကာမ
 အနက်ကို ဟောလျှင် ကံသည် တတိ ဘာကရိုက်၊
 ကတ္တားသည် စတုတ္ထိ သမ္ပဒါန် ဖြစ် တယ်။ ၎င်းကို
 အဓိပ္ပာယ်ပြန်လျှင် သမ္ပဒါန်ကို ကတ္တားပြန်၊ ကရိုက်ကို
 ကံပြန်မှ အရပ်ထဲက လူများ နားလည်နိုင်တယ်။ ဒါ
 ကြောင့်) “မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီး....ငါသည် မဟာ
 သုမနကို မလိုချင်ဘူး” ၊ ဤကဲ့သို့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ပြော
 တဲ့အခါ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက-

တေန ဟိ ဘန္တေ စူဠသုမနံ ပဗ္ဗာဇေထ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ တေန ဟိ=သို့တပြီးကား။
 စူဠသုမနံ= သားအငယ် စူဠသုမန ကို။ ပဗ္ဗာဇေထ=

၁၁၂ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူကြကုန်ဘုရား။ (မဟာသုမနကို အလိုမရှိလျှင် စူဠသုမနကို အရှင်ဘုရား ကြိုက်သလို ရှင် ပြုပြီး ခေတိသွားပါ-ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ်)။

မထေရ်သည် “သာဓု= ကောင်းပြီ” လို့ မိန့်ဆို လက်ခံပြီး ခုနစ်နှစ်ရှယ် စူဠသုမန သူငယ်ကလေးကို “မောင်သုမန.... သင်ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်မှာ အပေတိယံက ဆံပင်တွေရှိတယ်၊ မွှေးညင်းတွေ ရှိတယ်၊ ခြေသည်း လက်သည်းတွေရှိတယ်၊ သွားတွေရှိတယ်၊ အရေအထူ အရေပါး ၂-မျိုးရှိတယ်၊ ဤတစ်လံမျှ လောက်သေ့ ကိုယ်ကာယမှာ အပေတိယံက ဆံပင်+မွှေးညင်း+ ခြေ သည်း လက်သည်း + သွား + အရေထူ အရေပါး ဤ တရားတို့သာရှိကြတယ်။ ထိုတရားတို့ကလဲ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ငါ သူတပါးယောက်ျားမိန်းမ မဟုတ်ကြဘူး” ဤကဲ့သို့ ရှုဆင်ခြင်ပါလေ။ (တစ်နည်း- ငါ၏ ကိုယ်မှာ နံ့သာ မွှေးကြိုင် မြိခိုင်လှစွာ ကောင်းရာမထင်၊ ဆံပင်သာရှိ အမွှေးရှိ၍ ရှိသည်လက်သည်း ခြေသည်းနှင့် သွား လံည်းတစ်တွေ အရေတစ်မျိုး ညှိနံ့ ဆိုးသည်.... အသိုး အပုပ်ချည်းပါတကား.... ဤသို့ ရှုဆင်ခြင်ပါလေ)-

ဤသို့ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြည့်တတ်အောင် သင်ပေးလို့ မောင်ရှင်လောင်းကလေး စူဠသုပနသူငယ် ကြည့်တတ်တော့မှ ရှင်ပြုမှုလုပ်ငန်း၏ ပဏမအပိုင်း ဖြစ် တဲ့ ဆံရိတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို စတင်တယ်၊ ဆံရိတ်ခြင်းကိစ္စ ၏ နောက်ဆုံး ဆံအဝန်းကို ရိတ်ချလို ပြီးဆုံးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စူဠသုမနသာမဏေ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းက သမာဓိရပြီး ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ကိုရှုတဲ့ ဝိပဿနာတက်လို့

တစ်ခါလဲ “ခုရဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏီ=သင်တုန်း
ကိစ္စ အဆုံးအဖျားမှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်၍”
ရဟန္တာဖြစ်သွားလေပြီ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ လေနာရောဂါဖြစ်ခြင်း

ကိုရင်သုမန ရဟန္တာဖြစ်သွားတော့ ရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏
အလိုဆန္ဒပြည့်ဝသွားလေပြီ။ ထိုနေ့က ဝိ+ဖ+ဇဆွမျိုး
အား ဆုံးကျေနှင်အောင် ထို “မုဏ္ဍနိဂုံး” မှာပဲ သီတင်း
သုံးပြီး ၁၅-ရက်လွန်မြောက် သီတင်းကျွတ် လကွယ်နေ
သို့ ရောက် တဲ့အခါမှာ “သတ္ထာရံ ပဿိဿာမိ=
အေး.... ဒကာကြီး.... ငါ့တို့ ဘုရားဖူး သွားကြတော့
မယ်” ဤကဲ့သို့ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးအား ခွင့်ပန်
ပြောကြားပြီး ဆရာ+တပည့် ၂-ဦးစလုံးပင် အဘိညာဉ်
ရကြတာဖြစ်တော့ ဆရာ+တပည့် ၂-ဦးသား ဣဒ္ဓိဝိဓ
အဘိညာဉ် ဈာန်ယာဉ်ကိုစီးပြီး ကောင်းကင် ခရီးက
ကြတော် မူကြ လို့ ဟိမဝန္တာ တောအစွန်းမှာ တော
ကျောင်း တဲကုပ်ကလေး တစ်ခုရှိတယ်။

အဲဒီ တဲကုပ်ကလေးရောက်ပြီး ၃ ဝေ က အရသာ
အရဟတ္တဖိုလ်သမာပတ်နဲ့ ဆရာတပည့်နှစ်ပါး တစ်ရက်
နှစ်ရက်လောက်နေကြစို့-ဟု တိုင်ပင်ပြီးလျှင် အဲဒီတော
ကျောင်းတဲကုပ်ကလေးမှာ ညအိပ်ဖို့နေကြတယ်။ အရှင်
အနုရုဒ္ဓါကလဲပဲ ပင်ကိုယ်ကပင် လုံ့လစီရိယ အလွန်အား
ကောင်းတော့ တစ်ညလုံး လူးလာတုံ့ခေါက် စကြွ
ရှောက်ပြီး တရားနှလုံးကျင့်သုံးနေလွန်း အားကြီးတော့
ဝမ်းလေများ ထကြွလာတယ် = အပြင်း အထန် လေ
အောင့် လေနာလာတယ်။

မထေရ်မြတ်ရဲ့ ပင်ပန်းတဲ့လက္ခဏာကို ကိုရင်သူမနက မြင်တော့-

ဘန္တေ ကိံ ဝေါ ရုဇ္ဇတိ။ ဘန္တေ = ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်ဘုရား....။ ဝေါ = အရှင်ဘုရားတို့အား။ ကိံ = အဘယ်အရာသည်။ ရုဇ္ဇတိ = နာကျင်ပါသနည်း ဘုရား။

အရှင်ဘုရားတို့မှာ ဘယ်ရောဂါ နာကျင်ပါသလဲ ဘုရား လို့ မေးတော့ ရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

ဥဒရဝါတော မေ သမုဋ္ဌိတော။ မေ = ငါ့အား။ ဥဒရဝါတော = ဝမ်းလေသည်။ သမုဋ္ဌိတော = ထကြွ သောင်းကျန်း၏။ (အေးကွယ် ဝမ်းထဲက လေ ထကြွ သောင်းကျန်းတော့ ငါ့ လေနာတာပေး-လို့ အမိန့် ရှိတယ်)။

ထိုအခါ ကိုရင်ကလေးက-

အညဒါပိ သမုဋ္ဌိတပုဗ္ဗော ဘန္တေ။ ဘန္တေ = အရှင် ဘုရား....။ အညဒါပိ = တပါးသောအခါတုန်းကလဲ။ သမုဋ္ဌိတပုဗ္ဗော = ရှေးက ဖြစ်ပေါ်ဖူးပါသလား ဘုရား။ (ဒီပြင် အခါကလဲပဲ ဒီ လေရောဂါ ဖြစ်ဖူးသလား ဘုရား-လို့ မေးတော့) ရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

“အာမ အာပုသော = အေး....ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်ကိုရင်” လို့ ဖြေတဲ့အခါ ရှင်သူမန သာမဏေကလေးက-

ကေန ဖာသုကံ ဟောတိ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = အရှင် ဘုရား....။ ကေန = အဘယ်ဆေးဖြင့်။ ဖာသုကံ = ရောဂါ ကင်းကွာ ချမ်းသာသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပါသနည်း ဘုရား။ (အဲဒီဟုန်းက ဘယ်ဆေးနဲ့ ရောဂါပျောက်

ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ပါသနည်း ဘုရား-လို့ မေး
တော့) ရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

“အနောတတ္တတော ပါနီယေ လဗ္ဗေ ဖာသုကံ
ဟောတိ အာဝုသော။ အာဝုသော = ငါ့ရှင်သာ
မဏေ....။ အနောတတ္တတော=အ န ဝ တတ်အိုင် မှ။
ပါနီယေ = သောက်ရေကို။ လဗ္ဗေ = ရ အပ် လျှင်။
ဖာသုကံ = ရောဂါကင်းကွာ ချမ်းသာ ခြင်း သည်။
ဟောတိ=ဖြစ်နိုင်၏။ (အနဝတတ်အိုင်က ရေကို သောက်
ရလျှင် ဒီလေနာ ပျောက်တယ် ကိုရင်” လို့ မိန့်တော်
မူတယ်)။

သုမနသာမဏေ ပန္နဂနဂါမင်းကို ဆုံးမခြင်း

ထိုအခါ ရှင်သုမနက--

တေနဟိ ဘန္တေ အာဟရာမိ။ ဘန္တေ = အရှင်
ဘုရား....။ တေနဟိ = သို့တပြီးကား။ အာဟရာမိ=
တပည့်တော် သွားပြီး ခပ်ဆောင်ပါ့မယ်။ (ဒီလိုဆိုလျှင်
တပည့်တော် သွားပြီး ခပ်ပါ့မယ်ဘုရား-လို့ လျှောက်
တဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

“သက္ခိဿသိ သာမဏေရ = စွမ်းနိုင်ပါမည်လား
ကိုရင်....” လို့ မေးတဲ့အခါ၊ ကိုရင်သုမနက “အာမ
ဘန္တေ=စွမ်းနိုင်ပါတယ် အရှင်ဘုရား....”လို့ ပြန်ပြီး
လျှောက်တယ်)။

ထိုသို့ လျှောက်တဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

တေန ဟိ အနောတတ္တေ ပန္နဂေါနာမ နာဂရာဇော
မံ ဇာနာတိ၊ တဿ အာစိက္ခိတွာ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ
ကေ ပါနီယဝါရက အာဟရ။

၁၁၆ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တေနဟိ = သို့တပြီးကား။ အနောတတ္ထေ = အနဝတတ်အိုင်၌။ ပန္နဂေါနာမ နာဂရာဇာ = ပန္နဂ မည်တဲ့ နဂါးမင်းသည်။ မံ = ငါ့ကို။ ဇာနတ်တိ = သိ၏။ တဿ = ထို ပန္နဂနဂါးမင်းအား။ အာစိက္ခန္ဓော = (ငါ့လေနှာနေတဲ့အကြောင်း) ပြောကြား၍။ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ = ဆေးအလိုငှာ။ ဧကံ ပါနိယဝါရကံ = သောက်ရေတစ်အိုးကို။ အာဟရ = အောင်ယူခဲ့လော့။

(အေး.... ဒီလိုဆိုလျှင် အနဝတတ်အိုင် မှာ "ပန္နဂ" လို့ ခေါ်တဲ့ နဂါးမင်း ရှိတယ်၊ သူဟာ ငါ့ကို သိတယ်၊ အဲဒီ ပန္နဂနဂါးမင်းထံ သွားပြီး "ကျွန်ုပ်ရဲ့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ့ လေနှာနေလို ဆေးအလိုငှာ ရေတစ်အိုးပေးပါ" တောင်းပြီး ရေတစ်အိုး ဆောင်ယူခဲ့ပါ။ ဤကဲ့သို့ အိရှင်အနုရုဒ္ဓါက မိန့်ဆိုတဲ့အခါ ရှင်သုမနသာမဏေက-

"သာမံ = ကောင်းပါပြီ" ဟုဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်ကို ရှိခိုးပြီး ဣဒ္ဓိဝိအေဘိညာဉ်ဖြင့် ကောင်းကင်ခရီး ဈာန်ယာဉ်စီး၍ ယူဇနာငါးရာ ခရီးကို ကြွချီလေသည်။ အနဝတတ်အိုင်ရောက်၍ ကောင်းကင်က ဝဲခြီးကြည့်တဲ့အခါ ထိုနေ့မှာ ပန္နဂနဂါးမင်း နဂါး က-ချေသည်များခြံရံလျက် ရေကစားရန် ပြင်ဆင် နေဆဲ ဖြစ်တယ်။

ထိုအချိန်မှာ ကိုရင်သုမနက နဂါးမင်းရဲ့ အပေတိမှာ ရှိနေတာကို မြင်တော့ ပန္နဂနဂါးမင်းက-

အယံ မုဏ္ဍကသမဏော အတ္တနော ပါဒပံသုံ မမမတ္ထကေ ဩကိရန္တော ပိစရတိ၊ အနောတတ္ထေ တတိယအကြိမ်

ပါနီယတ္ထာယ အာဂတော ဘဝိဿတိ၊ န ဒါနိ+ဿ
ပါနီယံ ဒဿာမိ။

အယံ မုဏ္ဍကသမဏော=ဤ ဦးပြည်းယုတ် ရဟန်း
သည်။ အတ္တနော ပါဒပံသံ=မိမိရဲ့ ခြေမှုန့်တွေကို။ မမ
မတ္တကေ=ငါရဲ့ ဦးခေါင်းထက်၌။ ဩကံရန္တော=ကြမြန်
လျက်။ ဝိစရတိ=လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာဘိ၏။
အနောတတ္ထေ= အ န ၀ တတ် အိုင် ၌။ ပါနီယတ္ထာယ=
သောက် ရေ ကို ရ ယူ ရ န်။ အာဂတော= လာသည်။
ဘဝိဿတိ= ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အဟံ=ငါသည်။ ဒါနိ=
ယခုအခါ၌။ အဿ=ထို ဦးပြည်းယုတ်အား။ ပါနီယံ=
သောက်ရေကို။ န ဒဿာမိ=မပေးဘူး။

(နဂါးမင်းဟာ အ မျက် ထွက် စိတ် ဆိုး ပြီး “ဤ
ဦးပြည်းယုတ်သည် ကောင်းကင်ကလာပြီး ငါ့ဦးခေါင်း
ပေါ်မှာ သူ့ရဲ့ခြေမှုန့်တွေကို ကြံချတယ်၊ ကေန္တပဲ သူသည်
အနဝတတ်ရေကို အလိုရှိ၍လာတာ ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဘယ်
လိုနည်းနှင့်မှ သူ့အား ငါသည် အနဝတတ်ရေကို မပေး
ဘူးဟဲ့” လို့ အဲဒီလိုကြံစည်ပြီး ယူဇနာငါးဆယ်ကျယ်
ပြန်တဲ့ အနဝတတ်အိုင်ကြီးကို ထမင်းအိုးကို ခွက်ကြီးနဲ့
ဖုံးထားသလို ယူဇနာတစ်ရာလောက်ရှိတဲ့ သူ့ပါးပျဉ်း
နဲ့ မမြင်နိုင်အောင် ဖုံးထားတယ်။

ရှင်သုမန နဂါးမင်းကို ရေတောင်းခြင်း

ရှင်သုမနက ပန္နကနဂါးမင်းပြုလုပ်ပုံ အခြင်းအရာကို
မြင်ရလျှင်ပင်-

“ကုဒ္ဒေါ အယံ။ အယံ=ဤ နဂါးမင်းသည်။ ကုဒ္ဒေါ=
အမျက်ထွက်နေပြီ။ (အေး....နဂါးကြီး အမျက်ထွက်နေ
တတိယအကြိမ်

ဗြူ၊ ငါ သာယာညှင်းပျောင်း ပြောမှဲ့” အဲဒီလို ကြံစည် ပြီး။)

သုဏောဟိ မေ နာဂရာဇ၊
ဥဂ္ဂတေဇ မဟဗ္ဗလ။
ဒေဟိ မေ ပါနိယသဋ်၊
ဘေသဇ္ဇတ္ထ+မိ အာဂတော။ ။

ဥဂ္ဂတေဇ = ထက်မြက်သော တန်ခိုး ရှိ သော။
မဟဗ္ဗလ = ကြီးသောခွန်အားရှိသော။ နာဂရာဇ =
ပန္နဂမည်လျှင်း အို- နဂါးမင်း....။ မေ = ငါ၏။
ဝစနံ = စကားကို။ သုဏောဟိ = နာ ဝေ ချင် ပါ၏။
(ထက်မြက်သော တန်ခိုး ကြီး သော ခွန်အားရှိတဲ့
ပန္နဂ နဂါးမင်း.... ကျွန်ုပ်ပြောတဲ့စကား နာယူဝေ
ချင်ပါတယ်)။ မေ = ငါ့အား။ ပါနိယသဋ် = သောက်
ရေတစ်အိုးကို။ ဒေဟိ = ပေးပါလော့။ အဟံ = ငါ
သည်။ ဘေသဇ္ဇတ္ထံ = ပုဗ္ဗာယ် ဆ ရာ ၏ လေနာ
ပျောက်ရေး ဆေးအလို ငှါ။ အာဂတော = လာ
ရောက်သည်။ အမိ = မြစ်ပေ၏။

(ငါ့အား သောက် ရေ တစ်အိုးပေးပါ။ ငါသည်
ဥပဗ္ဗာယ် ဆ ရာ တော် လေနာလို ဆေးအတွက် အန
ဝတတ်အိုင်က သောက်ရေယူရန် လာခဲ့ပါတယ်)။

ထိုသို့ တောင်းသည့်အခါ ပန္နဂနဂါးမင်းက မပေး
လိုတဲ့အတွက် ဤကဲ့သို့ ပြန်ကြားပြောဆိုတယ်။

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ၊
ဂင်္ဂါ နာမ မဟာနဒီ။
မဟာသမုဒ္ဒ+မပွေတိ၊
တတော တံ ပါနိယံ ဟရ။ ။

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ = အနဝတတ်အိုင်မှ
 ဟို-အရှေ့ဘက်မှာ။ ဂင်္ဂါနာမ=ဂင်္ဂါအမည်ရှိသော။
 မဟာနဒီ = မြစ်ကြီးသည်။ မဟာသမုဒ္ဒံ = မဟာ
 သမုဒ္ဒရာသို့။ အပ္ပေတိ = စီးဝင်၏။ တံ = သင်သည်။
 တတော = ထိုဂင်္ဂါမြစ်ကြီးမှ။ ပါနီယံ = သောက်ရေ
 ကို။ ဟရ-ဟရာဟိ = ခပ်သွားလော့။

(အေး.... ကိုရင်သုမနဒီကတော့ ဘာမှ ရမှာ
 မဟုတ်ဘူး။ ဒီက အရှေ့ဘက်မှာ ဂင်္ဂါ+အစိရဝတီ+
 ယမုနာ + သရဘူ + မဟိ - ဆိုတဲ့ မြစ်ကြီး ငါးသွယ်
 အဝင်အပါ ဂင်္ဂါမြစ်ကြီးဟာ သမုသဒ္ဒရာတိုင်အောင်
 ရေတွေ စီးဝင်နေတယ်။ အဲဒီ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲက ရေကို
 သင်အလိုရှိ သလိုခပ်သွား သင့်အား အနဝတတ်အိုင်က
 ရေကို ခပ်ခွင့်မပေးဘူး-ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ စိတ်ဆိုး
 မာန်ဆိုး ပြောတော့။)

ကိုရင်သုမန-က စဉ်းစားတယ်-

အယံ နာဂရာဇာ အတ္တနော ဣစ္ဆာယ နဒဿတိ။
 အဟံ ဗလက္ကာရံ ကတွာ အာနုဘာဝံ ဇာနာပေတွာ
 ဣမံ အဘိဘဝိတွာဝ ပါနီယံ ဂဏိဿာမိ။

အယံ နာဂရာဇာ = ဤ နဂါးမင်းသည်။ အတ္တနော
 ဣစ္ဆာယ = မိမိ၏ အလိုဖြင့်။ န ဒဿတိ = ပေးလိမ့်
 မည်မဟုတ်။ အဟံ = ငါသည်။ ဗလက္ကာရံ = နိုင်ထက်
 ကလူမှုကို။ ကတွာ = ပြု၍။ အာနုဘာဝံ = ငါ့ရဲ့ တန်ခိုးကို။
 ဇာနာပေတွာ = အများသိစေပြီးမှ။ ဣမံ = ဤ နဂါး
 မင်းကို။ အဘိဘဝိတွာဝ = လွှမ်းမိုး၍သာလျှင်။ ပါနီယံ =
 သောက်ရေကို။ ဂဏိဿာမိ = ယူရတော့မှာပဲ။

တတိယအကြိမ်

(သူ သဘောတူပြီးတော့ဖြင့် ပေးမှာမဟုတ်ဘူး၊
ငါ့ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ယေနာပျောက်ရေးအတွက် ငါ
သူ့ကိုအနိုင်ကျင့်၊ ငါ့ တန်ခိုးအာနုဘော်ကိုပြ ဆုံးမ
ပြီးမှ အနဝတတ်ရေကို ယူရတော့မှာပဲ) အဲဒီလို
ဆင်ခြင်ပြီး ကိုရင်သူမနက ပန္နဂ နဂါးမင်းကို-

မဟာရာဇ ဥပဇ္ဈာယော မံ အနောတတ္တတောဝ
ပါနီယံ အာဟရာပေတိ၊ တေနာ+ဟံ ဣဒမေဝ
ဟရိဿာမိ၊ အပေဟိ+မာ မံ ဝါရေဟိ။

မဟာရာဇာ = မြတ်သောနဂါးမင်း....။ ဥပဇ္ဈာ
ယော=ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်က။ မံ=ငါ့ကို။ အနော-
တတ္တတောဝ = အနဝတတ်အိုင်ကသာလျှင်။ ပါနီယံ=
သောက်ရေကို။ အာဟရာပေတိ = အခပ်ခိုင်းလိုက်၏။
တေန=ထို့ကြောင့်။ အဟံ=ငါသည်။ ဣဒမေဝ=ဤ
အနဝတတ်အိုင်က ရေကိုသာလျှင်။ ဟရိဿာမိ=ခပ်ယူ
ပေအံ့။ အပေဟိ=အသင်နဂါးမင်း ဖယ်ရှားပါလေ။
မာ မံ ဝါရေဟိ=ငါ့ကို မတားပါလင့်။

(နဂါးမင်း....ငါ့ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်က အနဝတတ်
အိုင်မှ သောက်ရေကိုသာ အခပ်ခိုင်းတဲ့အတွက် ဤ
အနဝတတ်အိုင်က ရေကိုသာ ငါ ခပ်ယူပါမည်၊ ဖယ်
ပါ- ငါ့ကို မဟားမြစ်ပါလင့်၊ ဤသို့ပြောပြီး ကိုရင်
သူမနက-

ဣတောဝ ပါနီယံ ဟာသံ၊
ဣမိနာဝ+ဝ+မိ အတ္ထိကော။
ယဒိ တေ ယာမဗလံ အတ္ထိ၊
နာဂရာဇ နိဝါရယ။ ။

ဒါဟာ သတ္တိစမ်းလိုက်တဲ့ ဂါထာပါပဲ-

တတိယအကြိမ်

နာဂရာဇ=ပန္နဂမည်လျှင်း အို-နဂါးမင်း....။
 အဟံ=ငါသည်။ ဣတောဝ=ဤ အနဝတတ်အိုင်မှသာ
 လျှင်။ ပါနီယံ=သောက်ရေကို။ ဟာသံ=ခပ်ဆောင်
 ရပါလိမ့်မည်။ ဣဓိနာဝ=ဤ အနဝတတ်အိုင်ကရေဖြင့်
 သာလျှင်။ အတ္ထိကော=တောင့်တလင့်ဆို ငါအလိုရှိ
 သည်။ အမှိ=ဖြစ်၏။ တေ=သင့်အား။ ထာမဗလံ=
 အားအစွမ်းသည်။ ယဒိ အတ္ထိ=အကယ်၍ ရှိငြားအံ့။
 နိဝါရယ=ခံနိုင်အောင်ခံ၍ ဟန့်တားလေလော့။

(ပန္နဂနဂါးမင်း.... ကျွန်ုပ်ကတော့ ဒီအနဝတတ်အိုင်
 က သောက်ရေကိုပဲ ခပ်ရလိမ့်မည်၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆို
 တော့- ကျွန်ုပ်လိုချင်တာကိုက အနဝတတ်အိုင်က ရေ
 ကိုပဲ လိုချင်တယ်၊ ဂင်္ဂါမြစ်က ရေကို မလိုချင်ဘူး၊ သင့်
 မှာ စွမ်းအားရှိလျှင် ရှိသလောက်သာဟန့်တားပြီး ခံစစ်
 ဆင်ပေတော့၊ အဲဒီလို ကိုရင်သုမနကပြောတယ်)။

နဂါးဆိုတာ အခြားသတ္တဝါများထက် ပိုပြီး အမျက်
 ကြီးတတ်တယ်၊ ဒီတော့ ပန္နဂ နဂါးမင်းက နှစ်ပြန်တိုး
 ပြီး စိတ်ဆိုးတဲ့သဘောနဲ့-

သာမဏေရ သစေ အတ္ထိ၊
 တဝ ဝိက္ကမ ပေါရိသံ။
 အဘိနန္ဒာမိ တေ ဝါစံ၊
 ဟရဿု ပါနီယံ မမ။ ။

သာမဏေရ= ကိုရင်သုမနသာမဏေ....။ တဝ=
 သင့်အား။ ဝိက္ကမ ပေါရိသံ=ရဲရင့်တဲ့ ယောက်ျား
 တို့လုံး လဝီရိယသည်။ သစေ အတ္ထိ=အကယ်၍ ရှိငြား

တတိယအကြိမ်

၁၂၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အံ့။ တေ=သင်၏။ ဝါစံ=တန်ခိုးချင်း စစ်ပြိုင်လိုတဲ့ စကားကို။ အဘိနန္ဒာမိ=နှစ်သက်လက်ခံပါ၏။ မမ= ငါ၏။ ပါနိယံ=အနဝတတ်အိုင်က သောက်ရေကို။ ဟရဿု-သင်ခပ်နိုင်လျှင် ခပ်ယူလေလော့။

(ယောကျ်ားတို့ရဲ့ ဇွဲလုံ့လ သတ္တိ ကိုရင့်မှာရှိလျှင် ငါရဲ့ အနဝတတ်အိုင်က သောက်ပျေကို သင်ခပ်နိုင်လျှင် ခပ်လော့၊ ငါလဲ တတ်နိုင်သလောက် ကာကွယ်မယ်၊ အဲဒီလိုဆိုတော့)

ကိုရင်သုမနက-

ဧဝံ မဟာရာဇ ဟရာမိ။

မဟာရာဇ=ပဉ္စဂ မည်လျှင်း အို-နဂါးမင်း....။ ဧဝံ= ကောင်းပါပြီ။ ဟရာမိ= ခပ်နိုင်အောင် ခပ် ပါမည်။ (ကောင်းပြီ ခပ်နိုင်အောင် ခပ်ပါမည်" ဆိုတော့ ပဉ္စဂ နဂါးမင်းက "ယဒိ သက္ကောန္တော ဟရာဟိ= စွမ်းနိုင် လျှင် ခပ်ပါ" လို့ ပြောတယ်။ (၁)

ကိုရင်ကလေးက "တေန ဟိ သုဠု ဇာနဿု= ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ကောင်းစွာစဉ်းစားပါ။ ကျွန်ုပ်ခပ်ရပါလိမ့် မည်။" နဂါးမင်းက ကျွန်ုပ် စဉ်းစားပြီး သားပါ။ ကိုရင် စွမ်းနိုင်လျှင် ခပ်သာ ခပ်ပါ" (၂)

ကိုရင်ကလေးက "ကောင်းကောင်း စဉ်းစားပြီး ပြောပါ။ ကျွန်ုပ်ခပ်ရပါလိမ့်မည်" နဂါးမင်းက "အို ... စဉ်းစားပြီးသားပါ။ ကိုရင်စွမ်းနိုင်လျှင် ခပ်သာခပ်ပါ" (၃) ဤသို့ ၃-ကြိမ် "ခပ်ပါ" ဆိုတဲ့ ဝန်ခံချက်ကို ရယူ တယ်။

နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို သက်သေအဖြစ် ငိတ်ခေါ်ခြင်း

ကိုရင်သုမနက ဆင်ခြင်စဉ်းစားသည်မှာ-

ဗုဒ္ဓသာသနဿ အာနုဘာဝံ ဒဿေတွာ မယာ ပါနီယံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မယာ=ငါသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနဿ=ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ၏ ။ အာနုဘာဝံ=တန်ခိုး ရှိန်စော် အာနုဘော်ကို။ ဒဿေတွာ=ထင်စွာဖော်ပြ၍။ ပါနီယံ=သောက်စေရကို။ ဟရိတုံ = ခပ် ယူ ခြင်း ငှာ။ ဝဋ္ဋတိ=သင့်၏။

ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာ သ နာ တော် ရဲ့ အာနုဘော်ကို ထင်စွာဖော်ပြပြီး ဒီ သောက်ရေကို ခပ်ယူမှ သင့်လျော်တော့မည်၊ ဒီနဂါးနှင့် ငါ ၂-ဦး ဘည်း စစ်ခင်းနေလို့ ပွဲကြည့်သူမရှိလျှင် မသင့်လျော် ပေဘူး။ ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး အာကာသဋ္ဌ နတ်တို့ရှိရာသို့ ကြွရောက်ရပ်တဲ့အခါ နတ်တို့က-

ကိံ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား.... ဘယ်လိုအကြောင်း ပါလဲဘုရား လို့ မေးကြတော့ ကိုရင်သုမနက-

တေသ္မိံ အနောတတ္တဒဟပိဋ္ဌေ ပန္နဂနာဂရာဇေန သဒ္ဓိံ မမ သင်္ဂါမော ဘဝိဿတိ၊ တတ္ထ ဂန္တာ ဇယပရာဇယံ ဩလောကေထ။

တေသ္မိံ အနောတတ္တဒဟပိဋ္ဌေ = ထိုအနဝတတ်ရေ အိုင် အထက်အပြင်၌။ ပန္နဂနာဂရာဇေန = ပန္နဂနဂါး မင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ=တကွ။ မမ=ငါ၏ ။ သင်္ဂါမော=သူရုံး ငါနိုင် အပြိုင်စစ်ပွဲ ဆင်နွဲခြင်းသည်။ ဘဝိဿတိ=ဖြစ် လိမ့်မည်။ တတ္ထ=ထို အနဝတတ်အိုင်သို့။ ဂန္တာ=သွား၍ ဇယပရာဇယံ = မည်သူက နိုင်၍ မည်သူကရုံးသည်ကို။ ဩလောကေထ=ကြည့်ကြလော့။

တတိယအကြိမ်

ဒါယကာ နဟမင်းတို့.... ဟို-အနဝတတ်ရေအိုင် အပြင်ပေပါမှာ ပဋ္ဌဂနဂါးမင်းနဲ့ ငါတို့ စစ်ပွဲကြီး ကျင်းပကြမယ်၊ အေး.... ဘယ်သူနိုင်မယ်၊ ဘယ်သူ ရှုံးမယ်ဆိုတာကို သားပြီး ကြည့်ကြပါ လို့ ပြောပြီး အာကာသဗိုလ် နတ်တို့ကို ပထမ ရှေးဦးစွာ ပြောပြီး လွှတ်လိုက်တယ်။ ဤ နည်းအတိုင်း လောကပါလ နတ်မင်းကြီးလေးပါး+သိကြား + သုယာမ+သုနိဗ္ဗိတ+ ဝသဝတ္တီနတ်တို့ထံသို့လဲ သွားရောက်၍ ပြောကြားဖို့ နေတယ်။ ထို့နောင်မှ အစဉ်အတိုင်း (အသညသတ် ကြည့်သော) ရူပါဝစရမြဟ္မာ့ဘုံ ၁၅ ဘုံသို့ ကြွရောက်၍ ဆိုထိုဘုံ၌ မြဟ္မာကြီးတွေ လာရောက် ရှိခိုး ရပ်တည် ခြင်း “ဟိ” ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား.... ဘယ်လို အကြောင်းပါလဲဘုရား” ဆို မေးအပ်လေသော် ထို အကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုတယ်။

ဤသို့လျှင် သုမနသာမဏေသည် နတ်ပြည် ၆-ထပ်+ အသညသတ်ကြည့်သော ရူပါဝစရမြဟ္မာ့ပြည် ၁၅-ရပ် စကအတွင်း နဲ့ စပ်အောင် ကြွရောက်ပြောကြားခဲ့၍ သာဓဇေကျော်၏ ဝကားကို ကြားကြလျှင်ပင် အားလုံး သော နတ်မြဟ္မာတို့ အနဝတတ် ရေအိုင်၏ အထက် ကောင်းကင်အပြင်ဝယ် ကျည်တောက်၌ မုန့်မှုန့်များကို လည့်ထားအပ်သကဲ့သို့ ကောင်းကင်ကို အကြားမရှိ ပြည့်စေလျက် စည်းဝေးခဲ့ကြလေသည်။ နတ်မြဟ္မာတို့ ဝုပေးမိလျှင်ပင် ကုရင်သုမနာ ကောင်းကင်၌ ရပ်တည် ၍ ပဋ္ဌဂနဂါးမင်းကို ပြောဆိုသည်မှာ-

သုဏောဟိ မေ နာဂရာဇ၊
ဥဂ္ဂတေဇ မဟဗ္ဗလ။
တတိယအကြိမ်

ဒေဟိ မေ ပါနိယံသဋံ၊

ဘေသဇ္ဇတ္ထ+မှိ အာဂတော။

ဥဂ္ဂတေဇ = ထက်မြက်သော တန်းခိုးရှိသော။

မဟဗ္ဗလ = ကြီးသောခွန်အားရှိသော။ နာဂရာဇ =

ပန္နဂမည်လျှင်း အို နဂါးမင်း....။ မေ = ငါ၏ ။

ဝစနံ = စကားကို။ သုဏောဟိ = နာစေချင်ပါ၏ ။

မေ = ငါ့အား။ ပါနိယံသဋံ = သောက်ရေတစ်အိုးကို။

ဒေဟိ = ပေးပါလော့။ အဟံ = ငါသည်။ ဘေသဇ္ဇတ္ထံ =

ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ လေ့နာပျောက်ရေး ဆေးအလို

ငှာ။ အာဂတော = လာရောက်သည်။ အမှိ = ဖြစ်ပေ၏။

ခုနစ်နှစ်အရွယ် ချစ်ရာကိုရင်ငယ်ကလေးက သနား

စဖွယ် ဂေးချင်အောင် ဖောဝင်းသော်လဲ ပန္နဂနဂါးမင်း

က ဤကဲ့သို့ ပြန်ပြောတယ်။

သာမဏေရ သမေ အတ္ထိ၊

တဝ ဝိက္ကမ ပေါနိသံ။

အဘိနန္ဒာမိ တေ ဝါစံ၊

ဟရဿု ပါနိယံ မမ။ ။

သာမဏေရ = ကိုရင်သမနသာမဏေ....။ တဝ =

သင့်အား။ ဝိက္ကမ ပေါနိသံ = ရဲရင့်တဲ့ ယောက်ျားတို့

လုံ့လ ဝီရိယသည်။ လစေ အတ္ထိ = အကယ်၍ ရှိငြား

အံ။ တေ = သင်၏။ ဝါစံ = တန်ခိုးချင်းဆိုင် စစ်ပြိုင်

လိုတဲ့စကားကို။ အဘိနန္ဒာမိ = နှစ်သက်လက်ခံပါ၏ ။

မမ = ငါ၏။ ပါနိယံ = အနုဝတတ်အိုင်က သောက်ရေ

ကို။ ဟရဿု = သင်ခပ်နိုင်မှ ခပ်ယူလေလော့။

အေး....ဆိုကြပါစို့။ ပစ္စိဝဋ္ဌာတစ်တိုက်လုံးက နတ်

မြဟွာတွေအားလုံး ဒီစကားကို ကြားကြတယ်။

ကတိယအကြိမ်

တန်ခိုးဖြင့် ရေကိုရယူခြင်း

ကိုရင်သုမနသာမဏေက နတ်မြဟွာတွေအားလုံး၏ ခြေမှောက်မှာ “ယူပါမယ် နဂါးမင်း... ကိုရင်စွမ်းနိုင် လျှင် ယူပါ” ဆိုတာ ၃-ကြိမ် ဝန်ခံခေါ်ပြီးမှ ကိုရင်သုမန က ဣန္ဒြေမပျက် ကောင်းကင်က ရပ်တည်ရင်း ဣဒ္ဓိဝိဝ အဘိညာဉ်ဖြင့် (၁၂) တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ကိုယ်ခန္ဓာ ရှိတဲ့ မြဟွာကြီးကိုယ် ဖန်ဆင်းပြီး ကောင်းကင်က တဖြည်းဖြည်း ဆင်းလာတယ်။

ပစ္ဆိမနဂါးမင်းကလဲ ယူဇနာငါးဆယ် ပြန်ကျယ်တဲ့ အနဝတတ်အိုင်ကို ယူဇနာ တစ်ရာရှိတဲ့ ပါးပျဉ်းကြီးနဲ့ ဖုံးထားတယ်။ အဲဒီဖုံးထားတဲ့ ပါးပျဉ်းကြီးကို ကိုရင် သုမနဖန်ဆင်းတဲ့ မြဟွာကြီးက ကောင်းကင်ကနေ မြေ ဖြင့်နင်းတယ်။ နဂါးမင်းရဲ့ မျက်နှာလဲ အပေင် မော့ မကြည့်ဝံ့တော့ဘူး။ ကိုရင်သုမန(မြဟွာကြီး)က ဖိနှိပ်နင်း လိုက်တော့ အားကောင်း မောင်းသန် ယောကျ်ား သားရေအစိုကြီးကို ဖိနင်းသကဲ့သို့ နဂါးမင်းရဲ့ ပါးပျဉ်း ဟာ အဖု အဖု အလုံးအလုံးတွေဖြစ်လို့ အကြားလပ်တဲ့ နေရာက အနဝတတ်ရေတွေ ကောင်းကင်သို့ ပန်းပြီး ထွက်လာတော့မှ အဲဒီ ပန်း ထွက် လာ တဲ့ ရေ ကို အိုး အပြည့်ခံယူပြီး ကိုရင်သုမန ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ တန်ခိုးဖြင့် တောရကျောင်းကို ပြန်ကြွသွားတယ်။

နဂါးမင်းရှုံး၍ အရှက်ကြီးခြင်း

ကိုရင်သုမန ဥပဏ္ဍာယ်ဆရာတော်ထံ ကောင်းကင် ခရီး အဘိညာဉ်ဈာန်ယာဉ်စီး၍ ကြွသွားပြီ၊ ဝကြဝဠာ တစ်တိုက်လုံးက နတ်မြဟွာတွေ ကောင်းစွာ ပေးကြိုကော့

ဝန္တုဂ၊ ဝါးမင်းဟာ အမျက်ပြင်းစွာ ထွက်ပြီး အကြံမှား ပုံက-

အယံ မံ ဒေဝသံသံ သန္တိပါတေတွာ ပါနိယံ ဂဟေတွာ လဇ္ဇာပေသိ၊ ကေ ဂဟေတွာ မုခေ ဟတ္ထံ ပက္ခိပိတွာ ဟဒယမံသံ ဝါ+ဿ မဒ္ဒါမိ၊ ပါဒေ ဝါ ပါရဂင်္ဂါယံ ဒိပါမိ။

အယံ=ဤ သာမဏေသည်။ မံ=ငါ့ကို။ ဒေဝ- သံသံ=နတ်မြဟွာ အပေါင်းကို။ သန္တိပါတေတွာ= စည်းဝေးစေ၍။ ပါနိယံ ဂဟေတွာ= သောက်ရေကို ခပ်ယူပြီးတော။ လဇ္ဇာပေသိ =အရှက် ရစေခဲ့ပြီ။ အဟံ=ငါသည်။ တေ=ဤသာမဏေကို။ ဂဟေတွာ= ဖမ်းယူ၍။ မုခေ ဟတ္ထံ ပက္ခိပိတွာ= သူ့ခံတွင်း၌ ငါ့ လက်ကို ထည့်ပြီး။ အဿ=ထိုသာမဏေ၏။ ဟဒယ မံသံ ဝါ=နှလုံးသားကို ဘော်မူလည်း။ မဒ္ဒါမိ= ကြိတ်ချေ ဖျက်ဆီးပေအံ့။ ဝါ= သို့မဟုတ်။ နံ=ထို သာမဏေကို။ ပါဒေ=ခြေ၌။ ဂဟေတွာ=ဆွဲကိုင်၍။ ပါရဂင်္ဂါယံ= ဂင်္ဂါမြစ်တစ်ဖက်ကမ်း၌။ ဒိပါမိ= ဝစ် လွင့်ပေအံ့။-

ဤ သုမနုသာမဏေဟာ နတ် မြဟွာတွေကို အစည်း အဝေးခိုင်းပြီး ငါ့ရေကိုလဲ ခပ်ယူ ငါ့ကိုလဲ အရှက်ရစေ တယ်။ ငါ ဤ သာမဏေကို ဖမ်းယူပြီး သူ့ခံတွင်း၌ ငါ့လက်ကို ထည့်ပြီး သူ့နှလုံးသားကိုသော်မူလည်း ငါ ကြိတ်ချေ ဖျက်ဆီးပစ်မယ်၊ သို့မဟုတ်လျှင် ခြေနှစ်ဘက်က ကိုင်ဆွဲပြီး ဂင်္ဂါမြစ်ရဲ့ ဟိုဘက်ကမ်းသို့ လွှင့်ပစ် လိုက် မယ်....။ အဲဒီ အကြံ နဲ့ ကိုရင်သုမနရဲ့ နောက်က

တတိယအကြိမ်

ကောင်းကင်သို့ တက်ပြီးလိုက်တယ်။ ကိုရင်သုမန-က ရဟန္တာရဲ့ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနဲ့ ရှေ့ကကြွတာ၊ နဂါးမင်းက နဂါးတန်ခိုးနဲ့ နောက်ကလိုက်တာ" ဘယ်မှာ စီပါ့မည်လဲ။

အေး....မစိတော့ပဲ ကိုရင်သုမန-က ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် သီတင်းသုံးနေတဲ့ တောရ ကျောင်းသို့ ရောက်၍ သောက်ရေအိုးကို ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် လက်သို့ ဆက်ကပ်ပြီး-

“ပိဝထ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် ဘုရား....။ ပိဝထ = သောက်သုံးတော်မူပါဘုရား။ အရှင်ဘုရား သောက်တော်မူပါ။ အနဝတဟံအိုင်က သောက်ရေပါဘုရား”-လို့ လျှောက်ထားတယ်။

အဲဒီလို လျှောက်တား နေတုန်း ပန္န ဂ န ဂါး မင်း နောက်က ရောက်လာပြီးတော့-

ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ သာမဏေရော မယာ အဒိန္နမေဝ ပါနီယံ ဂဟေတွာ အာဂတော၊ မာ ပိဝိတ္ထ။

ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ = အရှင်ဘုရား အနုရုဒ္ဓါ....။ သာမဏေရော = ရှင်သုမန သာမဏေသည်။ မယာ အဒိန္နမေဝ ပါနီယံ = တပည့်တော် မပေး အပ် တဲ့ သောက်ရေကို။ ဂဟေတွာ = ခိုးယူ၍။ (ဝါ) ခိုးခပ်၍။ အာဂတော = လာခဲ့ပါပြီ။ မာ ပိဝိတ္ထ = သောက်တော် မမူကြပါနဲ့ ဘုရား။

“အရှင်အနုရုဒ္ဓါဘုရား.... ရှင်သုမန သာမဏေသည် တပည့်တော် မပေးတဲ့ သောက်ရေကို သူ အနိုင်ကျင့် = သာဟသိကာဝဟာရခိုးခြင်းဖြင့် ခိုးလာပြီး အရှင်ဘုရား

ကို ရေတိုက်တာပါ။ အရှင်ဘုရား မသောက်ပါနဲ့။” လို့ ဆိုတဲ့အခါ—

အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ပြဿနာကို ကြာကြာမထားဘူး—

ဧဝံ ကိရ သာမဏေရ။ သာမဏေရ = ကိုရင်....။ ဧဝံ ကိရ = ဤ နဂါးမင်း ပြော တဲ့ အ တိုင်း မှ န သ လား။ “အေး.... သူ့ ရေကို သူမပေးဘဲ အဒိန္နာဒါနံ သိက္ခာပုဒ် ကို လွန်ကျူးပြီး ခိုးခပ်လာတယ်ဆိုတာ မှန်သလား ကိုရင်....” လို့ ရှင် အနုရုဒ္ဓါက မေးတော့— သုမန သာမဏေကလေးက—

ပိဝထ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား....။ ပိဝထ = စိတ်ချ၍သာ သောက်တော်မူကြပါ။ ဣမိနာ မေ ဒိန္နံ ပါနီယံ အာဟာရံ။ မေ = တပည့်တော်သည်။ ဣမိနာ = ဤ ပန္နဂနဂါးမင်းက။ ဒိန္နံ = စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးက နတ် မြဟ္မာတို့ရှေ့မှောက်ဝယ် အာမခံ၍ ပေးအပ်သည်သာ လျှင် ဖြစ်သော။ ပါနီယံ = သောက်ရေကို။ အာဟာရံ = ဆောင်အပ်ခဲ့တာပါဘုရား။

“တပည့်တော် သူ့ ရေကို ခိုးခပ်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ စကြဝဠာ တစ် တိုက် လုံး က နတ်မြဟ္မာတွေရဲ့ ရှေ့မှာ “ကိုရင် ခပ်ခိုင်လျှင်ခပ်ပါ” ဆိုလို့ “ခပ်ပါမယ် စိတ် ချ” ဆိုတော့ “ကောင်းပြီ ခပ်ပါ” ဤကဲ့သို့ သုံးကြိမ် တိုင်တိုင် သူ ခွင့်ပြုတာကို တပည့်တော် ခပ်ခဲ့တာပါ။ စိတ်ချလက်ချ သောက်တော်မူပါ” လို့ လျှောက်ထား တယ်။

ဤအရာမှာ နဂါးမင်းကလဲ ကိုရင်ကလေး ခိုးတယ်- လို့ ပြောဘယ်။ ကိုရင်ကလေးကလဲ နတ်မြဟ္မာတွေကို တတိယအကြိမ်

အသိသက်သေ ထူပြီး နဂါးမင်းပေးတဲ့ရေကို ခပ်ပါ
တယ်လို့ ပြောတယ်၊နတ်မြဟွာတွေ သက်သေ ရှိပေလို့
ပေါ့၊ မရှိလျှင် ကိုရင်ကလေးပဲ ရှုံးရမည်လို့ဖြစ်တယ်။

ထိုအခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက—

ဒီကာသဝသာမဏေရဿ မုသာကထနံ နာမ နတ္ထိ။
အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာသာမဏေ အဖို့ရာ
မုသားစကား ပြောကြားခြင်း ဆိုတာ လုံးဝမရှိ လို့
အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်ပြီး ကိုရင်ကလေးခပ်လာတဲ့ အနု
ဝတတ်ရေကို သောက်တော်မူတယ်၊ ထိုခဏမှာပင်
လေနာပျောက်ကင်း၍ ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်တော်
မူတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါက

နှစ်သိမ့်ဖြန်ဖြေစကား မိန့်ကြားခြင်း

ထိုအခါ ပန္နဂနဂါးမင်းက—

ဘန္တေ သာမဏေရေန+မှိ သဗ္ဗံ ဒေဝဂဏံ
သန္ဓိပါတေတွာ လဇ္ဇာပိတော၊ အဟ+မဿ ဟဒယံ
ဝါ ဖာလေဿာမိ၊ ပါဒေ ဝါ နံ ဂဟေတွာ
ပါရဂင်္ဂါယ ဒိပိဿာမိ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ သာမဏေ ရေန=
ရှင်သူမနသာမဏေသည်။ အဟံ = တပည့်တော်ကို။
သဗ္ဗံ ဒေဝဂဏံ=အလုံးစုံသော နတ်မြဟွာအပေါင်း
ကို။ သန္ဓိပါတေတွာ = စည်းဝေးစေ၍။ လဇ္ဇာပိ-
တော = အရှက်ခွဲအပ်သည်။ အမှိ = ဖြစ်ပါသည်
ဘုရား။ အဟံ = တပည့်တော်သည်။ အဿ=ထို

တတိယအကြိမ်

သာမဏေ၏။ ဟဒယံ ဝါ=နှလုံးကိုသော်မူလည်း။
ဗာလေဿာမိ = ကြိတ်ချေ (ရှူးသွပ်စေ) ပါအံ။
ဝါ=သို့မဟုတ်။ နံ = ထို သာမဏေကို။ ပါဒေ
ဂဟေတွာ=ခြေ၌ ဆွဲကိုင်၍။ ပါရဂင်္ဂါယ=ဂင်္ဂါမြစ်
၏ တစ်ဘက်ကမ်း၌။ ဒိပိဿာမိ = ပစ် လွှင့် ပါ အံ
ဘုရား။

ခုထက်တိုင် “အောက်ကလဲနေသေး၊ အ ရှုံး လဲ
ပေး” တဲ့ စကားမျိုး ပြောနေတယ်။ “အရှင်ဘုရား....
သုမနသာမဏေကလေးဟာ တပည့်တော်ကို အားထုံး
စကြဝဠာတိုက်အတွင်းရှိ နတ်မြဟ္မာများကို စည်းဝေး
စေပြီး အရှက်ခွဲအပ်ခဲ့ပါတယ်၊ တပည့်တော် ထိုသာမ
ဏေ၏ နှလုံးကိုသော်မူလည်း ကြိတ်ချေ (ရှူးသွပ်စေ)
ရပါမယ်ဘုရား၊ သို့မဟုတ် ခြေနှစ်ဘက်တို့ကို ကိုင်ဆွဲပြီး
ဂင်္ဂါမြစ်ရဲ့ ဟိုဘက်ကမ်းသို့ လွှင့် ပစ် ရ ပါ လိမ့် မယ်
ဘုရား” ဤကဲ့သို့ ပြောကြားတယ်။

ထိုအခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

မဟာရာဇ သာမဏေရော မဟာနုဘာဝေါ တုဗ္ဗေ
သာမဏေရေန သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမေတုံ န သက္ခိဿထ၊
ခမာပေတွာ နံ ဂစ္ဆထ။

မဟာရာဇ=ပန္နဂမည်လျှင်း မြတ်သောနဂါးမင်း....၊
သာမဏေရော = ကို ရင် သု မ န သာ မ ဏေ သည်၊
မဟာနုဘာဝေါ= ကြီးသော အာနုဘော် ရှိ၏။ တုဗ္ဗေ=
သင်တို့သည်။ သာမဏေရေန = သုမနသာမဏေနှင့်။
သဒ္ဓိံ=တကွ။ သင်္ဂါမေတုံ=သူရှုံး ငါနိုင် အပြိုင်စစ်ပွဲ
ဆင်နွှဲခြင်းငှာ။ န သက္ခိဿထ = စွမ်း နိုင် ကြ လိမ့် မည်
တတိယအကြိမ်

၁၃၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မဟုတ်။ နံ-ထို သုမနသာမဏေကို။ ခမာပေတွာ= မိမိပြောမှားခဲ့သောအပြစ်တို့ကို သည်း ခံ စေ ကြောင်း ကန်တော့တောင်းပန်ပြီး။ ဂစ္ဆထ = ပြန်သွားကြကုန် လော့။

ပဉ္စဂနဂါးမင်း.... ရှင်သုမနသာမဏေဟာ တန်ခိုး အာနုဘော် ကြီးမြတ်သူဖြစ်တယ်။ အသင်နဂါးမင်းတို့ ဟာ ရှင်သုမနသာမဏေနဲ့ စစ်ပြိုင်ရန် စွမ်းနိုင်ကြလိမ့် မည်မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ မိမိကျူးကျော်ပြောမှားခဲ့တဲ့ အပြစ်များကို တောင်းပန် ဝန်ချကန်တော့ပြီး ကိုယ့်နေ ရာကိုယ် ပြန်သွားကြ လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

နဂါးမင်းက တပည့်အဖြစ်ခံယူခြင်း

အေး.... နဂါးမင်းက ပြောလို့သာပြော+ လိုက် လို့သာလိုက်လာရတာ၊ ကိုရင်ကလေးကို မနိုင်ဘူး ဆိုတာ သူ့အသိဆုံးပါ။ အခြားသူတို့ထက် သူက ပိုသိတာ ပေါ့။ ဟို-အနဝတတ်အိုင်မှာ သုမနသာမဏေ (မြဟ္မာ ကြီး)က ခြေထောက်နဲ့ နင်းထားတော့ သူ မျက်မှာကို တောင်မှ အပေါ်မမော့နိုင်ဘူး။ သို့သော် သူက နတ် တွေ မြဟ္မာတွေရဲ့ အကြားမှာ အရှက်တကွ အကျိုးနဲ့ ဖြစ်လို့ သူ လိုက်လာတာ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ယခုလို ဖြန်ဖြေစကား ပြောကြား တော့ နဂါးမင်းအဖို့ ထွက်ပေါက်ရသွားတယ်။ ဒီတော့ "ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ရဲ့ မျက်နှာကိုထောက်ပြီး ကန် တော့ရမှာပ" လို့ ပြောဆို ဝန်ချတောင်းပန် ကန် တော့တယ်။ ပြီးတော့မှ ပြန်ခါနီး သူ ဘာပြောသလဲ- ဆိုတော့-

ဘတိယအကြိမ်

ဣတော ပဋ္ဌာယ အနောတတ္တဥဒကေန အတ္ထေ သတိ တုမ္ဘာကံ အာဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ မယံ ပဟိဏေယျာထ၊ အဟမေဝ အာဟရိတွာ ဒဿာမိ။

ဘန္တေ = ကိုရင်သုမနအရှင်ဘုရား....။ ဣတော ပဋ္ဌာယ = ယခုအချိန်ကစ၍။ အနောတတ္တဥဒကေန = အနဝတတ်အိုင်ကရေဖြင့်။ အတ္ထေ = အလိုသည်။ သတိ = ရှိလတ်သော်။ တုမ္ဘာကံ = အရှင်ဘုရားတို့၏။ အာဂမနကိစ္စံ = လာရောက်ဖွယ်ကိစ္စသည်။ နတ္ထိ = မရှိပါ။ မယံ = တပည့်တော်အား၊ (ဝါ) တပည့်တော်၏ အထံသို့။ ပဟိဏေယျာထ = သတင်းသာ ပို့လိုက်ကြပါ။ အဟမေဝ အာဟရိတွာ ဒဿာမိ = တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် ရေခပ်ပြီး လာရောက်ပို့လှူပါမယ်။

အရှင်ဘုရား.... ယခုအချိန်ကစပြီး အနဝတတ်အိုင်က ရေကို အလိုရှိလျှင် အရှင်တို့ လာဖွယ်ကိစ္စ မရှိပါ။ တပည့်တော်ထံ သတင်းစကားကိုသာ ပို့လိုက်ကြပါ။ တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် ရေခပ်ပြီး လာရောက်လှူဒါန်းပါမယ်။ ဤကဲ့သို့ ပြောကြားပြီး ပဉ္စဂနဂါးမင်း အနဝတတ်အိုင်သို့ ပြန်သွားပြီ။ အရှင် အနုရုဒ္ဓါလဲ နေကောင်းပြီ။

ရဟန်းများက

သာမဏေကလေးကို ကျီစားကြခြင်း

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မထေရ်လဲပဲ ရှင်သုမနသာမဏေကို ခေါ်ဆောင်၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ကြွတော်မူတယ်။ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အနုရုဒ္ဓါပြန်လာသည်ကို သိတော်မူပြီး ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး ဆောက်လုပ်တဲ့ ပုဗ္ဗာရုံ

ကျောင်းတော်က နေပြီး အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ် မြန်ကြွလာသည်ကို ကြည့်ရှုနေတော်မူတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါနဲ့ သုမနသာမဏေဝယ်တို့ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း ရောက်ကြတဲ့အခါ ရဟန်းတော်များကလဲ မထေရ်ကြွလာသည်ကို မြင်ကြတော့ ခရီးဦးကြိုဆိုပြီး သပိတ်+သင်္ကန်းကို လှမ်းယူကြတယ်။ ထိုအခါ အချို့အချို့ ကစားကျီစယ်တတ်တဲ့ ရဟန်းများက ကိုရင် သုမနသာမဏေကလေးကို သွားပြီး ဦးခေါင်းကိုင်လှုပ်၊ နားရွက်ကိုင်လှုပ်၊ လက်မောင်းကလေးကိုင်လှုပ် လှုပ်ပြီး-

“ကိံ သာမဏေရ ဗုဒ္ဓကနိဋ္ဌ န ဥက္ကဏ္ဍိတော+သိ။ သာမဏေရ=ကိုရင်....။ ဗုဒ္ဓကနိဋ္ဌ=ညီလေး....။ ကိံ=အသို့နည်း။ န ဥက္ကဏ္ဍိတော အသိ = မပျင်းရိပဲ ရှိရဲ့လား။ ကိုရင်....ညီလေး....ဒီသာသနာမှာ ပျော်ရဲ့လား” လို့ ပြောဆိုကြကာ ချစ်လွန်းလို့ ဦးခေါင်းကိုင်လှုပ်၊ နားရွက်ကိုင်လှုပ်၊ လက်မောင်းကလေးကိုင်လှုပ် ပြောဆိုပြုလုပ်ကြတာကို မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူတယ်။

ထိုရဟန်းတို့၏ ကျီစယ်သမှုပြုပုံကို မြင်တော်မူတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်တော်မှာ ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်တော်မူတယ်။

ဘာရိယံ ဝတိ+မေသံ ဘိက္ခုနံ ကမ္မံ၊ အာသီဝိသံ ဝိဂါယ ဂဏန္တာဝိယ သာမဏေရံ ဂဏန္တိ၊ နာ-ဿ အာနုဘာဝံ ဇာနန္တိ၊ အဇ္ဇ မယာ သုမနသာမဏေရဿ ဂုဏံ ပါကဋံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

တတိယအကြိမ်

ဣမေသံ ဘိက္ခုနံ= ဤရဟန်းတို့၏။ ကမ္မံ=အလုပ်
 ကား။ ဘာရိယံ ဝတ= ဝန် လေး လှ စွ တ ကား....။
 အာသိဝိသံ=လျှင်သော အဆိပ်ရှိတဲ့ မြွေပွေး မြွေ
 ဟောက်ကို။ ဂိဝါယ ဂဏှန္တာဝိယ= လည်ပင်း၌ ဆုပ်
 ကိုင်သောသူတို့ကဲ့သို့။ သာမဏေရံ= သာမဏေငယ်
 ကို။ ဂဏှန္တိ = ဆုပ်ကိုင်ကြကုန်၏။ အဿ=ထို သာမ
 ဏေငယ်၏။ အာနုဘာဝံ= တန်ခိုးတေဇော် အာနု
 ဘော်ကို။ န ဇာနန္တိ= မသိကြကုန်။ အဇ္ဇ=ယနေ။
 မယာ= ငါဘု ရား သ ည်။ သုမနသာမဏေရဿ=
 သုမနသာမဏေငယ်၏။ ဂုဏံ= ဂုဏ် ကျေး ဇူး ကို။
 ပါကဋံ= ထင်ရှားအောင်။ ကာတံ = ပြုခြင်းငှါ။
 ဝဒ္ဓတိ=သင့်၏။

အင်း.... ဒီရဟန်းတွေလုပ်ပုံဟာ လွန်စွာ ဝန်လေးလှ
 ချေတကား....၊ အဆိပ်ထန်တဲ့မြွေကို လည်ပင်းက ကိုင်
 ပြီး ရှေ့တိုးနောက်ဆုတ် ပြုလုပ်ကြသလို ကိုရင်ကလေး
 ကို သူတို့ ဆုပ်ကိုင်ကြတာပါလား၊ သာမဏေငယ်ရဲ့
 တန်ခိုးအာနုဘော်ကို ဒီရဟန်းတွေ မသိကြဘူး၊ ယနေ့
 ငါဘုရား သုမနသာမဏေ၏ ဂုဏ်ကို ထင်ရှားအောင်ပြု
 မှ သင့်လျော်တော့မည်-ဟု အကြံဖြစ်တော်မူတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မထေရီလဲ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ လာ
 ရောက်ရှိခိုးပြီး အပြစ်လွတ်ရာက ထိုင်နေတော်မူတယ်။
 မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင် အနုရုဒ္ဓါနှင့် အဝေ့အစပ်
 ပဋိသန္ဓာရစကား နိုးနှောပြောဟော နေတော်မူတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ရှင်သုမနဏ်၊
တန်ခိုးဂုဏ်ကို ဖော်ထုတ်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အေနုရုဒ္ဓါနှင့် ပဋိသန္ဓာရ စကား ပြောကြား၊ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်ကို မိန့်တော်မူသည်မှာ-

အာနန္ဒ အနောတတ္တဥဒကေန+မ္ပိ ပါဒေ ဓောဝိ-
တုကာမော၊ သာမဏေရာနံ ဘဒ္ဒံ ဒတွာ ပါနီယံ
အာဟရာပေဟိ။

အာနန္ဒ=ချစ်သား အာနန္ဒာ....။ အဟံ-ငါဘုရား
သည်။ အနောတတ္တဥဒကေန = အနဝတတ်အိုင်က
ရေစင်ဖြင့်။ ပါဒေ=ခြေတို့ကို။ ဓောဝိတုကာမော=
ဆေးခြင်းငှါ အလိုရှိသည်။ အမ္ပိ = ဖြစ် ပေ ၏။
သာမဏေရာနံ = သာမဏေတို့အား။ ဘဒ္ဒံ ဒတွာ=
အိုးကိုပေး၍။ ပါနီယံ=အနဝတတ်အိုင်က သောက်
ရေကို။ အာဟရာပေဟိ = အခပ်ခိုင်းလော့။

ချစ်သားအာနန္ဒာ ငါဘုရား အနဝတတ်အိုင်က
ရေနဲ့ ခြေဆေးလိုတယ်၊ သာမဏေများအား ရေအိုး
ပေးပြီး အနဝတတ်အိုင်က- ရေကို အခပ်ခိုင်းရမည်
လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာက ပုဗ္ဗာရုံ
ကျောင်းမှာရှိတဲ့ သာမဏေတို့ကို အချက်ပေးတုံးခေါက်
ခေါ်လိုက်တော့ ကြီးကြီးငယ်ငယ် သာမဏေ ငါးရာ
စုဝေး ရောက်ရှိလာကြတယ်၊ ထို သာမဏေတွေထဲမှာ
သုမနသာမဏေသည် အငယ်ဆုံးဖြစ်တယ်။

သာမဏေငါးရာ စုဝေးမိကြတော့ အရှင်အာနန္ဒာက
အကြီးဆုံး ကိုရင်ကို-

တတိယအကြိမ်

သာမဏေရ သတ္တာ အနောတတ္တဒဟဉဒကေန ပါဒေ ခေဝိတုကာမော ဃဋံ အာဒါယ ဂန္ဓာ အာဟာရ။

သာမဏေရ=ကိုရင်....။ သတ္တာ=မြတ်စွာဘုရား သည်။ အနောတတ္တဒဟဉဒကေန= အနဝတတ်အိုင် ကရေဖြင့်။ ပါဒေ=ခြေတော်တို့ကို။ ခေဝိတုကာ- မော= ဆေးတော်မူလို၏။ ဃဋံ အာဒါယ = အိုးကို ယူ ဆောင် ၍။ ဂန္ဓာ = သွားပြီးလျှင်။ ပါနီယံ= သောက်ရေကို။ အာဟာရ=ခပ်ယူခဲ့လော့။

ကိုရင်.... မြတ်စွာဘုရား အနဝတတ်အိုင်က ရေနဲ့ ခြေတော်ဆေးတော်မူလိုတယ်။ ကိုရင် အိုးကို ယူသွား ပြီး အနဝတတ်အိုင်က သောက်ရေကို ခပ်ခဲ-ဟု မိန့် တော် မူ လေ လျှင် သာမဏေကြီးက- “န သက္ကောမိ ဘန္တေ။ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ န သက္ကောမိ=တပည့် တော် မစွမ်းနိုင်ပါ” ဟူ၍ ပြန်လျှောက်တတ်။

မထေရ်မြတ်သည် ကျန်တဲ့ ကိုရင် သာ မ ဇေ တို့ ကို လည်း အစဉ်အတိုင်း မေးတော်မူလေရာ ကျန်သော သာ မ ဇေ ကြီး တို့ က လည်း ထိုအတူပင် မခပ်နိုင် ကြောင်း ပြန်၍ လျှောက်ထားကြတယ်။

ဤအရာ၌ မေးဖွယ်ရှိလာပြန်သည်ကား-

ဤကိစ္စ၌ တန်ခိုးကြီးပြီး ရ ဟန္တာ ဖြစ် ကြ သည့် ပဏ္ဍိတသာမဏေတို့လို သံကိစ္စသာမဏေတို့လို မပါရှိ ထူးလား-ဟု မေးဖွယ်ရှိသည်။

အဖြေကား- ရှိကြပါ၏။ သို့သော် ထိုတန်ခိုးရှိသူ ရဟန္တာသာမဏေတို့က- နာ+ယံ အမှာကံ ဗဒ္ဓေါ

တတိယအကြိမ်

၁၃၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မာထာပုဇ္ဇော၊ သုမနသာမဏေရဿေဝ ဗဒ္ဓေါ။ ဤ
ပန်းထုပ်ကြီးကား ငါတို့အတွက် ဖွဲ့ချည်အပ်တဲ့ ပန်း
ထုပ် မဟုတ်ဘူး၊ သုမနသာမဏေအတွက်သာ ဖွဲ့ချည်
အပ်တဲ့ပန်းထုပ်ဖြစ်တယ်။ ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်သိရှိကြ၍
အနဝတတ်အိုင်က ရေကို မခပ်လိုကြခြင်း ဖြစ်တယ်။
ပုထုဇန်သာမန် သာမဏေတို့ကမူမတတ်နိုင်၍ ပယ်ကြ
ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဒုတိယအကြိမ် သုမနသာမဏေ

အနဝတတ်အိုင်သို့ ရေစာခပ်ကြချီခြင်း

နောက်ဆုံး ရှင်သုမနသာမဏေအလှည့်သို့ ရောက်
ယာတဲ့အခါ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်က -

သာမဏေရ သတ္တာ အနောတတ္တဒဟဥဒကေန
ပါဒေ ဓောဝိတုကာမော၊ ကူဠံ အာဒါယ ကိရ ဥဒကံ
အာဟရ။

သာမဏေရ = ကိုရင် သုမနသာမဏေ....။
သတ္တာ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနောတတ္တဒဟဥဒ-
ကေန=အနဝတတ်အိုင်ကရေဖြင့်။ ပါဒေ=ခြေတော်
တို့ကို။ ဓောဝိတုကာမော=ဆေးကြောတော်မူလို၏။
ကူဠံ အာဒါယ=အိုးကို ယူသွားပြီး။ ဥဒကံ အာဟရ
ကိရ=အနဝတတ်ရေကို ခပ်ယူခဲ့တဲ့။

ကိုရင်....မြတ်စွာဘုရား အနဝတတ်အိုင်က ရေနဲ့
ခြေတော်ဆေးလိုတယ်။ ဒီတော့ ကိုရင် အိုးကို ယူသွား
ပြီး အနဝတတ်အိုင်ကရေကို ခပ်ခဲ့တဲ့- အဲဒီလို အရှင်
အာနန္ဒာက အမိန့်ရှိတဲ့အခါ ကိုရင်သုမနသာမဏေက -

တတိယအကြိမ်

သတ္တရိ အာဟာရာပေန္တေ အာဟာရိဿာမိ၊ မြတ်စွာ ဘုရားက အခပ်ခိုင်းတော်မူလျှင် ခပ်ဆောင် ရမှာပါ ဘုရား-လို့ အရှင်အာနန္ဒာအား ဝန်ခံစကား လျှောက် ထားပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီး-

“ဘန္တေ အနောတတ္ထတော ကိရ မံ ဥဒကံ အာဟာ- ရာပေထ။ မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်ကို အနဝတတ် အိုင်ကရေကို အခပ်ခိုင်းတော်မူကြပါသလား ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က လဲပဲ “အာမ သုမန=အိမ်း.... အ ခပ် ခိုင်း တ ယ် ချစ်သား သုမန” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

ထိုအခါ ကိုရင်သုမနက ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး ရေစက်ချပွဲတုန်းက ကျောင်းအမကြီး ပိသာခါလှူထား တဲ့ သေနာသနပရိဘောဂ=ကျောင်းအသုံး အဆောင် အဖြစ် လှူထားအပ်သည့် ရွှေသားစစ်ကို ကြိတ်၍ ပြုအပ်သော အိုးတို့အနက်မှ သောက်ရေအိုးအလုံး ခြောက်ဆယ်ခန့် ရေဆံ့သော ရွှေအိုးကြီးတစ်လုံးကို အခန်းထဲမှ မိမိလက်ဖြင့် ဆွဲထုတ်လာပြီး အပြင်ရောက် တဲ့အခါ အားလုံး သံဃာ့ပရိသတ် ရှေ့မှောက်မှာပင်-

ဣဓိနာ မေဥက္ခိပိတွာ အံသကုဋေ ဌပိတေန အတ္ထော နတ္ထိ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ ဣဓိနာ=ဤ ရွှေအိုးကြီးကို။ ဥက္ခိပိတွာ=ချီမ၍။ အံသကုဋေ= ပခုံးစွန်း၌။ ဌပိတေန= ထားသဖြင့်။ အတ္ထော=အကျိုးသည်။ နတ္ထိ=မရှိ။ ဒီအိုး ကြီးကို ပခုံးပေါ်ထမ်းသွားလို့ ဘာအကျိုးရှိမည်လဲ၊ အားလုံးပဲ အံ့ဩစေတော့” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အောက်ကို တွဲရရွံချပြီး ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ရေအိုး

ကြီး ဆွဲသွားသလို ကြွတယ်) ယူနေဘဝင်းဆယ် ခရီး ပေါက်တော့ အနဝတတ်အိုင်သို့ ရောက်ပြီ။

နဂါးမင်းက ခရီးဦးကြို ပြုစုခြင်း

ပန္နဂနဂါးမင်းသည် ကိုရင်သုမန ကြွလာသည်ကို အဝေးကပင် မြင်ပြီး ခရီးဦးကြို၍ သာမဏေထံမှ အိုးကို ပခုံးစွန်းဖြင့် ထမ်းယူပြီး-

ဘန္တေ တုမေ့ မာဒိသေ ဒါသေ ဝိဇ္ဇမာနေ ကဿာ သယံ အာဂတာ၊ ဥဒကေန+တ္ထေ သတိ ကဿာ သာသနမတ္တမ္ပိ န ပဟိဏထ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား....။ တုမေ့ = အရှင်ဘုရား တို့သည်။ မာဒိသေ = တ ပည့် တော် ကဲ့ သို့ သော။ ဒါသေ=တပည့်ရင်းတစ်ယောက်သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ= ထင်ရှားရှိပါလျက်။ ကဿာ = အ ဘယ့် ကြောင့်။ သယံ = ကိုယ်တိုင်။ အာဂတာ = ကြွလာကြရပါ သနည်းဘုရား။ ဥဒကေန အတ္ထေ သတိ=အနဝတတ် အိုင်က ရေကို အလိုတော်ရှိလျှင်။ ကဿာ=အဘယ့် ကြောင့်။ သာသနမတ္တမ္ပိ=သတင်းက လေးမျှသော်လဲ။ န ပဟိဏထ=မပို့ကြပါသလဲဘုရား။

အရှင်ဘုရား.... အရှင်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော် လို တပည့်ရင်း ကျွန်ရင်း တစ်ယောက်ရှိနေပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ကိုယ်တိုင် ကြွလာကြရပါသလဲဘုရား၊ အနဝတတ်အိုင်က ရေကို အလိုရှိလျှင် ဘာကြောင့် သတင်းစကားမျှ မပို့ကြတာလဲ၊ ပို့လျှင် တပည့်တော် ကိုယ်တိုင် လာမှာပေါ့။ အဲဒီလိုပြောပြီး ကိုရင်ယူလာ တဲ့အိုးဖြင့်ပဲ အနဝတတ်အိုင်က ရေကို နဂါးမင်းခပ်

တယ်။ (ပန္နဂနဂါးမင်းဟာ ဇာတိရပ်အတိုင်း ဆိုလျှင်
နဂါးရုပ်ပဲ၊ ဖန်ဆင်းထားတဲ့ အခါကျတော့ နတ်ရုပ်
ပေါ့။)

အေး.... အဲဒီလို အိုးဖြင့်ရေခပ်ပြီးမှ နဂါးမင်းက-

ပုရတော ဟောထ ဘန္တေ၊ အဟမေဝ အာဟရိ-
ဿာမိ။ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား ။ ပုရတော ဟောထ=
ရှေ့က ဖြစ်တော်မူ = ကြွတော်မူကြပါ။ အဟမေဝ
အာဟရိဿာမိ=တပည့်တော်ပဲ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါမည်။
(အရှင်ဘုရား ရှေ့ကကြွပါ။ တပည့်တော်ပဲ ဆောင်
ကြင်းပါမယ်ဘုရား) လို့ ငြောက်ထွက်တယ်။ ကိုရင်
သုမနက-

တိဋ္ဌထ တုမှေ မဟာရာဇ၊ အဟမေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန
အာဏတ္ထော။ မဟာရာဇ=ပန္နဂမည်လျှင်း အို-နဂါး
မင်း....။ တုမှေ=သင်နဂါးမင်းတို့သည်။ တိဋ္ဌထ=နေရစ်
ကြပါကုန်လော့။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန = မြတ်စွာဘုရားက။
အဟမေဝ=ကိုရင့်ကိုသာလျှင်။ အာဏတ္ထော = ခေခိုင်း
အပ်လေပြီ။

ပန္နဂနဂါးမင်း.... နေရစ်ပါ။ မြတ်စွာဘုရားက
ကိုရင့်ကို ခိုင်းအပ်တာပါ လို့ ဆိုတော့ ပန္နဂနဂါး
မင်းကလဲ ရဟန္တာကိုရင်ကလေးက ပြောတာဖြစ်လို့
ထပ်မပြောတော့ပဲ နေရစ်တယ်။

ပြီးမှ ကိုရင်သုမနက အိုးအလုံး-၆၀-ခြောက်ဆယ်
ဆံ့တဲ့ ရွှေအိုးကြီးကို လက်နဲ့ကိုင်ပြီး ကောင်းကင်
ခရီးဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားတယ်။ ဘုရားကိုယ်တော်
မြတ်က မြင်တော်မူတယ်ဆိုလျှင်ပဲ-

“ပဿထ ဘိက္ခဝေ သာမဏေရဿ လီလံ၊
အာကာသေ ဟံသရာဇာ ဝိယ သောဘတိ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
သာမဏေရဿ = သာမဏေကလေး၏။ လီလံ=တင့်
တယ်စံပယ်ပုံကို။ ပဿထ=ရှုကြလော့။ သေ-သော=
ဤ ကိုရင်သုမနသည်။ အာကာသေ=ကောင်းကင်၌။
ဟံသရာဇာ ဝိယ = ယသံမင်းကဲ့သို့။ သောဘတိ=
တင့်တယ်ပေ၏။

ချစ်သားတို့.... ကိုရင်ကလေးရဲ့ တင့်တယ်ပုံကို
ကြည့်ကြစမ်း၊ ကောင်းကင်မှာ ဟင်္သာမင်းကြီးလို တင့်
တယ်လိုက်ပါဘိ၊ ဤကဲ့သို့ မိန့်၍ မြတ်စွာဘုရား က
ရဟန်းတို့ကို ပြတော်မူတယ်။ ကိုရင်သုမနကလဲ သောက်
ရေအိုးကြီးကို ဘုရားရှေ့မှာချပြီး မြတ်စွာဘုရားကို
ရှိခိုး၍ မားမား မတ်မတ် ရပ်တည်နေတယ်။

သာသနာ၌ ရဟန်းအဖြစ် အမွေရသူနှစ်ဦး

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက-

ကတိဝဿော+သိ တံ သုမန။ သုမန= ချစ်သား
သုမန....။ တံ = သင်ချစ်သားသည်။ ကတိဝဿော=
အဘယ်နှစ်နှစ်ရှိသည်။ အသိ=ဖြစ်သနည်း။ ချစ်သား....
ဘယ်နှစ်နှစ်ရှိပြီလဲ လို၊ မေးတဲ့အခါ ကိုရင်ကလေး
သုမနက “သတ္တဝဿော+မိ ဘန္တေ။ ဘန္တေ=မြတ်စွာ
ဘုရား....။ အဟံ=တပည့်တော်သည်။ သတ္တဝဿော=
ခုနစ်နှစ်ရှိသည်။ အမိ = ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဤကဲ့သို့
လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

တတိယအကြိမ်

တေန ဟိ သုမန အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခု ဟောဟိ။
 တေန ဟိ = သို့တပြီးကား။ သုမန = ချစ်သားသုမန...။
 တုံ = သင်ချစ်သားသည်။ အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ = ယနေ့က စ၍။
 ဘိက္ခု = ဥပသမ္ပဒဇောတ် မြတ် ဖော ရ ဟန်း သည်။
 ဟောဟိ = ဖြစ်စေ။

အေး...ကိုရင်သုမန... ဒီလိုဆိုလျှင် ယနေ့ကစပြီး
 တော့ သင်သည် ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူတယ်။
 ဒါကို "ဒါယဇ္ဇဥပသမ္ပဒါ = အမွှေးပေးတဲ့ ရဟန်း
 ခံခြင်း" လို့ ခေါ်တယ်။ ထိုအချိန်ကစပြီး ရှင်သုမနကို
 သာမဏေ လို့ မခေါ်ရတော့ဘူး၊ ယ နေ့ အ လို
 ဦးသုမနရဟန်း လို့သာ ခေါ်ရတော့တယ်။ ရဟန္တာ
 လဲဖြစ် + အံ့ဩလောက်အောင်လဲ တန်း ခိုး ကြီး တော့
 ပေးလဲပေးထိုက်လှပါတယ်။

ဒီသာသနာမှာ ဒါယဇ္ဇရဟန်း အဖြစ်ရတာ နှစ်ပါး
 ရှိတယ်-

ဒွေ ယေဝ ကိရ သာမဏေရာ သတ္တဝဿိကာ
 ဥပသမ္ပဒံ လဘိံသု အယဉ္ဇ သုမနော သောပါကော
 စ။ (မှတ်ဖွယ်ပေါ့)

ဘောန္တော = ဒဂို - သူ တော် ကောင်း တို့...။
 အယဉ္ဇ သုမနော = ဤ ယခု ကိုရင်သုမနလည်း
 ကောင်း။ သောပါကော စ = သောပါကသာမဏေ
 လည်းကောင်း။ ဣတိ = ဤသို့။ ဒွေ ယေဝ သာမဏေ
 ရာ = သာမဏေနှစ်ပါးတို့သည်သာ။ သတ္တဝဿိကာ =
 ခုနစ်နှစ်ရှိကြကုန်လျက်။ ဥပသမ္ပဒံ = ရဟန်းအဖြစ်ကို။
 လဘိံသု ကိရ = ရကြလေကုန်ပြီ။

တတိယအကြိမ်

ခုနစ်နှစ်သားအရွယ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းအဖြစ် အမွေပေးခံရတဲ့ သာမဏေဟာ နှစ်ပါးရှိကြတယ်။ ယခု ကိုရင်သုမနရယ် + အားထုံးကြားဖူးကြတဲ့ ကိုရင်သောပါကရယ်၊ အဲ သူတို့ကို သိမ်ထင် ကမ္မဝါဖတ်ပြီး ရဟန်းခံရတာမဟုတ်ဘူး။ ခုနစ်နှစ်သားအရွယ် သာမဏေငယ်ကလေးကို “အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုဟောတိ=ယနေ့ကစ၍ ချစ်သား ဥပသမ္ပဒဇာတ် ရဟန်းဖြစ်စေ” ဟု အမိန့်ရှိတော် မူသည်ကိုပင် “ဒါယဇ္ဇ-ဥပသမ္ပဒါ” ဟူ၍ ခေါ်တယ်။

ကိုရင် သုမနကို ဒါယဇ္ဇဥပသမ္ပဒါနဲ့ ရဟန်းအဖြစ် ခွင့်ပေးပြီး ထိုနေ့ညနေချမ်းမှာ ဓမ္မသဘာ=ဓမ္မာရုံကြီးအတွင်း၌ ရဟန်းတော်များညီမှု စည်းဝေးကြပြီး-

အစ္ဆရိယံ အာဝုသော၊ ဝေရူပေါ ဟိ နာမဒဟရ သာမဏေရဿ အာနဘာဝေါ ဟောတိ၊ နနေဒ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဝေရူပေါ အာနဘာဝေါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။

အာဝုသော= ငါ့ရှင်တို့....။ အစ္ဆရိယံ = လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ ချီး ထိုက် ပါ ပေ စွ။ ဒဟရသာမဏေရဿ= ခုနစ်နှစ်အရွယ် နနယ်လှတဲ့ သာမဏေငယ်ကလေး၏။ အာနဘာဝေါ နာမ= တန်ခိုးတေဇော် အာနဘော်စဉ်လျက်။ ဝေရူပေါ=ဤသို့ အံ့ဩ၍မကုန်နိုင်သော သဘောရှိသည်။ ဟောတိ= ဖြစ်ပါဘိ၏။ နော= ငါတို့သည်။ ဣတော ပုဗ္ဗေ= ဤအချိန်မှ ရှေးဘုန်းကဆိုလျှင်။ ဝေရူပေါ အာနဘာဝေါ= ဤသို့သဘောရှိတဲ့ တန်ခိုး အာနဘော်ကို။ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော= ရှေးအခါက မမြင်အပ်စဖူး။-

ဤကဲ့သို့ ရဟန်းတော်များ ပြောဆိုနေခိုက် မြတ်စွာ ဘုရား ကြွလာတော်မူပြီး-

ကာယ နှ+တ္ထ ဘိက္ခဝေ တေရဟိ ကထာယ သန္ဓိ-
သိန္ဓာ=ချစ်သားတို့ ယခုဘယ်စကားနဲ့ညှိမှု စည်းဝေး
နေကြသနည်းဟု မေးတဲ့အခါ.... "ဣမာယ နာမ=
တပည့်တော်များကို ကိုရင်သုမနရဲ့ တန်ခိုးဂုဏ်နှင့် စပ်
သော စကားနဲ့ညှိမှု စည်းဝေးနေကြ ပါတယ်ဘုရား"
လို့ လျှောက်ထားကြဟယ်။

အသက်ငယ်သော်လည်း တရားအားထုတ်လျှင်
ရဟန္တာဖြစ်နိုင်ခြင်း

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက-

ဘိက္ခဝေ မမ သာသနေ ဒဟရောပိ သမ္မာ
ပဋိပဇ္ဇော ဝေရူပံ သမ္ပတ္တိံ လဘတိ ယေဝ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။ မမ
သာသနေ= ငါဘုရား၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။
ဒဟရောပိ= အသက်အရွယ် ငယ်သူပင် ဖြစ်လင့်ကစား။
သမ္မာ= ကောင်းစွာ။ ပဋိပဇ္ဇော= ကျင့်ကြံကြိုး ကုတ်
အားထုတ်သည်ရှိသော်။ ဝေရူပံ=ဤသို့ ကိုရင်သုမနရဲ့
တန်ခိုးအာနုဘော်ကဲ့သို့ သဘောရှိသော။ သမ္ပတ္တိံ=
သာသနာတော်၏ စည်းစိမ်သမ္ပတ္တိကို။ လဘတိယေဝ=
ရနိုင်သည်သာ။

တတိယအကြိမ်

၁၄၆ ထိပိဋကဓရ ယောဇနိတရား (ထတိယတွဲ)

အေး..... အသက်အရွယ် ငယ်တဲ့ ကိုရင်ကလေးပင် ဖြစ်စေကာမူ သမ္မာပဋိပတ်ကို ကျင့် ကြံ လျှင် တန် ခိုး အာနုဘော်နှင့်ပြည့်စုံမှုဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိသမ္ပတ္တိကို ကော်ရနိုင် တယ် ရဟန်းတို့..... ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီးလျှင်-

ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု၊
ယုဇ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနော။
သော+မံ လောကံ ပဘာသေတိ၊
အတ္တာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။ ။

ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
ဒဟရော=အသက်အရွယ် ပျိုနုငယ်သော။ ယော
ဘိက္ခု = အကြင်ရဟန်းသည်။ ဟဝေ-ကေန္တေန=
စင်စစ်ကော် အမှန်အားဖြင့်။ ဗုဒ္ဓသာသနော=မြတ်စွာ
ဘုရား ဟောကြားထုံးပြု ဆုံးမလေရာ သာသနာ၌။
ယုဇ္ဇတိ=အစွန့်မယုတ် မတွန့်ဆုတ်ပဲ အားထုတ်ပေ၏။
သော ဘိက္ခု=အားထုတ်ကြိုးပမ်း ထိုရဟန်းသည်။
အတ္တာ= အရောင်မလွယ် နှောင်သည့်နှယ်သို့ မှောင်
ကွယ်ကြိုကြိုက် တိမ်တိုက်စသည်မှ။ မုတ္တော=စင်ကြယ်
သန့်ရှင်း ကင်းလွတ်သော။ စန္ဒိမာ ဣဝ=ကောင်း
ကင်တဝန်း လှည့်လည်ထွန်းသား လဝန်းယုန်အိမ်
ပုဏ္ဏမိန်ကဲ့သို့။ ဣမံ လောကံ=ခန္ဓာစသည် အတည်
တည်ပြားထ ဤတရား လောကကြီးကို။ ပဘာ-
သေတိ = မဂ်ဉာဏ်ရောင်ဝင်း အခေါင်ချဉ်းအောင်
ထွန်းလင်းတောက်ပစေနိုင်၏။

ချစ်သား ရဟန်းတို့.... အသက်အရွယ် ငယ်ပင်
ငယ်ငြားသော်လဲ ငါဘုရားရဲ့ သာသနာမှာ မတွန့်
တတိယအကြိမ်

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီ စံ ရ သ ဖြ င့် ကမ္မဝဋ်၊
ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါက ဝဋ် တည်း ဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခ
ခပ်သိမ်း သံသရာ မီးတောက် မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင်
ငြိမ်းကြပါစေ ကုန်သတည်း....။

ဃာရု+ သာရု+ သာရု၊
သုမနုသာမဏေရဝတ္ထု တရားတော်
ပြုံး ပြုံး။

•

ဓူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော်

ကောဇာသက္ကဏင် ၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ သာသနာတော် ၂၅၁၁-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁၅) ရက်နေ့၊ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ဖောင်တော်ဦး ဆုတောင်းပြည့် စေတီတော်အတွင်းရှိ ဆိပ်ကမ်းကုန် တင်ကုန်ချ လုပ်အားရှင်တို့၏ ကောင်းမှု “နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦး ဓမ္မာရုံ” ၌ ဟောကြားအပ်သော ဓူဠကမ္မဝိဘင်္ဂ သုတ္တန်တရားတော်။

ဘုန်းကြီး ယနေ့ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဥပရိပဏ္ဍာသ ပါဠိ တော်မှာလာတဲ့ “ဓူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်” ကို ဟောပါမယ်။

အနာထာနဉ္စ သော နာထော၊
ဘယာနံ အဘယံကရော။
ကင်္ခဉ္စ ဗဟူနံ ဆေတာ၊
သုခေတာ စက္ကဝဟ္မကော။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေ အသင်္ချေအနန္တရှိတဲ့ အထဲက မိမိတို့နှစ်သက်ရာရာ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားအား ချီးကျူး ပူဇော် ကြမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်သည့် အတိုင်း သင်္ဃာဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဘုရားရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေ အသင်္ချေအနန္တထဲမှ သင့်လျော်ရာ ဂုဏ် တော် ၅-ပါးတို့ကို ထုတ်ဖော်ပြီး မြတ်စွာဘုရားအား ချီးမွမ်းကော်ရော် ပူဇော်သည့်ဂါထာ ဖြစ်ပါတယ်။

သော=ထို အကျွန်ုပ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။
အနာထာနံ= ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူ နတ်လူမြဟွာ သတ္တဝါ

တို့၏။ နာထော စ = မှီခိုကိုးစားအားထားရာလည်း ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ (ဂုဏ်တော်တစ်ပါး။)

ဘယာနံ = ဘေးရောက်နေသူ နတ်လူ မြဲဟွာ သတ္တဝါတို့၏။ အဘယံကရော = ဘေး မရှိ အောင် ရွက်ဆောင်ကြိုးကုတ် ပြုလုပ်တော် မူတတ်ပါပေ၏။ (ဂုဏ်တော်တစ်ပါး။)

ဗဟူနံ = လူနတ်မြဲဟွာ များစွာသော သတ္တဝါတို့ ၏။ ကင်္ခန္ဓ = သို့လောသို့လော တွေးတောယုံမှား ဝိဖိကိစ္ဆာ ကင်္ခါတနားကိုလည်း။ ဆေတာ = အမြစ် ဖြတ်အောင် ပယ်ဖြတ်တော် မူပါပေ၏။ (ဂုဏ်တော် တစ်ပါး။)

သုခေတာ = လူနတ်နိဗ္ဗာန်သုံးတန်သော ချမ်းသာ တရားကို သတ္တဝါတို့အား သနား ဖြန့်ဝေ တော်မူ တတ်ပါပေ၏။ (ဂုဏ်တော်တစ်ပါး။)

စက္ကဝတ္တကော = ကဿပမြတ်စွာ သာသနာကွယ်ပ ထိုအချိန်ကစ၍ ရပ်စဲနေခဲ့ ပါသော စကြာဥက္ကဋ္ဌ တရားမြတ်ကို ပတ်ပတ်လှည့်ခြေ စံက္ကဝါပေါင်း တိုက် တစ်သောင်းနဲ့ အောင် လည်စေတော် မူတတ်ပါပေ ၏။ (ဂုဏ်တော်တစ်ပါး။)

(၁) မှီခိုကိုးစားအားထားရာ ကင်းမဲ့နေတဲ့ လူနတ် မြဲဟွာ သတ္တဝါတို့ရဲ့ မှီခိုကိုးစား အားထားရာဖြစ်ခြင်း ဂုဏ်။

(၂) ဘေးရောက်ကြတဲ့ သိကြားမင်းတို့၊ သုမြဟ္မ နတ်သားတို့ အစရှိတဲ့ လူတွေ နတ်တွေ မြဲဟွာတွေကို ဘေးကင်းအောင် ရွက်ဆောင် ပြုလုပ်တော်မူခြင်း ဂုဏ်။

၁၅၂ ထိပါဒကဓရ ယောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

(၃) သို့ထော သို့ထော တွေးတောယုံမှား ဝိစိ-
ကိစ္ဆာ ကင်္ခါတရား အနှိပ်စက်ခံနေရသော လူနတ်ဗြဟ္မာ
သတ္တဝါတို့၏ ယုံမှားကင်္ခါ ဝိစိကိစ္ဆာတရားကို ပယ်ရှား
ပြတ်တောက်တော်မူခြင်း ရုဏ်။

(၄) လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား လူနတ်နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာသုံးပါးကို ရစေတော်မူခြင်းရုဏ်။

(၅) ကဿပမြတ်စွာ သာသနာကွယ်သော အချိန်က
စ၍ ယောကကြီး၌ ရပ်နေသော တရားဓမ္မစက်ကို
စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းနှင့် အောင် ဟောပြောစွဲ
ထည့်စေတော်မူခြင်းရုဏ်။

ဤ ရုဏ်တော် ၅-ပါးတို့ဖြင့် သင်္ဂဇာဆရာတော်
ဘုရားကြီးက မြတ်စွာဘုရားကို ချီးကျူးထောမနာ ဝန္တ
နာမှု ပြုတော်မူခဲ့တယ်။

ယင်း ရုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ သဗ္ဗညု။
မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌
ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူနိုင်
ရန်-

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ
ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။

တစ်ချိန်က ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ
တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်
အရပ်ဝယ် အနာထပိဏ္ဍိ သူဌေး၏ ကောင်းမှု
အာရာမ် ဇေတဝန်ကျောင်း သာဘိတောင်း၌ ကိန်း
အောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။

တတိယအကြိမ်

ဤကဲ့သို့ သံဂီတိကာရက မထေရ်မြတ်များက သုတ္တန် နိဒါန်းကို ပျိုးပေးတော် မူကြပါတယ်။

အထ ခေါ် သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျ ပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ၊ တေန+ပသင်္ကမိ။

ယင်းသို့ မြတ်စွာဘုရားသာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်း ကိန်းအောင်းပွေ့လျော် နေတော်မူတဲ့ အခိုက်မှာ တောဒေယျ ပုဏ္ဏားရဲ့ သား သုဘလုလင် သည် ဘုရားထံမှောက် လာရောက်တယ်။

ဒီ နေရာမှာ အဋ္ဌကထာ၌ တော ဒေယျ ပုဏ္ဏား အကြောင်း၊ သုဘလုလင်အကြောင်း၊ ထိုလုလင် ဘုရား ထံမှောက် လာရောက်တဲ့ အကြောင်းကို ဖွင့်ပြသည့် အတိုင်း ဖော်ပြပါဦးမည်။

တောဒေယျပုဏ္ဏား ဆိုတာက ပသေနဒီကောသလ မင်းရဲ့ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီးပါ။ သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့ အနီးမှာရှိတဲ့ "တုဒိ" ခေါ်သော ပုဏ္ဏားရွာကို စိုးအပ် ရတဲ့ ရွာစားပုဏ္ဏားဖြစ်လို့ ဒီ ပုဏ္ဏားကြီးကို တောဒေယျ ပုဏ္ဏား လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ တောဒေယျပုဏ္ဏားဟာ ကုဋေပေါင်း (၈၇) ရှစ်ဆယ်ခုနစ်ကုဋေ ကြွယ်ဝပါ တယ်။ အဲဒီ တောဒေယျပုဏ္ဏား သူဌေးမှာ သားတစ် ယောက် ထွန်းကားခဲ့တယ်။ ရုပ်ရည်အဆင်း လှပ တင့်တယ်ခြင်းကြောင့် သားကို "သုဘ" လို့ အမည် တွင်ခဲ့တယ်။ ငယ်စဉ်အခါမှာ သုဘအမည်၊ လုလင် ဖြစ်လာတော့ လုလင်သုဘ။ သုဘလုလင် လို့ ခေါ်တဲ့ အမည်ဟာ အိမ်ထောင်ကျပြီး အသက်အရွယ် အနှစ် အစိတ်သုံးဆယ် ရောက်တော့တောင်မှ "သုဘမာဏဝ=

သုဘလုလင်” လို့ ဒီလိုပဲ လူ့လောကမှာ အမည် တွင်ခဲ့တယ်။

သာသနာမှာလဲ ဒီလိုပဲ အမည်တွင်တာရှိတယ်။ ၎င်း မှာ အရှင်သာရိပုတြာရဲ့ ဤ ရှင်စုန္ဒဆိုတာ ငယ်စဉ် ကတည်းက သာမဏေဘောင်ရောက်ပြီး သာမဏေဘာ နဲ့ နေ တော့ သံဃာ့အများက “စုန္ဒသာမဏေရ= စုန္ဒသာမဏေ၊ စုန္ဒသာမဏေ” လို့ ခေါ်လာတဲ့အမည် ဟာ ရဟန်းဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလို့ ၀၁-၂၀၊ ၃၀ ရသော်လဲပဲ အဲဒီအရှင်မြတ်ကို “စုန္ဒသာမဏေရော= စုန္ဒသာမဏေ” လို့ပဲ သာသနာမှာခေါ်တယ်။ ယခုလဲပဲ “သုဘမာဏဝ=သုဘလုလင်” ဆိုတဲ့ ငယ်စဉ်က နာမည် ဟာ အသက်အရွယ် နှစ်အစိတ် သုံးဆယ်လောက် ရောက် တော့လဲ သူ့ကို “သုဘမာဏဝ= သုဘလုလင်” လို့ပဲ ခေါ်တွင်တယ်။

သုဘလုလင် ဘုရားထံမှောက် လာရောက်ခြင်းသည် နှစ်ကြိမ်ရှိပါတယ်။ ပထမအကြိမ်က ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ သူ့ရဲ့ဖခင် တောဒေယျပုဏ္ဏားက ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာ သလောက် စီးပွား ရေးသ မား သက်သက် ဖြစ်တော့ တောဒေယျပုဏ္ဏားက-

ဒဒတော ဘောဂါနံ အပရိက္ခယော နာမ နတ္ထိ။
ဒဒတော=စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းသောသူ၏ အဖို့ ရာ။ ဘောဂါနံ=စည်းစိမ်တို့၏။ အပရိက္ခယော နာမ= မကုန်သောမည်သည်။ နတ္ထိ=မရှိ။

မလှူချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတော့ သူက မစ္ဆေရကို တပ် ဦးတ တင်ပြီး ဦးစားပေးလိုက်တော့ မစ္ဆေရကလဲ သူ့နယ်မှာ သူ့နည်းနဲ့ စဉ်းစားတာက-

တတိယအကြိမ်

“စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းတယ်ဆိုတာ အမှန်က ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းတွေ ကုန်သွားတာပဲ။ မကုန်သောရယ်လို့ မရှိဘူး” တဲ့။

ဒီကိစ္စမှာ တောဒေယျပုဏ္ဏားတို့ဘက်က မြင်တာက “ပေးလျှင် ကုန်တယ်” လို့ပဲ မြင်တယ်။ သာသနာဘက်က “ပေးလျှင် မကုန်ဘူး” လို့မြင်တယ်။ အဲဒါလောက် အမြင်ကွာခြားတယ်။

အဲဒီလို တောဒေယျပုဏ္ဏားက မစ္ဆရိယကို တပ်ဦးက တင်ထားတော့ သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့အဦး ဇေတဝန် ကျောင်းတော်မှာ ဘုရားသဗ္ဗညု အထင်အရှား ရှိနေတော် မူပါလျက်နဲ့ ယာဂု တစ်ယောက်ချီမျှ၊ ဆွမ်း တစ်ဇွန်းမျှ မလောင်းဖူးဘူး။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်က မလှူတဲ့အပြင် သူ့သား သုဘလုလင်ကိုလဲပဲ ဘာသင်ပေးသလဲ....။

အဉ္ဇနာနံ ခယံ ဒိသ္မာ၊ ဝမ္မိကာနဉ္စ သဉ္စယံ။
မရုနဉ္စ သမာဟာရံ၊ ပဏ္ဍိတော သရ + မာဝသေ။
တာတ = ချစ်သား သုဘ။ အဉ္ဇနာနံ = မျက်စဉ်း ဇာတ်ကျောက်တို့၏ ။ ခယဉ္စ = တစ်နေ့နေ့ တရွေ့ ရွေ့လျှင် သွေး၍ ကုန်ခန်းခြင်း ကိုလည်းကောင်း။ ဝမ္မိကာနံ = ခြံတောင်ပို တို့၏။ သဉ္စယဉ္စ = တစ်နေ့ တစ်နေ့ တရွေ့ရွေ့ စုဆောင်းသဖြင့် တစ်ရက်တွင် တစ်ရပ်တစ်သူတောင်ပို့ကြီးဖြစ်လာရသည် ကိုလည်းကောင်း။ မရုနံ = ပျားကောင်တို့၏ ။ သမာဟာရဉ္စ = အနည်းငယ်မျှ အနည်းငယ်မျှသော ပန်းဝတ်ရည်ကို စုဆောင်းသဖြင့် တစ်နေ့တွင် ကြီးစွာသော ပျားအံ့ကြီးဖြစ်၍လာပုံကိုလည်းကောင်း။ ဒိသ္မာ = ဒိဋ္ဌ မျက်

မြင် သက်သေတင်၍။ ပဏ္ဍိတော= ပညာရှိသော အမျိုးကောင်းသားသည်။ ဆရံ= အိမ်ကို။ အာဝ- သေ= စိုးအုပ်နေထိုင်ရာ၏။

(ချစ်သား....၊ မျက်စဉ်းကျောက်ကြီးတွေကို ချစ် သား မြင်ဖူးတယ်မဟုတ်လား။ (မြင်ဖူးပါတယ် ဖခင်။) မျက်စဉ်းကျောက်ကြီးများကို နည်းနည်း နည်းနည်း သွေးပြီး မျက်ရေကွင်း မျက်စဉ်းခတ်ဖန်များလို ရှိယင် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ တရွေ့ရွေ့ သေးသေးလာတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ ဒီ မျက်စဉ်းကျောက်ကြီး ကုန် သွားတာကို ချစ်သား မြင်ဖူးတယ်မဟုတ်လား။ (မြင်ဖူး ပါတယ် ဖခင်။) အေး၊ ဒီလိုပဲ စီးပွားဥစ္စာသစ်တစ်နေ့ တစ်နေ့ နည်းနည်း နည်းနည်း သုံးဖန်များယင် တော် တော်ကြာတော့ မျက်စဉ်းကျောက်ကြီး ကုန်သလို ကုန် သွားနိုင်တယ်။ အဲဒီတော့ အသုံးအစွဲကို အတတ်နိုင်ဆုံး ချွေတာရမယ်။

ခြံတောင်ပို.ကို သားမြင်ဖူးတယ်မဟုတ်လား။ အေး၊ ခြံကောင်ကလေးတွေရဲ့ ခံတွင်း=ပါးစပ်ထဲက ထွေး အန်ထုတ်လိုက်တဲ့ မြေဆီကလေးတွေ နည်းနည်း နည်း နည်းက စုပေါင်း ရက်ကြာညောင်းလာတဲ့အခါလူရဲ့ တစ်ရပ်တစ်သူ တောင်ပို.ကြီး ဖြစ်လာတာကို ချစ်သား မြင်ဖူးတယ် မဟုတ်လား။ (မြင်ဖူးပါတယ် ဖခင်။) ပျားကောင်ကလေးတွေဟာ ပျားထဘိုကြီး ပြုလုပ်ပြီး သူတို့ခံတွင်းကလေးတွေနဲ့ နိုင်ရုံ နိုင်ရုံ ပန်းဝတ်ရည် ကလေးကို အနည်းငယ် အနည်းငယ် စုပ်ယူလာပြီး စုပေါင်း ထွေးအန်ဖန်များတော့ လှည်းဘီးယောက် ပျားအုံကြီး ဖြစ်လာတာကို သင်ချစ်သား မြင်ဖူးတယ်

မဟုတ်လား။ (မြင်ဖူးပါတယ် ဖခင်။) အေး၊ “ခြံကို ပုံပြု၊ ပျားကိုတု၊ ဥစ္စာစီးပွား နာနာစု” ဆိုတဲ့အတိုင်း စီးပွားဥစ္စာ စုတဲ့နေရာမှာ ခြံနှင့် ပျားကို ဥပမာထားပြီး စုရမယ်။ မျက်စဉ်းကျောက်ကို သွေးပစ်သလို ပြုန်း မပစ်နဲ့ လို့ ပြောတယ်။

အဲဒီလို မစ္ဆရိယကို တပ်ဦးက တင်ပြီး မလှူမတန်း မပေးကမ်းစို့သာ အခြံတမ်း စဉ်းစားရာက အချိန်ကျ လို့ တောဒေယျပုဏ္ဏားကြီး စုတ်ပြတ်ကြွ သေလွန် သွားတဲ့အခါ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အထပ်အထည် ဘာမှ မပါတော့ မိမိရဲ့ (၈၇) ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်ကုဋေသော ဥစ္စာ တွေပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာ လောဘ ကြောင့် မိမိရဲ့ အိမ်မှာ ခွေးကြီး ဖြစ်နေတယ်။ (အဲဒီ အသေမျိုးကို သာပေက္ခကာလကိရိယာလို့ ခေါ်တယ်။) မိမိရဲ့ အိမ်ရာစီးပွား ဥစ္စာတွေပေါ်မှာ တွယ်တာ တပ်မက်တဲ့ တဏှာ လောဘဖြစ်ပြီး သေလျှင် မိမိရဲ့ အိမ်မှာပဲ ပြန်ပြီး နွားလဲဖြစ်တတ်တယ်၊ ခွေးလဲဖြစ် တတ်တယ်၊ အိမ်မြှောင်လဲ ဖြစ်တတ်သပ၊ အမျိုးမျိုးပေါ့ လေ။ မဟာသုဒဿနသုတ်အဋ္ဌကထာမှာ လာတဲ့အတိုင်း ဒီအိမ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်တတ်တယ် ဆိုတော့ ယခု တောဒေယျပုဏ္ဏားဟာ မိမိရဲ့ စီးပွားဥစ္စာပေါ်မှာ တွယ် တာတပ်မက်တဲ့လောဘနဲ့ သေသွားတဲ့အတွက် မိမိရဲ့ အိမ်မှာ ခွေးကြီး လာဖြစ်တယ်။

သုဘလုလင်က ထိုခွေးကို အလွန်ချစ်တယ်၊ မိမိ စားတဲ့ အစာကို ကျွေးတယ်၊ ပွေ့ချီပြီး အလွန်မြင့် မြတ်သော နေရာ၌ သိပ်တယ်၊ ချစ်မှာပေါ့....။

ပုဗ္ဗေ ဝါ သန္နိဝါသေန၊
 ပစ္စုပ္ပန်တိတေန ဝါ။
 ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ၊
 ဥပ္ပလံဝ ယထော+ဒကေ။ ။

ဥဒကေ=ရေ၌။ ဥပ္ပလံ ဝါ = ကြာသည်လည်းကောင်း။ အညံ ဝါ=ကြာမှတပါး ရေ၌ကြီးပွားသစ်ပင်များသည်လည်းကောင်း။ ဒွိဟိ=ရေနှင့် မြေအကြောင်းနှစ်ရပ်တို့ကြောင့်။ ဇာယတေ ယထာ=ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့။ (ရေထဲမှာ ကြာ၊ ကြာမှတပါး ရေခံတက် အစရှိတဲ့ ရေ ပေါက် သစ် ပင် များ ဟာ မြေရယ် ရေရယ် အကြောင်း ၂-ပါးကိုစွဲပြီး ပေါက်ကြသလို) ဧဝံ-တထာ=ထိုအထူ။ ပုဗ္ဗေ=ရှေး ရှေး ဘဝက။ သန္နိဝါသေန ဝါ=အထူတကွ နေထိုင်ခဲ့ဖူးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပ္ပန် တိတေန ဝါ= ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝဝယ် ဟိတ စီး ပွား ကြီး ထွား လေအောင် ရွက်ဆောင် ခြင်းကြောင့် လည်း ကောင်း။ ဧဝံ=ဤသို့ ပေါင်းစပ် အကြောင်း နှစ်ရပ်ကြောင့်။ ပေမံ=ချစ်ခင်မှု ဓာတ်သဘောဘ၌။ ဇာယတေ= ဖြစ်ပေါ်တတ်၏။

(ဤ ဒေသနာတော်အရ အတိတ်ဘဝက အထူနေထိုင်ခဲ့ဖူးခြင်းဆိုတဲ့ ပုဗ္ဗေဝသန္နိဝါသအကြောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝမှာ အကျိုးရှိအောင် ရွက်ဆောင်ပေးခြင်းဆိုတဲ့ ဟိတဘဝဟအကြောင်း၊ ဒီအကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ချစ် ခင် မှု ဆို တဲ့ ပေ မ သ ဘော ဖြစ်တယ်....။

ယခုလဲ သုဘလုလင်က ရှေးဘဝက အဖဖြစ်ပြီး အတူ နေဖူးခဲ့တဲ့အကြောင်းကြောင့် ယခုခွေးကြီး (တောဒေယျ ခွေးကြီး)ကို သိပ်ချစ်တာပဲတဲ့။ ချစ်လိုက်တာမှ အလွန် ကောင်းတဲ့နေရာမှာ သိပ်တယ်၊ ကျွေးတေ့လဲ သူစားတဲ့ အစာမျိုးကို ကျွေးတယ်၊ အဲဒီလို နေရာကောင်းကောင်း မှာသိပ်၊ ကောင်းတာကျွေးပြီး အင်မတန်ချစ်ခင်တယ်။)

ဒေဝသိကဝဠုနသမာပတ် = နေ့စဉ်သုံးစွဲတဲ့
သမာပတ်ကုဋေပေါင်း ၂-သန်း ၄-သိန်း

ဒီလိုနေရာက ရက် + လ တော်တော် ကြာ တော့ တစ်နေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရား သတ္တလောကကို သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်နဲ့ ကြည့်တော်မူတယ်။ သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ် တော်နဲ့ သတ္တလောကကို ကြည့်တော့မည်ဆိုယင် နံနက် မိုးသောက်ယံ အခါမှာ မဟာကရုဏာ သမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ တစ်သန်းနှင့် နှစ်သိန်း ဝင်စား တော်မူတယ်။ ဆက်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ် သမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သန်းနှစ်သိန်း ဝင်စားတော်မူ တယ်။ ၂-ရပ်ပေါင်း ကုဋေ နှစ်သန်း လေးသိန်းသော သမာပတ်တို့ကို “ဒေဝသိကဝဠုနသမာပတ် = နေ့စဉ် သုံးစွဲတဲ့ သမာပတ် ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်း” လို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီလို ဒေဝသိကဝဠုနသမာပတ် (ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်း)တို့ကို ဝင်စားပြီး သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ဖြင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုတော်မူတဲ့အခါ ဉာဏ်တော်ထဲမှာ သုဘ လုလင်ကလေး ထင်မြင်လာလို့ “ဘယ်လို ဖြစ်မှာပါ လဲ” ဟု ဆက်ပြီး ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ ကိုယ်တော်

ဉာဏ်ထဲမှာ ယခုဖော်ပြမည့် အကြောင်းအရာတွေ ထင်လင်းစွာ ပေါ်လာတယ်။ ဘယ်လို ပေါ်လာသလဲ ဆိုတော့—

တောဒေယျမြာဟ္မဏော ဓနလောဘေန အတ္တနောဝ ဘရေ သုနခေါ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။

တောဒေယျမြာဟ္မဏော = တောဒေယျပုဏ္ဏားသည်။ ဓနလောဘေန=မိမိ၏ (၇) ရှစ်ဆယ့်ခုနစ် ကုဋေသော ဥစ္စာ၌ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ လောဘကြောင့်။ အတ္တနော ဘရေဝ = မိမိ၏ အိမ်၌ပင်။ သုနခေါ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော=ခွေးကြီးဖြစ်၍ နေရှာလေပြီ။

(ဪ... တောဒေယျပုဏ္ဏားကြီး ဟာ ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်ကုဋေသောဥစ္စာ၌ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာလောဘကြောင့် မိမိအိမ်မှာပဲ ခွေးကြီး ဖြစ်နေပါပကော။)

အဇ္ဇ မယိ သုဘဿ ဘရံ ဂတေ မံ ဒိသ္မာ သုနခေါ ဘုက္ကာရံ ကရိဿတိ။

အဇ္ဇ=ယနေ့။ မယိ=ငါ့ဘုရားသည်။ သုဘဿ ဘရံ ဂတေ=သုဘလုလင်၏ အိမ်သို့သွားလျှင်။ မံ ဒိသ္မာ=ငါ့ဘုရားကို မြင်လျှင်။ သုနခေါ=တောဒေယျခွေးကြီးသည်။ ဘုက္ကာရံ ကရိဿတိ=တဂုဏ်ဂုဏ်ဟောင်းလိမ့်မည်။

ငါ့ဘုရား ယနေ့ သုဘအိမ်သွားလျှင် တောဒေယျခွေးကြီးက ငါ့ဘုရားကို မြင်လျှင်မြင်ချင်း စားတော့မည်လို သောက်တော့မည်လို တဂုဏ်ဂုဏ် ဟောင်းလိမ့်မယ်။)

ဓမ္မကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော်

အထ+ဿာ+ဟံ ဧကံ ဝစနံ ဝက္ခာမိ။

အထ=ထိုသို့ ဟောင်သောအခါ၌။ အဿ=ထို
တောဒေယျခွေးကြီးအား။ အဟံ=ငါဘုရားသည်။
ဧကံ ဝစနံ=တစ်ခွန်းသောစကားကို။ ဝက္ခာမိ=
ပြောဆိုရလိမ့်မည်။ (ထိုစကား နောက်၌ ထင်ရှား
ပါလိမ့်မည်။) (ထိုသို့ ပြောတဲ့အခါ)-

သော 'ဇာနာတိ မံ သမဏော ဂေါတမော' တိ
ဂန္တာ ဥဒ္ဓနဋ္ဌာနေ နိပ္ပဇ္ဇိဿတိ။

သော=ထို တောဒေယျခွေးကြီးသည်။ 'ဇာနာတိ
မံ သမဏော ဂေါတမော' တိ='ငါ့ကို ရဟန်းဂေါ
တမ သိသွားပြီဟဲ့'လို့။ (အောက်မေ့ပြီး) ဂန္တာ=
သွားလတ်၍။ ဥဒ္ဓနဋ္ဌာနေ= ခုံ လောက် ကြား ၌။
နိပ္ပဇ္ဇိဿတိ=အိပ်လိမ့်မယ်။

(ငါဘုရား ပြောလိုက်တဲ့အခါ တောဒေယျခွေး
ကြီးက 'ငါ့ကို ရဟန်းကြီး ဂေါတမ သိသွားပြီ'
လို့ နှလုံး မသာမယာဖြစ်ပြီး နဂိုက မြတ်သော
နေရာမှာ အိပ်နေကျခွေးကြီးဟာ ခုံလောက်ကြား
(ဖိုခနောက်ကြား) သွားပြီး အိပ်လိမ့်မယ်။)

တတော နိဒါနံ သုဘဿ မယာ သဒ္ဓိံ ဧကော
ကထာသလ္လာပေါ ဘဝိဿတိ။

တတော နိဒါနံ = ထိုသို့ တောဒေယျခွေးကြီး
ခုံလောက်ကြား၌ အိပ်ခြင်းဟူသော အကြောင်း
ကြောင့်။ သုဘဿ=သုဘလုလင်၏။ မယာ သဒ္ဓိံ=
ငါဘုရားနှင့်တကွ။ ဧကော ကထာသလ္လာပေါ=
တစ်ခုသော စကားနှီးနှော ပြောဆိုခြင်းသည်။
ဘဝိဿတိ=ဖြစ်လိမ့်မည်။

(တောဒေယျခွေးကြီး ခုံလောက်ကြားမှာ အိပ်တဲ့ အကြောင်းကို သူ့လူများအား မေးပြီးသကာယ သုဘ လှလင် ငါဘုရားထံမှောက် ထာရောက်၍ “အရှင်= ဘုရား၊ ဒီလို ပြောတယ်ဆိုတာ ဟုတ် သ လား”၊ “ဟုတ်တယ်” ဤသို့ စသည်ဖြင့် စကားအပြန်အလှန် ငါဘုရား ပြောရလိမ့်မည်။)

သော ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌဟိဿတိ။
 သုနခေါ ပန တာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။

သော=ထို သုဘလှလင်သည်။ ဓမ္မံ=ငါဘုရား၏ တရားကို။ သုတွာ = ကြားနာရ၍။ သရဏေသု- ပတိဋ္ဌဟိဿတိ=သရဏဂုံသုံးပါးတို့၌ တည်လိမ့်မည်။

သုနခေါ ပန=တောဒေယျ ခွေးကြီးသည်ကား။ ကာလံ ကတွာ=စုတိပြတ်ကြော့ သေလွန်၍။ နိရယေ= အဝီစိငရဲ၌။ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ=ဖြစ်ပေလိမ့်မည် ။

ဒီအကြောင်းကို မြတ်စွာ ဘုရား မြင်တော် မူပြီး မြတ်စွာဘုရား ထိုနေ့၌ ကိုယ်လက်သုတ်သင် စင်စေပြီး နောက် တစ်ပါးတည်း မြို့တွင်း ဝင်တော် မူ၍ သုဘ လှလင် အိမ်ပြင်ထွက်သွားစဉ် ထိုအိမ်သို့ ဆွမ်းခံဝင် တော်မူလေသည်။ အိမ်တံခါးဝ ဘုရားကြွ၍ ရင်တော် မူတဲ့အခါ တောဒေယျခွေးကြီးက စားမလို မျိုမတတ် တပုတ်ပုတ် ဖောင်တော့ မြတ်စွာဘုရားက-

တောဒေယျ တံ ပုဗ္ဗေပိ မံ ဘော ဘောတိ
 ပရိဘဝိတွာ သုနခေါ ဇာတော။ ဣဒါနိပိ ဘုက္ကာဓံ
 ကတွာ အဝီစိ ဂမိဿသိ။

တောဒေယျ=တောဒေယျ....။ တံ= သင်သည်။ ပုဗ္ဗေပိ=ရှေးဘဝတုန်းကလဲ။ မံ=ငါဘုရားကို။ ဘော

ဘောတိ ပရိဘဝိတွာ= “ဘော ဂေါတမ၊ ဘော
 ဂေါတမ=အို-အရှင်ကြီး ဂေါတမ၊ အို-အရှင်ကြီး
 ဂေါတမ” လို့ ရိုင်းပျ လွှမ်းမိုးစကား ပြောကြားခဲ့
 ၍။ သုနခေါ ဇာတော= ယခု ခွေးကြီးဖြစ်ရလေပြီ။
 ဣဒါနိပိ= ယခုအခါ၌လည်း။ ဘုက္ကာရံ ကတွာ= ငါ
 ဘုရားကို စားမလို မျှီမတတ် တဝုတ်ဝုတ်ဟောင်
 ရန်ထောင် နေခြင်းကြောင့်။ အဝိစိ° ဂမိဿသိ=
 အဝိစိငရဲကြီးသို့ မင်းသွားရလိမ့်မယ်။

(အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြား လိုက်လျှင်
 တောဒေယျ ခွေးကြီးဟာ ဇာနာတိ မံ သမဏော
 ဂေါတမော= ရဟန်းဂေါတမ ငါ့ကို သိသွားပဟဲ့
 လို့ နှလုံးမသာမယာဖြစ်ပြီး ရုတ် (လည်ပင်း) ကျိုး
 ကျ၊ နှုတ်က မြတ်သောနေရာ၌ အိပ်နေကျ ခွေးကြီး
 ဟာ စိတ်အဆင်းရဲကြီး ဆင်းရဲပြီး ခုံလောက်ကြား
 ပြာပုံထဲသွားပြီး အိပ်တော့တာပဲ။)

ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးလဲ အကြောင်း ဖော်ပြ၍
 သာဝတ္ထိပြည်ထဲ ဆွမ်းခံကြွ၍ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်
 ပြန်ရောက်တဲ့အခါ သုဘလုလင် အပြင်က ပြန်လာလို့
 အိမ်ရောက်တော့-

“ကေနာ+ယံ သုနခေါ သယနာ ဩရောပိတော။

ကေန = အဘယ်သူက။ အယံ သုနခေါ= ဤ ငါ့
 ခွေးကြီးကို။ သယနာ= အိပ်ရာမှ။ ဩရောပိတော= ချအပ်
 သနည်း”။

ဟေ....မင်းတို့ ငါ့ခွေးကြီးကို ဘယ်သူက အိပ်ရာ
 ပေါ်မှ ချပစ်တာလဲ၊ ငါ့ခွေးကြီး ပြာပုံထဲ ရောက်နေ

ဘယ်ဆိုတော့ သူ့လူတွေက “ဘယ်သူမှ မချဘူး၊ ရဟန်းကြီး ဂေါတမ ဒီအိမ်ကြွလာတော့ အရှင်ခွေးကြီးက တဝတ်ဝတ် ဟောင်တယ်၊ အရှင် ဂေါတမက “တောဒေယျ...၊ သင်ဟာ ရှေးဘဝတုန်းက ငါဘုရားကို ကြည်ညိုရမည့်အစား မကြည်ညိုပဲ လွမ်းမိုးစကားတွေ ပြောခဲ့တော့ ခွေးဖြစ်ရတယ်၊ ယခုလဲ ငါဘုရားကို တဝတ်ဝတ် ဟောင်ပြီး အဝီစိငရဲသို့ သင်သွားရလိမ့်မယ်” လို့ ပြောပြီး အရှင် ဂေါတမ လဲ ကြွ သွားရော၊ အရှင်ခွေးကြီးလဲ အိပ်ရာပေါ်မတက်တော့ဘူး၊ အဲဒီအချိန်ကစပြီး ပြာပုံထဲမှာ ဂုတ် (လည်ပင်း) ကျိုးပြီး အိပ်တော့တာပဲ” လို့ ပြောကြတယ်။

ဒီတော့ သုဘလုလင်က စဉ်းစားတယ်။

မမပိတာ မြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော၊ တောဒေယျော နာမ သုနခေါ နတ္ထိ။

မမပိတာ = ငါ့ဖခင်သည်။ မြဟ္မလောကေ = မြဟ္မာ့ပြည်၌။ နိဗ္ဗတ္တော = ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ တောဒေယျော နာမ သုနခေါ = တောဒေယျ ခေါ်တဲ့ ခွေးသည်။ နတ္ထိ = ငါ့အိမ်မှာ ဟစ်ကောင်မှ မရှိ။

သမဏော ပံန ဂေါတမော မမပိတရံ သုနခံ ကရေတိ၊ ယံကိဉ္စိ သေ မုခါရုဠံ ဘာသတိ။

သမဏော ပန ဂေါတမော = ရဟန်းဂေါတမကား။ မမပိတရံ = ငါ့ဖခင်ကို။ သုနခံ ကရေတိ = ခွေးမဖြစ်ပါပဲ ခွေးဖြစ်တဲ့အနေ ပြုလုပ်ပြောဆိုနေ၏။ သေ-သော = ဤ ရဟန်း ဂေါတမ သည်။ ယံကိဉ္စိမုခါရုဠံ = နှုတ်တက်ရာရာ ခပ်သိမ်းသောစကားကို။ ဘာသတိ = ပြောဆိုဘိ၏။

(အလကား.... ရဟန်းဂေါတမဟာ နှုတ်ပေါ်တက်
လာသမျှ လျှောက်ပြီးပြောတာ၊ ငါ့ဖခင် မြဟွာ့ပြည်
ရောက်ပါလျက်နှင့် ခွေးမဟုတ်ဘဲ ခွေးလုပ်ပြီး ပြော
တယ်၊ ဒီတော့ ထိုက်ရိုက်တူရူ သူ့ကို ငါသွားပြီး မေး
မယ်။)

ခွေးဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားသိစေခြင်း

အဲဒီလို စဉ်းစား အမျက်ထွက်ပြီး- မြတ်စွာဘုရားကို
မှသာဝါဒဖြင့် နှိမ်ဖွီရန် (ပထမအကြိမ်) ကျောင်းတော်
သို့ သွား၍ ထိုအကြောင်းကို လျှောက်ထား မေးမြန်း
တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ သုဘလုလင်အား သူ့ဖခင်
ခွေးဖြစ်နေကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူ၍ အမှန်တရား
ထင်ရှားပေါ်လွင်စေရန်-

အတ္ထိ ပန တေ မာဏဝ ပိတရာ အနက္ခာတံ
ဓနံ။

မာဏဝ=သုဘခေါ်တွင် အို-လုလင်။ တေ=သင်၏။
ပိတရာ=အဖက။ အနက္ခာတံ=မပြောဆို မမှာကြားခဲ့
သော။ ဓနံ=ဥစ္စာသည်။ အတ္ထိ ပန=ရှိသလော....။

(သုဘလုလင်....၊ သင်၏ဖခင် ခွေးဖြစ် မဖြစ် သိ
သာအောင် ငါဘုရား တစ်ခုမေးမယ်။ သင့်ဖခင် သေ
သွားတော့ မမှာမထား မပြောကြားခဲ့တဲ့ ဥစ္စာ တစ်ခုခု
များ ရှိသလား လို့ မြတ်စွာဘုရား မေးတဲ့အခါ သုဘ
လုလင်က)-

အတ္ထိ ဘော ဂေါတမ သတသဟဿဋ္ဌနိကာ
သုဝဏ္ဏမာလာ၊ သတသဟဿဋ္ဌနိကာ သုဝဏ္ဏပါဒု-

ကာ၊ သတသဟဿဋ္ဌနိကာ သုဝဏ္ဏပါတီ၊ သတ
သဟဿဋ္ဌ ကဟာပဏံ။

အတ္ထိ ဘော ဂေါတမ=ရှိပါတယ် အရှင်ဂေါ
တမ....။ သတသဟဿဋ္ဌနိကာ သုဝဏ္ဏမာထာ=
အဖိုးတစ်သိန်းတန်တဲ့ ရွှေ ပန်း ကုံး ကြီး က တစ် ခု၊
သတသဟဿဋ္ဌနိကာ သုဝဏ္ဏပါဒကော = အဖိုးတစ်
သိန်းတန်တဲ့ရွှေခြေနင်းက တစ်စုံ၊ သတသဟဿဋ္ဌ
နိကာ သုဝဏ္ဏပါတီ=အဖိုးတစ်သိန်းတန်တဲ့ ရွှေခွက်
ကြီးက တစ်ခု၊ သတသဟဿဋ္ဌ ကဟာပဏံ=အသပြာ
ကလဲ တစ်သိန်း။

(အဲဒီ ၄-မျိုးကို အကျွန်ုပ်၏ ဖခင်ဟာ ဘယ်မှာထား
သွားတယ် မသိဘူး၊ မပြောမကြား မမှာထားပဲ သေသွား
ပါတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်း လျှောက် ထား တဲ့ အ ခါ
မြတ်စွာဘုရားက)-

ဂစ္ဆ တံ သုနခံ အပ္ပေါဒကပါယာသံ ဘောဇာ
ပေတွာ သယနေ အာရောပေတွာ ဤသကံ နိဒ္ဒံ
ဩက္ကန္တကာလေ ပုစ္ဆ၊ သမ္ပံ တေ အာစိက္ခိဿတိ၊
အထ နံ ဇာနေယျာသိ "ပိတာ မေ ဧသော" တိ။

မာဏဝ=သုဘ ခေါ်တွင် အို-လှလင်....။ ဂစ္ဆ=
ယခုပင်သွားလေ့?။ (ဒီလိုဆိုယင် သုဘလှလင်....၊
ဆင် ယခုပဲပြန်သွား) တံ သုနခံ = ထိုခွေးကြီးကို။
အပ္ပေါဒကပါယာသံ= ရေမရောတဲ့ နို့ ဘနာထမင်း
ကို။ ဘောဇာပေတွာ=ကျွေး၍။ သယနေ အာရော-
ပေတွာ=အိပ်ရာပေါ်မှာ ပွေ့ချီ တင်ပြီးသကာလ။
ဤသကံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ=အနည်းငယ် ငိုက်မျဉ်း
(မျောက်မျဉ်းအိပ်) အိပ်ဖျော်လောက်သော အချိန်

တတိယအကြိမ်

၌။ ပုစ္ဆ = “အို- ဖခင်....၊ ဖခင်ကျွန်ုပ်ကို မပြောမဆို မမှာမထားသွားတဲ့ တစ်သိန်းတန် ရွှေပန်းကုံး၊ တစ်သိန်းတန် ရွှေခြေနင်း၊ တစ်သိန်းတန် ရွှေခွက်၊ အသပြာ တစ်သိန်းဆိုတဲ့ ဒီပစ္စည်းတွေ ဖခင်ဘယ်မှာ ထားခဲ့သလဲ” လို့ ရဲရဲကြီး မေးပါလေ။ တေ = သင့် အား။ သဗ္ဗ = အလုံးစုံ လေးမျိုးကို။ အာစိက္ခိဿတိ = အဲဒီခွေးကြီးက ပြောပြလိမ့်မည်။ အထ = ထိုအခါ၌။ နံ = ထိုခွေးကြီးကို။ “ပိတာ မေ သော = ဤခွေးကြီး သည် ငါ့ဖခင်တည်း”။ ဣတိ = ဤသို့။ ဇာနေယျာသိ = ဝိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်လိမ့်မည်။

ဤကဲ့သို့မိန့်ကြားတဲ့အခါ သုဘလုထင်က စဉ်းစား တယ်။

သစေ သစ္စံ ဘဝိဿတိ၊ ဓနံ လစ္ဆာမိ၊ နော စေ၊ သမဏံ ဂေါတမံ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဟိဿာမိ။

သစေ သစ္စံ ဘဝိဿတိ = အရှင်ဂေါတမ ပြောတဲ့ အတိုင်း ငါ့ဖခင် ခွေးဖြင်တာမှန်လျှင်။ ဓနံ လစ္ဆာမိ = ဥစ္စာ ၄-မျိုး ငါ့ရမှာပဲ။ နော စေ = အကယ်၍ မမှန် ထူးပဆိုလျှင်။ သမဏံ ဂေါတမံ = ရဟန်းဂေါတမကို။ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဟိဿာမိ = မုသာဝါဒဖြင့် ငါနှိမ် မယ်....။

(ရဟန်းကြီး ဂေါတမ ပြောတဲ့အတိုင်း မှန်ယင်လဲ ပစ္စည်း ၄-သိန်းကို ငါ့ရမယ်၊ မမှန် ယင်လဲ ရဟန်း ဂေါတမကို မုသာဝါဒသမားလို့ ဆိုပြီး 'ငါနှိမ်မယ်။ ဒီ အကြံနဲ့ အိမ်ပြန်သွားပြီး မြတ်စွာဘုရား မှာ လိုက် တဲ့ အတိုင်း ရေမရောတဲ့ နို့ဆနာထမင်း (နွားနို့ထမင်း)

ချက်ပြီး ခွေးကြီးကိုကျွေး၊ ကျွေးပြီး ခပွ. ချီ အိပ်ရာထက် မှာ တင်ပြီးတော့ သိပ်တယ်။

နှားနိ. ထမင်းကဆိမ့်အိမ့်ပြီး ခွေးကြီးက တော်တော် ကြာတော့ အိပ်တယ်။ အိပ်လို့ မပျော်တပျော် ဝိုက်မျဉ်း (မျောက်မျဉ်း) ခေါ်တဲ့ အချိန် ရောက်လျှင်ပင် သုဘ လှထင်က "ဖခင်....၊ ဖခင်ကျွန်တော် အား ပြောဆိုမှာ ကြားမသွားတဲ့ တစ်သိန်းတန်ရွှေပန်းကုံး၊ တစ်သိန်းတန် ရွှေခြေနင်း၊ တစ်သိန်းတန် ရွှေခွက်နဲ့ အသပြာတစ်သိန်း၊ ဒီပစ္စည်းတွေကို ဖခင်ဘယ်မှာထားခဲ့သလဲ" လို့ မြတ်စွာ ဘုရား မိန့်တဲ့အတိုင်း မေးတယ်။)

အဲဒီလိုလဲမေးရော ခွေးကြီးက တစ်ခါလဲ လန့်ပြီး တော့—

ဉာတော+မိ ဣမိနာ။

ဣမိနာ = ဤ ငါ့သား သုဘသည်။ အဟံ = ငါ့ကို။ ဉာတော = ခွေးဖြစ်မှန်း ကောင်းကောင်း သိ အပ် ပြီး သည်။ အမိ = ဖြစ်ပါပေါ့တကား....။

ဟာ.... ရဟန်း ဂေါတမသာ သိ တာ မဟုတ်ဘူး၊ ငါ့သားလဲ ငါ့ကို ခွေးဖြစ်မှန်း သိသွားပြီလို့ နှလုံးမသာ မယာဖြစ်ပြီး အိပ်ရာပေါ်ကထပြီး တဟုံဟုံ = တဝေါင့် ဝေါင့်နဲ့ (ဝေါင့်ဝေါင့်ဆိုတာ သူ့သားကို ခေါ်တာ။) မြည်ပြီး ပစ္စည်း ၄-မျိုး မြှုပ်ထားတဲ့ နေရာကို သွားပြီး ရှေ့ထက်နှစ်ဖက်နဲ့ တအားယက်တယ်။ ထိုအခါ သုဘ လှထင်ရဲ့ တပည့်တွေက "ဒါဟာ ဥစ္စာ မြှုပ်ထားတဲ့ နေရာကို ပြတင်" ဆိုပြီး ထူးကြတဲ့အခါ ရွှေပန်းကုံး၊ ရွှေခြေနင်း၊ ရွှေခွက်၊ အသပြာတစ်သိန်း၊ ဒီပစ္စည်း ၄-မျိုးကို တစ်ခါတည်း ရရှိတယ်။

သုဘလုလင် ဂုတိယဏကြိမ်မြောက်

ဘုရားထံဆည်းကပ်ခြင်း

ပစ္စည်း ၄-မျိုးတို့ကို ရရှိသောအခါ သုဘလုလင်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ မြတ်စွာဘုရား အပေါ် အံ့ဩကြည်ညိုစိတ် ဝင်ပြီး စဉ်းစားမိပုံက-

ဘဝပဋိစ္စန္ဓ် နာမ ဝေံ သုခုမံ ပဋိသန္ဓိအန္တရံ ပါကင်္ဂံ သမဏဿ ဂေါတမဿ၊ အဒ္ဓါ သေ သဗ္ဗညူ။။

ဝေံ=ဤသို့။ သုခုမံ=သိမ်မွေ့လှစွာသော။ ဘဝ ပဋိစ္စန္ဓ် =ဘဝဖြင့်ဖုံးကွယ်အပ်စေော။ ပဋိသန္ဓိအန္တရံ နာမ=ပဋိသန္ဓေ ခြားနေသော အကြောင်းအရာ သော်မှ။ သမဏဿ ဂေါတမဿ=ရဟန်းဂေါတမ ၏ (အဖို့ရာ)။ ပါကင်္ဂံ=နေ+ထ အလား ထင်ရှား ဘိ၏။ အဒ္ဓါ=မချွတ်။ သေ-သေသော=ဤ ရဟန်း ဂေါတမသည်။ သဗ္ဗညူ = ခပ်သိမ်းသောတရားကို သိတော်မူတဲ့ သဗ္ဗညုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါတကား....။

(ဘဝဖုံးကွယ်ပြီး ပဋိသန္ဓေခြားနေတဲ့ အကြောင်း အရာသော်မှ အရှင်ဂေါတမ၏ အဖို့ရာ နေ+ထ ပမာ ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ရှား၍ နေပါတကား....။ဤ အရှင် ဂေါတမသည် အမှန်ပင် သဗ္ဗညုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါတကား” လို့ ဘုရား၌ ကြည်ညိုစိတ် ဝင်ပြီး စိတ်ထဲက ပြဿနာ တစ်ဆယ့်လေးချက်=အစုံအားဖြင့် ခုနစ်စုံ စဉ်းစားပြီး-

ဣမံ ဓမ္မပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ သမဏံ ဂေါတမံ ပဉ္စေ ပုစ္ဆိဿာမိ။

တတိယအကြိမ်

ဣမံ ဓမ္မပဏ္ဏာကာရံ = ဤ ပြဿနာတစ်ဆယ့်
လေးချက်=ခုနစ်စုံတည်းဟူသောတရားလက်ဆောင်
ကို။ ဂဟေတွာ=ငါယူသွား၍။ သမဏံ ဂေါတမံ=
ရဟန်းဂေါတမကို။ ပဗ္ဗေ=ပြဿနာ ၁၄-ရပ်တို့ကို။
ပုစ္ဆိဿာမိ=မေးမှပဲ....။

(ဤသို့ စဉ်းစားပြီး ဘုရားထံသို့ သွားရောက်၍
ဝမ်းမြောက်ဖွယ်စကား၊ အောက်မေ့ဖွယ်စကား ပြော
ကြားပြီး အပြစ် ခြောက်ပါး ကင်းလွတ်ရာအရပ်၌
ထိုင်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ပြဿနာတစ်ဆယ့်လေးချက်
ဤသို့ လျှောက်ထားတယ်....။)

ကော နု ခေါ ဘော ဂေါတမ ဟေတု ကော
ပစ္စယော၊ ယေန မနုဿာ နံ ယေဝ သတံ မနုဿ
ဘူတာနံ ဒိဿန္တိ ဟိနပ္ပဏိတတာ။

ဘော ဂေါတမ=အို-အရှင်ဂေါတမ....။ ယေန=
အကြင် ဇနကအကြောင်း၊ ဥပတ္တန္တကအကြောင်း
ကြောင့်။ မနုဿာ နံ ယေဝ သတံ=လူဖြစ်ကြတာချင်း
အတူတူ ဖြစ်ပါကုန်လျက်။ မနုဿဘူတာနံ=လူဖြစ်၍
ဖြစ်ကြသောသူတို့၏။ ဟိနပ္ပဏိတတာ=အညံ့စား+
အမြတ်စား၏ အဖြစ်တို့သည်။ ဒိဿန္တိ=ထင်ကုန်
၏....။

(အရှင် ဂေါတမ....၊ လူ့ပြည် လောက လူတွေဟာ
လူဖြစ်တာချင်း တူပါလျက်နဲ့ တစ်ချို့က အညံ့စား
အောက်တန်း နောက်တန်း ဖြစ်ကြတယ်။ တစ်ချို့က
အမြတ်စား အထက်တန်းစား သွားပြီး ဖြစ်ရတယ်။
အဲဒီလိုဖြစ်ရတာဟာ အကြောင်းမကင်းပေဘူး။)

ဘော ဂေါတမ = အို-အရှင် ဂေါတမ....။
သော ဟေတု = ထိုနေကအကြောင်းသည်။ ကော နု
ခေါ = အဘယ်ပါနည်း။ သော ပစ္စယော = ထို
ဥပတ္တန္တကအကြောင်းသည်။ ကော = အဘယ်ပါ
နည်း....။

('အရှင်ဂေါတမ....၊ လူလူချင်းအတူတူဖြစ်ပါလျက်
တစ်ချို့က အောက်တန်း နောက်တန်းကျပြီး တစ်ချို့က
အထက်တန်းကျကျ နေကြရတာက အဘယ်သို့သော
နေကအကြောင်း၊ ဥပတ္တန္တက အကြောင်းကြောင့်ပါ
လဲ' ဆိုတဲ့ ဒီအမေးမှာ အောက်တန်းကျတာနဲ့ အထက်
တန်းကျတာ = ဟိနပ္ပဏီတဖြစ်ပုံကို ထင်စွာ ပြစမ်းပါ
လို့ မေးဖွယ်ရှိ၍ ဆက်ပြီး မေးမြန်းသည်မှာ) -

(၁) ဒိဿန္တိ ဟိ ဘော ဂေါတမ မနဿာ
အပ္ပါယုကာ၊ ဒိဿန္တိ ဒိဃာယုကာ။

ဘော ဂေါတမ = အို-အရှင်ဂေါတမ....။ ဟိ =
ထင်ထင်ရှားရှား မေးမြန်းရပါမူ။ အပ္ပါယုကာ =
အသက်တို့ကြကုန်သော။ မနဿာ = လူတို့ကို။
ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရပါကုန်၏။
ဒိဃာယုကာ = အသက်ရှည်တဲ့လူ အချို့တို့ကိုလဲ။
ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင်တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏....။

(လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် အချို့အသက်တိုတာ
ကို တွေ့မြင်ရပါတယ်၊ အချို့ကျ အသက်ရှည်တာကို
တွေ့မြင်ရပါတယ်။ ဒါက တစ်စုံ။)

တတိယအကြိမ်

(၂) ဒိဿန္တိ ဗဟ္တာဗာဓော၊ ဒိဿန္တိ အပ္ပါဗာဓော။

ဗဟ္တာဗာဓော = အနာရောဂါထူပြောတဲ့ လူအချို့ တို့ကို။ ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပါ ကုန်၏။ အပ္ပါဗာဓော = အနာရောဂါကင်းတဲ့ လူအချို့ တို့ကို။ ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင် အပ်ပါ ကုန်၏...။

(ကပ်ချို့များ အနာရောဂါ သိပ် ထူ ပြော တာ ဝဲ၊ တစ်ချို့ကျတော့ အနာရောဂါကင်းပြီး တောင့်တောင့် တင်းတင်း အင်မတန် ကျန်းမာရေးနဲ့ ပြည့်စုံကြတယ်။ လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် တစ်ချို့ ရောဂါထူပြော၊ ဘာကြောင့် တစ်ချို့ ရောဂါ ကင်းကြရ တာလဲ။ ဒါက တစ်စုံ။)

(၃) ဒိဿန္တိ ဒုဗ္ဗဏ္ဍာ၊ ဒိဿန္တိ ဝဏ္ဏဝန္ဓော။

ဒုဗ္ဗဏ္ဍာ = အရုပ်ဆိုးတဲ့ လူတို့ကို။ ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါး ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏။ ဝဏ္ဏဝန္ဓော = ချစ်ရည် အဆင်း လှပခြင်းနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ လူတို့ကို။ ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏... ။

(လူလူချင်းအတူတူ တစ်ချို့ ကျတော့ အရုပ်ဆိုးကြ တယ်။ တစ်ချို့ကျတော့ လှလိုက်တာ တစ်နေ့လုံး ထိုင် ကြည့်လို့ တင်းမတိမ် အားမရနိုင် လော က် အော င် အင်မတန် တင့်တယ် မှု နဲ့ ပြည့်စုံကြတယ်။ လူလူချင်း လှလျှင်လဲပဲ အကုန်လှပါတော့လား၊ အရုပ်ဆိုးလျှင်လဲပဲ အကုန်အရုပ်ဆိုးပါတော့လား။ ဘာကြောင့် တစ်ချို့ အရုပ်ဆိုးပြီး တစ်ချို့က လှရတာလဲ။ ဒါက တစ်စုံ။)

(၄) ဒိဿန္တိ အပ္ပေသက္ခာ၊
ဒိဿန္တိ မဟေသက္ခာ။

(လူလူချင်း အတူတူ တစ်ချို့မှာ အခြွေအရံပရိသတ် သိပ်နည်းတယ်၊ တစ်ကိုယ်ရေဆိုမှ တကယ့်တစ်ကိုယ်ရေ အထီးကျန်။ တစ်ချို့ကျတော့လဲ တပည့်တပန်းပရိသတ် အခြွေအရံ အစေခံတွေနဲ့ ကျူးနယ်ဝန်းရုံ အံ့နေတာပဲ။ လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် အခြံအရံနည်းမှု၊ အခြံ အရံများမှုဆိုတဲ့ ထူးခြားချက် ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ။ ဒါက တစ်စုံ။)

(၅) ဒိဿန္တိ အပ္ပဘောဂါ။
ဒိဿန္တိ မဟာဘောဂါ။

(လူတွေထဲမှာ စီးပွားဥစ္စာ အသုံးအဆောင် နည်း ပါးတဲ့လူတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ စီးပွားဥစ္စာ အသုံး အဆောင် မကုန်နိုင် မခန်းနိုင်အောင် မြားမြောက်တဲ့ လူတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် ဒီလိုထူးခြားမှုဖြစ်ရပါသလဲ။ ဒါကတစ်စုံ။)

(၆) ဒိဿန္တိ နိစကုလိနာ၊ ဒိဿန္တိ ဥစ္စာကုလိနာ။

(လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် တစ်ချို့ အမျိုး ယုတ်မှာ သွားဖြစ်တယ်၊ တစ်ချို့ မြတ်တဲ့အမျိုးမှာ သွား ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့် တစ်ချို့ ယုတ်တဲ့အမျိုးမှာ ဖြစ်၍ ဘာကြောင့် တစ်ချို့ မြတ်တဲ့အမျိုးမှာ ဖြစ်ရ ပါသလဲ။ ဒါက တစ်စုံ။)

(၇) ဒိဿန္တိ ဒုပ္ပညာ၊ ဒိဿန္တိ ပညဝန္တော။

(လူ့လောကမှာ တစ်ချို့ ဉာဏ်ပညာ ပေ တုံး (နလဘိန်းတုံး) ဒုပ္ပညဖြစ်တဲ့ လူတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်။

၁၇၄ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တစ်ချို့ လိမ္မာရေးခြား တတ်မြောက်တဲ့ ပညာရှိ= ပညာဝန္တ ယောက်ျား မိန်းမတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် တစ်ချို့ ပညာမဲ့ တစ်ချို့ ပညာရှိ ဖြစ်ကြရာမှာ အကြောင်းထူး ရှိကြရပါမယ်။ ဘာကြောင့် ပညာမဲ့ဖြစ်ရ၍ ဘာကြောင့် ပညာရှိ ဖြစ်ရပါသလဲ။ ဒါကတစ်စုံ။)

ကော နု ခေါ် ဘော ဂေါတမ ဟေတု ကော ပစ္စယော၊ ယေန မနုဿာနံယေဝ သတံ မနုဿ ဘူတာနံ ဒိဿန္တိ ဟိနပဏိတတာ။

(အရှင် ဂေါတမ....၊ လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် အချို့က အောက်တန်း နောက်တန်းကျပြီး အချို့က အထက်တန်းကျကျ နေကြရတာက အဘယ်သို့သော ဇနကအကြောင်း၊ ဥပတ္တန္တကအကြောင်းကြောင့်ပါလဲ) လို့ မြတ်စွာဘုရားအား မေးလျှောက်ပါတယ်။

အဲဒီ သုဘလုလင်က အင်္ဂမိဇ္ဇာ ဗေဒင်တတ်တဲ့ ပုဏ္ဏားတစ်ယောက်ဖြစ်တော့ သူ့စိတ်ထဲမှာ မာန်မာန အခုအခံလဲ ရှိတယ်။ ရှိပုံက “ငါမေးယင် ရဟန်း ဂေါတမ ဖြေလိမ့်မယ်၊ ဖြေလို့ရှိယင် ကျဉ်းကျဉ်း ဖြေဖြေ ကျယ်ကျယ် ဖြေဖြေ ငါ နား လည် မှာ ဝဲ”။ အဲဒီလို သူ့စိတ်ထဲမှာ မာန်မာန တစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒီ မာန်မာန အခုအခံ မပြေပျောက်ဘဲ ဘုရားသဗ္ဗညု သူ့အား တရားအကျယ်ဟောလို့ သိမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သူ့မာန်မာနပြေလည်အောင် ပထမဦးစွာ ဘယ်လို ဟောလိုက်သလဲဆိုတော့-

ကမ္မဿကာ မာဏဝ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ
ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓု ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ၊ ကမ္မံ
သတ္ထေ ဝိဘဇ္ဇတိ ယဒိဒံ ဟိနပ္ပဏိတတာယ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်။ သတ္တာ=
သတ္တဝါမှန်သမျှတို့သည်။ ကမ္မဿကာ=ကံသာလျှင်
ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဒါယာဒါ=ကံ၏
အမွေကို ခံယူကြရကုန်၏။ ကမ္မယောနိ=ကံသာလျှင်
အခြေခံအကြောင်းရင်း ရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဗန္ဓု=
ကံသာလျှင် ဆွေမျိုးရှိကြကုန်၏။ ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ=
ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း အားထားရာ
ရှိကြကုန်၏။ ကမ္မံ=ကံသည်။ သတ္ထေ=သတ္တဝါတို့ကို။
ယဒိဒံ=ယာယ ဣမာယ ဟိနပ္ပဏိတတာယ=အယုတ်
ဖြစ်ဖို့ရန်+အမြတ်ဖြစ်ဖို့ရန်။ ဝိဘဇ္ဇတိ=ဝေဖန်ပေး၏။
(မြတ်စွာဘုရားက အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဖြေဆို
လိုက်တာ အင်မတန်မှ ရှင်းတယ်။ "သုဘလုလင်...၊
သတ္တဝါတိုင်းဟာ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြတယ်။
ကံ၏ အမွေကို ခံကြရတယ်။ ကံသာလျှင် အခြေခံ
အကြောင်းရင်းရှိကြ၊ ကံသာလျှင် ဆွေမျိုးရှိကြ၊ ကံသာ
လျှင် ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း အားထားရာရှိကြတယ်။
ကံက သတ္တဝါတွေကို အယုတ် အမြတ် ဖြစ်အောင်
ခွဲခြားဝေဖန်ပေးတယ်။

ဒီ နေရာမှာ ဗုဒ္ဓရဲ့ တရားတော်သည် ကမ္မဝါဒ
ဆိုပြီး အလုပ်မပါ ကံကိုသာ တစ်ဖက်သတ် အားကိုး
တဲ့ဝါဒ လို့ ဒီလိုမမှတ်ရဘူး၊ အခြေခံအကြောင်း
ရင်းကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါ
တယ်။

ကုသိုလ်ကံရဲ့ ကောင်းကျိုးပေးဖို့ရန်၊ အကုသိုလ်
 ကံရဲ့ မကောင်းကျိုးပေးဖို့ရန်မှာ သမ္ပတ္တိလေးပါး
 ဝိပတ္တိလေးပါးတို့နှင့် တိုက်ဆုံမှုအလိုက် အကျိုးပေး
 တယ်။ သတ္တဝါတိုင်းမှာ ကုသိုလ် အပရာပရိယဝေဒ
 နိယကံလဲ ရှိတယ်။ အကုသိုလ်အပရာပရိယဝေဒနိယ
 ကံလဲ ရှိတယ်။ သမ္ပတ္တိလေးပါးနှင့် တိုက်ဆုံလျှင်
 ကုသိုလ်အပရာပရိယဝေဒနိယကံက ကောင်းကျိုးပေး
 တယ်။ ဝိပတ္တိလေးပါးနှင့် တိုက်ဆုံလျှင် အကုသိုလ်
 အပရာပရိယဝေဒနိယကံက မကောင်းကျိုးကို ပေး
 တယ်။

ကာလော+ပဓိပယောဂါနံ၊
 ဂတိယာ စ ယထာရဟံ။
 သမ္ပတ္တိဉ္စ ဝိပတ္တိဉ္စ၊
 ကမ္မ+မာဂမ္မ ပစ္စတိ။ ။

ကာလော+ပဓိပယောဂါနံ= ခေတ်အခါကဒလ၊
 ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်အဆင်း ဥပဓိ၊ အားထုတ်မှုပယောဂ
 တို့၏ လည်းကောင်း။ ဂတိယာ စ = ဘဝဂတိ၏
 လည်းကောင်း။ ယထာရဟံ=ထိုက်သည်အားလျော်
 စွာ။ သမ္ပတ္တိဉ္စ = ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပတ္တိကိုလည်း
 ကောင်း။ ဝိပတ္တိဉ္စ=ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း ဝိပတ္တိကို
 လည်းကောင်း။ အာဂမ္မ=အစွဲပြု၍။ ကမ္မ=ကုသိုလ်+
 အကုသိုလ်ကံသည်။ ပစ္စတိ=အကျိုးပေး၏။

ကာလသမ္ပတ္တိ= အခါကောင်း ခေတ်ကောင်း ကြံ
 ခြင်း၊ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ=ရုပ်ရည်အင်္ဂါ လက္ခဏာ ကောင်း
 ခြင်း၊ ပယောဂသမ္ပတ္တိ=အားထုတ်မှု အလုပ်ကောင်း

တတိယအကြိမ်

ခြင်း၊ ဂတိသမ္ပတ္တိ = ဘဝအလား (သုဂတိဘဝ) ကောင်းခြင်း၊ ဒီ သမ္ပတ္တိလေးချက်နဲ့ တိုက်ဆုံလျှင် ကုသိုလ်ကံဟာ ဖြိုင်းဖြိုင်းကြီး အကျိုးပေးတာပဲ။

ကာလဝိပတ္တိ = ခေတ်အခါကလဲ မကောင်းခြင်း ဖြစ်နေမယ်ဆိုလျှင်၊ မိမိကလဲ ဥပမိရုပ်ညွှံ့နေမယ်ဆိုလျှင် မခိုးပေမယ့် ခိုးသယောင် "အရုပ်ဆိုး သူခိုးထင်" ဆိုတဲ့အတိုင်း သူတပါးက အစွပ်စွဲခံရတတ်တယ်။ ဥပမိဝိပတ္တိဖြစ်နေလျှင် မင်းညှိမင်းသားပင် ဖြစ်လင့်ကစား ဘယ်တော့မှ မင်းမဖြစ်ဘူး။ ဥပမိဝိပတ္တိဖြစ်နေလျှင် ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်မရပဲ အကုသိုလ်ကံကဝင်ပြီး စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခကို အကျိုးပေးတယ်။

ပယောပဝိပတ္တိ = လုပ်တဲ့အလုပ်က ဒုက္ခဖြစ်စေတတ်တဲ့ အလုပ်ကို ပြုလုပ်မိခြင်းကို ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ပယောဝိပတ္တိဖြစ်လျှင်လဲ ကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုးပေးခွင့်မရပဲ အကုသိုလ်ကံကသာ ဆင်းရဲဒုက္ခအကျိုးဝင်ပြီး ပေးသွားတယ်။

ဂတိဝိပတ္တိ = ဘဝအလား (ဒုဂ္ဂတိဘဝ) မကောင်းခြင်း။ ဝရဲသားတွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ ပြိတ္တာတွေ၊ အသူရကာယ်တွေ၊ သူတို့သန္တာန် ခန္ဓာအစဉ်မှာ ကုသိုလ် အပရာပရိယဝေဒနီယကံတွေ ရှိပေမယ့်လို့ ဘဝဂတိကိုက ဝိပတ္တိဖြစ်နေတော့ သူတို့ရဲ့ ကုသိုလ်ကံတွေက အကျိုးပေးခွင့်မရပဲ အကုသိုလ်အပရာပရိယဝေဒနီယကံက အကျိုးပေးနေလို့ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေကြရတယ်။ ဗုဒ္ဓရဲ့ဝါဒဟာ ကံချည်းသက်သက် ဝါဒ မဟုတ်ဘူးနော်။

၁၇၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အဲဒီလို ဝေဖန်စိတ်ဖြာပြီး အ တိတ် အ ကြောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ဆိုတဲ့ အကြောင်းပေါင်း များစွာ စုံမှ ဆုံမှ အကျိုးတရား ပေါ် တာ ပါ တ ကား လို့ အကြောင်းမှန် အကျိုးမှန်ကိုသိတော့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ရင့်သန်နိုင်တယ်။

မြတ် စွာ ဘု ရား ဖြေ ကြား တော် မူ လို က် တာ က “သတ္တဝါအားလုံးသည် ကံသာလျှင်အခြေခံအကြောင်း ရင်းရှိကြတယ်၊ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြတယ်၊ ကံကပင်လျှင် သတ္တဝါတွေကို အညံ့စား ဖြစ်အောင် အမြတ်စားဖြစ်အောင် စီမံခြယ်လှယ်ပေးတယ်” အဲဒီလိုဖြစ်တယ်။ ထိုသို့ ဖြေကြားတော်မူလိုက်တဲ့အခါ သုဘ လု လင် ၏ အ ဖွို ရာ သူ မေးတဲ့ ပြဿနာ ခု န စ် စုံ = ဆယ့်လေးချက်နဲ့ ကိုက်ပြီး မယူကတ် မမှတ်တတ်လေ တော့ “ဪ...စောစောက ‘ရဟန်းကြီး ဂေါတမ ပြောလိုက်ယင် အကျဉ်း ပြောလိုက်လျှင်ပင် ငါ အကျယ် သိလိမ့်မယ်” လို့ ထင်မိခဲ့တယ်။ ယခု ငါ ဘာမှ မသိပါ တကား၊ ရဟန်းဂေါတမရဲ့ စကားသည် လွန်စွာသိမ်မွေ့ ပါတကား၊ ငါ အထင်ကြီးမိတာ မှားလေစွ” လို့ သူ့မာနကို သူလျှော့ချပြီး မြတ်စွာဘုရားအား ဤသို့ လျှောက်ထားတယ်....။

န ခေါ် အဟံ ဣမဿ ဘောတော ဂေါတမဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္တာ ရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္တာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ၊ သာရု မေဘဝံ ဂေါတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု၊ ယတာ အဟံ ဣမဿ ဘော တော ဂေါတမဿ သံခိတ္တေန တတိယအကြိမ်

ဘာသိတဿ ဝိတ္တာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္တာ-
ရေန အဟံ အာဇာနယျံ။

ဘော တော ဂေါတမဿ = အရှင်ဂေါတမ၏။
(ဝါ)အရှင်ဂေါတမသည်။ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ =
အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောကြားအပ်သော။ ဝိတ္တာရေန
အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ = အကျယ်အားဖြင့် အနက်
အဓိပ္ပာယ်ကို မဝေဖန်အပ်သော။ ဣမဿ = ဤစကား
၏။ အတ္ထံ = အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ဝိတ္တာရေန =
အကျယ်အားဖြင့်။ အဟံ = အကျွန်ုပ်သည်။ န ခေါ
အာဇာနာမိ = မသိနိုင်ပါ။

ဘော ဂေါတမ = အို-အရှင်ဂေါတမ...။ အဟံ =
အကျွန်ုပ်သည်။ သာဓု- အာယာစာမိ = တောင်းပန်
ပါ၏။ ယထာ = အကြင်အခြင်းအရာဖြင့်။ (ဘာသိယ-
မာနေ = ဟောကြားအပ်သည်ရှိသော်)။ ဘော တော
ဂေါတမဿ = အရှင်ဂေါတမ၏။ သံခိတ္တေန
ဘာသိတဿ = အကျဉ်းအားဖြင့် အရှင်ဘုရား ဟော
ကြားအပ်သော။ ဝိတ္တာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ =
အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျယ်မဝေဖန် အပ်သေးသော။
ဣမဿ = ဤစကား၏။ အတ္ထံ = အနက်ကို။ ဝိတ္တာ-
ရေန = အကျယ်အားဖြင့်။ အဟံ = အကျွန်ုပ်သည်။
အာဇာနယျံ = သိနိုင်ရာပါ၏။ တထာ = ထိုသို့သော
အခြင်းအရာဖြင့်။ ဘဝံ ဂေါတမော = အရှင်ဂေါတမ
သည်။ ဓမ္မံ = တရားကို။ ဒေသေတု = ကရုဏာရှေ့ထား
ဟောကြားတော်မူပါ ဘုရား။

ဤသို့ ဂေါတမအား သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက-
တတ်ယအခြံ

တေန ဟိ မာဏဝ သုဏာဟိ၊ သာဓုကံ မနသိက-
ဧဝေါ၊ ဘာသိဿာမိ။

သို့ဖြစ်လျှင် သုဘလုလင်.... နား ထောင် လေ့။
ဗြူဗြူ နှလုံးသွင်းလေ့။ ပြဿနာ ခုနစ်စုံ = ပုစ္ဆာ
တင်ဆယ်လေးချက်တို့ရဲ့ အဖြေကို ငါဘုရား အကျယ်
အားဖြင့် ဖြေကြားပေးမည်....ဟု ပဋိညာဉ်ပေးပြီး
မြတ်စွာဘုရား အကျယ်အားဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သော
အတိုင်း ဟောကြားတော်မူတယ်။

ပထမပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

ဣမ မာဏဝ ဧကဇ္ဈော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ
ပါဏာတိပါတိ ဟောတိ လုဒ္ဓေါ လောဟိတပါဏီ
ဟတပဟတေ နိဝိဇ္ဇော အဒယာပဇ္ဇော သဗ္ဗပါဏ
ဘူတေသု။

မာဏဝ = သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ဣမ =
ဤလောက၌။ ဧကဇ္ဈော = အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ =
မိန်းမသည်လည်းကောင်း ။ ပုရိသော ဝါ =
ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ လုဒ္ဓေါ = ကြမ်း
တမ်းသည်ဖြစ်၍။ လောဟိတပါဏီ = သွေးစွန်းသော
လက်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဟတပဟတေ = သူတစ်ဖက်သား
ကို သတ်ဖြတ်မှု၌။ နိဝိဇ္ဇော = အမြဲတစေ နှလုံးသွင်း
ရှိသည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗပါဏဘူတေသု = အလုံးစုံသော
သတ္တဝါတို့၌။ အဒယာပဇ္ဇော = သနားခြင်း ကုသိုလ်
သို့ ဟုတ်စာမျှမရောက်ရှိပဲ။ ပါဏာတိပါတိ = သူ
အသက်ကို သတ်ဖြတ်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။

(စ ဦး စား ကြည့် ကြ စမ်း။ အချို့ အချို့ သော
 ယောက်ျား + မိန်းမဟာ သွေးစွန်းတဲ့လက်ရှိပြီးသကာလ
 သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ မေတ္တာကရုဏာတရား လုံးဝ
 မထားပဲ ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်မှု ပြုနေကြတဲ့ ယောက်ျား
 မိန်းမ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလို ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်မှု
 ပြုတော့)-

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ
 သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ
 ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ သော =
 ထို ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက် သမား သည်။ ဧဝံ
 သမတ္တေန = ဤသို့ ကံလုံပြည့်စုံစေအပ်သော။ ဧဝံ
 သမာဒိန္နေန = ဤသို့ကျင့်ထွေ ကောင်းစွာ ယူအပ်ပေ
 သော။ တေန ကမ္မေန = ထို ပါဏာ တိပါတ ဒုစရိုက်
 ကံကြောင့်။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ = ကိုယ်
 ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေ သည် မှ နောက် ကာလ ၌။
 အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ = ငရဲ တိရစ္ဆာန်
 ပြိတ္တာ အသူရကယ် အပါယ် ဘုံ သို့။ ဥပပဇ္ဇတိ =
 ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍နေရ၏....။

(ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက် သမား သည်။ အဲဒီ
 ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်အမှုကို အတ္တသာကေ စေတနာ
 ရောက် အောင်အောင် မြောက်မြောက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ
 ပြုလုပ်မိပြီးဆိုလျှင် ဤလူ့ဘဝ ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေ
 သည်မှ နောက်ကာလဝယ် ငရဲဘုံမှာဖြစ်စေ၊ တိရစ္ဆာန်
 ဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံ၊ အသူရကယ်ဘုံမှာ ဖြစ်စေ၊ အပါယ်

လေးဘုံတွင် တစ်ဘုံ ဘုံမှာ သွား ပြီး ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရတယ်။ အဲဒီ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်ဘုံသို့ ရောက်စေတတ်တဲ့ ကံကို မေးတာ တော့ မဟုတ်ဘူး၊ အပယ်ဘုံသို့ ရောက်စေတတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကို မြတ်စွာဘုရား ဟောနေပါတယ်။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပယ် ခုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(အဲဒီ ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမားမှာ အနမတဂ္ဂ အစမထင် အတိတ် သံသရာတစ်ခွင်က ပြုခဲ့ဖူးတဲ့ အပရာ ပရိယကုသိုလ်ကံ တွေကလဲ ရှိနေတယ်။ အဲဒီ အပရာ ပရိယကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်ရပြီး ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်ကံက အကျိုးပေးခွင့် မရသေးတဲ့အတွက် ထို ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမားသည် ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးအနေဖြင့် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်၊ အပယ်လေးဘုံမှာ ဘဝ ပဋိသန္ဓေ အကယ်၍ မကပ်ရောက်ဖူး ဆိုပါစို့.....)။

သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ=အကယ်၍ လူ့ဘဝ ပဋိသန္ဓေ လာရောက်၍ နေငြားအံ့။

(ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်ကြောင့် လူ့ဘဝမှာ ပဋိ သန္ဓေ လာနေရတာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ အဲဒီ ပါဏာတိ ပါတ ဒုစရိုက်က အကျိုးပေးခွင့် မရသေးသည့်အတွက် ပြာဖုံးနေတဲ့ မီးခဲလို အသွေးအရောင်ကို မမြင်ရသေးပဲ ဖုံးနေသေးတာ၊ တစ်နေ့ အကျိုးပေးခွင့် ရလာတဲ့အခါ ကျတော့ မကောင်းကျိုးပေးဖို့ အသင့်ရှိနေတယ်။ အဲ ဒီဘဝက ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမား ဟိုဘဝ လူ့ဘုံ

သုဂတိဘဝ၌လာဖြစ်တာ ဒီဘဝ ဒုစရိုက်ကြောင့် ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ အကျိုး ပေးခွင့်ရလို့ လူ့ဘဝ၌ လာပြီးဖြစ်တယ် ဆိုပါစို့....။)

ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ အပ္ပါယုကော ဟောတိ။

ယတ္ထ ယတ္ထ=အကြင် အကြင် မင်း ပုဏ္ဏား သူကြွယ် ဆင်းရဲသားမျိုး၌။ ပစ္စာဇာယတိ=မွေးဖွား လာ၏။ တတ္ထ တတ္ထ = ထို ထို ဖြစ်လေရာ မင်း ပုဏ္ဏား သူကြွယ် ဆင်းရဲသားဘဝ၌။ အပ္ပါယုကော= တို့တောင်းသော အသက်ရှိသည်။ ဟောဘိ=ဖြစ် လေတော့၏။

(အဲဒီ ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမားဟာ အဘိတ် အပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝဆို ရောက်ပြီး ပဋိသန္ဓေ တည်နေရလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား အမျိုးလေးပါးတို့အနက် ဖြစ်လေ ရာရာဘဝ၌ အသက်တိုတတ်တယ်။ အသက်တိုတဲ့ မင်း၊ အသက်တိုတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ အသက်တိုတဲ့ သူကြွယ်၊ အသက် တိုတဲ့ ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။)

အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ပါဏာတိပါတီ ဟောဘိ လုဒ္ဓေါ လောဟိ- တပါဏီ ဟတပဟတေ နိဝိဇ္ဇော အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု = သုဘလုလင်....၊ သတ္တဝါတို့ အပေါ် မေတ္တာကရုဏာမထား ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ်မှု ဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတဒုစရိုက် မကောင်း မှုအကုသိုလ် ကံဟာ အသက်တိုမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကျင့်ပဋိပတ်ပဲ။

ကတိယအဖြစ်

၁၈၄ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

(လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် အချို့
လူတွေ အသက်တိုကြရသလဲလို့ မေးလျှင် “ပါဏာတိ
ပါတ ဒုစရိက်ကြောင့် အသက်တိုကြရတယ်”၊ အဲဒီလို
ဖြေကြရမည် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအမေး အဖြေအတွက်
လင်္ကာချုပ် ပေးလိုက်လျှင်)-

ပါဏတိပါတံ၊ သူ့ သက်သတ်၊ တိုလတ် သက်နိဝါ။
ဤကဲ့သို့ မှတ်ပါလေ။ ။

ပထမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

“လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့်
အချို့မှာ အသက်ရှည်ရသနည်း” ဟူသော ပထမ
ပုစ္ဆာ (ခ) အမေးအတွက် အဖြေကို မြတ်စွာဘုရား
ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်....။

ဣဓ ပန မာဏဝ ကေစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော
ဝါ ပါဏတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိ-
ဝိရတော ဟောတိ၊ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသဏ္ဍော
လဇ္ဇိ ဒယာ ပန္နော သဗ္ဗပါဏသုတဟိတာနုကမ္ဘိ
ဝိဟရတိ။

(သုဘလုလင်....၊ လောကမှာ မကောင်းတာရှိသလို
ကောင်းတာရှိတယ်၊ အမည်း (အမဲ) ရှိသလို အဖြူ
ရှိတယ်၊ အခါးရှိသလို အချိုရှိတယ်၊ ထိုအတူ ဒုစရိက်မှု
ရှိသလို သုစရိက်မှုလဲ ရှိတယ်။ အချို အချိုသော
ယောက်ျား မိန်းမဟာ ပါဏာတိပါတ (သူ့အသက်ကို
သတ်မှုဆိုတဲ့) ဒုစရိက်မှ ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်တယ်၊ အယုတ်

တတိယအကြိမ်

သဖြင့် သန်းဥကလေးကိုသော်မှ မတုပ်ပါဘူး၊ ကြမ်း
ပိုးဥကလေးများကိုသော်မှ မကြိတ်မချေ မသက်မဖြတ်
ဘူး။ အားလုံး သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ ရိုက်ဖို့ ပုတ်ဖို့
ခုတ်ဖို့ ထစ်ဖို့အတွက် တစ်စုံတစ်ရာ လက်နက်မစွဲကိုင်ပဲ
အပြုတစေ မေတ္တာတရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်
၍ နေသည်ဆိုပါစို့။) ထိုသို့ နေသည်ရှိသော် =

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ
သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ
သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(ဗုဒ္ဓသာဘာဝင် သူတော်စင်တွေ အနေနဲ့ နေ့စဉ်
နေ့စဉ် ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်တဲ့အခါ ဥပုသ်
သီတင်းနေ့များ၌ ရှစ်ပါးသီလ ဆောက်တည်တဲ့အခါ
များမှာ ‘ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာ-
ဒိယာဒိ’ လို့ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့ သိက္ခာပဒသီလ
ကို ပါဏာတိပါတာ ဝိရတီသီလ လို့ ခေါ်တယ်။ ထို
သီလနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူဟာ ဤသို့ ပြည့်စုံစေအပ် ဆောက်
တည်အပ်တဲ့ ပါဏာတိပါတာ ဝိရတီသီလ ကောင်းမှု
ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝ ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေ
သည်မှ နောက်ကာလ၌ ကောင်းသောလားရာဂတိ
ဖြစ်တဲ့ နတ်ပြည်မှာ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရ
တယ်....)။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ
သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(အဲဒီ ပါဏာတိပါတာ ဝိရတီ သီလကောင်းမှု ကုသိုလ်
ကံက အကျိုးပေးခွင့် မရသေးလို့ ဒုတိယဘဝမှာ
နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေ မနေရသေးဘူးပဲ ထားဦး)။

သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာ
ဇာယတိ၊ ဒီဃာယုကော ဟောတိ။

(အခြား ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝမှာ
လာပြီး ဖြစ်ပြီဆိုယင် အဲဒီ ပါဏာတိပါတ် သူ့အသက်
ကိုမသတ်တဲ့ ဝိရတိသီလကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့်
မင်း ပုဏ္ဏား သူကြွယ် ဆင်းရဲသား အမျိုးလေးဖြာ
ဖြစ်လေရာရာမှာ အသက်ရှည်တဲ့မင်း၊ အသက်ရှည်တဲ့
ပုဏ္ဏား၊ အသက်ရှည်တဲ့သူကြွယ်၊ အသက် ရှည်တဲ့
ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။)

(မြတ်စွာဘုရားက ပထမပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ နိဂုံး
အနေနဲ့) ဒီဃာယုကသံဝတ္တနိကာ သော မာဏပ
ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိ
ပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ နိဟိတဒဏ္ဍော
နိဟိတသတ္တော လဇ္ဇိ ဒယာပဇ္ဇော သဗ္ဗပါဏ
ဘူတဟိတာနုကမ္ပိ ဝိဟရတိ။

(သတ္တဝါတွေကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက် သင်ဖြတ် ငိုရန်
တုတ် လှင်ကန် ဓား လက်နက်တို့ကို မစွဲမကိုင်ဘဲ သတ္တဝါ
တို့၌ မေတ္တာတရားထားပြီး ပါဏာတိပါတ် ဒုစရိုက်မှ
ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟာဖြင့် အသက်ရှည်မှုကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့
အကျင့်ပဋိပတ်ဝဲလို့ ဟောတော်မူခဲ့တယ်။)

ဤ ပထမပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေ အချုပ်လင်္ကာ
ကို-

ပါဏာတိပါတံ၊ သူ့သက်သက်၊ ဘိုလတ် သက်ဇီဝါ။
ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန် ဝေပန် သိထိုက်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။

တတိယအကြိမ်

ဒုတိယပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားကဆက်ပြီး ဒုတိယပုစ္ဆာရဲ့ (က) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ မာဏဝ ကေဇ္ဇော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ သတ္တာနံ ဝိဟေဋ္ဌက ဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ လေဇျနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္တေန ဝါ။

မာဏဝ = သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ဣဓ = ဤလောက၌။ ကေဇ္ဇော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ = အချို့အချို့ မိန်းမ ယောက်ျား များ သည်။ သတ္တာနံ = သတ္တဝါတို့အား။ ပါဏိနာ ဝါ = လက်ဖြင့် ဖြစ်စေ။ လေဇျနာ ဝါ = ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ။ ဒဏ္ဍေန ဝါ = တုတ် လှင်ကန်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ သတ္တေန ဝါ = ဓားလှံ- အစရှိတဲ့ လက်နက်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ ဝိဟေဋ္ဌကဇာတိကော = ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက် ရိုက်ပုတ်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။

(ဇောကမ္ပာ အချို့အချို့ ယောက်ျား + မိန်းမ များ ဟာ တစ်ဖက်သား သတ္တဝါများကို လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တုတ် လှင်ကန်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဓားလှံ အစရှိတဲ့ လက်နက်တစ်ခုခုဖြင့်ဖြစ်စေ (သေအောင်တော့ မသတ်ပဲ) ပင်ပန်းနှမ်းနယ်အောင် ညှဉ်းပန်းမှု ပြုတတ်တယ်။) (အဲဒါ အကြောင်းရင်းပဲ။)

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သူတပါးကို သေအောင်တော့ မသတ်ပဲ ပင်ပန်းအောင် ညှဉ်းဆဲမှုဆိုတဲ့ ဝိဟိံသာ မကောင်းမှုကို ပြည့်

တတိယအကြိမ်

ပြည့်စုံစုံ အောင်အောင်မြင်မြင် ပြုမိပြီဆိုလျှင် ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်ကြွေ စုတေသည်မှ နောက်ကာလဝယ် ငရဲ တိရိစ္ဆာန် ဖြိတ် အသူရာ အပါယ်လေးရွာသို့ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရတတ်တယ်။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါပရံ မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ မနုဿတ္ထိ အာဂစ္ဆတိ။

(အဲဒီ ဝိဟိံသာ အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် မရ သေးဝဲ အပရာပရိယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံအကျိုးပေး ရလို့ လူ့ဘဝမှာလာပြီး ပဋိသန္ဓေ တည်နေပြီဆိုလျှင်)-

ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇောယတိ၊ ဗဟ္မာဗာ ဝေ ဟောတိ။

(မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား ဆိုတဲ့ အမျိုးလေးပါးတွင် ဖြစ်ယေရာရာ အမျိုး၌ အနာရောဂါ ထူပြောတဲ့ မင်း၊ အနာရောဂါ ထူပြောတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ အနာရောဂါ ထူပြောတဲ့သူကြွယ်၊ အနာရောဂါ ထူပြောတဲ့ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။)

သတ္တဝါတို့ကို သေအောင်သတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံက တော့ အသက်တိုကြောင်း ဖြစ်ပြီး သေအောင်မသတ်ဘဲ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်အောင် ညှဉ်းပန်းတဲ့ အကုသိုလ်ကံက တော့ အနာရောဂါ ထူပြောကြောင်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဝိဟိံသာ ခေါ်တဲ့ ဒေါသ ခေါင်းဆောင်သော အကုသိုလ်ကံက လူ့ပြည်မှာ ဖြစ်လျှင်လဲ ဥပဝိဋ္ဌက အကုသိုလ်ကံ အနေနဲ့ ဝင်ရောက်နှိပ်စက်ပြီး မင်းဖြစ် လျှင်လဲ ရောဂါဘယထူပြောတဲ့ မင်း၊ ပုဏ္ဏားဖြစ်လျှင်လဲ ရောဂါဘယထူပြောတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ သူဌေး သူကြွယ် ဖြစ်

လျှင်လဲ ရောဂါဘယထူပြောတဲ့ သူဌေး သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား ဖြစ်လျှင်လဲ ရောဂါဘယထူပြောတဲ့ ဆင်းရဲသား ဖြစ်တယ်။

အင်း မိမိနှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မြင်တာနဲ့ ဝဲ ဗုဒ္ဓဝေဒ (ကမ္မဗေဒင်) နည်းနဲ့ ရောဂါဘယ ထူပြောသူကို မြင်ရလျှင် “ဪ... ဤသူကား အတိတ်ဘဝ တုန်းက တစ်ဖက်သားကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု ပြုခဲ့သူပါ တကား” လို့ သိရမယ်။

ဗဟုဗာဓသံဝတ္တနီကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သတ္တာနံ ဝိဟေဋ္ဌကဇာတိကော ဟောဘိ ပါဏိနာ ဝါ လေဇူနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္တေန ဝါ။ (သုဘလုလင်....၊ လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဣတ် လှင်ကန်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဓား လှံ စသော လက်နက် ဖြင့်ဖြစ်စေ သတ္တဝါတို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းဟာဖြင့် အနာရောဂါ ထူပြောမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မကောင်းတဲ့ ပဋိပတ်=မကောင်းတဲ့အကျင့် ဖြစ်တယ်။)

ဤ ဒုတိယ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ အချုပ်လက်ကို-
ရိုက်ပုတ်ညှဉ်းဆဲ၊ ဒေါသကဲ၊ ထူထဲ နာရောဂါ၊
ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။

ဒုတိယ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်ပြီး ဒုတိယပုစ္ဆာရဲ့ (ခ) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဋေမ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ သတ္တာနံ အဝိဟေဋ္ဌကဇာတိကော ဟောထိ
ဒုတိယအကြိမ်

ပါဏိနာ ဝါ လေဇျနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္တေန ဝါ။

မာဏဝ = သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ပန = မကောင်းသည်မှတစ်ပါး ကောင်းသောအကျင့်ကား။ ဣဓ = ဤ လောက၌။ ဧကစ္စော = အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ = မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ = ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ သတ္တာနံ = သတ္တဝါ တို့အား။ ပါနိနာ ဝါ = လက်ဖြင့်လည်းကောင်း။ လေဇျနာ ဝါ = ခဲဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒဏ္ဍေန ဝါ = တုတ် လှင်ကန်ဖြင့်လည်းကောင်း။ သတ္တေန ဝါ = ဓား + လှံ စသော လက်နက်ဖြင့် လည်းကောင်း။ အဝိဟေဋ္ဌကဇာတိကော = မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက်ခြင်း သဘောရှိသည်။ (ဝါ) မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက်ဘဲ ကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့စိတ်ဖြင့် ကရုဏာဘာဝနာတရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ် နေထိုင်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။

(သတ္တဝါတို့ အပေါ် မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက်တဲ့ ကရုဏာမြဟ္မစိုရ်တရား ပွားများနေထိုင်လျှင်) -

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္ဓေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(အဝိဟိံသာ ကရုဏာပြဋ္ဌာန်းတဲ့ မဟာကုသိုလ်ကံရဲ့ အရှင်ဟာ ဒီလူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာမြတ်ကြွ စုတေပြီးတဲ့ နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေရတယ်။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ ထောက် ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ။ အပ္ပာဗာဓော ဟောကိ။

(အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ ဒီ အဝိဟိံသာ ကရုဏာကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် မရလို့ နတ်ပြည်ဘုံဘဝမှာ မဖြစ်ခဲ့သော် အခြား အပရာပရိယ ကာမာဝစရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ တစ်ခုခုက အကျိုး ပေးခွင့်ရလို့ လူ့ပြည်ဘုံဘဝမှာ လူဖြစ်လာပြီဆိုလျှင် အဲဒီ အဝိဟိံသာ ကရုဏာကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက ဥပတ္တမ္ဘက ကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး ထောက်ပံ့အားပေးတဲ့အတွက် အနာ ရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာတဲ့မင်း၊ အနာရောဂါ ကင်း ရှင်း ကျန်းမာတဲ့ပုဏ္ဏား၊ အနာရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာ တဲ့ သူဌေး သူကြွယ်၊ အနာရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာတဲ့ ဆင်းရဲသားဖြစ်ရတယ်။)

အပ္ပါဗာဓသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သတ္တာနံ အဝိဟေဋ္ဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ ယေဇျနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ။

(သုဘလုလင်....၊ သတ္တဝါတို့အား လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တုတ်လှင်ကန်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဓားလှံ စသော လက်နက်ဖြင့်ဖြစ်စေ မရိုက်နှက် မထိုးခုတ် မပုတ်ခတ် မနှိပ်စက်ခြင်းသည် အနာရောဂါ ကင်းရှင်းကြောင်း ကောင်းသောအကျင့် ပဋိပတ်ဖြစ်ပေတယ်။)

တတိယအကြိမ်

ဤ ဒုတိယပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတို့ အတွက် အချုပ်သက်သာကို-

ရိုက်ပုတ်ညှဉ်းဆဲ၊ ဒေါသကဲ၊ ထူထဲ နာရောဂါ။

ဆိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိထိုက်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။ ။

တတိယပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်သက်ပြီး တတိယ ပုစ္ဆာရဲ့ (က) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ မာဏဝ ကေစွော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ ကောဓနော ဟောတိ ဥပါယာသဗဟုလော၊ အပ္ပမ္ဘိ ဝုတ္တော သမာနော အဘိသဇ္ဇတိ ကုပ္ပတိ ဗျာပဇ္ဇတိ ပတိဋ္ဌိယတိ၊ ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတု- ကရေတိ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ဣဓ= ဤလောက၌။ ကေစွော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ= မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ=ယောက်ျား သည်လည်းကောင်း။ ကောဓနော= အမျက်ထွက် ကတ်သည်။ ဥပါယာသဗဟုလော= ပူပန်ခြင်းများ သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ အပ္ပမ္ဘိ ဝုတ္တော သမာနော= အနည်းငယ်မျှ ပြောဆိုအပ်လျှင်ပင်။ အဘိသဇ္ဇတိ= အမျက်လို ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ ကုပ္ပတိ= အမျက်ထွက်၏။ ဗျာပဇ္ဇတိ= ဖိတ်ထားဖောက်ပြား၏။ ပတိဋ္ဌိယတိ= အကျိတ်အခဲ အမြဲတည်၏။ ကောပဉ္စ= အမျက်ထွက် ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဒေါသဉ္စ= ပြစ်မှားခြင်းကို

တတိယအကြိမ်

လည်းကောင်း။ အပ္ပစ္စယဉ္ဇ = မ နှစ် သက် ခြင်း ကို
လည်းကောင်း။ ပါတုကရောတိ = ထင်ရှားပြီတော် ခ်၏။

သုဘလုလင်....၊ ဤလောကမှာ အချို့ အချို့ သော
မိန်းမ + ယောက်ျားဟာ အမျက်ဒေါသ ခြောင်းခြောင်း
ထတတ်တယ်။ ဆူပူမှု များတတ်တယ်။ အနည်းငယ် ပြော
လျှင်ပင် ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်တယ်။ အမျက်ပွားပြီး စိတ်ထား
ဖောက်ပြန်တတ်တယ်။ အံတကြိတ်ကြိတ် ရှိနေတတ်တယ်။
သူ အမျက်ထွက်နေတဲ့ အကြောင်း၊ သူ ဒေါသဖြစ်နေတဲ့
အကြောင်း၊ သူ မနှစ်သက်တဲ့ အကြောင်းကို တစ်ဖက်
သား မြင်အောင် ဖော်ပြတတ်တယ်။ ဘယ် သူ့ ကိုမှ
တော့ မရိုက်ဘူး + မသတ်ဘူးနော်။ သို့ပေမင့် အရပ်
ထဲမှာ တဆူဆူ တပူပူနဲ့ ဘေးလူက “မတော်ပါ
ဘူးကွယ်” လို့ ပြောသော်လဲ အကောင်း မထင်ဘူး၊
အဲဒီ ကောဓရဲ့ သဘောကို ပစ္စုပ္ပန် မျက်မြင်လက်တွေ့
ကြည့်စမ်း။ နဂိုက လှပသူပင်ဖြစ်လင့်ကစား အမျက်
ထွက်လာလျှင် အရပ် ဆိုး သွား တယ်။ အဲဒါဟာ
သေပြီးနောက် အပါယ်မရောက်ဘဲ လူ့ ဘုံရောက်လျှင်
အရပ်ဆိုးမည့်အရိပ်နိမိတ်ကို မိမိဖြစ်ကတည်းက ကောဓ
တရားက ထင်ရှားပြနေတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက- သော မတန ကမ္မေန ဧဝံ
သမတ္ထေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ
မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။
(သုဘလုလင်....၊ အဲဒီ အမျက် ဒေါသ ခြောင်း
ခြောင်းထဲမှာ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကို အပြည့်အစုံ
ပြုသူသည် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ

၁၉၄ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အသူရကဘယ် အပါယ်လေးတုံသို့သွားပြီး ဘဝပဋိသန္ဓေ တည်နေရတတ်တယ်။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇောယတိ၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဍော ဟောတိ။

(အဲဒီ အမျက်ထွက်ခြင်း အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေး ခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ် လာလျှင် မင်း ပုဏ္ဏား သူကြွယ် ဆင်းရဲသား အမျိုး လေးဖြာ ဖြစ်လေရာဘဝမှာ အရုပ်ဆိုးတဲ့ မင်း၊ အရုပ် ဆိုးတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ အရုပ်ဆိုးတဲ့ သူကြွယ်၊ အရုပ်ဆိုးတဲ့ ဆင်းရဲသား ဖြစ်လာတယ်။ အတိတ်ဘဝ ဒါနကောင်းမှု ကြောင့် ဒီဘဝမှာ ကျိကျိတက်ချမ်းသာသော်လဲပဲ အတိတ် ဘဝက အမျက်ကောဓ ခြောင်းခြောင်းထခဲ့တဲ့ အကုသိုလ် ကံ ပါလာလျှင် "ဝိုက်ဆံချမ်းသာသလောက် အရုပ်က ဖြင့် ဆိုးပက္ခာ နာ-လို့" ဤကဲ့သို့ ပြော ယူ ရ တတ် တယ်။)

ဒုဗ္ဗဏ္ဍသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ကောဓနော ဟောတိ ဥပါယာသဗဟုလော၊ အပ္ပမ္ဘိ ဝုတ္တော သမာနော အဘိသဇ္ဇတိ ကုပ္ပတိ ဗျာပဇ္ဇတိ ပတိဋ္ဌိယတိ၊ ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတု- ကရေတိ။

(သုဘလုလင်...၊ အမျက်ကောဓ ခြောင်းခြောင်း ထခြင်း၊ ဆူပူမှုများခြင်း၊ အနည်းငယ် ပြောလျှင်ပင်

ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်ခြင်း၊ အမျက်ပွားပြီး စိတ်ထားဖောက်ပြန်
တတ်ခြင်း၊ အံတကြိတ်ကြိတ်ရှိနေတတ်ခြင်း၊ သူ့ အမျက်
ထွက်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူ ဒေါသဖြစ်နေတဲ့အကြောင်း၊
သူ မနှစ်သတ်တဲ့အကြောင်းကို တစ်ဖက်သားမြင်အောင်
ဖော်ပြခြင်းများသည် ရုပ်အဆင်း မတင့်တယ် မလှပ
ခြင်းရဲ့ အကြောင်း ပဋိပတ်ဖြစ်တယ်။)

ဤ တတိယ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ အချ် လင်္ကာကို-

အမျက်ကော၊ ခြောင်းခြောင်းထ၊ မလှ ရုပ်ဆင်းဝါ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။ ။

တတိယ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး တတိယပုစ္ဆာရဲ့
(ခ) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော
ဝါ အက္ကောဓနောဟောတိ အနုပါယာသဗဟုလော၊
ဗဟုမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော နာဘိသဇ္ဇတိ န ကုပ္ပတိ
န ဗျာပဇ္ဇတိ န ပတိဋ္ဌိယတိ၊ န ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ
အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရေတိ။

(သုဘလုလင်....၊ ဤ လောကမှာ အချို့ အချို့
သော မိန်းမ+ယောက်ျားဟာ အင်မတန် စိတ်ထား
သဘောတားကောင်းတယ်။ ဘယ်လိုပင် တစ်ဖက်သား
က ပြောပေမယ်လို့ အမျက်မထွက်ဘူး၊ ဆူဆူပူပူ
မဖြစ်ဘူး၊ တစ်ဖက်သားက မခံနိုင်အောင် အများကြီး
ပြောပေမယ်လို့ ရန်ငြိုးမဖွဲ့တတ်၊ အမျက်မထွက်တတ်၊

၁၉၆ တီပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

စိတ်ထား မဖောက်ပြန်တတ်၊ အံတကြိတ်ကြိတ် မရှိတယ်၊ သူ အမျက်ထွက်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူ ဒေါသဖြစ်နေတဲ့ အကြောင်း၊ သူ မနှစ်သက်တဲ့အကြောင်းကို တစ်ဖက် သားမြင်အောင် မဖော်ပြတတ်၊ (တစ်ဖက်သားရဲ့ အပေါ်မှာ မေတ္တာစိတ်နဲ့ အမြဲတမ်း ပြုံးရွှင်၍ နေ တတ်တယ်။)

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သုဘလုလင်....၊ အဲဒီ မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းတဲ့ မဟာ ကုသိုလ်ကံရဲ့ အရှင်ဟာ လူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေပြီးတဲ့ နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝ ပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရတယ်။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇောယတိ၊ ပါသာဒိကော ဟောတိ။

(အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းတဲ့ အမျက်မထွက်ခြင်း = မဟာကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေး ခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ် ကံက အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ်လာလျှင် မင်း ပုဏ္ဏား သူကြွယ် ဆင်းရဲသား = အမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာဘဝမှာ ရုပ်ရည်အဆင်းသန်ရှင်းပြီး ကြည်ညို ဖွယ်ကောင်းသော မင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းသော ပုဏ္ဏား၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော သူကြွယ်၊ ကြည်ညို ဖွယ်ကောင်းသော ဆင်းရဲသား ဖြစ်လာတယ်။)

ပါသဒိကသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ အက္ခောဓနော ဟောတိ အနုပါယာသ- ဗဟုလော၊ ဗဟုမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော နာဘိသဇ္ဇတိ န ကုပ္ပတိ န ဗျာပဇ္ဇတိ န ပတိဋ္ဌိယတိ၊ န ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရေတိ။

(သုဘလုလင်....၊ ဘယ်လိုပင် တစ်ဖက်သားက ပြောပေမယ်လို့ အမျက်မထွက်ခြင်း၊ ဆူဆူပူပူမဖြစ်ခြင်း၊ တစ်ဖက်သားက မခံနိုင်အောင် အများကြီးပြောပေမယ် လို့ ရန်ငြိုးမဖွဲ့ခြင်း၊ အမျက်မထွက်ခြင်း၊ စိတ်ထား မဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အံတကြိတ်ကြိတ် မရှိခြင်း၊ သူ အမျက် ထွက်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူ ဒေါသဖြစ်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူ မနှစ်သက်တဲ့ အကြောင်း တစ်ဖက်သားမြင်အောင် မဖော်ပြခြင်းသည် ရုပ်ရည်အဆင်း သန့်ရှင်းကြည်ညို ဖွယ်ကောင်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့အကြောင်း ပဋိပတ် ဖြစ်တယ်။)

ဤ တတိယပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတိုအတွက် အချုပ်လက်ကို-

(က) အမျက်ကော၊ ခြောင်းခြောင်းထ၊ မလှ ရုပ်ဆင်းဝါ။

(ခ) ထိုမှအမြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိထိုက်စွာ။ ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

အထူးမှတ်ဖွယ်-

ဤ ပထမ ဒုတိယ တတိယ ပုစ္ဆာ ၃-ချက် လုံးသည် ဒေါသနှင့်စပ်၍ ဟောအပ်သော ပုစ္ဆာများ ဖြစ်သည်။ ပထမပုစ္ဆာ ဒေါသမှာ သူ့အသက်ကို သေအောင်သတ်

တတိယအကြိမ်

သော ဒေါသ ရှိ+မရှိ ပုစ္ဆာပြဿနာဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ပုစ္ဆာဒေါသမှာ သေအောင်တော့ မသတ်ဘဲ သူတပါး ဆင်းရဲရံသာညှဉ်းဆဲတဲ့ ဒေါသ ရှိ+မရှိ ပုစ္ဆာပြဿနာ ဖြစ်သည်။ တတိယပုစ္ဆာဒေါသမှာ မသတ်မဖြတ် မညှဉ်း ဆဲဘဲ အိမ်ကျယ်သဘော အိမ်တွင်းမှာ ဆူပူတတ်တဲ့ ဒေါသ ရှိ+မရှိ၊ ဖြစ်+မဖြစ်နှင့်စပ်၍ ဟောအပ်သော ပုစ္ဆာပြဿနာဖြစ်သည်။

အချုပ်မှတ်ရန်မှာ-

- (၁) သေအောင်သတ်တဲ့ဒေါသကြောင့် လူဖြစ်လျှင် အသက်တိုတတ်တယ်။
- (၂) သူတစ်ဖက်သားကို သေအောင် မသတ်ဘဲ ဆင်းရဲရံ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်တဲ့ ဒေါသကြောင့် လူဖြစ်လျှင် အနာများတတ်တယ်။
- (၃) သူ့ကိုမသတ်=မညှဉ်းဆဲဘဲဆူဆူပူပူမျှဖြစ်တတ် တဲ့ ဒေါသကြောင့် လူဖြစ်လာလျှင် အရပ်ဆိုး တတ်တယ်။ ။ ဤကား အထူးမှတ်ချက်တည်း။

စတုတ္ထ ပြဿနာအတွဲ အဖြေ

စတုတ္ထ ပြဿနာအတွဲက (က) အချို့မှာ ပရိသတ် အခြွေအရံ နည်းပါးတယ်၊ (ခ) အချို့မှာ ပရိသတ် အခြွေအရံ များတယ်။ ဘာကြောင့်လဲတဲ့။

စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး စတုတ္ထပုစ္ဆာရဲ့ (က) အဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်....။

တတိယအကြိမ်

ဣဓ မာဏဝ ကေစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဣဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရလာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု ဣဿတိ ဥပဒုဿတိ၊ ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင် ...။ ဣဓ= ဤလောက၌။ ကေစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ= မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသောဝါ=ယောက်ျား သည်လည်းကောင်း။ ဣဿာမနကော=မနာလို ငြူစု လိုတဲ့စိတ်ရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။ ပရလာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု=သူတပါး တို့ လာဘ်ရခြင်း၊ အရိအသေအပြိုင်ရခြင်း၊ အလေး ပြိုင်ရခြင်း၊ မြတ်နိုးခံရခြင်း၊ ရှိခိုးခံရခြင်း၊ အပူ ဇော်ခံရခြင်းတို့၌။ ဣဿတိ=မနာလို ငြူစုတတ်၏။ ဥပဒုဿတိ = ပြစ်မှားတတ်၏။ ဣဿံ = မနာလိုမှု= ငြူစုမှုကို။ ဗန္ဓတိ=ဖွဲ့နှောင်ထားတတ်၏။

(သုဘလုလင်....၊ လောကမှာ အချို့သော မိန်းမ+ ယောက်ျားများဟာ ဣဿာဆိုတဲ့ = မနာလိုစိတ်ရှိတတ် တယ်။ သူတစ်ဖက်သား စီးပွား ချမ်းသာ ဖြစ်တာကို မနာလိုတတ်ဘူး၊ ဟို သူတပါး ကံအလျောက် ကောင်း စားနေသည်ကို ကြည့်ပြီး မျက်စောင်း တ ထိုး ထိုး၊ နှုတ်ခမ်း တစုစုနဲ့ နေတတ်တာကို ဓမ္မနယ်ပယ်မှာ ငြူစုတယ် လို့ ခေါ်ပြီး အရပ်စကား အလိုကတော့ မနာလိုဘူး လို့ ခေါ်တယ်။ သူတပါးတို့ လာဘ်ရခြင်း၊ သူတပါးတို့ အရိအသေ အပြိုင်ရခြင်း၊ သူတပါးတို့ အလေးပြိုင်ရခြင်း၊ သူတပါးတို့ အမြတ်နိုးခံရခြင်း၊ သူတပါးတို့ ရှိခိုးခံရခြင်း၊ သူတပါးတို့ အပူဇော်ခံရ

တတိယအကြိမ်

ခြင်းများ၌ မနာလို ငြူစုပြစ်မှားနေတတ်တယ်။ ထင်းစည်းကြီး ပြေမသွားအောင် ကြီးဖြင့် ချည်ထားသလို ဣဿာဆိုတဲ့ မနာလို = ငြူစုမှုတရားဆိုးကြီးကို ဖွဲ့နှောင်၍ ထားတတ်တယ်။)

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သုဘလုလင်....၊ အဲဒီ သူတပါး စည်းစိမ်ကို မနာလိုမှု ဆိုတဲ့ ငြူစုမှု = အကုသိုလ်ကံကို အပြည့်အစုံ ပြုသူသည် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် အပါယ်လေးဘုံသို့ သွားပြီး ဘဝပဋိသန္ဓေ တည်နေရတတ်တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ အပ္ပေသက္ခော ဟေတတိ။

(အဲဒီ သူတပါးစည်းစိမ်ကို မနာလို = ငြူစုမှု အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ်လာလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား = အမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာ ဘဝမှာ သား သမီး အခြွေအရံ တပည့် ပရိသတ် နည်းပါးသော မင်း၊ နည်းပါးသော ပုဏ္ဏား၊ နည်းပါးသော သူကြွယ်၊ နည်းပါးသော ဆင်းရဲသား ဖြစ်လာ တယ်။)

အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ဣဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရယာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု ဣဿတိ ဥပဒုဿတိ ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

(သုဘလုလင်....၊ ဣဿာဆိုတဲ့ မနာလိုစိတ်ရှိခြင်း၊ သူတပါးတို့ လာဘ်ရမှု၊ သူတပါးတို့ အရိအသေပြုခံရမှု၊ သူတပါးတို့ အလေးပြုခံရမှု၊ သူတပါးတို့ အမြတ်နိုးခံရမှု၊ သူတပါးတို့ ရှိခိုးခံရမှု၊ သူတပါးတို့ အပူဇော်ခံရမှုတို့၌ မနာလို=ငြူစူ ပြစ်မှားနေခြင်း ဣဿာ တရား ဆိုးကြီးကို ဖွဲ့နှောင်၍ထားခြင်းဟာဖြင့် အခြွေအရံနည်းပါးစေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာအကျင့် ပဋိပတ်ဖြစ်တယ်။

ဤ စတုတ္ထပုစ္ဆာ (က) အဖြေအတွက် အချုပ်လက်ခံကို—

ပနာလိုခြင်း၊ ဣဿာပွား၊ နည်းပါးခြေရုံမှာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

ဗြိတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး စတုတ္ထပုစ္ဆာရဲ့ (ခ) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်....။

ဣဓ ပန မာဏဝ ကေစ္စော ဒုတ္တိံ ဝါ ပုရိသော ဝါ အနိဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရယာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု န ဣဿတိ န ဥပဒုဿတိ န ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

(သုဘလုလင်....၊ ဤလောကမှာ အချို့အချို့သော မိန်းမ၊ ယောက်ျားဟာ ဣဿာဆိုတဲ့ မနာလိုစိတ် မရှိ

တတိယအကြိမ်

ကြဘူး၊ သူတပါးတို့ လာဘ်ရခြင်း၊ အရိအသေပြုခံရခြင်း၊ အလေးပြုခံရခြင်း၊ အမြတ်နိုးခံရခြင်း၊ ရှိအခိုးခံရခြင်း၊ အပူဇော်ခံရခြင်းတို့၌ မနာလို=ငြ။စုမှုကင်းပြီး ဣဿာတရားဆိုးကို အထုပ်ကြီးပမာ ဖွဲ့နှောင်မထားဘဲ သူတပါးရဲ့ စည်းစိမ်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မုဒိတာ မြဟ္မစိုရ်တရား ထားရှိတယ်။)

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္ထေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သုဘလုလင်....၊ အဲဒီ မုဒိတာ မြဟ္မစိုရ် ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ မဟာကုသိုလ်ကံရဲ့ အရှင်ဟာ လူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာ ပြတ်ကြွေ စုပေးပြီးတဲ့ နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရတယ်။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ မဟေသက္ခော ဟောတိ။

(အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ မုဒိတာပြဋ္ဌာန်းတဲ့ မငြ။စုခြင်း မဟာကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ်လာလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား=အမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာဘဝမှာ သား သမီး အခြွေအရံ တပည့် ပရိသတ် ပေါများသော မင်း၊ ပေါများသော ပုဏ္ဏား၊ ပေါများသော သူကြွယ်၊ ပေါများသော ဆင်းရဲသား ဖြစ်လာတယ်။)

မဟေသက္ခသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ အနိဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရလာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု န ဣဿတိ န ဥပဒုဿတိ န ဣဿံ ဗန္တတိ။

(သုဘလုလင်....၊ မနာလိုစိတ် ဘိတ်မရှိဘဲ သူတပါး တို့ လာဘ်ရခြင်း၊ အရိုအသေပြုခံရခြင်း၊ အလေးပြု ခံရခြင်း၊ အမြတ်ခိုးခံရခြင်း၊ ရှိအခိုးခံရခြင်း၊ အပူ ဇော်ခံရခြင်းတို့၌ မနာလို = ငြူမှုကင်းပြီး ဣဿာ တရားဆိုးကို အထုပ်ကြီးပမာ ဖွဲ့နှောင်၍ မထားဘဲ သူတပါးရဲ့ စည်းစိမ်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မုဒိတာ မြဟ္မစိုရ်တရား ထားရှိခြင်းသည် အခြွေအရံများစေ တတ်တဲ့ သမ္မာပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ဖြစ်တယ်။)

ဤ စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတို့အတွက် အချုပ်လင်္ကာ ကို-

- (က) မနာလိုငြား၊ ဣဿာပွား နည်းပါး ခြွေရံမှား။
 - (ခ) ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန် ဝေဖန်ဆီထိုက်စွာ။
- ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

မှတ်ဖွယ်အထူး ပြဆိုပါဦးမည်။

မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်လေး ဘုံသို့ ရောက်ရခြင်းနှင့် ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့် နတ်ပြည်+လူ့ပြည်သို့ ရောက်ရခြင်း ဆိုတဲ့ ကမ္မ ဝိဘင်္ဂအရာဝယ် ဘုံသဘောသည် သုံးမျိုးရှိတယ်။

(၁) သံတုံး သံခဲကြီးများကို နှစ်ပေါင်းများစွာ မီးထဲမှာ အမြဲဖုတ်ထားလျှင် တစ်နေ့မှာ အရည် ဖြစ်ပြီး ကစဉ့်ကရဲ ပျောက်သွားမယ်၊ လူရဲ့ အသုံး

တတိယအကြိမ်

အဆောင် ပေါက်တူး၊ တူးရှင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်း၊ ဘာမှ မဖြစ်လာဘူး။

(၂) သံတုံး သံခဲကြီးများကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ရေထဲမှာ အမြဲစိမ်ထားလျှင် သံချေးတက်ပြီး ရေ ယက်လှုပ်စားတာနဲ့ အရည်ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွား မယ်၊ လူရဲ့အသုံးအဆောင်၊ ပေါက်တူး၊ တူးရှင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်း စသည် ဘာမှ မဖြစ်လာဘူး။

(၃) သံတုံး သံခဲကြီးများကို မီးထဲမှာ ဖုတ်ပေး လိုက်၊ တစ်ခါထုတ်ပြီးတော့ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ပုံရအောင် တူနဲ့ ထုပေး ပြင်ပေးလိုက်၊ သင့်လျော်အောင် ရေထဲချပေးလိုက်၊ အဲဒီလို မီးတလှည့်၊ တူတလှည့်၊ ရေတလှည့်၊ တဖန် မီးတလှည့်၊ တူတလှည့်၊ ရေ တလှည့် အကြိမ်ကြိမ် ပြုပြင်ပေးသွားလျှင် တစ်နေ့ ကျတော့ အဲဒီ သံတုံး သံခဲဟာ လူရဲ့အသုံး အဆောင် ပေါက်တူး၊ တူးရှင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်း စသည် ဖြစ်လာမှာ ကေန္တဝဲ။ (ဒါက ဥပမာဖြစ် တယ်။)

ထို့အတူပင် ဘုံသဘောလဲပဲ သုံးမျိုးရှိတယ်။

(၁) ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိက္ခာ၊ အသူရကာယ်= အပေါယ်လေးတို့မှာ ဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာ ကိုယ်တည်း ဟူ သော သံဘုံး သံခဲက ဒုက္ခတည်းဟူသော မီးထဲမှာ အမြဲ ဖုတ်ထားတယ်။ မီးထဲမှာ အမြဲဖုတ် ထား တဲ့ သံတုံး။ နေ့လဲ ဒုက္ခမီးထဲ၊ ညလဲ ဒုက္ခမီးထဲမှာ အမြဲ ဖုတ် ထား တယ်။ “ငရဲ တိရိစ္ဆာန်၊ ပြိတ် အသူရာ၊ ပေါယ်လေးရွာ” ဆိုတဲ့ အောက် အပေါယ်လေးဘုံက

တတိယအကြိမ်

ခန္ဓာဟာ အချိန်တိုင်းအချိန်တိုင်း ဒုက္ခတည်းဟူသော စီးထဲမှာအမြဲဖုတ်ထားတဲ့ သံတုံးသံခဲဖြစ်လို့ တစ်ဘဝ သာ ဆုံးသွားတယ်။ ပါရမီ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါရဲ့ အသုံးအဆောင် ဘာမှ မရလိုက်ဘူး။

(၂) နတ်ပြည် မြဲယွှာပြည်က ခန္ဓာကျတော့ ထို နတ်ပြည် မြဲယွှာပြည်မှာက ဆင်းရဲဒုက္ခမရှိတဲ့အတွက် နတ်+မြဲယွှာတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော သံတုံး သံခဲဟာ သုခချမ်းသာတည်းဟူသော ရေထဲမှာ အမြဲ စိမ်ထားတာဖြစ်တော့ တစ်ဘဝသာ ဆုံးသွားတယ်။ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါရဲ့ အသုံး အဆောင် ဘာမှ မရလိုက်ဘူး။

ဒါကြောင့် ဘုရား အလောင်း တော်ကြီး များ ပါရမီဖြည့်စဉ်အခါ တစ်ခါတစ်ရံများသောအားဖြင့် လူ့ဘဝက သေပြီးယင် နတ်ပြည် + မြဲယွှာ ပြည် ရောက်သွားကြတယ်။ ရောက်တဲ့အခါ "ယခုအခါ ငါ ဘယ်ရောက်လာပါလိမ့်" လို့ ဆင်ခြင်ကြည့် တော့ နတ်ပြည်သို့ ရောက်မှန်းသိတယ်။ နတ်ပြည်ဆို တာ အလောင်းတော်ကြီးများရဲ့ ဉာဏ် မျက်စိနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် လူ့ပြည်မှာ စီးပွားဥစ္စာ ရှာပြီး တော့ အဲဒီစီးပွားဥစ္စာနဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာ အပန်း ဖြေ အနားယူတဲ့ စခန်း (မောင်းမကန်တို့၊ ငပလီတို့) ကို သွားပြီး သက်ဆိုင်ရာဌာနသို့ အခကြေးငွေ ပေး ပြီး ဘာမှအလုပ်မလုပ်ပဲ အချိန်ကျ အစားအသောက် ရောက်လာ၊ ချမ်းသာစွာနေ၊ အနားယူသလို—

နတ်ပြည်+ မြဲယွှာပြည်ဆိုတာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ဥစ္စာတွေပေးပြီး နတ်ချမ်းသာ၊ မြဲယွှာချမ်းသာ ခံစား

ပြီး အနားယူရာ ဘုံဌာနဖြစ်တယ်။ သံတုံးသံခဲကို အမြဲ
 ရေစိမ်ထားတာနဲ့ တူတယ်။ တစ်ဘဝသာ ဆုံးသွား
 တယ်။ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်ရယ်လို့ မဖြစ်လိုက်
 ဘူး။ ထို့ကြောင့် အလောင်းတော်ကြီးများ
 နတ်ပြည်၊ မြဟ္မာ့ပြည် သွားဖြစ်တဲ့အခါ ကမ္ဘာသာ
 မပျက်လို့ကတော့ နတ်သက် + မြဟ္မာသက် ပြည့်
 အောင် မနေဘူး။ အဓိမုတ္တိမရဏဆိုတဲ့ သေခြင်းမျိုး
 နဲ့ မိမာန်ထဲဝင်ပြီး နတ်ဖြစ်လျှင် ထွက်သက်ဝင်သက်
 အောင့်ထား (မြဟ္မာဖြစ်လျှင် ပင်ကိုက ထွက်သက်
 ဝင်သက် မရှိတဲ့အတွက် အောင့်ထား စရာမလို၊
 ဆိတ်ဆိတ်နေ) လိုက်လျှင်ပင် နတ်သက် + မြဟ္မာသက်
 ကြွေ၍ လူ့ပြည်မှာ ပြန်ဖြစ်တယ်။

(၃) လူ့ပြည်မှာတော့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော
 သံတုံးသံခဲကို အနိဋ္ဌလောကဓံဆိုတဲ့ ဒုက္ခမီးထဲ
 ကျလိုက်(ဖုတ်လိုက်)၊ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတဲ့
 တူနဲ့ထုလိုက် (ပြင်ပေးလိုက်)၊ ဣဋ္ဌလောကဓံဆိုတဲ့
 သုခရေထဲ နှစ်ပေးလိုက်၊ တစ်ဖန် အနိဋ္ဌလောကဓံ
 ဆိုတဲ့ ဒုက္ခမီးထဲ ဖုတ်လိုက်၊ ယောနိသောမနသိကာရ
 ဆိုတဲ့ တူနဲ့ထုလိုက်၊ ပြင်ပေးလိုက်၊ ဣဋ္ဌလောကဓံ
 ဆိုတဲ့ သုခရေထဲ နှစ်ပေးလိုက်၊ ထိုသို့ အနိဋ္ဌ
 လောကဓံ ဒုက္ခ၊ ယောနိသောမနသိကာရတူ၊ ဣဋ္ဌ
 လောကဓံသုခ-တို့နဲ့ တွေ့ဖန်များတော့ မီးတစ်လှည့်၊
 တူတစ်လှည့်၊ ရေတစ်လှည့် အကြိမ်ကြိမ် ပြုပြင်ပေး
 အပ်တဲ့ သံတုံးသံခဲဟာ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ လူ့အသုံး
 အဆောင် ပေါက်တူး၊ တူးရှင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်း
 ဖြစ်လာသလို ဒီခန္ဓာအစဉ်မှာ သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်။

ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၊ သာဝက ဗောဓိဉာဏ်ဆိုတဲ့ ကိုယ် ရည်သန်အပ်သည့် ဗောဓိဉာဏ်သုံးမျိုး အသီးသီး ဖြစ်လာတယ်။ အလောင်းတော် ကြီးများဟာ လူ့ ဘဝကို ဤအတိုင်း တန်ဖိုးထားပြီး မြင်တော် မူ ကြ တယ်။

ပဉ္စမပြဿနာအတွဲ အဖြေ

ပဉ္စမပြဿနာအတွဲက (က) အချို့မှာ စီးပွား ဥစ္စာ နည်းပါတယ်၊ (ခ) အချို့မှာ စီးပွား ဥစ္စာ ပေါများ တယ်၊ ဘာကြောင့်လဲ....တဲ့။

ပဉ္စမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး ပဉ္စမ ပုစ္ဆာရဲ့ (က) အဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ မာဏဝ ကေစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ န ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ မြာဟ္မဏဿ ဝါ အနံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိလေပနံ သေယျာ+ဝသထ+ပဒိပေယျံ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ဣဓ= ဤလောက၌။ ကေစ္စော = အချို့သော။ ဣတ္ထိ= ဝါ = မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ= ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ သမဏဿ ဝါ= ရဟန်းအား လည်းကောင်း။ မြာဟ္မဏဿ ဝါ= ပုဏ္ဏားအား လည်းကောင်း။ အနံ = စား ဖွယ် ကို လည်းကောင်း။ ပါနံ = သောက် ဖွယ် ကို လည်း ကောင်း။ ဝတ္ထံ = အဝတ်သင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း။

တတိယအကြိမ်

ယာနံ=ထီး ဖိနပ် ယာဉ်ကို လည်းကောင်း။ မာလာ+
 ဂန္ဓ+ဝိလေပနံ = ပန်း၊ နံ့သာ၊ နံ့သာ ပျောင်း
 (နံ့သာပျော့ = ကော့စမစ်တစ်) ကိုလည်းကောင်း။
 သေယျာ+ဝသထ+ပဒီပေယျံ = အိပ်ရာနေရာ၊ ဇရပ်
 တန်ဆောင်း၊ ဆီမီးကိုလည်းကောင်း။ န ဒါတာ=
 မပေးမလှူသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

(သုဘလုလင်....၊ လောကမှာ အချို့သောမိန်းမ+
 ယောက်ျားများဟာ မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့
 သမဏ+ဗြာဟ္မဏ ခေါ်တွင် သူတော်စင်တို့အား စား
 ဖွယ် သောက်ဖွယ်၊ အဖျော်ယာမကာ၊ အဝတ်၊ ပုဆိုး၊
 သင်္ကန်း ယာဉ်ရထား (လူ့လောကအတွက်) (သာသ
 နာမှာတော့ ထီး ဖိနပ်ကို ယာဉ် လို့ ခေါ်တယ်။)
 ပန်းရယ်၊ နံ့သာရယ်၊ နံ့သာပျောင်း = (နံ့သာပျော့ =
 ကော့စမစ်တစ်)၊ အိပ်ရာ နေရာ၊ ဇရပ် တန်ဆောင်း၊
 ကျောင်း ဓမ္မာရုံ၊ အဆောက်အအုံ၊ လျှပ်စစ် ဆီမီးများ =
 အဲဒီ ဒါနဝတ္ထု (၁၀)မျိုးတွင် တစ်မျိုးကိုမှ မလှူမတန်းဘဲ
 နေတတ်တယ်။

အဲဒီ မလှူမတန်းတာကိုက မစ္ဆရိယ ဖြစ်တယ်။ ထို
 သူကို မစ္ဆရိယက အောင်နိုင်သွားပြီ ဆိုယင် မစ္ဆရိယက
 ဒေါသမူစိတ်မှာသံ ယှဉ်တတ်တဲ့အတွက် မစ္ဆရိယ
 လွှမ်းမိုးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ ဒေါသမူစိတ်တွေ
 ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီ မစ္ဆရိယ ခေါင်းဆောင်တဲ့
 ဒေါသမူစိတ်ကို အကြောင်းပြုပြီး အကြားအကြားမှာ
 သူ့အသက်သတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာခိုးခြင်း အစရှိတဲ့ ဒုစရိုက်
 မှုတွေ ဝင်လာတတ်တယ်။ ဒုစရိုက်မှုတွေ ဝင်လာပြီ
 ဆိုတော့)-

တတိယအကြိမ်

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သုဘလုလင်....၊ မစ္ဆေရပွား မလှူငြားသည်ကို အကြောင်း အခြေခံထားပြီး အခြား အခြား သော အကုသိုလ်ကံတွေကို အပြည့်အစုံပြုသူသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်၏ အခြားမဲ့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် = အပါယ်လေးဘုံသို့ သွားရောက်ပြီး ပဋိသန္ဓေ တည်နေရတတ်တယ်။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇေယတိ၊ အပ္ပ-ဘောဂေါ ဟောတိ။

(အဲဒီ မစ္ဆရိယခေါင်းဆောင်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ အကျိုး ပေးခွင့်မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ်လာ လျှင် ဖြစ်လေရာရာ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား ဆိုတဲ့ အမျိုးလေးပါးမှာ စီးပွားဥစ္စာ နည်းပါး တဲ့ မင်း၊ စီးပွားဥစ္စာ နည်းပါးတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ စီးပွားဥစ္စာ နည်းပါးတဲ့ သူကြွယ်၊ စီးပွားဥစ္စာနည်းပါးတဲ့ ဆင်းရဲ သားမျိုးမှာ ဖြစ်လာတတ်တယ်....။ အသုံးအဆောင် နည်းပါးတဲ့ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသားဖြစ်လာ တတ်တယ်....။)

ဒါနကောင်းမှု မပြုယင် မင်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပုဏ္ဏားပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူဌေးသူကြွယ်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆင်းရဲသားပဲဖြစ်ဖြစ်

တတိယအကြိမ်

စီးပွားဥစ္စာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သူတပါးနည်းတူ မရှိတတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့—

အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ န ဒါတာ တောတိ သမဏဿ ဝါ မြာဟ္မဏဿ ဝါ အနံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိလေပနံ သေယျာ+ဝသထ+ပဒီပေယျံ။

၂

(သုဘလုလင်....၊ ရဟန်း ပုဏ္ဏား သူမြတ်များအား စားဖွယ် သောက်ဖွယ်၊ အဝတ်သက်န်း၊ ပန်းနံ့သာ၊ နံ့သာပျောင်း၊ အိပ်ရာ နေရာ၊ ကျောင်း၊ လျှပ်စစ်မီး၊ ဆီမီးဆိုတဲ့ လှူဖွယ်ဝတ္ထုဆယ်ပါးတို့ကို မလှူဒါန်းခြင်းသည် စီးပွားဥစ္စာ နည်းပါးမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အသုံးအဆောင်နည်းစေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာပဋိပတ်ဖြစ်တယ်....။)

ဤ ပဉ္စမပုစ္ဆာ (က) အဖြေအတွက် အချုပ်လက်ကို—

မန္တေရဗွား၊ မလှူငြား၊ နည်းပါး ကိုယ့်ဥစ္စာ။
ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။ ။

ပဉ္စမပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး ပဉ္စမပုစ္ဆာ (ခ) ရဲ့ အဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်....။

ဣဓ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒါတာ တောတိ သမဏဿ ဝါ မြာဟ္မဏဿ ဝါ အနံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိလေပနံ သေယျာ+ဝသထ+ပဒီပေယျံ။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ဣဓ= ဤလောက၌။ ဧကစ္စော= အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ=

ကတိယအကြိမ်

မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ=ယောကျ်ား
 သည်လည်းကောင်း။ သမဏဿ ဝါ=ရဟန်းအား
 လည်းကောင်း။ မြာဟ္မဏဿ ဝါ=ပုဏ္ဏားအား
 လည်းကောင်း။ အနံံ= စားဖွယ်ကို လည်းကောင်း။
 ပါနံံ= သောက်ဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝတ္ထံံ=အဝတ်
 သင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း။ ယာနံံ= ထီးဖိနပ်ယာဉ်ကို
 လည်းကောင်း။ မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိလေပနံံ = ပန်း+
 နံံ့သာ+နံံ့သာပျောင်း (နံံ့သာပျော့= ကော့စမစ်
 တစ်)ကို လည်းကောင်း။ သေယျာ+ ဝသထ+ ပဒီ-
 ဝေယျံံ=အိပ်ရာ နေရာ၊ ဇရပ်တန်ဆောင်း၊ လျှပ်စစ်မီး၊
 ဆီမီးကိုလည်းကောင်း။ ဒါတာ = ပေးလှူသည်။
 ဟောတိ=ဖြစ်၏....။

(သုဘလုလင်....၊ လောကမှာ အချို့သော မိန်းမ+
 ယောကျ်ားများဟာ မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့
 သမဏ+မြာဟ္မဏ ခေါ်တွင် သူတော်စင်တို့အား စား
 ဖွယ် သောက်ဖွယ်၊ အဖျော်ယာမကာ၊ အဝတ်၊ ပုဆိုး၊
 သင်္ကန်း၊ (လှူလောကအတွက်) ယာဉ် ရထား (သာသ
 နာအတွက်) ထီး၊ ဖိနပ်၊ ပန်း၊ နံံ့သာ၊ နံံ့သာပျောင်း၊
 အိပ်ရာ နေရာ၊ ဇရပ် တန်ဆောင်း၊ ကျောင်း ဓမ္မာရုံ၊
 လျှပ်စစ်မီး၊ ဆီမီးများ အဲဒီ ဒါနဝတ္ထု (၁၀) မျိုးတို့ကို
 ပေးလှူတယ်....။

အဲဒီ ဒါန ကောင်းမှုကို ပုဗ္ဗ+မုဇ္ဇ+အပရ ဆိုတဲ့
 စေတနာသုံးတန် အပြည့်အစုံ=ယဉ္ဇသမ္ပဒါဖြစ်အောင်
 ပြုလုပ်ပြီ ဆိုလျှင်....)-

တတိယအကြိမ်

၂၁၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သော တေန ကမ္မေန ဝေံ သမတ္တေန ဝေံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သုဘလုလင်.....၊ အဲဒီ ယညသမ္ပဒါ မဟာကုသိုလ်ရဲ့ အရှင်ဟာ လူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေပြီးတဲ့ နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက် ၍ နေရတယ်.....။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇောယတိ၊ မဟာ-ဘောဂေါ ဟောတိ။

(အကယ်၍ တမလွန် လောကမှာ ယညသမ္ပဒါ ဒါနကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ်လာလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား၊ အမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာရာ ဘဝမှာ အဲဒီ ယညသမ္ပဒါ ဒါနကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ က ထောက်ပံ့လို့ ဥစ္စာ စီးပွား အသုံး အဆောင် ပေါများတဲ့ မင်း၊ ပေါများတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ ပေါများတဲ့ သူကြွယ်၊ ပေါများတဲ့ဆင်းရဲသား ဖြစ်လာတတ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့)-

မဟာဘောဂသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ မြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္တံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ + ဂန္ဓ + ဝိပလေနံ သေယျာ + ဝသထ + ပဒီပေယျံ။

(သုဘလုလင်....၊ ရဟန်း+ပုဏ္ဏား သူမြတ်များအား စားဖွယ် သောက်ဖွယ်၊ အဝတ် သင်္ကန်း၊ ပန်း နံ့သာ၊ နံ့သာပျောင်း၊ အိပ်ရာ နေရာ၊ ကျောင်း၊ လျှပ်စစ်မီး၊ ဆီမီး ဆိုတဲ့ လှူဖွယ်ဝတ္ထု ဆယ်ပါးတို့ကို လှူဒါန်းခြင်း သည် စီးပွား ဥစ္စာ အသုံးအဆောင် ပေါများမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သမ္မာပဋိပတ်ဖြစ်တယ်။)

ဤ ပဉ္စမ ပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေ တို့ အတွက် အချုပ်လက်ကို-

(က) မန္တေပုပ္ဖား၊ မလှူငြား၊ နည်းပါး ကိုယ့်ဥစ္စာ၊

(ခ) ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိအပ်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။

ဆဋ္ဌမပြဿနာအတွဲ အဖြေ

ဆဋ္ဌမပြဿနာအတွဲက (က) "လူလူချင်း အတူတူ ဖြစ်ပါလျက် အချို့မှာ မြတ်သော အမျိုး၌ ဖြစ်ကြတယ်။ (ခ) အချို့မှာ နိမ့်ကျတဲ့အမျိုးမှာ ဖြစ်ကြတယ်။ ဆင်းရဲ သားထဲမှာလဲ ပန်းမှိုက်သွန် ဘင်ကျုံးတဲ့ ဒွန်းစဏ္ဍား ပုဂ္ဂိုလ်တွေကျတော့ ဆင်းရဲသားကသော်မှလဲ "ဟာ.... ဒီလူတွေဟာ အမျိုးညံ့တဲ့ ဖုန်းတောင်းယာစကာတွေ" လို့ ပြောဆိုကြရတယ်။ အဲဒီလို နှစ်မျိုးနှစ်စား ကွဲပြားရ တာဟာ ဘာကြောင့်လဲ" လို့ မေးတယ်။

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြက်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာရဲ့ (က) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်....။

ဘဒ္ဒိယအကြိုင်

၂၁၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဣဓ မာဏဝ ကေစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ
ဝါ တဒ္ဓေါ ဟောတိ အတိမာနိ-အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ
န အဘိဝါဒေတိ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ န ပစ္စုဋ္ဌေတိ၊
အာသနာရဟဿ န အာသနံ ဒေတိ၊ မဂ္ဂါရဟဿ န
မဂ္ဂံ ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ န သက္ကရောတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ န
ဂရုကရောတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ န မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ န
ပူဇေတိ။

*မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လှလင်....။ ဣဓ=
ဤလောက၌။ ကေစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ=
မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ=ယောက်ျား
သည်လည်းကောင်း။ ထဒ္ဓေါ = ခက်ထန်သည်။
အတိမာနိ=မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးသည်။ ဟောတိ=
ဖြစ်၏။ အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ န အဘိဝါဒေတိ = မိမိက
ရှိ ခိုး ရ မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှိမခိုး။ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ န
ပစ္စုဋ္ဌေတိ=မိမိက ခရီးဦးကြိုချ်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခရီး
ဦးမကြိုဆို။ အာသနာရဟဿ န အာသနံ ဒေတိ=
နေရာပေးထိုက်သူ သက်ကြီးရွယ်အိုများအား နေရာ
ကို မပေး။ မဂ္ဂါရဟဿ န မဂ္ဂံ ဒေတိ= လမ်းခရီး
ပေးထိုက်သူ သက်ကြီးရွယ်အိုများအား လမ်းခရီးကို
မပေး။ သက္ကာတဗ္ဗံ န သက္ကရောတိ = အရိအသေ ပြုရ
မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိအသေမပြု။ ဂရုကာတဗ္ဗံ န
ဂရုကရောတိ = အလေးပြုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အလေး
မပြု။ မာနေတဗ္ဗံ န မာနေတိ=မြတ်နိုးရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို
မမြတ်နိုး။ ပူဇေတဗ္ဗံ န ပူဇေတိ=ပူဇော်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်
ကို မပူဇော်။

(သုဘလုလင်....၊ ဤလောကမှာ အချို့အချို့သော မိန်းမ+ယောက်ျားများဟာ မာန်မာန ခက်ထန်တယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သိပ်ပြီး အထင်ကြီးတယ်။ (အဲဒီလို မာန်မာနခက်ထန် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးတဲ့အတွက်) ရှိခိုးရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှိမခိုးနိုင်ဘူး၊ ခရီးဦး ကြိုဆိုရ မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခရီးဦး မကြိုဆိုနိုင်ဘူး။ (မာန်မာန တည်းဟူသော ထွန်တုံးကြီးကို မျှိုထားလို့) နေရာပေးထိုက်တဲ့ သက်ကြီးရွယ်အိုများ လာလျှင် နေရာ မပေးဘူး၊ လမ်းခရီးမှာ ဆိုလျှင်လဲ ကိုယ့်ထက် သက်ကြီးရွယ်အိုများအား ကိုယ်က ဘေးကဖယ်လက်အုပ်ချီပြီး လမ်းခရီးပေးရမည်ကို မပေးဘူး။ (တကတဲ ပခုံးချင်းများတောင် တိုက်သွားမယ့်ပုံကြီး။ အဲဒါ ဘာလဲဆိုတော့ မာန်မာနကြီးတာ၊ မကျိုးနွံတာ၊ မာန်မာနကြီးလျှင် ဒီအမူအရာတွေပေါ်ကုန်တယ်။ အရိအသေပြုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိအသေမပြု၊ အလေးပြုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အလေးမပြု၊ မြတ်နိုးရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မမြတ်နိုး၊ ပူဇော်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မပူဇော်တော့ဘူး။

မာနတရားကို ဗိုလ်မှူး တပ်မှူး ခန့်ထားတော့ ပြုရမှာတွေကို မပြုပဲ မပြုရမည့် အဲဒီ ဒုစရိုက်အကုသိုလ်တွေကို လျှောက်ပြု တော့တယ်၊ ပြုမှား ပြစ်မှားကုန်တော့)-

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သုဘလုလင်....၊ မာနတရားလျှင် အကြောင်းရင်းရှိတဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေကို အပြည့်အစုံ ပြုသူသည် စုတိ

ပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်၏ အခြားမဲ့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်၊ အပါယ်လေးဘုံသို့ သွားရောက် ပြီး ဘဝပဋိသန္ဓေ တည်နေရတတ်တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ မနဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာ-ယတိ၊ နိစကုလီ နော ဟောတိ။

(အဲဒီ မာနတရား ခေါင်းဆောင်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့် ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ်လာလျှင် အင်မတန် ယုတ်ညံ့တယ်ဆိုတဲ့ ခွန်းစက္ကားမျိုး၊ ပန်းဂိုက်သွန်မျိုး၊ ဘင်ကျုံးမျိုး ဆိုတဲ့ အောက်တန်းအကျဆုံး သူတောင်းစားမျိုးမှာ လာပြီး တော့ ဖြစ်ရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့)-

နိစကုလီနသံဝတ္တနိကာ သော မာဏာဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အတိမာနိ အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ န အဘိဝါဒေတိ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ န ပစ္စုဋ္ဌာတိ၊ အာသနာရဟဿ န အာသနံ ဒေတိ၊ မဂ္ဂါရဟဿ န မဂ္ဂံ ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ န သက္ကာရေတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ န ဂရုကာရေတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ န မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ န ပူဇေတိ။

(သူဘလုလင်....၊ မာန်မာန ခက်ထန်ခြင်း၊ မိမိ ကိုယ်ကို အထင်ကြီးခြင်း၊ ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိမခိုးခြင်း၊ ခရီးဦး ကြိုဆိုရမည့်သူကို ခရီးဦး မကြိုဆိုခြင်း၊ နေရာ ပေးထိုက်သူအား နေရာမပေးခြင်း၊ လမ်း ပေး ထိုက် သူကို လမ်းမပေးခြင်း၊ အရိအသေပြုထိုက်သူကို အရိ

အသေမပြုခြင်း၊ အလေးပြုထိုက်သူကို အလေးမပြုခြင်း၊ မြတ်နိုးထိုက်သူကို မမြတ်နိုးခြင်း၊ ပူဇော်ထိုက်သူကို မပူဇော်ခြင်းများသည် ယုတ်နိမ့်သောအမျိုး၌ ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာပဋိပတ် ဖြစ်တယ်....။

ဤ ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ (က) အဖြေအတွက် အချုပ်လက်ာကို-

မနွံ မကျိုး၊ မာနအိုး၊ အမျိုး ယုတ်တတ်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။ ။

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ (ခ)ရဲ့ အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်....။

ဣဓ ငန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ အတ္ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အနတိမာနိ - အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ အဘိဝါဒေတိ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ။ အာသနာ-ရဟဿ အာသနံ ဒေတိ၊ မဂ္ဂါရဟဿ မဂ္ဂံ ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရေတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ ဂရုကရေတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ပန= ထိုမှတစ်ပါး။ ။ ဣဓ=ဤလောက၌။ ဧကစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ = မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ= ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထဒ္ဓေါ=မခက်ထန်သည်။ အနတိမာနိ = မိမိကိုယ်ကို အထင်မကြီးသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ -အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ အဘိဝါဒေတိ= မိမိက ရှိခိုးရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို

ရှိခိုး၏။ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ=မိမိက ခရီးဦးကြိုဆို
 ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခရီးဦးကြိုဆို၏။ အာသနာရဟဿ
 အာသနံ ဒေတိ=နေရာပေးထိုက်သူ သက်ကြီးရွယ်အို
 များအား နေရာကိုပေး၏။ မဂ္ဂါရဟဿ မဂ္ဂံ ဒေတိ=
 လမ်းခရီးပေးထိုက်သူ သက်ကြီး ရွယ်အို များအား
 လမ်းခရီးကိုပေး၏။ သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရေတိ= အရိ
 အသေပြုရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိအသေပြု၏။ ဂရကာတဗ္ဗံ
 ဂရုကရေတိ= အလေးပြုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အလေး
 ပြု၏။ မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ= မြတ်နိုးရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို
 မြတ်နိုး၏။ ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ= ပူဇော်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို
 ပူဇော်၏။

(သုဘလုလင်....၊ ဤလောကမှာ (မာန်မာနကြီးတဲ့
 ယောက်ျား+မိန်းမရှိသလို) မခက်မထန် မာန်မာန လုံးဝ
 မရှိတဲ့ မိန်းမ+ယောက်ျားလဲ ရှိတယ်။ ထိုသည့် မိန်းမ+
 ယောက်ျား အမျိုးကောင်းသမီး အမျိုးကောင်းသား
 များသည် သီလ+သမာဓိ+ပညာ သိက္ခာဂုဏ် ကြီးမားတဲ့
 မိမိရှိခိုးရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရိုစေမြတ်နိုး ရှိခိုးတယ်။ အဲဒီလို
 ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုယ်က ခရီး ဦး ကြို ဆိုမှု ပြုတယ်။ "ဣပါ
 ခင်ဗျား" စသည်ဖြင့် ဖိတ်မန္တကများ ပြု၍ နေရာပေး
 တယ်။ လမ်းခရီးမှာ ခရီးရင်ဆိုင် တွေလာတဲ့အခါ
 ကိုယ့်ထက် အသက်သိက္ခာဂုဏ်ဝါကြီးမားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အား
 လက်အုပ်ချီပြီး လမ်းပေးတယ်။

"ဒီ လမ်းကလေးက သာယာပါတယ်၊ ဒီက ကြွတော်
 မူပါ"လို့ ဆိုလိုက်ရတာဟာ ဘယ်လောက် ကောင်း
 သလဲ၊ ဘေးက ကြည့်ရတာလဲ အင်မတန် စိတ်ချမ်းသာ
 တယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်နှိုက်ကလဲ မာန်မာနမရှိတော့ စိတ်နှလုံး

အင်မတန် အေးမြတယ်၊ အရိအသေပြုထိုက်သူ၊ အလေး ပြုထိုက်သူ၊ မြတ်နိုးထိုက်သူ၊ ပူဇော် ထိုက်သူ များကို ရိုသေတယ်၊ အလေးပြုတယ်၊ မြတ်နိုးတယ်၊ ပူဇော်တယ်။)

သော တေန ကမ္မေန ဝေ သမတ္တေန ဝေ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

(သုဘလုလင်....၊ အဲဒီ မာန်မာနကို နှိမ်ချမှု နိဝါတ မင်္ဂလာကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကို အပြည့်အစုံပြုသူသည် လူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေပြီးတဲ့ နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရ တယ်....။)

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ ဥစ္စာ ကုလီ နော ဟောတိ။

(အကယ်၍ တမလွန် လောကမှာ မာန်မာနကို နှိမ်ချမှု=နိဝါတမင်္ဂလာ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက ဘဝပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူဖြစ်လာလျှင် မာန်မာနကိုနှိမ်ချမှု= နိဝါတမင်္ဂလာ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံရဲ့ ထောက်ပံ့ချက် ကြောင့် ထိုသူသည် မင်းမျိုး၊ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၊ သူကြွယ်မျိုး ဆိုတဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့ အမျိုးကြီး သုံးပါးမှာ သွားပြီးဖြစ်ရ တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့)-

ဥစ္စာကုလီနသံဝတ္တနိကာ သော မာဏာပဋိပဒါ ယဒိဒံ အတ္ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အနတိမာနိ၊ အဘိဝါဒေ- တတိယအကြိမ်

တဗ္ဗံ အဘိဝါဒေတိ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ၊ အာသ-
နာရဟဿ အာသနံ ဒေတိ၊ မဂ္ဂါရဟဿ မဂ္ဂံ
ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရေတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ
ဂရုကရေတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ
ပူဇေတိ။

(သုဘလုလင်....၊ ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိခိုးခြင်း၊ ခရီး
ဦးကြိုဆိုထိုက်သူကို ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ နေရာပေးထိုက်
သူအား နေရာပေးခြင်း၊ ခရီးလမ်း ပေးထိုက်သူအား
ခရီးလမ်းပေးခြင်း၊ အရိအသေပြုထိုက်သူကို အရိအသေ
ပြုခြင်း၊ အလေးပြုထိုက်သူကို အလေးပြုခြင်း မြတ်နိုး
ထိုက်သူကို မြတ်နိုးခြင်း၊ ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ခြင်း
ဆိုတဲ့ မာန်မာနကိုနှိမ်ချမှု= နိဝါတမင်္ဂလာ ကောင်းမှု
ကုသိုလ်ကံသည် မြင့်မြတ်သောအမျိုး၌ ဖြစ်စေတတ်သည့်
သမ္မာပဋိပတ် ကောင်းမြတ်သော အကျင့်ဖြစ်တယ်။)

ဤနေရာ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်ထင်ရှား
အောင် (က) မာန်မာနကို နှိမ်ချမှု= နိဝါတမင်္ဂလာ
ကုသိုလ်နှင့် (ခ) အခြားတပါးသော လူ့ဘဝပဋိသန္ဓေ
ကျိုးကို ပေးမယ့်ကုသိုလ်တို့ အချင်းချင်း ဤသို့
ပြောကြတယ် ဆိုကြပါစို့....။

(ခ) အမှတ်ပြု လူ့ဘဝ ပဋိသန္ဓေကျိုးပေးမယ့်
အခြားတပါးသော ကုသိုလ်ကံ (က) အမှတ်ပြု
နိဝါတမင်္ဂလာကုသိုလ်ကို "နေစမ်းပါဦးဗျာ၊ နောက်
နောက်ဘဝများရောက်မှ ဤသူကို ခင်ဗျား နတ်ရွာ
သုဂတိသို့ ပို့စမ်းပါ၊ ပထမ ကျွန်ုပ် ဒီလူကို လူ့ပြည်
သို့ ပို့ချင်လို့ ကျွန်ုပ်အား အလှည့်ပေးပါဦး" လို့
ပြောဘိသကဲ့သို့ အဲဒီ (ခ) အမှတ်ပြု အခြားတပါး

သော အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးလို့
လူ့ဘုံသို့ ရောက်လာတယ် ဆိုလျှင်ပဲ-

(က) အမှတ်ပြု နိဝါတမင်္ဂလာကောင်းမှု ကုသိုလ်
ကံက "လူ့ဘုံသို့ ရို့တာတော့ ဟုတ်ပြီ၊ သို့ပေမင့်
ယံ ဝါတံ ဝါ ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြား တွေ့လေရာ
အမျိုးမှာ သွားပြီး အသင်မပို့ပါနဲ့၊ ဘာကြောင့်လဲ
ဆိုတော့ အဲဒီ သူက အတိတ်ဘဝတုန်းက မာန်မာန
မကြီးခဲ့တဲ့လူ၊ ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိခိုးတဲ့လူ၊ ခရီးဦး
ကြိုထိုက်သူကို ခရီးဦးကြိုတဲ့လူ၊ နေရာပေးထိုက်သူ
အား နေရာပေးတဲ့လူ၊ လမ်း ပေး ထိုက် သူ အား
လမ်းပေးတဲ့လူ၊ ရိုသေထိုက်+အလေးပြုထိုက်+မြတ်
နိုးထိုက်+ပူဇော်ထိုက်သူကို ရိုသေသူ၊ အလေးပြုသူ၊
မြတ်နိုးသူ၊ ပူဇော်သူ ဖြစ်ခဲ့တဲ့အတွက် မင်းမျိုး၊
ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးသူကြွယ်မျိုး ဆိုတဲ့ အထက်တန်း
ကျတဲ့ အမျိုးမှာ ဖြစ်စေရမယ် လို့ ပြောဘိသကဲ့သို့
အဲဒီ (က) အမှတ်ပြု မာန်မာနကို နှိမ်ချမှု နိဝါပ၊
မင်္ဂလာကုသိုလ်ကံက ဥပတ္တန္တကအနေနဲ့ ထောက်ပံ့
ပေးလို့ ထိုသူသည် လူ့ဘုံသို့ ရောက်လာတဲ့အခါ
မှာ မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူကြွယ်မျိုး ဆိုတဲ့ အထက်
တန်းကျတဲ့ အမျိုးမှာ သွားဖြစ်ရတယ်။

ဤ ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတို့ အတွက်
အချုပ်လက်ကို-

(က) မန္တံမကျိုး၊ မာနအိုး၊ အမျိုးယုတ်တတ်စွာ။

(ခ) ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိအပ်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

သတ္တမပြဿနာအတွဲ အဖြေ

ခုနစ်ခုမြောက် နောက်ဆုံး သတ္တမပြဿနာ အတွဲက
"မြတ်စွာဘုရား...၊ လူလူချင်း အတူတူ ဖြစ်ပါလျက်
(က) အချို့ ပညာမရှိကြဘူး၊ (ခ) အချို့ ပညာရှိကြပါ
တယ်၊ ဘာကြောင့်ပညာမရှိရသလဲ၊ ဘာကြောင့် ပညာ
ရှိရသလဲ" လို့ သုဘလုလင်က မေးလျှောက်တယ်။

သတ္တမပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး သတ္တမပုစ္ဆာ ရဲ့
(က) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်....။

ဗုဒ္ဓ မာဏဝ ကေစွော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ
သမဏံ ဝါ မြာဟဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ န ပရိပုစ္ဆိတာ
ဟောတိ- "ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ၊ ကိံ အကုသလံ။
ကိံ သာဝဠံ၊ ကိံ အနဝဠံ၊ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ၊ ကိံ န
သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိ-
တာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယ
မာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ" တိ။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ဗုဒ္ဓ=
ဤလောက၌။ ကေစွော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ=
မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသောဝါ=ယောက်ျား
သည်လည်းကောင်း။ သမဏံ ဝါ=ရဟန်းသူမြတ်ကို
လည်းကောင်း။ မြာဟဏံ ဝါ= ပုဏ္ဏား သူမြတ် ကို
လည်းကောင်း။ ဥပသင်္ကမိတွာ= ဆည်းကပ်၍....။
"ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ= အရှင်ဘုရား.... အဘယ်
တရားသည် ကောင်း သော အကျိုး ကို ပေးနိုင်တဲ့
ကုသိုလ် တရား ဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ အကုသလံ=

အဘယ်တရားသည် မကောင်းသော ဆင်းရဲဒုက္ခ အကျိုးကိုပေးနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ = အဘယ်တရားသည် အပြစ်ရှိတဲ့ အကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ အနဝဇ္ဇံ = အဘယ်တရားသည် အပြစ်မရှိတဲ့အကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါ သနည်း။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ = အဘယ်တရားသည် မှီဝဲ အပ်သောတရားပါနည်း။ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ = အဘယ် တရားသည် မမှီဝဲအပ်သော တရားပါနည်း။ ကိံ = အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ = ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မေ = အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ။ ဒီသရတ္တံ = ရှည်လျားစွာ သော ကာလပတ်လုံး။ အဟိတာယ = အစီးအပွားမဲ့ ဖို့ရန်။ ဒုက္ခာယ = ဆင်းရဲဖို့ရန်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပါ သနည်း။ ကိံ ပန = အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ = ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မေ = အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ။ ဒီသရတ္တံ = ရှည်လျားစွာ သော ကာလပတ်လုံး။ ဟိတာယ = အစီးအပွား အလို့ငှာ။ သုခါယ = ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ဟောတိ = ဖြစ်ပါသနည်း။ ဣတိ = ဤသို့။ ပရိပုစ္ဆိတာ = မေးမြန်းလျှောက်ထား သည်။ န ဟောတိ = မဖြစ်၊ (ဝါ) န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ = မမေးမြန်း မလျှောက်ထားချေ....။

(သုဘလုလင်....၊ ဤ လောကမှာ အချို့သော မိန်းမ+ယောက်ျားများသည် ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား သူမြတ် များထံ ကပ်ရောက်ပြီး "အရှင်ဘုရား....၊ ကုသိုလ် တရား ဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ အကုသိုလ်တရား ဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ အပြစ်ရှိတဲ့တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ အပြစ်မရှိတဲ့တရားဆိုတာ ဘယ်

တရားပါတုံး။ မှီဝဲရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါ
 တုံး၊ မမှီဝဲရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါ တုံး။
 ဘယ်လိုအမှုကို ပြုလျှင် အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ ကာလ၌ ညီ
 လျားစွာ စီးပွားမဖို့ရန် ဆင်းရဲဖို့ရန် ဖြစ်မှာပါလဲ
 ဘုရား၊ ထို့ပြင် ဘယ်လိုအမှုကိုပြုလျှင် အကျွန်ုပ်၏
 အဖို့ရာ ကာလ၌လျားစွာ စီးပွား ချမ်းသာဖြစ်ဖို့ရန်
 ဖြစ်မှာပါလဲဘုရား” လို့ မမေးမြန်းဘူး။

မမေးမြန်းဘော့ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ်မှန်း +
 အကုသိုလ်မှန်း မသိဘူး။ အပြစ်ရှိသောတရားမှန်း +
 အပြစ်မရှိသောတရားမှန်း မသိဘူး။ မှီဝဲရမည့်တရား
 မှန်း + မမှီဝဲရမည့်တရားမှန်း မသိဘူး။ အစီးအပွားမဲ့
 ဒုက္ခဖြစ်မည့်တရားမှန်း + စီးပွား ချမ်းသာဖြစ်မည့်တရား
 မှန်း မသိဘူး။ မသိတော့ ကုသိုလ်တရား ပွားရမည့်
 အစား အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွားမိတော့သည်။ ပယ်
 ရမည့်တရားကို မပယ်၊ ပွားရမည့်တရားကို မပွားမိဘဲ
 ပယ်ရမည့်တရားကို ပွား၊ ပွား ရမည့် တရား ကို ပယ် တဲ့
 အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ကုန်ရော။ အကုသိုလ်တွေဖြစ်လျှင်) -

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္ထေန ဧဝံ
 သမာဗိန္ဓေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ
 ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သော=ထို ရဟန်း ပုဏ္ဏား သူမြတ်များသို့ ခစား
 ဆည်းကပ် သို့ပြုအပ်မည် မအပ်မည်ကို စိတ်ကြည်
 ညွတ်နူး စူးစူး စမ်းစမ်း မမေးမမြန်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်။ ဧဝံ သမတ္ထေန=ဤသို့ လောက်ငံကုံလုံ ပြည့်စုံ
 သော။ ဧဝံ သမာဗိန္ဓေန=ဤသို့အကျင့်မှုကို ကောင်း
 စွာယူမိသော။ တေန ကမ္မေန = ထို မမေးမမြန်း

မစူးစမ်းခြင်းတည်းဟူသော အကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ=ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေသည်မှ နောက်၌။ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ=ငရဲ၊ တိရိစ္ဆာန်၊ ငြိမ်၊ အသူရာ၊ အပါယ်လေးရွာသို့ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရလေ၏....။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တိ အာဝစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ ဒုပ္ပညော ဟောတိ။

အခြား တပါးသော အပရာ ပရိယ ကု သို လ် ကံ အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့ အတွက် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် အပါယ်လေးဘုံသို့ မကပ်ရောက်ဘဲ လူ့ ဘဝသို့ ထိုသူ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေလာလျှင် မမေးမမြန်း မစူးစမ်းခြင်းတည်းဟူသော အကုသိုလ်ကံ ကြောင့် ဖြစ်လေရာရာ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲ သား အမျိုးလေးပါးဝယ် ပညာမရှိတဲ့မင်း၊ ပညာမရှိတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ ပညာမရှိတဲ့ သူကြွယ်၊ ပညာမရှိတဲ့ ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။ ဘဒ္ဒကြောင့်လဲဆိုတော့)-

ဒုပ္ပညသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သမဏံ ဝါ မြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ- 'ကိံ ဘန္ဓေ ကုသလံ၊ ကိံ အကုသလံ၊ ကိံ သာဝဇ္ဇံ၊ ကိံ အနဝဇ္ဇံ။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ၊ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒိဃရတ္တံ အဘိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယမာနံ ဒိဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ' တိ။

(သုဘလုလင်....၊ အဲဒီ ရဟန်းပုဏ္ဏား သူမြတ်များထံ
ခစား ဆည်းကပ်ပြီး သို့ ပြုအပ်မည် + မအပ်မည်ကို
သာကြည့်ရှင်လန်း မမေးမြန်းတဲ့အတွက် ပွားရ ပယ်ရ
မည့်တရားကိုမသိဘဲ ပယ်ရမည့်တရားကိုပွား၊ ပွားရမည့်
တရားကို ပယ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံဟာ ပညာ မရှိခြင်းကို
ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာပဋိပတ်ဖြစ်တယ်....။)

ဤ သတ္တမပုစ္ဆာ (က) အဖြေအတွက် အချုပ်လင်္ကာ
ကို-

မောဟပုံးလွမ်း၊ မမေးမြန်း၊ ဉာဏ်ကန်း ဖြစ်တတ်စွာ။
ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

သတ္တမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး သတ္တမပုစ္ဆာ (ခ) ရဲ့
အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ယောတော်မူတယ်....။

ဣဝ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ
သမဏံ ဝါ မြာဟ္မဏံဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆိတာ
ဟောတိ- "ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ၊ ကိံ အကုသလံ။ ကိံ
သာဝဇ္ဇံ၊ ကိံ အနဝဇ္ဇံ။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ၊ ကိံ န
သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိ-
တာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယမာနံ
ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ" တိ။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို-လုလင်....။ ပန=
ထိုမှတပါး။ ဣဝ= ဤလောက၌။ ဧကစ္စော= အချို့
သော။ ဣတ္ထိဝါ= မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော
ဝါ= ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ သမဏံ ဝါ=

ရဟန်းသူမြတ်သို့ လည်းကောင်း။ မြာဟူဏံ ဝါ= ပုဏ္ဏားသူမြတ်သို့ လည်းကောင်း။ ဥမသင်္ကမိတွာ= ဆဏ္ဍိးကပ်၍....။ 'ကိ' ဘန္တေ ကုသလံ= အရှင် ဘုရား....။ အဘယ်တရားသည် ကောင်းသောအကျိုးကို ပေးနိုင်တဲ့ ကုသိုလ်တရားပါနည်း ဘုရား။ ကိံ အကုသလံ= အဘယ်တရားသည် မကောင်းသော ဆင်းရဲဒုက္ခအကျိုးကို ပေးနိုင်တဲ့အကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ=အဘယ် ဟုတ်တရားသည် အပြစ်ရှိတဲ့ အကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ကိံ အနဝဇ္ဇံ = အဘယ်တရားသည် အပြစ်မရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ = အဘယ်တရားသည် မှီဝဲအပ်သော တရားပါနည်းဘုရား။ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ=အဘယ်တရားသည် မမှီဝဲအပ်သော တရားပါနည်းဘုရား။ ကိံ= အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ=ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မေ=အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ။ ဒီဃရတ္တံ = ရှည်လျားစွာသော ကာလပတ်လုံး။ အင်္ဂိတာယ = အစီးအပွားမဲ့ဖို့ရန်။ ဒုက္ခာယ = ဆင်းရဲဖို့ရန်။ ဟောတိ=ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ဝါ ပန=ထိုမှတပါး။ ကိံ=အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ=ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မေ=အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ။ ဒီဃရတ္တံ = ရှည်လျားစွာသော ကာလပတ်လုံး။ ဟိတာယ=အစီးအပွား အလိုငှာ။ သုခါယ = ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ဟောတိ = ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား'။ ဣတိ = ဤသို့။ ပရိပုစ္ဆိတာ=မေးမြန်း လျှောက်ထားသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်ပေ၏....။

(သုဘလုလင်....၊ အမည်းမှ တပါး အဖြူ မကောင်း မှုမှတပါး ကောင်းမှုကို ဆိုကြစို့။ ဤလောက၌ အချို့ အချို့သော အမျိုးကောင်းသမီး မင်းမိန်းမ၊ အမျိုး ကောင်းသား မင်း ယောက်ျားသည် ရယန်း+ပုဏ္ဏား သူမြတ်များထံ ကပ်ရောက်ပြီး "အရှင် ဘုရား....၊ ကုသိုလ်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ အကုသိုလ် တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ အပြစ်ရှိတဲ့တရား ဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ အပြစ်မရှိတဲ့ တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ မှီဝဲရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရား ပါတုံး။ မမှီဝဲရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ ဘယ်လိုအမှုကို ပြုလျှင် အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ ကာလရှည် လျားစွာ စီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဆင်းရဲဖို့ရန် ဖြစ်မှာပါလဲ ဘုရား၊ ထို့ပြင် ဘယ်လိုအမှုကို ပြုလျှင် အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ ကာလရှည်လျားစွာ စီးပွား ချမ်းသာဖြစ်ဖို့ရန် ဖြစ်မှာပါလဲဘုရား လို့ မေးမြန်းတယ်။

မေးမြန်းတော့ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ်မှန်း+ အကုသိုလ်မှန်း သိတယ်။ အပြစ်ရှိသောတရားမှန်း+ အပြစ်မရှိသောတရားမှန်း သိတယ်။ မှီဝဲရမည့်တရား မှန်း+ မမှီဝဲရမည့်တရားမှန်း သိတယ်။ အစီးအပွားမဲ့= ဒုက္ခဖြစ်စေမည့်တရားမှန်း+စီးပွားချမ်းသာ = သုခဖြစ် စေမည့်တရားမှန်း သိတယ်။ သိတော့ ပယ်ရမည့်တရား ကို ပယ်တဲ့ကုသိုလ်တွေ၊ ပွားရမည့်တရား ပွားတဲ့ကုသိုလ် တွေ=အဲဒီ ပညာသံဝတ္တနက ကုသိုလ်တရားတွေ ထိုသူ သန္တာန်မှာ အဖန်ဖန်ဖြစ်တယ်....။

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္ဒေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သော=ထို ရဟန်း ပုဏ္ဏား သူမြတ်များသို့ ခစား ဆည်းကပ် သို့ပြုအပ်မည် မအပ်မည်ကို စိတ်ကြည် ညွတ်နူး စူးစူး စမ်းစမ်း မေးမြန်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ သမတ္တေန=ဤသို့ လောက်ငံကဲ့လို ပြည့်စုံသော။ ဧဝံ သမာဒိန္ဒေန=ဤသို့သော အကျင့်မှုကို ကောင်း စွာယူမိသော။ တေန ကမ္မေန= ထို စူးစူးစမ်းစမ်း မေးမြန်းခြင်းတည်းဟူသော ပညာ သံဝတ္တနိက ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ= ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေသည်မှ နောက်ကာလ၌။ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ = ကောင်းသောသူတို့၏ လားရာ နတ်ရွာလောကသို့။ ဥပပဇ္ဇတိ=ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရ၏။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ။ မဟာပညော ဟောတိ။

(အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ ထို စူးစူးစမ်းစမ်း မေးမြန်းခြင်းတည်းဟူသော=ပညာသံဝတ္တနိက ကုသိုလ် ကံက ဘဝပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးခွင့် မရသေးဘဲ တပါး သော အပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေး ခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုကံကြောင့် ထိုသူ လူဖြစ်လာလျှင် စူးစူးစမ်းစမ်း မေးမြန်းခြင်း=ပညာသံဝတ္တနိက ကုသိုလ် ကံရဲ့ ထောက်ပံ့ချက်ကြောင့် ထိုသူသည် ပညာရှိသော

မင်း၊ ပညာရှိသော ပုဏ္ဏား၊ ပညာရှိသော သူကြွယ်၊ ပညာရှိသော ဆင်းရဲသား သွား ပြီး ဖြစ်ရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့)-

မဟာပညသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သမဏံ ဝါ မြာဟဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ- "ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ၊ ဣံ အကုသလံ။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ၊ ကိံ အနဝဇ္ဇံ။ ကိံ သေဝိ- တဗ္ဗံ၊ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ"တိ။

(သုဘလုလင်....၊ ရဟန်း ပုဏ္ဏား သူမြတ်များထံ ခစားဆည်းကပ် သို့ပြုအပ်မည် မအပ်မည်ကို စိတ်ကြည်ညွှတ်နူး စူးစူးစမ်းစမ်း မေးမြန်းခြင်းဆိုတဲ့ အကျင့်သည် ပညာတရား ကြီးမားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ် တဲ့ သမ္မာပဋိပတ် ကောင်းမြတ်သောအကျင့် ဖြစ်ပေတယ်....။)

ဤ သတ္တမပုစ္ဆာ (က) (ခ) အဖြေတိုအတွက် အချုပ်သင်္ကာကို-

(က) မောဟပုံးလွမ်း၊ ပပေးမြန်း၊ ဉာဏ်ကန်း ဖြစ်တတ်စွာ။

(ခ) ထိုမှအမြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိအပ်စွာ၊ ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

စူဠကပ္ပဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော်

နိဂုံး ဒေသနာ

ဣတိ ခေါ မာဏဝ-

- (က) အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပါယု-
ကတ္တံ ဥပနေတိ၊ ဒိဃာယုကသံဝတ္တနိကာ
ပဋိပဒါ ဒိဃာယုကတ္တံ ဥပနေတိ။
- (ခ) ဗဟ္တာဗာဓသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဗဟ္တာဗာဓတ္တံ
ဥပနေတိ၊ အပ္ပါဗာဓသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ
အပ္ပါဗာဓတ္တံ ဥပနေတိ။
- (ဂ) ဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒုဗ္ဗဏ္ဏတ္တံ
ဥပနေတိ၊ ပါသာဒိကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ
ပါသာဒိကတ္တံ ဥပနေတိ။
- (ဃ) အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပေ-
သက္ခတ္တံ ဥပနေတိ၊ မဟေသက္ခသံဝတ္တနိကာ
ပဋိပဒါ မဟေသက္ခတ္တံ ဥပနေတိ။
- (င) အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပဘော-
ဂတ္တံ ဥပနေတိ။ မဟာဘောဂသံဝတ္တနိကာ
ပဋိပဒါ မဟာဘောဂတ္တံ ဥပနေတိ။
- (စ) နိစကုလိနသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ နိစကုလိနတ္တံ
ဥပနေတိ။ ဥစ္စာကုလိနသံဝတ္တနိကာပဋိပဒါ
ဥစ္စာကုလိနတ္တံ ဥပနေတိ။
- (ဆ) ဒုပ္ပညသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒုပ္ပညတ္တံ ဥပနေတိ။
မဟာပညသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ မဟာပညတ္တံ
ဥပနေတိ။

တတိယအကြိမ်

သုဘလုလင်....၊ ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း—

(က) အသက်တိုမှုကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ သူ့အသက်ကို သေအောင်သတ်ခြင်း ဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတမိစ္ဆာအကျင့်ပဋိပတ်သည် အသက်တိုခြင်း မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။ အသက်ရှည်မှုကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ သူ့အသက်ကို သေအောင်သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတဝိရတိ လမ္မာပဋိပတ်သည် အသက်ရှည်ခြင်းကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

(ခ) အနာရောဂါ ထူပြောမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သတ္တဝါတို့ကို ရိုက်ပုတ်ညှဉ်းဆဲမှု ဆိုတဲ့ ဝိဟိံသာအကုသိုလ်ကံမိစ္ဆာအကျင့်ပဋိပတ်သည် အနာရောဂါထူပြောခြင်း မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။ အနာကင်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ ဝိဟိံသာအကုသိုလ်ကံမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဆိုတဲ့ သမ္မာပဋိပတ်သည် အနာရောဂါ ကင်းရှင်းခြင်း ကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

(ဂ) အဆင်းမလှမှု အရုပ်ဆိုးမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ (သတ္တဝါတို့ကို သတ်ဖြတ်မှု+ညှဉ်းဆဲမှု မဟုတ်ဘဲ) အမျက် ဒေါသ ခြောင်းခြောင်းထခြင်း ဆိုတဲ့ ကောမအကုသိုလ်ကံ မိစ္ဆာအကျင့် ပဋိပတ်သည် အဆင်းမလှမှု အရုပ်ဆိုးမှု မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။ ရုပ်ရည်တင့်တယ် ကြည်ညို ဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အမျက်မထွက်ဘဲ မေတ္တာပွားများခြင်း ဆိုတဲ့ သမ္မာပဋိပတ်သည် ရုပ်ရည်တင့်တယ်

ကြည်ညိုဖွယ်ရှိခြင်း ကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်
တတ်တယ်။

(ဃ) အခြွေအရံ နည်းပါးမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့
သူ့စည်းစိမ်ကို မနာလို = ငြူစူခြင်း = ဣဿာ-
အကုသိုလ်ခေါ်တဲ့ မိစ္ဆာအကျင့် ပဋိပတ်သည် အခြွေ
အရံ နည်းပါးမှု မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်
တတ်တယ်။ အခြွေအရံများခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့
သူ့စည်းစိမ်ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်းဆိုတဲ့ မုဒိတာမြဟ္မစိုရ်
ကုသိုလ် အကျင့်မြတ်သည် အခြွေအရံပေါများခြင်း
ကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

(င) ဥစ္စာ စည်းစိမ် နည်းပါးခြင်းကို ဖြစ်စေ
တတ်တဲ့ လှူဖွယ် ဝတ္ထု ဆယ်ပါးကို မလှူမတန်း
မပေးကမ်းခြင်း=မစ္ဆရိယအကုသိုလ် ခေါ်တဲ့ မိစ္ဆာ
အကျင့်ပဋိပတ်သည် ဥစ္စာ စည်းစိမ် နည်းပါးခြင်း=
မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။ ဥစ္စာ
စည်းစိမ် ပေါများခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အလှူ
ဆယ်သင်း ပေးလှူခြင်း ဆိုတဲ့ သမ္မာပဋိပတ်
အကျင့်မြတ်သည် ဥစ္စာ စည်းစိမ် ပေါများခြင်း=
ကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

(စ) အမျိုး ယုတ်နိမ့် ခြင်းကို ဖြစ် စေ တတ် တဲ့
မကျိုးမနွံ မာန်ထောင်ခြင်း အကုသိုလ် မိစ္ဆာအကျင့်
ပဋိပတ်သည် အမျိုးယုတ်နိမ့်ခြင်း=မကောင်းကျိုးကို
ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။ အမျိုး မြင့်မြတ်ခြင်းကို
ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မာန်ဖွယ်ကိုချိုး ကျိုးနွံ ရိသေခြင်း=
သမ္မာပဋိပတ်သည် အမျိုး မြင့်မြတ်ခြင်း=ကောင်း
ကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

တတိယအကြိမ်

(ဆ) ပညာနည်းပါးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ (ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား သူမြတ်များထံ ခစားဆည်းကပ် သို့ပြုအပ်မည် မအပ်မည်ကို စိတ်ကြည်ညွတ်နူး) စူးစူး စမ်းစမ်း မမေးမြန်းခြင်း တည်း ဟူသော မိစ္ဆာ ပဋိပတ်သည် ပညာနည်းပါးခြင်း မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။ ပညာ ကြီးမားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သူမြတ်တို့ထံ ချဉ်းကပ်၍ ပြုအပ် + မပြု အပ် တရားများကို စူးစမ်း မေးမြန်းခြင်း တည်း ဟူသော သမ္မာပဋိပတ်သည် ပညာ ကြီးမားခြင်း ကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

ကမ္မဿကာ မာဏဝ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓု ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ၊ ကမ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇတိ ယဒိဒံ ဟိနပ္ပဏိတတာယ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လှလင်....။ သတ္တာ= သတ္တဝါမှန်သမျှတို့သည်။ ကမ္မဿကာ= ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဒါယာဒါ = ကံ၏ အမွေကို ခံယူကြရကုန်၏။ ကမ္မယောနိ= ကံသာလျှင် အခြေခံ အကြောင်းရင်း ရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဗန္ဓု = ကံသာလျှင် ဆွေမျိုးရှိကြကုန်၏။ ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ = ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း အားထားရာ ရှိကြကုန်၏။ ကမ္မံ = ကံသည်။ သတ္တေ = သတ္တဝါတို့ကို။ ယဒိဒံ-ယာယ ဣမာယ ဟိနပ္ပဏိတတာယ = အယုတ် ဖြစ်ဖို့ရန် + အမြတ်ဖြစ်ဖို့ရန်။ ဝိဘဇတိ = ဝေဒန်ပေး ပေ၏။

ဤနေရာမှာပင် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်သံ ရပ်စဲ ပြီးဆုံးသွားလေပြီ။

တတိယအကြိမ်

မြတ်စွာဘုရား ဒေသနာနိဂုံး အဆုံးလဲသတ်လိုက် ကရော သုဘလုလင်က ဘာလျှောက်သလဲဆိုတော့—

အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ၊ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ။ အို-အရှင်ဂေါတမ....၊ အရှင်ဝကားသည် သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိပါပေစွ၊ အနက်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိပါပေစွ။

သေယျထာပိ ဧဘာ ဂေါတမ နိက္ကုဋ္ဌိတံ ဝါ ဥက္ကုဋ္ဌေယျ၊ ပဋိစ္စန္တံ ဝါ ဝိဝရေယျ၊ မုဋ္ဌဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ၊ အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ “စက္ခမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တိ” တိ။

(လောက ဥပမာစကား လျှောက်ထားရပါလျှင်.... မှောက်ထားတဲ့ ပစ္စည်းကို လှန်၍ပြလိုက်သလို၊ တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားတဲ့ ပစ္စည်းကို အဖုံးကိုဖွင့်၍ပြလိုက်သလို၊ မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသော ယောက်ျားကို (လက်ကိုကိုင်ဆွဲ မောင်သွားရမှာ၊ ဤလမ်းပဲ) လို လမ်းမှန်ကိုပြောကြားသကဲ့သို့ မှောင်ထဲ၌ “မျက်စိအမြင်ရှိကြသူတို့သည် အဆင်းမျိုးစုံကို မြင်ကြပါရန်” ဟု ဆီမီးတန်ဆောင်ကို စိုက်ထောင်ညှိသီးဘိသကဲ့သို့။ ဝေမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ = (ဤ ဥပမာအတူပင် အရှင် ဂေါတမသည် အကျွန်ုပ်အား အကြောင်း ပေါင်း များစွာ ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဘုရားကောင်းကို ဖျောင်းဖျောင်းဖျဖျ ဟောပြတော် မူအပ်ပါပေပြီ။)

ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားပြီးလျှင်—

သုဘလုလင် သရဏဂုံ ခံယူခြင်း

သော+ဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ၊ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံဂတန္တိ။

သော+ဟံ-သော အဟံ=ထို အကျွန်ုပ်သည်။ ဘဝန္တံ ဂေါတမဉ္စ = အရှင် ဂေါတမကို လည်းကောင်း။ ဓမ္မဉ္စ=မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်တန် ထင်ပေါ် တရားတော်ကိုလည်းကောင်း။ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ=ရဟန်းသံဃာကိုလည်းကောင်း။ သရဏံ= ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်း အောင်း ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ = သိပါ၏ဘုရား၊ ဆည်းကပ်ပါ၏ဘုရား။ “ရှေးတုန်းက ဤ စာပိုဒ်ဖြင့် သရဏဂုံ ခံကြတယ်”။

ဘဝံ ဂေါတမော=အရှင် ဂေါတမသည်။ မံ= အကျွန်ုပ်ကို။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ=ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ=အသက်နှင့်ပြည့်စုံသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ (ဝါ) အသက်ထက်ဆုံး။ သရဏံ ဂတံ = သရဏဂုံတည်သော။ ဥပါသကံ = ဒါယကာတစ်ယောက်ဟူ၍။ ဓာရေတု = မှတ်တော်မူပါဘုရား။ (စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂ သုတ် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သုဘသုတ် ဟူ၍ လည်းကောင်း=နှစ်မည်ရသောသုတ္တန် ဤတွင် ပြီးဆုံးပါတယ်။)

ဤသို့လျှင် နှစ်မည်ရတဲ့ သုတ္တန်တရား နာကြားရခြင်း=ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ သရဏဂုံ+သီလ ဆောက်တည်ရခြင်း = သီလမယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ မိမိတို့ ဉာဏ်အမြင်

တတိယအကြိမ်

ဝိကြာသဗျ ရုပ် နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရ၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာကို ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်ရခြင်း=ဘာဝနာ မယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ဤသို့ စသည် များမြတ် ပေါင်းအပ်သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ် တို့ကြောင့် ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာကေန နိဗ္ဗာန်ပရမတ်ကို မပင်မပန်း ချမ်းသာ လွယ်ကူ သော အကျင့်ပဋိပတ်၊ လျင်မြန်သော ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်၊ ရည်သန် တောင့်တအပ်သော မဂ်ဉာဏ်လေးရပ် တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် လျင်မြန်ထုတ်ချောက် မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း....။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ ထို နောက်ဆုံးဘဝ ပစ္စိမ ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့ နောက်ကာလ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ ဂတိ ယောနိ ဝိညာဏဋ္ဌတိ သတ္တာဝါသ သတ္တနိကာယနိုက်မှာမှ ရုပ် နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခ သစ္စာ ဝဋ်မီးစာတရားတို့ တစ်ဖန်မဖြစ်သောချုပ်ခြင်း ငြိမ်းခြင်း=အနုပ္ပါဒနိရောဓ= အနုပ္ပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေသ ဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသရာမီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေ ကုန်သတည်း....။

သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု။

စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော်
ပြီးပါပြီ။

~~~~~
တတိယအကြိမ်

အာဠဝကသုတ္တန် တရားတော်

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၅ ခု၊ သာသနာတော် ၂၅၁၇ ခုနှစ်၊
တပေါင်းလဆန်း(၂) ရက်နေ့ညဉ့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကန်ဘုံ၊ မိုးကောင်း
ဘုရားဓမ္မာရုံကြီး၌ “မိုးကောင်းစေတီတော်၊ ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့” က
ခေါင်းဆောင်လျက် “မင်းကွန်း တိုက်နယ်ဆေးရုံ ထောက်ပံ့ရေး
ပဒေသပင်” အလှူဒါန၊ ပရိက္ခာရအလှူဒါနပွဲ၌ ဟောကြားအပ်
သော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ယက္ခသံယုတ်ဝယ် ဆယ်ခုမြောက်
ဖြစ်သော- အာဠဝကသုတ္တန်တရားတော်။

ဘုန်းကြီး ယခုဟောမည့် သုတ္တန်ကို အာဠဝကသုတ္တန်
လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ထိုသုတ္တန်ကို အဠကထာ ဆရာတော်
ဖွင့်ပြတာဟာ ဘုန်းကြီးတို့ သီတင်းသုံးဖော် သံဃာ
တော်ချင်းကျတော့ သိပါတယ်။ အများကြီး ၁၀-ရှက်
ကျော်ကျော် ဖွင့်ပါတယ်။ ငုံ့မိသလောက် ဘုန်းကြီးတတ်
နိုင်သလောက် တရားနာပရိသတ်အား ဟောပြောပါမယ်။

ရှေးဦးစွာ အဲဒီ အာဠဝကသုတ္တန်မှာ အာဠဝက နတ်
ဘီလူး မြတ်စွာဘုရားကို တိုက်ခိုက်တဲ့နေရာမှာ ရှေ့ပိုင်း
သူရဲ လက်နက် (၉) မျိုးနဲ့ ဘုရားကိုပစ်တယ်။ အဲဒီ
ပစ်တဲ့လက်နက် (၉) မျိုးကို အောင် နိုင် စတင် မူ တဲ့
မြတ်စွာဘုရားအား ရှိခိုးဖို့၊ ရှိခိုးပြီးတော့ မိမိတို့လဲ
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သားတော် သမီးတော်များပီပီ လက်
နက်ဘေးဒဏ် ရန်မာရ်ခပင်း လွတ်ကင်းရန် ဆုတောင်း
ဖို့ ဆိုပြီးတော့ “တောင်တွင်းအကျော် မ-ကာရံလောပ
ခင်ကြီးဖျော်” က ဘုရားရှိခိုး ဆုတောင်း ဂါထာကို
ရေးထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ဂါထာကို ဘုန်း ကြီး များ

တတိယအကြိမ်

ဤဗိ စဉ်းစားမိသလောက် အဠာကထာကို ကြည့်ပြီး အနက်မြန်မာ ပြန်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ကြည်ညိုကြရအောင်။

မာရ်လက်နက်ကိုးဖြာ အောင်ဇေယျဝိဇ္ဇာ
ဆုတောင်းဂါထာ ဝါဒီ+အနက်

၁။ ဝါတံ ဝဿဉ္စ ပါသာဏံ၊
အာဝုဓံ ဝါဠုကံ တထာ။
ကုက္ကုဠံ ကလယ+ဂါရံ၊
အန္ဓကာရ+န္တိ+မေ နဝ။ ။

၂။ သတ္ထေ မာရေန ဝိဿဠေ၊
ဝိဇယန္တံ ဇိနံ နမေ။
အဟမ္ပိ တေန ပုညေန၊
ဝိဇေယျံ သဗ္ဗ+မာယုဓေ။ ။

၁။ ဝါတံ = လောကထွတ်ထား တို့ဘုရားလျှင် ငါးပါးမာရ်ခြေ ပလ္လင်ဗွေ၌ စံနေခိုက်ခါ မာရ်နတ်လာ လျက် စက္ကဝါတိုက် တောင်နှင့်ရိုက်၍ ပန်းမျက် မြုစုက် သေးဖဲ့နဲ့သို့ မုန့်မုန့်ညက်ကြေ ပျက်ပစေဟု စေတနာဆိုး ပြုဖန်ပျိုးသား မိုးရပ်သိမ့်ဟည်း မြေကြီးပဲ့တင် သစ်ပင် ကျောက်တုံး အိမ်အလုံးကို ခြေမှုန်းဖြတ်ပိုင်း ရှစ်ရပ် တိုင်းမှ အံ့ပိုင်းလေဆိုး မုန့်တိုင်းလက်နက်မျိုး လည်း ကောင်း။

ဝဿဉ္စ=အဟုန်ဒီးဒီး စီးကျသွယ်သွယ် ရေပြင်ကျယ်၌ မှီဖွယ်ကင်းမည် သေစိမ့်ရံညီ၍ တမည်ပြုစား ထန်းလုံး ဖျားနှင့် တောင်ဖျားမျှအောင် အမြင့်ဆောင် သား

တတိယအကြိမ်

ရှစ်ဘောင်ရပ်ခန်း ပြည့်မောက်လျှမ်းသည့် မိုးကြမ်း
ရေဆိုး လက်နက်မျိုးလည်းကောင်း။

ပါသာဏံ=ကျောက်ဖြင့်ကြိတ်ဖျက် မုန့်မုန့်ညက်လျှင်
နှိပ်စက်စေရန် တမည့်ဖန်၍ နဘန်မိုးလုံး ထစ်ချုန်းခြင်းညံ
တိုက်ခိုက်သံနှင့် အလျှံဖြိုးဖြိုး ကျောက်ခဲကျောက်စိုင်မိုး
လည်းကောင်း။

အာဝုဓံ=အသွေးတစ်ခြား အသားတစ်ထွေ အရေ
တစ်မျိုး အရိုးတစ်ဂိုဏ်း ထိုးခုတ်ပိုင်း၍ မဆိုင်းသေရန်
ပြုစီမံသား အလျှံဖြိုးပြက် မိုးလုံးလက်အောင် တစ်ဖက်
အသွား နှစ်ဖက်သွားဟု လှံ+ဓား စသည် အမည်မည်
လျှင် စုံစီဖန်ပျိုး လက်နက်မိုး လည်းကောင်း။

ဝါဠုကံ တထာ=ထွက်လေ ဝင်လေ နှစ်ထွေမရှိ
သဲဖြင့်ပိ၍ မချိသေအောင် ပြုဆောင်ဖန်ပျိုး သပူမိုး
လည်းကောင်း။

ကုက္ကုဠံ=တစ်ခွံစိမ့်ပူ သေအောင်ဟူ၍ သူအကြံပျိုး
ပြာပူမိုးလည်းကောင်း။

ကလလံ=ကျိုက်ကျိုက်ပွက်ဆူ အပူအခိုး ရှံညှန်မိုး
လည်းကောင်း။

အင်္ဂါရံ=တစ်ခဏချင်း အပြင်းပူလောင် သေအောင်
ဖန်ပျိုး မီးကျိုးမိုးလည်းကောင်း။

အန္ဓကာရံ = ကြည့်သော်မစွမ်း စမ်း သော် မ ထင်
ကြောက်ဒိတ်ဝင်၍ အလျင်သေရန် တစ်တန်ပြုဆောင်
အခိုက်မှောင်လည်းကောင်း။ ဣတိ=ဤသို့။-

၂။ မာရေန=ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် မာရ်နတ်အယုတ်
သည်။ (ယက္ခေန=အာဠဝက ယက္ခစစ်မှူး နတ်ဘီလူး

သည်။) ဝိဿဋ္ဌေ=ဈေးဝယ် မာန်ဟုန် ဒေါသပုန်ဖြင့် ပြော
ဟုန်ထပ်ထပ် အကြိမ်ကြိမ် ပစ်လွှင့်အပ်ကုန်သော။ ဣမေ
နဝ သတ္တေ = ဝေ မိုး ကျောက် သဲ၊ ညွှန် မီးခဲနှင့်
ပြာမ္မာ၊ မိုက်မှောင်၊ ပြောင်ပြောင်ထက်နက် ရောင်ပြိုး
ပြက်ဟု ကိုးချက်ရန်စွယ် ထက်နက်မျိုး အန္တရာယ်တို့ကို။
ဝိဇယန္တံ=မိုလ်ပါအပေါင်း သောင်းကုဋေအား ပကတိ
စဘင်နိုင်ငြားသော်လည်း ရိုက်သား ပုတ်သား အဖ
အပါးဝယ် ဆိုးဝါးမာန်မူ သားငယ်ထူသို့ သီတဂူနှုန်း
ကြည်နှလုံးဖြင့် မြေလုံးငြိမ့်အောင် သက်သေဆောင်၍
အောင်တော်မူကြီး အောင်တော်မူထသော၊ (ဝါ)
အောင်တော်မူသောကြောင့်။ 'ဇိနံ=ဇိန ဟူသည် အမည်
တံဆိပ် ဘွဲ့ပုံလိပ်ဖြင့် ခတ်နှိပ်ပေ၍ထင် အောင်ပွဲရှင်
မြတ်စွာဘုရားကို။ နမေ-နမာမ = ကိုယ် နှုတ် နှလုံး
သုံးပါးပျောင်းပျော့ မာန်ကိုလျှော့၍ ကန်တော့မြတ်နိုး
လက်စုံမိုးလျက် ရှိခိုးဦးညွတ်ပါကုန်၏ဘုရား....။

မယမ္ပိ=စတုသပုဋ္ဌာန် ပြုလုပ်ဖန်သည့် ရုပ်နာမ်ပေါင်း
ချုပ် အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း။ တေန ပုညေန=ထက်နက်
မျိုးကို ဖျက်ချိုးနှိမ်ခူး ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့် ချီးကျူးဝန္တနာ
စေတနာပဏာမ မြတ်ပုညကြောင့်။ သဗ္ဗ+ မာယုဓေ=
သေနတ် လေး မြား လုံ ဓား မီးပေါက် အမြောက် စိန်
ပုံး ခြေမှုန်းခွင်းဖြတ် အကျဉ်းမှတ် သော် လွတ်အပ်
မလွတ်အပ် နှစ်ရပ်ကျုံးခြံ အလုံးစုံသော ထက်နက်မျိုး
တို့ကို။ ဝိဇယျံ-ဝိဇယျာမ= ယနေ့ကစ နိဗ္ဗာန်ရသည့်
ကာလတခွင် သံသာပြင်ဝယ် မမြင်ရ မကြားရ အဝေး
ကပင် အောင်ရ နိုင်ရ အောင်နိုင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါ

လိုကုန်၏ မြတ်စွာဘုရား....၊ မြတ်စွာဘုရား ...။ ။
(သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု)

ဆောင်ရန်လင်္ကာ

ဒီထက် မြန်ပြီး လင်္ကာလေးနဲ့ ရွတ်ချင်ယင်လဲ ရှိပြန်
တယ်။

အယုတ်တမာ၊ ရိုင်းမိုက်စွာသား၊ အာဠဝက၊
နတ်ယက္ခလျှင်၊ ဒေါသလွမ်းမိုး၊ ပြဖန်ဖျိုးသည့်၊ လေ
မိုး ကျောက် သဲ၊ ရေ မီးခဲနှင့်၊ ပြာမဲ့ မိုက်မှောင်၊
ပြောင်ပြောင် လက်လက်၊ ရောင်ပြီးပြက်ဟု၊ ကိုးချက်
ရန်စွယ်၊ အန္တရာယ်ကို၊ ဆံနယ်မြူမျှ၊ မကြောင့်ကြဲ၊
ဆုံး စ အောင်နိုင်၊ စောဘုန်းလှိုင်အား၊ ဦးယိုင်
ညွတ်လျှိုး၊ ကျွန်ရှိခိုးသည်.... ဘေးမျိုး လက်နက်
ကင်းစေသော်....လို့ ရွတ်ဆိုရန် ဖြစ်ပါတယ်။

ရတဲ့ဆီမှာ တောင်းပါ

ပါဠိနှင့်အနက် ကျယ်ဝန်း၍ မကျက်နိုင်ယင် တိုတို
ဆိုလိုရင်း အဲဒီလင်္ကာကလေး ရွတ်ဆိုယင် ဘုရားရှိခိုး
ခြင်းကိစ္စလဲ ပြီးတယ်၊ ကိုယ်အလိုရှိတဲ့ ဆုတောင်းခြင်း
ကိစ္စလဲပြီးတယ်။ လောကဥပမာအားဖြင့် ပိုက်ဆံမရှိတဲ့
လူ့ ထံသွား ပြီး “ကျွန်ုပ်အား မုန့်ဖိုး ထမင်းဖိုး ငွေ
တစ်ကျပ်လောက် ပေးပါခင်ဗျား” လို့ အဲဒီလို
သွားတောင်းယင် အတောင်းခံရတဲ့လူရဲ့ အပြစ်မဟုတ်
ဘူး၊ တောင်းတဲ့လူက အလိုက်မသိတာဖြစ်တယ်။ ပိုက်ဆံ
ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပေးနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ထံ သွား တောင်း မှ
တောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ တောင်းခြင်းဟာ သဘာဝကျတယ်
လို့ ဆိုရသလို—

တတိယအကြိမ်

ထို့အတူပဲ မိမိကိုယ်တိုင် လက်နက်ဘေးဒဏ် ရန်မာရ်ကို မအောင်မြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသွားပြီး “လက်နက်ဘေးဒဏ် ရန်မာရ်ခပင်း အောင်ခြင်းမင်္ဂလာ ဆုပေးပါ” လို့ တောင်းလျှင် တောင်းတဲ့လူရဲ့ အပြစ်သာ ဖြစ်တယ်။ အမှန်တကယ် မိမိကိုယ်နှိုက်က လက်နက်ဘေးဒဏ် ရန်ခပင်းကို အောင် ခြင်း မင်္ဂလာ သဘင်ယင်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထံတောင်းမှသာ တောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ တောင်းခြင်းလဲ သဘာဝကျ၍ တောင်းတိုင်းလဲ ရနိုင်ပါတယ်။ ဤအရာမျိုးကို သြစိကျရှိတယ် = ထိုက်လျောတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

ဒါက ဘုန်းကြီးတို့ သတိပြုရန် ထပ်လောင်း ပြောကြားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အာဠာကဘိလူးကြီး၏ ဗိမာန်

အာဠာကသုတ္တန်မှာ အဋ္ဌကထာဆရာတော်က သုတ္တန်ပါဠိတော်ရင်းကို မဖွင့်သေးမီ ရှေးဦးစွာ အာဠာက နတ်ဘိလူးရဲ့ အကြောင်းကို ဖွင့်ပြသည်မှာ.... အာဠာကတိုင်း အာဠာကပြည်ရဲ့ အနီးမှာ အာဠာကပြည်နဲ့ တစ်ဂါဝုတ် = သုံးမိုင်လောက် ဝေးသောနေရာ၌ ညောင်ပင်ကြီး တစ်ပင်ရှိတယ်။ အဲဒီ ညောင်ပင်ကြီးရဲ့ အနီးမှာ အာဠာက နတ်ဘိလူးရဲ့ ဘူမဋ္ဌကဗိမာန် ရှိတယ်။ သုံးယူဇနာမြင့်၍ လုံလုံ ခြံခြံ တံတိုင်းဖြင့် ရံအပ်လျက် ဘံခါး၊ တံခါးမုခ်တို့ ငါရှိလျက် အပေ၂ မှာ ရွှေဇာကွန်ယက်တို့ဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားအပ်တယ်။ အဲဒီ ဗိမာန်မှာ အာဠာကဘိလူး နတ်စစ်မှူး စိုးအုပ်နေထိုင်တယ်။

၂၄၄   တိပိဋကဓရ ယောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အဲဒီ အာဠဝကဘီလူး နတ်စစ်မှူး ဝေဿဝဏ်နတ် မင်းကြီးထံမှ သူ ဆုရထားတာက နေမွန်းတည့်ချိန်မှာ ညောင်ပင်ကြီး အရိပ်ကျတဲ့ အဝန်းအပိုင်းအတွင်း (နေ မွန်းတည့်ချိန်ဝင်မှ မဟုတ်ဘူးနော်၊ ဘယ်အချိန်ဝင်ဝင် အပိုင်းအခြားက) နေမွန်းတည့်ချိန်မှာ ညောင်ပင်ရဲ့ အရိပ်ကျရာကို အတ်မှတ်ပြီး အဲဒီ အပိုင်းအခြားအတွင်း နေ့ဝင်ဝင်၊ ညဉ့်ဝင်ဝင်၊ ဝင်တဲ့လူကို သူ စားပိုင်ခွင့် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး အထံမှ ဆုရထားတယ်။ (အဲဒါ အာဠဝကဘီလူးဘက်က စော စော သိထား ရ မယ့် အချက် ဖြစ်ပါတယ်။)

အာဠဝပြည်ကို စိုးအုပ်တဲ့မင်းကိုလဲ အာဠဝကမင်း လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ မင်းရဲ့သားကိုလဲ အာဠဝက မင်းသားလို့ ခေါ်တယ်။ မှတ်လို့ကတော့ အင်မတန် လွယ်ပါတယ်။ ဘီလူးရဲ့ အမည်ကလဲ အာဠဝက၊ အာဠဝိပြည့်ရှင် ဘုရင်ရဲ့ အမည်ကလဲ အာဠဝက၊ အဲဒီ မင်းရဲ့ သားကလေးရဲ့ အမည်ကလဲ အာဠဝက၊ တစ်ခု မှတ်ထားယင် သုံးခုမှတ်ပြီးသား ဖြစ်ပါတယ်။

“ဟင်... ဘယ်နှယ် အဖေကလဲ အာဠဝက၊ သား ကလဲ အာဠဝက ဖြစ်နိုင်ပါ့မည်လား” ဆိုတော့ အိန္ဒိယ ရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုနော်၊ ဇနကဇာတ်ကို ကြည့်ပါ။ ဘိုး တော်က ဇနကမင်း၊ သူ့ရဲ့သားတော် အကြီး (နှင့်) အငယ် နှစ်ယောက်စလုံး ဇနက ပါပဲ။ အကြီး အငယ် ကွဲအောင် အရိဋ္ဌ (နှင့်) ပေါလ ဝိသေသန တပ်ပြီး တော့ သားကြီးကို အရိဋ္ဌဇနက၊ သားငယ်ကို ပေါလ ဇနက လို့ ခေါ်တယ်။ တစ်ဖန် အရိဋ္ဌဇနက က မွေး တဲ့သား ဘုရားအလောင်းကျပြန်တော့လဲ ဇနကပဲ။

အဲဒီလို အဖော် အမည်၊ အဘိုး၏ အမည်ကို သား၊ မြေးတို့ကို မှည့်ခေါ်ခြင်းဟာ အိန္ဒိယရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုပါ။ ယနေ့ မြန်မာပြည်မှာလဲ အဲဒီ ယဉ်ကျေးမှုကို ယူပြီး တော့ မိဖရဲ့ နာမည် အက္ခရာ တစ်လုံး နှစ်လုံး ယူပြီး မှည့်တဲ့နာမည်တွေ အများကြီး တွေ့ရပါတယ်။

မင်းများတော့လိုက်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

အဲဒီမှာ အာဠာကပြည့်ရှင် ဘုရင် အာဠာကမင်းတရား က-

၁။ စောရပဋိဗာဟန = သူပုန်ရန် (နှင့်) လူဆိုး သူဆိုး ဘေးကို တားမြစ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း။

၂။ ပဋိရာဇနိသေဓန = ရန်မူလိုသော တစ်ဖက် မင်းတို့ရဲ့ ရန်မူမှုကို တားမြစ်ဖို့ မိမိရဲ့ အင်အားကို ပြရန်အတွက်လည်းကောင်း။

၃။ ဗျာယာမကရဏ = မိမိရဲ့ ယေဘုန်းတို့ လုံ့လ ဝီရိယစွမ်းရည် သတ္တိရှိမှုကို ပြရန် အတွက် လည်းကောင်း။

ဤ ရည်ရွယ်ချက် သုံးရပ်ဖြင့် အာဠာကဘုရင်ဟာ ခုနစ်ရက် တစ်ကြိမ်၊ ခုနစ်ရက် တစ်ကြိမ်ကျ မိမိရဲ့ စစ်သည် ခိုလ်ပါ မြောက်မြားစွာနှင့်အတူ တောထိုက် လှေရှိတယ်။ အဲဒီလို တောထိုက်ခဲ့ရာမှာ တစ်နေ့သ၌ တောထဲရောက်တော့ ဘုရင့်ကိုယ်တိုင်က-

ယဿ ပဿေန မိဂေါ ပလာယတိ၊ တဿေဝ ဘာရော။
တတိယအကြိမ်

ယဿ=အကြင်သူ၏။ ပဿေန = နံပါး အနီး
 အပါး တာဝန်းဖြင့်။ မိဂေါ = သားကောင်သည်။
 ပလာယတိ=ပြေးငြားအံ့။ တဿေဝ=ထို တာဝန်း
 ရှင်၏ သာလျှင်။ ဘာရော=တာဝန်သည်။ ဟောတု=
 ဖြစ်ပစေ။

ငါ့တာက သားကောင်ထွက်လျှင် ငါ့တာဝန်၊ မောင်
 မင်းတို့တာက သားကောင်ထွက်လျှင် မောင် မင်း တို့
 တာဝန် လို့ အဲဒီလို ဘုရင်ကိုယ်တိုင် ကြပ်မတ် တာဝန်
 အသီးအသီး ချပြီး ကိုယ်တိုင်ကလဲ တာဝန်းတစ်ခုယူ၍
 တောလိုက်ကြတယ်။

ရွှေသမင် မင်းကြီးတာက ထွက်

တောချောက်သူ မင်းဖျင်းမတွေ တစ်ယူဇနာ (၁၂)
 မိုင်လောက်က နေပြီးတော့ ချောက်ကြလို့ သားကောင်
 များ လျှိုမြောင်ရှိရာ ဦးတည်ပြီး ပြေးလာကြတဲ့အခါ
 ဧကီမည်သော သားကောင် တစ်ကောင် အာဠဝက
 မင်းကြီးရဲ့ တာဝန်းထဲက လွတ်မြောက် ထွက်ပြေး
 သွားတယ်။ ဒါကြောင့် "ရွှေသမင် ဘယ်ကထွက်၊ မင်း
 ကြီးတာက ထွက်" ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကား ပေါ်လာရခြင်း
 ဖြစ်တယ်။ အေး.... ဧကီ ဆိုတဲ့ သားကောင်ဟာ
 ရွှေရောင်အဆင်းရှိတယ်။ ဧကီသားကောင် မင်းကြီး
 တာက ထွက်ပြေးတော့ အားမာန်အဟုန်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့
 အာဠဝကမင်းကြီး လေးလက်နက် စွဲကိုပ်ပြီး ခြေကျင်ပင်
 သုံးယူဇနာ (၃၆)မိုင် တိုင်အောင် အပြေးလိုက်တယ်။

ဧကီသားကောင်တို့ မည်သည် သုံးယူဇနာ (၃၆-
 မိုင်) ပဲ တစ်ဟုန်တိုး ပြေးနိုင်တယ်။ သုံးယူဇနာလဲ

ရောက်ရော တခါထဲ ဟောဟဲလိုက်ပြီး ရှေ့ကိုဆက်၍ မပြေးနိုင်တဲ့ ဇဏီသားကောင်ကို ဘုရင်မင်းက မိတယ်။ မိတယ်ဆိုယင်ဝဲ ဘုရင်အနေနဲ့ သမင်သားကို မစားလိုသော်လဲ “ငါတို့ မင်းကြီးဟာ သားကောင်ကို ရအောင် မဖမ်းနိုင်ပါဘူး” လို့ ပြက်ရယ်ပြုမှုမှ လွတ်အောင် ဇဏီသားကောင်ကို နှစ်ပိုင်းဖြတ် သတ်၍ ထမ်းပိုးဖြင့် ထမ်းပြီး ပြန်အလာ မြို့နှင့် တစ်ဂါဝုတ် (၃-မိုင်) ခန့် အရောက် အာဠဝကဘီလူး စိုးအုပ်တဲ့ ပညောင်ပင်ကြီးသို့ ရောက်ခဲ့တယ်။ (အသွား အပြန် မိုင်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ကျော် ဆိုတော့ ဘယ်သူမှ ယုံနိုင်စရာ မရှိဘူးနော်....။ ဒါပေမယ့် အာဠဝက မင်းကြီးကတော့ အမှန်ပင် မိုင်ခြောက်ဆယ်ကျော် ခရီးကို သွားခဲ့ရတယ်။) အာဠဝကမင်းကြီး ခရီးပန်းလှ၍ အပန်းဖြေရန် ညောင်ပင်အရင်း ဝင်ရောက် အပန်းဖြေ နားနေတဲ့အခါ အာဠဝကဘီလူး စားဖို့ရန် မင်း၏ အနီးသို့ ကပ်ရောက်လာတယ်။

မင်း၏ ကတိစကား

ထိုသို့ ကပ်ရောက်လာတဲ့အခါ အာဠဝကမင်းက အာဠဝကဘီလူးနှင့် ကဘိကဝတ် ထားသောအနေဖြင့်-

မုဉ္ဇ မံ၊ အဟံ တေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ မနုဿဉ္ဇ ထာလိပါကဉ္စ ပေသေဿာမိ။

“အသင်ဘီလူး....၊ ကျွန်ုပ်ကို လွှတ်ပါ၊ ကျွန်ုပ်ကို လွှတ်ခဲ့ယင် နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း လူတစ်ယောက် တစ်ယောက်နဲ့ ထမင်းကျက်အိုး တစ်လုံး တစ်လုံး

တတိယအကြိမ်

အပို.လွှတ်ပါမည်” ဟု ပြောသောအခါ အာဠဝက
ဘီလူးက—

တွံ ရာဇူပဘောဂေန ပမတ္ထော န သရိဿသိ၊
အဟံ ပန ဘဝနံ အနုပဂတဉ္စ အနနညာတဉ္စ ခါဒိတုံ
န လဘာမိ၊ သွာ+ဟံ ဘဝန္တမ္ပိ ဇိယေယျံ။

သင်မင်းကြီးသည် မင်းစည်းစိမ်ဖြင့် မေ့လျော့ပြီး
ယခုပြုတဲ့ ကတိစကားကို အမှတ်မရဘဲ ရှိနိုင်ပါသည်။
ကျွန်ုပ်သည်ကား ဤ ဗိမာန်သို့ မကပ်ရောက်သူ၊
ခွင့်မပြုအပ်သူများကို စားနိုင်ဖို့ အခွင့်မရပါ။
အကျွန်ုပ်သည် (သင်မင်းကြီးကို လွှတ်လိုက်ယင်)
ကျွန်ုပ်မှာ ဆိုးရှုံးနိုင်ပေသည် ဟု အရေးဆိုသော
အခါ အာဠဝကမင်းက—

ယံ ဒိဝသံ န ပေသေမိ၊ တံ ဒိဝသံ မံ ဂဟေတွာ
ခါဒါ။

မပို.လွှတ်သောနေ့မှာ ငါ့ကို ဖမ်း၍ စားလေ့
ဟု မိမိကို ခွင့်ပြုစေရန် ပြောကြား၍ အာဠဝက
ဘီလူးက ခွင့်ပြုလတ်ရကား အာဠဝိပြည်သို့ ရှေးရှု
ပြန်လာခဲ့တယ်။

မပျော်နိုင်သော မင်းကြီး

ထိုသို့ပြန်လာ၍ မြို့ပြင်ဘက် (၂) မိုင်လောက်
ရောက်သောအခါ စောစောက ကွဲကွာသွားကြတဲ့
စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့နဲ့ တွေ့၍ မင်းကြီး ဧကီသား
ကောင်ကို နှစ်ပိုင်းဖြတ်သတ်၍ ထမ်းဆောင်လာ
သည်ကို မြင်ကြတော့ စစ်သည် ဗိုလ်ပါ အပေါင်း
တို့က—

တတိယအကြိမ်

“ကိ” မဟာရာဇ အယသမတ္တဘယာ ဧဝံ ကိ-
 လန္တော+သိ။ အရှင်မင်းကြီး....၊ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရပေလေ၊
 အကျွန်ုပ်တို့ ဗိုလ်ပါများက ‘ငါတို့ မင်း ကြီး ဟာ
 သားကောင်ကို ရအောင် မဖမ်းနိုင်ဘူး’ လို့
 ကဲ့ရဲ့မည့် ဘေးမျှလောက်ကိုကြောက်သဖြင့် အရှင်
 မင်းကြီးသည် ဘာဖြစ်လို့ ဤမျှလောက် အပင်ပန်း
 ခံရဟာလဲ” ဟု စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့က ပြောဆို
 ခရီးဦးကြိုကြလျက် သားကောင်ကို ဆီးကြိုယူကြ
 သော်လည်း မင်းကြီးကမူ ထိုအကြောင်းကို မပြော
 ဆိုဘဲ စစ်အင်္ဂါ လေးပါးဖြင့် အာဠဝီပြည်သို့ ဝင်
 ကယ်။

မှားယွင်းသောလုပ်ရပ်

နန်းတွင်းရောက်လို့ နောက်တစ်နေ့ နံနက်စာစား
 ပြီးသောအခါ မြို့ဝန်မင်းကို ခေါ်၍ “မြို့ဝန်မင်း....၊
 ငါ ယမန်နေ့က အာဠဝကဘီလူးရဲ့ ညောင်ပင်အောက်
 ငါရောက်ခဲ့တဲ့ အခါမှာ ငါနှင့် အာဠဝကဘီလူးတို့
 စကား အချေအတင် ပြောကြတဲ့အခါ ‘လူတစ်ယောက်
 နှင့် ထမင်းကျက်အိုး တစ်လုံး ပို့ပါမယ်’ လို့ ငါ
 တာဝန်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒီတော့ ပို့ရလိမ့်မယ်” လို့ မင်းကြီး
 က ပြောသောအခါ မြို့ဝန်မင်းက-

“ကိ” ဒေဝ ကာလပရိစ္ဆေဒေါ ကတော။

ဒေဝ = အရှင်မင်းကြီး....။ ကိ = အသို့နည်း။
 ကာလပရိစ္ဆေဒေါ = အချိန် အပိုင်း အခြား ကို။
 ကတော = ပြုအပ်ခဲ့ပါ၏လော။

(အရှင်မင်းကြီး.....၊ တစ်ခု မေးပါရစေ။ အချိန် အပိုင်းအခြားများ ပြုခဲ့ရဲ့လား။ (၇) ရက်ပို့မယ်၊ (၁၀) ရက်ပို့မယ်၊ (၁၅) ရက်ပို့မယ်၊ သို့မဟုတ် (၁) လပို့မယ်.... အဲဒီလို အချိန်အပိုင်းအခြားများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါရဲ့လား” လို့ မေးတယ်။

မင်းကလဲ ရိုးရိုးပဲ “န ကတော့ ဘာဏေ။ အချင်း မြှုပ်နှံမင်း.....၊ အဲဒီ အချိန်အပိုင်းအခြားကိုတော့ ငါ မပြုခဲ့မိဘူး” လို့ ပြောတဲ့အခါ မြှုပ်နှံမင်းက ဆက်၍-

“ဒုဋ္ဌ၊ ကတံ ဒေဝ။ အရှင်မင်းကြီး.....၊ အဲဒီလို အချိန်ပိုင်း မလုပ်ခဲ့တာကတော့ အကြီးအကျယ် မှား တာပဲ။

အမနုဿာ ဟိ ပရိစ္ဆိန္နမတ္တမေဝ လဘန္တိ=မှန် ပါတယ်။ ဘီလူးများဟာ ပိုင်းခြားအပ်တဲ့ အချိန်မျှ လောက်သာ စားခွင့် ရကြပါတယ်။ (သူ့ကိုဟာ ပိုင်း ခြားအပ်တဲ့ အချိန်ထက်ပိုပြီး စားနိုင်ခွင့် မရှိကြဘူး။)

အပရိစ္ဆိန္နေ ပန ဇနပဒဿ အာဗာဓော ဘဝိဿတိ။

အပိုင်းအခြား မပြုအပ်လျှင်တော့ ဇနပုဒ် တိုက်နယ် တစ်ခုလုံး ဘေးရန်ရောက်မှု ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဟောတု ဒေဝ၊ ကိဇ္ဇာပိ ဝေ+မကာသိ=အရှင်မင်းကြီး.....၊ ဤသို့ ပြုမှားခဲ့သော်လည်း ရှိပါစေ။

အပ္ပေါဿုက္ကော တံ ရဇ္ဇသုခ+မနုဘောဟိ။ အဟ+ မေတ္တ ကာတဗ္ဗံ ကရိဿာမိ = အရှင် မင်း ကြီး ကား ကြောင့်ကြမဲ့သာ မင်းစည်းစိမ် ချမ်းသာကို ခံစားနေ တော်မူပါ။ ဤအရာမှာ ပြုဖွယ်ကိစ္စ အဝဝကို အကျွန်ုပ်ပဲ ပြုလုပ်ပါတော့မည်။ ဤကဲ့သို့ သျှောက်ထားတယ်။

မြို့တော်ဝန်၏ အစီအမံ

အင်း.... မင်းကြီးတော့ စိတ် သက် သာ သွား ပြီ၊ မြို့ဝန်မင်းမှာတော့ နေ့တိုင်းအတွက် တာဝန်တက်လေပြီ။ “ငါ ဘယ်လိုလုပ်ရမည်လဲ” လို့ စဉ်းစားတဲ့အခါ အကြံရပြီ။ အသတ်ခံရမည့် တရားခံတွေထားတဲ့ ထောင် အဝသွားပြီး “ယော ဇိဝိတတ္ထိကော၊ သော နိက္ခမတု။ ယော အကြင်သူသည်။ ဇိဝိတတ္ထိကော = အသက်ရှင် လို၏။ သော=ထိုသူသည်။ နိက္ခမတု = ထွက်ခဲ့လော့?”။ ဤကဲ့သို့ ပြောပြီး ရှေးဦးစွာ ထွက်လာသည့် အသတ်ခံ ရမည့် ထောင်သားကို မြို့ဝန်မင်းက မိမိအိမ်သို့ ခေါ် ဆောင်၍ ရေချိုးစေပြီး ထမင်းကျွေးပြီး “ဤ ထမင်း ကျက်အိုးကို အာဠာက ဘီလူးအား ပေးလော့?” ဟု ဆို၍ အစောင့်အရှောက်များ ထည့်ကာ မြို့အပြင်မှာရှိတဲ့ အာဠာကဘီလူး၏ နေရာ ပညောင်ပင်အရောက် အပို့ လွှတ်လိုက်တယ်။

ပညောင်ပင်သို့ ရောက်သည်ဆိုလျှင်ပင် အာဠာက ဘီလူးသည် ကြောက်မက်ဖွယ်သောကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍ ထို ထမင်းပို့ လာသူကို သစ်မြစ်သစ်ဥကဲ့သို့ ကျွတ်ကျွတ် ဝါး၍ စားလိုက်တယ်။ (ဘီလူးတို့၏ အာနုဘော် ကြောင့် လူများရဲ့ ဆံပင်ကစ၍ တစ်ကိုယ်လုံးသည် နွားနို့ခဲကဲ့သို့ ဖြစ်သွားတယ်)။ ဘေးက အစောင့် လိုက်ပါသွားတဲ့လူများ ထိုအဖြစ်အပျက်ကို မြင်ကြတဲ့ အခါ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ကြပြီး မြို့တွင်းပြန်လာကြတဲ့ အခါ မိမိ မိမိတို့ရဲ့ မိတ်ဆွေများကို ထိုအကြောင်း ပြောကြားကြတဲ့ အခါ ထိုသတင်း ကြားသိရသူ လူ အပေါင်းတို့သည်-

“ရာဇာ စောရေ ဂဟေတွာ ယက္ခဿ ဒေဏိ= မင်းကြီးက လူဆိုး သူဆိုးများကို ဖမ်း၍ ဘီလူးစာ ကျွေးတယ်” ဆိုတဲ့ သတင်းစကား အဆင့်ဆင့် ပြောကြားကြသဖြင့် လူအများ ခိုးယူလုယက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ကြသဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် လူဆိုးသူဆိုး အသစ်လည်း မပေါ်ပေါက်၊ လူဆိုး သူဆိုးဟောင်း များလည်း ကုန်သဖြင့် ထောင်များ ဆိတ်သုဉ်း ကုန်တယ်။

အစီအစဉ်သစ် တစ်ရပ်

ထိုသို့ ထောင်များ ဆိတ်သုဉ်းသွားတဲ့အခါ မြို့ဝန် မင်းက ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးအား လျှောက်ထား သဖြင့် မင်းကြီးက “အပေဠ နာမ ကောစိ လောဘေန ဂဏှေယျ= တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် လောဘ တိုက်တွန်းချက်ဖြင့် ကောက် ယူ ကောင်း ကောက်ယူလိမ့်မယ်”။ ဒီတော့ အသပြာ ထောင်ထုပ်ကို လမ်းလေးခွဲမှာ ပစ်ချထား၊ အဲဒီ ထောင်ထုပ် ကောက် ယူတဲ့လူကို “မင်းဘဏ္ဍာခိုးယူတဲ့လူပဲ” ဆိုပြီး ဖမ်း၊ ထိုလူကိုပဲ ထမင်းအိုးကို ဘီလူးထံ အပို့ခိုင်းတယ်။ တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်တော့ ရမှာပဲ၊ နောက်ပိုင်းကျတော့ အသပြာ ထောင်ထုပ်ကို တွေ့သော်လဲ တယ်သူမှ မကောက်ယူကြတော့ဘူး။

အေး.... ဒါနဲ့ မင်းကြီးရယ်၊ မြို့ဝန်မင်းရယ်၊ မူးမော် တွေရယ် စုဝေးပြီး တိုင်ပင်ကြတယ်။ တိုင်ပင်ကြတော့ မှူးမတ်များက “အရှင်မင်းကြီး.....၊ အသပြာ ထောင် ထုပ်ကို ခြေနဲ့တောင် တိုထိမည့်သူ မရှိတော့ဘူး၊

လူဆိုးအဟောင်းလဲကုန်၊ အသစ်လူဆိုးလဲ ထပ်မရောက်၊
ဘယ့်နှယ်လုပ်မည်လဲ” လို့ တိုင်ပင်ကြတဲ့အခါ မင်းကြီး
က-

“သင်တို့ ကြိုက်တာကို တင်ပြကြစမ်း” ဆိုတော့
အမတ်များက ပထမ “ကုလပဋိပါဠိယာ ဧက မေကံ
ဇိဏ္ဏကံ ပေသေမ၊ သော ပကတိယာပိ မစ္စုပထေ
ဝတ္တတိ။ အိမ်စဉ်အတိုင်း လူအိုကြီး တစ်ယောက်
တစ်ယောက်ကို အပိုခိုင်းကြတာပဲ၊ ထိုလူအိုဟာ
သူနဂိုကပင် သေဝသို့ ရောက်နေတာပဲ” လို့ မှူးမတ်
များလဲ စဉ်းစားမိသလောက် ဉာဏ်မီ သ လောက်
တင်ပြ ပြောဆိုကြတယ်။

ထိုအခါ မင်းကြီးက “အမှာကံ ပိတရံ အမှာကံ
ပိတာမဟံ ပေသေဟိတိ မနုဿာ ခေါဘံ ကရိဿန္တိ၊
မာ ဝေါ တေံ ရစ္မိ။

မှူးမတ်တို့....၊ ‘ငါတို့ရဲ့ အဖကို လွှတ်ရကောင်း
လား၊ ငါတို့ရဲ့ အဘိုးကို လွှတ် ရ ကောင်း လား’
ဆိုပြီး တိုင်းသူပြည်သား လူအများ ချောက်ချားကုန်
ကြလိမ့်မယ်၊ သင်တို့သည် ထိုသို့ လူအိုကြီးများကို
ထမင်းအိုးပို့စေတဲ့ အစီအမံကို မနှစ်သက်အပ်ပါနှင့်”
ဟု မင်းကြီးက တားမြစ်စကား ပြောကြားတယ်။

နောက်ဆုံး အစီအစဉ်

ထိုအခါ မှူးမတ်တို့က “တေနဟိ ဒေဝ ဒါရကံ
ပေသေမ ဥတ္တာန သေယျကံ၊ တထာဝိဓဿ ဟိ
‘မာတာ မေ’ တိ+ ‘ပိတာမေတိ သိနေဟော နတ္ထိ။
အရှင်မင်းကြီး....၊ သို့တပြီးကား ပု ခက် တွင်း မှာ

၂၅၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ပက်လက်အိပ်နေရတဲ့ ကလေးသူငယ်ကို ထမင်းကျက်အိုး ဝို.စေကြစို့.လား။ မှန်ပါတယ်။ ထိုကလေးသူငယ်၏ အဖို့ရာ 'ငါ့အဖေ' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ 'ငါ့အဖေ' ဟူ၍ လည်းကောင်း ချစ်ခင်မှု လုံးဝမရှိပါချေ။ ဤကဲ့သို့ ငွှောက်ထားကြတော့ အာဠဝကမင်းကလဲ သဘောတူ ခွင့်ပြုတယ်။ မင်းက သဘောတူတဲ့အတွက် မှူးမတ်များက တစ်နေ့ တစ်နေ့လျှင် ပုခက်တွင်းက ကလေးတစ်ယောက် တစ်ယောက်နဲ့ ထမင်းကျက်အိုး တစ်လုံး တစ်လုံး ဝို.စေကြတယ်။

ထိုအခါ အာဠဝိပြည်မှာရှိတဲ့ ကလေးမိခင်များကလဲ ကလေးများကို ရင်ခွင်ပိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်ရှိသော အမျိုးသမီးတို့ကလဲ ထွက်ပြေး ကြ၍ လည်းကောင်း အခြားနေပုဒ် တိုက်နယ်၌ ကလေးများကို ကြီးပြင်းစေပြီးမှ ပြန်လည်ယူဆောင် လာကြတယ်။ ဤနည်းဖြင့် ဆယ်နှစ်နှစ်တာ အချိန်ကြာလွန်ခဲ့ပြီ ဖြစ်တယ်။

ကလေးမရှိတဲ့ တိုင်းပြည်

ထို့နောက် တစ်နေ့သ၌ တစ်မြို့လုံးရှာပါသော်လည်း (အာဠဝက မင်းသားကလေးကလွဲ၍) ကလေးတစ်ယောက်ကိုမှ မရတဲ့အခါ မှူးမတ်များက-

“နတ္ထိ ဒေဝ နဂရေ ဒါရကော ဌပေတွာ အန္တေ-
ပုရေ တဝ ပုတ္တံ အာဠဝကကုမာရံ။

အရှင်မင်းကြီး....၊ နန်းတော်အတွင်း အရှင်မင်းကြီး ရဲ့သားတော် အာဠဝက မင်းသားကလွဲ၍ မြို့ထဲမှာ တော့ ကလေးတစ်ယောက်မှ မရှိတော့ဘူး” လို့

လျှောက် ထား ကြံ တဲ့ အခါ အာဠာက ပြည့်ရှင် ဘုရင် အာဠာကမင်းကြီးက-

“ယထာ မမ ပုတ္တော ပိယော၊ ဧဝံ သဗ္ဗ-
လောကဿ။ အတ္တနာ ပန ပိယကရံ နတ္ထိ၊ ဂစ္ဆထ
တမ္ပိ ဒတွာ မမ ဇီဝိတံ ရက္ခထ။

မှူးမတ်တို့....၊ ငါ၏ သားကို ငါ ချစ်အပ်သလို
ထို့အတူ လူအားလုံးပဲ မိမိသားကို ချစ်အပ်ကြတယ်။
အထူးကတော့ မိမိထက် ပိုပြီး ချစ်အပ်တဲ့ အရာဝတ္ထု
လောကမှာမရှိဘူး။ အချင်းတို့.... သွားကြလော့၊ ထို
ငါ၏ ရင်သွေး အာဠာက မင်းသား က လေး ကိုလဲ
အာဠာကဘီလူးအားပေးပြီး ငါ့ အသက်ကို စောင့်
ရှောက်ကြကုန်” ဟု အမိန့်ထုတ်ပြန်တယ်။

ထိုအချိန်မှာ အာဠာက မင်းသားကလေးရဲ့ မယ်
တော်မိဖုရားကြီးက သားတော် အာဠာက မင်းသား
ကလေးကို ရေချိုးစေ၊ တန်ဆာဆင်စေပြီး ခွဲဖြူခင်းနှီး
ထက်၌ တင်၍ ရင်ခွင်၌သိပ်ပြီး ယုယနေဆဲဖြစ်တယ်။
မင်းချင်း ယောက်ျားများလဲ မင်း ရဲ့ အာဏာ ဖြင့်
မိဖုရားကြီးအခန်းသို့ သွားကြ၍မိဖုရားကြီးရောဗောင်းမ
မိသံပေါင်း တစ် သောင်း ခြောက် ထောင် တို့ ပါ
ငိုကြွေးမြည်တမ်းကြစဉ်ပင်-

“သွေဝ ယက္ခဘက္ခော ဘဝိဿတိ = နက်ဖြန်မှာ
ပင် ဘီလူးအစာ ဖြစ်ရှာတော့မည်” ဟု ပြောဆို
ကြ၍ အထိန်းတော်နှင့်တကွ အာဠာက မင်းသား
ကလေးကို ယူဆောင်၍ သွားကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရား၏ နေ့စဉ်သုံး

သမာပတ်ပေါင်း ကုဋေ နှစ်သန်းလေးသိန်း

ထိုနေ့ညဉ့် သန်းခေါင်ယံလွန်မြောက် မိုးသောက်ယံ (သန်းခေါင်ကျော် ၂-နာရီ) အချိန်သို့ ရောက်သော အခါ လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိ ပြည်မှန် ဇေတဝန် ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူရင်းက ဗုဒ္ဓကိစ္စ ငါးပါး တို့တွင် နောက်ဆုံး “ဝေနေယျာလောကန” ခေါ် တွဲကိုယ်တော် ချေချွတ်ရမည့် ဝေနေယျကို ကြည့်မှုဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓကိစ္စကို ပြုခါနီးကျတော့ မဟာကရုဏာ သမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သန်းနှစ်သိန်း၊ အရဟတ္တဖလ သမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သန်းနှစ်သိန်း၊ နှစ်ရပ်ပေါင်း ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်းသော ဒေဝသိကဝဋ္ဋန သမာပတ်တို့ကို နေ့စဉ် နေ့စဉ် ဝင်စားတော်မူတယ်။

အဘယ့်ကြောင့် ဒီသမာပတ်တွေကို နေ့စဉ် နေ့စဉ် ဝင်စားရပါသလဲ ဆိုတော့ လောက ဥပမာအားဖြင့် စစ်မြေပြင်မှာ ရန်သူကို ချေမှုန်းတိုက်ခိုက်တဲ့ စစ်သူရဲကောင်းဟာ စစ်မြေပြင်မှာ အင်မတန်ပန်းတယ်၊ ဒီတော့ နားနေရန်ကာကွယ်ရေး သံအိမ်ကြီးတစ်ခု ပြုလုပ်ထားရတယ်။ စစ်တိုက်လို့ မောယင် သံအိမ်ကြီး ထဲ ဝင် ပြီး အပန်းဖြေ နားနေ၊ သန် လျက် လက် နက် တုံး ယင် ကျောက်မှာသွေး၊ ထွက်ပြီးတိုက်၊ ဤနည်းဖြင့် စစ်သူရဲကောင်းဟာ ရန်သူတွေကို ချေမှုန်းတိုက်ခိုက်သကဲ့သို့ ထိုအတူ မြတ်စွာဘုရား တည်းဟူသော သုံးလောက ရှေ့သွား ကိလေသာစစ်ပွဲမှာ အတုမရှိသော သူရဲ

ကောင်းကြီးလဲပဲ မဟာကရုဏာ သမာပတ်ကို ဝင်စား
တာက သံအိမ်ကြီးထဲဝင်ပြီး အနားယူတာနဲ့ တူတယ်။
အရဟတ္တဖိုလ် သမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ
တစ်သန်း နှစ်သိန်း ဝင်စားတာက ကိုယ်တော်ရဲ့
ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော လက်သုံးတော် သန်လျက်
ထက်မြက်အောင် သွေးတာနဲ့ တူတယ်။

အေး.... ဆိုခဲ့ပြီးတဲ့အတိုင်း ဒေဝသိကဝဋ္ဌဉာဏ် သမာ
ပတ် ကုဋေပေါင်း နှစ်သန်း လေးသိန်းတို့ကို ဝင်စား
တော်မူပြီး အာသယာနုသယဉာဏ်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိ
ဉာဏ် ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓစက္ခုဉာဏ်တော်အစုံနဲ့ သတ္တလောကကို
ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ ကိုယ်တော်ဉာဏ်ထဲမှာ
မျက်စိနဲ့ မြင်သလိုပဲ အသိဉာဏ် ဝင်လာလိုက်ပုံမှာ-

၁။ ငါဘုရား သွားလို့ရှိယင် အာဠဝကဘိလူး
သောတာပန် အရိယာဖြစ်မယ်။

၂။ နောက်တစ်နေ့နံနက် အာဠဝီပြည် တံခါးဝ
မှာ အာဠဝကသုတ္တန်ကို တစ်ဖန် ပြန်ဟောရမယ်။
ထိုအခါ ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော ဝေနေယျ
တို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြ
လိမ့်မယ်။

၃။ ငါဘုရားသွားလို့ရှိယင် အာဠဝကမင်းသား
လေးလဲ သေဘေးက လွတ်မြောက် နောက်တစ်ချိန်
အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာတဲ့အခါ အနာဂါမ် အရိ
ယာ ပြစ်လိမ့်မယ်။

ဤ အကျိုးသုံးပါးကို မြင်တော်မူလာတယ်။ ထိုသို့
မြင်တော်မူပြီး နံနက်မိုးသောက် ရောက်တဲ့အခါ နံနက်

အချိန် ပြုရမည့် ဗုဒ္ဓကိစ္စ နှစ်နှစ်လွဲအချိန် ပြုရမည့် ဗုဒ္ဓကိစ္စကို ပြုတော်မူပြီး လဆုတ်ပက္ခဉာပုလ်နေ့ (ထိုနေ့ကား အာဠာဝကမင်းသားလေးကို နက်ဖြန်ခါ အာဠာဝက ဘီလူးထံ ပို့ဖို့ရန် မင်းချင်းများ ဝမ်းနည်းစွာ စီမံနေသော နေ့ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့) နေကျသောအချိန်ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်း ကိုယ်တော် သပိတ်၊ သင်္ကန်းကို ယူတော်မူ၍ လေထက် လျင်မြန်သော အဟုန်ဖြင့် ခြေကျင်ခရီးဖြင့်ပင် သာဝတ္ထိမှ ယူဇနာသုံးဆယ်ခရီး (မိုင် ၃၆၀-ခရီး)ကို ကြွတော်မူ၍ အာဠာဝက ဘီလူးရဲ့ ဝိမာန်ကို ဝင်တော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။

အားတော်ကြီးမား မြတ်ဘုရား

“သာဝတ္ထိမှ ယူဇနာသုံးဆယ် (မိုင် ၃၆၀) ခရီးကို တစ်ညနေတည်းဖြင့် ခြေကျင် ကြွတော်မူနိုင်ပါမည်လား” ဟု မေးဖွယ်ရှိတယ်။ အဖြေမှာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ပကတိ ကာယဗလ=ကိုယ်တော်အားကိုက အလွန်ကြီးမားပါတယ်။ စာထဲမှာ-

အာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ၊ ပဏ္ဍရံ တမ္ဗ+ပိင်္ဂသံ။
 ဂန္ဓ+မင်္ဂလ+ဟေမဇ္ဈ၊ ဥပေါသထ+ဆဒ္ဒန္တိ+မေ။ ။
 ဂါထာလာတဲ့အတိုင်း

အာဠာဝကဆင်၊ ဂင်္ဂေယျဆင်၊ ပဏ္ဍရဆင်၊ တမ္ဗဆင်၊ ပိင်္ဂလဆင်၊ ဂန္ဓဆင်၊ မင်္ဂလဆင်၊ ဟေမဆင်၊ ဥပေါသထဆင်၊ ဆဒ္ဒန်ဆင် လို့ ဆယ်ဆ ဆယ်ဆ အားတက်တဲ့ ဆင်ဆယ်မျိုး ရှိတယ်။

ကာဠာဝက ဆင် တစ် စီး သည် မဇ္ဈိ မ ပု ရိ သ ယောက်ျား လူ ဆယ်ယောက်အားကို ဆောင်တယ်။

ဂင်္ဂေယျဆင် တစ်စီးသည် ကာဠာဝကဆင် ဆယ်စီး အားကို ဆောင်တယ်။ ဤနည်းအားဖြင့် အဆင့်ဆင့် ဆယ်ဆ ဆယ်ဆ တက်၍ သွားသည်မှာ ဆဒ္ဒန်ဆင် တစ်စီး သည် ဥပေါသထဆင် ဆယ်စီးရဲ့ အားကို ဆောင်နိုင် တယ်။ ဘုရားအလောင်း တစ်ဦးတည်းက ဆဒ္ဒန်ဆင် ဆယ်စီး = မဇ္ဈိမပုရိသယောက်ျားပေါင်း ကုဋေ တစ် သောင်း၏ အားကို ဆောင်တယ်။ (အင်မတန် စွမ်းသန် တယ်နော်။) ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ လေထက်မြန် အောင် ကြွသွားနိုင်တယ်၊ ကြွသွားလိုက်တာ တစ်ညနေ တည်းနဲ့ အာဠာဝကဘီလူးနေတဲ့ ဗိမာန်ကို တစ်ခါ တည်း ရောက်တယ်။

ယဉ်ကျေးတဲ့ ဝဗြာဟ္မဏ်လူ

ဒါကို အရှင်အာနန္ဒာတို့က-

ကော် သမယံ ဘဂဝါ အာဠာဝကံ ဝိဟရတိ အာဠာဝကဿ ယက္ခဿ ဘဝနေ-လို့ (နိဒါန်းဖျိုးပေးတယ်။) သူတော် ကောင်းတို့....၊ တစ်ချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရား အာဠာဝကပြည် ရဲ့အနီး အာဠာဝက ဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်မှာ သီတင်းသုံး နေတော်မူတယ်။

ဤ၌ “အသို့နည်း။ မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠာဝက ဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်အနီး ပညောင်ပင်ရင်း၌ နေသလော၊ သို့မဟုတ် ဗိမာန်၌ နေသလော” ဟု မေးဖွယ်ရှိတယ်။ အဖြေကား “ဗိမာန်၌သာလျှင် နေတော်မူပါတယ်။ အကျယ်ပြောကြားရပါလျှင် ဘီလူးတို့သည် မိမိတို့၏ ဗိမာန်ကို မြင်ကြသကဲ့သို့၊ မြတ်စွာဘုရားလည်း မြင်တော် မူပါတယ်”။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗိမာန်ရှိရာသို့ ကြ၍

ဗိမာန်ဝ၌ ရပ်တည်တော်မူပါတယ်။ ထိုအချိန်မှာ အာဠ-
ဝက ဘီလူးသည် ဟိမဝန္တာမှာ ဘီလူးတို့ရဲ့ အစည်း
အဝေးသို့ သွားရောက်နေသည်ဖြစ်၍ အာဠဝကဘီလူး
၏ တံခါးစောင့် “ဂဗြာ” မည်သော ဘီလူးသည်
ဘုရားရှင်ထံ သွားရောက်ရှိခိုးပြီး-

“ကိ” ဘန္တေ ဘဂဝါ ဝိကာယေ အာဂတော။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....၊ ဘုန်း
တော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် နေဝင်တဲ့အခါ
မှာ ကြွလာပါသလား ဘုရား”လို့ မေးတော့
မြတ်စွာဘုရားက-

“အာမ ဂဗြာ အာဂတော+မှိ၊ သစေ တေ
အဂရ၊ ဝိဟာရေယျာမေ + ကရတ္တံ အာဠဝကဿ
ဘဝနေ။

အိမ်း....၊ ဂဗြာ၊ ငါဘုရား နေဝင်မှ ကြွလာ
တယ်၊ သင့်အဖို့ရာ ဝန်မလေးယင် ငါဘုရားတို့
အာဠဝကရဲ့ ဗိမာန်မှာ တစ်ညခိုမျှ နေလိုကြတယ်”
ဟု မိန့်တော်မူသောအခါ ဂဗြာ တံခါးစောင့်
နတ်ဘီလူးက-

“န မေ ဘန္တေ ဂရ၊ အပိစ ခေါသော ယက္ခော
ကက္ခဠော ဖရသော၊ မာတာပိတူနဗ္ဗိ အဘိဝါဒနာ-
ဒီနိ န ကရောတိ၊ မာရတ္ထိ ဘဂဝတော ဣဓ ဝါသော။

မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော်၏ အဖို့ရာ ဝန်
မလေးပါ။ သို့သော် ထိုအာဠဝက ဘီလူးသည်
ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်လှပါတယ်၊ မိဘတို့အားသော်မှ
ရှိခိုးခြင်း စသည်ကို မပြုပါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်

ဒီဘီလူးကြမ်းရဲ့ ဗိမာန်မှာ နေရန်ကိုပင် နှစ်သက်
တော် မမူပါလင့်”လို့ သာ ယာ ညွတ် ပျောင်း
တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကလဲ “ဇာနာမိ ဂဒြဘ တဿ
သဘာဝံ၊ န ကောစိ မမ အန္တရာယော ဘဝိဿတိ၊
သစေ တေ အဂရ၊ ဝိဟရေယျာ မေ+ကရတ္ထိ။

ဂဒြဘ....၊ ငါဘုရား သူရဲ့ ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်တဲ့
သဘောကို သိပါတယ်၊ ငါဘုရားအဖို့ရာ အန္တရာယ်
တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ သင့်အဖို့ရာ ဝန်
မလေးယင် တစ်ညဉ့်တာ နေလိုကြတယ်”လို့ မြတ်စွာ
ဘုရား မိန့်ကြားတော်မူတယ်။

နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း ဂဒြဘဘီလူးက မြတ်စွာဘုရား
ကို-

“အဂ္ဂိတတ္ထကပါလ သဒိသော ဘန္တေ အာဠ-
ဝကော၊ မာတာပိတုရေတိ ဝါ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ
ဝါ ဓမ္မောတိ ဝါ န ဇာနာတိ၊ ဣဓာ+ဂတာနံ ပန
စိတ္တက္ခေပဗ္ဗိကရေတိ၊ ဟဒယဗ္ဗိ ဖာလေတိ၊ ပါဒေပိ
ဂဟေတွာ ပရသမုဒ္ဒံ ဝါ ပရစက္ကဝါဠံ ဝါ ဒိပတိ။

မြတ်စွာဘုရား....၊ အာဠဝကဟာ မီးမှာဖုတ်ထားတဲ့
သံအိုးကင်းလို အလွန်ပူပြင်းပါတယ်ဘုရား။ မိဘဟူ၍လဲ
သူမသိ၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်တွေကို
လဲ သူမသိ၊ တရားဟူ၍လဲ သူမသိ၊ တကယ်တော့
သူ့ဗိမာန်သို့ ရောက်လာကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အပေါ်မှာ
စိတ်ပျံ့လွင့်အောင်သော်လဲ ပြုတတ်ပါတယ်၊ နှလုံးသား
ကိုသော်လဲ ဖောက်ခွဲပစ်တတ်ပါတယ်၊ ခြေနှစ်ဘက်တို့ကို

၂၆၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တထိယတွဲ)

ကိုင် ဝှေ့ယမ်းပြီး သမုဒ္ဒရာရဲ့ ဟိုဘက်၊ သို့မဟုတ် စကြဝဠာတိုက်ရဲ့ ဟိုဘက်သို့သော်လဲ ပစ်လွှင့်တတ်ပါတယ် ဘုရား”-

လို့ သူတွေ့မြင်ဖူးတဲ့ အကြောင်းများကို တင်ပြလျှောက်ထား တောင်းပန်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားကလဲ “ဇာနာမိ ဂဗြဘ၊ သစေဝိ တေ အဂရ၊ ဝိဟရေယျာ မေ+ကရတ္ထံ။

ငါဘုရား သိပါတယ် ဂဗြဘ....၊ အကယ်၍ သင့်မှာ ဝန်မလေးယင် ငါဘုရားတို့ တစ်ညဉ့်တာ နေကြလိုပါတယ်” ဟု ဒုတိယအကြိမ် မိန့်တော်မူတယ်။ ထိုအခါ ဂဗြဘနတ်ဘီလူးက-

“န မေ ဘန္တေ ဂရ၊ အဝိစ ဒေါ သော ယက္ခော အတ္တနော အနာရောစေတွာ အနုဇာနန္တံ မံ ဇိဝိတာဝိ ဝေါရောပေယျ။ အာရောစေမိ ဘန္တေ တဿ။

မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော်၏ အဖို့ရာ ဝန်မလေးပါ။ သို့သော်လဲ ထိုအာဠာဝကဘီလူးဟာ မိမိအား မပြောကြားပဲ ခွင့်ပြုရကောင်းလားလို့ အကျွန်ုပ်ကို သတ်တော်မူလည်း သတ်ပါလိမ့်မယ်။ မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော် သူ့အား အကြောင်းကြားပါရစေ” ဟု လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက-

“ယထာသုခံ ဂဗြဘ အာရောစေဟိ။ ဂဗြဘ....သင် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ အကြောင်းကြားပါလေ” ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် ဂဗြဘကလည်း-

“တေနဟိ ဘန္တေ တွမေဝ ဇာနာဟိ = မြတ်စွာ ဘုရား....၊ သို့တပြီးကား ရှင်တော်ဘုရားပင် စဉ်းစား

ဆင်ခြင်မှု ပြုတော်မူပါ” ဟု ဆို၍ ဘုရားကို ရှိခိုးပြီး ဟိမဝန္တာဘက်သို့ ရှေးရှု ဖဲသွားခဲ့လေပြီ။

ဗိမာန်တံခါး အလိုလို ပွင့်ခြင်း

ဂဗြဘ တံခါးစောင့်ဘီလူး ဖဲသွားလျှင်ပင် အာဠဝက ဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်တံခါးဟာ မြတ်စွာဘုရား လက်တော်နဲ့ မဖွင့်ရဘဲ တန်ခိုးတော်ကြောင့် အလိုလို ပွင့်၍လာတယ်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗိမာန်အတွင်း ဝင်တော် မူ ပြီး အာဠဝကဘီလူး မင်္ဂလာပွဲကြီးသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပ တဲ့အခါ ထိုင်တဲ့ အဘိမင်္ဂလာ ပလ္လင်ပေါ်မှာ ထိုင်တော် မူပြီး ဝိတရောင်ခြည်တော်ကို လွှတ်တော် မူ တယ်။ ရှေ့ရောင်အဆင်း ဝါဝင်းသော ရောင်ခြည်တော်ကို မြင်ကြရ၍ အာဠဝကဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်တံခါး မောင်းမမိသံ နတ်ဘီလူးမများ လာရောက်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး ဝန်းရံ ထိုင်နေကြသည်တို့ကို မြတ်စွာဘုရား ကိုယ် တော်မြတ်က -

“ပုဗ္ဗေ တုမေ ဒါနံ ဒတွာ၊ သီလံ သမာဒိယိတွာ၊
ပူဇနီယံ ပူဇေတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္တာ၊ ဣဒါနိပိ
တထေဝ ကရေထ၊ မာ အညမညံ ဣဿာ
မစ္ဆရိယာဘိဘူတာ ဝိဟရထ။

သင်တို့သည် ရှေးဘဝတွေတုန်းက အလှူဒါန ပေး ခဲ့ကြ၊ သီလသီတင်း ဆောက်တည်ခဲ့ကြ၊ ပူဇော်ထိုက် သူကို ပူဇော်ခဲ့ကြ လို ဤ ယခု နတ်ဗိမာန်စည်းစိမ်ကို ရောက်ကြ ရကြတယ်။ ယခုဘဝမှာလဲပဲ ရှေးရှေးဘဝ တွေတုန်းက လိုပဲ ဒါန ကောင်းမှုများ ပြုကြ၊ သီလ သီတင်းများ ဆောက်တည်ကြ၊ ပူဇော် ထိုက် သူ ကို

တတိယအကြိမ်

၂၆၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ပူဇော်ကြ၊ တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကို မှေးယိုတဲ့ ဣဿာ၊ ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယတရား ထားပြီးတော့ မနေကြနဲ့။-

“ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထိုနတ်ဘီလူးမ မောင်းမမိသံ တို့အား ပကိဏ္ဍက ဓမ္မကထာ ဒေသနာတရား ဟောကြားတော်မူတယ်။ ထို အာဠဝက နတ်ဘီလူးရဲ့ မောင်းမမိသံ နတ်ဘီလူး မိဖုရားတွေဟာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ချိုမြိန်သော တရားသံကို ကြားနာကြရ၍ ကောင်းချီးအထောင် ပေးကြပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ဝန်းရံ၍ ထိုင်မြဲထိုင်ကာ တရားနာနေကြတယ်။

ရှက်လွန်းသည့် အာဠဝကဘီလူး

ဂဗြဘနတ်ဘီလူးလဲ ရောက်ကရော၊ နတ် ဘီ လူး အစည်းအဝေးလဲ စတော့မယ်။ အဲဒီမှာ အာဠဝကနတ် ဘီလူးက နတ်ယက္ခ သေနာပတိ စစ်မှူးဆိုတော့ အရာ ရောက်ရောက် စီမံခန့်ခွဲရတယ်။ ဂဗြဘက ခပ်ယိုယို ကလေးသွားပြီး-

“ယဉ္ဇေ မာရိသ ဇာနေယျာသိ၊ ဝိမာနေ တေ ဘဂဝါ နိသိန္ဒော။

ဒုက္ခဖဲကင်း အရှင်ဘီလူးမင်း....၊ တိုက်တွန်းစကား တိုးတိုး ပြောကြားလိုပါတယ်။ အရှင်ဘီလူးမင်းရဲ့ ဗိမာန်မှာ မြတ်စွာဘုရား ကြွရောက်သီတင်းသုံး ထိုင် နေတော်မူပါတယ်” ဟု တိုးတိုး ပြောတဲ့အခါ အာဠဝကဘီလူးသည်-

“တုဏှိ ဟောဟိ၊ ဂန္ဓာ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမိ= အမောင်ဂဗြဘ....၊ ဆိတ်ဆိတ် (တိတ်တိတ်) နေပါ။

ငါ ရောက်သွားယင် လုပ်သင့်သမျှ ပြုလုပ်ပြလိုက်မယ်” ဟု အချက်ပြတိုးတိုး ပြန်ကြားလိုက်တယ်။ အာဠဝက ကား ပုရိသမာန်ဖြင့် ရှက်နိုးရကား “ဂဗြဘ ပြောတဲ့ စကား တစ်စုံတစ်ယောက်မှ မကြားပါစေနဲ့” ဟူသော နှလုံးသွင်းအမှားဖြင့် ဤသို့ ပြုခြင်းဖြစ်တယ်။

သူတော်ကောင်း နတ်ဘီလူးကြီး နှစ်ဦး

ထိုအချိန်မှာ သာတာဂိရနတ်မင်း၊ ဟေမဝတ နတ်မင်း (သူတို့ကလဲ နတ်ဘီလူး နတ်စစ်မှူးတွေပဲ) သူတို့နှစ်ဦးက ဓမ္မစကြာတရား ဟောတဲ့နေ့တုန်းကပင် ဟေမဝတသုတ်တရား နာကြားရတဲ့အတွက် သောတာ ပန် ဘီလူးမင်းများဖြစ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှာ မပြတ်မပြတ် တရားနာ သွားကြသဖြင့် ထိုနေ့မှာလဲ မြတ်စွာဘုရားကို ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ ရှိခိုးခဲ့ပြီး “ယက္ခသမာဂမံ ဂမိဿာမ = ဘီလူး အစည်းအဝေး သွားကြဖို့” ဟု ငိုဝင်ပင်ကြ၍ နတ်ဘီလူးပရိသက် အမြဲ အရံနှင့်တကွ ယာဉ်အမျိုးမျိုး စီးကြကာ ကောင်းကင် ခရီးဖြင့် သွားကြဆဲ ဖြစ်တယ်။

အတူးကား ကောင်းကင်၌ ဘီလူးတို့အဖို့ရာ နေရာတိုင်းမှာ လမ်းခရီး ရှိသည်မဟုတ်၊ အာကာသဋ္ဌ ဗိမာန်တို့ကို ရှောင်ကွင်းပြီး လမ်းသွားကြရတယ်။ လူ့ ပြည်မှာ အိမ်တွေထဲက သွားချင်သလို သွားလို့ မရ သလို ကောင်းကင်မှာလဲ အာကာသဋ္ဌ ဗိမာန်တွေ= အာကာသစိုး နက်တို့ရဲ့ ဗိမာန်တွေရှိနေတော့ သွားချင် သလို သွားလို့ မရဘူး။ ကောင်းကင်လမ်းကပင် လမ်း ဖြစ်သင့်သော အရပ်က သွား ကြ ရ တယ်။ အဲဒီ

ကောင်းကင်လမ်းရဲ့ အောက်တည့်တည့်မှာ အာဠဝက
ဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်က ရှိနေတယ်။ သာတာဂိရ(နှင့်)
ဟေမဝတ ဘီလူး နတ်စစ်မှူးနှစ်ဦးတို့ ကောင်းကင်ခရီး
ဖြင့် ယာဉ်အမျိုးမျိုးစီးကာ အခြံအရံနှင့်တကွ သွားကြ
တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်တည့်တည့် ကောင်းကင်
လဲ ရောက်ကရော၊ သူတို့ရဲ့ ယာဉ်တွေ အကုန်လုံး
ရပ်ကုန်ကြတယ်။

ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ နိသိန္ဒောကာသဿ ဥပရိဘာဂေန
ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ကောစိ ဂန္တံ န သက္ကောတိ။

ဟိ=မှန်၏။ ဗုဒ္ဓါနံ=ဘုရားရှင်တို့၏။ နိသိန္ဒော-
ကာသဿ=ထိုင်နေသောနေရာ၏။ ဥပရိဘာဂေန=
အထက်အဖို့ဖြင့်။ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ=ဘဝဂ်တိုင်အောင်။
ကောစိ=တစ်စုံတစ်ယောက်သော သတ္တဝါမျှ။ ဂန္တံ=
သွားခြင်းငှာ။ န သက္ကောတိ=မစွမ်းနိုင်။

(ဘုရားရှင် နေတော်မူတဲ့ နေရာရဲ့ အထက်
တည့်တည့်က ဘဝဂ်တိုင်အောင် ဘယ်သူမှ ဖြတ်ပြီး
မသွားနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့ရဲ့ ယာဉ်တွေ
အကုန်ရပ်ကုန်တာ။)

နတ်ဘီလူးတို့ တရားနာကြခြင်း

သာတာဂိရ၊ ဟေမဝတ ဘီလူး နတ်စစ်မှူးနှစ်ဦးတို့-
ကိ+မိဒံ။ ယာဉ်တွေ မရပ်စဖူးရပ်တာ ဘာကြောင့်
လဲလို့ အောက်ကိုကြည့်တော့ အာဠဝကဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်
အတွင်း မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူနေသည်ကို
မြင်ကြပြီး အပေါ်မှာ ပစ်လွှင့်လိုက်တဲ့ ကျောက်ခဲ
အောက် ပြန်ကျသလို ရဟတ်ယာဉ်တွေ ကောင်းကင်က

အောက်တည့်တည့် ကျလာသလို ဘီလူးစစ်သည်တို့ ဆင်းသက်ကြ၍ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကို ရှိခိုးဦးညွတ် တရားနာကြပြီး နတ်ဘီလူး အစည်းအဝေးချိန် နိုးကပ် လာသောအခါ-

“ယက္ခသမာဂမံ ဂစ္ဆာမ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော်များ ဘီလူးအစည်းအဝေးသို့ သွားကြပါ ရစေဘုရား” လို့ လျှောက်ထား မြတ် စွာ ဘု ရား ကို လက်ယာရစ် လှည့်လည်ရှိခိုးပြီး သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးတို့ ထွက်ခဲ့ကြတယ်။

တရားသွားနာပါ အာဠဝက

ဟိမဝန္တာ ဘီလူးအစည်းအဝေးသို့ ရောက်ကြပြီ ဆိုယင်ဝဲ အာဠဝကဘီလူးက သာတာဂိရ (နှင့်) ဟေမဝတတို့ကို အရိုအသေ ပေးသောအားဖြင့် မိမိ ထိုင် နေရာကထပြီး-

“ဣဒ နိသီဒထ=ဒီ နေရာမှာ ထိုင်ကြပါ” ဟု ဆိုပြီး နေရာပေးတယ်။ သာတာဂိရနဲ့ ဟေမဝတ တို့က ဘာပြောကြသလဲဆိုတော့-

“လာဘာ တေ အာဠဝက = သူငယ်ချင်း အာဠဝက....၊ မင်းသိပ်ပြီး အရတော်တာပဲ”။

“ယဿ တေ ဘဝနေ ဘဂဝါ ပိဟရတိ=မင်းရဲ့ ဗိမာန်ထဲမှာ ငါတို့ ဖူးခဲ့ရတယ်၊ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ထိုင်ပြီး သီတင်းသုံး နေတယ်၊ မင်းရဲ့ မိဖုရား မောင်းမ မိသံတွေအား တရားဟောနေတယ်။

ဂစ္ဆာ+ဝုသော ဘဂဝန္တံ ပယိရူပါသဿ။

တတိယအကြိမ်

သူငယ်ချင်း.... မင်းလဲ သွားပြီး တရားနာပါ။
မြတ်စွာဘုရားကို ဆည်းကပ်ပါ”လို့ ပြောကြတယ်။

နားဆင်းရဲသော စကား ၅-မျိုး

၁။ အသဒ္ဓဿ သဒ္ဓါကထာ ဒုက္ကထာ=သဒ္ဓါ
တရား မရှိသောသူ၏ အဖို့ရာ သဒ္ဓါတရားနှင့်
စပ်သော တရားစကားသည် နားဆင်းရဲသော=
နားကြားပြင်းကပ်သော စကား ဖြစ်၍နေ၏။

၂။ ဒုဿီလဿ သီလကထာ ဒုက္ကထာ=သီလ
မရှိသော သူ၏ အဖို့ရာ သီလနှင့်စပ်သော တရား
စကားသည် နားဆင်းရဲသော=နားကြားပြင်း ကပ်
သော စကား ဖြစ်၍ နေ၏။

၃။ အပ္ပသုတဿ သုတကထာ ဒုက္ကထာ=ဗဟု
သုတမရှိသော သူ၏ အဖို့ရာ ဗဟုသုတနှင့်စပ်သော
တရားစကားသည် နားဆင်းရဲသော=နားကြားပြင်း
ကပ်သော စကား ဖြစ်၍ နေ၏။

၄။ မစ္ဆရိနော စာဂကထာ ဒုက္ကထာ = ဝန်တို
စေးနဲ့ နှမြောသော သူ၏ အဖို့ရာ စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း
လှူဒါန်းခြင်း=ဒါနနှင့်စပ်သော တရားစကားသည်
နားဆင်းရဲသော = နားကြားပြင်းကပ်သော စကား
ဖြစ်၍ နေ၏။

၅။ ဒုပညဿ ပညာကထာ ဒုက္ကထာ = ပညာ
မရှိသူ လူမိုက်၏ အဖို့ရာ ပညာနှင့်စပ်သော တရား
စကားသည် နားဆင်းရဲသော = နားကြားပြင်းကပ်
သောစကား ဖြစ်၍ နေ၏။ (အဲဒီလို ကျမ်းဂန်ထဲမှာ
နားဆင်းရဲတဲ့စကား ၅-မျိုးရှိတယ်။)

အာဠာကဘီလူးမှာ နဂိုက ရတနာသုံးပါးကို ကြည့် ညှို့တွဲသဒ္ဓါတရား လုံးဝမရှိရတဲ့အထဲမှာ သူ့ရဲ့ဗိမာန် ထဲကို မြတ်စွာဘုရားဝင်ပြီး နေရမည်လား ဆိုပြီး အမျက်ထွက် စိတ်ဆိုးနေတော့ သူက သာတာဂိရနဲ့ ဟေမဝတတို့ကို ဘယ်လိုပြန်ပြောသလဲဆိုတော့-

“ကော သော ဘဂဝါ နာမ၊ ယော မမ ဘဝနံ ပဝိဋ္ဌော။

ယော=အကြင်မင်းတို့ရဲ့ ဘဂဝါဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မမ ဘဝနံ = ငါ့ရဲ့ဗိမာန်သို့။ ပဝိဋ္ဌော = ဝင်ခဲ့လေပြီ။ သော ဘဂဝါ နာမ = ထို ဘဂဝါဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကော = ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလဲ”။

အရပ်စကားမျိုး ပြောရယင် “အေး.... မင်းတို့ရဲ့ ဘဂဝါဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမို့ ငါ့ဗိမာန် ထဲ ဝင်နေရတာလဲ” လို့ မေးတာဖြစ်တယ်။ ဟို-ပုဂ္ဂိုလ် တွေက ပြေပြေပြစ်ပြစ် ပြောပါလျက် ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း သူက ပြောတယ်။

ကြဉ်ခြင်းကြီး ၅-ပါး စသည်

ဒီတော့ သာတာဂိရနဲ့ ဟေမဝတတို့က ပထမအကြိမ် သည်းခံပြီးတော့-

“န တွံ အာဝုသော ဇာနာသိ ဘဂဝန္တံ အမှာကံ သတ္တာရံ၊ ယော တုသိတ ဘဝနေ ဌိတော ပဉ္စမဟာ-ဝိလောကိတံ ဝိလောကေတွာ.... စသည် = မိတ်ဆွေ အာဠာက....၊ ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားကို မင်း မသိဘူးလား၊ ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားဟာလေ.... ဟို-တုသိတာနတ်ပြည်က လူ့ပြည်ကို မသက်ဆင်းခင် စကြ-

ဝဋ္ဋာ တိုက်တစ်သောင်းက နတ်ဗြဟ္မာတွေ စုပေါင်းပြီး
 “ကာလော ခေါ် တေ မဟာဝိရ၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာဘုကုစ္ဆိယံ= လုံ့လဝီရိယ ကြီး မား တော် မူ သော အလောင်း နတ်သား....၊ သင့်အဖို့ရာ ဘုရားဖြစ်ဖို့ အချိန်တန်ပါပြီ၊ မယ်တော် ကြာတိုက်ဝမ်း၌ ကိန်းမြန်း ဖြစ်တော်မူပါ”
 လို့ တောင်းပန်တဲ့အခါ အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ နတ်သက်ကြွ စုတေပြီး လူ့ပြည်ကို ဆင်းသက်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး မောင်ရဲ့၊ တုသိတာနတ်ပြည်မှာ စံနေရင်းကပင် ကြည့် ခြင်းကြီး ၅-ပါးနဲ့ ကြည့်တော်မူခဲ့တယ်။

(၁) ကာလ။ ။ဘုရားပွင့်ရမည့် အချိန်ကာလ ဟုတ် မဟုတ်ကို ကြည့်တော်မူတယ်။

တက်ကပ် ဆုတ်ကပ် နှစ်မျိုးရှိရာ တက်ကပ်မှာ ဘုရား ပွင့်တော်မမူဘူး၊ ဆုတ်ကပ်မှာသာ ပွင့်တော်မူတယ်။ ဆုတ်ကပ်မှာလဲ အနှစ်တစ်သိန်းတန်းနှင့် အနှစ်တစ်ရာ တန်း ဒီအတွင်းမှာပဲ ပွင့်တော်မူကြတယ်။ အနှစ် တစ်သိန်းတန်းရဲ့ အထက်ဆိုတော့ ဆုတ်ကပ်ပေမယ်လို့ နှစ်တွေက အလွန်ရှည်နေတယ်။ အနှစ်တစ်ရာတန်းရဲ့ အောက်ကျပြန်တော့လဲ လူတွေမှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ အလွန်လွှမ်းမိုးနေတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို ဟောယင်လဲ မယုံကြည်ကြတော့ဘူး။ ဒီတော့ ငါ့ဒီ အနှစ်တစ်သိန်းတန်းအထက်နှင့် အနှစ်တစ်ရာတန်း အောက်တို့မှာ မြတ်စွာဘုရား မပွင့်ဘူး။ “ယခု အချိန် ကာလကို ကြည့်ယင် ဆုတ်ကပ်မှာ လူတို့အသက်တမ်း နှစ်တစ်ရာတန်းဖြစ်လို့ ပွင့်ဖို့ရန် အချိန်တယ်တယ်”လို့ မြင်တော်မူတယ်။ ဒါ (၁) ကာလပဲ။

(၂) ဒီပ။ ။ကျွန်းကြီး (၄)ကျွန်း ရှိရာဝယ်
ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းမှာ မြတ်စွာဘုရားများ ပွင့်တော်မူကြ
တယ်။

(၃) ဒေသ။ ။ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းမှာလဲ နယ်လေး
ရပ် သတ်မှတ်ထားတဲ့ မဇ္ဈိမတိုက် အိန္ဒိယမှာ
ပွင့်တော်မူကြတယ်။ ပစ္စန္ဒရပ်မှာ ပွင့်တော်မူကြ။

(၄) ကုလ။ ။မြတ်စွာဘုရားတို့သည် မင်းမျိုး
(နှင့်) ပုဏ္ဏားမျိုး ၂-မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး၌ ပွင့်
တော်မူကြတယ်။

မဇ္ဈိမတိုက်မှာ တစ်ခါတလေ ပုဏ္ဏားမျိုးက အမျိုး
မြတ်တယ် လို့ ပုဏ္ဏားမျိုးက သြဇာကြီးတဲ့အခါ ဘုရား
လောင်းများ ပုဏ္ဏားမျိုး၌ သွားဖြစ်ကြတယ်။ ကဿပ
မြတ်စွာဘုရား ခေတ်တုန်းက ပုဏ္ဏားက အမျိုးမြတ်
သြဇာကြီးတဲ့အခါဖြစ်လို့ ကဿပဘုရား အလောင်း
ဟာ ပုဏ္ဏားမျိုးမှာ သွားဖြစ်တယ်။ အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့
မြတ်စွာဘုရားပွင့်ရမည့် ဒုအချိန်က လူ့ပြည်မှာ မင်း
မျိုးက မြတ်တယ်လို့ ပညတ်ထားတဲ့အချိန် ဖြစ်လို့
အကျွန်ုပ်တို့၏ ဘုရားအလောင်းဟာ မင်းမျိုးမှာ
သွားဖြစ်ရတယ်။ မင်းမျိုးမှာလဲ ကမ္မဝါဒ အယူရှိတဲ့
ကပ်လဝတ်ပြည် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးရဲ့ ယားတော် ငါ
သွားဖြစ်ရမည်လို့ အမျိုးကို ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော်
မူခဲ့တယ်။

(၅) မာတုအာယုပရိစ္ဆေဒ။ ။မယ်တော်ဖြစ်
ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အသက် အပိုင်းအခြားကို ကြည့်ရတယ်။
ဘုရားအလောင်းတိုင်း မယ်တော်ရဲ့ အသက်ကြွင်း
ဆယ်လခုနစ်ရက် အာယုဒါယ ရှိတဲ့အချိန်မှာ နတ်

သက်ကြွ လူ့ပြည်မှာ ပဋိသန္ဓေ တည်နေရတယ်။ အလောင်းတော် သေတကေတုနတ်သား ပဉ္စမမြောက် ကြည့်ခြင်းကို ကြည့်တဲ့အခါ မယ်တော် မာယာဒေဝီ၏ အသက်ကြွင်း အာယုဒါယသည် ဆယ်လနှင့် ခုနစ်ရက် သာ ကြွင်းတော့သည်။ နောက် ဆယ်လနှင့် ခုနစ်ရက် မြောက် ရောက်တဲ့အခါ မယ်တော် မာယာ နတ်ရွာစံ ကံတော်ကုန်လိမ့်မည်။ သို့ သိပြီးတော့ အလောင်းတော် ပဋိသန္ဓေ တည်နေခဲ့ပါတယ်။

အံ့ဖွယ်ရာများ ဖြစ်ပါသလား

အေး.... အမောင်အာဠဝက၊ ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာ ဘုရားဟာ ယခု ပြဆိုခဲ့တဲ့ ကြည့်ခြင်းကြီး ၅-ပါးတို့ကို ကြည့်ပြီးမှ အအေးတွေ ဘယ်လို ပျောက်မှန်းမသိဘူး၊ ပျောက်သွားတယ်။ အပူတွေ ဘယ်လိုငြိမ်းသွားမှန်း မသိဘူး၊ တအံ့တဩ ငြိမ်းသွားတယ်။ မြင်းမိုရ်တောင် ကြီး သွက်သွက်ခါအောင် လှုပ်သွားတယ်။ အားလုံး တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတွေ အော်ကြ ဟစ်ကြ၊ ရတနာတွေ သူတို့ဘာသာ အသံမြည်ကြတယ်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော အံ့ဖွယ်တွေ ဖြစ်ပြီး ပဋိသန္ဓေ နေတော်မူတယ်။ ဖွားတော်မူတယ်။ ထို့နောက် နှစ် ဆယ့်ကိုးနှစ် အရွယ်တော်မှာ တောထွက်၊ ဒုက္ကရစရိယာ ၆-နှစ်ကျင့်ပြီး သုံးဆယ့်ငါးနှစ် အရွယ်တော်မှာ စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်း တုန်လှုပ်ချောက်ချား သုံးဆယ့် နှစ်ပါးသော အံ့ဖွယ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လျက် ဘုရားဖြစ်တော် မူတယ်။ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ထိုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ဓမ္မစကြာ

တရားဦး ဟောလို၊ စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းက နတ်ဗြဟ္မာပေါင်း တစ်ဆယ့်ရှစ်ကုဋေ ကျွတ်တမ်းဝင် ကြတယ်။ အဲဒီ ပွဲမျိုးတွေ အများကြီးရှိခဲ့တယ်။

“ဗုဒ္ဓမာနိဝိ တံ အာဂုသော အတ္ထရိယာနိ နာဒ္ဒသ= မိတ်ဆွေ အာဠာက....၊ သင်သည် ဤ အံ့ဖွယ်တွေကို ကော မမြင်ဘူးလား” လို့ မေးတဲ့အခါ အာဠာကကလဲ မြင်ရပါလျက် အမျက်က ထွက်နေတော့ “နာဒ္ဒသံ= ငါမမြင်ဘူးကွာ” လို့ ပြောတယ်။ ဘယ်လောက်များ ကြမ်းလိုက် ရိုင်းလိုက်သလဲဆိုယင် အမှန်အားဖြင့် သူ မြင်ပေမယ်လို့ “မမြင်ဘူးကွာ” လို့ ဇွတ်ငြင်းပစ်တယ်။ ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း သူပြောတယ်။

ဘုရားရှင်အား ဘာလုပ်နိုင်မှာလဲ

က-အိုးရွဲ၊ စလောင်းရွဲ၊ နဲ့ တွေ့ရတော့မယ်။ သာတာ ဝိရ၊ ဟေမဝတ နတ်စစ်မှူးတို့က-

“အာဂုသော အာဠာက ပဿေယျာသိ ဝါ တံ န ဝါ။

အာဂုသော အာဠာက = မိတ်ဆွေ အာဠာက....။ (ငါတို့က တည့်တည့်ပြောတော့ မင်းက ရွဲတယ်၊ ကိုင်း.... ပြောတော့မယ်။) တံ=သင်သည်။ ပဿေ-ယျာသိ ဝါ=မြင်ချင်လဲ မြင်။ န ဝါ ပဿေယျာသိ= မမြင်ချင်လဲနော်”

“ကော တယာ အတ္ထော ပဿတာ ဝါ အပဿတာ ဝါ= မင်းမြင်တော့ကော ဘာအကျိုး ရှိမှာလဲ၊ မမြင် တော့ကော ဘာအကျိုး ရှိမှာလဲ”

“ကိံ တံ ကရိဿသိ အမှာကံ သတ္ထုနော = သင်သည် ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားအား ဘာလုပ်နိုင်မှာလဲ၊ ဘာမှကို မင်း မလုပ်နိုင်ဘူး” -

မတူညီပုံ နှိုင်းခိုင်းချက်များ

“ယော တံ တံ ဥပနိဓာယ (၁) စလက္ကကုဓ မဟာ ဥသဘသဒိပေ တဒဟုဇာတ ဝစ္ဆကော ဝိယ=သင်သည် ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားကို ထောက်ဆလျှင်- (၁) လယ်ဘို့ကြီး တုန်တုန် တုန်တုန် လှုပ်နေသော ဥသဘ နွားမင်း၏ အနီးမှာ ထိုနေ့ မွေးစ နွားသူငယ်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း...။ (၂) တိဓာ ပဘိန္ဒ မတ္တဝါရဏသမိ ပေ ဘိက်ပေါတကောဝိယ=သို့၊ နှာဖျား၊ နား သုံး ဌာနမှာ မုန်ရည်ကျနေတဲ့ ဆင်ပြောင်ကြီးရဲ့ အနီးမှာ ဆင်ကလေးကဲ့သို့လည်းကောင်း...။ (၃) ဘာသုရ ဝိလဗ္ဗိတ ကေသရ သောဘိတက္ခန္ဓဿ ဝိဂရုဠော သဒိပေ ဇရသိင်္ဂါလော ဝိယ= အရောင်တပြောင်ပြောင် တောက်ပလျက် ဖား ရ ရား ကျ သော လည်ဆံ ခြံင့် တင့်တယ်သော ပခုံးရှိသော သားတို့သေဌ်နင်း ခြင်္သေ့ မင်း၏ အနီးမှာ မြေခွေးအိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း...။ (ကေသရာအကြောင်း နောက်၌ ဖော်ပြပါမည်။) (၄) ဒိယစု ယောဇနသတ ပဝနကာယ သုပဏ္ဍရာဇသဒိပေ ဆိန္ဒူပက္ခကာကပေါတကော ဝိယ ခါယတိ၊ = ယူဇနာ တစ်ရာ့ငါးဆယ် ကြီးကျယ်ဖွံ့ထွားသည့်ကိုယ် = ကာယ အထည်ရှိတဲ့ ဂဠုန်ငှက်မင်း၏ အနီးမှာ အတောင် ကျွတ်ပြတ်တဲ့ ကျီးငှက်ကလေးကဲ့သို့ ထင်နေရ တယ် အာဠဝက....”။ “ဂစ္ဆ၊ ယံ တေ ကရဏီယံ၊ တံ

ကရောဟိ = သွားကွာ မင်း ဒါလောက်တောင် ပြေပြေ
ပြစ်ပြစ် ပြောလိုမှ မပြေပြစ်တဲ့အကောင် မင်းလုပ်
ချင်ရာလုပ်” လို့ သာတာဂိရ၊ ဟေမဝတတို့က
ပြတ်ပြတ် တင်းတင်းပဲ ပြောကြားတယ်။

ကေသရ နှင့် စပ်၍ သတိဖြူရန်

သားတို့သေဋ္ဌ်နှင်း ခြင်္သေ့မင်းကို သာတာဂိရနတ်မင်း
ဟေမဝတနတ်မင်းတို့က “ဘာသုရ ဝိလန္ဓိတ ကေသရ
သောဘိတက္ကန္တ သီဟရာဇာ = ပြောင် ဟလက်လက်
အရောင်ထွက်၍ တွဲလျားဖားရရားကျသော ဆည်ဆံခြံ
တင့်တယ်သော ပန်းရှိသော သားတို့သေဋ္ဌ်နှင်း ခြင်္သေ့
မင်း” ဟူ၍ ချီးမွမ်းကြသည်။

ဤကဲ့သို့ ကေသရပုဒ်ကို ရှု၍ “ကေသရာခြင်္သေ့မင်း” ဟု
ဆီရမည့်အရာ အချို့က “ကေသရာဇာ ခြင်္သေ့မင်း”
ဟူ၍ (ဇာ-အက္ခရာတစ်လုံး ပို၍) ရေးတတ် ပြောတတ်
ကြသည်။ ကေသရ-ပုဒ်မှာ ကေသ-ပုဒ်+(မဇ္ဇာဒိတော
ဇရာ-ဟသော ကနည်းသုတ်ဖြင့်) အဿတ္ထိအနက်၌
ရ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသည့် တဒ္ဓိတိပုဒ် ဖြစ်သည်။

- ပဟု ဝေ ခ ပသံသာယံ၊
- နိန္ဒာယံ စာ+တိသာယဒေ။
- နိစ္စယော ဂေစ သံသဂ္ဂေ၊
- ဟောန္တိ+မေ မန္တုအာဒယော။ ။

ဟူသော ဂါထာအရ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတိ ပစ္စည်းတို့၏
အနက်ထူး (၆) ရပ်တို့တွင် ကေသရ-ပုဒ်၌ ရ-ပစ္စည်း
က ပဟုတ (အမျှားဟူသော) အနက်- ပသံသာ
(ချီးမွမ်းအပ်မှု) ဟူသော အနက်တို့ကို ဟောကြား

ကြောင်း ဖော်ပြရန် “ဘာသူရ ဝိလမ္ဗိတ ကေသရ သောဘိတက္ခန္ဓ = ပြောင်တလက်လက် အရေ ကက်- ဟူသော စကားဖြင့် ပသံသာ (ချီးမွမ်းအပ်ပုံ) အနက်ကို လည်းကောင်း၊ ဝိလမ္ဗိတ=တွဲလျား ဖားရရားကျသော လည်ဆံ-ဟူသော စကားဖြင့် ပဟုတ(လည်ဆံမွှေးတို့ များသည့်) အနက်ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြသည်။

ထို့ကြောင့် နောက်အခါ “ကေသရာဇာ ခြင်္သေ့ မင်း” ဟု မပြောမိစေရန် “ကေသရာ ခြင်္သေ့မင်း ဟုသာ အမှန်အတိုင်း ပြောဆိုရန် သတိမပြတ် ချပ်ရာ၏။

ဒေါသကြီးလှသည့် အာဠက

ထိုအခါ အာဠကဘိလူးသည် ယမ်းပုံပေ၍ မီးကျ သလို ဒေါသ တစ်ထောင်းထောင်းထွက်ပြီး အစည်း အဝေးခန်းထဲမှာကို မနေနိုင်တော့ပဲ အပြင်ဘက်ထွက်ပြီး တော့ လက်ဝဲခြေထောက်ဖြင့် ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာ ကျောက်ဖျာပေ၍မှာ ရပ်တည်၍-

“ပဿထ ဒါနိ တုမှာကံ ဝါ သတ္ထာ မဟာနုဘာ ဝေါ၊ အဟံ ဝါ=ဟေ.... သာတာဂိရ၊ ဟေမဝတတို့....။ မင်းတို့ရဲ့ ဆရာ ဘုရားကပဲ အာနုဘော်ကြီးသလား၊ ငါကပဲ အာနုဘော်ကြီးသလား ဆိုတာ မင်းတို့ ကြည့် ကြဟေ....” လို့ ရိုင်းရိုင်း ပြောဆိုကာ သူ၏ လက်ယာခြေထောက်ကို မ ပြီး ယူနေ ခြောက်ဆယ် မြင့်သော ကေလာသ တောင်ထွတ်ကို ဖနောင့်နဲ့ တအားဆောင့်ပြီး ပေါက်လိုက်တော့ သံတုံး ပူ ပူ ကို သံတူနဲ့ ရိုက်တဲ့အခါ မီးပွားတွေ တစ်ဖွားဖွား ထွက် သလိုပဲ ကေလာသတောင်က ကျောက်တွေဟာ တစ်ခါ

တည်း ဖွားဖွား ဖွားဖွားနဲ့ အကုန်လုံး ပြု ပြု ထွက်ကုန် တယ်။ အာဠာဝကဘီလူးသည် ထိုကေလာသ တောင် ထိပ်၌ ရပ်တည်ပြီး “အဟံ အာဠာဝကော=ငါဟဲ့ အာဠာဝက” ဟု ဟစ်အော်ကြီးဝါးလိုက်သောအသံဟာ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး ပြန့်အွားထယ်။

ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး

ကြားနိုင်သော အသံ ၄ မျိုး

ဇမ္ဗူဒိပ်အနှံ့ ပျံတဲ့အသံကြီး ၄-မျိုးရှိတယ်။

(၁) ဝိဓရ ဇာတ်တော်မှာ ပုဏ္ဏက ဘီလူးသည် ကစ္စာယနလုလင် အမည်ဖြင့် ကြွေအန်ကစား၍ နိုင်သော အခါ “အဟံ ဇိနိ=ငါ နိုင်ပြီ” လို့ အော်လိုက်တဲ့ အသံက တစ်မျိုး။

(၂) ကဿပမြတ်စွာ သာ သ နာ ဆုတ် ယုတ် သောအခါ သိကြားမင်းက ဝိသုက္ကိနတ်သားကို ခွေး နက်ကြီးအယောင်ဆောင်၍ “ငါသည် ယုတ်မာသော ရဟန်း ယောက်ျား၊ ယုတ်မာသော ရဟန်းမ၊ ယုတ်မာ သော ဥပါသကာ၊ ယုတ်မာသော ဥပါသိကာ၊ အားလုံး သော အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကျွတ် ကျွတ် ဝါး ၍ စားမည်” ဟု ကြွေးကြော်စေသော အသံက တစ်မျိုး။

(၃) ကုသဇာတ်၌ ပ.ဘာ ဝ တီ ကြောင့် ခုနစ် ပြည်ထောင်မင်းတို့ ကုသဝတီ မင်းနေပြည်ကို ဝန်းရံ ပိတ်ဆို့ကြသောအခါ ခမည်းတော်မင်းတရားရဲ့ အစီ အမံအရ အလောင်းတော်ကုသမင်းက ပဘာဝတီကို သင်ကျောက်ကုန်းပေါ်၌ မိမိနှင့် အတူ တင်၍ မြို့မှ

ထွက်ပြီးလျှင် "အဟံ သိဟဿံရမဟာ ဣသရာဇာ =
 ခြင်္သေ့မင်းနှင့် အသံတူတဲ့ ဣသမင်းကြီးဆိုတာ ငါဟေ့"
 ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့တဲ့ အလောင်းတော် ဣသမင်း၏
 အသံက ဟစ်မျိုး။

(၄) ယခု ကေလာသ တောင်ထိပ်၌ ရပ်၍
 ဧနောင့်နဲ့ ပေါက်ပြီး "အဟံ အာဠဝကော = ငါဟဲ့
 အာဠဝက" ဟု ကြွေးကြော်ဆိုတဲ့ အာဠဝကဘိလူးနဲ့
 အသံက တစ်မျိုး။ ဤ အသံကြီး ၄-မျိုးဟာ ဧဗ္ဗင်္ဂိပ်
 တစ်ကျွန်းလုံး ပျံ့နှံ့ကြတယ်။ ထိုသို့ အာဠဝကဘိလူး
 "ငါဟဲ့ အာဠဝက" ဟု ကြွေးကြော်လိုက်သောအခါ
 ဧဗ္ဗူဒိပ် တစ်ကျွန်းလုံးမှာ အိမ်တိုင်း အိမ်တိုင်း အိမ်
 ပေါက်ဝမှာ ရပ်၍ ကြွေးကြော်သည်နှင့် တူတယ်။
 ယူဇနာ သုံးထောင် ပြန့်ကျယ်သော ဟိမဝန္တာ တောင်
 ကြီးလဲ ဘိလူး၏ တန်ခိုးကြောင့် တုန်လှုပ်၍ သွားတယ်။

လက်နက် ၉-ပါး ပစ်လွှင့်ခြင်း

(၁) အာဠဝက ဘိလူးသည် ရှေးဦးစွာ "ဤ လေ
 မုန်တိုင်းဖြင့်ပင် ရဟန်းကြီးကို ပြေးစေမည်" ဟုသော
 ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လေမုန်တိုင်းကြီးကို တိုက်ခတ်စေတယ်။
 ထိုသို့ အာဠဝက တိုက်ခတ်စေသော အရှေ့၊ အနောက်၊
 တောင်၊ ခြောက် လေတို့သည် ထ ပေါ်ကြပြီး ယူဇနာ
 ဝက်၊ တစ်ယူဇနာ၊ နှစ်ယူဇနာ၊ သုံးယူဇနာခန့် ရှိတဲ့
 တောင်ထွတ်တို့ကို ဖြိုခွဲဖောက်ထွင်းကြကာ တော၊
 သစ်ပင်၊ ချုံနွယ်တို့ကို အမြစ်ကျွတ်ပြီး မိုးထောင်အောင်
 ပြိုကြလျက် ဆင်တင်းကုပ်ဟောင်း စသည်တို့ကို မှုန်မှုန်
 ညက်ညက် ဖြစ်ကြစေရန်၊ အမိုး အုတ်များကို

ကောင်းကင်၌ လွင့်တက် သွားစေရန် အာဠာဗီဇ္ဇာကို ဦးတည် တိုက်ခတ်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက “မာ-ကဿဗိ ဥပရောဓော ဟောဘူ = တစ်ဦးတစ်ယောက် အားမျှ အချုပ်အချယ် အန္တရာယ် မဖြစ်ပါစေသား” ဟု အဓိဋ္ဌာန်တော် မူတယ်။ ထိုမှန်တိုင်းလေ များသည် မြတ်စွာဘုရားအနီးသို့ ရောက်သောအခါ သင်္ကန်းတော် အနားကလေးမျှကိုပင် တုန်လှုပ်စေရန် မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။

(၂) ထိုနောက် ‘ရေဖြင့် လွှမ်းမိုးကာ ရဟန်းကြီး ကို သေစေမည်’ ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ မိုးကြီး သည်းစွာ ရွာချစေတယ်။ အာဠာဝဏ္ဏ၏ အာနုဘော် ကြောင့် အထက်အထက် အထပ်တစ်ရာ၊ အထပ် တစ်ထောင် စသည်ပြားသော မိုးတိမ်တိုက်များတက်ကာ မိုးရွာချတယ်။ မိုးရေ အလျဉ်အဟုန်ကြောင့် မြေကြီးပင် ပေါက်ထွက်ခဲ့လေသည်။ တော သစ်ပင် စသည်ထိပ်မှ ရေအလျဉ်ကြီး စီး၍လာသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ သင်္ကန်းတော်၌ကား ရေပေါက်ကလေးမျှ မစိစွတ် နိုင်ချေ။

(၃) ထိုနောက် ကျောက်တောင် ကျောက်ခဲ မိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ အခိုးတလူလူ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင် တောက်လောင်နေတဲ့ တောင်ထွတ် ပမာဏရှိ အလွန်ကြီးသော ကျောက်စိုင် ကြီးများ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာရောက်ကြကာ မြတ်စွာဘုရား အနီးသို့ ရောက်သောအခါ နတ်ပန်းလုံးကြီးများ အသွင် သို့ ပြောင်းသွားကြတယ်။

(၄) ထိုနောက် လက်နက်မိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ အခိုးတလူလူ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်

နေတဲ့ တစ်ဘက်အသွား၊ နှစ်ဘက် အသွားရှိကြတဲ့ လှံ၊ ဓား၊ သန်လျက် အစရှိတဲ့ လက်နက်တွေဟာ ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရားအနီးသို့ ရောက်သောအခါ နတ်ပန်းများ အသွင်သို့ ပြောင်းသွားကြတယ်။

(၅) ထိုနောက် မီးကျိုးမိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ ပေါက်ပန်းပွင့်အသွေး နီတွေးသော မီးကျိုးခဲများ ကောင်းကင်ကလာပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှာ နတ်ပန်းပွင့်များဖြစ်၍ ကျရောက်ကုန်ကြတယ်။

(၆) ထိုနောက် ပြာပူမိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ အလွန်ပူသော ပြာပူမိုးများ ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှာ စန္ဒကူး မှုန်များ ဖြစ်၍ ကျရောက်ကုန်ကြတယ်။

(၇) ထိုနောက် သဲပူမိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ အခိုးတလူလူ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေတဲ့ အလွန်နုသောသဲများ ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှာ နတ်ပန်းတွေဖြစ်၍ ကျကုန်တယ်။

(၈) ထိုနောက် ရွှံ့ညွန်မိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ ထိုရွှံ့ညွန်မိုးလဲ အခိုးတလူလူ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်လျက် ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှာ နတ်နံ့သာဖြစ်၍ ကျလာတယ်။

(၉) ထိုနောက် အာဠဝကဘီလူးသည် “ရဟန်းကြီးကို ခြောက်လှန့်ပြီး ထပြေးစေမယ်” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အမိုက်မှောင်ကို ဖြစ်စေခဲ့တယ်။ အာဠဝက ပြုလုပ်တဲ့

အမိုက်မှောင်ဟာ လက္ခယံ၊ သန်းခေါင်၊ မိုးမှောင်၊ တောလယ်=ဤအင်္ဂါလေးပါး ရှိသော အမိုက်မှောင်နှင့် အလားတူစွာ ဖြစ်ပါလျက် မြတ်စွာဘုရား အနီးသို့ ရောက်သောအခါ နေရောင်ဖြင့် ပယ်ဖျောက်အပ်သော အမိုက်မှောင်ကဲ့သို့ ကွယ်ပျောက်၍ သွားတယ်။

(ဤနေရာ၌ ခေတ္တရပ်၍ တရားပွဲအစ ဖော်ပြခဲ့သည့် "လက်နက်ကိုးဖြာ အောင်ဇေယျဝန္တနာ ဆုတောင်းပါသာ ပါဠိ+အနက်"ကို ရွတ်ဆို၍ လည်းကောင်း၊ "နှုတ်ရဆောင်ရန် မြန်မာလင်္ကာ"ကို ရွတ်ဆို၍ လည်းကောင်း အမောအပန်းဖြေ စိတ်ကို ကြည်လင်စေရာ၏။)

ဤသို့လျှင် အာဠဝကဘိလူးသည် လေ၊ မိုး၊ ကျောက်၊ သဲ၊ ညွန်၊ မီးခဲ၊ ပြာပူ၊ အမိုက်မှောင်၊ လက်နက်၊ ဤ (၉) မျိုးတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို မိမိ၏ ဗိမာန်မှ ထွက်သွားစေရန် မတတ်နိုင်ရကား လက်နက်အမျိုးမျိုးတို့ကို စွဲကိုင်၊ ရပ်ရည်အဆင်း အမျိုးမျိုးရှိတဲ့ ဖုတ် ပြိတ္တာ အပေါင်းတို့ဖြင့် သောင်းပြောင်းထွေလာ အင်္ဂါလေးရပ်ရှိသော ဝစ်တပ်ကြီးကို အုပ်စီး ထိန်းချုပ်ကာ ကိုယ်တိုင်ပင် ဘုရားရှိရာသို့ ဦးတည် ချီတက်ခဲ့တယ်။ ထို ဖုတ်ပြိတ္တာတို့သည် အထူးထူး အတန်တန် ဖောက်ပြန်မှုတို့ကို ပြုကြကာ "မ်းကြကုန်၊ သတ်ကြကုန်" ဟု ဆိုကြကာ မြတ်စွာဘုရား၏ အထက်၌ ချီတက်ရန် အားထုတ်ကြသော်လဲ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်သော သံတွေခဲ မီးရဲရဲကို ယင်ကောင်ကလေးများ အနားမကပ်ငုံ့သကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးအပါးသို့ လားလားမျှ မကပ်နိုင်ကြကုန်။

အာဠဝက၏ နောက်ဆုံးလက်နက်

ထိုသို့ မကပ်နိုင်ကြသော်လဲ မဟာဇောဓိမဇ္ဈိဂါရဝိယံ မာရ်နတ်လာရောက် တိုက်ခိုက်စဉ်အခါတုန်းက နာဒိပိုင်း မျှလောက်အတွင်း နောက်ပြန် ဆုတ်သော်လဲ ယခု အာဠဝက ဘီလူးကမူ ညဉ့်ထက်ဝက်ခန့် အချိန်ကြာ အောင် နှောင့်ယှက်မှုကို ပြုတယ်။ ဤသို့ ညဉ့်ထက်ဝက်မျှ အထူးထူး အသွယ်သွယ် ကြောက်ပက်စွယ်ကို ပြုသဖြင့်လဲ မြတ်စွာဘုရားကို တုန်လှုပ်စေရန် မဟုတ်နိုင်ရကား အာဠဝကဘီလူးသည်-

“ယံနုနာ+ဟံ ကေနစိ အဇေယျံ ဒုဿာဝုဓံ ဗုဒ္ဓေပျံ = ငါသည် တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မအောင်နိုင်တဲ့ ရင်စဉ်း တဘက် = ခွဲဖြူလက်နက်ကို ပစ်လွှင့်ရမူ ကောင်းလေစွ” ဟု အကြံပြုလေသည်။

(စက်ကြီး တစ်ဆယ့်သုံးပါးထဲမှာ “ခွဲဖြူလက်နက် ဘီလူးစက်” ဆိုတာ ရင်ဘတ်မှာ စည်းထားတဲ့ နတ်တဘက် အဝတ်ကြီးကို ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်တယ်။)

လက်နက်ကြီး ၄-မျိုး

လောက၌ ကြောက်လန့်ဖွယ် လက်နက်ကြီး ၄-မျိုးတို့ ရှိကြတယ်။

- (၁) သိကြားမင်းရဲ့ ဝရဗိန်လက်နက်၊
- (၂) ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီးရဲ့ သံ တင်း ပုတ် လက်နက်၊
- (၃) ယမမင်း၏ မျက်လုံးလက်နက်၊
- (၄) ယခု အာဠဝကဘီလူးရဲ့ ရင်စဉ်းတဘက် = ခွဲဖြူလက်နက်၊ ဒီ ၄-မျိုးကို ဆိုလိုတယ်။

အာဠဝကသုတ္တန် တရားတော်

၁။ သိကြားမင်းရဲ့ ဝဇိရစိန်လက်နက် (ဝဇိရစိန်ကို နောက်ပြန်အားဖြင့် ဝရဇိန် ဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်တယ်။) သိကြားမင်း အမျက်ထွက်လို့ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်က အဲဒီ ဝဇိရစိန်လက်နက်နဲ့ ပစ်ခွင်းလိုက်ယင် ယူနော ပေါင်း တစ်သိန်း ခြောက်သောင်း ရှင်ထောင်မြင့်တဲ့ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးရဲ့ အောက်သို့ ရောက်သွား နိုင် တယ်။

၂။ ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီးရဲ့ သံ တင်း ပုတ် လက်နက်၊ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး အမျက်ထွက်ပြီး သူ့ရဲ့လက်စွဲ သံတင်းပုတ်ကြီးနဲ့ ပစ်လိုက်ယင် ယက္ခနတ် ထောင်ပေါင်းများစွာတို့ရဲ့ ဦးခေါင်းကို ထောင်း ထောင်းပြတ်ကြွ မြေသို့ကျစေပြီးမှ နတ်မင်းကြီးရဲ့ ၂-တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသိအတွင်းသို့ ပြန်လာပြီး တည် တယ်။

၃။ ယမမင်း၏ မျက်လုံး လက်နက်၊ ငရဲသေဋ္ဌနင်း ယမမင်း အမျက်ထွက်၍ မျက်စောင်းထိုးပြီး ကြည့်လိုက် ယင် ထောင်ပေါင်း များစွာသော ကုမ္ဘဏ်နတ်တို့ နှမ်းအိုးကင်းပူပူ၌ နှမ်းစေ့များကဲ့သို့ တဖျပ်ဖျပ်မြည်ပြီး သေကုန်ကြတယ်။

၄။ အာဠဝက၏ ရင်စည်းတဘက် ခွဲဖြူလက်နက်၊ အာဠဝကဘီလူး အမျက်ထွက်ပြီး ခွဲဖြူ လက်နက်= ရင်စည်းနတ်တဘက်ကို ကောင်းကင်သို့ ပစ်လွှင့်လိုက် ယင် ၁၂-နှစ်ကြာ မိုးမရွာနိုင်ဘူး၊ မြေပြင်၌ ပစ်ချ လိုက်ယင် သစ်ပင် မြက်ပင် အားလုံး ခန်းခြောက်ပြီး ၁၂-နှစ်ကြာ နောက် ပြန်မပေါက်နိုင်ဘူး။ သမုဒ္ဒရာ၌ ပစ်လွှင့်လိုက်ယင် လောလောပူသည့် သံအိုးကင်းထဲက

ရေတွေလို ရေအားလုံး ခန်းခြောက်သွားနိုင်တယ်။ မြင်းခိုရ်တောင်နှင့်တူတဲ့ တောင်ပေါ်၌ ပစ်လွှင့်လိုက် ယင်လဲ အပိုင်းအပိုင်းဖြစ်ကာ ဖရိဖရဲ ကျ၍ သွားနိုင် တယ်။

အာဠဝကဘိလူးသည် 'သို့စင်' အာနုဘော် ကြီးလှ သော ရင်စည်းတဘက် = ဘွဲ့ဖြူလက်နက်ကို ပစ်လွှင့် ဖို့ရန် ရင်မှချွတ်၍ ကိုင်ထားလေသည်။ ထိုအခါ ဇာတိ ခေတ် စကြေငွေပေါင်း တိုက်တစ်သောင်းမှ နတ် မြဟွာအပေါင်းတို့ဟာ အများအားဖြင့် "အဇ္ဇ ဘဂဝါ အာဠဝကံ ဒမေဿတိ၊ တတ္ထ ဓမ္မံ သောဿာမ=ယနေ့ မြတ်စွာဘုရား အာဠဝကဘိလူးကို ချွတ်တော်မူလိမ့် မည်၊ ထိုချွတ်ပွဲမှာ တရားနာကြစို့" ဟု ပြောဆိုကြကာ စုဝေးကြတယ်။ တရားကိုပင် မနာလိုသော်လဲ စစ်ပွဲကို ကြည့်လိုကြတဲ့ နတ်မြဟွာတို့လဲ စုဝေးကြတယ်။ ဤ နည်းအားဖြင့် ကောင်းကင်တစ်ခုလုံး နတ်မြဟွာတို့ဖြင့် မြည့်စုံ၍သွားတယ်။

ထိုနောက် အာဠဝကဘိလူးသည် ဘုရားရှင်အနီး၌ ငွေ့ကာယမ်းကာ ဘွဲ့ဖြူလက်နက်ကို ပစ်လွှင့်လိုက်လေ သည်။ ထို ရင်စည်းတဘက်=ဘွဲ့ဖြူလက်နက်သည် မိုးကြိုး စက်ကဲ့သို့ ကောင်းကင်၌ ကြောက်မက်ဖွယ် အသံကို ပြုလျက် အနီး အလှံ့လွှတ်ကာ မြတ်စွာဘုရားအနီးသို့ ရောက်လေလျှင် ဘိလူးရဲ့ မာန်ကိုနှိမ်နင်းရန် ခြေသုတ် ပုဆိုးကြမ်းဖြစ်ကာ မြတ်စွာဘုရား ခြေတော် ရင်း၌ ကျရောက်လေသည်။ အာဠဝကဘိလူးသည် ထိုဖြစ်ရပ် ကို မြင်ပြီး ဦးအိုကျိုးသောနှားလား၊ အစွယ်ကိုနုတ်ထား သည့် မြွေအလား မာန်မာနကျိုးကာ "ဒုဿာဝုဓမ္မိ

မေ သမဏံ နာဘိဘောသိ၊ ကိန္နု ခေါ ကာရဏံ=
 ဩော်....ငါရဲ့. ခွဲဖြူလက်နက်လဲ ရဟန်းကြီး ကို
 မလွမ်းမိုးနိုင်၊ အကြောင်း ဘယ်လိုရှိပါလိမ့်” လို့
 စဉ်းစား ဆင်ခြင်တဲ့အခါ “ဣဒံ ကာရဏံ၊ မေတ္တာ
 ဝိဟာရယုတ္တော သမဏော၊ ဟန္တံ နံ ရောသေတွာ
 မေတ္တာယ ဝိယောဇေမိ=ရဟန်းကြီးဟာ မေတ္တာနဲ့
 နေခြင်းကို အမြဲအားထုတ်တယ်၊ ဒါဟာ ငါရဲ့ ခွဲဖြူ
 လက်နက် သူ့ကို မနှိပ်စက်နိုင်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းရင်းပဲ၊
 ကိုင်း.... ဒါလောက်ရှိတာ ငါ သူ့ကို ချုပ်ချယ်
 မြိမ်းခြောက်စကား မခံချင်အောင် စကားတွေ အမျိုး
 မျိုး ပြောကြားပြီး သူ့ကို မေတ္တာတရားမှ ကင်းဖဲသွား
 အောင် ငါ ပြုလုပ်မယ်”ဟု ကြံစည်ပြီး သူ့ရဲ့ ဗိမာန်
 ထဲသို့ ဝင်လာ၊ မြတ်စွာဘုရား ထိုင်နေတော်မူရာကို သွား
 ပြီးတော့ “ကသ္မာ မယာ အနုနုညာတော မမ ဘဝနံ
 ပဝိသိတွာ ဗရသာမိကော ဝိယ ဣတ္ထာဂါရဿ မဇ္ဈေ
 နိသိန္ဒော+သိ၊ အနုနုယုတ္တ+မေတံ သမဏဿ ယဒိဒံ
 အဒိန္နံ ပရိဘောဂေါ၊ ဣတ္ထိသံသဝ္ဂေါ စ၊ တသ္မာ ယဒိ
 တံ သမဏဓမ္မေ ဌိတော၊ နိက္ခမသမဏ=ရဟန်းကြီး....၊
 သင်ဟာ ငါ ခွင့်မပြုအပ်ပါဘဲ ငါ့ဗိမာန်ထဲဝင်ပြီး အိမ်ရှင်
 ယောကျ်ားပမာ မောင်းမိသံတို့ အလယ်မှာ ဘာ
 ကြောင့် ထိုင်နေရသလဲ၊ ယခုကဲ့သို့ အရှင်မပေးအပ်တဲ့
 ဗိမာန်ကို သုံးဆောင်နေထိုင်ခြင်း၊ မင်းမိန်းမများနှင့်
 ရောနှောနေထိုင်ခြင်းဟာ ရဟန်း၏ အဖို့ရာ လုံးဝ မသင့်
 လျော်ဘူး၊ သို့ရကား သင်သည် အကယ်၍ ရဟန်း
 တရား၌ တည်သူဖြစ်ပါလျှင် ရဟန်းကြီး.... သင် ယခု
 ထွက်သွားပါ”ဟု ချုပ်ချယ်စကား ပြောကြားတယ်။

တတိယအကြိမ်

မြတ်စွာဘုရား၏ ကရုဏာတော်

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ခက်ထန်သောသူကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ခက်ထန်ခြင်းဖြင့် ဆုံးမဖို့ရန် မတတ်နိုင်။ မှန်ပါသည်။ ခက်ထန်ရိုင်းပျသူကို ကိုယ်က တစ်ဖန် ပြန်၍ ခက်ထန်ရိုင်းပျမှုကို ပြုလုပ်လျှင် လောကဥပမာအားဖြင့် အလွန်ကြမ်းကြုတ် ကိုက်တတ်သော ခွေး၏ နှာခေါင်း နှ့် ဝံသည်းခြေလေး အနည်းငယ်သွေးပြီး ခွဲထည့်လိုက် လျှင် ထိုခွေးဟာ ခွေးရူးပမာ တိုး၍ ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန် ရိုင်းပျ ကိုက်တတ်လာသကဲ့သို့ ထိုအတူ ခက်ထန်သူကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ခက်ထန်ယင် တိုး၍ ခက်ထန်လာနိုင်သည်။ “အကြမ်းမှု အနုနှင့်သာ အောင်စေရာ၏” ဟူသော အတိုင်း နူးညံ့မှုဖြင့်သာ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမ နိုင်မည်” ဟု သီတော်မူပြီး “သာဓာ+ဝုသော=ကောင်း ပါပြီ ဒါယကာ....” ဟု မိန့်တော်မူကာ ပလ္လင်ပေါ်က ဆင်းပြီး ဝိမာန်ပြင်ဘက် ထွက်ပေးတော်မူတယ်။

ထိုနောက် အာဠဝကဘိလူးက “သုဗ္ဗစော ဝတာ+ယံ သမဏော ဧက ဝစနေ နေဝ နိက္ခန္တော၊ ဝေ နာမ နိက္ခမေတံ သုခံ သမဏံ အကာရဏေန + နေဝါ + ဟံ သကလရတ္ထိံ ယုဒ္ဓေန အဗ္ဘုယျာသိံ=ဤရဟန်းကြီးသည် ပြောလို တယ်လွယ်ပါတကား....၊ ငါ တစ်ခွန်းတည်း ပြောတာနဲ့ ထွက်ပေးတယ်၊ ဤသို့စင် ထွက် စေ ရန် လွယ်ကူတဲ့ ရဟန်းကြီးကို ငါကား အကြောင်းမဲ့ တစ်ညဉ့်လုံး စစ်ထိုးခြင်းဖြင့် ရန်မှုတုပြိုင် ရင်ဆိုင်မှားခဲ့ လေပြီတကား....” ဟု စိတ်နှလုံး နူးညံ့ လာကာ ကြံစည်ပြီးနောက် “ဣဒါနိပိ န သက္ကာ ဇာနိတုံ ကံ”

တတိယအကြိမ်

နုခေါ၊ သုဗ္ဗစတာယ နိက္ခန္ဓော ဥဒါဟု ကောဓေန၊
 ဟန္တာ+ဟံ ဝိမံသာမိ=ယခုလဲပဲ ဆိုလွယ်သူမို့ ထွက်ပေး
 တာလား၊ သို့မဟုတ် စိတ်ဆိုးသဖြင့်ပဲ ထွက်ပေးတာ
 လား ဆိုတာ မသိနိုင်ဘူး၊ ကိုင်း.... ငါ စုံစမ်းဦးမှပဲ” ဟု
 ကြံစည်ပြီး “ပဝိသ သမဏ=ရဟန်းကြီး .... ပြန်ဝင်ခဲ့ဦး”
 ဟု ဆိုပြန်တယ်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားကလဲ ပြော၍
 လွယ်ကူသော ပုဂ္ဂိုလ်ပါတကား.... ဟု နူးညံ့သော
 စိတ် ရှိရင်းစွဲ ဘီလူးအဖို့ရာ ပို၍ ခိုင်မာစွာ ပိုင်းပိုင်း
 ခြားခြား စိတ်ဖြစ်ရန် “သာဓာ+ဝုသော=ကောင်းပါ
 ပြီ ဒါယကာ....” ဟု မိန့်တော်မူကာ ဗိမာန်တွင်းသို့
 ဝင်တော်မူတယ်။

ဘုရားရှင်၏ မဟာကရုဏာ

အာဇာနည်သည် အကြိမ်ကြိမ် ပြော၍လွယ်ကူသူ ဟုတ်
 မဟုတ် စုံစမ်းလိုရကား နှစ်ကြိမ်မြောက် လည်းကောင်း၊
 သုံးကြိမ်မြောက် လည်းကောင်း “ထွက်လော့၊ ဝင်
 လော့” ဟု ပြောဆိုတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲပဲ သူ
 ပြောတဲ့အတိုင်း ထွက်တော်မူ၊ ဝင် တော် မူခဲ့ တယ်။
 အကယ်၍ သူပြောတဲ့အတိုင်း မပြုလုပ်လျှင် ပကတိက
 ကြမ်းကြုတ်သော ဘီလူးရဲ့ စိတ်သည် တိုး၍ကြမ်းကြုတ်
 ကာ ဓမ္မကထာ=တရားဒေသနာ၏ တည်ရာ မဖြစ်နိုင်
 လေရာ။ ထို့ကြောင့်-

(၁) သားငယ် သားဆိုးကလေးအား နို့ချိုအေးကို
 တိုက်ကျွေးလိုသော မိခင်သည် သားဆိုးကလေး အလို
 သို့လိုက်ကာ သူလိုရာကို ပြုလုပ် ပြောဆိုပြီး သူစိတ်
 ကျေနပ်သောအခါ နို့ချိုအေးကို ချော့မော့တိုက်ကျွေး

တုလီယအကြိမ်

သကဲ့သို့ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား တည်းဟူသော သုံး
 လောက၏ မိခင်ကြီးသည်လည်း ဒေါသ၊ မာန၊
 ကိလေသာ တည်းဟူသော ငိုကြွေးခြင်းဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်
 ဆိုးသွမ်းနေသော သားဆိုးဘီလူးကို တရား တည်းဟူ
 သော နိဗ္ဗာန်အေးကို တိုက်ကြွေးရန် သူ့စိတ်နှလုံး
 နူးညံ့သာအောင် သူက ဝင်ဆိုဝင်၊ ထွက်ဆိုထွက် အလို
 လိုက်ကာ ပြုတော်မူတယ်။

(၂) ဥပမာ တစ်နည်းကား အထိန်း တော် သည်
 နိဗ္ဗာန်အေးကို မသောက်စိပဲ ကြမ်း တမ်း နေသော
 မင်းသားဆိုးကလေးကို သူ့အလိုရှိရာ ပေးကမ်း ပြား
 ယောင်းပြီး နိဗ္ဗာန်အေးကို တိုက်ကျွေးသကဲ့သို့ ထို့အတူ
 မြတ်စွာဘုရားလဲပဲ အာဠဝကဘီလူးကို လောကုတ္တရာ
 တရား နိဗ္ဗာန်အေး တိုက်ကျွေးတော်မူရန် သူတောင့်တ
 အပ်သောစကားကို လိုက်နာ ပြုလုပ် ခြင်း ဖြင့် ပြား
 ယောင်းတော်မူလိုသဖြင့် သူခိုင်းသမျှကို လိုက်နာပြုကျင့်
 တော်မူတယ်။

(၃) ဥပမာ တစ်နည်းမှာ ဘူးထဲ၌ စတုမရကို
 ထည့်ပေးလိုသော အမျိုးကောင်းသား မင်းယောက်ျား
 သည် ဘူး၏အတွင်းကို စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြော
 သုတ်သင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘီလူး
 ၏စိတ်၌ လောကုတ္တရာ တရားတည်းဟူသော စတုမရ
 ကို အပြည့်အဝ ထည့်ပေးတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ သူ၏
 နှလုံးအိမ်အတွင်း၌ အမှက်ထွက်ခြင်း တည်းဟူသော
 အညစ်အကြေး စင်ကြယ်စေရန် သုံးကြိမ်တိုင်အောင်
 ထွက်မှု၊ ဝင်မှု ပြုတော်မူခဲ့တယ်။

ထိုအခါ အာဠာကသည် “သုဗ္ဗစော အယံ သမ-
 ဇော၊ ‘နိက္ခမာ’တိ ဝုတ္တော နိက္ခမတိ၊ ‘ပဝိသာ’တိ
 ဝုတ္တော ပဝိသတိ။ ယန္တူနာ + ဟံ ဣမံ သမဏံ ဝေ မေဝ
 သကလရတ္တိံ ကိလမေတွာ ပါဒေ ဂဟေတွာ ပါရဂင်္ဂါ-
 ယ ဒိပေယျံ=ဤ ရဟန်းကြီးသည် ပြောရဆိုရ လွယ်ကူ
 သောသူ ဖြစ်တယ်။ ထွက် ဆိုလျှင် ထွက်၍ ဝင် ဆိုလျှင်
 ဝင်တယ်။ ငါသည် ဤရဟန်းကြီးကို ဤနည်းအတိုင်း
 တစ်ညဉ့်လုံး ပင်ပန်းစေပြီး ခြေတို့ကို ကိုင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်
 တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ပစ်လွှင့်ရမူ ကောင်း လေ စွ”ဟု
 ယုတ်မာသော စိတ်အကြံကို ဖြစ်စေ၍ စတုတ္ထအကြိမ်
 “နိက္ခမ သမဏ=ရဟန်းကြီး.... ထွက်လော့”ဟု ပြော
 ဆိုတယ်။ သူ၏ ယုတ်မာသော စိတ်အကြံကို သိတော်
 မူ၍ မြတ်စွာဘုရားက “န ခွါ+ဟံ တံ အာဝုသော
 နိက္ခမိဿာမိ” အစရှိသည်ကို မိန့်တော်မူတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဤ စတုတ္ထအကြိမ် ဘီလူး က
 အထွက်ခိုင်းသောအခါ မြတ်စွာဘုရားအနေဖြင့် မထွက်
 ဘူး ဆိုတဲ့အကြောင်း ပြောကြားလျှင် ထို့အထက်
 ပြုဖွယ်ကို အာဠာကဘီလူး စဉ်းစားရှာကြံလျှင် ပြဿနာ
 မေးဖို့ရန် စဉ်းစားမိလိမ့်မည်။ ထိုသို့ စဉ်းစားမိခြင်းသည်
 တရားဟောရန် အကြောင်း ကောင်း ကောင်း ကြီး
 ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု သိမြင်တော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားက “န
 ခွါ+ဟံ တံ အာဝုသော နိက္ခမိဿာမိ၊ ယံ တေ ကရဏီ-
 ယံ၊ တံ ကရေဟိ=ဒါယကာ အာဠာကဘီလူး....၊ သင့်
 စိတ်ထဲမှာ ထိုကဲ့သို့ ယုတ်ညံ့သော အကြံ အစည်
 ဖြစ်သောကြောင့် ငါဘုရား ဘယ်နည်းနှင့်မှ မထွက်ဘူး၊
 သင်ပြုလိုရာ ပြုလော့”ဟု မိန့်တော်မူတယ်။

တတိယအကြိမ်

ထိုအခါ အာဠဝက ဘီလူးသည် ရှေးကုန်းကလဲ ကောင်းကင်က သွားကြသောအခါ "ထိုဗိမာန်သည် ရွှေဗိမာန်လော၊ သို့မဟုတ် ငွေဗိမာန်၊ ပတ္တမြားဗိမာန် တို့တွင် တစ်ခုခုလေလော၊ ကိုင်း၊ ထိုဗိမာန်ကို ကြည့်ကြ မည်" ဟု ကြံစည်၍ မိမိ၏ ဗိမာန်သို့ လာရောက်ကြသော တန်ခိုးရှိသူ = နန္ဒမန္တရသေ့ပရိမိုဇ်တို့ကို ပြဿနာမေး၍ မဖြေနိုင်သော ရသေ့ပရိမိုဇ်တို့ကို စိတ်ပျံ့လွင့် ရူးသွပ် စေခြင်း စသည်ဖြင့် ညှဉ်းပန်းခဲ့ဖူးသောကြောင့် မြတ်စွာ ဘုရားကိုလည်း ထိုအတူပင် ငါ ညှဉ်းပန်း မည် ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိသည်ဖြစ်၍-

"ပဉ္စံ တံ သမဏ ပုစ္ဆိဿာမိ၊ သစေ မေ န ဗျာကရိ-
ဿသိ၊ စိတ္တံ ဝါ တေ ဒိဝိဿာမိ၊ ဟဒယံ ဝါ တေ
ဖာလေဿာမိ၊ ပါဒေသု ဝါ ဂဟေတွာ ပါရဂင်္ဂါယ
ဒိဝိဿာမိ = ရဟန်းကြီး....၊ သင့်ကို ငါ ပြဿနာ မေး
မည်၊ အကယ်၍ ငါ၏ ပြဿနာကို သင် မဖြေဆိုနိုင်
လျှင် သင့်စိတ်ကိုမူလည်း ပျံ့လွင့် ရူးသွပ်စေမည်၊ သို့
မဟုတ် သင့်နှလုံးကိုမူလည်း ဖောက်ခွဲပစ်မည်၊ သို့မဟုတ်
အခြေနှစ်ချောင်းတို့ကို ဆွဲကိုင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်တစ်ဘက်ကမ်း
သို့ ပစ်လွှင့်လိုက်မည်" ဟု ကြမ်းတမ်းစွာ ပြောကြား
လေတယ်။

(ဤအရာ၌ ယခု အာဠဝက မေးမည့်ပုစ္ဆာများ
သည် မည်သူ့ထံမှ ပုစ္ဆာများနည်း ဟု မေးရန်ရှိ
သည်။ အပြေကား.... အာဠဝက၏ မိဘများသည်
ကဿပ မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ ပြဿနာ
(ဂ) ရပ်တို့ကို အဖြေပါ နာယူမှတ်သား သင်ကြား
ခဲ့ကြသည်။ ထို မိဘတို့က က လေး ဘ ဝ က ပင်

အာဠဝကကို ထိုပြဿနာ (၈) ရပ် အမေး အဖြေကို သင်ကြားပေးခဲ့ကြသည်။ အာဠဝကသည် အချိန်ကြာလွန်သောအခါ အဖြေကိုမေ့သွားသောကြောင့် “ဤ ပုစ္ဆာတို့လည်း မပျောက်ကြပါစေလင့်” ဟု စဉ်းစား၍ ရှေ့ပြား၌ ရှိန်းခိုဇစ်ဖြင့် ရေးသားစေပြီး ဇိဗ္ဗိ ဇီမာန်၌ သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ဤသို့လျှင် ဤ မေးအပ်မည့် ပုစ္ဆာတို့သည် ဗုဒ္ဓဝိသယ=ဘုရားတို့သာ ဖြေနိုင်မည့် ပုစ္ဆာများ ဖြစ်ကြလေသည်။)

မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠဝက၏ ကြမ်းကြုတ်သော စကားကို ကြားတော်မူ၍ (၁) ဘုရားရှင် တို့ အား လှူဒါန်းအပ်သော လာဘ်လာဘ၏ အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေ၊ (၂) အသက်တော်၏ အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေ၊ (၃) သဗ္ဗညုတ ရှေ့ဉာဏ်တော်၊ ကိုယ်တော် ရောင်စသည်တို့၏ အဟန့်အတားကို ဖြစ်စေ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူမျှ မပြုနိုင်သောကြောင့် ထိုသာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံသော ဘုရားရှင်တို့၏ အာဝေဏိတတန်ခိုးအာနုဘော်တော်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့်—

“န ခွါ+ဟံ တံ အာဝုသော ပဿာမိ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သမ္ဗြက္ခကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ၊ ယော မေ စိတ္တံ ဝါ ဒိပေယျ၊ ဟဒယံ ဝါ ဖာလေယျ၊ ပါဒေသု ဝါ ဂဟေတွာ ပါရဂင်္ဂါယ ဒိပေယျ=ဒါယကာ အာဠဝက....၊ ငါဘုရားရဲ့စိတ်ကို ပျံ့လွင့်ရှူးသွပ် စေနိုင်မည့်သူ၊ နှလုံးကိုမူလည်း ဖောက်ခွဲပစ်နိုင်မည့်သူ၊ ခြေတို့ကို ဆွဲကိုင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ပစ်လွှင့်နိုင်မည့်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ကာမာဝစရ နတ်ပြည်ငါးထပ်၊

ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်၊ မြဟ္မာပြည်နှစ်ဆယ် တည်းဟူသော
 သြကာသလောက (နှင့်) ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ နတ်၊
 လူနှင့်တကွသော သတ္တလောကမှာ မတွေ့မြင်ရဘူး 'ဟု
 မိန့်တော်မူကာ အာဠဝကဘီလူး၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်
 လိုသော အကုသိုလ်စိတ်ကို ပယ်မြစ်တော်မူကာ ပြဿနာ
 မေးမှု၌ အားသစ် စေတော်မူလို၍ "အပိ စ တံ
 အာဝုသော ပုစ္ဆ၊ ယဒါ+ကံသိ=ဒါယကာ အာဠဝက
 ဘီလူး....၊ သင် မေးလိုရာကို မေးလော့" ဟု သဗ္ဗညု
 ဘုရားရှင်တို့၏ ဖိတ်ကြားခြင်း=သဗ္ဗညုပဝါရဏာဖြင့်
 ဖိတ်ကြားတော်မူတယ်။

အာဠဝကဘီလူး မေးလတ်ပြီ

အထ ခေါ် အာဠဝကော ယက္ခော ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ
 အဇ္ဈဘာသိ (ပါဠိတော်) = ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားက
 သဗ္ဗညုပဝါရဏာဖြင့် ဖိတ် ကြား အပ် သော အ ခါ
 အာဠဝကဘီလူးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ဂါထာဖြင့် ဤသို့
 မေးမြန်း လျှောက်ထားတယ်။

- ၁။ ကိံ သူ+ရ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဠံ၊
- ကိံ သု သုစိဏ္ဏံ သုခ+မာဝဟာတိ။
- ကိံ သု ဟဝေ သာဒုတရံ ရသာနံ၊
- ကထံဇိဝိံ ဇိဝိတ+မာဟု သေဠံ။ ။

(၁) ဂေါတမ=ဂေါတမနွယ်ဖွား ရှင်တော်မြတ်
 ဘုရား....။ ဣဓ=ဤလောက၌။ ပုရိသဿ=သတ္တဝါ
 ခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ် ဂိုဏ်း။ သေဠံ = အကူးသဖြင့်
 ချီးမွမ်းအပ်သော။ ဝိတ္တံ=ဥစ္စာကား။ ကိံ သု=အဘယ်
 တရားပါနည်း။

တတိယအကြိမ်

(လောကမှာ အဘယ်အရာသည် သတ္တဝါတို့၏ အမြတ်ဆုံးသောဥစ္စာ ဖြစ်ပါသနည်း။ ဒါက အမေး တစ်ခု။)

(၂) ကိံ သု = အဘယ်တရားသည်။ သုစိဏ္ဍံ = နေ့စဉ်ရက်ဆက် ကောင်းစွာ လေ့ကျက်ပြုလုပ် အပ်သည်ရှိသော်။ သုခံ = လူ့နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန် သော ချမ်းသာတရားကို။ အာဝဟာတိ = ရွက်ဆောင် နိုင်ပါသနည်း။

(ဘယ်လိုအရာကို နေ့စဉ်ရက်ဆက် လေ့ကျက်ပြုလုပ် ယင် လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဆိုတဲ့ ချမ်းသာသုံးပါးကို ရအောင် ရွက်ဆောင်ပေးနိုင်ပါ သနည်း။ ဒါက အမေးတစ်ခု။)

(၃) ရသာနံ = ဤလောကယ် သာယာဖွယ် ဖြစ်ကြတဲ့ အချို၊ အချဉ်၊ အစပ်၊ အငန်၊ အဖန်၊ အခါး အစရှိတဲ့ အရသာ (ဒါက လောကီအာရုံ အရသာမျိုး၊ တရားအရသာ စသည်ဖြင့် အရသာ တွေ အင်မတန် များပါတယ်။) သာယာဖွယ် ကောင်းတဲ့ အရသာ အမျိုးမျိုးတို့တွင်။ ဟဝေ = စင်စစ်။ ကိံ သု = အဘယ်အရသာသည်။ သာဒုဘရံ = အထူးသဖြင့် ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်ပါသနည်း။

(လောကမှာ သာယာစွာစသက်ဖွယ် ကောင်းတဲ့ အရသာအမျိုးမျိုးရှိရာ အဘယ်အရသာသည် အချို မြိန်ဆုံး အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသနည်း။ ဒါက အမေး တစ်ခု။)

(၄) ကတံဇိဝိံ ဇိဝိတံ = အဘယ်သို့ အသက် ရှည်သောသူ၏ အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးကို။ သေဠံ =

အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှ၏ဟူ၍။ အာဟု= ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း ပညာရှိအပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း။ (ဘယ်လို အသက်ရှင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်း မျိုးကို အမြတ်ဆုံးသော အသက်ရှင်ခြင်းဟူ၍ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေ မိန့်ဆိုကြပါ သနည်း။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ဂါထာတစ်ပိုဒ်လျှင် တစ်ပုစ္ဆာ တစ်ပုစ္ဆာ လာပါ တယ်။ ဒီပုစ္ဆာတွေကို သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားများမှ အတိ အကျ ဖြေတော်မူနိုင်ကြတယ်။ ဘယ်သာဝက၊ ဘယ် ရသေ့များမှ မဖြေနိုင်ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် သူက ဒီ ပုစ္ဆာ မေးတယ်။ ရှေးက အဘိညာဏ်ရတဲ့ သာသနာ ပြင်ပ ရသေ့တွေကို သူက ဒီပုစ္ဆာမေး၊ ဟိုရသေ့တွေက မဖြေတတ်၊ ထိုအခါ သူက အချို့ကို ရူးအောင်လုပ်၊ နှလုံးဖောက်ထုတ် စသည် သူလုပ်ချင်ရာကို လုပ်ခဲ့ပြီး ယခု အဲဒီရသေ့တွေကို သူမေးခဲ့ဖူးတဲ့ ဒီပုစ္ဆာကိုပဲ ပြန် မေးနေတယ်။

ဘုရားရှင်၏ အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားကလဲ ကဿပမြတ်စွာ (အာဠဝကအဖို့ ပျောက်နေတဲ့) အဖြေ ဂါထာအတိုင်း ဤသို့ ဖြေတော်မူ တယ်။

၂။ သဒ္ဓိ+ဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဠံ၊
 ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခ+မာဝဟာတိ။
 သဠံ ဟဝေ သာဒုတရံ ရသာနံ၊
 ပညာဇိဝိ* ဇိဝိတ+မာဟု သေဠံ။ ။

တတိယအကြိမ်

(၁)အဖြေ။ ။အာဝုသော=ဒါယကာ အာဠ-
 ဝက....။ ဣဝ = ပစ္စုပ္ပန် ဤလောက၌။ ပုရိသဿ =
 သတ္တဝါခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ် ဂိုဏ်း။ သေဋ္ဌံ = အထူး
 သဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် အမြတ်ဆုံးသော။ ဝိတ္တံ = နှစ်သက်
 ဖွယ်ရာ ဥစ္စာကား။ သဒ္ဓါ = ရတနာသုံးတန် ကံ + ကံ
 ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားပေတည်း။
 (ဝါ) သဒ္ဓါတရားသည်။ ပုရိသဿ = သတ္တဝါ
 ခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ် ဂိုဏ်း။ သေဋ္ဌံ = အထူးသဖြင့်
 ချီးမွမ်းအပ်သော။ ဝိတ္တံ = ဥစ္စာတည်း။

(လောကမှာ အဘယ့်ကြောင့် သဒ္ဓါတရားကို အမြတ်
 ဆုံးဥစ္စာ လို့ ခေါ်ဆိုရသလဲ ဆိုယင် လောက၌ စိန်၊
 ရွှေ၊ ငွေ စတဲ့ လောကီဥစ္စာ၊ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သူတ၊
 ဘဝ စတဲ့ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိခဲ့ရာ
 လောကီဥစ္စာဖြစ်တဲ့ စိန်၊ ရွှေ ငွေ စသည်တို့ဖြင့် သဒ္ဓါ၊
 သီလ စတဲ့ သူတော်ကောင်းဥစ္စာကို ဝယ်၍ မရနိုင်။
 သဒ္ဓါတရားဖြစ်အောင် စိန်နဲ့၊ ရွှေနဲ့၊ ငွေနဲ့ ပေးဝယ်
 လို့ သဒ္ဓါတရားကို ရတာမဟုတ်ဘူး။ သဒ္ဓါတရားရှိတဲ့
 သူမှ သူတပါးအား စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းနိုင်တယ်။
 စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းယင် စိန်တွေ၊ ရွှေတွေ၊
 ငွေတွေ မလိုချင်အောင်ကို ရတယ်။ ဒီတော့ ဒီနှစ်ခုကိုပဲ
 ယှဉ်ကြည့်လိုက်ယင် "လောကမှာ ထိုထိုသတ္တဝါတို့အဖို့
 အမြတ်ဆုံး ဥစ္စာကား သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ခုနှစ်ပါး
 ထဲမှာ အဝင်အပါဖြစ်တဲ့ သဒ္ဓါတရားပါတကား ဆိုတဲ့
 ဘုရားရှင်ဖောချက် သိပ်မှန်ပါတကား.... လို့ ကိုယ်
 တိုင်လဲ သဘောကျမယ်၊ အာဠဝကဘိလူးလဲ ဒီအတိုင်း
 သဘောကျသွားတယ်။)

(၂)အဖြေ။ ။ သုစိဏ္ဏော.... နေ့စဉ်ရက်သက် လေ့ကျက် ပြုလုပ် ပွားများအပ်သော။ ဓမ္မော=သုစရိုက် ၁၀-ပါး+ပုညကိရိယာ ၁၀-ပါး ကောင်းမှု တရားသည်။ သုခံ=လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို။ အာဝဟာတိ=မရ ရအောင် မရောက် ရောက်အောင် ပို့ဆောင်နိုင်၏။

(အေး.... သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ စတဲ့ ပုညကိရိယာ ၁၀-ပါးတို့ဟာ လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ရအောင် ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်တယ်.... လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားလိုက်တယ် ဆိုယင်ပဲ အာဠဝကဘီလူး သဘောကျ ဝမ်းမြောက်သွားတယ်။)

(၃)အဖြေ။ ။ လောကေ = လောက၌။ ရသာနံ = သာယာဖွယ် ကောင်းလို့ ရသ လို့ ခေါ်ရတဲ့ အရာဝတ္ထု အစုစုတို့အနက်။ ဟဝေ = စင်စစ်ကေန အမှန်အားဖြင့်။ သစ္စံ = ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန် တရား၊ ဝိရတီသစ္စာဖြစ်တဲ့ မုသာ ဝါ ဒ ဝိ ရ တီ စေတသိက်၊ ဝစီသစ္စာလို့ ခေါ်ရတဲ့ မှန်ကန်သော စကားသံ၊ အဒီသစ္စာသုံးပါး တရား အစု သည်။ ရသာနံ = ဤ လောကဝယ် သာယာဖွယ် အရသာ ဟူသမျှတို့ထက်။ သာဒုတရံ = အထူးသဖြင့် ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်တဲ့ ရသဓာတ် ပါပေတည်း။

သစ္စာအချို့ရဲ့ အာနိသင်

(ယနေ့ ပစ္စုပ္ပန် လောလောဆယ် အနေနဲ့ ပြောယင် "ရေခဲမုန့်ဟာ ကောင်းတယ်" လို့ လူတစ်ယောက်က

ပြောတယ် ဆိုပါစို့။ ထိုသူကို ပထမ ရေခဲမုန့်တစ်ခွက်ကို ကျွေးကြည့်၊ ကောင်းတယ်လို့ ပြောမှာအမှန်ပဲ။ နောက် ဒုတိယတစ်ခွက်ကို ကျွေးကြည့်၊ ကောင်း တယ် လို့ ပဲ ပြောဦးမှာပဲ။ နောက် တတိယတစ်ခွက်ကို ကျွေးကြည့်၊ ကောင်းတယ်လို့ မပြောချင်တော့ဘူး။ ကျွေးတဲ့လူကို အားနာလို သာ မှိတ်ပြီး မျိုရတာ။ စတုတ္ထတစ်ခွက် ကျွေးလို့ စားလိုက်ရယင် တစ်ခါထဲ တင်းတိမ်အားရ ဝသွားပြီး အော့ရော။ ကောင်းတယ်လို့ မပြောတော့ ဘူးနော်။ လောကီသာယာဖွယ် အရသာကို ပြောနေ တာက သစ္စာအရသာနဲ့ လောကီ အရသာများ မတူပုံကို ပြောချင်လို့ ထည့်ပြောနေရတာ။)

ဝိရတိသစ္စာ (နှင့်) ဝစီသစ္စာ တို့မှာ အကြောင်း (နှင့်) အကျိုး ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဝိရတိသစ္စာ စေတသိက် ကြောင့် မှန်ကန်သော စကားသံ ဆိုတဲ့ ဝစီသစ္စာ ဖြစ်ပေါ်လာရတယ်။ မှန်တဲ့စကားကို ပထမ တစ်ခွန်း ပြောယင်လဲ နှစ်သက်တာပဲ။ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ ထပ်ပြောယင်လဲ နှစ်သက်တာပဲ။ ဘယ်တော့မှ ဝသွားပြီ၊ မုန်းသွားပြီ မရှိဘူး။ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း စိတ်ချမ်း သာ မြိန်ယှက်တယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြောရယင် အရိယာသူမြတ်တို့ ဖလသမာပတ် ဝင်စားကြတယ် ဆိုတာ ပရမတ္ထသစ္စာ=နိဗ္ဗာန်တရားနဲ့ သန္တိအရသာကို ခံစား သုံးဆောင်ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မိမိတို့ရဲ့ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတဲ့အခါ ဖိုလ်စိတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရဲ့ သန္တိအရသာကို ခံစားသုံးဆောင်ရာက အချိန် ကုန်လို့ သာ ဖလသမာပတ်က ထလိုက်ရတာ၊ သန္တိ

၂၉၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အရသာကို ဝသွားပြီ၊ နောက်ထပ် မခံစားချင်တော့ဘူး
လို့ မရှိဘူးနော်။

ဥပမာ=ဆွမ်းခံချိန်ကျတဲ့အခါဒီကရဇခန္ဓာကိုယ်ကိုက
ကမဇီကာရ အာဟာရနဲ့မှ မျှတရတဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ဖြစ်လို့
သာ ဖလသမာပတ်ကို ရပ်ပြီး ဆွမ်းခံသွားကြရတာ၊
နိဗ္ဗာန်ရဲ့ သန္တိအရသာကို ခံစားရတာ တင်းတိမ်
အားရ ဝလို့ သွားတာမဟုတ်ဘူး။ ဝိရတိသစ္စာ၊ ဝစီ
သစ္စာတို့ဟာလဲ တောမီးကို ငြိမ်းစေနိုင်တယ်၊ ရေစီးကို
ရပ်တန့်စေနိုင်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် “အရသာတကာ
တို့ထက် သစ္စာသုံးပါးဟာ အချိုမြိန်ဆုံး ဖြစ်၏” လို့
ဟောတော်မူတယ်။)

(၄)အဖြေ။ ။ပညာဇီဝိ* ဇီဝိတံ=ပညာဖြင့် အသက်
ရှင်သူ၏ အသက်ရှင်ခြင်းကို။ သေဋ္ဌံ=အထူးသဖြင့်
ချီးမွမ်းအပ် မြတ်သော အသက်ရှင်ခြင်း ဟူ၍
အာဟု = ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း ပညာရှိ
အပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသံချိုမိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်
ပြီ။

(လောကမှာ ပညာမရှိပဲ ဥစ္စာစီးပွားဖြင့်သာ
အသက်ရှင်တဲ့လူ၊ ပညာဖြင့် အသက်ရှင်တဲ့လူနှစ်ယောက်
ထားပြီး ဘယ်သူရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းသည် ချီးမွမ်းအပ်
မြတ်သလဲ ဆိုတာ လောကီအရေးမှာပဲ စဉ်းစား
ကြဦးစို့။

ဉာဏ်ပညာရှိတဲ့လူက “ဤအချိန်ကား သွားသင့်
သောအချိန်၊ ဤအချိန်ကား မသွားသင့်တဲ့ အချိန်လို့
ဉာဏ်နဲ့ သိတယ်။ ထို့အတူ ဤအစာကား စားသင့်သော

အစာ၊ ဤအစာကား မစားသင့်သောအစာ၊ ဤအမှု
 ကား ပြုသင့်သောအမှု၊ ဤအမှုကား မပြုသင့်သောအမှု၊
 အဲဒီလို ဉာဏ်နဲ့ သိပြီး အသက်ရှင်တဲ့လူက ပြုသင့်တာကို
 ပြု၊ မပြုသင့်တာကို ရှောင်၊ သွားသင့်တဲ့အချိန်မှာ သွား၊
 မသွားသင့်တဲ့အချိန်မှာ မသွား၊ စားသင့်တာကို စား၊
 မစားသင့်တာကို ရှောင်တော့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ ဘေး
 မရောက်ဘူး။

ပညာမရှိဘဲ မိဘရဲ့ အရိပ်ကို ခိုလှုံ၊ ငွေကို ရေလောက်
 ထင်ပြီး အသက်ရှင်တဲ့လူတွေ လောကမှာ ရှိကြတယ်။
 ထိုလူများအဖို့ရာ ပညာမရှိ ဘာမှမသိတော့ ကိုယ်နဲ့
 တော်တယ် မတော်ဘူး ဆိုတာကို မစဉ်းစားဘဲ သွားချင်
 ရာ သွား၊ စားချင်ရာ စား၊ သောက်ချင်တာ သောက်၊
 သုပ်ချင်ရာ လျှောက်လုပ်တော့ အသက်မတိုတန်ဘဲနဲ့
 တိုကုန်ကြတယ်။

ဒီတော့ ပညာမှတစ်ပါး ဥစ္စာဖြင့် အသက်ရှင်သော
 သူရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းထက် ပညာဖြင့် အသက်ရှင်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းက ချီးမွမ်းအပ် မြတ်တယ်လို့
 မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားတော်မူတဲ့အခါ သူ (အာဇ္ဇဝက
 ဘီလူး) ငယ်စဉ်က နှုတ်ရသောအခါ အဖြေဂါထာကို
 ပြန်ကြားသတိရပြီး အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိခဲ့ရပါတယ်။

ဒုတိယအကြိမ် အမေးဂါထာ

- ၃။ ကထံသု တရတိ ဩဃံ၊
- ကထံသု တရတိ အဏ္ဍင်္ဂံ။
- ကထံသု ဒုက္ခ+မစ္စေတိ၊
- ကထံသု ပရိသုဇ္ဈတိ။ ။

ဓာတိယအကြိမ်

ဂေါတမ = ဂေါတမနွယ်ဖွား ရှင် တော် မြတ်
ဘုရား....။ ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရား
ဖြင့်။ ဩဃံ = ကာမောဃ၊ ဘဝေါဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊
အဝိဇ္ဇောဃ ဆိုတဲ့ ဩဃဝေဒနန်း ရေပြင်ကြမ်းကို။
တရတိ = ကူးသန်း ထုတ်ချောက် ဟိုဘက် ကမ်း
ရောက်နိုင်ပါသနည်း ဘုရား။

ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရားဖြင့်။
အဏ္ဍဝံ = အပြောကျယ်လျက် နက်လည်းနက်စွာ
ဘဝသံသရာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာကို။ တရတိ =
ကူးသန်းထုတ်ချောက် ဟိုဘက်ကမ်း ရောက်နိုင်ပါ
သနည်း ဘုရား။

ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရားဖြင့်။
ဒုက္ခံ = ဝဋ္ဋဒုက္ခ အဝဝကို။ အစ္စေတိ = ကူးသန်း
ထုတ်ချောက် လွန်မြောက်နိုင်ပါသနည်း ဘုရား။
ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရားဖြင့်။ ပရိ-
သုဇ္ဈတိ = တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ အညစ်
အကြေးတို့မှ ကင်းဝေး စင် ကြယ် နိုင် ပါ သ နည်း
ဘုရား။

ထိုသို့ အာဠဝကဘီလူး မေးလျှောက်တဲ့အခါ မြတ်စွာ
ဘုရားကလဲ ကဿပမြတ်စွာ ဖြေတော်မူတဲ့အတိုင်း ပိုဒ်
ချင်းပဲ ဖြေတော်မူတယ်။

၄။ သဒ္ဓါယ တရတိ ဩဃံ၊
အပ္ပမာဒေန အဏ္ဍဝံ။
ဝီရိယေန ဒုက္ခံ + မစ္စေတိ၊
ပညာယ ပရိသုဇ္ဈတိ။ ။

အာဝုသော = ဒါယကာ အာဠာက....။ သဒ္ဓါ-
ယ = ရတနာသုံးတန် ကံနှင့် အကျိုးတရားတို့ကို
ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားဖြင့်။ ဩဃံ = ဩဃလေးခန်း
ရေပြင်ကြမ်းကို။ တရတိ = ကူးသန်းနိုင်၏။

(ဤအရာ၌ “သဒ္ဓါတရားရှိယင် ကာ မော ဃ၊
ဘဝေါဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊ အဝိဇ္ဇောဃ ဆိုတဲ့ ဩဃ လေးပါး
စလုံးကိုပင် လွန်မြောက်နိုင်ပါတယ်။ သို့သော် ကျမ်း
ဂန်သဘော စာစကားပြောယင် “ဂေါဗလိဗဒ္ဓနည်း”
လို ကျမ်းဂန်မှာ ရှိတယ်။ ဂေါဗလိဗဒ္ဓဆိုတာ ဂေါ-က
နွားမှန်သမျှကို ဟောနိုင်တယ်။ ဗလိဗဒ္ဓ-က ဝန်ရုန်းတဲ့
ဝန်ဆောင်နွားကို ဟောတယ်။ ဂေါ-နံ ဗလိဗဒ္ဓ-ကို
တွဲပြီး စကားပြောတဲ့အခါ ဗလိဗဒ္ဓသဒ္ဓါ ဟောတဲ့
ဝန်တိုက်နွားကို ချန်ပြီးတော့ ဂေါ-သဒ္ဓါအရ ကျန်တဲ့
နွားများ (နွားပေါက်စ၊ နွားသိုး၊ နွားအို များ)ကို
ယူရတယ်။ ထိုအတူ ဤ ယခု အဖြေဂါထာ၌လဲ
နောက်၌ ဆိုလတ္တံ့အတိုင်း ဂေါဗလိဗဒ္ဓ နည်းအရ
အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို သင့်လျော်အောင် ယူရပါမည်။)

အပ္ပမာဒေန = ကုသိုလ်ဆယ်ခု မြတ်ကောင်းမှု၌
ဂရုကတ ကြိုးလုံ့လသည့် အပ္ပမာဒ တရားဖြင့်။
အဏ္ဍဝံ = အပြောကျယ်လျက် နက်လည်းနက်စွာ ဘဝ
သံသရာကို။ တရတိ = ကူးမြောက်နိုင်၏။

ဝီရိယေန = သမ္မပ္ပဓာန်သို့လ ဝီရိယဖြင့်။ ဒုက္ခံ =
ဝဋ္ဋဒုက္ခ အဝဝကို။ အစ္စေတိ = ကူးသန်းထုတ်ချောက်
လွန်မြောက်နိုင်ပေ၏။

ပညာယ = အရိယမဂ်ပညာဖြင့်၊ (ဝါ) အရဟတ္တ
မဂ် ဖိုလ် ပညာဖြင့်။ ပရိသုဇ္ဈတိ = တစ်ထောင့်ငါးရာ

တတိယအကြိမ်

ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ် နိုင်ပေ၏။

(၁) အာဠဝက....၊ သဒ္ဓါတရားရှိမှ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းထံ ဆည်းကပ်တယ်၊ ပညာရှိ သူတော် ကောင်းထံ ဆည်းကပ်မှ သူတော်ကောင်း တရား နာကြားရတယ်၊ သူတော်ကောင်းတရား နာကြားရမှ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်=သောကုတ္တရာ မဂ် ဖိုလ်အား လျှောက် ပတ်တဲ့အကျင့်ကို သိတယ်၊ သိမှ ကျင့် ဖြစ် တယ်၊ ကျင့်မှ ပထမဦးစွာ သောတာပတ္တိမဂ် ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး ဒိဋ္ဌောဗ သို့တဲ့ ဒိဋ္ဌိ ရေကြမ်းအလုံးစုံ ကုန်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ပထမ ဂါထာ ပိုင်းဖြင့် ဒိဋ္ဌောဗ ခေါ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိ ရေကြမ်းကြီးကို လွန်မြောက်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ် ဖိုလ်ကို ဖော်ပြတယ်။

(၂) သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မေ့မေ့ လျော့လျော့ နေယင် အထက် မဂ် ဖိုလ်ကို ရ မဖြစ်ဘူး။ ဒီတော့ ဆက်ပြီး အပ္ပမာဒတရား လက် ကိုင် ထား ၍ ရဟန်းတရားကို ပွားယင် သကဒါဂါမိမဂ် ဖိုလ်ကို ရတယ်။ အဲဒီ သကဒါဂါမိမဂ် ဖိုလ်ကို ရတဲ့အခါ ဘဝေါဗ လို ခေါ်တဲ့ သံသရာ သမုဒ္ဒရာကြီးကို လွန်မြောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုတိယ ဂါထာ ပိုင်းဖြင့် ဘဝေါဗ ခေါ်တဲ့ တဏှာ ရေပြင်ကျယ် သမုဒ္ဒရာ ကြီးကို လွန်မြောက်တဲ့ သကဒါဂါမိမဂ် ဖိုလ်ကို ဖော်ပြ တယ်။

(၃) ဝိရိယဖြင့် ရူပဘဝဒုက္ခ၊ အရူပဘဝဒုက္ခ စသည် တို့ကိုလဲ အမှန် လွန်မြောက် နိုင်တယ်။ သို့သော် သကဒါဂါမ်အရိယာသည် ဝိရိယဖြင့် ဆက်ပွား၍ အနာ

ဂါမိမဂ်သို့ ရောက်တဲ့အခါ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် မလွန်
 မြောက်နိုင်သေးသော ကာမောဃ၏ အကြောင်းကို
 လည်းကောင်း၊ ကာမောဃဟု မှတ်အပ်သော ကာမ
 ဒုက္ခကိုလည်းကောင်း လွန်မြောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့်
 တတိယ ဂါထာပိုဒ်ဖြင့် ကာမောဃ ခေါ်တဲ့ ကာမ
 ဒုက္ခကို လွန်မြောက်နိုင်တဲ့ အနာဂါမိမဂ် ဖိုလ်တို့ကို
 ဖော်ပြတယ်။

(၄) အရိယမဂ် ပ ညာ တို့ တွင် အ ထွတ် အ ထိပ်
 ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ပညာသို့ ရောက်လျှင် တစ်ထောင့်
 ငါးရာ ကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေ အမြစ်ပြတ်
 အကုန်လုံး စင်ကြယ်ကုန်တယ်။ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန စကား
 ပြောယင် အနာဂါမိအရိယာသည် ကာမသညာမှ ကင်း
 သော စင်ကြယ်သော ဝိပဿနာဖြင့် အစင်ကြယ်ဆုံး
 ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ် ပညာကို ဖြစ်စေပြီးလျှင် အနာ
 ဂါမိမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် မပယ်သတ်နိုင်သော အဝိဇ္ဇာ
 တည်းဟူသော အဆိုးဆုံး အညစ်အကြေးကို အမြစ်ပြတ်
 အပြီးသတ် စင်ကြယ်စေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် စတုတ္ထ
 ဂါထာပိုဒ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇောဃ ခေါ်တဲ့ အဆိုးဆုံး အညစ်
 အကြေးကို စင်ကြယ်စေနိုင်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တ
 ဖိုလ်တို့ကို ဖော်ပြတယ်။

သောတာပန် အာဠဝက

ဖခင်ဖြစ်သူက သူစားနေကျ ထမင်းလုတ်အတိုင်း
 မေတ္တာ၊ ကရုဏာ ကြီးမားစွာဖြင့် သားကလေးရဲ့
 ခံတွင်းထဲ ထမင်းလုတ်ကြီးကြီး ထည့်ပေး ခွံ့ပေးသော်
 လဲ သားကလေးကတော့ သူရဲ ခံတွင်း ပါးစပ် ဆံ့

တတိယအကြိမ်

သလောက်သာ စားနိုင်သကဲ့သို့ ထိုအထူ လောကုတ္တရာ ဇေင်ဖြစ်သူ သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားက အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ်တပ်ပြီး တရားတော်ကို ဧဟာတော်မူတယ်။ အာဠာကတည်းဟူသော လောကုတ္တရာ သားကလေး က ဉာဏ်ပညာခံတွင်းဝ ကျယ်ယင် အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ရောက်နိုင်တယ်။ သို့သော် အာဠာက၏ ဉာဏ်ပညာ ခံတွင်းက သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်လောက်ပဲ ဆံ့နိုင်တော့ ဒေသနာအဆုံးမှာ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ပေါက် သောတာပန် အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်သွား တယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

ဣမာယ စ အရဟတ္တနိက္ခဋေန ကထိတာယ ဂါထာယ ပရိယောသာနေယက္ခော သောတာပတ္တိ ဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

စ = မှတ်ဖွယ်အထူး ပြီးအံ့။ အရဟတ္တနိက္ခဋေန ကထိတာယ = အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ် တပ် သ ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော။ ဣမာယ ဂါထာယ=ဤအဖြေ ဂါထာ၏။ ပရိယောသာနေ=အဆုံး၌။ ယက္ခော= အာဠာက ဘီလူးသည်။ သောတာပတ္တိဖလေ= သောတာပတ္တိဖိုလ်၌။ ပတိဋ္ဌာသိ=တည်လေပြီ...။ ဤကဲ့သို့ ဖွင့်ပြတယ်။

အာဠာက၏ ပုစ္ဆာ ၅-ချက်

ထိုသို့ သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်ပြီးသောအခါ အာဠာက ဘီလူးသည်- “ပညာယ ပရိယုဇ္ဈတိ=ပညာ ဖြင့် ကိလေသာမှ စင်ကြယ်နိုင်၏” ဟူသော အဖြေ စကားရပ်၌ ဟောကြားအပ်သော ပညာပုဒ်ကို ယူ၍

တတိယအကြိမ်

မိမိ၏ အသိဉာဏ်ဖြင့် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ရောသော ပြဿနာကို မေးမြန်းလို၍-

၅။ ကထံ သု လဘတေ ပညံ၊
ကထံ သု ဝိန္ဒတေ ခနံ။
ကထံ သု ကိတ္တိံ ပပွေတိ၊
ကထံ မိတ္တာနိ ဂန္ထတိ။
အသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ၊
ကထံ ပစ္စ န သောစတိ။ ။

ဤ ၆-ပါဒရှိသော ဂါထာကို ရုတ် ဆို မေး မြန်း ညွှောက်ထားတယ်။

ဘဂဝါ = ဘုန်း တော် ကြီး သော မြတ် စွာ ဘုရား....။ (စောစောကလို "သမဏ = ရဟန်း ကြီး" လို့ မခေါ်တော့ဘူး။ သောတာပန်ဖြစ်သွား ပြီကိုး။) ကထံ သု=အဘယ်နည်းများ ဘယ်တရား ဖြင့်၊ (ဝါ) အဘယ်တရား အဘယ်တရားရှိမှ။ ပညံ= အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာကို။ လဘတေ = ရနိုင်ပါ သနည်း ဘုရား။ (၁)

ကထံ သု = အဘယ်တရား အဘယ်တရားဖြင့်။ ခနံ=ဥစ္စာကို။ ဝိန္ဒတေ=ရနိုင်ပါသနည်းဘုရား။ (၂)

ကထံ သု = အဘယ်တရား အဘယ်တရားဖြင့်။ ကိတ္တိံ = ကောင်းမြတ်သတင်း ကျော်စောခြင်းသို့။ ပပွေတိ=ရောက်နိုင်ပါသနည်း ဘုရား။ (၃)

ကထံ=ဘယ်သို့ထူးခြား ဘယ်တရားဖြင့်။ မိတ္တာ- နိ=အဆွေခင်ပွန်းတို့ကို။ ဂန္ထတိ=ဗွေမိ ထုံးမိ ရရှိပါ သနည်းဘုရား။ (၄)

၃၀၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အသွာ လောကာ = ပစ္စုပ္ပန် ဤလောကမှ။ ပရံ
လောကံ = တမလွန်လောက ဟိုဘဝသို့။ ပေစ္စ =
လားရောက်ရသည်ရှိသော်။ ကထံ = အဘယ်တရား
ဖြင့်။ န သောစတိ = မစိုးရိမ် မပူဆွေးရပါသနည်း
ဘုရား။ (၅)

ဤ ပြဿနာ ၅-ခုတို့ကို မေးတယ်။ ဒီအထဲမှာ
“ပညာရကြောင်းတရား ဘယ် လောက် လဲ” ဆိုတဲ့
ပြဿနာက အရေးကြီးတဲ့ပြဿနာ ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့
မြတ်စွာဘုရားက ပထမပြဿနာကို ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်
မူတယ်။

၆။ သဒ္ဓဟာနော အရဟတံ၊
ဓမ္မံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။
သုဿူသံ လာဘတေ ပညံ၊
အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော။ ။

အာဝုသော = ဒါယကာ အာဠာဝကဘိလူး.....။
အရဟတံ = ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်တို့၏။ နိဗ္ဗာန-
ပတ္တိယာ = နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက် ဖို့ ရန်။ ဟေ တုံ =
အကြောင်းဖြစ်သော။ ဓမ္မံ = ရှေ့ပိုင်းဝယ် သုစရိုက်
၁၀-ပါး၊ ပုညကိရိယာ ၁၀-ပါး၊ နောက်ပိုင်းဝယ်
သာတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဝိညာ၊
ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားကို။ သဒ္ဓ
ဟာနော = ယုံကြည်သော။ (တစ်ပါး။) သုဿူသံ-
သုဿူသန္တော = ပညာရှိတို့ထံ နည်းခံသေခွေ ရိသေ
စွာ နာကြားစသာ။ (တစ်ပါး။) အပ္ပမတ္တော = မမေ့
မလျော့သော သတိတရားရှိလျက်။ (တစ်ပါး။)

ဝိစက္ခဏော=ထောက်တွေးဆင်ခြင်တတ်စွာ ဝိစက္ခဏာ ခေါ်တဲ့ ပညာရှိသောသူသည်။ (တစ်ပါး။) ပညံ=လောကီ လောကုတ္တရာ ပညာအမျိုးမျိုးကို။ လဘတေ=ရနိုင်၏။

(၁) သဒ္ဓါတရား။ မှန်ပါတယ်။ သဒ္ဓါတရား အခြေခံ ရှိရတယ်။ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပတ်သက်လို့ သဟမ္ပတိ မြဟ္မာကြီးက ဘုရားရှင်ကို တရားဟောဖို့ရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားတုန်းကလဲ မြတ်စွာဘုရားက “အပါရတံ တေသံ အမတဿ ဒွါရံ၊ ယေ သောတဝန္တော ပမုဇန္တ၊ သဒ္ဓံ= သဟမ္ပတိမြဟ္မာ....၊ နတ်လူတို့အတွက် ငါဘုရားဘက်က မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး နိဗ္ဗာန်တံခါးကို အမြဲဖွင့်ထားတယ်။ နိဗ္ဗာန် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားဟောရန် ငါဘုရားဘက်က အသင့် ရှိတယ်။ ပရတော သောသ ဆိုတဲ့ တရားသံကို ကြားနာနိုင်တဲ့ ပသာဒနား အကင်းပါး ကြတဲ့ လူ နတ် မြဟ္မာ သတ္တဝါတွေ အများကြီး ရှိကြတယ်။ အဲဒီ ပသာဒနား အကင်းပါးကြ ကောင်းကြတဲ့ သတ္တဝါတွေအား ငါဘုရား တရားဟောလို့ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ငါဘုရား အပေါ် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား မရှိခဲ့ယင် တရားကို လုံးဝ သိကြမှာ မဟုတ်ဘူး၊ မသိတဲ့ အပြင် အကုသိုလ်တွေတောင် ပွားကုန်ကြအုံးမယ်။

ယနေ့ သတ္တဝါတွေရဲ့ ဖြစ်နေပုံက ကဿပမြစ်စွာ သာသနာကွယ်တဲ့အချိန်က စပြီး အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာတဲ့ ယခု အချိန်တိုင်အောင် မဟုတ်တရုတ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဘုရားတစ်ဆူ ဂူတလုံးလုပ်ပြီး ကိုးကွယ်ကြတာ၊ မြဟ္မာကို ကိုးကွယ်ကြတာ၊ နတ်ကို ကိုးကွယ်ကြတာတွေဟာ သဒ္ဓါတရားစစ်စစ် မဟုတ်ဘူး။

ကယ်ယအကြံမ

အယူမှားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ ထိုအယူမှားကို ယုံကြည်မှုဟာ တရားကိုယ် ကောက်ယူယင် မိစ္ဆာမိမောက္ခ=ပကိဏ်း စေတသိက် ၆-ပါး အဝင်အပါ အကုသိုလ်စိတ်မှာ ယှဉ်တဲ့ မိစ္ဆာမိမောက္ခစေတသိက် ဖြစ်တယ်။

“သဒ္ဓါတရားစစ်စစ်က ယုံကြည်ရမည့်=သဒ္ဓေယျဝတ္ထုအာရုံနဲ့ မတွေ့ရသေးလို့ သတ္တဝါတို့ရဲ့ ရင်ထဲမှာ အထုပ် ထုပ်ထားသလို ဖြစ်နေတယ်။ ယနေ့ကား ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးဆိုတဲ့ သဒ္ဓေယျဝတ္ထု=သဒ္ဓါတရား စစ်စစ် ဖြစ်ရမယ့် အာရုံ အပြည့်အစုံ ပေါ်နေပြီ။ ရတနာသုံးပါးပေါ်မှာ ယုံကြည်မှု ဆိုတဲ့ သဒ္ဓါတရား အထုပ်ကို ဖြေကြ၊ ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်ကြ” လို့ မြဟ္မယာစန အခန်းမှာ တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့တယ်။

အချုပ်အားဖြင့် ဘုရား ရဟန္တာတို့ရဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ရှေ့ပိုင်းမှာ သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ပုညကိရိယာ ၁၀-ပါး၊ နောက်ပိုင်းမှာ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇) ပါးတို့သည် တကယ့်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်အောင် ပို့ဆောင်နိုင်တဲ့ တရားပဲ လို့ ယုံကြည်ရမယ်။

(၂) သုဿုသာ။ သဒ္ဓါတရားရှိပြီးနောက် ပညာရှိတို့ထံ သွားရောက်၊ ဆည်းကပ်၊ နားစိုက်၊ တရားနာ၍ လေးဖြာတို့ကို သုဿုသာ ဟူ၍ ခေါ်တယ်။ ဤသုဿုသာ လို့ ခေါ်သော ပညာရှိတို့ထံ သွားရောက်၊ ဆည်းကပ်၊ နားစိုက်၊ တရားနာခြင်းလဲပဲ ပညာရကြောင်း တစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၃) အပ္ပမာဒ။ ထိုသို့ သုဿုသာဖြင့် ရိသေစွာ နာယူပြီးနောက် အမြဲမပြတ် သတိချုပ်မှသာ အရဟတ္တဖိုလ်

တိုင်အောင်သော ပညာအဆင့်ဆင့်ကို ရနိုင် သော
ကြောင့် အပ္ပမာဒ ခေါ် သတိတရားလဲ ပညာရကြောင်း
တစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၄) ဝိစက္ခဏာ။ ရှေ့ဖော်ပြရာပါ အင်္ဂါ ၃-ချက်
ပြည့်စုံပြီးနောက် တရားသော စကား၊ မတရားသော
စကား ၂-မျိုးကို အယုတ် အလွန်မရှိ မှန်ကန်အောင်
ဆင်ခြင်မှသာ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင် အောင်သော ပညာ
အဆင့်ဆင့်ကို ရနိုင်သောကြောင့် ဝိစက္ခဏာ ခေါ်တဲ့
ဆင်ခြင်တုံတရားလဲ ပညာရကြောင်း တစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

ပထမပြဿနာ အဖြေ ပြီး၏။

အထူးမှတ်ဖွယ်

ဤ ပထမ ပြဿနာ အဖြေအတွက်- (၁) သဒ္ဓါ
ကြည်ဝေ၊ (၂) ရှိသေ့နာလေ၊ (၃) မမေ့လျော့ခြား၊
(၄) ခွဲခြား၍သာ ဆင်ခြင်ပါ၊ ပညာရကြောင်း
လေးပါးတည်း” ဟူသော ဤ ဆောင်ပုဒ် လက်ကို
အရဆောင်ရာ၏။

၂-၃-၄ ပြဿနာအဖြေ

ယခုအခါ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထ ပြဿနာတို့ကို
အစဉ်အတိုင်း ဖြေတော်မူလို၍ မြတ်စွာဘုရား ဤ
ဂါထာကို ဟောတော်မူတယ်။

၇။ ပတိရူပကာရီ ခရဝါ၊
ဥဋ္ဌာတာ ဝိန္ဒတေ ခနံ။
သစ္စေန ကိတ္တိံ ပပေတိ၊
ဒဒံ မိတ္တာနိ ဂန္တတိ။ ။

တတိယအကြိမ်

အာဝုသော = ဒါယကာ အာဠဝကဘိလူး....။
 (၂-ဖြေကြစို။) ပတိရူပကာရီ=သင့်လျော်လျောက်
 ပတ်တဲ့အမှုကို ပြုလေ့ရှိသော။ ခုရဝါ = စေတသိက
 လုံ့လ ဝီရိယရှိသော။ ဥဋ္ဌာတာ = ထကြမှု ဆိုတဲ့
 ကာယိကဝီရိယ ရှိသောသူသည်။ ဓနံ = ဥစ္စာကို။
 ဝိန္ဒတေ=ရနိုင်၏။

(လူ့ဘုံသည် ဥစ္စာရှာ၍ ရနိုင်သော ဘုံဖြစ်တယ်။
 ဒီတော့ ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိကဝီရိယ ဒီ ဝီရိယ
 ၂-ပါးနဲ့ အားထုတ်ပြီး ဥစ္စာရှာယင် ရနိုင်တယ်။
 သို့သော် ပတိရူပကာရီ တဲ့၊ ကာလဒေသနဲ့ သင့်လျော်
 လျောက်ပတ်တဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ပါ။ "တရုတ်ပြည်မှာ
 အပ်မရောင်းနဲ့ ဆိုတာလိုပေါ့။ အပ်မရှိတဲ့ဆီ အပ်သွား
 ရောင်းမှ စွံမှာဖြစ်တယ်။ ထို့အတူပဲ မကွေးနယ်သွားပြီး
 ဆီမရောင်းနဲ့၊ ဝဲခူးတိုင်း၊ ရောဝတီတိုင်းတို့မှာ သွားပြီး
 ဆန်မရောင်းနဲ့၊ ဆန် တွေ သိပ် ပေါ်တယ်။ ဒီတော့
 သင့်လျော်လျောက်ပတ်တဲ့အမှု ပြုဆိုတာ အမြတ်အစွန်း
 လိုချင်ယင် ဆန်ရှားတဲ့အရပ်ကို ဆန်သွားရောင်း၊ ဆီရှား
 တဲ့အရပ်ကို ဆီသွားရောင်း၊ အပ် မရှိ တဲ့ အ ရပ် ကို
 အပ်သွားရောင်းရမယ်။

၂-ပုစ္ဆာအဖြေ ပြီး၏။

သစ္စေန=ပရမတ္ထသစ္စာ၊ ဝီရတိသစ္စာ၊ ဝစီသစ္စာ=
 ဤ သစ္စာသုံးပါးဖြင့်၊ (ဝါ) သစ္စာသုံးပါးကြောင့်။
 ကိတ္တိံ = ကျော်စောသတင်း ပြန့် နှံ့ ခြင်း သို့။
 ပပွေဂါတိ=ရောက်ရ၏....။

(ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်ကို "ဪ... ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကား သောတာပန်

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကား သကဒါဂါမ်အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကား အနာဂါမ်အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ကျော်စော သတင်း ပြန်နံ့တယ်။ ဝိရတီသစ္စာ၊ ဝစီသစ္စာ ၂-ပါး လက်ကိုင်ထားသူသည် မှန်သောစကားကိုသာ ပြောဆို တယ်။ ထိုသူကို အရပ်ထဲ အားလုံးက “အလွန်မှန်တဲ့ လူ၊ မမှန်တာတော့ ပြောကို မပြောဘူး” လို့ အားလုံး က ချီးမွမ်းကြရတယ်။ ဒါကြောင့် “သစ္စာ ၃-ပါး ကြောင့် ကျော်စောသတင်း ပြန်နံ့ခြင်းသို့ ရောက်ရ တယ်” လို့ မှတ်ရမယ်။

၃-ပုစ္ဆာ အဖြေ ပြီး၏။

ဒဒံ-ဒဒန္တော = စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းသော သူသည်။ မိတ္တာနိ = မိတ်ဆွေတို့ကို။ ဂန္ထတိ = ထုံးဖွဲ့ ရယူနိုင်၏။

(စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု ဒါနရှိမှ မိတ်ဆွေကို ရ ဖြစ်တယ်။ အေး....၊ မပေးချင်တဲ့ လူ့ကပ်စေးနဲ့ရဲ့ ဆောင်ပုဒ် ဖြစ်တဲ့ “ပါးစပ်က ချို၊ လက်က တို၊ ထိုမှ ကြီးပွား ကြောင်း” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ကျင့်သုံးယင် မိတ်ဆွေကို မရနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ မိတ်ဆွေကို လိုချင် ယင် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းပါ။)

ဤ၌ ပဓာန နည်းအားဖြင့် ဒါနသင်္ဂဟ တရားကို ဟောကြားခြင်းဖြစ်တယ်။ ပိယဝါစာ = ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားခြင်း၊ အတ္ထစရိယာ = သူ့အကျိုးရှိအောင် ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း ကျင့် ခြင်း။ သမာနတ္တတာ = သူနဲ့ အဖက်မတန်သလို မလုပ်ဘဲ

၃၁၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကိုယ်ထူကျင့်ခြင်း။ ဤ သင်္ဂဟတရားလေးပါး (ဒါန၊ ပိယဝါစာ၊ အတ္တစရိယာ၊ သမာနန္တတာ) ရှိတဲ့သူမှာ မိတ်ဆွေတွေ အင်မတန် ပြည့်စုံတယ်။)

၄-ပုစ္ဆာ အဖြေ ပြီး၏။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် လူ၊ ရဟန်း ၂ ဦးလုံး တို့နှင့် ဆက်ဆံသော လောကီ လောကုတ္တရာတရား ၂-ပါး ရောသောနည်းဖြင့် ရှေ့ပိုင်း (၄) ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေကြားတော်မူပြီးလျှင် ယခုအခါ “အဘယ် တရား ရှိလျှင် တမလွန် နောက်ဘဝ၌ မပူပန်ရပါသနည်း ဘုရား” ဟူသော ပဉ္စမပုစ္ဆာကို လူဝတ်ကြောင်တို့နှင့် ဆက်စပ်၍ ဖြေတော်မူလို၍ ဤ ဂါထာကို ဟောတော် မူတယ်။

ဂ။ အသွာ လောကော ပရံ လောကံ၊
ဧဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။
ယဿေ+တေ စတုရော ဓမ္မာ၊
သဒ္ဓဿ ဗရ+မေသိနော။
သစ္စံ ဒမ္မော ဓိတိ စာဂေါ၊
သဝေ ပေစ္စ န သောစတိ။ ။

အာဂုသော=ဒါယကာ အာဠဝက ဘီလူး....။
အသွာလောကော = ပစ္စုပ္ပန် ဤ လောကမှ။ ပရံ
လောကံ = တမလွန်လောက နောက်ဘဝသို့။ ပေစ္စ=
သွားရောက်ရသည်ရှိသော်။ ဧဝံ=ဤ ဆိုလံ့။ သော
နည်းအတိုင်း။ (စရန္တော = ကျင့်သည်ရှိသော်။)
န သောစတိ=မစိုးရိမ်မပူဆွေး စိတ်နှလုံးအေးရပေ
၏။ (ဘယ်လိုကျင့်ရမည်လဲ ဆိုတော့) သဒ္ဓဿ=
သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသော။ ဗရမေသိနော=အိမ်

၏။ အစီးအပွားကို ရှာမှီးလေ့ရှိသော လူတစ်ယောက်
 ၏။ (အဖို့ရာ)။ သစ္စံ=မှန်ကန်တဲ့ သစ္စာတရား။
 ဒမ္မော=ဣန္ဒြေတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမပေးတတ်
 တဲ့ သုဿူသာ ပညာတရား။ ဗီတိ = လုံ့လဝီရိယ
 တရား။ စာဂေါ=စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း=
 ဒါနတရား။ ဧတေစတုရော ဓမ္မာ=ဤတရားလေးပါး
 တို့သည်။ သန္တိ=ရှိကုန်၏။ သ-သော=ထို တရား
 လေးပါး ရှိတဲ့သူသည်။ ဝေ=စင်စစ်ကော်အမှန်ပင်။
 ပေစ္စ=တမလွန် လောက ဟိုဘဝ၌။ န သောစတိ=
 မစိုးရိမ်မပူဆွေး စိတ်အေးရပေ၏....။

(တမလွန် လောက စိတ်အေးချင်ယင် ဒီဘဝမှာ
 သစ္စာရှိပါစေ၊ ပညာရှိပါစေ၊ ဝီရိယရှိပါစေ၊ စွန့်ကြဲ
 ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း ဆိုတဲ့ ဒါန ရှိပါစေ။ ဒီ
 တရား လေးပါးရှိယင် ဟို-နောက်ဘဝ အပါယ်ကျမှာ
 မကြောက်ရတော့ဘူး။ တမလွန် နောက်ဘဝမှာ နတ်
 ပြည်၊ လူ့ပြည်ရောက်၍ စိတ်အေးချမ်းချင်ယင် သစ္စာ၊
 ပညာ၊ ဝီရိယ၊ စာဂ ဤ တရားလေးပါးကို ကျင့်ကြ
 ချစ်သား ချစ်သမီးတို့....။ ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား အပို
 အလိုမရှိ ဟောကြားတော်မူတယ်။)

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဉ္စမ ပုစ္ဆာကိုလည်း
 ဖြေပြီးသည့်နောက် အာဠဝကဘိလူးကို တိုက်တွန်းတော်
 မူလို၍ ဤ ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူတယ်။

၉။ ဣဉ် အညေပိ ပုစ္ဆဿု၊
 ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ။
 ယဒိ သစ္စာ ဒမ္မာ စာဂါ၊
 ခန္တိ၂ာ ဘိယျော+မ ဝိဇ္ဇတိ။ ။

ဗာလိသကဉ္စိင်

၃၁၄   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အာဝုသော = ဒါယကာ အာဠာပတိလူး....။
 သစ္စာ = သစ္စာတရားထက်လည်းကောင်း။ ဒမ္မာ =
 သုဿုသာခေတိ တဲ့ ပညာတရားထက်လည်းကောင်း။
 စာဂါ = စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း စာဂတရားထက်
 လည်းကောင်း။ ခန္တျာ = သည်းခံနိုင်ခြင်း၊ ဝီရိယ
 တရားထက် လည်းကောင်း။ ဘိယျော = ပိုလွန်တဲ့
 ကျော်စောခြင်း စသည်ကို ရကြောင်းတရားသည်။
 ဣဓေ = ဤလောက၌။ ယဒိ အတ္ထိ = အကယ်၍ ရှိငြား
 အံ့။ ဧဝံ သတိ = ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ (ဝါ)
 ရှိလိမ့်မယ်ဟု သင်ထင်ယင်။ အညေဝိ = ငါဘုရားမှ
 တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုထု သမဏမြာဟုဏေ =
 မြောက်မြားစွာလှ သမဏ မြာဟုဏ အမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်
 တို့ကို။ ပုစ္ဆဿု = သင်မေးလေလော့....။

(ဒါယကာ အာဠာပတိလူး....။ (က) ယခု ငါ
 ဘုရား "သစ္စေန ကိတ္ထိံ ပပေ္ပတိ" လို့ ဟောအပ်တဲ့
 သစ္စာသုံးမျိုးထက် ပိုလွန်သော ကျော် စော ခြင်း သို့
 ရောက်ကြောင်းတရားကို ဖြစ်စေ၊ (ခ) "သုဿုသံ
 လဘတေ ပညံ" လို့ ဟောခဲ့တဲ့ သုဿုဘာပညာထက်
 ပိုလွန်သော လောကီ လောကုတ္တရာ ပညာရကြောင်း
 တရားကို ဖြစ်စေ၊ (ဂ) "ဒဒံ မိတ္တာနိ ဂန္ထတိ" လို့
 ဟောခဲ့တဲ့ စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း = စာဂတရား
 ထက် ပိုလွန်သော မိတ်ဖွဲ့နိုင်ကြောင်းတရားကို ဖြစ်စေ၊
 (ဃ) "ဓရဝါ ဥဋ္ဌာတာ" လို့ ဟောခဲ့တဲ့ ကာယိက၊
 စေတသိက၊ ဝီရိယထက် ပို လွန် သော လော ကီ
 လောကုတ္တရာ ဥစ္စာရကြောင်းတရားကို ဖြစ်စေ ရှိသေး
 တယ်လို့ သင်ချစ်သား၏ စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်လျှင် အခြား

တပါးသော သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို လည်း မေးမြန်းလေဦး.... ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား မိန့်ကြားတော်မူတယ်။)

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းစကား မိန့်ကြား တော်မူသောအခါ အာဠဝကဘီလူးသည် (၁) မိမိမှာ တပါးသော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မေးရမည့် သံသယ လုံးဝမရှိကြောင်းနှင့် (၂) မမေး ခြင်း အကြောင်း မသိသူတို့ကို သိစေလိုသောကြောင့်-

၁၀။ ကထံ နု ဒါနိ ပုစ္ဆေယျံ၊

ပုထု သမဏဗြာဟ္မဏေ။

ယော+ဟံ အဇ္ဇ ပဇာနာမိ၊

ယော အတ္ထော သမ္ပရာယိကော။ ။

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထားတယ်။

ဘဂဝါ = ဘုန်းတော် ကြီး သော မြတ် စွာ ဘုရား....။ ယော အဟံ=အကြင် အာဠဝကခေါ် တပည့်တော်သည်။ အဇ္ဇ=ယနေ့။ ယော အတ္ထော= အကြင်အကြောင်းတရားသည်။ သမ္ပရာယိကော = တမလွန်လောက ကောင်းကျို ကို ရစေနိုင်၏။ တံ အတ္ထံ=ထို တမလွန်လောက ကောင်းကျိုးကို ရစေ နိုင်တဲ့ အကြောင်းတရားကို။ ပဇာနာမိ = ပိုင်းခြား ထင်ထင် သိမြင်ရပါသည် ဘုရား....။ (သစ္စာ ရယ်၊ သုဿုသာပညာရယ်၊ ဝီရိယရယ်၊ စာဂရယ် ဆိုတာ တပည့်တော် ပုထုဇဉ်ရဲ့အသိမျိုး မဟုတ်ဘဲ သောတာပန်အရိယာရဲ့ အသိဖြင့် ဖျက်မရအောင်ဘဲ သိနေပါတယ် ဘုရား။) တသ္မာ=သို့ရကား။ ဒါနိ= ယခုအခါ၌။ အညေ=ရှင်တော်ဘုရားမှ တပါးကုန်

၃၁၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သော။ ပုထု=များစွာကုန်သော။ သမဏဗြာဟ္မဏေ= သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ခံ ပူရဏကဿပ၊ မက္ခလိ ဂေါသာလ အစရှိတဲ့ တိတ္ထိ ဆရာကြီးတို့ကို။ ကထံ န=အဘယ့်ကြောင့်လျှင်။ ပုစ္ဆေယျံ=မေးအံ့နည်း။ န ပုစ္ဆေယျံ၊ ဝေ = မမေးအံ့ကေန မှန် လှ ပါ သည် ဘုရား....။

ဤသို့ အာဠဝက ဘီလူးသည် တမလွန်ဘဝ ကောင်း ကျိုး ရကြောင်း တရားကို အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဖျက်၍ မရအောင် သိရှိသူဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားပြီးလျှင် ထိုအသိဉာဏ်သည် မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် အခြေခံ အကြောင်းရင်းရှိကြောင်း ဆက်၍ ဖော်ပြလိုရကား ဤ ဂါတာကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထားတယ်....။

၁၁။ အတ္ထာယ ဝတ မေ ဗုဒ္ဓေါ၊
ဝါသာယာ+ဠဝိ+မာဂတော။
သော+ဟံ အဇ္ဇ ပဇာနာမိ၊
ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ။ ။

သော အဟံ=ထို အာဠဝကသမုတ် အကျွန်ုပ် သည်။ အဇ္ဇ = ယနေ့။ ယတ္ထ = အကြင်ဘုရားရှင် ခေါ်ဆို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒိန္နံ = သဒ္ဓါဗျေးမြူ အလေးမှု၍ ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ=လူ့ ရပ်နတ်ဌာန် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုးရှိ၏။ တံ=ထိုအကျိုးကြီးစေ တတ်သည့် မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပဇာနာမိ= ပိုင်းခြားထင်ထင် အရိယာတို့၏ အသိအမြင်ဖြင့် သိမြင်ခဲ့ရပါ၏။

(ယနေ့ကျမှ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား လှူယင် အကျိုးကြီးမြတ်တယ်ဆိုတာ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိရပါတယ်ဘုရား။)

ဗုဒ္ဓေါ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရတဲ့ လောကထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဇ္ဇ = ယနေ့။ မေ = အာဠဝကသမုတ် အကျွန်ုပ်၏။ အတ္ထာယ = အကျိုးငှာ။ အာဠဝိ = အာဠဝိပြည်သို့။ ဝါသာယ = ညဉ့်သုံးယံ နေဖို့ရန်။ အာဂတော ဝတ = ကြွလာတော်မူပါစွတကား....။

(ရှင်တော်ဘုရား အာဠဝိပြည် ကြွလာခြင်းသည် တပည့်တော် အာဠဝကအတွက် ကြွလာခြင်းပါဘုရား။)

အာဠဝက ဘီလူးသည် ဤ (၁၁) ခုမြောက် ဂါထာဖြင့် မိမိအဖို့ရာ အစီးအပွားကောင်း ရရှိကြောင်းကို ဖော်ပြပြီး ယခုအခါ ပရဟိတပဋိပတ် နိဗ္ဗာန်ဆော် = ဓမ္မစောသကနတ်သား ပြုလုပ်တော့မည် ဖြစ်ကြောင်း ဤဂါထာဖြင့်မြတ်စွာဘုရားအားလျှောက်ထားတယ်....။

၁၂။ သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊
ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ။
နမဿမာနော သမ္ပုဒ္ဓံ၊
ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ။ ။

ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်ကြီး သော မြတ်စွာဘုရား....။ သော အဟံ = အာဠဝကခေါ် ထိုတပည့်တော်သည်။ (အဇ္ဇ ပဘုတိ = ဤ ယနေ့မှ အစပြု၍။) သမ္ပုဒ္ဓံ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရသည့် လောက

ထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားကို။ နမဿမာနော=ရိသေ
 မြတ်နိုး ရှိနိုး ဦးညွတ်လျက်။ (ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ-၌
 စ-သဒ္ဓါသည် ဝါကျသမုစ္စည်းဖြစ်၍ “ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ
 စ+သံဃသုပ္ပဋိပန္နတံ စ” ဟူသော ၂-ဝါကျတို့ကို
 ဆည်းသည်။) ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ စ = မြတ်စွာဘုရား၏
 စစ်မှန်သော ဘုရားအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မဿ
 သုဓမ္မတံ စ=တရားတော်၏ စစ်မှန်သော တရား
 အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ သံဃသုပ္ပဋိပန္နတံ စ=
 သံဃာတော်၏ ကောင်းမြတ်သော အကျင့်ရှိသည်
 ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သုပ္ပဋိပန္နတာ ဂုဏ်ကို
 လည်းကောင်း။ အဘိတ္ထဝိတွာ = ချီးမွမ်းရွတ်ဆို၍၊
 (ဝါ) အဘိတ္ထဝိတွာ = “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော
 ဘဂဝါ”၊ “သွာက္ခာတော ဝတ ဘဂဝတာ ဓမ္မော”၊
 “သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝက
 သံဃော” ဟု ချီးမွမ်း ချီးမွမ်းပြီးလျှင်။ ဂါမာ=နတ်ရွာ
 တစ်ရွာမှ။ ဂါမံ=နတ်ရွာ တစ်ရွာသို့လည်းကောင်း။
 ပုရာ=နတ်ပြည် တစ်ပြည်မှ။ ပုရံ=နတ်ပြည် တစ်ပြည်
 သို့လည်းကောင်း။ (ဓမ္မ စောသကော ဟုတွာ=
 တရားကြွေးကြော် နိဗ္ဗာန်ဆော် နတ်သားဖြစ်၍)။
 ဝိစရိဿာမိ = လှည့်လည် ကျက်စား သွားပါတော့
 မည်ဘုရား....။

(အေး.... စောစောက ရိုင်းခဲ့သမျှ ယခု အတိုး
 ချပြီး အယဉ်ကျေးဆုံး နတ်သားဖြစ်အောင် ကျင့်ဆောင်
 တော့မယ်။

“မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော် ယနေ့ကစပြီး
 ရောက်လေရာရာမှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ=

အကျွန်ုပ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် မဖောက်မပြန် ဥေယျခံတရား ငါးပါးတို့ကို ပိုင်းခြားကုန်စင် သိမြင် တော်မူပါပေစွာ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း။

‘သွာက္ခာတော ဝတ ဘဂဝတာ ဓမ္မော=အကျွန်ုပ်တို့ ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် မဂါ၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန် ဟု ဆယ်တန်ထင်ပေ၍ တရားတော်ကို အစ အလယ် အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ဟောကြားအပ်ပါပေစွာ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း။

‘သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝက- သံဃော = မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက သံဃာ တော်မြတ်အပေါင်းသည် သိက္ခာသုံးရပ် ပဋိပတ်ကို ကျင့်ကြံပွားများပေစွာ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း။

နတ်ရွာတစ်ရွာမှ နတ်ရွာတစ်ရွာ၊ နတ်ပြည်တစ်ပြည်မှ နတ်ပြည်တစ်ပြည်သို့ ရောက် လေ ရာ ရာ မှာ တရား မကြွေးကြော် ဓမ္မဃောသက = နိဗ္ဗာန်ဆော် နတ်သား အနေနဲ့ တပည့်တော် လှည့်လည်ကျက်စား ပါတော့ မည်ဘုရား.....” လို့ လျှောက်ထားတဲ့ ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ ဆိုတဲ့ စကားလဲဆုံးရော တရားပြီးဆုံးခဲ့တယ်။

တိုက်ဆိုင်မှု ၄-၅

(၁) ဒေသနာနိဂုံး တရားဆုံးခြင်း၊ (၂) စကြဝဠာ တိုက်တစ်သောင်းက နတ်ဗြဟ္မာတွေ ကောင်းကင်ကြီး တစ်ခုလုံး ပဲ့တင်ထပ်အောင် သာဓုနမော် ကောင်းချီး ခေါ်ခြင်း၊ (၃) နံနက်မိုးလင်းတဲ့အချိန်သို့ ရောက်ခြင်း၊ (၄) ဟို .... အာဠဝီပြည်က မင်းချင်းယောကျ်ားတွေ အာဠဝက မင်းသားကလေးကို ထမင်းကျက်တစ်အိုးနဲ့

ဆက်ဖို့အလာ ညောင်ပင်အနားသို့ ရောက်ခြင်း၊ ဒီ
လေးချက်ဟာ တစ်ခါထဲ ပြိုင်ခဲ့တယ်။ ဘဝဂ်ရိုက်အောင်
ပဲ့တင်ရိုက်ပြီး ထွက်ပေါ်လာတဲ့ သာဓု-ကောင်းချီး
သံကို အာဠဝိပြည်သား မင်းချင်းယောက်ျားများ—

ဝေ ရူပေါ သာဓုကာရသဒ္ဓေါ ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓေ
န အညေသံ အဗ္ဘဂ္ဂစ္ဆတိ၊ အာဂတော န ခေါ
ဘဂဝါ။

ဝေရူပေါ = ဤသို့သဘောရှိသော။ သာဓုကာရ
သဒ္ဓေါ = ကောင်းချီးပေးတဲ့ အသံသည်။ ဗုဒ္ဓေ =
မြတ်စွာဘုရားတို့ကို။ ဌပေတွာ = ထား၍။ အညေသံ =
ဘုရားမှတပါး အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတွက်။ န
အဗ္ဘဂ္ဂစ္ဆတိ = ဘဝဂ်မဆံ့အောင် ယခုလို နှံ့၍ မတက်
နိုင်။

(ဘုရားများမှ ဒီလို ဘဝဂ်ရိုက်အောင် ကောင်း
ချီးသံ တက်နိုင်တာ။) ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်။
အာဂတော န ခေါ = ကြွများလာလေသလော။

ဤကဲ့သို့ အောက်မေ့ကြတယ်။

ထိုသို့ အောက်မေ့ဆင်ခြင်ကြတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရား
ရဲ့ ကိုယ်တော်ရောင်ကို ဖူးတွေ့ကြရတဲ့အတွက် ရှေးက
လို ညောင်ပင်ရိပ်၏ ပြင်ဘက်မှာ မရပ်ကြဘဲ ကြောက်
ရွံ့ခြင်း ကင်းစွာဖြင့် အာဠဝကဘီလူး၏ ဗိမာန်
အတွင်း ဝင်သွားကြလေရာ ဘီလူး၏ ဗိမာန်၌ ထိုင်နေ
တော် မူသော မြတ်စွာဘုရားကို လည်းကောင်း၊
လက်အုပ်မြှောက်ချီ ရပ်တည်နေသော အာဠဝက
ဘီလူးကို လည်းကောင်း မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြ
လေလျှင်—

“အယံ တေ မဟာယက္ခ ရာဇကုမာရော ဗလိ ကမ္မာယ အာနိတော၊ ဟန္တ နံ ခါဒ ဝါ၊ ဘုဉ္ဇ ဝါ၊ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရောဟိ။

အာဠဝကဘိလူးကြီး....၊ ဟောဒိ မင်းသား ကလေးကို သင်ရဲ့။ ဗလိနတ်စာအတွက် ငါတို့ ဆောင်အပ်ခဲ့ပြီ၊ ကိုင်း.... ရေဒု၊ ဟောဒိမင်းသား လေးကို အံကြိတ်ပြီး ခဲလိုယင်လဲ ခဲ၊ ကျွတ်ကျွတ် မြည့်အောင် ဝါးပြီး စားချင်ယင်လဲ စား၊ ဒါမှ မဟုတ်ယင် သင် လုပ်ချင်ရာ လုပ်တော့” လို့ ဆိုပြီး မင်းသားကလေးကို မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မျက်မှောက် မှာပဲ အာဠဝကဘိလူးကြီးရဲ့ လက်ထဲ ထည့်လိုက် ကြတယ်။

အာဠဝကဘိလူးသည် မိမိကိုယ်နှိုက်က သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာ ဘုရား ရှေ့တော်မှာ ဤကဲ့သို့ ပြောအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း လွန်စွာ ရှက်နိုးပြီးနောက် မင်းသား ဘလေးကို လက်နှစ်ဘက်တို့ဖြင့် ခံယူပြီး—

“အယံ ဘန္တေ ကုမာရော မယှံ ပေသိတော၊ ဣမာ+ဟံ ဘဂဝတော ဒမ္ဗိ၊ ဟိတာနုကမ္မကာ ဗုဒ္ဓါ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဣမံ ဒါရကံ ဣမဿ ဟိတတ္ထာယ သုခတ္ထာယ။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ် စွာ ဘု ရား....၊ ဤ အာဠဝက မင်း သား ကလေး ကို တပည့် တော် အတွက် အစာဖို့ဆိုပြီးတော့ ဝိုလ္လာတာပါ ဘုရား၊ ဤ အာဠဝက မင်းသားကလေးကို တပည့်တော် မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းပါရစေ၊ မြတ်စွာဘုရား

တို့သည် သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွား ချမ်းသာရကြောင်း ကောင်းစွာ သနားစောင့်ရှောက်တတ်ပါကုန်တယ်။ မြတ်စွာဘုရား....! ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဤ အာဠဝက မင်းသားကလေးရဲ့ စီးပွား ချမ်းသာ ဖြစ်ဖို့ရန် ဤမင်းသားကလေးကို အလှူခံတော် မူပါဘုရား....” လို့ စကားပြေစုဏ္ဏိယနဲ့ လျှောက်ပြီး တစ်ဖန်ဆက်၍ ဂါထာဖြင့် ဤသို့ လျှောက်တယ်....။

ဣမံ ကုမာရံ သတပုညလက္ခဏံ၊
သဗ္ဗင်္ဂံ ပေတံ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တော သုမနော ဒဒါမိ တေ။
ပဋိဂ္ဂဏှ လောကဟိတာယ စက္ခုမ။ ။

စက္ခုမ=စက္ခုငါးပါးနှင့် ထူးခြား လောက်လုံပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....။ (သောတာပန် အရိယာအဖြစ် ရောက်တယ်ဆိုယင်ပဲ ဘုရားရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေကို သဘာဝနိရုတ္တိနဲ့ မြင်လာတယ်နော်။ ဒါကို အရိယိဒ္ဓိ=အရိယာတို့ရဲ့ တန်ခိုး လို့ ခေါ်တယ်။ သတပုညလက္ခဏံ = ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဆည်းပူးခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုတို့ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ လက္ခဏာကြီး ငယ် ရှိပေသော။ သဗ္ဗင်္ဂံပေတံ=အလုံးစုံသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော။ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ = ပြည့်စုံသော လက္ခဏာငယ်တို့ ရှိသော။ ဣမံ ကုမာရံ = ဤ အာဠဝက မင်းသားကလေးကို။ ဥဒဂ္ဂစိတ္တော= တက်ကြွဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက်။ သုမနော= ဝမ်းသာသော စိတ်ရှိလျက်။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ ဒဒါမိ=ပေးလှူပါ၏။ စက္ခုမ=စက္ခုငါးပါး

ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....။ လောကဟိ-
တာယ=သတ္တလောက၏ အစီးအပွား ဖြစ်ပါစေ
ခြင်းငှာ။ ပဋိဂ္ဂဏှ = ကရုဏာရှေးရှု အလှူခံတော်
မူပါဘုရား....။ (အဲဒီလို စကားပြော ဂါထာ ၂-မျိုး
နဲ့ လျှောက်ထားပြီး မင်းသားကလေးကို ဘုရားရဲ့
သက်ထဲကို ဆက်ကပ်တယ်။)

အဖြည့်ခံ ဂါထာ

မြတ်စွာဘုရားကလဲ လက်ခံတယ်။ လက်ခံသမှ နှုတ်
ဆိတ်ပြီး လက်ခံတာမဟုတ်ဘူး၊ အေး....၊ အဲဒီအချိန်
မှာ အာဠဝက မင်းသားလေး ဥတ္တာနသေယျက=ပုခက်
တွင်းမှာ ပက်လက်အိပ်တဲ့ အရွယ်ကလေး၊ ဘာမှ
မပြောတတ်သေးဘူးနော်။ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က
မင်းသားလေးလဲ မင်္ဂလာဖြစ်စေ၊ အာဠဝကဘီလူးလဲ
မင်္ဂလာဖြစ်စေ ဒီ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဂါထာဆိုတာ ၄-ပိုင်း
ရှိရတဲ့အရာမှာ အဖြည့်ခံရတု လို ဘုရားက ရှေ့သုံးပိုင်း
ဟောပြီး အာဠဝကဘီလူးက စတုတ္ထအပိုင်းကို ဖြည့်စွက်
ပြီး လျှောက်ထားတယ်....။

(က) ဒိဗ္ဗာယုကော ဟောတု အယံ ကုမာရော၊
တုဓဉ္စ ယက္ခ သုခိတော ဘဝါဟိ။
အဗျာဓိတာ လောကဟိတာယ တိဋ္ဌထ။

ဤ ရှေ့ ၃-ပိုင်းကို မြတ်စွာဘုရား ဟောပြီးသော
အခါ အာဠဝကဘီလူးက-

အယံ ကုမာရော သရဏံ + မုပေတိ ဗုဒ္ဓံ။ ။ ဟူ၍
စတုတ္ထအပိုင်းကို ဖြည့်ပေးတယ်။

၃၂၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အနက်ပြန်ကြရအောင်....။

(မြတ်စွာဘုရား) (၁) အယံ ကုမာရော = ဤ အာဠဝက မင်းသားကလေးသည်။ ဒီဃာယုကော = အသက်ရာကျော်ရှည်သည်။ ဟောတု = ဖြစ်စေ။

(၂) ယက္ခ = အာဠဝကဘီလူး....။ တုဝဉ္ဇ = သင်္ဃလဲ ဝဲ။ သုခိတော = ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်း ရှိသည်။ ဘဝါဟိ = ဖြစ်စေ။

(၃) တုမှေ = သင်တို့နှစ်ဦးသားစလုံး။ လောကဟိတာယ = လောက၏ အစီးအပွားအလို ၄၁။ အဗျာဓိတာ = အနာရောဂါ ကင်းစင် ကြကုန်လျက်။ တိဋ္ဌထ = ကြံ့ကြံ့ခိုင်ကျည် တည်နိုင်ကြစေ။

(အာဠဝကဘီလူး) အယံ ကုမာရော = ဤ အာဠဝက မင်းသားကလေးသည်။ ဗုဒ္ဓံ = မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ = ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်း ဖြိုခိုရာဟူ၍။ ဥပေတိ = ဆည်းကပ် သိမှတ်ပါသဘုရား။

(ဤ ပထမဂါထာ ၄-ပိုဒ်တို့တွင် ရှေး ၃-ပိုဒ်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက အာဠဝကဘီလူးနှင့် အာဠဝက မင်းသားကလေးတို့အတွက် မင်္ဂလာ ၃-ချက် ပြုတော်မူတယ်။ စတုတ္ထဂါထာ ပိုဒ်ဖြင့် အာဠဝကဘီလူးက အာဠဝက မင်းသားကလေးအတွက် ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ ခံယူတယ်။ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။ ။ ဓမ္မသရဏဂုံ၊ သံဃသရဏဂုံတို့အတွက်လဲ စတုတ္ထပိုဒ်ကသာ ထူးရမည်

ဖြစ်၍ ပါဠိ(နှင့်) မြန်မာသက်သက် ဆက်၍ ဖော်ပြပါ မည်။)

ဘုရား- (၁) ဒီဃာယုကော ဟောတု အယံ ကုမာရော၊
တုဝဇ္ဇယက္ခ သုခိတော ဘဝါဟိ။
အဗျာဓိတာ လောကဟိတာယ တိဋ္ဌထ။

ဘီလူး- အယံ ကုမာရော သရဏ+မုပေတိ ဓမ္မံ။ ။
(ဘုရား) (၁) ၍ မင်း သား က လေး အသက် ရာကျော် ရှည်ပါစေ။

(၂) အာဠဝကဘီလူး....၊ သင်လဲပဲ ကာယိက၊ စေတသိက သုခနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပါစေ။

(၃) သင်တို့နှစ်ဦးသား အနာရောဂါ ကင်းကြ လျက် လောက အစီးအပွား အလို.၄၁ ကြံ.ကြံ.ခိုင် ကျည် တည်ကြပါစေ။

(ဘီလူး) ၍ အာဠဝက မင်းသား ကလေးသည် မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်တန်ထင်ပေါ် တရား တော်ကို ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်း မှီခို ရာဟူ၍ ဆည်းကပ် သိမှတ်ပါသဘုရား။

ဘုရား- (၂) ဒီဃာယုကော ဟောတု အယံ ကုမာရော၊
တုဝဇ္ဇယက္ခ သုခိတော ဘဝါဟိ။
အဗျာဓိတာ လောကဟိတာယ တိဋ္ဌထ။

ဘီလူး- အယံ ကုမာရော သရဏ+မုပေတိ သံသံ။ ။
(ဘုရား) (၁) ၍ မင်းသားကလေး အသက် ရာကျော်ရှည်ပါစေ။

(၂) အာဠဝကဘိလူး....၊ သင်လဲဝဲ ကာယိယ၊ စေတသိက သုခနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ဂါစေ။

(၃) သင်တို့နှစ်ဦးသား အနာရောဂါ ကင်းကြ လျက် လောက အစီးအပွား အလို.၄၁ ကြံ.ကြံ. နိုင်ကျည် တည်ကြပါစေ။

(ဘိလူး) ဤ အာဠဝက မင်းသားကလေးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သာဝကသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်း ခြိခိုရာဟူ၍ ဆည်းကပ် သိမှတ်ပါသဘုရား။

ပထမ ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ၊ ဒုတိယ ဓမ္မသရဏဂုံ၊ တတိယ သံဃသရဏဂုံ ဆောက်တည်ခြင်းကိစ္စ ပြီးပြီ။

ရှေးအစဉ်အလာ

ဤအရာ၌ အာဠဝကဘိလူးက မင်းသားကလေး အတွက် “မြတ်စွာဘုရားကို (ပ)၊ တရားတော်ကို (ပ)၊ သံဃတော်ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ် သိမှတ် ပါ၏”ဟု ဆိုတဲ့အတွက် အာဠဝက မင်းသားကလေး သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာ တစ်ယောက် ဖြစ်သွား နိုင်သလား ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား-ယခု ချက်ချင်းတော့ မင်းသားကလေး အနေဖြင့် ဘာမှ မသိတတ်သေးလို သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာတစ်ယောက် မဖြစ်သေးပါ။ နောင်အခါ မင်းသားကလေး သိ ကြား လိမ္မာလာတဲ့ အချိန်ကျတော့ ဆွေများမျိုးများက-

“မောင့်ကို ငယ်စဉ် အာဠဝကဘိလူးကြီး ကိုယ် တိုင်က ဤသို့ ဤသို့ ဆို၍ ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ၊ ဓမ္မသရဏဂုံ၊

သံဃသရဏဂုံ၊ ခံပေးထားခဲ့တယ်။ အမောင်သည်
ငယ်စဉ်ကတည်းကိုက သရဏဂုံတည်ခဲ့တယ်....”။

အဲဒီလို ပြောကြလိမ့်မယ်။ ပြောကြတဲ့အခါ မင်းသား
ကလေးကသိကြားလိမ့်မ္မားပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလက်ခံ
လိမ့်မယ်။ အဲဒီလို လက်ခံလာတဲ့အခါ ဘုရားရှိရာသွား၍
သရဏဂုံဆောက်တည် မနေရတော့ဘဲ သရဏဂုံတည်တဲ့
ဥပါသကာ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ (မြတ်စွာ ဘုရား
လက်ထက်တော်တုန်းက ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးရဲ့သား
ဗောဓိမင်းသား ဝတ္ထုကို ထောက်ရပါမည်။ မဇ္ဈိမ
နိကာယ်၊ ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ် ပါဠိ အဋ္ဌကထာကို
ရှုပါ။)

ဘုရားလက်ထက်တုန်းက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တွေလိုပဲ
ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေလဲပဲ သားငယ် သမီးငယ်
မွေးဖွားပြီး ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်သော အခါ
“ဒေါ်ဋ္ဌာကရဏ၊ နာမကရဏ ပုခက်တင်မင်္ဂလာ
ကင်ပွန်းတပ်မင်္ဂလာ” ပြုကြတဲ့အခါ မိဘဆွေမျိုးတို့က
ကလေးအတွက် အာဠာကဘီလူးလိုပဲ သရဏဂုံခံတတ်
ကြသည်ကို ဗဟုသုတအဖြစ် မှန်ယူကုန်ရာ၏။

ဟတ္ထက အာဠာက မည်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရားက အာဠာက မင်းသားကလေးကို
လက်တော်၌ ခံထားပြီး အဖြည့်ခံ ၃-ဂါထာ ရွတ်ဆို၍
လည်းကောင်း၊ အာဠာကဘီလူးက စတုတ္ထဝိဒ္ဓိ ၃-ကြိမ်
ဖြည့်စွက် ရွတ်ဆို၍လည်းကောင်း မင်္ဂလာပြု သရဏဂုံ
ခံ၍ ပြီးလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားရှင်က-

တဘိယဏကြိမ်

“ဣမံ ဝနေတော ပုန မ မေဝ ဒေထ။ ဤ မင်းသား
ကလေးကို ချမ်းသာစွာ ကြီးပြင်းစေပြီး ငါဘုရား
အားသာ ပြန်ပေးကြ”

ဟု မိန့်တော်မူပြီး မင်းသားကလေးကို မင်းချင်း
ယောက်ျား (မင်းမှုထမ်း) တို့ရဲ့ လက်ထဲသို့ ထည့်ပေး
လိုက်တယ်။ ဤသို့လျှင် ထိုမင်းသားကလေးသည် အာဠဝီ
ပြည်ရှင် အာဠဝက မင်းကြီးရဲ့ သားတော် ဖြစ်၍
အာဠဝက ဟူသော မူလအမည်ရင်းပေါ်မှာ ထပ်၍
မင်းချင်းတို့လက်မှ အာဠဝကဘိလူး၏ လက်သို့လည်း
ကောင်း၊ အာဠဝကဘိလူး၏ လက်မှ မြတ်စွာဘုရား၏
လက်သို့လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ လက်တော်မှ
မင်းချင်းတို့ လက်သို့လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့်ရောက်
သောကြောင့် “ဟတ္ထက အာဠဝက” မင်းသားဟု
နောင်အခါတွင် အမည်တွင်တယ်။

မြိန်မြိန်ညံ သာဓုသံ

မင်းသားကလေးကို မင်းမှုထမ်းများက ဝမ်းပန်း
တသာ ထမ်းပြီးတော့ အာဠဝီပြည် ပြန်ကြတဲ့အခါ
လမ်းမှာတွေ့မြင်ကြတဲ့ လယ်သမား ယာသမား တော
အလုပ်သမားတို့က-

“ကိံ ယက္ခေည ကုမာရံ အတိဒဟရတ္တာ န ဣစ္ဆိ။
အမောင်တို့.... ဘယ့်နှယ်လဲ၊ အာဠဝကဘိလူးက
မင်းသားကလေးကို သိပ်ငယ်တဲ့အတွက် အလိုမရှိဘူး၊
မစားချင်ဘူး လို့ ပြောလိုက်သလား” ဤသို့ မေးကြ
တဲ့အခါ မင်းမှုထမ်းများက-

တတိယအကြိမ်

“မာ ဘာယထ၊ ခေမံ ကတံ ဘဂဝတာ= အမောင်တို့....၊ မကြောက်ကြနှင့်တော့၊ မြတ်စွာ ဘုရားက တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး အေး မြ ဘေး ပအောင် ပြုတော်မူအပ်လေပြီ။ (မြတ် စွာ ဘုရား ရောက်နေတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကြောင့် ဟောဒီ မင်းသားကလေး အသက်ဘေး ကင်းဝေးလွတ် မြောက်လာတယ်” လို့ အားလုံး အကြောင်းအရာ ကို ပြန်ကြား ပြောဆိုကြတဲ့အခါ-

“သာဓု သာဓု” ဆိုတဲ့ ကောင်းချီး သံကြီး အာဠဝိတစ်ပြည်လုံး ဂယက်ရိုက်ပြီး အာဠဝကဘီလူး ထံမှောက် ရောက်သွားတယ်။

အာဠဝကဘီလူးလဲဲ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဆွမ်းခံဝင်ချိန် ရောက်လတ်သောအခါ မြတ်စွာ ဘုရား၏ သ ပိတ် သက်န်းကို ယူဆောင်၍ လမ်းခရီး တစ်ဝက်ရောက် အောင် မြတ်စွာဘုရားကို လိုက် ပါပို့ ဆောင် ပြီး မှ မိမိ၏ ဘုံဗိမာန်သို့ ပြန်သွားတယ်။

အာဠဝကသုတ္တန်ကို တစ်ဖန်ဟောခြင်း

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠဝိပြည်တွင်း၌ ဆွမ်းခံကြွတော်မူပြီး ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးလတ်သောအခါ မြို့တံခါးဝဝယ် ဆိတ်ငြိမ်ရာ တစ်ခုသော သစ်ပင်ရင်း ခင်းထားအပ်သည့် မြတ်သော ဘုရားနေရာ၌ ထိုင်နေ တော်မူတယ်။ ထိုအခါ မှူးမတ်ဗိုလ်ပါ အပေါင်းနှင့်တကွ အာဠဝက မင်းကြီးသည်လည်းကောင်း အာဠဝိ ပြည်သူ ပြည်သားတို့သည် လည်းကောင်း တစ် ပေါင်း တည်း

စုရုံးကြ၍ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက် ရှိခိုး ဝန်းရံနေထိုင်ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို-

“ကထံ ဘန္တေ ဝေံ ဒါရဏံ ယက္ခံ ဒမယိတ္ထ။
ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....၊ အရှင်ဘုရား
တို့သည် ဘယ်လိုနည်းနဲ့ ဤသို့ ကြမ်းတမ်းရက်စက်သော
ဘီလူးကို ဆုံးမချေချွတ်တော် မူကြပါသနည်းဘုရား”
ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားကြတယ်။

မင်းနှင့် တကွ သော ထိုအာဠဝိ ပြည်သူပြည်သား
လူများအပေါင်းအား မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠဝက
ဘီလူး၏ စစ်ထိုးမှုက တရားဦး စ တော်မူကာ- “ဤသို့
ဤပုံ လက်နက်မိုး ကိုးမျိုးကို ရွာသွန်းစေခဲ့လေပြီ၊ ဤသို့
ဤပုံ ကြောက်မက်ဖွယ်ကို ပြုခဲ့လေပြီ၊ ဤသို့ဤပုံ ငါဘုရား
ကို ပြဿနာမေးလျှောက်ခဲ့လေပြီ၊ ထိုဘီလူးအား ငါ
ဘုရားသည် ဤသို့ ဤပုံ ပြဿနာကို ဖြေကြား တရား
ဟောခဲ့လေပြီ” ဟု အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ညွှန်ပြ
တော်မူကာ ရှေးဖော်ပြရာပါ ၁၂-ဂါထာ ရှိသော
အာဠဝက သုတ္တန်ကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ဟောကြားတော်
မူတယ်....။

အကျွတ်တရား ရရှိကြခြင်း

အကျွတ်တရား ရကြပုံကို အဋ္ဌကထာ၌- ‘ကထာ-
ပရိယောသာနေ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနံ ဝုဿ-
ဘိသမယော အဟောသိ။

သာဓဝေါ=နှလုံးပျော့ပျောင်း သူတော်ကောင်း
တို့....။ ကထာပရိယောသာနေ= ဓမ္မကဏာ ဒေသနာ
နိဂုံး ဆုံးသောအခါ၌။ စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနံ=

သတ္တဝါပေါင်း (၈၄၀၀၀) ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ အား။ ဓမ္မာဘိသမယော = သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းသည်။ အဟောသိ = ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

(ဒီ တရားပွဲမှာ အာဠဝိပြည်သူ ပြည်သားပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိ မြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြတယ်။)

ဒေဝတာဗလိ အမြဲပူဇော်ကြခြင်း

ထိုနောက် အာဠဝကမင်းနှင့် တကွသော အာဠဝိ ပြည်သူပြည်သား လူအများတို့သည် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း ၏ ရှိရင်းစွဲ နတ်ကွန်းဗိမာန်၏အနီး၌ အာဠဝက ဘီလူး အတွက် နတ်ကွန်းဗိမာန် အသစ် တည်ဆောက်ကြပြီး ပန်း နံ့သာ အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဒေဝတာဗလိကို အမြဲတစေ ဖြစ်စေကြတယ်။

အနာဂါမ်အရိသာ ဖြစ်ခြင်း

အာဠဝကမင်းသားကလေးကိုလည်း သိကြား လိမ္မာ သော အရွယ် (၁၆-နှစ် ၁၇-နှစ်လောက်အရွယ်) သို့ ရောက်သောအခါ "သင် မင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရား ကို ဖို့၍ အသက်ရှင်မှုကို ရခဲ့တယ်။ ချစ်သား... သွားပါ လော့။ မြတ်စွာဘုရားကိုသာလျှင်လည်းကောင်း၊ ရဟန်း သံဃာ ကို လည်း ကောင်း ဆည်းကပ် လုပ်ကျွေးပါ လော့" ဟု လည်း တော်၊ မယ်တော်၊ ဆွေတော် မျိုးတော်တို့က ပြောဆိုကြကာ မြတ်စွာဘုရား ထံကော် သို့ ပို့သ စေလွှတ်ကြတယ်။ မင်းသား ကလေးသည် မြတ်စွာဘုရားကို လည်း ကောင်း၊ ရဟန်း သံဃာ ကို

လည်းကောင်း၊ ဆည်းကပ် ပြုစု လုပ်ကျွေးကာ တရား နှလုံး ကျင့်သုံး ပွားများ၍ မကြာမြင့်မီပင် အနာဂါမ် အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိကာ ပိဋကတ်သုံးပုံ အလုံးစုံ သော ဘုရားစကားကို သင်ကြား တတ်မြောက်ကြပြီး လျှင် သီတင်းသည် ဥပါသကာ (၅၀၀) ငါးရာ အခြံအရံ ရှိသူ ဖြစ်လေသည်။

တေဒဂ်ဒွေထူး ရရှိခြင်း

တစ်နေ့သ၌ ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည် ဥပါသကာ ငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားထံ တော်သို့ သွားရောက်၍ ရိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက အလွန်ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့လှပသော ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်၏ ပရိသတ်ကို တွေ့မြင်တော်မူရ၍ “ချစ် သား အာဠဝက....၊ သင်၏ ပရိသတ်ကား များလှ၏၊ သင်ချစ်သားသည် ထိုပရိသတ်ကို အဘယ်သို့ သင်္ဂြိုဟ် ချီးမြှင့်သနည်း” ဟု မေးတော်မူလေလျှင် ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်က မြတ်စွာဘုရားကို-

“မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော်သည် စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းမှ နှစ်သက်အားရ ရှိမည့်သူကို စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း = ဒါနဖြင့် သင်္ဂြိုဟ် ချီးမြှင့်ပါသည် (၁)။

ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားမှ နှစ်သက်အားရ ရှိမည့်သူကို ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားခြင်း = ပိယ ဝါစာဖြင့် သင်္ဂြိုဟ် ချီးမြှင့်ပါသည် (၂)။

ကိစ္စ ကြီး ငယ် ဖြစ်ပေါ်လာသော် ထိုကိစ္စ ကြီး ငယ်ကို ပြီးမြောက်အောင် စောင့်ရှောက်ရွက်ဆောင် ပေးမှ နှစ်သက်အားရ ရှိမည့်သူကို ဖြစ်ပေါ်လာ သောကိစ္စ ပြီးမြောက်အောင် ရွက်ဆောင်ပေးခြင်း= အတ္ထစရိယာဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၃)။

ကိုယ်တူထားမှ နှစ်သက်အားရ ရှိမည့်သူကို ကိုယ် တူထားခြင်း = သမာနတ္ထတာဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ပါ သည် (၄)'' ဟူ၍ ဖြေကြား လျှောက်ထားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထို အကြောင်းကို အစွဲပြု၍ နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန် ကျောင်း တိုက် တော်၌ နေတော်မူစဉ် ဥပါသကာတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး၌ နန္ဒရ၌ ထားတော်မူလတ်လျှင် ဤ ဟတ္ထကာဠာက သီတင်းသည် ကို-

''တေဒဂုံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ ပရိသံ သင်္ဂဟန္တာနံ ယဒိဒံ ဟတ္ထကော အာဠာကော။

ရဟန်းတို့.... (ဒါန၊ ဝိယဝါစာ၊ အတ္ထစရိယာ၊ သမာနတ္ထတာ ဟူသော) သင်္ဂဟဝတ္ထု လေးပါး တို့ဖြင့် မိမိ၏ ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက်ကြသည့် ငါ ဘုရား၏ တပည့် သာဝက ဥပါသကာ တို့ တွင် ဟတ္ထကာဠာက သီတင်းသည်သည် အသာဆုံး အမြတ် ဆုံး ဖြစ်ပေ၏''

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ ပရိသသင်္ဂဟန= ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက်သော အရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ''တေဒဂ်'' ရာထူး၌ ထားတော်မူသတည်း-။

နိဂုံး

ဤသို့လျှင် အနုပုဗ္ဗဂန္ထိရ = အစဉ်အတိုင်း နက်နဲခြင်း သဘောရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ အနုတ္တရောပုရိသ-ဒမ္မသာရထိ - ခေါ်သည့် အာဠဝကတို့လို မယဉ်ကျေးသော လူယောကျ်ား နတ်ယောကျ်ား သတ္တဝါများကို ယဉ်ကျေးအောင်ပြု ဆုံးမမှုဝယ် အတုမရှိ လွန်မြတ်တော်မူဘိသည့် အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိ = ဘုရားဂုဏ်ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေတတ်သည့် အာဠဝက သုတ္တန် တရား ဒေသနာတော်မြတ်ကို ကြားနာရခြင်း = ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ သရဏဂုံ သီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးရခြင်း = သီလမယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ပရိဝါရဒါနဖြစ်သည့် ပရိက္ခာရ ဒါန နိဗဒ္ဓ ထာဝရ အရောဂျဒါန ဇီဝိတဒါန ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ဤသို့ပေါင်းအပ် များမြတ်သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်တရား တော်မြတ်ကို မပင်မပန်း ချမ်းသာလွယ်ကူသော သုခ ပဋိပဒါ အကျင့်ပဋိပတ်၊ လျင်မြန်သော ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်၊ ခိပ္ပါဘိည ရည်သန်တောင့်တရင်းရှိကြသော မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အကျွန်ုပ်တို့ တရားဟောပုဂ္ဂိုလ် တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုတို့ မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ ထို နောက်ဆုံးဘဝ ပရိနိဗ္ဗာန စုတိစိတ်မှ အခြားမဲ့ ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ၊ ယေဇနိ၊ ဂတိ၊ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ၊ သတ္တာဝါသ၊ သတ္တ

နိကာယ၌မှာမှ ရုပ် နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာတရားကို တစ်ဖန်အသစ် မဖြစ်ခြင်း တည်းဟူသော အနုပ္ပါဒနိရောဓ=အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရ ပါစေကုန်သတည်း.....။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ် စီ စံ ရ သ ဖြင့် က မ္မ ဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသရာ မီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေ ကုန်သတည်း.....။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အာဠဝကသုတ္တန် တရားတော်
မြိုးမြိုး

တတိယအကြိမ်

ဝိမ္ဗိကာ သုတ္တန် တရားတော်

[ခန္ဓာကိုယ်၌သာ တရားရှာ၍ အကျွတ်တရား
ရကြစေရန် ရည်သန်ဟောကြားခြင်း။]

တရားဦး ဘုရားရှိခိုး

ဗုဒ္ဓေါ သော ဘဂဝါ ဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
ဒန္တော သော ဘဂဝါ ဒမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
သန္တော သော ဘဂဝါ သမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
တိဏ္ဍော သော ဘဂဝါ တရဏာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
ပရိနိဗ္ဗုတော သော ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဓမ္မံ
ဒေသေတိ။ ။

သော ဘဂဝါ= ထို ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရား
သည်။ ဗုဒ္ဓေါ= ကိုယ်တော်ကပင် သစ္စာလေးပါး မြတ်
တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူပြီး ဖြစ်၍။
ဗောဓာယ = ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ ကိုယ်တော် ထပ်တူ
သိမြင်ကြပါစေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ= နေ့စဉ်လေးနက် ဓမ္မစက်
ကို။ ဒေသေတိ= ကရုဏာရှေ့ထား ဟောကြားတော်
မူပါပေ၏။

သော ဘဂဝါ= ထို ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရား
သည်။ ဒန္တော= ဣန္ဒြေခြောက်ပါး တရား ငြိမ့်လေး
ကိုယ်တော် တိုင် ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးဖြစ်၍ သာလျှင်။
ဒမထာယ= ရှစ်သောင်းကုဋေ ဗိုလ်ခြေလူတို့ ကိုယ်တူ

---

(၁) မ၊ ၁၊ ၂၂၈-မျက်နှာ။ မ၊ ၂၊ ၄၀-နှာ။

ကပ္ပိယအကြိမ်

မနှေး ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ ကြစေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ= နေ့စဉ် လေးနက် ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ= ကရုဏာရှေ့ထား ဟောကြားတော်မူပါပေ၏။

သော ဘဂဝါ=ထို ဘုန်းတော် သခင် ရှင်ပင်ဘုရား သည်။ သန္တော=ကိုယ်တိုင်ကပင် ကိလေသာဟူ အပူ ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းပြီး ဖြစ်တော် မူ၍ သာလျှင်။ သမထာယ=ကိုယ်တော် ထပ်ထူ ခိုင်ခိုင်လူတို့ အပူခပ် သိမ်း အေးငြိမ်းရန် အလိုငှာ။ ဓမ္မံ= နေ့စဉ်လေးနက် ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ= ကရုဏာရှေ့ထား ဟောကြား တော်မူပါပေ၏။

သော ဘဂဝါ= ထို ဘုန်းတော် သခင် ရှင်ပင်ဘုရား သည်။ တိဏ္ဍော= သံ သ ရာ န က် ဝှမ်း ဆရက်ကြမ်းကို ကူးသန်းထုတ်ချောက် ကိုယ်တော်တိုင်ရောက်တော်မူပြီး ဖြစ်၍သာလျှင်။ ကရုဏာယ=ဝေနေယျများစွာ သတ္တဝါ တို့ ကိုယ်တော် ထပ်ထူ နိဗ္ဗူသာဝှမ်း မှာဘက်ကမ်းသို့ ကူးသန်းထုတ်ချောက် ရောက်ကြပါစေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ= နေ့စဉ်လေးနက် ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ=ကရုဏာ ရှေ့ ထား ဟောကြားတော်မူပါပေ၏။

သော ဘဂဝါ= ထို ဘုန်းတော် သခင် ရှင်ပင်ဘုရား သည်။ ပရိနိဗ္ဗူတော=ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရပ်သိမ်း ကိုယ်တော်တိုင် အေးငြိမ်းပြီးဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာနာယ= ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ ကိုယ်တော် ထပ်ထူ အေးငြိမ်းကြ စေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ= နေ့စဉ် လေးနက် ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ= ကရုဏာရှေ့ထား ဟောကြားတော်မူ ပါ ပေ၏။

၃၃၈   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဝဇ္ဇိကသုတ်အဋ္ဌကထာမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးယင် ဒီဂုဏ်တော်တွေကို အာရုံပြုပြီး ရှိခိုးရမည်လို့ တိုက်ရိုက် မော်ပြထားတယ်။ ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ချီးကျူးပြီး ရှိခိုး တဲ့ ထောမနာပဏာမပါ။ ယင်းအဋ္ဌကထာမှာ လာတဲ့ အတိုင်း-

“ကိုယ်တော်တိုင် သစ္စာလေးပါး တရားကို သိမြင်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေကို ကိုယ်တော်ထပ်တူ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြား ထင်ထင် သိမြင်ကြစေရန် အလိုငှာ လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က ဣန္ဒြေမြောက်ပါး ကိုယဉ်ကျေးအောင်ဆုံးမတော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျ သတ္တဝါတွေကို ကိုယ်တော်ထပ်တူ ယဉ်ကျေးကြ စေရန် အလိုငှာလည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းပြီး ဖြစ်၍ ကိုယ်တော်ထပ်တူ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ ကိလေ သာဟူ အပူခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းကြစေရန် အလိုငှာ လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က သံသရာနက်ရှိုင်း တစ်ဖက်ကမ်း ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်အောင် ကူးမြောက်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေ ကို ကိုယ်တော်ထပ်တူ သံသရာ၏ တစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် ကူးသန်းနိုင်ကြစေခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရုပ်သိမ်း ကိလေသာမီး ငြိမ်းအေး တော်မူပြီးဖြစ်၍ ကိုယ်တော်ထပ်တူ ဝေနေယျ သတ္တဝါတွေ ကိလေသာဟူ အပူမီးငြိမ်းကြ အေး ကြပါစေခြင်းငှာ လည်းကောင်း ဤသို့သော

မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလ
ကြာအောင် တရားတော်ကို ဟောကြား တော်မူ
သော မြတ်စွာဘုရားပါတကား။”

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို ချီးကျူးလျှင်
ထောမနာပဏာမ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ယင်းသို့ လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလကြာအောင် တရား
ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဘုရားသဗ္ဗညုကိုယ်တော်မြတ် သာဝတ္ထိ
ပြည်မွန် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ကိန်းအောင်း မွေ့
လျော် နေတော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူထားနိုင် ကြစေရန်
သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့က-

“ကေံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတ-
ဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ=တစ်ချိန်ကမြတ်စွာ
ဘုရား သာဝတ္ထိ ပြည် မွန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်း
အောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူခိုက် ဖြစ်တယ်” ဤကဲ့သို့
ဒေသနာနိဒါန်း ပျိုးပေးတော်မူခဲ့ကြပါတယ်။

တစ်ဖန် ဆက်၍ အာရုံယူကြရန်ကို-

“တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ကုမာရ-
ကဿပေါ အန္ဓဝနေ ဝိဟရတိ= ထိုအခါ အရှင်
ကုမာရကဿပမထေရ်သည် အန္ဓဝန်တောအုပ်၌ တရား
အလုပ် အားထုတ်နေတော်မူခဲ့ ဖြစ်ပေ၏” ဟု ဒေသနာ
နိဒါန်း ပျိုးပေးတော်မူကြတယ်။

အရှင်ကုမာရကဿပ၏ စေဒနိဒ္ဒာ ဆုတောင်း

အရှင်ကုမာရ ကဿပသည် လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာ
တစ်သိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူ၍
တစ်ချိန်မှာ ကိုယ်တော် သာသနာတော်အတွင်း၌ ဥပမာ

အမျိုးမျိုး၊ အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုး ဖော်ပြပြီး ဆန်းဆန်း ကြယ်ကြယ် တရားဟောတဲ့နေရာမှာ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးလို့ ရဟန်းတော်တစ်ပါးကို တေဒဂ် ခွဲထူး ချီးကျူးတဲ့ပွဲကြီး ကျင်းပနေခိုက်မှာ (သူဌေးသား တစ်ယောက်)* ဗေဒင်သုံးပုံ တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်တဲ့ ပုဏ္ဏားလုလင်တစ်ယောက် အဲဒီ တရားပွဲမှာ တရားနာပရိသတ် တစ်ယောက်အနေနဲ့ ပါရှိခဲ့တယ်။

ထိုအခါ “စိတြကထိက” လို့ ခေါ်တဲ့ ဆန်းဆန်း ကြယ်ကြယ် တရားဟောတဲ့ နေရာမှာ အသာဆုံးဆိုတဲ့ “တေဒဂ်” ခွဲထူးကို သူလိုချင်တာနဲ့ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့ကို သူ့အိမ်သို့ ပင့်ပြီးတော့ မိမိရဲ့ အိမ်မှာ အဆင်အသွေး အမျိုးမျိုး ဆိုးထားတဲ့ အဝတ်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်တဲ့၊ ရတနာ အမျိုးမျိုး တို့ဖြင့် မြယ်လယ်အပ်တဲ့ မဏ္ဍပ်ကြီး တည်ဆောက်ပြီး နေရာအလှပေးလှူ မွန်မြတ်တဲ့ ဆွမ်း ခဲဖွယ် ဘောဇဉ် အလှူ ပေးလှူပြီး-

အဟမ္မိ ဘဂဝါ အနာဂတေ ကေဿ ဗုဒ္ဓဿ အယံ ထေရောဝိယ စိတြကထိ သာဝကော ဘဝေယျံ=မြတ်စွာ ဘုရား၊ တပည့်တော်လဲ နောင်အခါဝယ် တစ်ဆူဆူ သော ဘုရားရှင် လက်ယက်တော်၌ ဤ မထေရ်မြတ် ကဲ့သို့ ဆန်းကြယ်စွာ တရားကို ဟောကြားသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့အနက် “တေဒဂ်” ခွဲရသော တပည့်သာဝက ဖြစ်ရ

* အရှင်ကုမာရကဿပ အလောင်းသည် အဋ္ဌကထာ အလိုသော် သူဌေးသား၊ အပဒါန ပါဠိတော်အလို ဗေဒင်သုံးပုံဆောင် ပုဏ္ဏား လုလင်။ ဤသို့ အဆိုကွဲလျက်ရှိသည်။ (မ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ မျက်နှာ ၂၇) (ဒ၊ ၄၊ အပဒါန ၂၊ ၁၂၅)။

ပါစေသားဟု ဆုတောင်းတဲ့အခါ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ
ဘုရားက ရဟန်းတော်တို့အား ဤသို့ မိန့်တော်မူတယ်။

ပဿထေ + တံ ဒီဇေရံ၊ ပဒုမာနနလောစနံ။

ရဟန်းတို့.... ပဒုမ္မာကြာချပ် အတူစင်ကြယ်တဲ့
မျက်နှာ၊ စင်ကြယ်တဲ့ မျက်လုံးရှိတဲ့ ဤ အမျိုးကောင်း
သား ပုဏ္ဏားကလေးကို စိုက်စိုက် စူးစူး ကြည့်ထား
လိုက်ကြစမ်း။

ဝီတိ ပါမောဇ္ဇ ဗဟုသံ၊

သမုဂ္ဂတ တနူရဟံ။

ဟာသမ္ပိတ ဝိသာလက္ခံ၊

မမ သာသန လာလသံ။ ။

သူ့ကို ကြည့်လိုက်ကြစမ်း၊ သူ့တစ်ကိုယ်လုံးဟာ
“ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာအား ဆွမ်းလှူရပါ
ပကော” လို့ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်တဲ့ ဝီတိ
ပါမောဇ္ဇတွေ ကြက်သီးမွေးညှင်းတွေထလို မျက်နှာ
လေးကို ကြည့်ကြစမ်း၊ မျက်နှာလေးက ပြုံးလို့၊
မျက်လုံးကလေးကလဲ ဝိုင်းဝိုင်းစက်စက်နဲ့ ငါဘုရား
ရဲ့ သာသနာကိုတင့်တယ်စေတတ်တဲ့ အမျိုးကောင်း
သား ဒီပုဏ္ဏားကလေးကို စိုက်စိုက်စူးစူး ချစ်သားတို့
ကြည့်ကြစမ်း။ သူဟာ သူဟာ ဝိစိတ္တကထိကလို့
ခေါ်တဲ့ ဥပမာအမျိုးမျိုးပေး၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုး
ပေးပြီး တရားဓမ္မ“ဟောပြောတဲ့ နေရာမှာ အသာဆုံး
“တေဒဂ်” ရာထူးကို ဆုတောင်းတယ်။ ဟောင်းတဲ့
အတိုင်းလဲပဲ-

၃၄၂ . တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သတသဟဿိ+တော ကပ္ပေ၊
ဩက္ကာက ကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမောနာမ ဂေါတ္ထေန၊
သတ္တာ လောကေ ဘဝိဿတိ။ ။

ဘိက္ခဝေ= ရဟန်း တော်များ အို- ချစ် သား တို့။
ဣတော= ဤကမ္ဘာမှ။ သတသဟဿေကပ္ပေ= နောင်
လာလတ္တံ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌။ ဩက္ကာက ကုလ-
သမ္ဘဝေါ= ဩက္ကာကမင်းမျိုး၌ဖြစ်သော။ ဂေါတ္ထေန=
အနွယ်အားဖြင့်။ ဂေါတမော နာမ= ဂေါတမ အမည်
ရှိသော။ သတ္တာ=လူနတ်တို့၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။
လောကေ=သတ္တလောက၌။ ဘဝိဿတိ=ပွင့်ပေါ်တော်
မူလတ္တံ့။ (ယနေ့မှ နောင်ကမ္ဘာတစ်သိန်း လွန်မြောက်
လိုရှိယင် ဩက္ကာကရာဇ် မင်းမျိုး၌ အနွယ်တော်ဝံသ
ဂေါတမအမည်ရှိတဲ့ ဘုရား ပွင့်တော်မူလိမ့်မည်)။

တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာ ဒေါ၊
ဩရသော ဓမ္မနိဗ္ဗိတော။
ကုမာရ ကဿပေါ နာမ၊
ဟေဿတိ သတ္တု သာဝကော။ ။

တဿ= ထိုဂေါတမ မြတ်စွာ ဘုရား၏။ ဓမ္မေသု=
ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့၌။ ဒါယာဒေါ=
အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အမွေခံနိုင်သော။ ဩရသော=
တရားရင်နှစ် ဖွားမြင်လစ်သော။ ဓမ္မနိဗ္ဗိတော=မြတ်စွာ
ဘုရား၏ တရားတော်ဖြင့် ဖန်ဆင်းအပ်သော။ ကုမာရ-
ကဿပေါ နာမ= ကုမာရကဿပ အမည် ရ သော။
သတ္တု=မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကော=တပည့်သာဝက
သည်။ ဘဝိဿတိ=ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဝိစိတ္တပုပ္ဖဒုဿာနံ=ရတနာနဉ္စ ဝါဟသာ။

ဝိစိတ္တကထိကာနံ သော၊ အဂ္ဂတံ ပါပုဏိဿတိ။ ။

ဘိက္ခဝေ= ရဟန်းတော်များ အို- ချစ် သား တို့၊
သော=ထို ပုဏ္ဏား လုလင်သည်။ ဝိစိတ္တပုပ္ဖဒုဿာနဉ္စ=
ဆန်းကြယ်သောပန်း၊ ဆန်းကြယ်သော အဝတ်တို့၏
လည်းကောင်း။ ရတနာနဉ္စ=ရ တ နာ တို့ ၏ လည်း
ကောင်း။ ဝါဟသာ=လှူဒါန်းရတဲ့စေတနာ အာနုဘော်
ကြောင့်။ သော = ထို ကုမာရကဿပ ရ ဟန်း သ ည့်။
ဝိစိတ္တကထိကာနံ= ဆန်းကြယ်စွာ တရားစကား ဟော
ကြားကြသော ရဟန်းတို့အနက်။ အဂ္ဂတံ= အသာဆုံး
အမြတ်ဆုံး “တေဒဂ်” ဘွဲ့ခံ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၏ အဖြစ်သို့။
ပါပုဏိဿတိ= ရောက်ပေလိမ့်မည်။

ဤကဲ့သို့ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ဗျာဒိတ်ပေးတော်
မူခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ပဒုမုတ္တရဘုရားထံမှာ ဗျာဒိတ်ခံခဲ့တဲ့
ပုဏ္ဏားလုလင်ဟာ-

တေန ကမ္မေန သုကတေန၊
စေတနာ ပဏိဗိဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနသံ ဒေဟံ၊
တာဝတိံ သ+မဂစ္ဆ+ဟံ။ ။

ထိုသို့ လှူဒါန်းခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံနဲ့ စေတနာ
ဆုတောင်းတို့ကြောင့် ပုဏ္ဏား လုလင်ဘဝက စုတိ
ပြတ်ကြွေ သေလွန်တဲ့အခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်
မှာ သွားဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို လှူပြည် နတ်ပြည် အစုန်အဆန် ဘဝခရီး
လည်ရပုံကို အရှင်ကုမာရ ကဿပမထေရ် ရဟန္တာ
ဖြစ်တဲ့အခါ ဘုရားရှင်အား ပြန်၍လျှောက်ထားတယ်။

တတိယအကြိမ်

ဘဝဇာတ်ခုံ

ရဟန္တာအရှင်မြတ်တိုင်း အများအားဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးတဲ့အခါမှာ ဘုရားထံမှောက် မိမိတို့ရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ် တလျှောက်ကို ပြန်ပြီးတော့ လျှောက်ထားလေ့ ရှိကြ တယ်။ အဲဒီ လျှောက်ထားတဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ် တရားဂါထာ များကို အပဒါန် ပါဠိတော်လို့ ခေါ်တယ်။ အရှင် ကုမာရကဿပ အပဒါန်မှာ မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရားအား ပြန်လျှောက်ပုံက-

ပရိဗ္ဗမံ ဘဝါဘဝေ၊
ရင်္ဂမဇ္ဈေ ယထာ နဇော။
သာခမိဂကြဇော ဟုတွာ၊
မိဂိယာ ကုစ္ဆိ+မောက္ကမိံ။ ။

ဘဝါဘဝေ = ငယ်ငယ်ကြီးကြီး ဘဝအသီးသီး၌။
ရင်္ဂမဇ္ဈေ = ပွဲ သဘင် အလယ်၌။ နဇော ယထာ = ကချေသည်ကဲ့သို့။ (ဇာတ်ခုံပေါ်မှာ ကချေသည် တစ်ယောက် လှည့်ပြီး တော့ ကနေသလို) ဘဝါ- ဘဝေ ရင်္ဂမဇ္ဈေ = ငယ်ငယ်ကြီးကြီး ဘဝအသီးသီး တည်းဟူသော ဇာတ်ခုံထဲ၌။ ပရိဗ္ဗမံ-ပရိဗ္ဗမန္တော = လှည့်လည် ကခုန်ရသည်ရှိသော်။ သာခမိဂကြဇော = သာခမည်သော သမင်မင်း၏ သားသည်။ ဟုတွာ = ဖြစ်၍။ မိဂိယာ = သမင်မင်း။ ကုစ္ဆိံ = ဝမ်းသို့။ ဩက္ကမိံ = သက်ခွဲရလေပြီ။

သူ့အဖြစ်သူ ပြန်လျှောက် ထားတဲ့ အခါ "ပုဏ္ဏား လှလင်ဘဝက စုတေလို တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သွား၊ လူ့ပြည်နတ်ပြည် အစုန်အဆန် လှည့်လည်တဲ့ ဘဝခရီး

သည် တစ်ယောက်အနေနဲ့ တစ်ခုသောဘဝမှာ သမင်မျိုး
 မှာသွားပြီး ဖြစ်ရပါတယ်။ သာခမည်တဲ့ သမင်မင်းရဲ့
 သား သွားဖြစ်ရတယ်” တဲ့။ ဒါလောက်ပြောလျှင်ပင်
 ဘုရားလက်ထက်တော်အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်
 တွေက အားလုံးသိကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့
 နိဂြောဓမိဂဇာတ်ကို ဘုရားဟောကြားထားလို့ အထင်
 အရှားရှိနေတဲ့အတွက် “တပည့်တော်သည် သာခသမင်
 မင်း၏ သားဖြစ်၍ သမင်မ၏ ဝမ်းသို့ သက်ခဲ့ရပြီ” ဟု
 ဘုရားထံမှောက် လျှောက်လိုက်လျှင်ပဲ မြတ်စွာဘုရား
 ဟောကြားထားတဲ့ နိဂြောဓမိဂဇာတ်ကို ရဟန်းတော်
 တွေ သတိရ အမှတ်ရပြီးတော့ အကုန်လုံး သရုပ်မြင်
 သွားကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရား နိဂြောဓမိဂဇာတ် ကို
 ဟောရတာကလဲ အရှင်ကုမာရ ကဿပမထေရ်ရဲ့
 မယ်တော်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ဟောရတာ။

နိဂြောဓမိဂဇာတ် ဝတ္ထု

တစ်ခုသော ဘဝမှာ ဘုရားအလောင်းက နိဂြောဓ
 သမင်မင်း ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အခြံအရံ သမင်ပရိသတ် ငါးရာ
 ရှိတယ်။ ဘုရားအလောင်းနဲ့ မလှမ်း မကမ်းမှာလဲ
 ဒေဝဒတ်အလောင်းက သာခသမင်မင်း လို့ ဖြစ်နေ
 တယ်။ သူ့မှာလဲ ရွှေရောင်အဆင်းရှိပြီး ပရိသတ်အခြံ
 အရံ သမင်ငါးရာပဲရှိတယ်။ ထိုစဉ်အခါ ဗာရာဏသီ
 မင်းကလဲ သားစားကြူးတဲ့ မင်းဖြစ်တော့ နေ့တိုင်း
 နေ့တိုင်း တောအလိုက်ထွက်တယ်။ ဇနပုဒ်က လူတွေကို
 နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း လိုက်ခဲ့ရမယ် လို့ ဆင့်ဆင့်ပြီး မင်းမိန့်
 နဲ့ ခေါ်လို့ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း တောခြောက် လိုက်

တတိယအကြိမ်

နေရတဲ့အတွက် မိမိတို့ရဲ့ လယ်ယာအလုပ်ကို မလုပ်ရတော့ “ဒီနည်းနဲ့တော့ မဖြစ်ဘူး၊ ငါတို့အလုပ်ပျက်လှပြီ၊ ဒီတော့ တောထဲက သမင်တွေကို ဥယျာဉ်ကြီး တစ်ခုထဲမှာ ငါတို့ မရောက် အရောက် လှည့်သွင်းကြစို့ရဲ့” ဆိုပြီး ဇနပုဒ်သားတွေ တညီတညွတ် တိုင်ပင်ပြီး တောခြောက်ကြတယ်။

ဥယျာဉ်ကြီးထဲကို သမင်တွေ သွင်းချင်လို့ တဖြည်းတဖြည်း လူတွေ စုစုပြီး လာလိုက်ကြတဲ့အခါ ဒီအထဲမှာ သာသမင်အုပ်ကယ်၊ နိဂြောဓသမင်အုပ်ကယ်၊ ဒီလို သမင်နှစ်အုပ်ကို သူတို့ ဝိုင်းမိရက်သား ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ဖက်က အပေါက်ပေးပြီး အဲဒီ အပေါက်က သမင်တွေသွားအောင် ဝိုင်းပြီး ခြောက်ကြ အော်ကြတော့ သမင်တွေ အပေါက်ရှိရာ သွားကြလို့ ဥယျာဉ်တံခါးဝ ဆီသို့ သဲ့သဲ့ပြီး သွင်းခဲ့ကြသဖြင့် ဥယျာဉ်ထဲလဲ ရောက်ကရာ တံခါးပေါက်ကို ပိတ်လိုက်ကြတယ်။ ပြီးတော့မှ ဗာရာဏသီမင်းကြီးထံ သွားပြီး ငျှောက်ထားကြတယ်။ “နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း တောကစား ထွက် နေ ရ လျှင် ကျွန်တော်မျိုးတို့ရဲ့ လယ်ယာအလုပ်ကို လုပ်ရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဥယျာဉ်တော် အတွင်းမှာ သမင်နှစ်အုပ် သွင်းခဲ့ပါတယ်၊ အလိုတော်ရှိတဲ့နေ့ ထွက်ပြီး တော့ သမင်သား စားနိုင် ဖမ်းနိုင်ပါတယ်” လို့ ငျှောက်ထားကြတယ်။

ဇနပုဒ်ကလူတွေ ပြန်သွားတဲ့အခါ ဗာရာဏသီမင်းကိုယ်တိုင် ဥယျာဉ်တော်အတွင်း သွားကြည့်တော့ သမင်အုပ် ၂-အုပ်ထဲမှာ ယူထပတီ လို့ ခေါ်တဲ့ အကြီးအကဲ

ဖြစ်သော နိဂြောဓသမင်မင်းနဲ့ သာဓသမင်မင်းတို့ကို ကြည့်ပြီး ရှေ့ရောင်အဆင်း ဝါဝင်းတဲ့ အသွေးအရောင် တောက်ပြောင်နေတာကို မြင်တော့ “ဒီသမင်ကြီး ၂-ကောင်အား ငါ ဘေးမဲ့ပေးတယ်၊ ဘယ်သူမှ ဒီ သမင်ကြီးဖြစ်ကောင်ကို မရိုက်ရ မပုတ်ရ မခုတ်ရ မသတ်ရဘူး” လို့ အဲဒီလို အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့တယ်။

ဒီနည်းနဲ့ တစ်နေ့လျှင် တစ်ကောင် တစ်ကောင်ကျ ဝှဲတော်တည်ချိန်ကျယ် လာ လာ ပစ်တယ်။ ဒီတော့ သမင်အုပ်ကြီးထဲမှာ သူလိုချင်တဲ့ သမင်တစ်ကောင်ကို ပစ်တဲ့အခါ အပစ်ခံ အမှန်ခံရတဲ့ သမင်ကလဲ ဒဏ်ရာ ရပြီး ဟိုပြေး ဒီပြေး၊ သူလဲ အင်မတန် ဒုက္ခများတယ်။ တစ်ကောင်ရယ်လို့ ပစ်တဲ့ဟာ လွဲချော်ပြီး နှစ်ကောင်၊ သုံးကောင် စသည် မှန်ချင် မှန်နေတယ်။ သမင်တွေ ဒုက္ခ များကြတယ်။ ဒီတော့ ဘုရားအလောင်း နိဂြောဓသမင် မင်းက သာဓသမင်မင်းကို ခေါ်ပြီးတော့ “သေရမယ့် ဘေး ပြေးမလွတ် အတူတူဖြင့် အများမဆင်းရဲကြစေနှင့် တော့၊ အသင့်အုပ်က ဒီကနေ့ တစ်ကောင်၊ နောက် တစ်နေ့ ငါ့အုပ်က တစ်ကောင်၊ အဲဒီလို တလှည့်စီ တလှည့်စီ တို့သမင်တစ်ကောင်စီ အလှည့်ချပြီး အလှည့် ကျတဲ့သမင်က စဉ်းတီတုံးမှာ သွားပြီး လည်ပင်းစင်း ခံစတမ်း” လို့ ပြောဆို သဘောတူ ကတိကဝတ်ပြုပြီး တော့ နေကြပြီး အလှည့်ကျတဲ့သမင်က စဉ်းတီတုံးမှာ သွားပြီး အချိန်ကျယ် လည်စင်းနေလိုက်တယ်။ စားဖို သည်ပဲ လာလာ၊ မင်း၊ မင်းချင်းများပဲ လာလာ အဲဒီ သမင်ကို အသာကလေး ခုတ်ထစ်ယူသွားရုံပဲ။

၃၄၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကုန်း ရေ လေ သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို ကယ်တင်သော အလောင်းတော် နိဂြောဓ သမင်မင်း

ဤ နည်းဖြင့်လာခဲ့လို့ တစ်နေ့သောအခါ သမင်မကလေးတစ်ကောင်ရဲ့ အလှည့် ကျလာခဲ့တယ်။ သာဓ သမင်မင်းရဲ့ အုပ်ထဲက နက်ဖြန်ခါဒီသမင်မကလေးရဲ့ အလှည့်ကျတယ် ဆိုရင်ပဲ သူမမှာ (ဇီး) မျိုးရှိလို့ သမင်မကလေးက သာဓသမင်မင်းကို “ကျွန်တော်မရဲ့ အလှည့်ကို ကျော်ပေးလိုက်ပါ။ ဒီတလှည့် ကျော်လွန် ပေးလိုက်လို့ ရှိယင် နောက် ကျွန်တော်မကို အကြောင်း ပြုပြီး အလှည့်နှစ်ကြိမ် ရနိုင်ပါတယ်”။ ဒီလို ပြောတဲ့ အခါ သာဓသမင်မင်းက “မတတ်နိုင်ဘူး၊ ကိုယ့်အလှည့် ကိုယ်ခံ” လို့ ဆိုတော့ ဒီသမင်မကလေး ကြံရာမရလို့ ဘုရားအလောင်း နိဂြောဓ သမင်မင်းထံသွားပြီး “မိမိ မှာ သန္ဓေမျိုးစေ့ (ဇီး) ရှိနေလို့ အလှည့်ကို လွန်ပေးပါ၊ ကျော်ပေးပါ” လို့ တောင်းပန်တဲ့အခါ အလောင်း တော်နိဂြောဓသမင်မင်းက “ကောင်းပြီ၊ သင့်အလှည့်ကို ငါပဲ ယူမည်” ဆိုပြီးတော့ နောက်တစ်နေ့ မိုးသောက် အချိန်ရောက်တဲ့အခါ ဘုရားအလောင်း နိဂြောဓသမင် မင်းကိုယ်တိုင် သွားပြီးတော့ စဉ်းတီတုံးမှာ လည်စင်း ခံနေတယ်။

စားဖိုသည် ထမင်းချက်သမားက သမင်ယူဖို့လာတဲ့ အခါ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း အခြားအခြားသမင်တွေ လည် စင်းခံပါလျက်ကနဲ့ ဘေးမဲ့ပေးထားတဲ့ နိဂြောဓ သမင် မင်းလည်စင်းခံနေတယ်။ အင်မတန်အကြောင်းထူးတယ်။ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးကို ပြန်လျှောက်မှပဲ လို့ စဉ်းစားပြီး

တတိယအကြိမ်

စားဖိုသည်က မင်းကြီးအား ပြန်လျှောက်ထားလို့၊ ဗာရာဏသီမင်းကြီး မင်းခမ်းမင်းနားနဲ့ လိုက် ပါလာ ပြီး ရောက်တဲ့အခါ နိဂြောဓ သမင်မင်းကို “အသင့်အား ငါ ဘေးမဲ့ ပေး ထား ပါလျက် နဲ့ အဘယ့်ကြောင့် အသင်က စဉ်းတီတုံးလာပြီး လည်စင်းနေရတာလဲ” လို့ မေးတဲ့အခါ အလောင်းတော် သမင်မင်းက “အလှည့်ကျတဲ့ သမင်မကလေးမှာ သန္ဓေမျိုးစေ့ (ဇီး) ရှိပါတယ်၊ ဒီတော့ သမင်မကလေးက ခိုကိုးရာမဲ့ဖြစ်လို့ ကျွန်ုပ်ထံလာပြီး သူ့အလှည့်ကို ကျော် ပေး ပါလို့ တောင်းပန်ချက်အရ သူ့အတွက် အလှည့်ကျတဲ့ သေ ဘေးကို အခြားသမင်တစ်ကောင် အပေါ် ချပေးဖို့လဲ မလျော်သောကြောင့် သူမရဲ့ အသက်ကို အကျွန်ုပ်၏ အသက်နဲ့လဲပြီး ကယ်ဆယ်ပါတယ်” လို့ ဆိုတဲ့အခါ ဗာရာဏသီမင်းတရားက “အသင်ကဲ့သို့ သဘောထား ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် လူ့ပြည်လောကမှာတောင် မရှိပါဘူး၊ ယနေ့မှ စပြီး အသင်နှင့်တကွ သန္ဓေမျိုးစေ့ (ဇီး)ရှိတဲ့ သမင် မက လေး အား ပါ ဘေးမဲ့ ပေးပါ၏ ” လို့ ပြောတယ်။

ဒီတော့ အလောင်းတော်က “ကျွန်ုပ်တို့ နှစ်ကောင် အား ဘေးမဲ့ပေးလျှင် ကျန်တဲ့ သမင်တွေအားကော ဘယ်လိုတုံး” လို့ မေးတဲ့အခါ မင်းကြီးက “ကျန်တဲ့ သမင်တွေအားလဲ ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ပြောတယ်။ “ဒါဖြင့် ဒီဥယျာဉ်ထဲက သမင်တွေအား ဘေးမဲ့ပေးလျှင် တောထဲမှာ နေကြတဲ့ သမင်တွေအားကော ဘယ်လို တုံး” လို့ မေးတဲ့အခါ မင်းကြီးက “တောထဲက သမင် တွေအားလဲ ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ပြောတယ်။ “ဒါဖြင့်

သမင်တွေကိုသာ ဘေးမဲ့ပေးသလား၊ သမင်မှကြွင်းကျန် တဲ့ ခြင်္သေ့တို့၊ သစ်တို့၊ ကျားတို့၊ ဒရယ်တို့၊ ဂျီ(ချေ)တို့၊ စိုင်းတို့ဆိုတဲ့ ကျွန်ုပ်တို့သမင်မျိုးမှ ကြွင်းကျန်တဲ့ အခြေ လေးချောင်း သားအပေါင်းကော” လို့ ဆိုတော့ အခြေလေးချောင်း သားအပေါင်းအားလဲ ဘေးမဲ့ ပေးပါတယ်”လို့ ဆိုတယ်။

“ဒါဖြင့် အခြေလေးချောင်း သားအပေါင်း တွေ အားတော့ ဘေးမဲ့ပေးပါပြီ၊ အခြေနှစ်ချောင်း ရှိတဲ့ ငှက်တွေတော့ကော ဘယ်နှယ် လုပ်မည်တုံး” လို့ ဆိုတော့ “အခြေနှစ်ချောင်း ရှိတဲ့ ငှက်တွေအားလဲပဲ ဘေးမဲ့ပေးပါ၏”လို့ ဆိုတော့ “သားတွေ ငှက်တွေ အား ဘေးမဲ့ပေးတာတော့ ဟုတ်ပါပြီ၊ ရေမှာကျက်စား တဲ့ ရေသတ္တဝါများအားတော့ ဘယ်နှယ် လုပ်မည် တုံး” ဆိုတော့ “အေး၊ ရေမှာကျက်စားတဲ့ ရေသတ္တဝါ များအားလဲ ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ကုန်းနေ ရေနေ ကောင်းကင်နေ သတ္တဝါတွေအား ဘေးမဲ့ပေးတယ်။ ဘေး မဲ့ ပေး တယ် ဆိုတာ တကယ် ပေး တာ၊ အဲဒီ ဗာရာဏသီမင်းလက်ထက်မှာ ကုန်းနေ ရေနေ ကောင်း ကင်နေ သတ္တဝါ ဘယ်သတ္တဝါကိုမှ မသတ်ဖြတ်ရဘူး။

အဲဒီလို မသတ်မဖြတ်ရပဲနဲ့ ကုန်းနေသတ္တဝါ၊ ရေနေ သတ္တဝါ၊ ကောင်းကင်နေ သတ္တဝါ အကုန်လုံး ဘေးမဲ့ ရတဲ့အခါ လူတွေ စိုက်ပျိုးထားတဲ့ ကောက်ပဲ သီးနှံ တွေကို သမင်တွေက မသိလို့ ဝင်စား တဲ့ အခါ လူတွေက “ခက်လှချေရဲ့၊ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးကလဲ ကုန်းနေ၊ ရေနေ သတ္တဝါတွေအား ဘေးမဲ့ ပေး ထားတယ်၊ ဒီသမင်တွေကလဲ ငါတို့ရဲ့ လုပ်ခင်း

ကိုင်တာတွေ လာပြီး ဝင်ရောက် စားသောက်ကြတယ်”
 လို့ လူတွေ ပြောဆို စိတ်ဆင်းရဲတဲ့ သတင်းကို ဘုရား
 အလောင်း နိဂြောဓသမင်မင်း ကြားတဲ့အခါ အလောင်း
 တော်က သမင်တွေကို စည်းဝေးပြီး “လူတွေရဲ့ လုပ်ခင်း
 ဆောင်တာထဲမှာ ဝင်ပြီး မစားကြနဲ့” လို့ အမိန့်ပေးပြီး
 လူများရဲ့ လုပ်ခင်းမှန်း သိဖို့ရန် လူများအား “မိမိတို့
 ယာခင်း ၄-ထောင့်၌ တိုင်စိုက်၍ ထန်း ရွက် ဆွဲ ထား
 ရန် ငါတို့ ကြေညာမယ်၊ ထောင့် ၄-ထောင့်၌ တိုင်စိုက်၍
 ထန်းရွက်ဆွဲထားလို့ ရှိလျှင် ဤအတွင်းမှာရှိတဲ့ အသီး
 အနှံကို ဘယ်သမင်မှ မစားရဘူး လို့ ဩဝါဒပေးတယ်။
 လူတွေကိုလဲ “မိမိတို့ရဲ့ လုပ်ခင်း ထယ်ယာတွေကို
 ဆင်းဆင်းရဲရဲအပင်ပန်းခံပြီး ဝင်းထရံခတ်မနေကြပါနဲ့၊
 ဆူးကာမနေကြပါနဲ့။ ထောင့် ၄-ထောင့်မှာ တိုင်
 ၄-တိုင်စိုက်ပြီး တစ်တိုင် တစ်တိုင်လျှင် ထန်းရွက်
 တစ်ရွက် တစ်ရွက်သာ ဆွဲထားကြပါ။ ဘယ်သမင်မှ
 မစားစေရပါဘူး” ဆိုတာ လူ့ပြည်ထောင်စုမှာ ကြွေး
 ကြော်စေတယ်။

ဤကဲ့သို့ အလောင်းတော် ဘဝ ကတည်းကိုယ်က
 ကိုယ်တော် အသက်နဲ့လဲပြီး ကုန်းနေ ရေနေ လေနေ
 သတ္တဝါတွေရဲ့ အကျိုးကို သယ်ပိုးကျင့်ကြံတော်မူခဲ့လို့
 အဲဒီ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို—

အနာထာနဉ္စ သော နာထော၊
 ဘယာနံ အဘယံကရော။
 ကင်္ခဉ္စ ဗဟူနံ ဆေတာ၊
 သုခေတာ စက္ကဝတ္တကော။ ။

ဓာတီယအကြိမ်

သော=ထို လူသုံးပါးတို့၏ ဆရာ မြတ်စွာဘုရား
 သည်။ အနာထာနံ = ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူ သတ္တဝါဗိုလ်
 လူတို့၏။ နာထော စ=ကိုးကွယ်ရာစင်စစ် ဖြစ်လည်း
 ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ ဘယာနံ=ဘေးရောက်လာသူ
 သတ္တဝါဗိုလ်လူတို့၏ ။ အဘယ်ကရော စ=ဘေးလွတ်
 ရန်အမှု ပြုလည်းပြုတော်မူပါပေ၏။ ဗဟူနံ=မျှားစွာ
 ကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ။ ကင်္ခန္ဓာ=ယုံမှားကင်္ခါ အရာ
 ရာကိုလည်း။ ဆေဿာ = အမြစ် ပြတ် အောင်
 ဖြတ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။ သုခေတာ = လူ နတ်
 နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာတရား ပွားစီးလေ
 အောင် ရှက်ဆောင်တော် မူတတ်ပါပေ၏။ စက္ကဝတ္တ
 ကော = နေ့စဉ်လေးနက် မွေ့စက်ကို ဟောမြှက်
 လှည့်ခြေ လည်စေတော်မူပါပေ၏။

လို့ ရှေးဆရာတော်များ ဂါထာဖွဲ့သီ ချီးကျူးတော်
 မူခဲ့ကြပါတယ်။

အရှင် ကုမာရကဿပမထေရ်က မိမိရဲ့ အတိတ်
 ဇာတ်ကြောင်း ပြန်ပြီး ပြောဆိုတဲ့အခါမှာ—

သာခမိဂတြဇော ဟုတွာ၊
 မိဂိယာ ကုစ္ဆိ + မောက္ခမိံ။

သာခမိဂတြဇော = သာ ခ သ မင် မင်း ရဲ့ သား
 သည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်၍။ မိဂိယာ=သမင်၏ ။ ကုစ္ဆိံ =
 ဝမ်းသို့။ ဩက္ခမိံ = သက်လှောက်ခဲ့ရလေပြီ။

တဒါ မယိ ကုစ္ဆိဂတေ၊
 ဝဇ္ဈဝါရော ဥပဋ္ဌိတော။
 သာခေန စက္ကာ မေ မာတာ၊
 နိဂြောဓံ သရဏံ ဂတာ။ ။

သဟဓမ္မိကာ=သီတင်းသုံးဖော် အို-သံဃာတော်
 တို့။ တဒါ=ထိုသို့ သာသမင်မင်းရဲ့သား ဖြစ်စဉ်
 ဘဝ၌။ မယိ=ငါသည်။ ကုစ္ဆိဂတေ=အမိဝမ်းခေါင်း
 ကိန်းအောင်းလတ်သည်ရှိသော်။ ဝဇ္ဇဝါရော= ငါ့
 မိခင်အား သတ်ဖို့ရန်အတွက် အလှည့်အကြိမ်သည်။
 ဥပဋ္ဌိတော = တည့်ခဲ့ရောက်ခဲ့လေပြီ။ (ဆို ခဲ့ ပြီး တဲ့
 အတိုင်း မိခင်ဖြစ်တဲ့ သမင်မကလေးမှာ အသတ်ခံရဖို့
 အလှည့်အကြိမ်ရောက်လာတော့ သာသမင်မင်းထံ
 သွားပြီး တောင်းပန်လို့ မရတဲ့ အကြောင်းကို)
 မေ= ငါ၏။ မာတာ= မိခင်ဖြစ်တဲ့ သမင်မသည်။
 သာခေန= သာသမင်မင်းက။ စတ္တာ= စွန့်ပယ်အပ်
 သည်ဖြစ်၍။ နိဂြောဓံ = နိဂြောဓ သ မ င် မ င်း သို့။
 သရဏံ= ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်းရာ
 သို့။ ဂတော=ဆည်းကပ်ခဲ့လေပြီ။

တေန သာ မိဂရာဇေန၊
 မရဏာ ပရိမောစိတာ။
 ပရိစ္စဇိတွာ သပါဏံ၊
 မမေ+ဝံ ဩဝဇီ တဒါ။ ။(*)

ဘောဇ္ဇော= သီတင်းသုံးဖော် အို-သံဃာတော်
 တို့။ တေန မိဂရာဇေန=ထို နိဂြောဓသမင်မင်းသည်။
 သပါဏံ= ငိမိအသက်ကို။ ပရိစ္စဇိတွာ= စွန့် လှူ ၍။
 သာ= ထို ငါ၏ မယ်တော်ဖြစ်တဲ့သမင်မကို။မရဏာ=
 သေဘေးမှ။ ပရိမောစိတာ= လွတ်စေအပ်ခဲ့လေပြီ။
 တဒါ= ထိုအချိန်အခါက။ (မာတာ=ငါ့မိခင် သမင်
 မသည်)။ မံ=ငါ့ကို။ ဝေံ=ဤသို့။ ဩဝဇီ=ဆုံးမခဲ့ဖူး

(*) အပဒါန ၂၊ ၁၂၆ မျက် ၆ ။

လေပြီ။ (အဲဒီလို အရှင်ကုမာရကဿပ ဖြစ်လာတဲ့ အခါ ကိုယ်တော် အပဒါန်ကိုပြန်ပြီး လျှောက်ထား တယ်။)

အဲဒီ သမင်ဘဝတုန်းက ကုန်းနေ ရေနေ လေနေ သတ္တဝါတွေအား ဘေးမဲ့ပေးစေပြီး နိဂြောဓ သမင်မင်း က ဗာရာဏသီမင်းတရားအား ရာဇဓိဆယ်ပါး တရား များဟောပြီး တစ်ရက်နှစ်ရက်လောက်ပဲ မင်းဥယျာဉ်၌ နေ၍ တောထဲ ပြန်သွားတယ်။ တောထဲရောက်တော့ သမင်မကလေးက အလွန်လှတဲ့ သမင်ကလေး မွေးဖွား လာပြီး သမင်ကလေးက သာဓသမင်အုပ်ထဲ သွားသွား ကစားတဲ့အခါ မိခင်ဖြစ်သူ သမင်မကလေးက သား သမင်ကလေးကို-

နိဂြောဓ မေဝ သေဝေယျ၊
န သာဓ+မုပသံဝသေ။
နိဂြောဓသ္မိံ မတံ သေယျော၊
ယဉ္ဇေ သာဓမ္မိ ဇီဝိတံ။ ။(*)

တာတ=ချစ်သား။ နိဂြောဓမေဝ=နိဂြောဓသမင် မင်းကိုသာလျှင်။ သေဝေယျ = မှီဝဲဆည်းကပ်ရာ၏။ သာဓံ = သာဓသမင်မင်းကို။ န ဥပသံဝသေ = မမှီဝဲမဆည်းကပ်ရာ။ နိဂြောဓသ္မိံ = နိဂြောဓသမင် မင်း၏ အထံ၌။ မတံ = စုတံပြတ်ကြွေ သေရခြင်း သည်။ သေယျော=ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပါပေ၏။ သာဓမ္မိ = သာဓသမင်မင်းအထံ၌။ ဇီဝိတံ=အသက် ရှည်ထွေ တည်နေရခြင်းသည်။ ယဉ္ဇေ=မမြတ်ရာ

(*) အပဒါန် ၂။ ၁၂၆ မျက်နှာ၊ ဇာတက ၁၊ မျက်နှာ ၄။

လို့ အမေဖြစ်တဲ့ သမင်မက သားသမင်ကလေးကို ဤကဲ့သို့ ဆုံးမခဲ့ဖူးတယ်။

အရှင်ကုမာရကဿပ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု

အဲဒီလို နိဂြောဓသမင်မင်း တည်းဟူသော မိတ်ဆွေ ကောင်းကို ပေါင်းသင်း ဆည်းကပ်မိကြရတဲ့အတွက် သမင်အုပ်ကြီး တစ်အုပ်လုံး ဒုစ ရိုက်မှု တွေကင်း ပြီး ထိုဘဝက စုတေတဲ့အခါ နတ်ပြည် ရောက်ကြတယ်။ နတ်ပြည်မှ တစ်ဖန် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်၌ လူ့ပြည်မှာ ဖြစ်၊ ရဟန်းပြု၍ တောင်ထိပ်၌ ရဟန်း တရား အားထုတ်လို့ တရားအထူးမရပဲ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား သာသနာခေတ်ရောက်တော့ ထိုသမင်မ လေးသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာလာပြီး သူဌေးသမီးကလေး လာဖြစ်တယ်။

ထို အမျိုးသမီးကလေးရဲ့ အဇ္ဈတ္တသန္တာန် မှာ အရဟတ္တဖိုလ်ရဲ့ ဥပနိဿရည်း ပစ္စည်းအထောက်အပံ့က အိုးထဲမှာ ဆီမီး ညှိထွန်းထားသလို ရဲရဲတောက်ရှိနေ တော့ အသက်အရွယ် ငယ်စဉ်ကပင်-

အမ္မတာတာ မယံ ဘရာဝါသေ စိတ္တံ နာ+ ဘိရမတိ (*)။ အမ္မတာတာ=မိခင် ဖခင် အို-ကျေးဇူး ရှင်တို့။ မယံ = အကျွန်ုပ်၏။ စိတ္တံ = စိတ်သည်။ ဘရာဝါသေ = အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်၌။ နာ+ ဘိရမတိ=မပွေ့လျော်ပါ။

အဟံ နိယျာနိကေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ၊ ပဗ္ဗာဇေထ မံ။ အဟံ=သမီးသည်။ နိယျာနိကေ=သံသရာ

(*) ဇာ ၄၊ ၁၊ ၁၆၂-မျက်နှာ။

ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ရာဖြစ်သော။ ဗုဒ္ဓသာသနာ=ဘုရား မြတ်စွာ သာသနာ၌။ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ=ရှင်ရဟန်းပြုလိုပါ ၏။ မံ=သမီးကို။ ပဗ္ဗာဇေထ=ရှင်ရဟန်းပြုပေးကြပါ။

(အဲဒီလို သူ့ မိခင် ဖခင် သူဌေးကြီး သူဌေးကတော် ကြီးများကို ခွင့်တောင်းစကား ပြောကြားတယ်။

ဒီလို တောင်းပန်တဲ့အခါ မိဘ နှစ်ပါးက ဘာပြော သလဲ ဆိုတော့-

အမ္မ ကိံ ဝဒေသိ= သမီး၊ ဘယ့်နှယ် ပြောလိုက် တာလဲ။

ဣဒံ ကုလံ ဗဟု ဝိဘဝံ= ဤ ငါတို့အိမ်ဟာ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အင်မတန်များတယ်။

တွဉ္ဇ အမှာကံ ကေဓိတာ။ သမီးကလဲပဲ ငါတို့ရဲ့ အဖို့ရာ ဒီသမီးတစ်ယောက်တည်း ရှိတာ။

န လဟ္တာ တယာ ပဗ္ဗဇိတုံ။ တယာ = သင်ချစ် သမီးသည်။ ပဗ္ဗဇိတုံ = ရှင် ရ ဟန်း ပြု ခြင်း ငှာ။ န လဟ္တာ=မရနိုင်။

(ဘယ့်နှယ် ပြောလိုက်တာလဲ သမီးရယ်၊ ဒီအိမ် ဟာ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ အင်မတန်များတယ်၊ အခြား အမွေခံရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ငါတို့မှာ သမီးတစ်ယောက် ထဲရှိတယ်၊ ဒီတော့ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ ရဟန်းပြုခွင့် မရနိုင်ပါဘူး) လို့ မိဘနှစ်ပါးတို့က ပြောတဲ့အခါ သမီးလိမ္မာလေးပီပီ-

ဟောတု ပတိကုလံ ဂတာ သာမိကံ အာရာ- ဓေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။ ဟောတု=ရှိပစေ။ ပတိကုလံ ဂတာ= အရှင်သခင် လင် ၏ အိမ် သို့ ရောက် မှ။ သာမိကံ=အရှင်ဖြစ်သူ လင်ယောက်ျားကို။ အာရာ-

စေတော = နှစ်သိမ့်စေ၍။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ = ရ ဟန်းပြု
ဖြစ်အောင် ငါပြုပေအံ့။

(ကိုင်း.... မိဘနှစ်ပါး စိတ်ဆင်းရဲအောင် ငါ
အတင်းအကြပ် မပြောတော့ဘူး၊ အရှင်သခင် လင်အိမ်
ရောက်မှပဲ လင်ယောက်ျားကို ကျေနပ်အောင် ခွင့်ပန်
ပြောဆိုပြီးမှ ရဟန်းပြုတော့မယ်လို့ ဒီအကြံနဲ့ နေခဲ့
တယ်။)

အရွယ်ရောက်လို့ သူဌေးသား တစ်ယောက် အိမ်မှာ
ရောက်တဲ့အချိန် ဘစ်နေသ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ ပွဲလမ်း
အကြီးအကျယ်ခံကြတယ်။ ရာဇဂြိုဟ် တစ်ပြည်လုံး အုတ်
အုတ်ကျက်ကျက် ယောက်ျား မိန်းမ နှိုနှိုသမျှ ဝတ်ကြ
ဆင်ကြ ဖြီးကြ လိမ်းကြ ပြင်ကြ သကြတယ်။ အဲဒီလို
ပြင်ကြ သကြတဲ့ အထဲမှာ ဒီ သူဌေး မကလေး တစ်
ယောက်ကဖြင့် မပြင် မဆင် မသပဲ ပကတိသူ့အနေနဲ့
သူ့အိမ်မှာသူ ရိုးရိုးကလေး နေတော့ အရှင် သခင်
လင်ယောက်ျား သူဌေးကလေးက-

ဘဒ္ဒေ သကလ နဂရံ နက္ခတ္တနိဿိတံ၊ တံ ပန
သရီရံ နပုဋ္ဌိဇဂ္ဂသိ။ ဘဒ္ဒေ = နှမ။ သကလနဂရံ =
တစ်မြို့လုံးသည်။ နက္ခတ္တနိဿိတံ = ပွဲလမ်းသဘင်
နက္ခတ်ကိုမှီ၍နေ၏။ တံ ပန = သင်နှမကား။ သရီရံ =
မိမိကိုယ်ကို။ နပုဋ္ဌိဇဂ္ဂသိ = မပြု မပြင် မဆင် မသပါ
တကား-

သူဌေးမကလေး၏ သံဝေဂ

တစ်မြို့လုံးဟာ ပွဲစိတ်လမ်းစိတ်နဲ့ နေကြတယ်၊ ဖြီးကြ
လိမ်းကြ ပြင်ကြ ဆင်ကြဖြစ်ပါလျက် နှမက ဘာပြုလို့

တတိယအကြိမ်

၃၅၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကိုယ့်ကိုယ်ကို မပြင် မဆင် မသပါသတုန်းလို့ အရှင် သခင် သူဌေးကလေးက ပြောတော့ သူဌေးမကလေး က-

အယျပုတ္တ ဒွတ္တိံသာယ မေ ကုဏပေဟိ ပူရိတံ သရီရံ၊ ကိံ ဣမိနာ အလင်္ကတေန။ အယျပုတ္တ = အရှင် သား။ မေ = ကျွန်တော်မ၏။ သရီရံ = ကိုယ်သည်။ ဒွတ္တိံသာယ ကုဏပေဟိ = သုံး ဆယ့် နှစ် ပါး သော အ ကော င် ပုပ် တို့ ဖြင့်။ ပူရိတံ = ပြည့်၍ နေပါ၏။ အလင်္ကတေန = တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ဣမိနာ = ဤကိုယ်ကောင်ဖြင့်။ ကိံ = အ ဘ ယ် အ ကျိုး ရှိ ပါ အံ့နည်း။

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် သူမရဲ့ ပြောပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ပါဠိလို ဂါထာလို ဖော်ပြထားတာဟာ စာတစ်မျက်နှာ ကျော်ကျော်ရှိတယ်။ သူမရဲ့ သံဝေဂ စကားတွေ “ဒီ နေရာမှာ အခွင့်ရတာပဲ” ဆိုတဲ့ အနေနဲ့ သူမရတဲ့ သံဝေဂစကားပြေတွေ ဂါထာတွေ များစွာရွတ်ဆိုပြီး ပြောတယ်။

အရှင်သား ဒီခန္ဓာကိုယ်ဟာ နတ်က ဖန်ဆင်း ထားတာ မဟုတ်ဘူး၊ မြဟွာက ဖန်ဆင်းထားတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာ အမြိုက်ဆေးတွေ ပြည့် နေ တာ မ ဟုတ် ဘူး၊ စင်စစ်က ဒီခန္ဓာကိုယ် ကြီးဟာဖြင့် ၃၂ - ကောဋ္ဌာ သ တ ည်း ဟူ သော အကောင်ပုပ်တွေနဲ့ ပြည့်နေတာ။ အ ရှင် သား ၃၂-ကောဋ္ဌာသနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ ဒီအကောင်ပုပ်ကြီး ကို တန်ဆာဆင်နေလို့ ဘာအကျိုးရှိမည်လဲ။ ဒီလို ၃၂-ကောဋ္ဌာသ အပုပ်တွေနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ ဒီကိုယ်ကို

တန်ဆာဆင်ခြင်းဟာဖြင့် မစင် အညစ် အကြေးတို့ ပြည့်နေတဲ့ အိုးကြီးကို အပြင်က နေပြီး ပန်းချီ ဆေးခြယ်တာနဲ့ အတူတူပဲ မဟုတ်လား စသည်ဖြင့် သူမက အကျယ်တဝင့် သံဝေဂစကား ပြောခဲ့တယ်။

ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ခြင်း

အဲဒီလို သံဝေဂစကား ပြောကြတဲ့အခါ သူဌေး သားက-

ဘဒ္ဒေ တံ ဣမဿ သရီရဿ ဣမေ ဒေါသေ ပဿမာနာ ကဿှာ န ပဗ္ဗဇသိ။ ဘဒ္ဒေ=ရှင်မ။ တံ= သင်သည်။ ဣမဿ သရီရဿ=ဤ ကိုယ်ကောင်၏။ ဣမေ ဒေါသေ=ဤ အပြစ် ဒေါသတို့ကို။ ပဿမာနာ= မြင်ပါလျက်။ ကဿှာ = အဘယ့်ကြောင့်။ န ပဗ္ဗဇသိ= ရဟန်းမပြုသနည်း။

(ခင်ဗျားဟာ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ဒေါသလောက်တောင် အပြစ်မြင်နေပါလျက် ဘာပြုလို့ ရဟန်းမပြုတုန်း လို့ မေးတယ်)။

ထိုအချိန်၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂယာသီသ တောအုပ်မှာ ရှင်ဒေဝဒတ်က မြတ်စွာဘုရားနဲ့ ဂိုဏ်းခွဲပြီး ကျောင်း တိုက် သီးခြားတည်ထောင်နေတယ် ဆိုတဲ့အချက်ကိုလဲ သတိပြုထားရပါမယ်။ ထိုအခါ သူဌေးမကလေးက -

အယျပုတ္တ အဟံ ပဗ္ဗဇံ လဘမာနာ အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇေယျံ။ အယျပုတ္တ=အရှင်သား။ အဟံ=ကျွန်တော်မ သည်။ ပဗ္ဗဇံ = ရဟန်းပြုခွင့်ကို။ လဘမာနာ = ရပါမူ။ အဇ္ဇေဝ=ယနေ့ပင်။ ပဗ္ဗဇေယျံ=ရဟန်းပြုလိုပါတယ်။

(အရှင်သား တကယ်လို့ များ ရဟန်းပြုခွင့် ပေးမည် ဆိုလျှင် ယနေ့ပင် ရဟန်းပြုလိုပါတယ်၊ ရဟန်းပြုပါရ စေ လို့ ခွင့်တောင်းတယ်)။

သူဌေးသားကလေးကလဲပဲ-

သာဓု အဟံ တံ ပဗ္ဗာဇေဿာမိ။ ဘဒ္ဒေ=ရှင်မ။ သာဓု=ကောင်းပြီ။ အဟံ = ငါသည်။ တံ=သင့်ကို။ ပဗ္ဗာဇေဿာမိ=ရှင်ရဟန်းပြုပေး ပေအံ့။

ဤကဲ့သို့ ပြောပြီး ထိုနေ့မှာပင် တခြားလူတွေ ပျော်ပွဲ ရှင်ပွဲ သွားကြတဲ့အထဲမှာ သူဌေးမကလေးကို ကြီးစွာ သော အခမ်းအနား အဆောင်အယောင်ဖြင့် ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတိုက်သို့ သွားပို့တယ်။ ပို့တဲ့ ကျောင်းတိုက်က ဒေဝဒတ်ရဲ့ အသင်းအပင်းဝင် ဘိက္ခုနီမတွေ ထံမှောက် သွားရောက်ပို့ပြီး ဘိက္ခုနီမကလေး ပြုပေး တယ်။ ဘိက္ခုနီမကလေး ဖြစ်နေပြီ။ သို့သော် သူ့မှာ မသိခဲ့တဲ့ အကြောင်းတစ်ခုက ရှိပုံက လူ့ဘဝမှာ နေစဉ်ကာလ ကလလ ရေကြည် သန္ဓေမျိုးစေ့ ရှိခဲ့တယ်။

ဘိက္ခုနီမကလေးလဲပဲ လူ့ဘဝတုန်းက သူရဲ့ သန္ဓေ မျိုးစေ့ရှိခဲ့တာကို သူမသိဘဲနဲ့ ဘိက္ခုနီဘောင် ရောက် လာတဲ့အခါ တဖြည်း တဖြည်း ကလလ ရေကြည် သန္ဓေမျိုးစေ့က ထင်ရှားလာတဲ့အခါ အဖော်ဘိက္ခုနီမ များက ထိုဘိက္ခုနီမငယ်ကို-

အယျေ တံ ဂမ္ဘိနီ ဝိယ ပညာယသိ၊ ကိံ တေ။ ရှင်မ သင်သည် ကိုယ်ဝန်ရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ဤအခြင်းအရာ က ဘယ်နှာလဲ" လို့ မေးကြတဲ့အခါ ဘိက္ခုနီမကလေး က-

ဘတိယအကြိမ်

“အယျေ ဣဒံ နာမ ကာရဏန္တိ န ဇာနာမိ၊ သီလံ ပန မေ ပရိပုဏ္ဏံ။ အရှင်မတို့ ဒီဟာ ဘာအကြောင်းရယ်လို့ ကျွန်တော်မ မသိဘူး၊ ကျွန်တော်မအဖို့ရာ သီလကတော့ ပြည့်စုံပါတယ်” လို့ ပြန်ပြောတယ်။

ထိုအခါ ထိုဘိက္ခုနီမငယ်ကို အဖော်ဘိက္ခုနီများက ရှင်ဒေဝဒတ်အထံ ခေါ်ဆောင်သွားကြပြီး ရှင်ဒေဝဒတ် ကို-

အယျ အယံ ကုလဓိတာ ကိစ္ဆေန သာမိကံ အာရာဇေတွာ ပဗ္ဗန္တံ လဘိ၊ ဣဒါနိ ပန+ဿာ ဂစ္ဆော ပညာယတိ၊ မယံ ဣမဿ ဂစ္ဆဿ ဂိဟိကာလေ ဝါ ပဗ္ဗဇိတကာလေဝါ လဒ္ဓဘာဝံ န ဇာနာမ၊ ကိံ ဒါနိ ကရောမ။

အရှင် ဤအမျိုးသမီးဟာ ပင်ပန်းစွာဖြင့် အရှင် သခင်လင်ယောက်ျားကို ကျေနပ်စေပြီး ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူခဲ့ရှာပါတယ်၊ ယခုတော့ ဤအမျိုးသမီးမှာ သန္ဓေ ကိုယ်ဝန် ထင်ရှားလာပါတယ်၊ တပည့်တော်မတို့သည် ဤကိုယ်ဝန်ကို လုဖြစ်စဉ်ကရခဲ့တာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရဟန်းဖြစ်မှရခဲ့တာ ဟူ၍လည်းကောင်း ကွဲကွဲပြားပြား မသိကြပါ။ ကိုင်း ယခု ဘယ် လို လုပ် ကြ မည် လဲ ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။

ရှင်ဒေဝဒတ်သည် မိမိကိုယ်တိုင်က ဘုရား သဗ္ဗညု မဟုတ်သည်တကြောင်း၊ သည်းခံ ချစ်ခင် သနားခြင်း အလျဉ်းမရှိသည်က တကြောင်းတို့ကြောင့်-

ဒေဝဒတ္တပက္ခိကာ ဘိက္ခုနီ ကုစ္ဆိနာ ဂစ္ဆံ ပရိ-
ဟရဟိ၊ ဒေဝဒတ္တော စ တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ ယေဝါတိ

မယ့် ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ မယာ ဣမံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတံ ဝဋ္ဋတိ။

ဒေဝဒတ်ရဲ့ အသင်းဝင် ဘိက္ခုနီမ တစ်ယောက် ကိုယ်ဝန် ရှိနေသတဲ့၊ ဒေဝဒတ်က လဲ ထိုက်စွကို လျစ်လျူရှုနေသတဲ့လို၊ ငါ့အား ကဲ့ရဲ့မှု ဖြစ်လာ လိမ့်မည်၊ ငါသည် ဤဘိက္ခုနီမငယ်ကို လူထွက်စေမှ သင့်လျော်တော့မည်။

ဤကဲ့သို့ ကြံစည်ပြီး ရှင်ဒေဝဒတ်သည် ကျောက်တုံး ကြီးကို လှိုင့်ချလိုက်သလို အရေးတကြီး မစူးမစမ်း မဆင်ခြင်ပဲ—

ဂစ္ဆထ၊ ဣမံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေထ၊ သွားကြ ဤဘိက္ခုနီမကို လူဝတ် လဲပေးလိုက်ကြဟု အမိန့်ပေးလေတော့သည်။ ထိုဘိက္ခုနီမတို့လဲ ဒေဝဒတ်၏ စကားကို နားထောင်ပြီး နေရာမှထကြ၍ ဘိက္ခုနီမကျောင်းသို့ ပြန်သွားကြလေသည်။

ထိုနောက် ဘိက္ခုနီမငယ်သည် အဖော် ဖြစ်သော ဘိက္ခုနီမတို့ကို—

အယျေ န ဒေဝဒတ္တတ္ထေရော ဗုဒ္ဓေါ၊ နာပိ မယ့် တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇော၊ လောကေ ပန အဂ္ဂ-ပုဂ္ဂလဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ မယ့် ပဗ္ဗဇော။ သာစ ပန မေဒုက္ခေန လဒ္ဓါ၊ မာ နံ အန္တရဓာပေထ၊ ထေ မံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆထ။

အရှင်မတို့ ရှင်ဒေဝဒတ် မထေရ်သည် သဗ္ဗညုဘုရား မဟုတ်ပါ၊ ကျွန်တော်မလဲ ရှင်ဒေဝဒတ်၏ အထံ၌ ရဟန်းပြုခြင်း မဟုတ်ပါ၊ အမှန်မှာ လောက၌ အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကောင်းမှုတဲ့ မြတ်စွာဘုရား

အထံတော်မှာသာ ကျွန်တော်မ ရဟန်း ပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးပြောလိုတာက ကျွန်တော်မအဖို့ ထိုရဟန်းအဖြစ်ကို ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ရခဲ့တာပါ။ ထို ခဲယဉ်းစွာရတဲ့ ရဟန်းအဖြစ်ကို အလွယ်နှင့် မကွယ် ပပပါစေလင့်။ လာကြပါ။ ကျွန်တော်မကို ခေါ် ဆောင်၍ ဘုရားရှင်ထံ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ပို့ပေးကြပါ။ သွားကြပါစို့။” ဟူ၍ ပြောဆိုတယ်။

ထို အဖော်ဘိက္ခုနီတို့သည် ထို ဘိက္ခုနီမငယ်ကို ခေါ်ဆောင်၍ ရာဇဂြိုဟ်မှ ၄၅-ယူဇနာ ဝေးကွာသော ခရီးကို လွန်မြောက်၍ အစဉ်သဖြင့် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းသို့ ရောက်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး၍ ထိုအကြောင်းကို လျှောက်ထားကြလေသည်။

ဘိက္ခုနီမလေး၏ ကိုယ်ဝန် အဆုံးအဖြတ်

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား စဉ်းစား ဆင်ခြင်တော်မူ သည်မှာ-

“ကိဇ္ဇာပိ ဂိဟိကာလေ တေိဿာ ဂဗ္ဗော ပတိဋ္ဌိတော၊ ဧဝံ သန္တေပိ သမဏော ဂေါတမော ဒေဝဒတ္တေန ဇဟိတံ အာဒါယ စရတိတိ တိတ္ထိယာနံ ဩကာသော ဘဝိဿတိ၊ တဿှာ ဣမံ ကဘံ ပစ္စိန္နိတုံ သရာဇိကာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ ဣမံ အဓိ- ကရဏံ ဝိနိစ္ဆိဘုံ ဝဇ္ဇတိ။

(ဤ ဘိက္ခုနီလေး၏ ကိုယ်ဝန်ကား လူ့ဘဝတုန်း ကပင် တည်ခဲ့သည်မှန်သော်လည်း ရဟန်း ဂေါတမ သည် ဒေဝဒတ်က စွန့်လိုက်သော ဘိက္ခုနီကို ကောက် ယူ၍ ငှာလှည့်လည်သွားလာဘိ၏’ ဟု သာသနာပြင်ပ

တိတ္ထိတို့က ပြောရန် အခွင့်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရကား ဤကဲ့ရဲ့ စကားပြတ်အောင် မင်းနှင့်တကွသော ပရိသတ် အလယ်၌ “ဤ အဓိကရုဏ်းကို ဆုံးဖြတ်မှ သင့်တော့မည်” ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားတော်မူပြီး နောက်တစ်နေ့မှာ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီး၊ မ ဟာ အနာထ ပိဏ် သူဌေး၊ ဝုဠအနာထပိဏ် သူဌေး၊ ဝိသာခါကျောင်း အမကြီးမှစ၍ အခြား အခြား ထင်ရှားသော အမျိုးကြီးများကို ခေါ်စေတော်မူပြီး ညနေချမ်းအခါမှာ ပရိသတ် လေးပါး စုံညီလျှင် အရှင်ဥပါလိမထေရ်ကို-

ဂစ္ဆ တံ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဣမိဿာ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ ကမ္မံ သောဓေဟိ။

ဥပါလိ = ချစ်သားဥပါလိ။ ဂစ္ဆ = သွားပါချေ။ တံ = သင်ချစ်သားသည်။ စတုပရိသမဇ္ဈေ = ပရိသတ် လေးပါး အလယ်၌။ ဣမိဿာ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ = ဤ ရဟန်း မိန်းမငယ်ကလေး၏။ ကမ္မံ = အမှုကို။ သောဓေဟိ = စောကြောသုတ်သင် စင်ကြယ်စေလော့။ ဤသို့ မိန့်တော်မူသည်။

အရှင်ဥပါလိ မထေရ်ကလည်း ‘သာဓု ဘန္တေ = ကောင်းပါပြီ မြတ်စွာဘုရား’ ဟု လျှောက်ထားကာ ပရိသတ် အလယ်သို့ကြွ၍ မိမိနေရာ၌ ထိုင်ပြီး ကောသလ မင်းကြီး၏ ရှေ့မှောက်၌ ဝိသာခါ ဥပါသိကာမကြီးကို ခေါ်စေပြီးလျှင်-

“ဂစ္ဆ ဝိသာခေါ အယံ ဒဟရာ အသုကမာသေ အသုကဒိဝသေ ပဗ္ဗဇိတာတိ တတော ဥတွာ ဣမဿ ဂဗ္ဘဿ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ လဒ္ဓဘာဝံ ဇာနာဟိ။

တတိယအကြိမ်

(ဝိသာခါ ဒါယိကာမကြီး သွားပါ။ ဤ ဘိက္ခု
နီမကလေးသည် ဤမည်သော လ ဤမည်သော နေ့၌
ရဟန်းဖြစ်သည် ဟု အမှန်အတိုင်း သိအောင်မေးပြီး
သကာလ ဤ ကိုယ်ဝန်သားကို ရဟန်းမဖြစ်မီ ရှေး
ကရသည်။ ရဟန်းဖြစ်ပြီး နောက်မှ ရသည် ဆိုတာ
ကို သိအောင်စုံစမ်းပါ” ဟူ၍ အမှုအခင်းကို အပ်
နှင်းလေသည်။

ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးကလည်း “ကောင်းပါ
ပြီ” ဟု ဝန်ခံ၍ တင်းတိမ် ကန့်လန့်ကျာကို ကာရံ
စေပြီး တင်းတိမ်အတွင်း၌ ဘိက္ခုနီမငယ်၏ လက်၊
ခြေ၊ ချက်၊ ဝမ်းပိုက်အဆုံး စသည်တို့ကို သေချာစွာ
ကြည့်ရှုပြီး လ ရက်တို့ကို နှိုင်းချိန်စဉ်းစား၍ လူဖြစ်စဉ်
ကာလက ကိုယ်ဝန်သား ရခဲ့ကြောင်း အမှန်အတိုင်း
သိ၍ ဥပါလိမထေရိထံ သွားရောက်ပြီး ထိုအကြောင်းကို
လျှောက်ထားလေသည်။ မထေရ်သည် ပရိသတ် လေး
ပါး၏ အလယ်၌ “လူဖြစ်စဉ်က ရခဲ့သောကိုယ်ဝန်
ဖြစ်သောကြောင့် ဤ ဘိက္ခုနီမကလေးရဲ့ ရဟန်း
အဖြစ်ဟာ အပြစ်မရှိဘူး” လို့ ရဲ့ရဲ့တောက် ဆုံးဖြတ်
တော်မူခဲ့တယ်။

ကုမာရကဿပကို မွေးဖွားခြင်း (*)

မြတ်စွာဘုရားက “သုဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏံ=အဓိက
ရုဏ်းကိုဖြင့် ကောင်းကောင်းကြီး ဆုံးဖြတ်အပ်ပါပေ
တယ် လို့ သာဓု ကောင်းချီး ပေးတော်မူပြီး အဲဒီ
ဘိက္ခုနီမငယ်ကို သာဝတ္ထိ ပြည် တွင်း က ဘိက္ခု နီ မ

(*) ဓမ္မပဒ ၄၊ ၂။ ၉၂+၉၃-မျက်နှာ စသည်၊
တတိယအကြိမ်

ကျောင်းတိုက်သို့ ပို့စေ၍ အချိန်ကျတဲ့အခါ ငွေစင် ရုပ်တုနဲ့တူတဲ့ သူငယ်ကလေးကို မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင် ခဲ့တယ်။ အဲဒီလို သူငယ်ကလေး မွေးဖွားပြီးလို့ တစ်ချိန် မှာ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီး ဘိက္ခုနီမ ကျောင်း တိုက်နားက ဖြတ်သန်းသွားတဲ့အခါ ကလေးငိုသံကြား လို့ “ဒါ ဘာသံလဲ” လို့ မေးတဲ့အခါ “တစ်နေ့ တုန်းက အဖြေအရှင်းခံရတဲ့ ဘိက္ခုနီမ ကလေး ရဲ့ သားကလေး ငိုသံပါ” လို့ ဆိုတော့-

“အင်း သိက္ခာနီမတွေ့ရဲ့ ကြားထဲမှာ ကလေးရှိ နေယင် ပလီဗောဓ ကြောင့်ကြမှုတွေ များနေတော့ မယ်၊ အဲဒီကလေးကို နန်းတော်ပို့လိုက်” ဤကဲ့သို့ အမိန့်ထုတ်၍ မင်းချင်းများလွှတ်ပြီး နန်းတော်သို့ ခေါ် ဆောင်ခဲ့တယ်။

နန်းတော်မှာ အထိန်းတော်များ ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်လို့ အရွယ်တော်တော်လေး ကြီးလာတဲ့အခါ ကလေးချင်း ရန်ဖြစ်ကြလို့ ဒီကလေးက နိုင်တဲ့အခါ ရှုံးတဲ့ကလေးများက-

နိမ္မာတာပိတိကောန+မှာ ပဟဠာ။ မယံ=ငါတို့ကို။ နိမ္မာတာပိတိကောန=မိဖမဲ့သားက။ ပဟဠာ = ပုတ်ခတ် အပ်ကုန်သည်။ အမှာ=ဖြစ်ကုန်၏ လို့ ပြောကြတဲ့အခါ ထို ကုမာရကဿပ သူငယ်က မင်းကြီးထံ ချဉ်းကပ်ပြီး-

ဒေဝ မံ နိမ္မာတာပိတိကောတိ ဝဒန္တိ၊ မာတရံ မေ အာစိက္ခယ။ ဒေဝ=အရှင်မင်းကြီး။ မံ=အကျွန်ုပ် ကို။ နိမ္မာတာပိတိကောတိ=မိဘမဲ့သားဟူ၍။ ဝဒန္တိ = ပြောဆိုကြကုန်၏။ မေ=အကျွန်ုပ်၏။ မာတရံ=မိခင် ကို။ အာစိက္ခယ=ပြောကြားကြပါကုန်။

(ကောသလမင်းကြီးကို ခမည်းတော် ဟု အမှတ် ထားပြီး “ခမည်းတော်ဘုရား အကျွန်ုပ်ကို မိဘမဲ့သား လို့ ပြောကြပါတယ်။ ကျွန်ုပ်၏ မယ်တော်ဟာ ဘယ်သူ လဲလို့ ပြောကြပါလို့ မေးတဲ့အခါ မင်းကြီးကအထိန်း တော်များကို ညွှန်ပြပြီး)-

ဣမာ တေ မာတရော။ သူတို့ဟာ သင့်မယ်တော်တွေ ဝဲလို့ ပြောတဲ့အခါ သူငယ်က-

န ဧတ္ထိကာ မေ မာတရော၊ ကောယ မေ မာတရာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ခမည်းတော်....၊ ကျွန်ုပ်ရဲ့ မယ်တော်တွေဟာ ဒါလောက် မများနိုင်ပါ။ ကျွန်ုပ်၏ မယ်တော် ဟာ တစ်ဦးတည်းသာ ဖြစ်ရပါမယ်။

တံ မေ အာစိက္ခထ=ကျွန်ုပ်ရဲ့ မယ်တော်ကို ပြောပြ ကြပါလို့ ဆိုတော့၊ ကောသလမင်းကြီးက- “န သက္ကာ ဣမံ ဝဇ္ဇေတုံ။ အင်း ဒီကလေးကို လိမ်လို့ မရဘူး” (အဲဒီလို ဆင်ခြင်မိတယ်)။

ကလေး၏ သံဝေဂ

အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး ကောသလမင်းကြီးက “တာတ တဝ မာတာ ဘိက္ခုနီ၊ တံ မယာ ဘိက္ခုနုပဿယာ အာနိတော။ တာတ = ချစ်သား။ တာဝ = သင်၏။ မာတာ = မွေးမိခင် ကျေး ဇူး ရှင် ကား။ ဘိက္ခုနီ = ဘိက္ခုနီမပေတည်း။ တံ = သင် ချစ် သား ကို။ မယာ = ငါသည်။ ဘိက္ခုနုပဿယာ = ဘိက္ခုနီ မကျောင်း မှ။ အာနိတော = ဆောင်အပ်ခဲ့ပြီ” လို့ အမုန်အတိုင်း ပြော လိုက်တဲ့အခါ-

တတိယအကြိမ်

၃၆၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

၁၂-နှစ်သားအရွယ် အဲဒီကလေးကလေးက ဒီစကား ကြားရတာနဲ့- ‘အင်း ငါရဲ့ဘဝဖြစ်စဉ် အလွန် ကြောက်လန့်ဖွယ်ပါတကား’ လို့ သံဝေဂအကြီး အကျယ်ရပြီးတော့- တာတ မံ ပဗ္ဗာဇေထ။ တာတ= ခမည်းတော်ဘုရား။ မံ = အကျွန်ုပ်ကို။ ပဗ္ဗာဇေထ= ရှင်ရဟန်းပြုပေးကြပါလို့ တောင်းပန်စကား လျှောက် ထားတဲ့အခါ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးက-

“သာဓု တာတ=ကောင်းပြီ ချစ်သား”လို့ ဝန်ခံပြီး မင်းသားတို့ အဆောင်အယောင် အစီးအနင်း ဖြင့် ကြီးစွာသော အခမ်းအနားဆင်ယင်၍ ဒီကဿပသူငယ် ကို ဘုရားကျောင်းတော်သွားပြီး ရှင်ပြုပေးတယ်။

ကုမာရကဿပ အမည်တွင်ခြင်း

ဒီသူငယ် ကျောင်းရောက်တော့ ရှင်ဖြစ်၊ အသက် နှစ်ဆယ် ရောက်တဲ့အခါ ရဟန်းဖြစ်တယ်။ သို့ပေမင့် သူ့အဖို့ရာ မဂ်ဖိုလ်မရသေးဘူး၊ စာလဲသင်တယ်၊ ရဟန်း တရားလဲ အားထုတ်တယ်၊ အချိန် မကျသေးတော့ မဂ် ဖိုလ်မရသေး။ အဲဒီမှာ “ကုမာရကဿပ”လို့ ခေါ်ရ တဲ့အကြောင်းက-

ဘုရားကျောင်းတော် ရောက်လို့ ကိုရင်ကလေး ဖြစ်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက “ကဿပံ ပက္ခော- သထ=ကဿပကို ခေါ်လိုက်စမ်း” လို့ ဆိုတဲ့အခါ ဣဒံ ခါဒနိယံ ဝါ ဖလံ ဝါ ကဿပဿ ဒေထ= ဒီခဲဖွယ်လေး ကဿပအား ပေးလိုက်ကြစမ်း၊ ဒီ သစ်သီးလေးကို ကဿပအား ပေးလိုက်ကြစမ်း” လို့ မြတ်စွာဘုရားက သနားတဲ့ အနေနဲ့ ကလေး

ကို မုန့်ပေးတဲ့အနေ အပေးခိုင်းတဲ့အခါ အခိုင်းခံရသူတို့က “ကတရကဿပဿ=အဘယ်ကဿပအား ပေးရမည်လဲဘုရား” လို့ ပြန်လျှောက်ကြတယ်။ ဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ကုမာရကဿပဿ=ကဿပအငယ်အား ပေးလေ” အဲဒီလို ကုမာရကဿပ ကုမာရကဿပ လို့ မိန့်တော်မူတဲ့အတွက် ဒီကိုရင် ဒီရဟန်းငယ်၏ အမည်ဟာ “ကုမာရကဿပ” လို့ အမည်တွင်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးက မင်း သား တို့ ရဲ့ အဆောင်အယောင်ဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်တဲ့အတွက် ကုမာရကဿပ လို့ ခေါ်တွင်တယ်။

အဲဒီ ကုမာရကဿပ ရဟန်းငယ် အန္ဓဝန် တောအုပ်၌ တရားအလုပ် အားထုတ်နေသည်ကို သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့က-

တေန ခေါ ပန သမယေန=ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်း ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူသောအခါ၌။ အာယသ္မာ ကုမာရကဿပေါ = အရှင်ကုမာရကဿပ ရဟန်း သည်။ အန္ဓဝနေ=အကန်းတော၌။ ဝိဟရတိ=တရားအလုပ်ကို အားထုတ်နေတော်မူ၏ လို့ တရားနိဒါန်း ပျိုးပေးတော်မူကြပါတယ်။

အန္ဓဝန်တော အမည်ရပုံ ဝတ္ထု

ဒီတောကို “အန္ဓဝန=အကန်းတော” လို့ ခေါ်ရတဲ့အကြောင်း ဝတ္ထုကား-

ကမိယအပြိုင်

မြတ်စွာဘုရားက သက်တော်ရှည်တဲ့ဘုရား၊ သက်တော်တိုတဲ့ဘုရား လို့ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားကျတော့ အသက်တော်က အနှစ် ၁၀၀-တစ်ရာတမ်းမှာ ပွင့်တော်မူတာဖြစ်လို့ အသက်တော်တိုတယ်။ ဘုရားကို ဖူးမြော်လိုက်ရတဲ့ ဝေနေယျထက် မဖူးမြော်လိုက်ရတဲ့ ဝေနေယျက များတယ်။ ဒါကြောင့် သက်တော်တိုတဲ့ အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ မြတ်စွာဘုရား ကျတော့ “ငါ့ကို ဖူးမြော်လိုက်ရတဲ့ ဝေနေယျထက် မဖူးမြော်လိုက်ရတဲ့ ဝေနေယျက များသောကြောင့် နောင်အနာဂတ်၌ ထိုထိုအရပ်မှာ ငါ၏ ဓာတ်တော်များကို စေတီ ပုထိုး တည်ထား၍ ဝေနေယျများ ဖူးမြော်ရစ်ကြစေ၊ နတ်ရွာလမ်းကြောင်း ပွင့်ကြစေ” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတဲ့အခါ ကိုယ်တော်ရဲ့ ဓာတ်တော်များ အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာကွဲဖို့ရန် အဓိဋ္ဌာန်တော်မူခဲ့တယ်။

ကဿပမြတ်စွာဘုရား စေတီတော်

သက်တော်ရှည် ဘုရားများကျတော့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလို့ တေဇောဓာတ်မီး လောင်တယ်ဆိုယင် ဓာတ်တော်ဟာ တစ်ဆူတည်း တစ်လုံးတည်းပဲ ကြွင်းတယ်။ ပုဆိန်နဲ့ ပေါက်ခွဲလို့လဲ မကွဲဘူး အဲဒီလို သက်တော်ရှည်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားထဲမှာ အင်း ကဿပမြတ်စွာဘုရားဟာ အနှစ် နှစ်သောင်းတန်းမှာ ပွင့်တော်မူတယ်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတဲ့အခါ တေဇောဓာတ်မီး လောင်ကျွမ်းပြီး တစ်ဆူတည်းသော ဓာတ်

တော်ကြီးကို တစ်ဆူ တည်းသော ရွှေစေတီတည်ဖို့ရန် အတွက် တိုင်းသူ ပြည်သားတွေ စည်းဝေးတိုင်ပင်ကြတဲ့အခါ တချို့က (၇) ခုနစ် ယူဇနာ အကျယ် အမြင့်ရှိတဲ့ ရွှေသား စေတီတော်ကြီး တည်ဖို့ အကြံပြုကြတယ်။ ဟိုတစ်ဖက် လူအများက “ဒါ အတည်တော့ လွယ် တယ်၊ နောင် ပြင် ဖို့ ခက် တယ်” ဆို ပြီး (၆) ခြောက် ယူဇနာ အကျယ်အမြင့်ရှိတဲ့ ရွှေ သား စေတီတော်ကြီး တည်ဖို့အဆိုပြုကြ၊ တစ်ချို့က (၅) ငါး ယူဇနာ၊ တချို့က (၄) လေးယူဇနာ၊ တချို့က (၃) သုံးယူဇနာ၊ တချို့က (၂) နှစ်ယူဇနာ အလျား+အနံ၊ အမြင့်ရှိတဲ့ စေတီတည်ရန် အဆိုပြုကြတယ်။ နောက်ဆုံး မှာ တစ်မျက်နှာ တစ်မျက်နှာလျှင် တစ်ယူဇနာ တစ်ယူဇနာ၊ အကျယ်အမြင့် တစ်ယူဇနာ ရွှေစေတီကြီး တည်ဖို့ အားလုံးသဘောတူ ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြတယ်။

အဲဒီလို တစ်ယူဇနာစီ လေးမျက်နှာ အလျား ရှိ၍ အမြင့် တစ်ယူဇနာ ရှိသော ရွှေစေတီကြီး တည်ကြဖို့ သဘောတူကြပြီး လေးမျက်နှာ တာဝန် ချကြတဲ့အခါ တစ်မျက်နှာအတွက် ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက တာဝန်ယူတယ်၊ တစ်မျက်နှာအတွက် ပထဝိမြို့ မင်းသားက တာဝန် ယူ တယ်၊ တစ်မျက်နှာအတွက် မင်းမှုထမ်းတို့ ကိုယ်စား စစ်သေနာပတိက တာဝန်ယူတယ်၊ ကျန်တဲ့ တစ်မျက်နှာ အတွက် တိုင်းသူ ပြည်သားတို့ ကိုယ်စား သူဌေးကြီး က ခေါင်းဆောင်ပြီး တာဝန်ယူတယ်။

ထိုသို့ တာဝန်လုပ်ငန်း ခွဲခြမ်းပြီးသကာလ တစ်မျက် နှာလျှင် တစ်ယူဇနာစီအပြန်ကျယ်၍ အမြင့် တစ်ယူဇနာ

မြင့်သော ရွှေသား စေတီတော်ကြီး တည်တဲ့နေရာမှာ အပြင်ဘက်က အုတ်တစ်ချပ်လျှင် ကျပ်ငွေ တစ်သိန်း တစ်သိန်းစီ တန်သတဲ့၊ အတွင်းဘက်က အုတ်တစ်ချပ် တစ်ချပ်လျှင် ကျပ်ငွေ ငါးသောင်း ငါးသောင်းစီ တန်တယ်လို့ အဆိုရှိတယ်။ အဲဒီလို လေးမျက်နှာ တာဝန် အသီးသီးယူကြတဲ့အနက် မင်းကြီးအတွက်၊ မင်းသား အတွက်၊ စစ်သေနာပတိ အတွက်၊ ဒီ သုံးမျက်နှာက မင်းကလဲပြည့်စုံ၊ မင်းသားကလဲပြည့်စုံ၊ စစ်သေနာပတိ ကလဲ ပြည့်စုံလို့ သူတို့သုံးမျက်နှာအတွက်က ဘယ်ကိုမှ သွားပြီး အလှူခံဖို့ မလိုဘူး။

ယသောဓရ နိဗ္ဗာန်ဆော်

တိုင်းသူပြည်သားတွေအတွက် တာဝန်ကျတဲ့ သူဌေး ဘက်မျက်နှာက ပစ္စည်းက မပြည့်စုံတော့ အလှူခံ လှည့် လည်ရတယ်။ အလှူခံ လှည့်ရပုံက အလှူခံ မယ့် နိဗ္ဗာန်ဆော် ရွေးချယ်တဲ့အခါ အဲဒီ ခေတ် တုန်းက “ယသောဓရတ” (တစ်နည်း) “ယသောဓရ” လို့ ခေါ် တဲ့ ပိဋကတ် သုံးပုံဆောင်အနာဂါမ်အရိယာ ဥပါသကာ တစ်ယောက်ရှိတယ်။ အဲဒီဥပါသကာက “ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စ ဆိုတာ လွန်စွာ ပြုရခဲပါတယ်။ အနယ်နယ် အရပ်ရပ် လှည့်ပြီး တရားဟော အလှူခံဖို့ ကျွန်ုပ် တာဝန်ယူပါ တယ်” ဆိုပြီးတော့ ပစ္စန္ဒရစ် ဇနပုဏ် အမြို့မြို့အရွာရွာ လှည့်လည်ပြီး-

“လူအများတို့ ကဿပမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တစ်ဆူ တည်းသောဓာတ်တော်ကို စေတီတည်မလို့၊ ကိုယ် တတ်နိုင်ရာ ရွှေတတ်နိုင် ကတ်နိုင်၊ ငွေတတ်နိုင်၊ တတ်

နိုင်၊ ဆန်ဆီ တတ်နိုင်၊ တတ်နိုင်၊ မိမိတို့ တတ်နိုင်ရာ
လှူကြ” လို့ လိုက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ဆော်ပြုလုပ်တယ်။

ထိုအခါ တချို့က ရွှေလှူကြ၊ တချို့က ငွေလှူကြ၊
တချို့က ဆန် ဆီ လှူကြနဲ့ တတ်နိုင်သမျှ လှူကြတယ်။
အဲဒီ လှူသမျှ ဘာမှမကျန်အောင် စေတီတည်တဲ့ နေရာ
သို့ရောက်အောင် သူဝိုပေးတယ်။ အဲဒီလို ဝိုပေးလို့
ကဿပ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဓာတ် တော် ကိန်း တည် ရာ
ရွှေစေတီကြီး တည်ပြီးတဲ့အခါ သူဌေးကြီး ထံ က
“စေတီတော်တည်ပြီးပြီ၊ ပြည့်စုံပြီ၊ ဆရာကြီး ပြန်ခဲ့
တော့” အဲဒီလို သူဌေးထံက ပေး လိုက် တဲ့ စာ....၊
ယသောဓရ နိဗ္ဗာန်ဆော်ကြီးကလဲ “ဘာမှ အားမငယ်
ကြနဲ့၊ ကျွန်ုပ်ဇမ္ဗူဒိပ် တစ်ကျွန်းလုံး အနှံ့ပဲ လှည့်မယ်၊
ရောက်တဲ့နေရာက မပြတ်မလပ်ပိုမယ်” လို့ ပေးလိုက်
တဲ့ စာသဝဏ်၊ အဲဒီလို အပြန်အလှန် စာသဝဏ်ပေးကြရာ
သူဌေးပေးလိုက်တဲ့ စာသဝဏ်အရ ဘုရားစေတီ တည်
ပြီး ကြောင်း သိရ၍ နိဗ္ဗာန်ဆော်ကြီး ဝမ်းမြောက်
ဝမ်းသာ မိမိရောက်ရာအရပ်က ဘုရားစေတီ တည်တဲ့
နေရာသို့ ပြန်အလာ လမ်းခရီးအကြား ခိုးသားငါးရာ
နေထိုင်တဲ့ တောအုပ်သို့ ရောက်တယ်။

ခိုးသားငါးရာက ဆရာကြီးကို တွေ့တယ်ဆိုလျှင်ပဲ
“ဆရာကြီး ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး လှည့်ခဲ့တာ ကျွန်ုပ်တို့
အား တန်သလောက် ပေးရမည်” လို့ အရေးဆိုကြ
တယ်။ ထိုအခါ ဆရာကြီးက “အမောင်တို့သိတဲ့အတိုင်း
ပဲ၊ ကျွန်ုပ်ဟာ ကိုယ်ကျိုးအတွက် အလှူခံတာ မဟုတ်ပါ
ဘူး၊ ဘုရားစေတီတည်ဖို့ အလှူခံတာပါ၊ ရတဲ့ရွှေ၊
ရတဲ့ငွေများကို အဲဒီရတဲ့ နေရာကနေပြီး စေတီတည်တဲ့

နေရာသို့ ကျွန်ုပ် ဝိ.လိုက်ပါတယ်။ (အနာဂါမ်သည် ရွှေငွေကို မသာယာဘူး)။ မောင်တို့ရှာလိုက ရှာကြပါ။ မြင်ကြတဲ့အတိုင်း ကျွန်ုပ်ရဲ့ ကိုယ်မှာ ဝတ်ထားတဲ့ အဝတ် အစားကလွဲယင် ဘာမှ မပါရှိပါဘူး။” အဲဒီလို ဆိုတဲ့ အခါ ရှာဖွေကြတယ်။ ရှာဖွေကြတဲ့အခါ ဆရာကြီး ပြောတဲ့အတိုင်းပဲ အဝတ်အစားသာ ပါတယ်။ ဘာမှ မပါရှိတော့ “ဆရာကြီး ပြောတာ ဟုတ်တယ်ဟေ့၊ ဆရာကြီးကို လွှတ်လိုက်ကြပါ” လို့ တချို့ ခိုးသား များက ပြောတော့ တချို့ ခိုး သား များက “ဟင်း လွတ်လို့ မဖြစ်ဖူး၊ ငါတို့ မျက်နှာတွေကို သူမှတ်မိ နေတယ်၊ ဒီဆရာကြီးက မင်းအကြည်ညိုခံရတဲ့ ဆရာ ကြီး၊ အင်မတန် မျက်နှာ ကြီး တွေ က ကြည်ညိုတဲ့ ဆရာကြီးဖြစ်တော့ မြို့ထဲမှာ ငါတို့ကို မြင်လို့ ရှိယင် အဲဒီလူတွေဟာ လူဆိုးတွေပဲလို့ ပြောလို့ ရှိယင် ကေန မုချ ငါတို့မှာ အန္တရာယ် ရောက်ကြလိမ့်မယ်၊ ဒီတော့ ဆရာကြီးကို မလွှတ်နိုင်ဘူး” လို့ အဲဒီလို ပြောကြတဲ့ အခါ-

ဆရာကြီးက “ကိုင်း မပြောပါဘူးကွာ၊ ငါ့ကို လွှတ်ကြပါ” လို့ တောင်းပန်တယ်။ ဟိုလူတွေက “မလွှတ်နိုင်ဘူး ဆရာကြီး” လို့ ဆိုကြတော့ ဆရာကြီးက “ငါ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ မင်းတို့ကို မပြောပါဘူး” လို့ သာယာညွတ်ပျောင်း တောင်းပန်တယ်။ တောင်းပန် တာက သေဘေးကြောက်လို့ တောင်းပန်တာ မဟုတ် ဘူး၊ (ဆရာကြီးက အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လို့ သေရ မှာ မကြောက်ပါဘူး)၊ သူတို့ အန္တရာယ် ရောက်မှာ ဖုံးလို့ တောင်းပန်တာ။ ဒါပေမဲ့ သူ တို့ အ ချင်း ချင်း

လွှတ်သင့် မလွှတ်သင့် မဲခွဲတဲ့အခါ မလွှတ်သင့်ဘက်က မဲများပြီး ဆရာကြီးမှာ ဒီနေရာတွင်ပဲ ရေတိမ်နှစ်သွား တယ်=အသတ်ခံရတယ်။ ဆရာကြီး အသတ်ခံရတော့ အဲဒီ ခိုးသားငါးရာတို့ဟာ ဒီနေရာမှာပဲ ဆီမီးတောက် ကြီး ဝန်းကနဲ ငြိမ်းသွားသလို ခိုးသားငါးရာတို့ရဲ့ မျက်လုံးတွေ အကုသိုလ်ကံကြီးထိုက်ပြီး ဒီ တောအုပ်ထဲ မှာပဲ ငါးရာစလုံး မျက်စိတွေ ကွယ်ကုန်ကြတယ်။

တချို့ မျက်မမြင်များကို ဆွေများ မျိုးများက မြို့ထဲ ပြန်ခေါ်သွားကြတယ်။ ဆွေမရှိ မျိုးမရှိ မျက်မမြင် များသာ တောထဲမှာ စုပြီး နေကြတယ်။ ထိုစဉ်က တောထဲကို ထင်းခုတ် ထင်းခွေ သွား ကြ သူ များ တောထဲက ပြန်လာလို့ “သင် ဘယ်က ပြန်လာ သလဲ” မေးလျှင် အန္ဓဝန=အကန်းတောက ပြန်လာ တယ်။ အကန်းတောသွားတယ်” လို့ ပြောတဲ့စကား ကို အစွဲပြုပြီးတော့ အဲဒီ တောအုပ်ဟာ ကဿပ မြတ်စွာ သာသနာ နောက်ပိုင်းကစပြီး ဒီဘုရားရဲ့ သာသနာခေတ် ရောက်အောင် “အန္ဓဝန = အကန်း တော” လို့ အမည်တွင်ခဲ့တယ်။

အရှင်ကုမာရကဿပ တရားအားထုတ်ခြင်း

အဲဒီ အန္ဓဝန တောအုပ်ဆိုတာ ဇေတဝန်ကျောင်း တိုက်ရဲ့ နောက်နားမှာ တည်ရှိတော့ အလိုရှိတဲ့ အမျိုး ကောင်းသားများ တရားအလုပ် အားထုတ်ဖို့ရန်အတွက် အင်မတန် ဆိတ်ငြိမ်တဲ့ နေရာ တောအုပ်ဖြစ်လို့ အဲဒီ တောအုပ်ထဲမှာ အရှင်ကုမာရကဿပ တရားသွား အားထုတ်နေတဲ့အခါ ကဿပမြတ်စွာ သာသနာတော်

နောက်ပိုင်းတုန်းက အမျိုးကောင်းသား ရဟန်းတော် ခုနစ်ပါး တောင်ပေါ်တက်ပြီး ရဟန်းတရား အား ထုတ်ကြတဲ့အတွက် သံ ဘဒ္ဒမထေရ်ကြီး က သုံး ရက် မြောက်မှာ ရဟန္တာ ဖြစ်တယ်။ ဒုတိယ အနုမထေရ်က လေးရက်မြောက်မှာ အနာဂါမ်ဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့အရှင် ငါးပါးတို့က သီလမျှ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်နိုင်ပြီး အစာရေစာလဲ မရဘဲနဲ့ ပုထုဇန် အဖြစ်ဖြင့်သာ ထိုဘဝ ကစုတေ လူ့ပြည် နတ်ပြည် သုဂတိ သံသရာလည်ခဲ့လို့ ဒီဘုရား သာ သနာ ကျတော့ အဲဒီ ငါးပါးထဲမှာ တစ်ဦးက-

- ယခု အရှင်ကုမာရကဿပ ဖြစ်တယ်။
- တစ်ဦးက အရှင်ဒဗ္ဗ ဖြစ်တယ်။
- တစ်ဦးက ဗာဟိယ ဒါရုစိရိယ ဖြစ်တယ်။
- တစ်ဦးက သဘိယ ဖြစ်တယ်။
- တစ်ဦးက ပုတ္တုသတ်မင်း ဖြစ်တယ်။

သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေ စစ်မြဟွာကြီး

အဲဒီလို ဒီဘုရား သာသနာမှာ ငါးဦး လာပြီး ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီ ငါးပါးထဲမှာ အရှင်ကုမာရကဿပက တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ကဿပမြတ်စွာ သာသနာ နောက်ပိုင်း တရား အားထုတ်ဖက်ဖြစ်တဲ့ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသား အနာဂါမ် မြဟွာကြီး ဖြစ်နေတဲ့ အနုထေရ်က "ငါ့ရဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ ဘယ် မှာ ရောက်နေကြပါလိမ့်မည်လဲ" လို့ ဆင်ခြင် ကြည့် တဲ့ အခါ "ငါနှင့်အတူ တရားအားထုတ်ဖော် အားထုတ် ဖက် သူငယ်ချင်းဟာ အရှင်ကုမာရကဿပ အမည်နဲ့

သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်ရဲ့အနီး အန္ဓဝန် တောအုပ်ကြီးထဲမှာ ရောက်နေပါတကား။ ငါ့သူငယ် ချင်းအဖို့ မဂ်ဖိုလ်၏ ဥပနိဿရည်း ပစ္စည်းဖြစ်ဖို့ရန် အတွက် "ဓမ္မပဏ္ဍာကာရ=တရားလက်ဆောင်" ပြုလုပ် ပြီး ငါ သွားမှပဲ" အဲဒီလို ကြံ၍ မြဟွာကြီးဟာ မိမိရဲ့ သုဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ နေရင်းက ပြဿနာ ၁၅-ရပ်ကို စီစဉ် တယ်။

ပြဿနာဆိုရာ၌ "ဘာပြုသလဲ၊ ဘာလုပ်သလဲ" စသည် မေးမှ အမေးပုစ္ဆာလို ယူမှတ် ကြ တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပဟေဠိ ပြောကြပါစို့။ လျှို့ဝှက်တဲ့ စကားထာ ပြဿနာ ၁၅-ရပ်ကို စဉ်းစားပြီးမှ ငါ့ သူငယ်ချင်းထံ တရားလက်ဆောင်အဖြစ် ယူသွားမယ်။ ဤသို့ကြံပြီး သန်းခေါင်းယံမှာ အရှင်ကုမာရကဿပ သီတင်းသုံးတဲ့ အန္ဓဝန် တောအုပ်သို့သွား၍ ကောင်း ကင်ကနေပြီး ကိုယ်ရောင်ကို ထွန်းပြတယ်။

ပဟေဠိပမာ တောင်ဖို့ပြဿနာ

အဲဒီ သုဒ္ဓါဝါသမြဟွာကြီးက ကောင်းကင်ကနေပြီး ဘာပြောသလဲဆိုတော့—

ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခု၊ အယံ ဝဗ္ဗိကော ရတ္ထိံ ဝုမာယတိ၊ ဒိဝါ ပဇ္ဇလတိ (*) ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခု၊ = ရဟန်း အို-ရဟန်း။ အယံဝဗ္ဗိကော = ဤ တောင်ပို သည်။ ရတ္ထိံ = ညဉ့်အခါ၌။ ဝုမာယတိ = အခိုးလွှတ်၏။ ဒိဝါ=နေ့အခါကျတော့။ ပဇ္ဇလတိ=အလျှံတပြောင်

(*) မူလပဏ္ဍာသ ပါဠိတော်၊ စာမျက်နှာ-၁၉၆

ပြောင် မီးထ၍ တောက်လောင်၏။ (ဒါဟာ ပဟေဠိ စကားထာ ပြဿနာပဲတဲ့)။

မြာဟ္မဏော ဝေ+မာဟ။ မြာဟ္မဏော = ဆရာ ပုဏ္ဏားသည်။ ဝေ=ဤသို့ အာဟ=မိမိရဲ့ တပည့် အား ပြောကြားလေပြီ။ (ပြောကြားပုံက)-

အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယ။ သုမေဓ= ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ သတ္တံ=ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ=ဆွဲယူ၍။ (ဧတံ ဝမ္ဗိကံ= ညဉ့်အခါ အနိုးလွတ်၍ နေ့အခါ၌ အလျှံတောက် တဲ့ ထို တောင်ပို့ကြီးကို။ အဘိက္ခဏ=လေးစိတ် လေးမြွှာ ခွဲ၍ တူး၍ ပစ်ပါလေ့။ ဣတိ အာဟ= ဤသို့ ပြောဆို၏။

(ဟောင်ပို့ကြီးတစ်ခုရှိတယ်၊ အဲဒီ တောင်ပို့ကြီးက ညဉ့်အခါ အနိုးလွတ်တယ်၊ နေ့ကျတော့ မီးတွေ ထထ တောက်တယ်၊ ဆရာပုဏ္ဏားက မိမိရဲ့ တပည့်ကို "ပညာ ဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်၊ ဒီတောင်ပို့ကြီးဟာ အလွန်တူးဆန်း တယ်၊ ဒီတော့ ဒီတောင်ပို့ကြီးကို အင်မတန်ထက်တဲ့ တူးရှင်းလက်နက်နဲ့ လေးစိတ်လေးမြွှာ ခွဲပစ်စမ်း" လို့ ပြောတယ်)။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ အဒ္ဓသ လင်္ဂိ။ သုမေဓော=ပညာဉာဏ်ရှိ သူ့တပည့် သည်။ သတ္တံ = ထက် လှ စွာ သော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ=ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော= မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ လင်္ဂိ=မင်းတုပ် (တံခါးကျည်) ကို။ အဒ္ဓသ = မြင်ရလေပြီ။

(ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း “ကောင်း ပြီ ဆရာ” လို့ ဆိုပြီး ထက်လှစွာသော တူးရှင်းနဲ့ ဟောင်ပိုးကြီးကို လေးစိတ်လေးမြှာ ခွဲပြီး တအားတူးဆွ လိုက်တဲ့အခါ တောင်ပိုးကြီးထဲက မင်းတုပ် (တံခါးကျည်)ကို သွား မြင်တယ်)။

လင်္ဂီ ဘဒန္တေတိ။ မင်းတုပ်ကြီးဆရာ (လို့ ပြန် ပြောတဲ့အခါ)-

ဗြာဟ္မဏော ဧဝ + မာဟ “ဥက္ခိပ လင်္ဂီ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာ” တိ။
ဗြာဟ္မဏော = ဆ ရာ ပု ဏ္ဍား သည်။ ဧဝံ = ဤသို့။
အာဟ = မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြော ကြား လေ ပြီ။
(ပြောကြားပုံက-

“သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ လင်္ဂီ = မင်းတုပ်ကို။ ဥက္ခိပ = ဖယ်ရှားပစ်လိုက်လော့။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်း ကို။ အာဒါယ = ယူ၍။ အဘိက္ခဏ = တစ်ဖန်ဆက်၍ တူးမြဲတူးလေ’။ ဣတိ = ဤသို့။ အာဟ = ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ အဒ္ဓသ ဥဒ္ဓါမာယိကံ။ သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူ့ တပည့်သည်။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား တူးဆွသည် ရှိသော်။ ဥဒ္ဓါမာယိကံ = ဥဒ္ဓါမာယိက အမည်ရတဲ့ဖားကို။ အဒ္ဓသ = မြင်လေပြီ။

ဥဒ္ဓါမာယိကာ ဘဒန္တေတိ၊ ဥဒ္ဓါမာယိကဖားကြီး ဆရာ (လို့ ပြန်ပြောတဲ့အခါ)

တတိယဒါဠိ

မြာဟ္မဏော ဝေ+မာဟ “ဥက္ခိပ ဥဒ္ဓါမာယိကံ၊
 အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာ” တိ။
 မြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဝေ = ဤသို့။
 အာဟ=မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြောကြား လေပြီ။
 (ပြောကြားပုံက)-

“သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို - တပည့်။ ဥဒ္ဓါ-
 မာယိကံ = ဥဒ္ဓါမာယိကဖားကို။ ဥက္ခိပ = ဖယ်ရှားပစ်
 လိုက်လေ့။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။
 အာဒါယ = ယူ၍။ အဘိက္ခဏ = တစ်ဖန်ဆက်၍ တူးမြေ
 တူးလေ။ ဣတိ = ဤသို့။ အာဟ = ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ
 အဒ္ဓသ ဒ္ဓိဓာပထံ။ သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူ။
 သည်။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။
 အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား
 တူးဆွသည်ရှိသော်။ ဒ္ဓိဓာပထံ = လမ်းနှစ်မြွှာကို။
 အဒ္ဓသ = မြင်ရလေပြီ။

ဒ္ဓိဓာပထော ဘဒန္တေတိ၊ လမ်းကြီးနှစ်မြွှာ ဆရာ
 (လို့ ပြန်ပြောတဲ့အခါ) မြာဟ္မဏော ဝေ+မာဟ
 “ဥက္ခိပ ဒ္ဓိဓာပထံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ
 အာဒါယာ” တိ။ မြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။
 ဝေ = ဤသို့။ အာဟ = သူ့တပည့်အား ပြောကြား
 လေပြီ။ (ပြောကြားပုံက)-

“သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ ဒ္ဓိဓာပထံ =
 တပည့်တွေတဲ့ လမ်းကြီး နှစ်မြွှာကို။ ဥက္ခိပ = လွင့်
 ပစ်လိုက်ပါ။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။

အာဒါယ=ယူ၍။ အဘိက္ခဏ=တစ်ဖန်ဆက်၍ တူးမြဲ
တူးလေ။ ဣတိ=ဤသို့။ အာဟ=ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ
အဒ္ဓသ စင်္ဂဝါရံ။ သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူ
တပည့်သည်။ သတ္ထံ=ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။
အာဒါယ=ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား
တူးဆွသည်ရှိသော်။ စင်္ဂဝါရံ=ရေစစ်ကို။ အဒ္ဓသ=
မြင်ရလေပြီ။ စင်္ဂဝါရော ဘဒန္တတိ၊ ရေစစ်ကြီး
ဆရာ (လို့ ပြောတဲ့အခါ)-

မြာဟုဏော ဝေ+မာဟ “ဥက္ခိပ စင်္ဂဝါရံ၊
အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံအာဒါယာ” တိ။ မြာဟု-
ဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဝေ=ဤသို့။ အာဟ=
မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ။ (ပြောကြား
ပုံက)-

“သုမေဓ=ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ စင်္ဂဝါရံ=
ရေစစ်ကြီးကို။ ဥက္ခိပ = လွင့်ပစ်လိုက်။ သတ္ထံ=
ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ယူ၍။
အဘိက္ခဏ=တစ်ဖန်ဆက်၍ တူးမြဲတူးလေ။ ဣတိ=
ဤသို့။ အာဟ=ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ
အဒ္ဓသ ကုမ္ပံ။ သုမေဓော=ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်
သည်။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။
အာဒါယ=ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား
တူးဆွသည်ရှိသော်။ ကုမ္ပံ = လိပ်ခုံးကို။ အဒ္ဓသ=
မြင်ရလေပြီ။ ကုမ္ပော ဘဒန္တတိ၊ လိပ်ခုံးကြီး ဆရာ
(လို့ ပြောတဲ့အခါ)-

ဘတိယဏကြိပံ

မြာဟ္မဏော ဝေ+မာဟ “ဥက္ခိပ ကုမ္ပံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယာ” တိ။ မြာဟ္မဏော= ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဝေ=ဤသို့၊ အာဟ = မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ၊ (ပြောကြားပုံက)-
 “သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ ကုမ္ပံ= လိင်ခုံးကြီးကို။ ဥက္ခိပ = မြှောက်ကော်၍ ပစ်လိုက်လော့။ သတ္တံ = ထက်လှစွာသော တူး ရွင်း ကို။ အာဒါယ = ယူ၍။ အဘိက္ခဏ = တစ်ဖန် ဆက်၍ တူးမြိုတူးလေ။ ဣတိ=ဤသို့။ အာဟ = ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ အဋ္ဌသ အသိသုနံ။ သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူ တပည့်သည်။ သတ္တံ=ထက် စွာသော တူးရွင်းကို။ အာဒါယ=ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ အသိသုနံ = သားလှီးခားနှင့် စဉ်းတီတုံးကို။ အဋ္ဌသ = မြင်ရလေပြီ။ အသိသုနံ ဘဒန္တတိ=သားလှီးခားနှင့် စဉ်းတီတုံးကြီး ဆရာ (လို့ ပြောတဲ့အခါ)-

မြာဟ္မဏော ဝေ+မာဟ “ဥက္ခိပ အသိသုနံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာ ဒါယာ ” တိ။ မြာဟ္မဏော=ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဝေ=ဤသို့။ အာဟ= မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ၊ (ပြောကြားပုံက)-

သုမေဓ= ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ အသိသုနံ = သားလှီးခားနှင့် စဉ်းတီတုံးကို။ ဥက္ခိပ= မြှောက်၍ ကော်၍ ပစ်လိုက်လော့။ သတ္တံ = တူးရွင်းကို။

အာဒါယ=မြဲမြဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏ=မနေမနား သင်ချစ်သား တူးမြဲတူးပါလေ”။ ဣတိ=ဤသို့။ အာဟ=ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ အဒ္ဓသ မံသပေသိံ။ သုမေဓော=ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်သည်။ သတ္တံ=ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ=ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ မံသပေသိံ= အသားတစ်ကြီးကို။ အဒ္ဓသ= မြင်ရလေပြီ။ မံသပေသိ ဘဒန္တေတိ၊ အသားတစ်ကြီး ဆရာ (လို့ ပြောတဲ့အခါ)-

ဗြာဟ္မဏော ဝေ+မာဟ “ဥက္ခိပ မံသပေသိံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယာ” တိ။ ဗြာဟ္မဏော = ဆ ရာ ပု ဏ္ဏား သ ည့်။ ဝေ= ဤသို့။ အာဟ=မိမိရဲ့တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ၊ (ပြောကြားပုံက)-

“သုမေဓ = ပညာ ဉာဏ် ရှိ အို - တပည့်....။ မံသပေသိံ= အသားတစ်ကြီးကို။ ဥက္ခိပ = ကော်ပစ်လိုက်။ သတ္တံ= တူးရှင်းကို။ အာဒါယ= စွဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏ=မနေမနား သင်ချစ်သား တူးမြဲ တူးပါလေ။ ဣတိ=ဤသို့။ အာဟ=ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ အဒ္ဓသ နာဂံ။ သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်လည်း။ သတ္တံ= ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ= စွဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏန္တော=မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ နာဂံ= လည်ရေး သုံးဆင့်ရှိတဲ့ နဂါးကို။

အဒ္ဓသ=မြင်ရလေပြီ။ နာဂေါဘဒန္တတိ=လည်ရေး သုံးဆင့်ရှိတဲ့ နဂါးကြီး ဆရာ (အဲဒီလို တပည့်က ပြောတယ်)။

နဂါးအား အရိုအသေပြုလေ

ထိုအခါ ဆရာပုဏ္ဏားက ဤကဲ့သို့ ပြောတယ်၊

တိဋ္ဌတု နာဂေါ။ နာဂေါ = နဂါး မင်း သည်။
တိဋ္ဌတု = တည်ရှိပါစေ။ မာနာဂံ ဘဇ္ဇေသိ = နဂါး မင်းကို မထိပါးနဲ့ = မပုတ်ခတ်နဲ့။

နမောကရော ဟိ နာဂဿ။ နာဂဿ = နဂါးမင်း အား။ နမော = ရှိခိုးခြင်းကို။ ကရောဟိ = ပြုလော့။

ရဟန်း အကျွန်ုပ် ယူဆောင်လာတဲ့ ပဟေဋ္ဌ စကားထာ ပြဿနာဟာ ဒါပါပဲ။

(ဘိက္ခု ဘိက္ခု = ရဟန်း ရဟန်းလို၊ ဒီမြဲယွာကြီးက ရဟန်းပြော ပြောနေတာ ဘာပြုလို့ လဲ ဆိုတော့ သူ့ကိုယ်သူ သမဏသညာ အားကြီးလွန်းလို့ ပြောနေတာဖြစ်တယ်)။

ပဟေဋ္ဌ စကားထာ ဆိုလိုရင်း

ကိုယ်တော်.... ကိုယ်တော် ရှေးတုန်းက ရွာတစ် ရွာမှာ ဆရာပုဏ္ဏားတစ်ယောက် တပည့်များစွာ ခြံရံ ၍ တောသွားပြီး ဗေဒင်ပညာများ ပိုချရာက ပြန် အလာ လမ်းခုလတ်မှာ “တောင်ပို ကြီး တစ်ခု” တွေ့သတဲ့။ အဲဒီ တောင်ပိုကြီးကလဲပဲ “ညဉ့်ကျပြီ ဆိုယင် အခိုးတွေ တလူလူ ထွက်တယ်”၊ “နေ့ကျ ယင် မီး တောက် မီးလျှံကြီးတွေ ထထ တောက် တယ်” တဲ့။

ဒါကို ဆရာပုဏ္ဏားက မြင်တဲ့အခါ အားကောင်း မောင်းသန် သူရဲ့ တပည့်တစ်ယောက်ကို “တပည့်.... ဒီတောင်ပို.ဟာ ညဉ့်မှာ အခိုးလွတ်တယ်၊ နေ့မှာ မီးတွေ ဟုန်းဟုန်း ဟုန်းဟုန်း တောက်တယ်၊ အဲဒီ တောင်ပို.ကြီးထဲ ဘာရှိသလဲလို့ ကွဲကွဲပြားပြား သိရ အောင် အင်မတန်ထက်တဲ့ တူးရှင်းတစ်ခု မြဲမြဲကိုင်၊ မရပ်မနား လေးစိတ်လေးမြွှာ ရှစ်စိတ် ရှစ်မြွှာ ကျ သွားအောင် တူးပစ်လိုက်စမ်း” လို့ ဆရာက ပြော တယ်တဲ့။

ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း တပည့်က တူးလိုက်တဲ့အခါ ပထမ မင်းတုင် (တံခါးကျည်) မင်းတုံး (တုင်)ကြီး တွေလို့ “မင်းတုံး (တုင်)ကြီးဆရာ” လို့ ပြောတဲ့ အခါ ဆရာဖြစ်သူက “မင်းတုံး (တုင်)ကြီးကို လွှင့် ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးလိုက် တဲ့အခါ ဒုတိယမှာ ဥဒ္ဓုမာယိက ဖားပွကို တွေ့သတဲ့၊ (ဥဒ္ဓုမာယိက ဖားဆိုတာ အကောင်က လက် သည်းခွံလောက်ရှိတယ်တဲ့)၊ တပည့်က “ဥဒ္ဓုမာ- ယိက=ဖားပွကလေး တွေတယ်ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့ အခါ ဆရာက “အေး အဲဒီ ဖားပွကလေးကိုလဲ လွှင့်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း တပည့်က ရှေ့ဆက် တူး လိုက်တဲ့အခါ လက်ဝဲ လက်ယာ လမ်းနှစ် မြွှာ ကို တွေ့သတဲ့၊ တပည့်က “လက်ဝဲလက်ယာ လမ်းနှစ်မြွှာ ကို တွေ့တယ် ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ “အေး...

ဒီလမ်းနှစ်မြွှာကိုလဲ ဖယ်ရှားပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး”
လို့ ပြောသတဲ့။

တပည့်က ရှေ့ဆက် တူးလိုက်တဲ့အခါ ရေစစ်=
ပြာစစ်ကို တွေ့သတဲ့။ တပည့်က “ရေစစ် = ပြာစစ်
ကြီး ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာက “အေး
ရေစစ်=ပြာစစ်ကြီးကို ပယ်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး”
လို့ ပြောသတဲ့။

တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးတဲ့အခါ လိပ်ခုံးကြီးကို
တွေ့သတဲ့။ တပည့်က “လိပ်ခုံးကြီး ဆရာ” လို့
ပြောတဲ့အခါ ဆရာက “အေး လိပ်ခုံးကြီးကို ဖယ်
ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးတဲ့အခါ သားလှီးခားနဲ့
စဉ်းတီတုံးကို တွေ့သတဲ့။ တပည့်က သားလှီးခားနဲ့
စဉ်းတီတုံးကြီး ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာက
“အေး သားလှီးခားနဲ့ စဉ်းတီတုံးကြီးကိုလဲ ဖယ်
ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

တစ်ဖန် ရှေ့ဆက်တူးတဲ့အခါ အသားတစ်ကြီးကို
တွေ့သတဲ့။ တပည့်က “အသားတစ်ကြီး ဆရာ”
လို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာက “အေး အသားတစ်
ကြီးကို ဖယ်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

ရှေ့ဆက်တူးတဲ့အခါ လည်ရေးသုံးရစ်နဲ့ နဂါး
ကြီးကို တွေ့သတဲ့။ ထိုအခါ တပည့်က “လည်ရေး
သုံးရစ်နဲ့ နဂါးကြီး ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ
ဆရာဖြစ်သူက “အေး နဂါးကြီး သူ့အဟိုင်း သူနေပါ
စေ၊ နဂါးကြီးကို မထိပါနဲ့၊ အဲဒီ နဂါးကြီးရဲ့
လေတင်ကလဲ မနေနဲ့၊ လေအောက်ကနေပြီး အဲဒီ

နဂါးကြီးကို ရှိခိုးလေ၊ န ဂါး အုပ် စိုး တဲ့ နေရာ မှာ ရတနာ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီ ရတနာတွေကို ရလို့ ရှိ ယင် ဆွေခုနစ်ဆက် မျိုးခုနစ်ဆက် သုံးမကုန်ဘူးတဲ့ ကွဲ့” အဲဒီလို ပြောသတဲ့ ကိုယ်တော်။

အဲဒီ ပဟေဠိ စကားထာ ပြဿနာ စကားရပ်ဟာ ဖြင့် အရှင်ဘုရားအတွက် တရားအားထုတ်ဖို့ တရား လက်ဆောင်ပဲ။

ဣမေ ခေါ် ကွံ ဘိက္ခု ပဋ္ဌေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆေယျာသိ။ ရဟန်း (ဝါ) ကိုယ်တော် အရှင်ဘုရား ဟာ ဒီပြဿနာများကို မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ မေးမြန်းပါလေ။

ယထာစ တေ ဘဂဝါ ဗျာကဏေတိ၊ တထာ နံ ဓာရေယျာသိ။ (မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားတော်မူတဲ့ အတိုင်း မှတ်ယူတော်မူပါ။)

နာ+ဟံ တံ ဘိက္ခု ပဿာမိ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿ မဏ မြာ ဟ္မဏိ ယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ၊ ယော ဣမေသံ ပဉ္စာနံ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တံ အာရာဓေယျ အညတြိ တထာဂ- တေန ဝါ တထာဂတသာဝကေန ဝါ ဣတော ဝါ ပန သုတွာ။

(ကိုယ်တော် မြတ်စွာဘုရား (သို့မဟုတ်) ဘုရား၏ တပည့်သာဝက (သို့မဟုတ်) တပည့်တော်ထံမှ ကြား နာရခြင်း ဆိုတဲ့ ဒီသုံးချက်ကို ချန်ထားပြီး ဒီပြဿနာ ၁၅-ချက်တို့ကို ပြဿနာရှင် ကျေနပ်လောက်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို လူ နတ် မြဟွာ သတ္တလောက

တွင် တစ်ဦးကိုမျှ မတွေ့မမြင်ရပါ။ (ဤသို့ ပြောဆိုပြီး ထို နေရာမှာပင် မြဟွာကြီး ပျောက်ကွယ်သွားတယ်)။

ပြဿနာ ၁၅-ဝါး ဘုရားရှင် ဖြေဆိုခြင်း

နံနက်မိုးသောက် ရောက်သောအခါ အရှင်ကုမာရကဿပက ဘုရားရှင်ထံတော်သို့ သွား ရောက် ပြီး “ဘုန်းတော် ကြီးမြတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ယမန်နေ့ ညဉ့်သန်းခေါင်ယံမှာ မြဟွာ တစ် ယောက် တပည့်တော်ထံ ထာရောက်ပြီး ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အစဉ်ဖြင့် ပြဿနာ ၁၅-ပါးကို လျှောက်ထားသွားပါ တယ် ဘုရား” လို့ မြဟွာ ကြီး လျှောက် ထား တဲ့ အကြောင်းအရာကို အကုန်ပြန်ကြားလျှောက်ထားတယ်။ လျှောက်ပြီးတဲ့နောက် လိုရင်း ကောက်နုတ်ချက် အနေအားဖြင့်-

- (၁) ကော နု ခေါ် ဘန္တေ ဝဗ္ဗိကော=တောင်ပို၊ ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း ဘုရား၊
- (၂) ကာ ရတ္ထိံ ဓူမာယနာ=ညဉ့်အါ အခိုးလွှတ် တယ်ဆိုတာ ဘာပါတုန်းဘုရား၊
- (၃) ကာ ဒိဝါ ပဇ္ဇယနာ=နေ့အခါ မီးထ တောက် တယ်ဆိုတာ ဘာပါတုန်းဘုရား၊
- (၄) ကော မြာဟ္မဏော =ပုဏ္ဏားဆိုတာ အဘယ် သူပါနည်းဘုရား၊
- (၅) ကော သုမေဓော=ပညာရှိ သူ့ တပည့်ဆိုတာ ဘယ်သူပါနည်းဘုရား၊
- (၆) ကိံ သတ္တံ = ထက်မြက်တဲ့ တူး ရှင်း ဆို တာ အဘယ်ပါနည်းဘုရား၊

- (၇) ကိ° အဘိက္ခဏံ = မရင်မနား တူးခြင်းဆိုတာ ဘယ်တရားပါနည်းဘုရား၊
- (၈) ကာ လင်္ဂီ=မင်းတုပ် = မင်းတုံးဆိုတာ အဘယ် တရားပါနည်းဘုရား၊
- (၉) ကာ ဥဒ္ဓုမာယိကာ=ဥဒ္ဓုမာယိက ဖားပွဆိုတာ ဘယ်ဟာပါနည်းဘုရား၊
- (၁၀) ကော ဒွိဓာပထော=လမ်းနှစ်ခွဆိုတာ အဘယ် ပါနည်းဘုရား၊
- (၁၁) ကိ° စင်္ဂဝါရံ = ရေစင်=ပြာစင်ဆိုတာ အဘယ် ပါနည်းဘုရား၊
- (၁၂) ကော ကုဗ္ဗော=လိမ်ခုံးဆိုတာ အဘယ်ပါနည်း ဘုရား၊
- (၁၃) ကာ အသိသုနာ=သားလှီးဓားနဲ့ စဉ်းတီတုံး ဆိုတာ အဘယ်ပါနည်းဘုရား၊
- (၁၄) ကာ မံသပေသိ = အသားတစ်ဆိုတာ အဘယ် ပါနည်းဘုရား၊
- (၁၅) ကော နာဂေါ=လည်ရေး သုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါး ဆိုတာ အဘယ်ပါနည်းဘုရား၊

အဲဒီလို ပဟေဠိ စကားထာ ပြဿနာ ၁၅-ချက်ကို အရှင်ကုမာရကဿပက တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ဆစ်ပြီးတော့ တကယ့်ပုစ္ဆာ ပြဿနာ ဝိသအောင် မေးမြန်း လျှောက် ထားတယ်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်လည်ဖြေ ကြားပုံကိုလည်း ကြိုတင်၍ မြန်မာလင်္ကာဖြင့် ဤသို့ မှတ်ထားနှင့်ရပါမယ်။

တတိယအကြိမ်

ပြဿနာအဖြေ ၁၅-ချက် လင်္ကာ

- (၁) ဤ ခန္ဓာကိုယ်၊ တောင်ပို့ဆိုလော့၊
- (၂) ညဉ့်ကိုလုပ်မျိုး၊ ကြံစည်ဖျိုးသည်၊ အခိုးလူလူ၊ ထွက်သောဟူ၏၊
- (၃) နေ့မှုကိုယ် နှုတ်၊ ထိုထိုအလုပ်၌၊ အားထုတ် ကျင့်ဆောင်၊ မီးတောက်လောင်၏။
- (၄) ဘုန်းခေါင်ထွတ်ထား၊ မြတ်ဘုရားမှ၊ ပုဏ္ဏား ဆရာ၊ ဟောမိန့်မှာ၏၊
- (၅) ယောဂါဝစရ၊ ပုဂ္ဂလမှု၊ သိဿဉာဏ်ရှိ၊ စံ တပည့်တည့်၊
- (၆) ဝိပဿနာ၊ မဂ်ပညာကား၊ ထက်စွာအသွား၊ သန်လျက်ဓားတည့်၊
- (၇) ကြိုးစားလုံ့လ၊ ဝီရိယထန်ပြင်း၊ အားထုတ် ခြင်းကို၊ ဘူးခြင်းခေါ်ရာ၊
- (၈) အဝိဇ္ဇာကား၊ ပိတ်ကာမင်းတုံး (တုပ်)၊ စံတ နှုန်းတည့်၊
- (၉) ဟုန်းဟုန်းတက်ကြွ၊ မျက် ကော ဓ မှ၊ ဖားပွ ဟူဘိ၊
- (၁၀) ယုံမှားရှိသား၊ ဝိဖိကိစ္ဆာ၊ လမ်းနှစ်မြွှာတည့်၊
- (၁၁) ငါးဖြာနီဝရဏ၊ ရေစစ်ပြလော့၊
- (၁၂) ပဉ္စဥပါဒါ န-က္ခန္ဓာကို၊ ပမာလိပ်ပုံ၊ ဟောမိန့် တုံရှင်၊
- (၁၃) အာရုံငါးချက်၊ ကာမစက်မှု၊ သန်လျက်ပုံနှုန်း၊ စဉ်းတီတုံးတည့်၊

(၁၄) သားတုံးဟူဘိ၊ စွဲကပ်ငြိသား၊ နန္ဒိရာဂ၊ စွန့်ခွါ
မှလျှင်၊

(၁၅) အာသဝကင်းကွာ၊ ရဟန္တာမူ၊ ပမာနဂါး၊
ဟောမိန်ကြားသည်။ ။

ဆယ့်ငါး ပြဿနာရပ်တည်း....။

ဤလင်္ကာကို အစဦးအရဆောင်ပြီးမှ အဖြေအကျယ်
ကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ရာ၏။

(က) တောင်ပို့ပမာ ဤခန္ဓာ

ဝမ္ဗိကောတိ ခေါ် ဘိက္ခု ဣမဿေ+တံ စာတု-
မဟာဘူတိကဿ ကာယဿ အဓိဝစနံ မာတာ-
ပေတ္တိကသမ္ဘဝဿ ဩဒန ကုမ္မာသူပစယဿ
အနိစ္စ+စ္ဆာဒန ပရိမဒ္ဒန ဘေဒန ဝိဒ္ဓိသန ဓမ္မဿ။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ ဝမ္ဗိကောတိ ခေါ် =
တောင်ပို့ဟူသော။ ဧတံ = ဤအမည်သည်။ ဣမဿ
ကာယဿ = ဤကိုယ်ခန္ဓာ၏။ အဓိဝစနံ = အမည်
ပေတည်း။

(ချစ်သား၊ တောင်ပို့ဆိုတာ ဒီကိုယ်ကြီးကို ခေါ်
တယ်၊ ဒီကိုယ်ကြီးက ဘယ်လိုသဘောရှိတဲ့ ကိုယ်ကြီးလဲ
ဆိုတော့)-

စာတုမဟာဘူတိကဿ = ပထဝီ၊ အာပေါ၊
တေဇော၊ ဝါယော-ဆိုတဲ့ မဟာဘူတိကြီးလေးပါး
တို့ဖြင့် ပြီးထသော (တဲ့)။

(ဒီအထဲမှာ လိုက်ရှာလို့ရှိယင် ပထဝီ ဓာတ် အစ၊
အာပေါဓာတ်အစ၊ တေဇောဓာတ်အစ၊ ဝါယောဓာတ်

တတ်ယအကြိမ်

အစုလို၊ မဟာဘုတ်ကြီး လေးမျိုးတို့ကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။
ဒီပြင်ကော ဘယ်လိုသဘောရှိသလဲ ဆိုတော့။

မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝဿ = မိဘ နှစ်ပါးတို့၏
သွေးဓာတ်၊ သုက်ဓာတ်လျှင် အကြောင်းရင်း ရှိလ
သော။ ဩဒန ကုမ္မာသုပစယဿ = ထမင်း၊ မုယော
မုန့်၊ ဂျုံမှုန့်တို့ဖြင့် တစ်နေ့တခြား တိုးပွား၍ လာထ
သော။ အနိစ္စ + ဣဒန ပရိမဒ္ဒန ဘေဒန ဝိဒ္ဓိသန-
ဓမ္မဿ = မမြဲခြင်း အနိစ္စသဘော၊ မကောင်းသော
ယန့်တို့ ပြယ်ဖို့ရန် နံ့သာကျကျ ထိမ်း ကျ ရ ခြင်း
တည်းဟူသော ဥစ္စာဒနသဘော၊ အမိဝမ်းခေါင်း
ကိန်းအောင်းစဉ် ကလထရေကြည် တည်စဉ်ကာလ
ကျမိကျရာ တည်မိတည်ရာ တည်ခဲ့ရသဖြင့် အရုပ်
ဆိုး၍နေသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို ပြုပြင် ပေးရခြင်း-
တည်းဟူသော = ပရိမဒ္ဒနသဘော၊ ခဏအတွင်း
ဖြစ်၍ ခဏအတွင်း ပျက်စီးခြင်း = ဘေဒနသဘော၊
ဖရိဖရေပြိုကွဲ ပျက်စီးခြင်း = ဝိဒ္ဓိသန သဘောရှိသော။
ဣမဿ ကာယဿ = မဟာဘုတ်ကြီး လေးပါးတို့ဖြင့်
ပြီးတဲ့ ဤ စတုဇကိုယ်ခန္ဓာကြီး၏။ အမိဝစနံ = အမည်
ပါပေ။

(ချစ်သား၊ ယခု မြဟွာကြီးပြောသွားတဲ့ တောင်ပို
ကြီး ဆိုတာ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ခေါ်တဲ့ မဟာဘုတ်ဖြင့်
ပြီးတဲ့ ဤ ကိုယ်ကြီးကို ခေါ်တယ်။ ဤကိုယ်ကြီးဟာ
ဘာပြုလို့ တောင်ပိုကြီးနဲ့ တူသလဲ၊ တူပုံကို အဋ္ဌကထာ
မှာ လေးမျိုးဖော်ပြတယ်။ သဘော တစ်မျိုး တည်း
ပြလိုက်သလဲ အားရစရာ နှစ်သက်စရာ ကျေနပ်စရာ
ပါဘဲ။ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ ဘယ်လို တောင်ပိုကြီး

ဟတိယအခြေ

နဲ့ တူသလဲဆိုတော့ ပကတိတောင်ပို့ ထဲမှာ ပရုက်ဆိတ်
 တွေ ခြကောင်တွေအမျိုးမျိုးရှိကြတယ်။ အဲဒီ ပရုက်ဆိတ်
 တွေ ခြကောင်တွေဟာ အဲဒီတောင်ပို့ ထဲမှာပဲ မွေးကြ
 ဖွားကြ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်ကြတယ်။ မကျန်းမာယင်လဲ
 ဒီတောင်ပို့ ထဲမှာပဲ နေကြထိုင်ကြတယ်။ သေပြန်တော့လဲ
 ဒီတောင်ပို့ ထဲမှာပဲ သူတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ပစ်ချရတယ်။
 ဒီတော့ ဒီတောင်ပို့ဟာ များစွာ သော ဝိုးရှ ခြပုန်း
 ပရုက်ဆိတ်တို့ရဲ့ မနာမကျန်းတဲ့အခါ နေထိုင်ရာ ဆေးရုံ
 ကြီးလဲဟုတ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ အညစ်အကြေး စွန့်ပစ်ရာ
 အိမ်သာကြီးလဲ ဟုတ်တယ်။ သူ တို့ သေ ပြန် တော့ လဲ
 ဒီတောင်ပို့ ထဲမှာပဲ ပစ်ချရတာဖြစ်တော့ ယောင်ပို့ ဟာ
 သူတို့ရဲ့ သုသာန်တစ သင်္ချိုင်းဝကြီးလဲ ဟုတ်တယ်။

ထိုအတူ ဤ စတုဇကိုယ်ခန္ဓာထဲမှာလဲ အရေကို မှီ၍
 ဖြစ်သော ဝိုး၊ အသားကိုမှီ၍ဖြစ်သော ဝိုး၊ အရိုးကိုမှီ၍
 ဖြစ်သော ဝိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီကို မှီ၍ဖြစ်သောဝိုး၊ ဤသို့
 အစရှိသည်ဖြင့် အမျိုးအားဖြင့်ပင် ဝိုးမျိုး ရှစ်ဆယ်
 ရှိတယ်။ အကောင်ပေးအားဖြင့် မရေမတွက်နိုင်သော
 အနန္တအသင်္ချေ ဒီဝိုးတွေဟာ ဒီခန္ဓာ ကိုယ် ထဲ မှာ ပဲ
 မွေးကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် အညစ်အကြေး
 တွေကိုလဲ ဒီခန္ဓာထိုယ်ထဲမှာပဲ စွန့်ကြတယ်။ မကျန်းမာ
 တော့လဲ ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာပဲ နေကြတယ်။ သေပြန်တော့
 လဲ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာပဲ သူတို့ရဲ့ အသေကောင်ကို
 ပစ်ကြရတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် အမျိုး
 အားဖြင့် ရှစ်ဆယ်၊ အကောင်ရေအားဖြင့် အသင်္ချေ
 အနန္တ များပြားလှသော ဝိုးမျိုးတို့၏ သားဖွားရုံကြီး
 သဖွယ်၊ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်ပစ်ရာ အိမ်သာကုဋိသဖွယ်။

၃၉၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဆေးရုံကြီးသဖွယ်၊ သုသာန်တစ် သင်္ချိုင်းဝသဖွယ် ဖြစ်
သောကြောင့် တောင်ပို့နဲ့ တူလို၊ ဤခန္ဓာ ကိုယ် ကို
တောင်ပို့လို၊ ဟောတာဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် (၁) ဤခန္ဓာကိုယ်၊ တောင်ပို့ဆိုလော့။
အဲဒီလို အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ထားလိုက်ပါလော့။

ဒုတိယနှင့် တတိယ ပြဿနာအဖြေ

ဒုတိယ (နှင့်) တတိယ ပြဿနာကို အရှင်ကုမာရ
ကဿပက “မြတ်စွာဘုရား.... ဒီ တောင်ပို့ကြီးဟာ
ညဉ့်ကျတော့ အခိုးလွှတ်တယ်၊ နေ့ကျတော့ မီးတောက်
တယ် ဆိုတာ ဘာဆိုလိုတာတုံး” လို့ လျှောက်ထား
တယ်၊ ဒီ ပြဿနာ နှစ်ရပ်ကို မြတ်စွာဘုရားက

ယံ ခေါ ဘိက္ခု ဒိဝါ ကမ္မန္တေ အာရပ္ပ ရတ္တိံ
အနုဝိတက္ကေတိ၊ အနုဝိစာရေတိ၊ အယံ ရပ္ပတ္တိံ
ဓူမာယနာ။

ဘိက္ခု = ချစ်သား ရဟန်း....။ ဒိဝါ ကမ္မန္တေ =
နောက်တစ်နေ့ ပြုလုပ်ဖို့ရန် အလုပ် ကိစ္စတို့ကို။
အာရပ္ပ = အစွဲပြု၍။ ရတ္တိံ = ညဉ့်အခါ၌။ ယံ အနု-
ဝိတက္ကေတိ = အကြင် အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ကြံသည်၍
နေ၏။ ယံ အနုဝိစာရေတိ = အကြင် အဖန်ဖန်
အထပ်ထပ် စဉ်းစား၍ နေ၏။ အယံ = ဤသို့ နက်ဖြန်
နံနက်၊ နက်ဖြန်နေ့ ရောက်သကာလ ပြုလုပ်ဖို့ရန်
အလုပ်များကို ကြံစည်စဉ်းစား ပိတက် များခြင်း
သည်။ ရတ္တိံ ဓူမာယနာ = ညဉ့်အခါ၌ အခိုးလွှတ်
ခြင်းမည်၏။ (၂)

(ဈေးရောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ နက်ဖြန် နံနက်ကျယ်
 ငါ ဘယ်သူ့ဆီ သွားမယ်၊ ဘယ် သူ့ ဆိုင် သွားပြီး
 ဘာယူမယ် (စိတ်ကူးပြီး ကြည့်ကြပေါ့လေ) ဈေးရောင်း
 တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလဲဈေးရောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက်ပဲ၊ ပွဲစား
 ကလဲ ပွဲစားအလိုက်၊ အလုပ်သမားကလဲ အလုပ်သမား
 အလိုက် နက်ဖြန် အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ညဉ့်မှာ အားတဲ့
 အချိန်ကလေးမှာ စဉ်းစားတယ်၊ အဲဒီလို စဉ်းစားနေ
 တာဟာဖြင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်တည်ကူးသော တောင်ပိုကြီး
 ထဲက အ ခိုး တွေ လွတ်နေတာပဲ။

ယံ ခေါ် ဘိက္ခု ရတ္ထိံ အနုပိတက္ကေတွာ အနု-
 ပိစာရေတွာ ဒိဝါ ကမ္မန္တေ ပယောဇေတိ ကာယေန
 ဝါစာယ (မနသာ *)။ အယံ ဒိဝါပဇ္ဇလနာ။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ ရတ္ထိံ = ညဉ့်အခါ၌။
 အနုပိတက္ကေတွာ = ကြံစည်၍ လည်းကောင်း။ အနု-
 ပိစာရေတွာ = အဖန်ဖန် စဉ်းစား၍ လည်းကောင်း။
 ဒိဝါ = နောက်တစ်နေ့မှောက် ရောက် သ ကာ လ။
 ကာယေန = ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါစာယ =
 နှုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ (မနသာ = စိတ်ဖြင့်လည်း
 ကောင်း *)။ ကမ္မန္တေ = ညတုန်းက ကြံစည်စဉ်းစား
 ထားတဲ့ အလုပ်ကိစ္စ အဝဝတို့ကို။ ယ ပယော-
 ဇေတိ = အကြင် လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်၏။
 အယံ = ဤသို့ ညက ကြံစည် ထားတဲ့အတိုင်း နောက်
 တစ်နေ့ ရောက်သောအခါ ကိုယ်အမှု နှုတ်အမှု
 တို့ကို အားထုတ် ကြိုးပမ်းခြင်းကို။ ဒိဝါပဇ္ဇလနာ =

(*) သီ သျှာမုဋ္ဌိ မရှိပါ။ ဆဋ္ဌမုဋ္ဌိသာ လက်သည်းကွင်း၍ ပြထားသည်။
 ကတ်လအကြိမ်

၃၉၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

နေ့အခါ မီးတောက်ခြင်းဟူ၍။ (ဝုစ္စတိ= ဆိုအပ်ပေ၏)။

ဥက ကြံစည်ထားတဲ့အတိုင်း နံနက် မိုး သောက် နောက်တစ်နေ့သို့ရောက်ပြီဆိုလျှင် ကာယကံမူတွေ ဝစီကံ မူတွေ (မနောကံမူတွေ) ကြံစည်ထားတဲ့အတိုင်း မပြုဘူး ထား၊ ပြုကြတယ်၊ အဲဒီ ပြုပြုသမျှ ကာယကံမူတွေ၊ ပြောပြောသမျှဝစီကံမူတွေ ကြံကြံသမျှ မနောကံမူတွေ) ဟာ ဖြင့် ဒီတောင်ပိုကြီးက မီးတွေ ဟုန်းဟုန်း ဟုန်းဟုန်း တောက်နေတာပဲ။

- ဒါကြောင့် (၂) ညဉ့်ကိုလုပ်မျိုး၊ ကြံစည်ပျိုးသည်၊ အခိုးလူလူ၊ ထွက်သောဟူ၏၊
- (၃) နေ့မူ ကိုယ် နှုတ်၊ ထိုထို အလုပ် ၌၊ အား ထုတ် ကျင့် ဆောင်၊ မီးတောက်လောင်၏။

အဲဒီလို အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။ ။

စတုတ္ထမြုဿနာ အဖြေ

ကော မြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားဆိုတာ ဘယ်သူ ပါတုံးဘုရား-လို့ လျှောက် ထား တဲ့ အခါ မြတ်စွာ ဘုရားက-

မြာဟ္မဏောဟိ ခေါ ဘိက္ခု၊ တထာဂတဿေ+တံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ ဘိက္ခု = ချစ် သား ရဟန်း။ မြာဟ္မဏောဟိ ဧတံ နာမံ=မန္တန်ဆရာ ဗေဒင်ဆရာ ပုဏ္ဏားဟူသော ဤအမည်သည်။ တထာ-ဂတဿ = ရှေးဘုရားတို့အတူ လာခြင်း ကောင်းတော်မူ သော။ အရဟတော = ပူဇော်အထူးကို ခံတော် မူထိုက်

သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ = မဖောက်မပြန် ဥေယျရံ တရား
တို့ကို ဝိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော ငါဘုရား
၏။ အဓိဝစနံ = အမည်ပေတည်း။ (ဆရာပုဂ္ဂိုလ်များဆိုတာ
ငါဘုရားကို ဆိုတာဖြစ်တယ်)။ ။

ပဉ္စမမြဿနာ အဖြေ

ကော သုမေဓော = ပညာရှိတဲ့ တပည့်ဆိုတာ ဘယ်သူ
ပါတုံးဘုရား... လို့ မေး လျှောက် တဲ့ အခါ မြတ်စွာ
ဘုရားက-

သုမေဓောတိ ခေါ ဘိက္ခု၊ သေက္ခဿေ + တံ ဘိက္ခု၊-
နော အဓိဝစနံ။ ဘိက္ခု = ချစ်သား ရဟန်း။ သုမေဓောတိ
ခေါ တေ = ပညာဉာဏ်ရှိ တပည့်ဟူသော ဤအမည်သည်။
သေက္ခဿ ဘိက္ခုနော = မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရရန်ကြိုးကုတ်
အားထုတ်သော ယောဂါဝစရ ရဟန်း၏။ အဓိဝစနံ =
အမည်တည်း။ (ပညာရှိတဲ့ တပည့်လိမ္မာဆိုတာ မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန်ကို ရဖို့ရန် ကြိုး စား အား ထုတ် နေ တဲ့ သေက္ခ
ရဟန်းကို ခေါ်တယ်)။ ။

ဆဋ္ဌမြဿနာ အဖြေ

ကိံ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းဆိုတာ ဘယ်
ဟာပါလဲ မြတ်စွာဘုရား ဆိုတဲ့ ဒီအမေးအတွက် မြတ်စွာ
ဘုရားက-

သတ္ထန္တိ ခေါ ဘိက္ခု၊ အရိယာ ယေ + တံ ပညာယ
အဓိဝစနံ။ ဘိက္ခု = ချစ်သား ရဟန်း။ သတ္ထန္တိ ခေါ
တေ = ထက်မြက်လှတဲ့ တူးရှင်း ဟူသော ဤအမည်သည်။
အရိယာယ = ကိလေသာတို့မှ မြူစင်သော။ ပညာယ =

ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ၏။ အဓိဝစနံ = အမည်တည်း။
(ရှေ့ပိုင်းမှာ ဝိပဿနာပညာ၊ ထို ဝိပဿနာပညာ ကိစ္စ
ပြီးလာတဲ့အခါ မဂ်ပညာ။ အဲဒါကို ထက်မြက်လှတဲ့ ထူး
ရှင်းလို့ ခေါ်တယ်။)

ဒါကြောင့် ဒီ (၄) (၅) (၆) အဖြေတို့အတွက်-

- (၄) ဘုန်းခေါင်ထွတ်ထား၊ မြတ်ဘုရားမူ၊ ပုဏ္ဏား
ဆရာ၊ ဟောမိန့်မှာ၏။
- (၅) ယောဂါဝစရ၊ ပုဂ္ဂလမူ၊ သိဿဉာဏ်ရှိ၊ စံ
တပည့်တည်း။
- (၆) ဝိပဿနာ+မဂ်ပညာကား၊ ထက်စွာအသွား၊
သန်လျက်ခင်းတည်း။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်း ဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြ
ပါလေ။ ။

အတ္တမ ပြဿနာအဖြေ

ကိံ အဘိက္ခဏံ = မရပ်မနား ထူးခြင်း ဆိုတာ
ဘယ်တရားပါနည်းဘုရား ဆိုတဲ့ ဒီ အမေးအတွက်
မြတ်စွာဘုရားက-

အဘိက္ခဏန္တိ ခေါ် ဘိက္ခု၊ ဝီရိယာရမ္ဘဿေ+တံ
အဓိဝစနံ။ ဘိက္ခု=ချစ်သား ရဟန်း။ အဘိက္ခဏန္တိ
ခေါ် ဧတံ=မရပ်မနား ထူးဆွဲခြင်း ဆိုတဲ့ ဤ အမည်
သည်။ ဝီရိယာရမ္ဘဿ = မရပ်မနား ဝိပဿနာ ဉာဏ်
ပညာကို ပွားများကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယ၏။
အဓိဝစနံ=အမည်တည်း။

ဆိုလိုရင်းကို စဉ်းစားလျှင် “ပညာဉာဏ်ရှိ တပည့်
ကုမာရကဿပ သင်ချစ်သားသည် ဝိပဿနာ ဉာဏ်

ပညာတူးရှင်းဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် တည်းဟူသော တောင်ပို-
ကြီးကို လေးစိတ် လေးမြွှာ ရှစ်စိတ် ရှစ်မြွှာ ကွသွား
အောင် မနေမနား တူးလေ” ဆိုတာ ဘယ်လို
လုပ်ရမှာလဲဆိုလျှင် ‘ ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဓာတ်ကြီးလေး
ပါး အရှုခံထားပြီး ဝိပဿနာပွားရမည်’ ဆိုလိုသည်။
ပွားများသော်-

ဓာတ်ကြီး လေးပါး

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီကာယာ အာပေါ-
ကာယာ တေဇောကာယာ ဝါယောကာယာ
ဝိညာဏကာယာ။ (ပထမ ဒီလိုခင်းပါ)။

မေ=ငါ၏။ ဣမသ္မိံ ကာယေ = ဤ တစ်လံ
မျှလောက်သော ကိုယ်ကာယ၌။ ပထဝီကာယာ=
မြေဓာတ် လွန်ကဲသော ရုပ်အစုတို့သည် လည်း
ကောင်း။ အာပေါကာယာ=ရေဓာတ်လွန်ကဲသော
ရုပ်အစုတို့သည် လည်းကောင်း။ တေဇောကာယာ=
မီးဓာတ်လွန်ကဲသော ရုပ် အ စု တို့ သည် လည်း
ကောင်း။ ဝါယောကာယာ=လေဓာတ်လွန်ကဲသော
ရုပ်အစုတို့သည် လည်းကောင်း။ ဝိညာဏကာယာ=
အသိဝိညာဏ် ခေါင်းဆောင်တဲ့ နာမ်ဓာတ်အစုတို့
သည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ-သန္တိ =ထင်ရှားပုံသေ
ရှိကုန်ပေ၏။

(ဤ တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ပထဝီ=
မြေဓာတ်အစု၊ အာပေါ=ရေဓာတ်အစု၊ တေဇော=
မီးဓာတ်အစု၊ ဝါယော = လေဓာတ်အစု၊ ဝိညာဏ
ဓာတ်အစု လို၊ ဓာတ်ကြီးအစု ငါးပါးရှိတယ်)။

ပထဝီဇာတ် (၂၀)

တတ္ထ ကတမေ ပထဝီကာယာ။ မြေဇာတ်လွန်ကဲတွဲ
ရုပ်အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ လို့ ဆိုလျှင်-

ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော၊ မံသံ
နှာရ အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ၊ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ
ပဟကံ ပပ္ပာသံ၊ အန္တိ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရိသံ
မတ္ထလုဂံ။

ဆံပင် မွေ့ညှင်းကအစ ဦးနှောက် ကျအောင်
ကောဠာသ ၂၀-ဟာဖြင့် "ဗုဒ္ဓမေ ဝုစ္စန္တိ ပထဝီ-
ကာယာ။ ဤ နှစ်ဆယ်တို့ကို ပထဝီ-မြေဇာတ်လွန်ကဲ
တွဲ ရုပ်အစုတွေပဲ" လို့ မှတ်ထား။

အာပေါဇာတ် (၁၂) ပါး

တတ္ထ ကတမေ အာပေါကာယာ။ ရေဇာတ်
လွန်ကဲတွဲ ရုပ်အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ လို့ ဆိုလျှင်-

ဝိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒေါ
မေဒေါ၊ အဿု ဝသာ ခေဠော သိဗ်ဒနိကာ
ထသိကာ မုတ္တံ။

သညှင်းခြေကအစ ကျင်ငယ်ကျအောင် ကောဠာသ
၁၂-ပါးကို "ဗုဒ္ဓမေ ဝုစ္စန္တိ အာပေါကာယာ။ ဤ
တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့ကို အာပေါ-ရေဇာတ်လွန်ကဲတွဲ
ရုပ်အစုတွေပဲ" လို့ မှတ်ထား။

တေဇောဇာတ် (၄) ပါး

တတ္ထ ကတမေ တေဇောကာယာ။ (မီးဇာတ်လွန်ကဲ
တွဲ ရုပ်အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ လို့ ဆိုလျှင်-

တတိယအကြိမ်

သန္တာပေါ ဒါဟော ပါဝကော ဇိရဏာ-လို့၊
 ရက်ချာဖျားတဲ့ ချမ်းဖျား တုန်ဖျား = သန္တာပတေ-
 ဇော၊ မရပ်မစဲ အမြို့ပူလောင်တဲ့ = ဥာဟတေဇော၊
 စားသမျှ အစာတွေကို ကြေကျက်စေတဲ့ = ပါဝက
 တေဇော၊ ဆံဖြူ သွားကြွေ အရေတွန့်အောင်
 လောင်ကျွမ်းတဲ့ = ဇိရဏတေဇော = (ဒီ လေးမျိုး
 တို့ကို) "ဣမေ ဝုစ္စန္တိ တေဇောကာယ တေဇော =
 မီးဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုတွေပဲ" လို့ မှတ်ထား။

ဝါယောဓာတ် (၆) ပါး

တတ္ထ ကတမေ ဝါယောကာယာ။ လေဓာတ်လွန်ကဲ
 တဲ့ ရုပ်အစု ဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ လို့ ဆိုလျှင်-

ဥဋ္ဌင်္ဂမာ ဝါတာ၊ အဓောဂမာ ဝါတာ၊ ကုစ္ဆိ-
 သယာ ဝါတာ၊ ကောဋ္ဌာသယာ ဝါတာ၊ အင်္ဂ-
 မင်္ဂါနုသာရိနော ဝါတာ၊ အဿာသပဿာသာ
 ဝါတာ၊ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝါယောကာယာ။ အထက်သို့
 ဆန်တက်တဲ့=ဥဋ္ဌင်္ဂမလေ၊ အောက်သို့ ခုန်ဆင်းတဲ့=
 အဓောဂမလေ၊ ဝမ်းထဲ၌ ကိန်းအောင်းတဲ့=ကုစ္ဆိ-
 သယလေ၊ အူထဲ၌ ကိန်းအောင်းတဲ့ = ကောဋ္ဌာ-
 သယလေ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ အ စဉ် လျှောက်တဲ့ =
 အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိလေ၊ ထွက်သက် + ဝင်သက်ဆိုတဲ့=
 အဿာသ+ ပဿာသလေ။ ဤ ခြောက် မျိုး တို့ ကို
 လေဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုတွေပဲလို့ မှတ်ထားပါ။

ဝိညာဏဓာတ် (၆) ပါး

တတ္ထ ကတမေ ဝိညာဏကာယာ။ အသိဝိညာဏ ခေါင်းဆောင်တဲ့ နာမ်ဓာတ် အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ လို့ ဆိုလျှင်-

စက္ခုဝိညာဏံ၊ သောဘဝိညာဏံ၊ ဃာနဝိညာဏံ၊ ဇီဝါဝိညာဏံ၊ ကာယဝိညာဏံ၊ မနောဝိညာဏံ၊ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝိညာဏကာယာ။

မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နမ်းရှူမှု၊ စားမှု၊ ထိမှု၊ သိမှု။ ဤခြောက်မျိုးတို့ကို ဝိညာဏ်ခေါင်းဆောင်တဲ့ နာမ် ဓာတ်အစု ၆-မျိုးတို့လို မှတ်ထားပါ။

လေးစိတ် ရှစ်စိတ် ခွဲ၍ ရှုရန်

ဒီကိုယ်ထဲမှာ ပထဝီဓာတ် ၂၀၊ အာပေါဓာတ် ၁၂-ပါး၊ တေဇောဓာတ် ၄-ပါး၊ ဝါယောဓာတ် ၆-ပါး၊ ဝိညာဏဓာတ် ၆-ပါးတို့ကလွဲ၍ ဘာမှမရှိဘူး။ “လေးစိတ်လေးမြွှာ ခွဲလိုက်ပါ” ဆိုတာ အခုပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ဒီ ရုပ်ကိုယ်ကြီးကို ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဆိုတဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကောဠာသဟာ ၄-မျိုးပဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို လေးစိတ်ခွဲတာဟာဖြင့် “အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယ” အရ ၄-စိတ်ခွဲတဲ့ အထဲက တစ်ဖန် ဆံပင်ဆိုတဲ့ ကောဠာသကလေးတစ်ခုကို ထုတ် ပြီးတော့-

“ကေသကာယေ ကက္ခဋကိရိယာ ပထဝီနာမ၊ အာဗန္ဓနကိရိယာ အာပေါ နာမ၊ ဥဏှတ္ထကိရိယာ တေဇောနာမ၊ ဝိတ္ထန္တနကိရိယာ ဝါယောနာမ၊ ဝဇ္ဇော၊ ဝဇ္ဇော၊ ရသော၊ ဩဇာ တဒုပါဒါ။ သဗ္ဗေ တတိယဒါဂြိုဟ်

တေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ
ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊
ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ။

ကေသကာယေ = ဆံပင်တည်းဟူသော ကောဋ္ဌာသ
အစုဉ်း။ ကက္ခဋ္ဌကိရိယာ = ခက်မာမှု အမှုအရာ သတ္တိသည်။
ပထဝီ နာမ = ပရမတ်အနှစ် မြေ ဓာတ် အစစ် မည်၏။
အာဗန္ဓနကိရိယာ = ဖွဲ့စေးမှု အမှု အရာ သတ္တိသည်။
အာပေါ နာမ = ပရမတ်အနှစ် ရေဓာတ်အစစ်မည်၏။
ဥဏှတ္ထ ကိရိယာ = ပူနွေးမှု အမှု အရာ သတ္တိ သည်။
တေဇော နာမ = ပရမတ်အနှစ် မီးဓာတ် အစစ်မည်၏။
ဝိတ္ထမ္ဘနကိရိယာ = ထောက်ကန်မှု အမှုအရာသတ္တိသည်။
ဝါယော နာမ = ပရမတ်အနှစ် လေဓာတ်အစစ် မည်၏။
ဝဏ္ဏော = အဆင်း ဝဏ္ဏလည်းကောင်း။ ဂန္ဓော = အနံ့
ဂန္ဓလည်းကောင်း။ ရသော = အရသာ လည်းကောင်း။
ဩဇော = ဓာတ်ဆီဓာတ်စေးလည်းကောင်း။ တဒုပါဒါ =
ထိုပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော မဟာဘုတ်ကြီး
လေးပါးကို ဖြို၍သာလျှင် တည်နေကြကုန်၏။

သဗ္ဗေ = ခပ် သိမ်း ကုန် သော။ တေ ဓမ္မာ = ထို
အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်တရားတို့သည်။ သင်္ခတာ = အကြောင်း
တရားတို့ ပေါင်းစု ပြုပြင်အပ်တဲ့ တရားတို့ပါတကား။
ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ = အကြောင်းကိုစွဲရမှ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြတဲ့
တရားတို့ပါတကား။ ခယဓမ္မာ = ခဏအတွင်း ကုန်ခန်း
ခြင်းသဘော ရှိကုန်စွတကား။ ဝယဓမ္မာ = ခဏအတွင်း
ပျက် ဆုံး ခြင်း သဘော ရှိကုန်စွတကား။ ဝိရာဂဓမ္မာ =
ခဏအတွင်း ကွာကင်းခြင်း သဘော ရှိကုန်စွတကား။
နိရောဓဓမ္မာ = ခဏအတွင်း ချုပ်ပျောက်ခြင်း သဘော

ရှိကုန်စွတကား။ ခယဋ္ဌေန = ခဏခဏ ကုန် ဆုံး ခြင်း ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စာ = အနိစ္စမျိုးတို့ ပါတကား။ ဘယဋ္ဌေန = ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစု ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခာ = ဒုက္ခမျိုးတို့ပါ တကား။ အရသာကဋ္ဌေန = အခိုင်အမာ အနှစ်သာရ မဟုတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ = အနတ္တ မျိုးတို့ပါတကား။

(ဤကဲ့သို့ ဆံပင်ကောဋ္ဌာသကို ငွေစိတ် ရှစ်စိတ် ခွဲစိတ်၍ ရှုသကဲ့သို့ ကျန်သော ရုပ်ကောဋ္ဌာသ ၄၁-ပါး တို့၌လည်း အသီးအသီး ရှုဆင်ခြင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။)

ဝိညာဏဇာတ် (၆) ပါးတို့ကို ရှုရန်

စက္ခုဝိညာဏကာယေ စတ္တာရော ခန္ဓာ လဗ္ဘန္တိ။
 ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ သညာ သညာက္ခန္ဓော၊
 စေတနာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။

သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊ ခယ-
 ဓမ္မာ၊ ဝယမဗ္ဗာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဋ္ဌေန
 အနိစ္စာ၊ ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ။

စက္ခုဝိညာဏကာယေ = စက္ခုဝိညာဏ်ခေါင်းဆောင်
 သော နာမ်တရားအစဉ်။ စတ္တာရော = ငွေ ပါး ကုန်
 သော။ ခန္ဓာ = ခန္ဓာတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ = ရ အပ် ကုန် ၏။
 ဝေဒနာ = ခံ စား မှု သ ဘော သည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော =
 ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်၏။ သညာ = အာရုံကိုမှတ်သား ပါးနပ်
 မှု သဘောသည်။ သညာက္ခန္ဓော = သညာက္ခန္ဓာ မည်
 ၏။ စေတနာ = စေ့ဆော်တိုက်တွန်းမှု သဘောသည်။
 သင်္ခါရက္ခန္ဓော = သင်္ခါရက္ခန္ဓာ မည်၏။ ဝိညာဏံ =

အဆင်းကို သိမှု မြင်မှုသဘောသည်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ-
ဝိညာဏက္ခန္ဓာမည်၏။

သဗ္ဗေ = ခပ် သိမ်း ကုန် သော။ တေဓမ္မာ = ထို
စက္ခုဝိညာဏ် ခေါင်းဆောင်သော နာမ်တရား အစုတို့
သည်။ သင်္ခတာ = အကြောင်းတရားတို့ ပေါင်းစု ပြုပြင်
အပ်တဲ့ တရားတို့ပါတကား။ (အကြွင်း ရှေးနည်းအတူ
အနက်ပေးပါလေ။)

(ဤကဲ့သို့ စက္ခုဝိညာဏ် ခေါင်းဆောင်သော နာမ်
တရားအစုကို ရှုသကဲ့သို့ ကြွင်း ကျန် သော သောတ
ဝိညာဏ်၊ ဃာနဝိညာဏ်၊ ဇိဝှာဝိညာဏ်၊ ကာယဝိညာဏ်၊
မနောဝိညာဏ်တို့ ခေါင်းဆောင်သော နာမ်တရားအစု
ငါးပါးတို့ကိုလည်း ရှုဆင်ခြင်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤ
ရှုဆင်ခြင်ပုံကို လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဓာတ်
ခြောက်ပါး သိမ်းဆည်းပုံ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မှီ၍ ဖော်ပြခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။)

ဒါကြောင့် ဒီ သတ္တမအဖြေအတွက်-

(၇) ကြိုးစားလုံ့လ၊ ဝီရိယထန်ပြင်း၊ အားထုတ်
ခြင်းကို၊ တူးခြင်းခေါ်ရာ။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်း ဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူ
ထားကြပါလေ။

အဋ္ဌမမြဿနာ အဖြေ

“ အဘိက္ခဏ = မ ရပ် မ နား တူး ခြင်း ” ဆိုတာ
ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်ယှဉ်ပြီး သဗ္ဗပ္ပဓာန်လုံ့လ ဝီရိယတရား
မရပ်မနား ဖြစ်စေတာပါ။ ဤကဲ့သို့တူးတော့ “မင်းတုပ်
ကြီးကို “တော့တယ်” တဲ့ ဘုရား။ “ကာ လင်္ဂီ = မင်းတုပ်

ဆိုတာ ဘာပါလဲ ဘုရား' လို့ လျှောက်ထား တော့ မြတ်စွာဘုရားက-

လင်္ဂိတိ ခေါ်ဘိက္ခု အဝိဇ္ဇာ ယေ+တံ အဓိဝစနံ၊ ဥက္ခိပ လင်္ဂိ°=ပဇာ အဝိဇ္ဇံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ+မေတဿ အတ္ထော။

ဘိက္ခု=ချစ်သားရဟန်း။ လင်္ဂိတိ ခေါ် ဧတံ=မင်းတုတ်ဆိုသော ဤအမည်သည်။ အဝိဇ္ဇာယ=မောဟ၏။ အဓိဝစနံ=အမည်တည်း။ ဥက္ခိပလင်္ဂိ°=မင်းတုတ်ကြီးကို မြှောက်ပစ်လိုက်ဆိုသည်မှာ။ အဝိဇ္ဇံ=မောဟကို။ ပဇာ=စွန့်ပယ်လိုက်လော့။ သုမေဓ=ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့တပည့်။ သတ္ထံ=ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ=စွဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏ=မရပ်မနား သင်ချစ်သား တူးပါလေ။ အယံ=ဤသည်ကား။ ဧတဿ=ဤ အမဋ္ဌပြဿနာ၏။ အတ္ထော=ဆိုလိုရင်း အနက်ပေတည်း။

(ဘယ်လိုစွန့်ပစ်ရမည်လဲဆိုယင် အဝိဇ္ဇာ ဟူသည်မှာ သစ္စာလေးပါးကို မသိခြင်း = မောဟကို အဝိဇ္ဇာလို့ ခေါ်တယ်။ သစ္စာလေးပါးကို မသိသရွေ့ တော့ အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်နေမှာပဲ။ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် အားထုတ်ပေး။ (အကျဉ်းအားဖြင့် ဓမ္မစကြာ၌ လာသည့်အတိုင်း) (အကျယ်အားဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌ လာသည့်အတိုင်း) ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတရားပဲ၊ သမုဒယ သစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတရားပဲ၊ နိရောဓ်သစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတရားပဲ၊ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတရားပဲလို့ သိအောင်အားထုတ်လျှင် အဝိဇ္ဇာတည်း ဟူသော မင်းတုတ်ကို ကလော်ပစ်လိုက်တာပါပဲ။

အဝိဇ္ဇာနှင့် မင်းတုပ် ဘဒ္ဒ ကြောင့် တူ ရ သ လဲ။ အဖြေကား-မြို့တံခါး (မိမိတို့နဲ့ အနီးစပ်ဆုံး ဆိုလျှင်) အိမ်တံခါး ဆိုကြပါစို့။ အိမ်တံခါးမှာ တံခါးရွက် ကလေး စေ့ထားရုံမျှ စေ့ထားလျှင် အပြင်ကလူ ဝင်လို့ မဖြစ်တယ်၊ မင်းတုပ် ချထားလျှင် အပြင်ကလူ ဝင်မဖြစ် ဘူး။ ထို့အတူ ဒီ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှာ အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော မင်းတုပ် ချထားပြီးဆိုယင် (အတွင်းက လူ အပြင်ထွက် မဖြစ်၊ အပြင်ကလူ အတွင်းဝင် မဖြစ် သလိုပဲ) ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဟာ အပြင်ခန္ဓာ+အတွင်း ခန္ဓာများကို မမြင်တော့ဘူး။ တစ်နည်း အားဖြင့် ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာ တည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အသွားအလာ ပိတ်ကုန်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် မင်းတုပ် နှင့် အဝိဇ္ဇာ တူတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား တော်မူတယ်။ အဲဒီ မင်းတုပ်=အဝိဇ္ဇာကို ပယ်ပစ်ရမည် လို့ ဆိုလိုတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဒီ အဋ္ဌမ အဖြေအတွက်-

- (ဂ) အဝိဇ္ဇာကား၊ ပိတ်ကာ မင်းတုံး (တုပ်)၊ စံတနှုန်းတည့်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါ လေ။ ။

နဝမ ဗြဿနာ အဖြေ

တစ်ဖန် ဆက်တူးတော့ "ဥဒ္ဓါမာယိက ဖားပွကို တွေ တယ်" တဲ့ဘုရား။ "ကာဥဒ္ဓါမာယိကာ = ဥဒ္ဓါမာယိက ဖားပွဆိုတာ ဘယ်ဟာပါတုံး ဘုရား" လို့ လျှောက်

ကလိယအကြံ

ထားချက်အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်မူတယ်။

ဥဒ္ဓါမာယိကာတိ ခေါ ဘိက္ခု ကောဓ+ပါယာ သဿေ+တံ အဓိဝစနံ။ ချစ်သား ဥဒ္ဓါမာယိက ဖားဆိုတာ ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ပူပူပန်ပန် ဖြစ်ပေါ်တတ်တဲ့ အမျက် ဒေါသ ကို ဥဒ္ဓါမာယိက ဖား လို့ ခေါ်တယ်။ ဥဒ္ဓါမာယိက ဖား ကြီးကို ကလေးပစ်လိုက် ဆိုတာက အဲဒီ အမျက် ဒေါသတရားကို မြန်မြန် ပယ်ပစ်လိုက်။ အနာဂါမိ ဖိုလ် မြန်မြန်ရောက်အောင် ကြိုးစား လို့ ပြောတာ။

ဥဒ္ဓါမာယိကဖားနဲ့ အမျက် ဒေါသ ဘယ်လိုတူသလဲဆိုယင် ဥဒ္ဓါမာယိက ဖားဆိုတာ နဂိုပကတိက ငယ်ငယ်ကလေးရယ်၊ လက်သည်းခွံလောက်ပဲ ရှိတယ်။ သစ်ရွက် ခြောက်ကြား ချုံကြား နွယ် ကြား ထဲမှာ နေတတ်တယ်။ သူ့ဘာသာ သူနေယင် ကိစ္စမရှိဘူး။ တစ်ဦးဦးက တုတ် တောင်ပွေး စသည်ဖြင့် ရိုက်မိ ခိုက်မိ လျှင် သူက စိတ်ဆိုးပြီး တဖြည်းဖြည်း ကြီးကြီးလာလိုက်တာ ဥသျှစ်သီး မှည့်ကြီးလောက် ဖြစ်လာတယ်တဲ့။ သူ့မှာ နဂိုရှိတဲ့ ခြေထောက်ကလေးတွေက ငယ်ငယ်ရယ်၊ ခန္ဓာကိုယ် ပူပူလာလို့ တော်တော်ကြာတော့ ခြေမိုးမျှော် ပက်လက်ဖြစ်နေတယ်။ ကြပ်ကြပ်စိတ်ဆိုးတော့ သူ မသွားနိုင်ပဲ ကျီးတို့ ခွေးတို့ရဲ့ အစားခံရတယ်။

ထို့အတူပဲ အမျက်ဒေါသဆိုတဲ့ တရားဟာ ကိုယ့် သန္တာန်မှာ ဖြစ်လာပြီဆိုယင် ထိုအချိန်မှာ ရပ်ယင်ရပ်၊ မရပ်ဘဲနဲ့ ဒီအချိန်မှာ မနှိမ်နိုင်လို့ရှိယင် ပါးစပ်ကို

မှိတ်ပိတ်ထားတယ်၊ အန်ကိုကြိတ်လား၊ ဟယ်၊ အန်ကြိတ်တဲ့ အခြေအနေ ရောက်တဲ့အခါ "ဪ- ဝါအန်ကြိတ်တာ မတော်ပါတကား၊ ဒီဒေါသကို ဒီကဲပဲ ရပ်ဆိုင်းမှပါ လား" လို့ ယောနိသောမနသိကာရ-ရပြီး ဒီဒေါသကို နှိမ်ယင် နှိမ်၊ မနှိမ်လျှင် မျက်စောင်းထိုးပြီး ကြည့်လာ မယ်။ မျက်စောင်း ထိုးရင်းက ရပ်ယင် ရပ်၊ မရပ်ယင် တုတ်လက်နက်စသည်ကို ရှာပြီး ဆွမ်းဆွရာ ကိုင်မိကိုင်ရာ ကိုင်လာမယ်။ အဲဒီက ရပ်ယင် ရပ်၊ မရပ်ယင် ကိုယ့် လက်က တုတ်ကို၊ ခားကို ကိုင်ပြီး ဟိုတဖက်သားကို ကိုယ်စောင်း သွားတိုက်လိမ့်မယ်။ ဒီအချိန်မှာ မိမိရဲ့ ဒေါသကို နှိမ်နိုင်လျှင် နှိမ်၊ ကိုယ်က မနှိမ်နိုင်ပဲ ဟိုက တစ်ဖန်ပြန်ပြီး ကိုယ်စောင်းတိုက်လာတဲ့အခါ ကိုယ်က ရိုက်တယ်၊ ခုတ်တယ်၊ သူတဖက်သား မတော်မလျော် ဖြစ်သွားပြီဆိုတဲ့အခါ "အင်း ဝါလဲ သေရမှာ အတူတူ သူများ လက်နက်နဲ့ တော့ မသေဘူး" ဆိုပြီး ကိုယ့်တုတ် နဲ့ ကိုယ်ပြန်ရိုက်၊ ကိုယ့်ခားနဲ့ ကိုယ်ပြန်ထိုးတော့တယ်။

အဲဒီလို သူရောက်ကိုယ်ပါ ဒုက္ခရောက်ရတဲ့ အဖြစ်မျိုး ရောက်မှ ဒေါသရဲ့ စခန်းက သိမ်းတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အမျက်ဒေါသတရားကို ဥဒ္ဓါမာယိက ဖားပွလို ခေါ် တယ် ချစ်သား။ အဲဒီဖားပွကို ကလောင်ပစ်လိုက်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတာ ဖြစ်တယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဒီ နဝမ အဖြေအတွက်-

(၉) ဟုန်းဟုန်းတက်ကြွ၊ မျက် ကောဓေ ဖားပွဟူဘိ။
ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူ ကားကြပါ

လေ။ ။ တတိယအကြိမ်

စသမ ပြဿနာစာဖြေ

တစ်ဖန် ဆက်ထူးတော့ “ဒွိဓာပထ = လမ်းနှစ်ခုကို တွေ့တယ်” တဲ့ ဘုရား။ “ကောဒွိဓာပထော = လမ်းနှစ်ခု ဆိုတာ ဘာပါတုံးဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်မူတယ်။

ဒွိဓာပထောတိ ခေါ ဘိက္ခု ဝိစိကိစ္ဆာ ယေ+တံ အဓိဝစနံ၊ ဥက္ခိပ ဒွိဓာပထံ=ပဇဟ ဝိစိကိစ္ဆံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ+မေ တဿ အတ္ထော။

ချစ်သား၊ ဒွိဓာပထ=လမ်းနှစ်ခုဆိုတာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ လမ်းနှစ်ခုကို ကလော်ပစ်လိုက် ဆိုတာက ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့တပည့်၊ ထက်လှစွာသောတူးရှင်းကို စွဲကိုင်၍ မရင် မနား သင်ချစ်သား တူးပါလေ။ ဤကား ဒသမ ပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်းအနက် ဖြစ်သည်။

(ဝိစိကိစ္ဆာ ဆိုတက ဥပမာ ဘုရားနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောရလျှင် “သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဆိုတာ ရှိမှ ရှိပါလေစ၊ ရှိပဲ ရှိလေသလား၊ မရှိဘဲ မရှိလေသလား” ဤကဲ့သို့ လှေနှံနှစ်ဘက်နင်း မရှိတစ်ဘက်၊ ရှိတစ်ဘက်နဲ့ နှလုံး နှစ်ခုဖြစ်တဲ့ အဖြစ်မျိုးကို ဝိစိကိစ္ဆာ လို့ မေါ်တယ်။ အဲဒါ လမ်းနှစ်ခုပါပဲ။ အဲဒီ ဝိစိကိစ္ဆာ ခေါ်တဲ့ လမ်း နှစ်ခုကို သင်ချစ်သား ပယ်ရှားရမည်။ ပယ်ရှားပြီး ရှေ့ဆက်တူး ဆိုတာ “အဲဒီ ဝိစိကိစ္ဆာကိုလဲ ပယ်၊ ပယ်ပြီးသကာလ ယခင်က တောင်ပိုကြီးကို ဆက်ဘူး သလို ပထဝီကောဋ္ဌာသ၊ အာပေါကောဋ္ဌာသ၊ တေဇော

ကောဠာသ၊ ဝါယော ကောဠာသ တို့ကို ထက္ခဏာ ယာဉ် သုံးချက်တင်ပြီး ဆင်ခြင်ပွားများရမည် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဒီ ဒသမ အဖြေအတွက်—

(၁၀) ယုံမှားရှိသား၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ လမ်းနှစ်မြွှာတည့်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ် ယူ ထား ကြပါလေ။ ။

ကောဒသမ မြဿနာအဖြေ

တစ်ဖန်ဆက်တူးတော့ “စင်္ဂါရ = ရေစစ် = ပြာစစ်ကို တွေ့တယ်” တဲ့ ဘုရား။ “ကိ” စင်္ဂါရံ = ရေစစ် = ပြာစစ် ဆိုတာ ဘာပါတုံး ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားချက် အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်မူတယ်။

စင်္ဂါရန္တိ ခေါ် ဘိက္ခု ပဉ္စန္ဓေ + တံ နိဝရဏာနံ အဓိဝစနံ၊ သေယျထိဒံ၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏဿ ဗျာပါဒနိဝရဏဿ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏဿ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏဿ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏဿ။ ဥက္ခိပ စင်္ဂါရံ ပဇဟ ပဉ္စ နိဝရဏေ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ + မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား....၊ စင်္ဂါရ = ရေစစ်-ပြာစစ် ဆိုတာ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၊ ဗျာပါဒနိဝရဏ၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ။ ဤနိဝရဏ ငါးပါးတို့၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ ရေစစ် = ပြာစစ်ကို ဖယ်ပစ်လိုက် ဆိုတာက နိဝရဏ ငါးပါးတို့ကို ပယ်ပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါတပည့်၊ ထက်လှစွာသော တူးရွင်းကို စွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်ချစ်သား

၄၁၂   ထိရိကရေ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တူးပါလေ။ ဤကား ကောဒသမ ပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ဖြစ်သည်။

(ရေစစ်=ပြာစစ်နဲ့ နီဝရဏငါးပါး ဘယ်လိုတူသလဲ ဆိုလျှင် ခဝါသည်များ ရေစစ်လို ပြောတဲ့ ခါရပရိ-
ဿာဝနာ=ပြာစစ်ကို ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ရေစစ်-ပြာစစ်
ထဲကို ရေတစ်အိုး လောင်းထည့်လိုက်လျှင် တစ်အိုးလုံး
အောက်သို့ လျှောကျသွားတယ်။ အိုးပေါင်း ရာ၊
ထောင်၊ သောင်း၊ လောင်းလောင်းသမျှ ဒီ ရေစစ်-
ပြာစစ်ထဲမှာ ရေမတည်ဘူး၊ လျှောကျသွားတယ်။ ထို့
အတူပဲ ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ နီဝရဏတရားတွေ ရှိနေ
သရွေ့တော့ နီဝရဏကို မပယ်ဘဲသာဖြင့် ဒါနကုသိုလ်ကို
လောင်းထည့်လဲ မတည်ပါဘူး၊ သီလကုသိုလ် ဘာဝနာ
ကုသိုလ်တို့ကို လောင်းထည့်လဲမတည်ကြဘူး။ ဒါကြောင့်
နီဝရဏသည် ရေစစ်-ပြာစစ်နဲ့ တူတယ်။ အဲဒီ နီဝရဏ
တည်းဟူသော ရေစစ်-ပြာစစ်ကို တဒင်္ဂပဟာန် ဝိက္ခမ္ဘန
ပဟာန်တို့ဖြင့် ပယ်နိုင် သတ်နိုင်မှသာလျှင် ကုသိုလ်တည်း
ဟူသော ရေစစ် ရေအေးတွေ ဤ ခန္ဓာကိုယ်၌ တည်
နိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် ဒီ ကောဒသမ အဖြေအတွက်-

(၁၁) ငါးဖြာနီဝရဏ၊ ရေစစ်ပြလေ့။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူ ထားကြ
ပါလေ။ ။

ဒွါဒသမ ပြဿနာအဖြေ

ဆက်လက်တူးတော့ "ကုမ္မ=လိပ်ခုံးကို တွေ့တယ်"
တဲ့ ဘုရား။ "ကောကုမ္မော=လိပ်ခုံးဆိုတာ ဘာပါတုံး

ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားချက်အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်မူတယ်။

ကုမ္မောတိ ခေါ် ဘိက္ခုပဉ္စန္ဒေ + တံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ အဓိဝစနံ၊ သေယျထိဒံ၊ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓဿ ဖဝဒနု-ပါဒါနက္ခန္ဓဿ သညုပါဒါနက္ခန္ဓဿ သင်္ခါရုပါဒါ-နက္ခန္ဓဿ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓဿ၊ ဥက္ခိပ ကုမ္မံ ပဇေပ ဝဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ၊ အဘိက္ခဏ သုမေမ သတ္ထိ အာဒါယာတိ အယ + မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား၊ ကုမ္မ=လိပ်ခုံးဆိုတာ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရုပါ-ဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဤ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ လိပ်ခုံးကို ဖယ်ပစ်လိုက် ဆိုတာက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို ပယ်ပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိငါ့တပည့်၊ ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကိုစွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်ချစ်သား တူးပါလေ။ ဤကား ဒွါဒသမ ပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ဖြစ်သည်။

(ပကတိလိပ်မှာ ဦးခေါင်း၊ လက်နှစ်ဘက်၊ ခြေနှစ်ဘက်လို့ အင်္ဂါငါးပါးရှိသလို သင်္ခါရတရားအစု ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ် ဓမ္မမှာလဲပဲ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်လို့ အစုငါးခုရှိတဲ့ အတွက် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို လိပ်ခုံးလို ခေါ်တယ် ချစ်သား။

အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတည်းဟူသော လိပ်ခုံးကို လဲ ဆရာက “ဥက္ခိပ ကုမ္မံ=လိပ်ခုံးကို ကလော်ပစ်လိုက်” လို့ ပြောတယ်။ လက်ရှိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို တုတ်နဲ့ ကလော်ပစ်ရမှာလား၊ မဟုတ်ပါ။ အမှန်မှာ

မြတ်စွာဘုရားက “သင်ချစ်သားတို့ ရုပ်ကို စွန့်ပစ်ကြ”
လို့ ဆိုတာ ရုပ်မှာတွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာ လောဘ
ကို စွန့်ပစ်ရမှာ။ “ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို စွန့်ပစ်ကြ”ဆိုတာ
ဒီခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးကို တွယ်တာ တပ် မက် နေ တဲ့
တဏှာလောဘကို စွန့်ပယ်ကြလို့ ဟောတော်မူတာ။

ဒါ့ကြောင့် ဒီ ဒွါဒသမ အဖြေအတွက်-

(၁၂) ပဉ္စဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာကို၊ ပမာလိပ်ပုံ၊ ဟော
မိန့်တုံရှင့်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါ
လေ။ ။

တေရသမ ပြဿနာအဖြေ

ဆက်လက်တူးတော့ “အသိသူနာ=သားလှီးစားနဲ့
စဉ်းတီတုံးကို တွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။ “ကာ အသိသူနာ=
စဉ်းတီတုံး ဆိုတာ ဘာပါလဲဘုရား” လို့ ညျှောက်
ထားချက်အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ဖြေတော်
မူတယ်။

အသိသူနာတိ ခေါ် ဘိက္ခု၊ ပဉ္စဇ္ဇေ+တံ ကာမ-
ဂုဏာနံ အဓိဝစနံ စက္ခုဝိညေယျာနံ ရူပါနံ ဣဋ္ဌာနံ
ကန္တာနံ မနာပါနံ ပိယရူပါနံ ကာမူပသံဟိတာနံ
ရဇနီယာနံ၊ သောက္ခဝိညေယျာနံ သဒ္ဓါနံ။ပ။ သာန
ဝိညေယျာနံ ဂန္ဓာနံ။ပ။ ဇိဝှာဝိညေယျာနံ ရသာနံ။ပ။
ကာယဝိညေယျာနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ
မနာပါနံ ပိယရူပါနံ ကာမူပသံဟိတာနံ ရဇနီယာနံ။
ဥက္ခိပ အသိသူနံ ပဗဟ ပဉ္စကာမဂုဏေ၊ အဘိက္ခဏ
သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ+မေတဿ
အတ္ထော။

တတိယအကြိမ်

ချစ်သား၊ စဉ်းတီတုံး ဆိုတာ မျက်စိဖြင့် သိအပ်
 သော အဆင်းမျိုးစုံ ရူပါရုံ၊ နားဖြင့်သိအပ်သော
 အသံမျိုးစုံ သဒ္ဓါရုံ၊ နှာခေါင်းဖြင့်သိအပ်သော
 အနံ့မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံ၊ လျှာဖြင့်သိအပ်သော အရသာ
 မျိုးစုံ ရသာရုံ၊ ကိုယ်ဖြင့်တွေ့ထိအပ်သော အတွေ့
 မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ။ ဤ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်
 တရားတို့၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ စဉ်းတီတုံးကြီးကို
 ဖယ်ပစ်လိုက် ဆိုတာက ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့ကို
 ပယ်ရှားပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့တပည့်၊ ထက်လှ
 စွာသော တူးရှင်းကို စွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်
 ချစ်သား တူးပါလေ။ ဤကား တေရသမ ပြဿနာ
 ၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ဖြစ်သည်။

(စဉ်းတီတုံး ဆိုတာ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရား
 တို့ကို ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အာရုံငါးပါး စဉ်းတီတုံးပေါ်မှာ
 ကိလေသာ တည်းဟူသော သားလှီးဓားနဲ့ အာရုံ
 ငါးပါး လိုက်စားတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ ရိတ်ရိတ်လှီးပြီး
 အနှိပ်စက်ခံနေရတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အာရုံငါးပါးသည်
 စဉ်းတီတုံး၊ အာရုံငါးပါး လိုက်စားတဲ့တဏှာသည်
 သားလှီးဓား။ စဉ်းတီတုံးကြီးကို ဖယ်ပစ်လိုက် ဆိုသည်
 မှာ အာရုံငါးပါးကို လိုက်စားတွယ်တာတဲ့ တဏှာ
 လောဘကို ပယ်ရမည်ဟု ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဒီ တေရသမ အဖြေအတွက်—

(၁၃) အာရုံငါးချက်၊ ကာမစက်မှု၊ သန်လျက်ပုံနှုန်း၊
 စဉ်းတီတုံးတည့်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါ
 လေ။ ။

စုဒ္ဓသမ ပြဿနာအဖြေ

စဉ်းတီတုံးဟိုဘက် ဆက်လက်တူးတော့ 'မံသပေသိ= အသားတစ်ကို တွေ့တယ်' တဲ့ ဘုရား။ 'ကာ မံသပေသိ= အသားတစ်ဆိုတာ အဘယ်ပါနည်း ဘုရား' လို့ လျှောက်ထားချက် အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

မံသပေသိတိ ခေါ ဘိက္ခု၊ နန္ဒိရာဂဿေ+တံ အဓိဝေနံ။ ဥက္ခိပ မံသပေသိံ ပဇဟ နန္ဒိရာဂံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ+ မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား၊ အသားတစ်ဆိုတာ နန္ဒိရာဂခေါ်တဲ့ သမုဒယသစ္စာ တဏှာ လောဘရဲ့ အမည်ဖြစ်တယ်။ အသားတစ်ကို ဖယ်ပစ်လိုက် ဆိုသည်မှာ နန္ဒိရာဂ တဏှာလောဘကို ပယ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့ တပည့်၊ ထက်လှစွာသော တူးရွင်းကို စွဲကိုင်၍ မရပ် မနား သင်ချစ်သား တူးပါလေ။ ဤကား စုဒ္ဓသမ ပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်းအနက်ဖြစ်သည်။

(အဘယ့်ကြောင့် နန္ဒိရာဂခေါ် တဏှာလောဘသည် အသားတစ်နှင့် ဥပမာတူသနည်းဟူမူ ပကတိ အသား တစ် တစ်ခုကို နံရံသို့ပစ်လိုက်လျှင် နံရံ၌ ငြိကပ်နေတယ်။ အိုးဘေးနားသို့ ပစ်လိုက်ယင် အိုးဘေး၌ ငြိကပ်နေ တယ်။ ပကတိအသားတစ်သည် မိမိရောက်ရာ နေရာ၌ ငြိကပ်နေသကဲ့သို့ နန္ဒိရာဂခေါ် တဏှာ လောဘလဲ အဆင်းရူပါရုံနှင့်တွေ့လျှင် ထိုရူပါရုံ၌ တွယ်တာငြိကပ် ၏။ သဒ္ဓါရုံ ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖောဠဗ္ဗာရုံဟိုနှင့် တွေ့လျှင်

ထိုအာရုံတို့၌ ငြိကပ် တွယ်တာ၏။ ထိုကြောင့် နန္ဒီရာဂ
ခေါ် တဏှာလောဘကို အသားတစ်လုံး ခေါ်ရတယ်။
ထိုအသားတစ်နှင့် တူသော နန္ဒီရာဂတဏှာကို ပယ်ရှား
ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဒါကြောင့် ဒီ ရုဒ္ဓသမ အဖြေအတွက်-

(၁၄) သားတုံးဟူဘိ၊ စွဲကပ်ငြိသား၊ နန္ဒီရာဂ၊ စွန့်ခွာ
မှလျှင်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူ ထားကြ
ပါလေ။ ။

ပန္နရသမ ပြဿနာအဖြေ

အသားတစ်ရဲ့ ဟိုဘက် ဆက်၍တူးတော့ “နာဂ=
လည်ရေးသုံးရစ်နဲ့ နဂါးမင်းကို တွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။
“ကော နာဂေါ= လည်ရေးသုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါးဆိုတာ
အဘယ်ပါနည်း ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားချက်အတွက်
မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

နာဂေါတိ ခေါ် ဘိက္ခု၊ ဒီဏာသဝဿေ+တံ
ဘိက္ခုနော အဓိဝစနံ။ တိဋ္ဌတု နာဂေါ၊ မာ နာဂံ
သဇ္ဇေသိ၊ နမော ဇာရောဟိ နာဂဿာတိ အယ+
မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား၊ လည်ရေး သုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါးမင်း
ဆိုတာ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာ ရဟန်း၏
အမည်ဖြစ်တယ်။ ရဟန္တာသခင် အရှင်သူမြတ်သည်
တည်မြဲ တည်ရှိပါစေ၊ ရဟန္တာ တည်းဟူသော
လည်ရေး သုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါးမင်းကို မထိပါနဲ့၊
ရဟန္တာတည်းဟူသော လည်ရေး သုံး ရစ် ရှိ တဲ့

နဂါးမင်းကို ရှိခိုးလေ၊ ဤကား ပန္နရသမ ပြဿနာ
၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရားက ဆယ့်ငါးခုမြောက် ပြဿနာအရ
“နဂါးဆိုတာ အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာအရှင်
သူမြတ်ကို ခေါ်တယ်။ အဲဒီနာဂကို မထိပါးနဲ့၊ အဲဒီ
နာဂကို ရှိခိုးရမယ်၊ အဲဒီနာဂ ထိန်းစောင့်တဲ့ ပစ္စည်းကို
ရလို့ ရှိယင် ဆွေခုနစ်ဆက် မျိုးခုနစ်ဆက် စားသုံးလို့
မကုန်ဘူး လို့ ဟောတော်မူတယ်။ အဲဒီ ဗုဒ္ဓနာဂအား
ရှိခိုးပုံကို အဋ္ဌကထာက-

- ဗုဒ္ဓေါ သော ဘဂဝါ
- ဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
- ဒန္တော သော ဘဂဝါ
- ဒမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
- သန္တော သော ဘဂဝါ
- သမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
- တိဏ္ဍော သော ဘဂဝါ
- တရဏာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
- ပရိနိဗ္ဗုတော သော ဘဂဝါ
- ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

အဲဒီလို (ထောမနာ ပဏာမမြင့်) ရှိ ခိုး ရ မည့်
အကြောင်း ဖွင့်ပြထားတယ်။ (တရားပွဲ အစတုန်းက
ရှိခိုးခဲ့ပြီးပြီ၊ ပြန်၍ ဖွင့်ကြည့်ပါလေ။)

ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများစုဖြစ်တဲ့ အမျိုးသား
အမျိုးသမီးတို့ အဖို့မှာကား “နမေ၊ နဟော၊ နမာမိ =
ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏” ဤကဲ့သို့ ဆို၍ ဝန္တနာ

ပဏာမဖြင့် ရှိခိုးရမှ မြန်မြန်ရှက်ရှက် အားရကြတယ်၊
ထိုသို့ ရှိခိုးနိုင်ရန် အဋ္ဌကထာအလိုကျ အကြောင်း
အရာငါးချက် ဖော်ပြ၍-

- ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓာယ ဒေသေတိ၊
- ဒန္တော ယော ဒမထာယ စ။
- သမထာယ သန္တော ဓမ္မံ၊
- တိဏ္ဍောဝ တရဏာယ စ။
- နိဗ္ဗုတော နိဗ္ဗာနတ္ထာယ၊
- တံ လောကသရဏံ နမေ။ ။

(ဤဂါထာဖြင့် ရှိခိုး၍ တရားပွဲ သိမ်းကြရအောင်။)

ဒါကြောင့် ပန္နရသမ ပြဿနာရဲ့ အဖြေအတွက်-

(၁၅) အာသဝကင်းကွာ၊ ရဟန္တာမူ၊ ပမာနဂါး၊
ဟောမိန့်ကြားသည်၊ ဆယ့်ငါး ပြဿနာ
ရပ်တည်း။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူကြပါလေ။ ။

အရှင်ကုမာရကဿပ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ဤ ဝဗ္ဗိကသုတ္တန်သည် အရှင်ကုမာရကဿပအဖို့
ကမ္မဋ္ဌာန်းပင် ဖြစ်ပါ၏။ မထေရ်မြတ်သည် ဤသုတ္တန်ကို
ကမ္မဋ္ဌာန်းပြု၍ ဝိပဿနာတရား ပွားများ ကြိုးကုတ်
အားထုတ်တော်မူ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူပြီ
လို့ ဤသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ အဆုံးမှာ ဖွင့်ဆိုထား
ပါတယ်။ အရှင်ကုမာရကဿပ ကိုယ် တိုင်ကလဲ ပဲ
ကိုယ်တော်ရဲ့ အပဒါန် နောက်ဆုံးမှာ-

- ဝဗ္ဗိကသဒိသံ ကာယံ၊ သုတွာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
- တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ အနုပါဒါယ သဗ္ဗသော။

တတိယအကြိမ်

ဗုဒ္ဓေန = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရတဲ့ လောကထွတ်
 ထား မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကာယံ = ကရဇခေါ်ဆို
 ဤသည့်ကိုယ်ကို။ ဝဇ္ဇိကသဒိသံ = တောင်ပို. နှင့် တူ၏
 ဟူ၍။ ဒေသိတံ = အကျယ်တရား ဟောကြားအပ်
 သည်ကို။ သုတွာ = သဒ္ဓါနားဖြင့် နာကြားရပါ၍။
 (ဝါ) နာကြားရသောကြောင့်။ တတော = ထိုအချိန်
 မှ နောက်ကာလ၌။ မေ = ငါ၏။ စိတ္တံ = စိတ်သည်။
 အနုပါဒါယ = တဏှာဒိဋ္ဌိ တို့ဖြင့် မစွဲလန်း မူ၍။
 သဗ္ဗသော = ခပ်သိမ်းဥသယ့် အလုံးစုံသော အာသဝေါ
 တရားတို့မှ။ ဝိမုစ္စိ = ကျွတ်လွတ်ခဲ့လေပြီ....ထို. ဝန်ခံ
 မိန့်ကြားတော်မူခဲ့တယ်။

တေဒဂ် ခွဲထူး ရရှိတော်မူခြင်း

ရဟန္တာ ဖြစ်တော် မူပြီးတဲ့ နောက်တစ် ချိန် မှာ
 ပါယာသိမည်သော မဟာရာဇာ စော်ဘွားမင်းတစ်ဦးရဲ့
 ဗိစ္စာဒိဋ္ဌိအယူကို ၁၅-ပါးသော ဥပမာတို့ဖြင့် အဆန်း
 တကြယ် ဟောပြောခြေချွတ် စင်ကြယ်စေတော်မူခဲ့တယ်။
 အဲဒီလို ၁၅-ပါးသော ဥပမာတို့ဖြင့် "ပါယာသိရာဇည
 သုတ္တန် (*) ကို အကျယ်တဝင့် ဟောခြင်းကို အကြောင်း
 ပြု၍ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်များအား တေဒဂ်
 ခွဲထူး ချီးကျူးပေးအပ်တော် မူသောအခါ-

တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခုနံ စိတြ-
 ကထိကာနံ ယဒိဒံ ကုမာရကဿပေါ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့။
 ယဒိဒံ-ယော အယံ ကုမာရကဿပေါ = အကြင်

(*) ဒီဃနိကာယ်၊ မဟာဝဂ္ဂ၊ ၁၀-ပါယာသိရာဇညသုတ်။

ဝဓိကသုတ္တန် တရားတော်

ပသေနဒီ ကောသလမင်းတရား၏ ကိတ္တိမသား ဖြစ်
 ခြင်းကြောင့် ကုမာရ မင်းသားဟု ခေါ်ဆိုရတဲ့
 ကဿပရဟန်းသည်။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ တေ-ဇေသော
 ကုမာရကဿပေါ = ဤ ကုမာရကဿပရဟန်းသည်။
 စိတြကထိကာနံ = ဥပမာ + ဥပမေယျ အကြောင်း +
 အကျိုး အမျိုးမျိုးဖော်ပြ၍ ဆန်းကြယ်စွာ တရား
 ဟောကြားကြကုန်သော။ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခုနံ =
 ငါဘုရား၏ တပည့်သားသာဝက ရဟန်းတော်တို့
 အနက်။ အဂ္ဂံ-အဂ္ဂေါ = အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ပေ
 တည်း။

ဤကဲ့သို့ စိတြကထိက အရာမှာ တေဒဂ် ခွဲထူးကို
 မြက်စွာဘုရား ချီးကျူး ခန့်အပ်တော်မူတယ်။ ဤတွင်
 ဝဓိကသုတ္တန်ဆုံး၍ ထိုသုတ္တန်လာအတိုင်း ဘုရား သဗ္ဗညု
 ကို ရှိခိုး၍ တရားသိမ်းကြစို့....။

ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓာယ ဒေသေတိ၊
 ဒန္တော ယော ဒမထာယ စ။
 သမထာယ သန္တော ဓမ္မံ၊
 တိဏ္ဍောဝ တရဏာယ စ။
 နိဗ္ဗုတော နိဗ္ဗာနတ္ထာယ၊
 တံ လောကသရဏံ နမေ။ ။

လောကသရဏော = လောကသုံးပါး၏ ကိုးစား
 ရာတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသော။ ယော နာဂေါ = ဗုဒ္ဓနာဂ
 အမည်တော်ရသည့် အစိန္တေယျထွတ်ထား အကြင်
 မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ = သစ္စာ လေး အင်
 ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်း သိမြင်တော် မူပြီးဖြစ်၍။

တတိယအကြိမ်

ဗောဓာယ စ=ကျွတ်ထိုက်သသူ ဗိုလ်ဗိုလ် လူ တို့
 ကိုယ်တူထင်လင်း သိစေခြင်း အကျိုး ငှာ လည်း
 ကောင်း။ ဒန္တော = ကိုယ်တော်ကပင် ယဉ်ကျေး
 တော်မူပြီး ဖြစ်၍။ ဒမထာယ စ=ကျွတ်ထိုက်သသူ
 ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့ ကိုယ်တူမယွင်း ယဉ်ကျေးကြစေခြင်း
 ငှာလည်းကောင်း။ သန္တော = ကိုယ်တိုင် က ပင်
 ကိလေသာဟု အပူခပ်သိမ်း ငြိမ်းအေးတော်မူပြီး
 ဖြစ်၍။ သမထာယ စ =ကျွတ်ထိုက်သသူ ဗိုလ်ဗိုလ်
 လူတို့ ကိုယ်တူမယွင်း ကိလေသာအပူ ငြိမ်းအေး
 ခြင်းငှာ လည်းကောင်း။ တိဏ္ဍောဝ = သံသရာ
 နက်ဝှမ်း ချစ်ကြမ်းကို ကူးသန်းထုတ်ချောက် ကိုယ်
 တော်တိုင်ရောက်ပြီး ဖြစ်၍သာလျှင်။ တရဏာယ
 စ=ကိုယ်တော် ထပ်တူ ကျွတ်ထိုက်သူတို့ နိဗ္ဗူသာဝှမ်း
 မှာဘက်ကမ်းသို့ ကူးသန်းထုတ်ချောက် ရောက်ကြ
 ပါစေခြင်းအလို ငှာ လည်းကောင်း။ နိဗ္ဗူတော=
 ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရပ်သိမ်း ကိုယ်တော်တိုင်
 အေးငြိမ်းတော်မူပြီး ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ စ=
 ကိုယ်တော် ထပ်တူ ဝေနေလူတို့ အပူ ခပ် သိမ်း
 ငြိမ်းကြပါစေခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း။ ဓမ္မံ=
 နေ့စဉ်လေးနက် ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ=ကရုဏာ
 ရှေ့ထား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေ၏။ လောက-
 သရဏံ=လောကသုံးပါး၏ ကိုး စား ရာ တစ် ဆူ
 ဖြစ်တော်မူသော။ တံ နာဂံ=ဗုဒ္ဓနာဂ အမည်တော်
 ရသည့် အစိန္တေယျထွတ်ထား ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။
 နမေ-နမာမိ=ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး သုံးပါးပျောင်း
 ပျော့ မာန်ကိုလျှော့၍ ကန်တော့မြတ်နိုး လက်စုံ

မိုးလျက် ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏ မြတ်စွာဘုရား၊ မြတ်စွာ
ဘုရား....။

သာဓု သာဓု သာဓု။

ဤသို့လျှင် ဝဗ္ဗိကသုတ္တန် တရားဒေသနာကို ကြားနာ
ရခြင်း=ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊
သရဏဂုံ သီလတို့ကို ဆောက်တည်ရခြင်း=သီလမယ
ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ဝဗ္ဗိကသုတ္တန်လာ
အတိုင်း မိမိတို့ ဉာဏ်အမြင်မိကြသမျှ ခန္ဓာငါးဝ ရပ်
နာမ်ဓမ္မတို့ကို ဤ ကရဇကိုယ်ကို တောင်ပိုလို ဥပမာ
ထား၍ ပထဝီဓာတ်အစု အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော
ဓာတ်အစု လေးစိတ်လေးမြွှာ ကောဋ္ဌာသ ခွဲခြမ်းပြီး
လျှင် တစ်ခု တစ်ခုသော ကောဋ္ဌာသအစု၌ ပါရှိသော
ဆံပင်၊ မွေးညှင်း အစရှိသော တစ်စု တစ်စုတို့ကို
ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ ရသ
ဩဇာ တည်းဟူသော ဓာတ်ရှစ်ပါး ရှစ်စိတ်ရှစ်မြွှာ
ခွဲ၍ ထိုဓာတ်ရှစ်ပါး တရားတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ
ဖြစ်ပုံကို ဉာဏ်အမြင်ပုံမိသမျှ ဆင်ခြင်ပွားများ အားထုတ်
ခြင်း၊ ဘူးဆွခြင်း=ဘာဝနာမယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ
စေတနာ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာနေဝန်း အခွန်ရှည်
စွာ ထွန်းပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ကိန်း ဝပ် တော် မူ ရာ
ဂန္ဓကုဋီ ငိုက်တော်နှင့်တကွ ဥဒ္ဓိဿရုပ်ပွား ဘုရား
စေတီတော်မြတ်တို့ တည်ထားရခြင်း၊ သာသနာတော်
၏ အညွန့် အညွှောက်ပေါက်ရောက် စည်ပင်ပါစေ
ခြင်းအကျိုးငှာ ရဟန်းလောင်း ရှင်သာမဏေအား
မကြာမီ ရက်အတွင်းဝယ် ရှစ်ပါးသော ပရိက္ခရာတို့ဖြင့်

တတိယအကြိမ်

ရဟန်း အဖြစ်ရောက် ချီးမြှောက်ရခြင်း သာသနာ နှုတ်စွာ၊ မိမိတို့၏ ရင်၌ဖြစ်သော သားတို့ကို ဘုရား မြတ်စွာ သာသနာတော်အတွင်း သာမဏေရ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘုံ အရောက်ချီးမြှောက်ရခြင်း သာသနာနှုတ်စွာ၊ ဤလိုပေါင်း အပ် များမြတ်သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ ကြောင့် ဤဝဗ္ဗိကသုတ္တန် ဒေသနာတော်၌ လာရှိသည့် အတိုင်း ဘုရားအလိုတော်ကျ ဤခန္ဓာကိုယ်ကို တောင်ပို့ အရာ ဥပမာထား၍ ဤခန္ဓာကိုယ်၌ ထင်ရှားရှိကြသော ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော ဓာတ်အစု လေးပါး ခွဲခြားပြီးလျှင် ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော တောင်ပို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ် ပညာတည်းဟူသော ထက်စွာ သော တူးရှင်းဖြင့် လေးစိတ်လေးမြွှာ ရှစ်စိတ်ရှစ်မြွှာ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

လေးစိတ်လေးမြွှာ ရှစ်စိတ်ရှစ်မြွှာကွဲအောင် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာကြသဖြင့် အနမတဂ္ဂအစမထင် သံသရာတစ်ခွင်က အစဉ်သဖြင့် ၎င်းကိန်းလိုက်ပါလာခဲ့သည့် အဝိဇ္ဇာမောဟ တည်းဟူသော မင်းတုပ်တရား၊ သားတစ်နှင့် ဥပမာ တူသည့် နန္ဒိရာဂ ဘဝတဏှာ၊ ဤဘဝဝင်မြစ် နှစ်ပါးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာတည်း ဟူသော သံသရာ ရေ သောက် မြစ် နှစ်ပါးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်သည့် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကိုယ်စီကိုယ်င ဧရောက်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက် ရောက်ကြရသော နောက်ဆုံး ပစ္စိမဘဝဝယ် ပရိနိဗ္ဗာန စုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ တစ်စုံ တစ်ခုသော ဘဝ၌မှ ရင်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာ ငါးပါး

ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာ တရားတို့ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်း တည်း
ဟူသော အနုပ္ပါဒ်နိရောဓ၊ အနုပ္ပါဒ်ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီ
စံရပါစေကုန်သတည်း။ အနုပ္ပါဒ် ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရ
သဖြင့် ကမ္မဝဋ် ကိလေသဝဋ် ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော
ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသရာမီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင်
ငြိမ်းကြပါစေကုန်သတည်း.....။

သာဓု သာဓု သာဓု။

ဝဗ္ဗိကသုတ္တန် တရားတော်

ပြီးပါပြီ။

သဘိယသုတ္တန် တရားတော်

နမော ဗုဒ္ဓါယ။

(သိဒ္ဓဇ်)။ ။တရားရှာနည်းနှင့် တရားသဘော သက်ဝင် ကျင့်သုံးနည်းအတွက် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမည်တူး ဂုဏ်တူး အ သီး သီး တို့ကို ဖော်ညွှန်း ဟောကြားခြင်း။

ဇောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၉ ခုနှစ်၊ သာသနာ ၂၅၁၁ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း (၁၀) ရက်နေ့ည မန္တလေးမြို့ မလွန်ဈေး ဟောင်း ဆန်သူအသင်းကြီး၏ ဆုမ်းဆန်တော် ရေစက်ချလှူဒါန်းပွဲ၌ ဟောကြားအပ်သော သုတ္တန်ပတ် ပါဠိတော်လာ “သဘိယသုတ္တန် တရားတော်”

ခဲယဉ်းစွာ နှလုံးသွင်းရသော သုတ္တန်

ဘုန်းကြီး ယခု ဟောမည့်သုတ္တန်ကို သဘိယပရိဗိုဇ် အား ဟောတဲ့သုတ္တန်မိုလို့ “သဘိယသုတ္တန်” လို့ ခေါ် ပါတယ်။ တခြားတခြားသော သုတ္တန်များကို လေ့လာ ကြည့်လိုက်လို့ ရှိယင် လွယ်လွယ်နဲ့ နှုတ်တက် ရလွယ် တယ်။ ဒီ သဘိယသုတ္တန်ကြီးကျတော့ တော်တော်ပဲ ခဲယဉ်းယဉ်း ကျက်မှတ် ရွတ်ဆိုရတဲ့ သုတ္တန်ကြီး ဖြစ်ပါ တယ်။ စာပေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘုန်းကြီးများ အရေ မလည်ခင် ပထမပိုင်းတုန်းကတော့—

“တစ်နေ့ကို စာဘယ်လောက် ရအောင် ကျက်နိုင် သလဲ” လို့ မေးယင်—

တတိယအကြိမ်

“တစ်နေ့ကို စာ (၆) ရှက်လောက်တော့ ရပါတယ်၊ ကျက်နိုင်ပါတယ်” လို့ (မိမိ ပါဠိတော်ကို စပြီး မြဟ္မဇာတသုတ်ကို နှုတ်တက်အရ လေ့ကျက်စမ်းစဉ်က) တွေ့ခဲ့ရတဲ့ စာပေကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပြီး ထင်လဲ ထင်ခဲ့၊ ဖြေလဲ ဖြေခဲ့ပါတယ်....။ ထိုနောက် တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲဝင်ရန် ဝိနည်း ပါဠိတော်တို့ကို ကျက်တဲ့အခါ ပဉ္စမမြောက် ဝိနည်းပါဠိတော် ပရိဝါရ ပါဠိတော်ကို ကျက်တဲ့အခါ “ဆေးနည်းစာ” ကို ကျက်ရသည့် အလား လွယ်လွယ်နဲ့ နှုတ်တက်မရနိုင်တာကို ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ရပါတယ်။

ထိုနည်းတူတချို့တချို့ သုတ္တန်များကို နှလုံးသွင်း၍ နှုတ်တက်ရလွယ်သော်လဲ ယခု သဘိယသုတ္တန်ကျတော့ ပြုပြင်ပြင် ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ကျက်ရ၊ နှလုံးသွင်း ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မတော်တဆ ချွတ်ယွင်းချက်များ ပါသွားခဲ့သော် သည်းခံပြီးတော့ နာယူကြပါ။

အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင် အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ် တို့က-

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ-လို့ ဒီသုတ္တန်ကို တရားဦးစပေးလိုက် တယ်။

ယခု သဘိယသုတ္တန်ကို ဟောမည့်အချိန်မှာ ဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း မှာ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော် မူတဲ့ အခိုက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ သုတ္တန်ကို ဟော မည့် အချိန် မှာ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠု ဝန် ကျောင်း မှာ နေတော်မူတဲ့ပုံကို မှန်းပြီး အာရုံပြုထားကြပါ....။

တေန ခေါ် ပန သမယေန သဘိယဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ပုရာဏဿ လောဟိတာယ ဒေဝ-
တာယ ပဉ္စာ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ ဟောန္တိ “ယော တေ သဘိယ သမဏော ဝါ မြာဟ္မဏော ဝါ ဣမေ ပဉ္စေ ပုဋ္ဌော ဗျာကဏေတိ၊ တဿ သန္တိကေ မြဟ္မစရိယံ စရေယျာသိ” တိ။

“သဘိယ=သဘိယပရိဗိုဇ်...။ ယော သမဏော ဝါ = အကြင် သမဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ကောင်း။ ယော မြာဟ္မဏော ဝါ=အကြင် မြဟ္မာဏ ခေါ်ဆိုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း။ တေ=သင့်အား၊ (ဝါ) သင်က။ ဣမေ ပဉ္စေ=ဤ အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာ တို့ကို။ ပုဋ္ဌော = မေးလျှောက် အပ်သည်ရှိသော်။ ဗျာကဏေတိ=အဖြေစကား အမှန်အတိုင်း ပြော ကြားနိုင်၏။ တဿ=သမဏ မြာဟ္မဏ ခေါ်ဆို ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ သန္တိကေ = အထံ၌။ မြဟ္မစရိယံ= မြတ်သောအကျင့်ကို။ တံ=သင်သည်။ စရေယျာသိ= ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်လော့”။ ဣတိ=ဤသို့ ပြောဆို၍။ တေန ခေါ် ပန သမယေန=ထိုအခါ၌။ သဘိယဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ = သဘိယပရိဗိုဇ်၏။ ပုရာဏဿ လောဟိတာယ ဒေဝတာယ=မိဖအလား အစီးအပွားကို အထိုရှိသော နတ်သည်။ (ဝါ) မြဟ္မာသည်။ ပဉ္စာ=အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာ နှစ်ဆယ် တို့ကို။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ = မာတိကာအား အကျဉ်းထား၍ ဟောကြားအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ=ဖြစ်ကုန်၏။ ပါဠိတော်ဆိုတာ အင်မတန်ကျယ်ဝန်းတဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်တွေကို စာတစ်ပိုဒ်တည်းနဲ့ အများကြီး ခြုံမိ

ငုံမိအောင် ဟောတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ သဘာဝ
 နိရုတ္တိရဲ့ အရိယဝေါဟာရရဲ့ ဓမ္မတာပါ။ မြတ်စွာဘုရား
 ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းမှာ ကိန်းအောင်း
 မွေ့လျော် နေတော်မူတဲ့အခိုက် သဘိယပရိမိုဇ်ရဲ့ အမိ
 အဖအလား အကျိုးစီးပွားကို လိုသားတဲ့ (ယခုနေရာ
 မှာ ဒေဝတာလို ဆိုသော်လဲ ကာမာဝစရ နတ်ပြည်
 ၆-ထပ်က နတ် မဟုတ်ပါ။) သုဒ္ဓါဝါသ မြဟ္မာကြီးက
 သဘိယပရိမိုဇ်ထံ လာရောက်ပြီး-

“သဘိယ....၊ သင့်အား သမဏ မြာဟ္မဏခေါ်ဆို
 အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခု ပြောမည့် ပြဿနာများကို
 အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားနိုင်၏။ ယင်းသို့ အမှန်
 အတိုင်း ဖြေကြားနိုင်တဲ့ သမဏ မြာဟ္မဏရဲ့ အထံမှာ
 သင်သည် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပါ။ ရှင်
 ရဟန်းပြုပါ....”

အဲဒီလို ညွှန်ကြားပြီးတော့ မေးရမည့်ပြဿနာ (၅)
 ဂါထာတို့ကို မြဟ္မာကြီးက သင်ပေးသွားခဲ့တယ်။ ဒီဟာကို
 ပါဠိတော်က စာတစ်ပိုဒ်တည်းနဲ့ ဖော်ပြတယ်။ အဲဒီ
 တစ်ပိုဒ်တည်းနဲ့ ဖော်ပြတဲ့ သဘာဝနိရုတ္တိ အရိယ
 ဝေါဟာရ ပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာ ဆရာတော်များက
 အဓိပ္ပာယ် အကျယ်နားလည်အောင် စာ ၂-မျက်နှာ၊
 ၃-မျက်နှာလောက် ဖွင့်ပြထားကြတယ်။

သဘိယပရိမိုဇ်၏ စာတိတ်အကြောင်း

မေးစရာရှိတယ်....တဲ့။ သဘိယပရိမိုဇ်ဆိုတာ ဘယ်လို
 ပုဂ္ဂိုလ်လဲဆိုတော့ သူ့ရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ်ကိုပြောရလို့ ရှိယင်-

ကတိယအကြိမ်

၄၃၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်ထမ်း (တတိယတွဲ)

ကဿပမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူပြီး တွဲ နောက် တစ်ဆူတည်းသော ရွှေစေတီကြီး တည်ပြီးကြတဲ့အခါ အမျိုးကောင်းသား သုံးယောက် မျက်မှောက်သာဝက တို့ထံ ရဟန်းပြုပြီး တောကျောင်း နေကြတယ်။ ထိုသို့ တောကျောင်းသွားနေရာက တစ်ခါတစ်ခါမှာ ကဿပ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ စေတီတော်ကြီးရှိရာမြို့သို့ လာရောက် ဖူးမြော်ကြတယ်။ တော်တော်လေး အကြိမ်များလာတဲ့ အခါ ဤကဲ့သို့ စေတီတော်အား အဖူးအမြော် လာရောက်ရသည်ကိုပင် တောကျောင်းနှင့် ကင်းကွာ ကြရသည်ကို မနှစ်သက်နိုင်ကြပဲ တောကျောင်း၌ပင် ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်နေထိုင်ကြတယ်။

တောင်ပေါ်တက်၍ တရားအားထုတ်ကြခြင်း

ထိုသို့ နေထိုင်သော်လဲ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို မရကြ သည့်အတွက် တစ်ဖန် စဉ်းစားကြပြန်သည်မှာ—

“ငါတို့သည် ယခုလို ဆွမ်းခံလှည့်လည်ကြသဖြင့် အသက်၌ တွယ်တာကြသူများ ဖြစ်နေကြတယ်။ အသက်၌ တွယ်တာသူသည် လောကုတ္တရာကို မရနိုင် ချေ၊ ပုထုဇဉ်အဖြစ်နဲ့ ကွယ်လွန်ရယင် အင်မတန်မှ ဆင်းရဲတယ်။ ဒီတော့ ကိုင်း.... ငါတို့ လှေကား ထောင်ပြီး တောင်ထိပ်တက်၍ အသက်နှင့်ကိုယ်ကို မငဲ့ကွက်ကြဘဲ ရဟန်းတရားကို ပွားများအားထုတ် ကြပါစို့....လို့—

အဲဒီလို သုံးပါးသဘောတူ တိုင်ပင်ကြပြီး လှေကား ထောင်၍ တောင်ပေါ်တက်ရောက်ကြပြီး လှေကားကို တတိယအကြိမ်

တွန်းလှဲကြ၍ တောင်ထိပ်မှာပင် ဘရားအားထုတ်ကြ တယ်။

ဒီနေရာမှာ တောင်ပေါ်တက်၍ ရဟန်း တရား အားထုတ်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် (၇)ပါးတို့ရဲ့ ဝတ္ထုလဲရှိတယ်။ ယခု ပြောနေတာက အခြားပုဂ္ဂိုလ် (၃)ပါးရဲ့ ဝတ္ထု ဖြစ်ပါတယ်။ တောင်ပေါ်တက် တရား အား ထုတ် လို့ မထေရ်ကြီးက ထိုနေ့မှာပင် ရှေး ကောင်း မှု ဥပနိဿရည်း အားကြီးသဖြင့် ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာဖြစ်ပြီး တန်ခိုးဖြင့် ဟိမဝန္တာသို့ကြွ၍ အနောတတ်အိုင်၌ မျက် နှာသစ်ပြီး မြောက်ကျွန်း၌ ဆွမ်း ခံ ကြ၍ ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးသောအခါ အခြားအရပ်သို့ ကြွသွား၊ သပိတ်အပြည့် ဆွမ်းခံ၍ အနောတတ်အိုင်ရေ (နှင့်) ကံ့ကော်ဒန်ပူ တို့ကို ယူဆောင်ကာ ကျန်သော မထေရ် နှစ်ပါးတို့ထံ သွား၍-

“ငါ့ရှင်တို့....၊ ငါ၏ အာနုဘော်ကို ကြည့်ကြပါ။ ဤကား မြောက်ကျွန်းမှ ဆွမ်း၊ ဤကား ဟိမဝန္တာမှ အနောတတ်ရေ (နှင့်) ကံ့ကော်သားဒန်ပူ ငါဆောင် ယူအပ်ခဲ့ပြီ၊ ဤဆွမ်း၊ ရေ၊ ဒန်ပူတို့ကို သုံးစွဲ၍ ရဟန်း တရား စိတ်အေးချမ်းစွာ အားထုတ်ကြပါ။ ဤနည်း နှင့်နှင် အရှင်တို့ကို တပည့်တော် ပြုစုပါမည်” ဟု ပြောဆို လျှောက်ထားသောအခါ ကျန်မထေရ်နှစ်ပါး တို့က-

“အရှင်ဘုရားတို့မှာ ရဟန်းကိစ္စ ပြု ပြီး ကြ ပါ ပြီ၊ တပည့်တော်တို့အဖို့ရာ အရှင်တို့နှင့် ယခုလို စကား နှီးနှော ပြောရခြင်းမျှပင် ကျယ်ဝန်းနေပါသည်၊ ဒီက နောက် အရှင်တို့သည် တပည့်တော်တို့ထံ မကြွလာကြ

၄၃၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ပါကုန်လင့်” ဟု ပြောကြားကြတယ်။ မထေရ်ကြီးသည် ဘယ်နည်းနှင့်မှ ထိုအရှင်မြတ်တို့ကို လက်ခံစေဖို့ရန် မတတ်နိုင်ရကား အရပ်တစ်ပါး ဖဲသွားတော်မူတယ်။

ပထမ မထေရ်ကြီး ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ၂-ရက် ၃-ရက်လွန်မြောက် ရောက်သောအခါ ဒုတိယမထေရ်လဲ အဘိညာဉ် (၅) ပါးရသော အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီး ပထမ မထေရ်ကြီးကဲ့သို့ပင် သီတင်းငယ် မထေရ်အား ပြောပါသော်လဲ ရှေးနည်းအတူပင် ပယ်တဲ့အတွက် ထို ဒုတိယ အနုမထေရ်မြတ်လဲ မတတ်နိုင်တဲ့အဆုံးမှာ လျစ်လျူရှုရပါတယ်။ ။

တရားအားထုတ်ရင်း သေခြင်း

မထေရ်ငယ် တစ်ပါးတည်း ကျန်တဲ့အခါ (၇)ရက် လုံးလုံး ဆွမ်းမဘုဉ်းပေးဘဲ ရဟန်းတရား ပွားများ အားထုတ်လို့ စားထားတဲ့ အာဟာရရဲ့ အသက်ကလဲ ခုနစ်ရက်သာရှိခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ကလဲပဲ ပြင်းထန် လွန်းခြင်းတို့ကြောင့် (၇) ရက် ရောက် သော အခါ မထေရ်ငယ်ဟာ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကိုမရဘဲ စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ပြီး ကာမာဝစရ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့တယ်။

အဲဒီ ခုနစ်ရက်မြောက်မှာပဲ မထေရ်ကြီးလဲ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတယ်။ အနုထေရ်လဲပဲ စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန် ပြီးနောက် သုဒ္ဓါဝါသ မြဟ္မာ့ပြည်မှာ ရောက်တယ်။ အဲဒီလို ရောက်ကြပြီး မထေရ်ငယ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သမဏနတ် သားဟာ “ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျကပ်” လို့ ခေါ်တဲ့ ကဿပမြတ်စွာဘုရားနဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ဒီ ဘုရား နှစ်ဆူတို့ရဲ့အကြား မ ရေ မ တွက် နိုင် သော

နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကာလပတ်လုံး ကာမာဝစရ နတ်ပြည်
ခြောက်ထပ်မှာ အစုန် အဆန်၊ အလူးအလာ နတ်စည်း
စိမ်ကို ခံစံပြီး ဤ ဘုရားသာသနာ ပွင့်ထွန်းလာတဲ့အခါ
ကျတော့ အဲဒီ မထေရ်ငယ် သမဏနတ်သားဟာ
လူ့ပြည်မှာ ပရိမိုဇမ တစ်ယောက်ရဲ့ ဝမ်းကြာတိုက်မှာ
လာပြီး ပဋိသန္ဓေ တည်နေပါတယ်။

သဘိယ အမည်တွင်ခြင်း

ထိုစဉ်က ပရိမိုဇမဟာ ဇာတ်အားဖြင့် မင်းသမီးပါ။
အဲဒီ မင်းသမီး ပရိမိုဇမ၏ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေပြီး
ကိုးလလွန်မြောက် ဆယ်လသို့ ရောက်တဲ့အခါ ပရိမိုဇ
များ စည်းဝေးညှိမှုရာ မဏ္ဍပ်တစ်ခု၌ စီးရှူးသန့်စင်
ဖွားမြင်လို သူ့ကို-

သဘာယံ ဇာတော သဘိယော။

သဘာယံ = ပရိ သတ် စည်း ဝေး ညှိ မှု ရာ မဏ္ဍပ်၌။
ဇာတော = မွေးဖွားသူတည်း။ သဘိယော = စည်းဝေး
ညှိမှုရာမဏ္ဍပ်၌ မွေးဖွားသူ။ အားလုံးက သူ့ကို ပရိမိုဇ
တို့ စည်းဝေးရာမဏ္ဍပ်၌ မွေးဖွားလို သူ့ကို သဘိယလို
ခေါ်ကြတယ်။ သဘိယသူငယ် အရွယ်လေး ရောက်လာ
တဲ့အခါ သူ့မိခင်က သားကလေး သဘိယကို ပရိမိုဇ
ဝတ်စေပြီးတော့ ထိုထို ပရိမိုဇဆရာတို့ အထံမှာ ဝါဒ
အမျိုးမျိုး သင်ကြားစေလို တတ်မြောက်လာတဲ့အခါ
ဝါဒရှင်ကြီး ဖြစ်လာပါတယ်။

ဝါဒရှင်ပဏှိတ်ကြီး တစ်ယောက် အနေနဲ့ ဇမ္ဗူဒိပ်
ကျွန်းအပြင်မှာ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မမူခင် သူဟာ တံခွန်
ထူခဲ့တဲ့ ပညာရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး သူမေးယင် ဘယ်

သူမှ မခံနိုင်ဘူး၊ အားလုံးက သူ့ကို လက်မြောက် ပေးကြရတော့ နောက်ဆုံးမှာ သူသည် မြို့တစ်မြို့ရဲ့ တံခါးဝမှာ သင်္ခမ်းကျောင်း = သစ် ရွက် မိုး ကျောင်း ကြီးဆောက်လုပ် စေပြီး ပညာသင်ယူလိုကြတဲ့ မင်းညီမင်းသား၊ အမတ်သား စသည်တို့ကို ပညာသင်ကြားပေးပြီး နေတယ်။

ထိုအချိန်မှာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ပွင့်တော်မူကာ မွေ့စကြာတရား ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဘုရားရှင်ကြွရောက်၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူတဲ့ အခိုက်မှာ သဘိယပရိမိုဇ်လဲ ကျွတ်ချိန်တန်လာပြီ ဆိုပါစို့။

သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီး၏ ဖုန္နာ (၂၀)

အဲဒီအခိုက်မှာ ဟို.... ကဿပမြတ်စွာ သာသနာ့နောက်ပိုင်း တရားအားထုတ်ဖက် ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီး ဖလသမာပတ်မှ ထပြီးတော့- 'ဪ... ငါသည် ဤ အနာဂါမိဖလသမာပတ် တရားအထူးကို အဘယ်သူ၏ အာနုဘော်ကြောင့် ရောက်ရတာပါလိမ့်' လို့ ဆင်ခြင်လတ်သော် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာ၌ ရဟန်းတရား အားထုတ်ခဲ့ပုံ(နှင့်) တရားအားထုတ်ဖက်သူငယ်ချင်း မထေရ်တို့ကိုအမှတ်ရပြီး 'ထိုရဟန်းသုံးပါး အနက် တစ်ပါးကား ပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားပြီ၊ အခြား သီတင်းငယ် ရဟန်းတစ်ပါးကား ယခုအခါ အဘယ်မှာ ဖြစ်လေသနည်း' ဟု ဆင်ခြင်လတ်သော်....

'သူကား နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ ပရိမိုဇ်ဆရာကြီးဖြစ်ပြီး မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူနေသည်ကို တတိယကျိပ်

သူကား မသိရှာသေး' ဟု စဉ်းစားမိ၍ 'ကိုင်း.... ငါသည် သူ့ကို မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်ရန် တိုက် တွန်းတော့မည်' ဟု ဆင်ခြင်ပြီး ပြဿနာ ပုစ္ဆာ (၂၀) တို့ကို ဂါထာ (၅) ဂါထာ ဖွဲ့သီပြီး ညဉ့်အချိန်၌ သဘိယ ပရိမိုဇ်၏ သင်္ခမ်းကျောင်းသို့ လာ၍ ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်ကာ "သဘိယ၊ သဘိယ" ဟု ၂-ခါဆင့်၍ ခေါ်လိုက်တယ်။

သဘိယသည် အိပ်နေရင်းက သုံး ကြိမ်တိုင်တိုင် ထိုအသံကို ကြားရ၍ သင်္ခမ်းကျောင်းအပြင်သို့ ထွက်၍ ကြည့်ရှုရာ မြဟွာမင်း၏ အရောင်ကို တွေ့မြင်ပြီး လက် အုပ်ချိမိုး ရှိခိုး ရပ်တည်နေတယ်။ ထိုအခါ မြဟွာမင်းက-

ယော တေ သဘိယ သမဏော ဝါ မြာဟ္မဏော ဝါ ဣမေ ပဉ္စေ ပုဋ္ဌော ဗျာကဏေတိ၊ တဿ သန္တိကေ မြဟ္မစရိယံ စရေယျာသိ။

(သဘိယ....၊ သင့်အား သမဏမြာဟ္မဏခေါ်ဆို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်က ယခု ပြောမည့် ဤပြဿနာများကို အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားနိုင်မည်ဆိုယင် ထို သမဏ မြာဟ္မဏရဲ့ အထံမှာ သင်သည် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပါ။ ရှင်ရဟန်းပြုပါ။

အဲဒီလိုပြောဆိုပြီး ပြဿနာ(၅) ဂါထာတို့ကို ပေး ခဲ့တယ်။

မဖြေဆိုနိုင်သော တိတ္ထိဆရာကြီး (၆) ဦး

သဘိယကလဲ ဉာဏ်ထက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဝီဝိ စကားတစ် ခွန်းတည်းဖြင့် ပုဒ်စဉ်အတိုင်း ပြဿနာ (၅) ဂါထာ တို့ကို တစ်ခေါက်တည်းဖြင့် နှုတ် ရ ဆောင် တယ်။

၄၃၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ပြဿနာ (၅) ဂါထာ သင်ကြားပေးတဲ့အခါ သုဒ္ဓါဝါသ မြဟ္မာကြီးက သဘိယအား မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူ နေသည်ကို မပြောကြားပဲ “ပြဿနာ ၂၀-တို့ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ် အဖြေကို ရှာရင်းပင် ဤ သဘိယ ပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို လည်းကောင်း၊ သာ သနာပြင်ပ သမဏ မြာဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အချည်းနှီးဖြစ်ပုံကို လည်းကောင်း သိပေလိမ့်မည်။ ဤ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အထက်ပါ တိုက် တွန်း စ ကား ပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်။

ပြဿနာ (၅) ဂါထာတို့ကို သင်ပေးပြီး သုဒ္ဓါဝါသ မြဟ္မာကြီး သူ့ပြည်ပြန်သွား၊ သဘိယပရိဗိုဇ်ဟာ ဇမ္ဗူဒိပ် ကျွန်းအပြင်မှာ လွန်စွာထင်ရှားတဲ့ (၁) ပူရဏ ကဿပ ဆရာကြီး၊ (၂) မက္ခလိ ဂေါသာလ ဆရာကြီး၊ (၃) အဇိတ ကေသကမ္မလ ဆရာကြီး၊ (၄) ပကုဏေစွာယန ဆရာကြီး၊ (၅) ဗေလဋ္ဌ၏ သား သိဉ္ဇည်းဆရာကြီး (၆) နာဠ၏ သား နိဂဏ္ဌဆရာကြီး ဆိုတဲ့ (ဘုရားမပွင့်ခင် “လောကမှာ ငါဘုရား” လို့ ကြွားနေတဲ့) တိတ္ထိဆရာ ကြီး (၆)ဦးတို့ထံ ဒီ ပြဿနာတွေကို မေးတယ်။ မေး တဲ့အခါ ဘယ်သူမှ ထိုပြဿနာတွေကို မဖြေဆိုနိုင်ကြ တော့ သဘိယအပေါ်မှာ စိတ်ဆိုးတဲ့ပုံ၊ အမျက် ထွက် တဲ့ပုံ၊ မနှစ်သက်တဲ့ပုံ ပြရုံတင်မက သူတို့မသိတဲ့ ပြဿနာ တွေကို “ဒီနေရာမှာ သင် ဘယ်လိုသဘောရသလဲ” လို့ သဘိယကိုပင် ပြန်မေးလိုက်ကြသေးတယ်။

ဒီအခါ သဘိယပရိဗိုဇ် ဘယ်လို စဉ်းစားသလဲ ဆိုတော့-
တတိယအကြိမ်

“ဪ... လောကမှာ တပည့်များစွာရှိတဲ့၊
 ဂိုဏ်းများစွာရှိတဲ့၊ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေလို ထင်ရှား
 တဲ့၊ ကျော်ကြားတဲ့၊ အယူဝါဒ တီထွင်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
 တွေ ဖြစ်ရုံမက လူအများက သူတော်ကောင်းလို့
 သမုတ်ခံရတဲ့ (၁) ပူရဏ ကဿပဆရာကြီး၊ (၂)
 မက္ခလိ ဂေါသာလဆရာကြီး၊ (၃) အဇိတ ကေသ
 ကမ္မလဆရာကြီး၊ (၄) ပကုဓ ကစ္စာယန ဆရာကြီး၊
 (၅) ဗေလဋ္ဌ၏ သား သိဉ္ဇည်းဆရာကြီး၊ (၆) နာဠ၏
 သား နိဂဏ္ဍ ဆရာကြီး ဆိုတဲ့ တိတ္ထိဆရာကြီး ၆-ဦးတို့
 ရှိကြတယ်။ ထိုဆရာကြီး ၆-ဦးတို့ဟာ ငါ ပြဿနာ
 မေးတဲ့အခါ အပြည့်အစုံ မဖြေဆိုနိုင်ကြရုံမျှမက ငါ
 အပေါ်မှာ အမျက်ထွက်တဲ့ပုံ၊ ဒေါသဖြစ်တဲ့ပုံ၊ မကျေ
 ချမ်းတဲ့ပုံတွေတောင် ပြလိုက်ကြသေးတယ်။ ဒီတွင်
 မက “ဒီပြဿနာတွေအတွက် သင်ဘယ်လိုသဘောရ
 သလဲ” လို့ ငါ့ကိုပင် တစ်ဖန် ပြန်မေးကြသေးတယ်။
 ဒီတော့ ဒီပြဿနာတွေကိုဖြေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရအတူဟူ
 တော့ လူ့ဘောင်လျှော့ပြီး ဝတ္ထုကာမကို သုံးစား
 ရယင် ကောင်းလေစွ”

ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်သော်လဲ စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ မပြု
 လုပ်ဘဲ ပါရမီရှင်ဖြစ်တော့ ရုတ်တရက် လူမထွက်ဘဲ
 ဆက်ပြီး စဉ်းစားပြန်တယ်။ ဘယ်လို စဉ်းစားပြန်သလဲ
 ဆိုတော့—

‘ဤ ရဟန်းဂေါတမလဲဝဲ (၁) တပည့် သံဃာ ရှိ
 သူ=သံဃီ၊ (၂) ဂိုဏ်းရှိသူ=ဂဏီ၊ (၃) ဂိုဏ်းဆရာ
 ကြီးဖြစ်သူ= ဂဏာစရိယ၊ (၄) ထင်ရှားသူ= ဣတ၊
 (၅) ကျော်စောသူ = ယသသီ၊ (၆) အယူဝါဒကို

တီ ထွင် သူ = တိတ္ထကရ၊ (၇) လူအပေါင်းက သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်အပ်သူ = သာဓုသမ္ပတ။ ဤ ဂုဏ်ခုနစ်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး ဖြစ်တယ်။ ငါသည် ရဟန်း ဂေါတမသို့ ဆည်းကပ်၍ ဤပြဿနာတို့ကို မေးမြန်းရပါမူ ကောင်းလေစွ။

ဤကဲ့သို့အကြံဖြစ်ပြီး နောက်တစ်မျိုးဆက်ပြီး အကြံပြောင်းသွားပြန်တယ်။ အကြံပြောင်းသွားပုံက-

"ဪ...လောကမှာ (၁) ဇိဏ္ဏာတဲ့ = အိုကြ၊ (၂) ဝုခုာတဲ့ = အသက်အရွယ်ကြီးကြ၊ (၃) မဟလ္လကာတဲ့ = အရွယ်ရင့်ရော်ကြ၊ (၄) အဒ္ဓဂတာ တဲ့ = ရှေ့စီ နောက်စီ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး များ ဖြစ်ကြ၊ (၅) ဝယော အနုပ္ပတ္တာ တဲ့ = ပစ္စိမအရွယ်သို့ ရောက်တော်မူကြ၊ (၆) ထေရာတဲ့ = အဲဒီတုန်းကလဲပဲ ပဗ္ဗဇိတနယ်ပယ်မှာ မထေရ်ကြီးရယ်လို့ သမုတ်ယူရ၊ (၇) ရတ္တညူတဲ့ = ဝါကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ (၈) စိရပဗ္ဗဇိတာတဲ့ = ရဟန်းဖြစ်လို့ ကြာလှတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ။ "သံသီ၊ ဂဏီ၊ ဂဏာစရိယ၊ ဣတယသသီ၊ တိတ္ထကရ၊ သာဓုသမ္ပတ ဒီဂုဏ်ခုနစ်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံကြတဲ့ (၁) ပူရဏ ကဿပ ဆရာကြီး၊ (၂) မက္ခလိ ဂေါသာလ ဆရာကြီး၊ (၃) အဇိတ ကေသကမ္မလ ဆရာကြီး၊ (၄) ပကုဓ ကစ္စာယနဆရာကြီး၊ (၅) ဗေလဋ္ဌ၏ သား သိဇ္ဇည်း ဆရာကြီး၊ (၆) နာဋ၏ သား နိဂဏ္ဏဆရာကြီး၊ ထိုဆရာကြီး ၆-ဦးတို့ သော်မှလဲပဲ ငါ ပြဿနာမေးတဲ့ အခါ အပြည့်အစုံ မဖြေဆိုနိုင်ကြရုံမျှမက ငါ့အပေါ်မှာ အမျက်ထွက်တဲ့ပုံ၊ ဒေါသထွက်တဲ့ပုံ၊ မကျေချမ်းတဲ့ ပုံတွေကိုဘောင် ပြကြတဲ့အပြင် ငါ့ကိုပင် တစ်ဖန်

ပြန်၍ မေးကြသေးတယ်။ ရဟန်းဂေါတမ အနေနဲ့ ငါမေးအပ်တဲ့ ဒီပြဿနာတွေကို အဘယ်မှာ ဖြေဆို နိုင်လိမ့်မည်နည်း။ မှန်ပါသည်။ ရဟန်း ဂေါတမ ဟာ အသက်အရွယ် အငယ်လေး ရှိသေးတယ်။

ဤကဲ့သို့ အကြံပြောင်းသွားတယ်။ ပြောင်းမည်ဆိုလဲ ပြောင်းစရာပါပေ။ မှန်၏။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်က ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ပထမအကြိမ်ရောက်တဲ့ အချိန်ဆိုတော့ မဟာသက္ကရာဇ် (၁၀၃) ခုနှစ်မှာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက် တာဖြစ်တော့ သဘိယပရိမိုဇ် အနေနဲ့ ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါ-

“ဪ... ရဟန်း ဂေါတမဟာ အသက်က (၃၅)နှစ်၊ ငယ်ငယ်လေးရှိသေးတယ်။ ဟို-တိတ္ထိဆရာ ကြီး (၆)ဦးက အသက် (၈၀)ကျော်တွေ၊ ရောမ လူကြီးတွေ၊ ဒီလူကြီးတွေတောင် ငါမေးတဲ့ ပြဿနာ ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဖြေကြား နိုင်ကြဘဲနဲ့ အသက် အရွယ်ကလဲ ငတ်ငယ်လေး၊ ရဟန်းဖြစ်တာလဲ မကြာ သေး၊ အခုမှ တစ်ဝါပဲရသေးတဲ့ ရဟန်းဂေါတမယာ ဖြေနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး...လို့ စဉ်းစားမိတယ်။

ငယ်သော်လည်း အထင်မသေးထိုက်

‘ဟင်း... တစ်ခါ ဆက်ပြီး စဉ်းစားပြန်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-

သမဏော ခေါ် ဂေါတမော “ဒဟရော” တိ န ဥညာဘဗ္ဗော+န ပရိဘော တဗ္ဗော။ ဒဟရောပိ ခေ+သ သမဏော ဂေါတမော မဟိန္ဒိကော ဟောတိ

တတိယအကြိမ်

မဟာနဘာဝေါ၊ ယံ နူနာ+ဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဣမေ ပဉ္စေ ပုစ္ဆေယျံ။

အမှန်တကယ်တော့ရဟန်းဂေါတမကို “အသက်ငယ် သူလေး” ဆိုပြီး ငါ အဆင်မသေးထိုက်ပေ၊ မလွမ်း မိုးထိုက်ပေ။ ဤ ရဟန်း ဂေါတမသည် အသက်အရွယ် ငယ်သူပင်ဖြစ်လင့်ကစား တန်ခိုးကြီးသူ၊ အာနုဘော် ကြီးသူ ဖြစ်ပေသည်။ ငါသည် ရဟန်း ဂေါတမကို ဆည်းကပ်ပြီး ဤ ပြဿနာ (၂၀) တို့ကို မေးမြန်းရပါမူ ကောင်းလေစွ’ လို့ ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်ပြီး မိမိနေတဲ့ မြို့မှ ရာဇဂြိုဟ်ဘက်ကို ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ခရီးထွက်လို့ အစဉ်သဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း ဘုရားရှိ ရာသို့ ရောက်တဲ့အခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာစကား များ လျှောက်ထားပြီး အပြစ်လွတ်ရာ နေရာကထိုင်ပြီး မြတ်စွာဘုရားကို စကားဦး စပြီး လျှောက်ထားတယ်။

၁။ ကမ္ပိ ဝေစိကိစ္ဆိ အာဂမံ၊ (ဣတိ သဘိယော) ပဉ္စေ ပုစ္ဆိတုံ အဘိကင်္ခမာနော။
တေသ+န္တကံရော ဘိဝါဟိ ပဉ္စေ မေ ပုဋ္ဌော၊
အနုပုဋ္ဌံ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောဟိ မေ။ ။

ဘန္တေ = ဘုန်းတော် ကြီးမြတ် တော် မူ သော မြတ်စွာဘုရား....။ အဟံ=သဘိယတွင်ခေါ် တပည့် တော်သည်။ ကမ္ပိ=အားနည်းတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာတရားဖြင့် ယုံမှားကင်္ခါ ရှိ သည် ဖြစ်၍ လည်း ကောင်း ။ ဝေစိကိစ္ဆိ=အားကြီးတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာတရားဖြင့် ဆုံးဖြတ် ရန် မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း။ ပဉ္စေ= အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာ နှစ်ဆယ်တို့ကို။ ပုစ္ဆိတုံ=

မေးမြန်း လျှောက်ထားရန်။ အဘိကင်္ခမာနော = တောင့်တလင့်ဆို အလွန်အလို ရှိသည်ဖြစ်၍။ အာဂမံ = ရှင်ပင်ထံမှောက် တပည့်တော် လာရောက်ခဲ့ပါပြီ။

(အားနည်းတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာတရား၊ အားကြီးတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာတရား၊ ဒီတရား လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်တဲ့အတွက် တွေးတောယုံမှားပြီး “ဪ... ဒီပြဿနာတွေရဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ငါ သိမှ သိရပါတော့မည်လား” ဒီလို ဝိစိကိစ္ဆာ = ယုံမှားသံသယ ရှိပြီး အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာနှစ်ဆယ် မေးလျှောက်ချင်လွန်းလို့ ရှင်တော် ဘုရားထံမှောက် တပည့်တော် ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...။
မေ = တပည့်တော်က။ ပဋ္ဌေ = အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာ တို့ကို။ ပုဋ္ဌော = သိလိုရေးဖြင့် မေးလျှောက် အပ်ပါ သော ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ တေသံ = ထို အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာတို့၏။ အန္တကရော = အဆုံးရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်ပြုလုပ်တော်မူသည်။ ဘဝါဟိ = ဖြစ်တော် မူပါလော့။ မေ = အကျွန်ုပ် အား။ အနုပုဗ္ဗံ = အစဉ် အတိုင်း။ အနုဓမ္မံ = အနက် စဉ် အတိုင်း။ ဗျာကရောဟိ = အဖြေစကား ဟောကြားတော် မူပါ ကရား။ (ဣတိ = ဤသို့။ သဘိယော = သဘိယပရိမိုဇ် သည်။ အာဟ = လျှောက်ဆို၏။)

မြတ်စွာဘုရားအား ဒီဂါထာနဲ့ တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက သဘိယပရိမိုဇ်ကို ခွင့်ပြုစကား ဘယ်လိုမိန့်ကြားသလဲဆိုတော့—

တတိယအကြိမ်

၂။ ဝုရတော အာဂတော+သိ သဘိယ၊
(ဣတိ ဘဂဝါ)

ပဉ္စေ ပုစ္ဆိတုံ အဘိကင်္ခမာနော။

တေသ + နန္ဒကရော ဘဝါမိ ပဉ္စေ တေ ပုဋ္ဌော၊
အနုပုဗ္ဗံ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောမိ တေ။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို - ချစ် သား...။
(မဟာကရဏာ စမ်းအိုင်ထဲက ထွက်လာတဲ့ အလွန်
အေးမြသောအသံတော်နဲ့ ခေါ်လိုက်ယင်ပဲ သဘိယ
အဖို့ အလွန်အေးချမ်း အမောအပန်းတွေ ပြေသွား
တယ်။) တုံ = သင်ချစ်သားသည်။ ပဉ္စေ = အမေးပုစ္ဆာ
ပြဿနာနှစ်ဆယ်တို့ကို။ ပုစ္ဆိတုံ = မေးမြန်းလျှောက်
ထားရန်။ အဘိကင်္ခမာနော = တောင့် တ လ င့် ဆို
အလွန် အလိုရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝုရတော = ခရီးယူဇနာ
ခုနစ်ရာဝေးကွာတဲ့အရပ်မှ။ အာဂတော = လာရောက်
ရသည်။ အသိ = ဖြစ်ပေ၏။ တေ = သင်ချစ်သားက။
ပဉ္စေ = အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာနှစ်ဆယ်တို့ကို။ ပုဋ္ဌော =
သိလိုရေးဖြင့် မေးအပ်သော ငါဘုရားသည်။ တေသံ =
ထို အမေးပုစ္ဆာပြဿနာတို့၏။ အန္တကရော = အဆုံး
ရောက်အောင် ကျင့်ဆောင် ပြုလုပ်သည်။ ဘဝါမိ =
ဖြစ်ပေအံ့။ တေ = သင် ချစ်သားအား။ အနုပုဗ္ဗံ =
ပြဿနာ အစဉ်အတိုင်း။ အနုဓမ္မံ = အဓိပ္ပာယ်အစဉ်
အတိုင်း။ ဗျာကရောမိ = အဖြေစကား ငါ ဟောကြား
ပေအံ့။

၃။ ပုစ္ဆ မံ သဘိယ ပဉ္စ၊
ယံကိဉ္စိ မနသိ+စ္စသိ။

တတိယအကြိမ်

တဿ တဿေဝ ပဉ္စဿ၊

အဟံ အန္တံ ဂရောမိ တေ။ ။

သဘိယ= သဘိယမည်ငြား အို- ချစ် သား....။
ယံကိဉ္စိ= အမှတ်မထင် အကြင်ပြုဿနာကို။ မနသိ=
သင်ချစ်သား၏ စိတ်၌။ ဣစ္ဆသိ= တောင့်တလင့်ဆို
မေးမြန်းလို၏။ တံ= ထို သင် ချစ် သား မေး လို တဲ့
ပြုဿနာကို။ မံ = ငါ ဘု ရား ကို။ ပုစ္ဆ = မေးမြန်း
လျှောက်ထားလော့။ အဟံ= လူသုံးပါးတို့၏ ဆရာ
ဘုရားငါသည်။ တေ = သင်ချစ်သား၏။ တဿ
တဿေဝ ပဉ္စဿ= ထိုထိုမေးသမျှ ပြုဿနာအဝဝ၏
ပင်လျှင်။ အန္တံ= ဝိစိကိစ္ဆာသင်္ကာကင်းပျောက် အဆုံး
ရောက်အောင်။ ဂရောမိ= ပြုပေအံ့။

“ချစ်သားရဲ့ စိတ်ထဲမှာ မေးလိုတဲ့ ပြုဿနာကို
ငါဘုရားကို သင်ချစ်သား မေးမြန်းပါ။ ချစ်သားမေးတဲ့
ပြုဿနာတိုင်း၊ ပြုဿနာတိုင်း ဝိစိကိစ္ဆာ သင်္ကာကင်း
ပျောက် အဆုံးရောက်အောင် ငါဘုရား ဖြေကြားပေး
မယ်” လို့ သဗ္ဗညုပဝါရဏာ = မြတ်စွာ ဘုရားလို့ရဲ့
ဖိတ်ကြားခြင်းဖြင့် ဖိတ်ကြားတော်မူတယ်။

ဖိတ်ကြားခြင်း=ပဝါရဏာ ၂-မျိုး

ဒီ နေရာမှာ (၁) သင်မေးလိုတဲ့ ပြုဿနာကို မေးပါ။
သင် မေးသမျှ ပြုဿနာကို ယုံမှားကင်းပျောက် အဆုံး
ရောက်အောင် ငါ ဖြေကြားမယ်” လို့ ရဲရဲတောက် ဒီလို
ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးကို သဗ္ဗညုပဝါရဏာ = သဗ္ဗညုဘုရား
ရှင်တို့ရဲ့ ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးလို့ ခေါ်တယ်။ (၂) တစ်ဦး
တစ်ယောက်က ပြုဿနာ မေးလာသင် “မေးပါ။ မေး

ပါ။ သိယင် ဖြေကြားပါ့မယ်” အဲဒီလို လေပျော့ပျော့ ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးကို သာဝကပဝါရဏာ = တပည့် သာဝကတို့ရဲ့ ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးလို့ ခေါ်တယ်။

ယခု မြတ်စွာဘုရားက ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ရဲရဲ တောက် သဗ္ဗညုပဝါရဏာ = သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့ရဲ့ ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးနဲ့ ဖိတ်ကြားတော် မူ လိုက် တော့ သဘိယရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုဖြစ်သွားသလဲ ဆိုတော့-

“အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ အပ္ပုတံ ဝတ ဘော။

အို.... လက်ဖျစ်တီး အံ့ချီးဖွယ်ကြီး ပါတကား၊

အို.... မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်စွတကား။ (ဤ အို....

ကား ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေါ်ခြင်း=ပုဂ္ဂလအာလပနမဟုတ်၊

ခမ္မကို ခေါ်ခြင်း = ခမ္မအာလပနဖြစ်သည်။) (ဘာ့

ကြောင့်လဲ ဆိုတော့)-

ယံ ဝတာ+ဟံ အညေသု သမဏ+ဗြာဟ္မဏေသု
ဩကာသကမ္မမတ္တန္တိ နာ+လတ္ထံ။ တံ မေ ဣဒံ သမဏေ
န ဂေါတမေန ဩကာသကမ္မံ ကတံ။

အရှင် ဂေါတမမှတစ်ပါး တိတ္ထိဆရာကြီးများ အထဲမှာ “မေးပါ” လို့ အဲဒီလို အခွင့်ပေးရုံမျှ မရခဲ့တဲ့ ပြဿနာတွေမှာ ရဟန်း ဂေါတမက “အလို ရှိသလို မေးပါ။ သင် မေးတဲ့ပြဿနာတိုင်း အဆုံး ရောက်အောင် ငါဘုရား ဖြေကြားမယ် လို့ ရဲရဲ တောက် အခွင့်ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ” လို့ ဤကဲ့သို့ အောက် မေ့ပြီး မိမိ စိတ်တိုင်းကျဖြစ်လျက်၊ ဝမ်းမြောက် တက် ကြသောစိတ် ရှိလျက်၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ရှိလျက် မြတ်စွာဘုရားကို (ဗြဟ္မာကြီး သင်ပေး သွားတဲ့) ပြဿနာကို မေးလျှောက်တယ်။

၄။ ကိ° ပတ္တိနံ+မာဟု ဘိက္ခုနံ၊
 (ဣတိ သဘိယော)
 သောရတံ ကေန ကထဉ္စ ဒန္တံ မာဟု။
 ဗုဒ္ဓေါတိ ကထံ ပဝုစ္စတိ၊
 ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....။
 ကိ° ပတ္တိနံ=ဘယ်တရားသို့ ရောက်ဆိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။
 ဘိက္ခုနံ=ဘိက္ခုဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ များလှဘိ
 တောင်း သူတော်ကောင်းတို့ ငြိမ်ငြောင်း သံချို
 မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။

(ဘယ်တရား ရောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘိက္ခု လို့
 ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ မိန့်ဆိုကြပါ
 သနည်း ဘုရား။ ဒါက ပြဿနာတစ်ခု။)

ကေန=အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်။
 သောရတံ=အေးငြိမ်းပြီးသောသူ ဟူ၍။ အာဟု=
 ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း သူတော်ကောင်းတို့
 ငြိမ်ငြောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော် မူကြပါကုန်သနည်း
 ဘုရား။

ဘယ်လိုအကျင့် ဘယ်လိုဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့ ပြည့်စုံ
 တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သောရတပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝဋ်ဒုက္ခ အအေးကြီး
 အေးငြိမ်းပြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် လို့ ဘုရား အစ ရှိ သော
 သူတော်ကောင်းတို့ မိန့်ဆိုကြပါသနည်း ဘုရား။
 ဒါက ပြဿနာတစ်ခု။)

ကထဉ္စ = ဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကား။ ဒန္တံ =
 ယဉ်ကျေးပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ

(ပ) မိန့်ဆိုကြပါ ကုန်သနည်း ဘုရား။ (ဒါက ပြဿနာတစ်ခု။)

ကထံ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဗုဒ္ဓေါတိ= ဗုဒ္ဓ ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း

(ပ) မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်း ဘုရား။ (ဒါက ပြဿနာ တစ်ခု။)

ပုဋ္ဌော=သိလိုရေးဖြင့် မေးလျှောက်အပ်ပါသော။ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ= တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ = ကရုဏာ ရှေ့ ထား ဖြေကြားတော်မူပါ ဘုရား။ (ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယ ပရိမိုဇ်သည်။ အာဟ=မေး လျှောက်ပြီ။)

ပြဿနာ လေးချက် မေးလျှောက်တော့ မြတ်စွာ ဘုရားက ပြဿနာ တစ်ခု တစ်ခုကို ဂါထာကြီး တစ်ဂါထာ တစ်ဂါထာဖြင့် ဖြေတော်မူတယ်။ (၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘိက္ခုလို့ ခေါ်ပါသလဲ ဟူသော ပုစ္ဆာ ၏ အဖြေ။

၅။ ပဇ္ဇေန ကတေန အတ္တနာ၊
(သဘိယာတိ ဘဂဝါ)
ပရိနိဗ္ဗာ နဂတော ပိတိဏ္ဏကင်္ခေါ။
ဝိဘဝဉ္စ ဘဝဉ္စ ဝိပ္ပဟာယ၊
ဝုသိတဝါ ဒီဏပုနဗ္ဗဝေါ သ ဘိက္ခု။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား....။
ယော = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ အတ္တနာ
ကတေန = ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ် အားထုတ်အပ်သော။

ကတိယအကြိမ်

ပဇ္ဇေန=အရိယမဂ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာနဂတော=ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံခြင်းသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ= ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားလိုရင်းက “ကိလေသာ ခပ်သိမ်းကို ဖြိုခွင်းဖျက်ဆီးပြီးတဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘိက္ခု လို ခေါ်တယ်”။ ဤသို့ ဖြေဆိုလိုရင်းဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့ စကားတွေက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူး တွေ၊ ဘိက္ခုရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို ချီးမွမ်းတဲ့ ထုတ် မင်္ဂလာစကားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ပရိနိဗ္ဗာနဂတော-ပရိနိဗ္ဗာနဂတတ္တာ= ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ဝိတိဏ္ဍကင်္ခါ=ကင်္ခါယံမှား ဆယ်ခြောက် ပါးကို ကျော်လွှား လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်ပေ၏။ ဝိဘဝဇ္ဇ= ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိ ကို လည်း ကောင်း။ ဘဝဇ္ဇ= သဿတဒိဋ္ဌိကိုလည်းကောင်း။ (တစ်နည်း) ဝိဘဝဇ္ဇ= ပျက်စီးခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဘဝဇ္ဇ=ဖြစ်ပွားခြင်း ကိုလည်းကောင်း။ (တစ်နည်း) ဝိဘဝဇ္ဇ= အကုသိုလ် ကို လည်းကောင်း။ ဘဝဇ္ဇ=ကုသိုလ်လည်းကောင်း။ ဝိပုဟာယ=အကြွင်းမဲ့ စွန့်ပယ်၍။

(အဲဒီ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၂-ပါး၊ (တစ်နည်း) ကြီးပွားခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း ၂-မျိုး၊ (တစ်နည်း) အကုသိုလ်၊ ကုသိုလ် ၂-မျိုးတို့ ကို အကုန်လုံးပယ်ပြီး ဖြစ်တယ်။)

ဝုသိတဝါ= အရိယမဂ် အကျင့်ကို ကျင့်သုံးပြီးသူ ဖြစ်၏။ ဒိဏပုနဗ္ဗဝေါ=ပဋိသန္ဓေ တည်နေခြင်းအား လုံး ကုန်ခန်းပြီးသောသူ ဖြစ်ပေ၏။

(ဒါတွေက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးကျူးနေတာ။)
 သ-သော=ထို ဆိုအပ်ပြီးတဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးဆိုနဲ့၊
 ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဘိက္ခု=ဘိက္ခု မည်ပါပေ၏။
 (ဣတိ=ဤသို့။ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဟာ=
 အဖြေစကား မိန့်ကြားတော်မူလေပြီ။)

မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သောရတ
 ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ပါသလဲ” ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဤသို့
 ဖြေတော်မူတယ်။

၆။ သဗ္ဗတ္ထ ဥပေက္ခကော သတိမာ၊
 န သော ဟိံသဘိ ကဋ္ဌိ သဗ္ဗလောကေ။
 ဝိဇ္ဇော သမဏော အနာဝိလော၊
 ဥဿဒါ ယဿ န သန္တိ သောရတော သော။

သတိယ=သတိယမည်ငြား အို-ချစ်သား။ ယော=
 အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ သဗ္ဗတ္ထ=ခပ်သိမ်းဥဿုံ
 အလုံးစုံသော အာရုံတို့၌။ ဥပေက္ခကော= မုန်းချစ်
 မပြု လျစ်လျူရှုတတ်၏။ သတိမာ= ပြန် ပြော သ တိ
 လည်း ရှိတော်မူ၏။

(ဒါဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြောနေတာ။)

သော=ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗလောကေ=
 ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံသော သတ္တလောက၌။ ကဋ္ဌိ=
 တစ်စုံတစ်ယောက်သော သတ္တဝါကိုမျှ။ န ဟိံသဘိ=
 ညှဉ်းပန်းမှုကိုလဲ မပြု....။

(ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာဖြင့် အာရုံ ၆-ပါးတို့၌ မမုန်း မချစ်
 လျစ်လျူရှုနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ငြိမ်းအေးပြီးသော သောရတ

ပုဂ္ဂိုလ်လို ခေါ်တယ်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်တယ်။ သတိမာ-ဝသညကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဂုဏ် တို့ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်တယ်။)

တိဏ္ဍော = သံသရာမြစ်ကြီးကိုလဲ ကူးပြီးဖြစ်ပေ၏။
အနာရိလော = မိစ္ဆာဝိတက်တည်း ဟူသော နောက်ကျခြင်းလဲကင်းသူဖြစ်ပါပေ၏။ သမဏော = ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းပြီးသူလည်းဖြစ်ပေ၏။
အနာရိလော = မိစ္ဆာဝိတက်တည်းဟူသော နောက် ကျခြင်းလဲ ကင်းသူ ဖြစ်ပါပေ၏။ ယဿ = အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဥဿဒါ = ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ သံကိလေသ၊ ဒုစ္စရိတ တည်း ဟူသော ပြောထူများပြားခြင်း ခုနစ်မျိုးတို့သည်။ န သန္တိ = မရှိကုန်။ သော = ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သောရတော = ကောင်းစွာ ငြိမ်းအေးပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်ပေ၏။
မြတ်စွာဘုရားက "(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒန္တပုဂ္ဂိုလ် လို့ ခေါ်ပါသလဲ" ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော် မူတယ်။

၇။ ယဿိန္ဒြိယာန် ဘာဝိတာနိ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗလောကေ။
နိဗ္ဗိဇ္ဈ ဣမံ ပရဗ္ဗ လောကံ၊
ကာလံ ကင်္ခတိ ဘာဝိတော သ ဒန္တော။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား ဒို-ချစ်သား....။
ယဿ = အမှတ်မထင် အကြင်ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
အဇ္ဈတ္တံ စ = အဇ္ဈတ္တသန္တာန် အဖြစ် အပျက်တရားတို့၌ လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ စ = ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်အဖြစ်

၄၅၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အပျက်တရားတို့၌ လည်းကောင်း။ သဗ္ဗလောကေ= ခပ်သိမ်းဥသယံ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ် ဓမ္မသင်္ခါရ လောကကြီး၌။ ဣန္ဒြိယာနိ=မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေတို့ကို။ ဘာဝိတာနိ=ဂေါစရ ဘာဝနာ၊ အာသေဝနဘာဝနာ နှစ်ပါး တို့ဖြင့် နိုင်နိုင် နင်းနင်း ပွားများအပ်ပြီး ဖြစ်ကုန်၏။

(အို.... ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေ ဟောနေတာဖြစ်တော့ ပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြတဲ့ တို့သူ ငါရဲ့ နားနဲ့ နာယူရတာ အင်မတန် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကြီးလို ဖြစ် နေပါတယ်။

ချစ်သား သဘိယ....တဲ့၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မိမိ ရဲ့သန္တာန်၊ သူတပါးရဲ့ သန္တာန် ဒီ ၂-ပါးမှာရှိတဲ့ ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရ တရားအစု ဆိုတဲ့ သင်္ခါရ လောက၌ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေ ၆-ပါးတို့ကို ဂေါစရဘာဝနာ၊ အာသေဝန ဘာဝနာ ဒီဘာဝနာ ၂-ပါးနဲ့ ပွားများအပ်ပြီး ဖြစ် နေကြတယ်။

ဂေါစရ ဘာဝနာဆိုတာ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ သင်္ခါရ တရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာ ပွားတာ ကို ဂေါစရဘာဝနာ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ ခန္ဓာ ငါးပါးအပေါ်မှာ သတိ သမ္ပဇဉ် လက်မလွှဲဘဲ နေတာကို အာသေဝန ဘာဝနာလို့ ခေါ်တယ်။ ယင်း ဘာဝနာ ၂-ပါးနဲ့ ပွားများအပ်ပြီး ဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေခြောက်ပါး လျှပ်ပေါ် လောင်ဖိုခြင်းပရှိဘဲ မျက်စိကလံ အဆင်းပျိုးစုံ ရူပါရုံ ပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ နားကလဲ အသံပျိုးစုံ

သဒ္ဓါရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ နှာခေါင်းကလဲ အန် မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ လျှာကလဲ အရသာမျိုးစုံ ရုံသာရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ ကိုယ်ကလဲ အတွေ့မျိုးစုံ ဗောဠဗ္ဗာရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ စိတ်ကလဲ ရုပ်နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဂါထာ ရှေ့ထက်ဝက် စကားရပ်ဖြင့် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒန္တ မည်ကြောင်း ဖြေကြားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဂါထာ နောက်ထက်ဝက်ဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။

သော=ထို ဣန္ဒြေ ၆-ပါးကို ဘာဝနာ ၂-ပါးဖြင့် ပွား များ ပြီး ဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ၎င်းမဇ္ဈ လောကံ=ဤ မိမိရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော အဇ္ဈတ္တ လောကကို လည်းကောင်း။ ပရဇ္ဇ လောကံ=သူ တပါးရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ဗဟိဒ္ဓ လောက ကိုလည်းကောင်း။ နိဗ္ဗိဇ္ဈ=ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် တို့ဖြင့် ထိုးဖောက်လှစ်ထွင်း လင်းလင်း ထင်ထင် သိမြင်ပြီး၍၊ (ဝါ) သိမြင်ပြီးဖြစ်ရကား။ ကာလံ= စုတိပြတ်ကြော့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရတဲ့ နောက်ကာလကို။ ကင်္ခတိ=တောင့်တလင့်ဆို အလိုရှိ၍၊ မျှော်လင့်၍သာ နေပေတော့၏။

(အဲဒီလို အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက် ဣန္ဒြေ ၆ - ပါး ကို ပွားများပြီးဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အတွင်းအပခန္ဓာ တို့ရဲ့ ဖြစ်ပုံအလားကို ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ထိုးထိုး ထွင်းထွင်း လင်းလင်း ထင်ထင် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ တွေ၊ အနိစ္စသဘောတွေ၊ ဒုက္ခသဘောတွေ၊ အနတ္တ

သဘောတွေကို ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်မြင်တော်မူပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီခန္ဓာကြီးနဲ့ မနေချင်တော့ဘူး။ ဒီသင်္ခါရတွေနဲ့ မနေချင်တော့ဘူး။ သင်္ခါရတွေမှ လွတ်တဲ့ မိမိရဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိ စိတ်၏ အခြားမဲ့ နောက်ကာလမှာ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာသင်္ခါရအသစ် မဖြစ်တဲ့အချိန်၊ အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတဲ့ အချိန်ကလေးကိုလဲ သူ မျှော် လင့် နေတယ်။)

ဘာဝိတော = ဂေါစရ၊ အာသေဝနာ ဘာဝနာ နှစ်ပါးဖြင့် ၆-ပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင်ပွားများပြီးဖြစ်သော။ သ-သော = ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒန္တော = တံခါးခြောက်ထွေ ဣန္ဒြေကို ငြိမ်စေမနှေး ဂုဏ်ရည်သွေးကြောင့် ယဉ်ကျေးသောပုဂ္ဂိုလ်စင်စစ် ဖြစ်တော်မူပေ၏။ ။ (ဒါက တတိယပြဿနာအဖြေ။) ။

မြတ်စွာဘုရားက “ (၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဗုဒ္ဓလို ခေါ်ပါသလဲ ” ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဤသို့ဖြေတော်မူတယ်။

- ဂ။ ကပ္ပာနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊
- သံသာရံ ဒုဘယံ စုတူ + ပပါတံ။
- ဝိဂတ ရဇ + မနင်္ဂဏံ ဝိသုဒ္ဓိံ၊
- ပတ္တံ ဇာတိခယံ တ + မာဟု ဗုဒ္ဓံ။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို- ချစ်သား...။ (“ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဗုဒ္ဓခေါ်သလဲ” လို့ ချစ်သားက မေးတယ်။) ယော = အမှတ်မထင် အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကေဝလာနိ = ခပ်သိမ်းဥသို့ အလုံးစုံ ကုန်သော။ ကပ္ပာနိ = သံဝဇ္ဇကပ်၊ ဝိဝဇ္ဇကပ်တို့ကို။

ဝိစေယျ= ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဖြင့် ဝိုင်းခြား ထင်ထင် ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း။

ဟို.... ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ရှိတဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကျ တော့ ဩော်.... ငါသည် ဤ မည်သော သံဝနကပ်၊ ဤ မည်သော ဝိဝနကပ်၊ ဤ မည်သော သံဝန ဝိဝနကပ် မှာ ဤ မည်သောဘဝ၌ ဤအမည်၊ ဤအဆင်း၊ ဤပုံပန်း၊ ဤအစာအာဟာရမျိုး၊ ဤစီးပွား ချမ်းသာ မျိုး နဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရတယ် လို့ ပြန်ပြီးသိတဲ့ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ် ကို ဟောပြုတယ်။

စုတူ+ပပါတံ = သတ္တဝါတို့၏ စုတိ ပြတ် ကြွေ သေလွန်ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေခြင်းတည်းဟူ သော။ ဒုဘယံ သံသာရံ = သံသရာနှစ်မျိုးကို။ ဝိစေယျ=ဝိုင်းခြားထင်ထင် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင် ၍ လည်းကောင်း။ ဌိတံ=တည်သော။ (ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ်ကို ဟောပြုတယ်။) ဝိဂတရဇံ = ကင်းပြီးသော ကိလေသာ မြူရှိထသော၊ (ဝါ) ကိလေသာမြူ ကင်းပြီးသော။ အနဂံဏံ = ကိလေသာ အညစ် အကြေး ကင်းဝေးပြီးထသော။ ဝိသုဒ္ဓံ=မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အထူးစင်ကြယ်ပြီးထသော။ (အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ဟောပြုတယ်။) ဇာတိခယံ=ဇာတိကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့။ ပတ္တံ = အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်ပြီးထသော။ တံ-တာဒိသံ=ထိုသို့ရှုအပ် ပု+ဒိ+အာ=ဝိဇ္ဇာသုံးရပ် နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ပြည့်မြောက်တော်မူတဲ့ ရဟန္တာသူမြတ်ကို။ ဗုဒ္ဓံ=ဗုဒ္ဓ ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရား အစ များလှဘိတောင်း သူ တော် ကောင်း တို့ ငြိမ့်ငြောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော် မူကြကုန်ပြီ.... လို့-

မြတ်စွာဘုရား စတုတ္ထပြဿနာကို ဖြေပြီးတဲ့အခါ သဘိယပရိဗိုဇ်ရဲ့ ဖြစ်ပုံကို သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်မြတ် တို့က ဆက်ပြီး စကားမြည့်စွက် ပေးထားတယ်....။

အထ ခေါ် သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ အတ္တမနော ပမုဒိတော ဥဒဂ္ဂေါ ပီတိသောမနဿဇာတော ဘဂဝန္တံ ဥတ္တရိံ ပဉ္စံ အပုစ္ဆိ (တဲ့)။

အထခေါ်=ယင်းသို့ ပထမဂါထာ ပြဿနာ လေး ချက်ကို ဖြေဆိုပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌။ သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော = သဘိယ ပရိဗိုဇ်သည်။ ဘဂဝတော ဘာသိတံ = ဘုရား စကားတော်ကို။ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ = နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက် နမေင် သာဓုခေါ်၍။ အတ္တမနော=မိမိ စိတ်တိုင်းကျဖြစ်လျက်။ ပမုဒိတော = နှစ်သက်လျက်။ ဥဒဂ္ဂေါ = တက်ကြွသော စိတ်ရှိလျက်။ ပီတိသောမနဿဇာတော = နှစ်သိမ့်ရွှင် လန်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ရှိလျက်။ ဘဂဝန္တံ=မြတ်စွာ ဘုရားကို။ ဥတ္တရိံ ပဉ္စံ = အထက်ဖြစ်တဲ့ ပြဿနာကို။ အပုစ္ဆိ=မေးလျှောက်လေပြီ။

(ဘယ်လို မေးသလဲ ဆိုတော့)-

မြာဟ္မဏ စသည် စာမည်ရထိုက်သူ

၉။ ကိံ ပတ္တိန+မာဟု မြာဟ္မဏံ၊

(ဗုဒ္ဓတိ သဘိယော)

သမဏံ ဂေန ကထဉ္စ နှာတကောတိ။

နာဂေါတိ ကထံ ပဝုစ္စတိ၊

ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကဏေဟိ။ ။

တတိယအကြိမ်

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်း ပ တော် မူ ပါ
သော မြတ်စွာဘုရား....။ ကိ ပတ္တိနံ=အဘယ်တရား
သို့ ရောက်ဆိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ မြာဟ္မဏံ=မြာဟ္မဏ
ဟူ၍။ အာဟု= ဘုရားအစ များ လှဘိ တော င်း
သူတော်ကောင်းတို့ ငြိမ့်ငြောင်း သံချို မိန့်ဆိုတော်
မူကြပါကုန် သနည်းဘုရား။

(၁) အဘယ်တရား သို့ ရောက် သော သူ ကို
မြာဟ္မဏဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကေန = အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူး ဖြင့်။
သမဏံ=သမဏဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ များလှဘိ
တောင်း(ပ)မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။

(၂) ဘယ်လိုဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို
သမဏဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲဘုရား။ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထံ = အဘယ် သို့ သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နှာတ-
ကောတိ=ကိလေသာအညစ်အကြေးကို။ ဆေးကြော
ပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု= ဘုရားအစ များလှဘိ
တောင်း(ပ) မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။

(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို နှာတကဟု ခေါ်ဆိုရပါ
သလဲ ဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထံ= အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နာဂေါတိ=
ဘယ်တော့မှ မကောင်းမှုကို မပြုတဲ့ နာဂပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။
အာဟု= ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆို
တော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။ ဒါကတစ်ပုစ္ဆာ။

(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို နာဂဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲ
ဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ပုဋ္ဌော=သိလိုရေးဖြင့် မေးလျှောက်အပ်ပါသော။
ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ=
တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ=ကရုဏာရှေ့ထား
ဖြေကြားတော်မူပါဘုရား။

(ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယပရိမိုဇ်သည်။
အာဟ=မေးလျှောက်ပြီး)။

သတိယပရိမိုဇ် တစ်ဂါထာဖြင့် မွေးလျှောက်အပ်တဲ့
ပုစ္ဆာလေးချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက တစ်ပုစ္ဆာ တစ်ပုစ္ဆာ
လျှင် တစ်ဂါထာ တစ်ဂါထာစီနဲ့ ဖြေကြားတော်မူတယ်။
မြတ်စွာဘုရားက “(၁) အဘယ်တရားသို့ ရောက်သော
သူကို မြာဟ္မဏဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား” ဟူသော
ပထမပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်....။

၁၀။ ဗာဟိတွာ သဗ္ဗပါပကာနိ၊
(သဘိယာတိ ဘဂဝါ)
ဝိမလော သာဓုသမာဟိတော ဌိတက္ကော။
သံသာရ+မတိစ္စ ကေဝလီ သော၊
အသိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ သ မြဟ္မာ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို- ချစ် သား....။
ယော=အမှတ်မထင် အကြင်ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
သဗ္ဗပါပကာနိ = အလုံးစုံသော အကုသိုလ်မှုတို့ကို။
ဗာဟိတွာ=အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အပပြုပြီး၍။ ဌိတက္ကော=
တည်တော်မူ၏။ (ဌိတော ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊
အဋ္ဌကထာ)။

(မြာဟ္မဏက (၁) ဇာတိမြာဟ္မဏ၊ (၂) ပရမတ္ထ
မြာဟ္မဏ လို. ၂-မျိုးရှိတယ်။

(၁) ဆရာဦးကဝိတို့၊ ဆရာဦးစိန္တာ တို့လို မြာဟ္မဏ မျိုး (ဗရားမင်းမျိုး) ပုဏ္ဏားမျိုးက ဖြစ်လာတဲ့ မြာဟ္မဏ ကျတော့ ဇာတိမြာဟ္မဏ လို့ ခေါ်တယ်။

(၂) ရဟန္တာ အရှင်သူမြတ်တို့ကျတော့ (ဗာဟိတ+ အဏ=) မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေကို မိမိရဲ့ ခန္ဓာ ကိုယ်ထဲ ဘယ်တော့မှ မလာရအောင် အပပြုပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက် ပရမတ္ထမြာဟ္မဏ လို့ ခေါ်တယ်။ ဤ စကား ရပ်ဖြင့် မြာဟ္မဏအရ ဖြေခြင်းကိစ္စပြီးတယ်။ ကျန်တဲ့ စကားရပ်တွေက အဲဒီ ပရမတ္ထမြာဟ္မဏ=ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ရဲ့ ဂုဏ်ထူးတွေကို ချီးမွမ်းတဲ့ ထုတိမင်္ဂလာ စကားတွေ ဖြစ်တယ်။

သော=ထို ပရမတ္ထ မြာဟ္မဏခေါ်ဆို ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိမလော=ကိလေသာ အညစ်အကြေး ကင်းဝေးတော်မူ၏။ သာဓုသမာဟိတော=အရဟတ္တ ဖလသမာဓိဖြင့် လွန်စွာတည်ကြည်ခြင်း ရှိတော်မူ၏။ သံသာရံ = သံသရာကို။ အတိစ္စ = လွန်မြောက်၍။ ဧကဝလီ=အပြည့်အစုံ ကျင့်သုံးပြီးသော မဂ်ကိစ္စ လည်း ရှိပါပေ၏။ အသိတော = တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ဘယ်တရားကိုမှ မမိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဖြစ်ပါပေ၏။ တာဒိ=လာဘာ+လာဘ စသည်ရှစ်တန် လောကဓံ ကြောင့် ဖောက်ပြန် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ တာဒိဂုဏ်နှင့် လည်း ပြည့်စုံတော် မူပါပေ၏။ သ-သော = ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ထုတိမင်္ဂလာဂုဏ်တို့နှင့်တကွ ဖော်ပြ ရာပါ ‘‘မကောင်းမှု = အကုသိုလ်တို့ကို အရဟတ္တ မဂ်ဖြင့် အပပြုပြီး’’ တဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ မြဟ္မာ= ပရမတ္ထ မြာဟ္မဏဟူ၍၊ ပဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်ပေ၏။

၄၅၇ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

(ဣတိ=ဤသို့။ ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဟာ=အဖြေစကား မိန့်ကြားတော်မူလေပြီ)။ ။ အနုပုဗ္ဗံ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောမိ တေ=ပြဿနာစဉ် အတိုင်း၊ အဓိပ္ပာယ်စဉ်အတိုင်း သင့်အား ငါဘုရား ဖြေကြားမယ် ဆိုတဲ့ ဝန်ခံချက်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား သည် “(၂) ဘယ်လိုဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သမဏ ခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား” ဟူသော ဒုတိယ ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်....။

(၁၁) သမိတာဝိ ပဟာယ ပုညပါပံ၊
ဝိရဇော ဥတွာ ဣမံ ပရဇ္ဈ လောကံ။
ဇာတိ မရဏံ ဥပါတိဝတ္ထော၊
သမဏော တာဒိ ပရုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ = သဘိယ မည်ငြား အို-ချစ်သား....။ (ဒုတိယ ပြဿနာကို ငါဘုရား ဖြေတော့မယ်)။ ယော=အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပုညပါပံ= ကောင်းမှု မကောင်းမှု ဤ နှစ်ခုကို။ ပဟာယ= မဂ်ဉာဏ် လေးထောက် အဆုံးရောက်အောင် ပယ် ဖျောက်စွန့်ပစ်ပြီးဖြစ်၍။ သမိတာဝိ=ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းပြီးသူ ဖြစ်ပေ၏။

(မဂ်လေးပါး အဆုံးရောက်အောင် သစ္စာလေးပါး ကို သိမြင်ပြီး သော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့ကို ပယ်ပြီးသား ဖြစ်သည်ဆိုရာ၌ ကုသိုလ် ကား ပယ်အပ်သော = ပဟာတဗ္ဗတရား မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကုသိုလ် အကုသိုလ်များ အကျိုးပေးအောင် ကျေးဇူးပြုတဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာတည်းဟူသော ဝန့်မြစ်ကို

ပယ်လိုက်သဖြင့် အဲဒီ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တွေဟာ ပယ်
ပြီးသားဖြစ်တယ်။ ဥပမာ ဆိုကြပါဦးစို့ရဲ့။

ဟောဒီသစ်ပင်ကြီးကို မခုတ်ဘဲနဲ့ ဒီသစ်ပင်ကြီးကို
ပယ်ပြီး ခုတ်ပြီးသားဖြစ်အောင် ဘယ်လို လုပ်ရမည်လဲ
ဆိုယင် ခပ်လှမ်းလှမ်း သစ်ပင်ကြီးနဲ့ လေးတောင်ကွာ
လောက်ကနေပြီး မြေကြီးထဲ သစ်ပင်ကြီးရဲ့ ရေသောက်
မြစ်ရောက်အောင် ခပ်စိုက်စိုက် ထူးသွားပြီးတော့ အဲဒီ
သစ်ပင်ကြီးရဲ့ ရေသောက်မြစ်ကို ဖြတ်ထိုက်၊ ပြီးယင်
ပြန်ပြီး မြေဖို့ထားလိုက်ပါ။ ဒီနှစ်အဖို့ ဒီသစ်ပင်ကြီးဟာ
ဘယ်ထောက်ပဲ စိမ်းစိမ်းစိုစို ဖြစ်နေစေကာမူ “ဟာ
ဒီသစ်ပင်ကြီးဟာ ခုတ်ပြီးသားပါ၊ ဖြတ်ပြီးသားပါ” လို့
လောကစကား ပြောကြားရပါတယ်။

ထို့အတူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ သန္တာန်မှာ အဝိဇ္ဇာ၊
တဏှာဆိုတဲ့ သံသရာရဲ့ ရေသောက်မြစ် ဖြတ်ပြီးသား
ဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့အတိတ်ကုသိုလ်
အကုသိုလ်တွေ အကုန်လုံး ပယ်ပြီးသား ဖြစ်နေတယ်။

ဤ၌ “သမိတာဝိပဟာယ ပုညပါပံ = အရိယမဂ်ဖြင့်
ကိလေသာတို့ကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ ကိလေသာအပူငြိမ်းပြီးသူ
ဖြစ်သော ကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သမဏမည်
ကြောင်း” ဖြေဆိုပြီး သဘိယအဖို့ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌
မြတ်နိုးတနာ ပွားများရန် ကျန်သော ဂါထာသုံးပိုဒ်
တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းစကား ဟောကြားတော်မူတယ်....။

သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိရဇော=ရမ္မက်
ဟူသောမြူ ကင်းစင်တော်မူပေ၏။ ဣမဉ္ဇလောကံ=
ဤ ပစ္စုပ္ပန် လောက ကို လည်း ကောင်း။ ပရဉ္စ
လောကံ=တမလွန်လောကကိုလည်းကောင်း၊ (ဝါ)

ဣမေ ဝေယျာကံ = မိမိသန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး တည်းဟူသော အဇ္ဈတ္တဝေယျာကကို သည်းကောင်း။
 ပရမ္မ ဝေယျာကံ = သူတပါး သန္တာန်မှ ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါးဟည်း ဟူသော ဗဟိဒ္ဓ ဝေယျာ က ကို သည်း ကောင်း။
 ဥတုာ = ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာထင်မြင် သိမြင်၍။ ဇာတိမရဏံ = ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း၊ ဝေဒခြင်းကို။ ဥပါတိာ = ဓမ္မာ = လွန်မြောက် ပြီ။ တထတ္တာ = ထိုသို့ သ ဘော ရှိ သော။ တာပိ = တာပိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာသခင်ကို။ သမဏော = သမဏ ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ = ဆိုအပ်ပေ၏။

တပန် မြတ်စွာဘုရားက “(၃) ဘယ်ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို နှာတကဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲဘုရား” ဟူသော တတိယ ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

၁၂။ နိန္ဒာယ သဗ္ဗပါပကာနိ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ ဝ သဗ္ဗဝေယာကေ၊
 ဝေဝေမနုဓဿသု ကပ္ပိယေသု၊
 ကပ္ပံ ဓန+တိ+တ+မာဟု နှာတကောတိ။ ။

သဘိယ = သဘိယမဏ္ဍိတြား အို-ချစ်သား....။
 ဝေယျာ = တကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ ဝ = မိမိသန္တာန်၌ သည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝ = သူတပါး သန္တာန်၌ သည်းကောင်း။ သဗ္ဗဝေယာကေ = ခပ်သိမ်း ဥဿံ အလုံးစုံသော သင်္ခါရလောက၌။

(သင်္ခါရကို ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ယင် (၁) မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်တဲ့ ရုပ် နာမ် ပေအဇ္ဈတ္တသင်္ခါရ၊ (၂) သူတပါးသန္တာန် မှာဖြစ်တဲ့ ရုပ် နာမ် ဓမ္မ ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရ သို့ ၂-မျိုးရှိတယ်။

အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရကို အဇ္ဈတ္တလောက၊ ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရကို ဗဟိဒ္ဓလောက လို့ သင်္ခါရ လောကကို ဒီလို ပြောရ တယ်။)

အဇ္ဈတ္တံ စ = အဇ္ဈတ္တ သင်္ခါရ လည်းကောင်း။
ဗဟိဒ္ဓါ စ = ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရ လည်းကောင်း။
သဗ္ဗလောကေ = အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓအား နှစ်ထွေပြားတဲ့ ခပ်သိမ်းဥသယုံ အလုံးစုံသော သင်္ခါရလောက၌။
သဗ္ဗပါပကာနိ = ဖြစ်ပေါ်တတ်တဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိသော မကောင်းမှုတို့ကို။ နိန္ဒာယ = အရဟတ္တမဂ် ရေစင် ရေအေးဖြင့် ဆေးကြောသုတ် သင်ပြီး၍။ (ဒါဟာ အဖြေထိုရင်းပဲ။)

အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ သင်္ခါရ လောကနှစ်မျိုး၌ ဖြစ်တတ်တဲ့ အကုသိုလ် အညစ်အကြေးတို့ကို အရဟတ္တမဂ် ညွှန် ရေစင် ရေအေးဖြင့် ဆေးကြောသုတ်သင် စင်ကြယ်ပြီး သောကြောင့် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် နှာတက ပုဂ္ဂိုလ် မည်တယ်။ (ဂုဏ်ကျေးဇူး ချီးမွမ်းစကားကို ဆက်ပြီး ဟောပုံက) -

သော ထို ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကပ္ပိယေသု = တဏှာ + ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မနေမနား အကြံများ၍ အကြံမှား ၍ နေကြကုန်သော။ ဒေဝမနုဿေသု = နတ်လူတို့၌၊ ကပ္ပံ = တဏှာ + ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကြံစည်ခြင်းသို့။ န တေ = မရောက်။ တံ = ထို အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ သင်္ခါရလောက ၌ ပုံ၌ ဖြစ်တတ်တဲ့ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တို့ကို အရဟတ္တမဂ် ရေကြည် ရေအေးဖြင့် ဆေးကြော ပြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နှာတကောတိ = နှာတကပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍။ အာဟု = ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း ဘယ်လောက်ရှိမိ

၄၆၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

သူတော်ကောင်းတို့ ငြိမ်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော်
မူကြကုန်ပြီ ။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်
ကို နာဂဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲဘုရား” ဆိုတဲ့ စကုတ္တ
ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်....။

၁၃။ အာဂုံ န ကရောတိ ကိဉ္စိ ယောကေ။

သဗ္ဗသံယောဂေ ဝိသဇ္ဇ ဗန္ဓနာနိ။

သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတိ ဝိမုတ္တော။

နာဂေါ တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ= သဘိယမည်ငြား အို- ချစ် သား....။
ယော= အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် သည်။ သဗ္ဗသံ-
ယောဂေ = ခပ် သိမ်း ဥသို့ အလုံး စုံ ကုန် သော
ကာမယောဂ၊ ဘဝယောဂ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂ၊ အဝိဇ္ဇာ-
ယောဂ လေးပါးတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဗန္ဓနာနိ=
သံယောဇဉ်ဆယ်မျိုး အနှောင်အဖွဲ့ကြီးတို့ကို လည်း
ကောင်း။ ဝိသဇ္ဇ=စွန့်ပယ်၍၊ (ဝါ) စွန့်ပယ်တော်မူ
ပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ယောကေ=ယောကဋ္ဌ။ ကိဉ္စိ
အာဂုံ = တစိုးတစ်မျှသော အကုသိုလ် မူကို။ န
ကရောတိ=မပြုချေ။

(ဟေး....ယောဂလေးပါးဆိုတဲ့ ဘဝထမ်းဝိုးကျည်၊
သံယောဇဉ်ဆယ်မျိုးဆိုတဲ့ လွန်ရှည်ကြီးတို့ကို စွန့်ပယ်ပြီး
ဖြစ်တဲ့အတွက် အကုသိုလ်မူတစိုးတစ်ကိုမျှမပြုတဲ့ ရဟန္တာ
အရှင်ကို နာဂဟု ခေါ်တယ်။ “အကုသိုလ်မူ တစိုးတစ်
မျှ မပြုတတ်သောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို နာဂဟု
ခေါ်ဆိုအပ်တယ်”။ ဒီစကားက ဖြေဆိုလိုရင်းစကား။

ကျန်သောစကားတွေက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးမွမ်းတဲ့ စကားတွေ။)

သော = တို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗတ္ထ = ခပ် သိမ်းဥသို အလုံးစုံသော တရားတို့၌။ န သဇ္ဇတိ = ဘယ်တော့မှ မငြိ တွယ် တော့ ချေ။ ဝိပ္ပမုတ္တော = ကံလေသာခပ်သိမ်းတို့မှ လွတ်မြောက်တော် မူပါပေ န်။ တထတ္တာ = ထိုသို့သဘောရှိသော။ တာဒိ = တာဒိ ဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာသခင်ကို။ နာဂေါ = နာဂဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ = ဆိုအပ်ပေ၏။

ဤကဲ့သို့ ဒုတိယဂါထာ ပြဿနာ လေး ချက် တို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားပြီးသောအခါ သင်္ဘောသုတ္တန် သည် သာဓုနမေဏ သုံးကြိမ်ခေါ်ပြီး ရှေးနည်းအတိုင်း သူ့ စိတ်တိုင်းကျ အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ပြီး တစ်ဆင့် တိုး၍ ပြဿနာ လေးမျိုးတို့ကို ဂါထာတစ်ဂါထာ တည်း ဖြင့် မေးလျှောက်ပြန်တယ်....။

၁၄။ ကံ ခေတ္တဇိနံ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ၊ (ဣတိ သင်္ဘောသော) ကုသလံ ကေန ကထဉ္စ ပဏ္ဍိတောတိ။ မုနိ နာမ ကထံ ပဝုစ္စတိ၊ ပုဠော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။

ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....။ ကံ = ဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူး နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ခေတ္တဇိနံ = ခေတ္တဇိန ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ဗုဒ္ဓါ = အဆူဆူသော ဘုရားရှင်တို့က။ ဝဒန္တိ = ငြိမ်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော် မူ ကြ ပါ ကုန် သနည်းဘုရား။

၄၆၄   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေတ္တဇိနပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ဆိုပါသလဲ ဘုရား...တဲ့။ (ခေတ္တ=လယ်မြေ+ဇိန=အောင်မြင်ပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်။) ဓမ္မနယ်ပယ်မှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်/ဆိုတဲ့ အတွင်း အာယတန ၆-ပါး၊ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ ဓမ္မသဘောဆိုတဲ့ အပြင် အာယတန ၆-ပါး၊ အာယတန ၁၂-ပါးတို့ကို လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စတဲ့ ကိလေသာ မြက်များ ပေါက်ရောက်ရာ လယ်မြေသဖွယ်ဖြစ်လို့ ပါဠိလို ခေတ္တ၊ မြန်မာလို လယ်မြေဟု ခေါ်တယ်။

ကေန = အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူး ဖြင့်။ ကုသလံ = ကောသမည့်တဲ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ တည်းဟူသော ကျိကြကို ဖြတ်တောက် ဖျက်ဆီးပြီး သောသူဟူ၍။ ဝဒန္တိ = ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ကထဉ္စ = အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုကား။ ပဏ္ဍိတောတိ = ပဏ္ဍိတဟူ၍။ ဝဒန္တိ = ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။

(၃) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပဏ္ဍိတဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ကထံ = အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ မုနိနာမ = မုနိမည်၏ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ = ဆိုအပ်ပါသနည်း ဘုရား။

(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မုနိဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ပုဋ္ဌော = သိလို ရေးဖြင့် မေး အပ်ပါသော။ ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ =

တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ=အဖြေစကား မိန့်ကြားတော် မူပါဘုရား။ (ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယပရိမိုဇ်သည်။ အာဟ = အ မေး လေး ပါး လျှောက်ထားလေပြီ။)

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေတ္တဇိနပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ဆိုပါသလဲ ဘုရား” ဟူသော ပထမပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်....။

၁၅။ ခေတ္တာနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊

(သဘိယာတိ ဘဂဝါ)

ဒိဗ္ဗ မာနသကဉ္စ မြဟ္မခေတ္တံ။

သဗ္ဗ ခေတ္တမူလ ဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊

ခေတ္တဇိနော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို - ချစ် သား ....။

ယော = အကြင်ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒိဗ္ဗဉ္စ = နတ်၌ ဖြစ်သော အာယတန ၁၂ - ပါး တည်း ဟူသော လယ်ကွက်လည်းကောင်း။ မာနသကဉ္စ = လှ၌ ဖြစ်သော အာယတန ၁၂ - ပါး တည်း ဟူသော လယ်ကွက်လည်းကောင်း။ မြဟ္မခေတ္တဉ္စ = မြဟ္မာ့ပြည် နှစ်ဆယ်၌ ဖြစ်သော အာယတန ၆ - ပါး တည်း ဟူသော လယ်ကွက် လည်းကောင်း။ ကေဝလာနိ = အလုံးစုံ ကုန်သော။ ခေတ္တာနိ = လယ် ၁၂ ကွက်၊ လယ် ၆ - ကွက်၊ လယ် ၂ - ကွက်တို့ကို။ ဝိစေယျ = အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လင်း လင်း ထင် ထင် သိမြင်အောင် စိစစ်၍၊ (ဝါ) စိစစ်သောကြောင့်။ သဗ္ဗခေတ္တမူလဗန္ဓနာ = အလုံး စုံ သော လယ် ကွက် တို့၏။

အကြောင်းရင်း အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ၊ တဏှာ အစရှိသော တရားအပေါင်းမှ။ ပမုတ္တော = ကင်းလွတ်တော် မူပြီးဖြစ်ပေ၏။ တထတ္တာ = ထိုသို့ သဘောရှိသော။ တာဒိ = တာဒိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာ သခင်ကို။ ခေတ္တဇိနော = ခေတ္တဇိန ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ = ဆိုအပ်ပေ၏။

(ရှေ့က ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း အာယတန ၁၂-ပါးတို့ကို ကိလေပေါင်းမြက်တို့ ပေါက်ရောက်ရာဖြစ်သောကြောင့် ခေတ္တ = လယ်ကွက် ယာကွက်ဟု ခေါ်၏။ နတ်ပြည်၌ ရအပ်သော အာယတနာ ၁၂-ပါးတို့ကို ဒိဗ္ဗခေတ္တ၊ လူ့ပြည်၌ ရအပ်သော အာယတန ၁၂-ပါးတို့ကို မာနုသကခေတ္တ ခေါ်၏။ ရူပါဝစရမြဟ္မာဒုဘုံ၌ ရအပ်သော မျက်စိ၊ နား၊ စိတ် = အတွင်းအာယတန သုံးပါး၊ အဆင်း၊ အသံ ရုပ် နာမ် ဓမ္မ = အပြင် အာယတနသုံးပါး၊ ၂-ရပ်ပေါင်း အာယတန ၆-ပါး တို့နှင့် အရူပမြဟ္မာဒုဘုံ၌ ရအပ်သော မန၊ ဓမ္မ = အာယတန ၂-ပါးတို့ကို အသီး အသီး မြဟ္မာခေတ္တဟု ခေါ်၏။

ခေတ္တသုံးပါး ဘုံအားလျော်စွာ ရရှိအပ်သည့် အာယတနတရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုဖန်များယင် မဂ်ဉာဏ် လေးပါးသို့ အစဉ်အတိုင်း ဆိုက်ရောက်လိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဆိုက်ရောက်တဲ့ အခါ သဗ္ဗခေတ္တဆိုတဲ့ အာယတန ၁၂-ပါးတို့ရဲ့ အခြေခံ အကြောင်းရင်း အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ၊ တဏှာ အစရှိတဲ့ အနှောင်အဖွဲ့တွေက လွတ်သွားလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို အာယတန ၁၂-ပါး (လယ် ၁၂-ကွက်) ရဲ့ အခြေခံ အကြောင်းရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ

တဏှာ အစရှိသော ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့မှ ကင်း
လွတ်တော်မူပြီးတဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို “အာယတန
၁၂-သွယ် လယ် ၁၂-ကွက်ကို အောင်ချက်ကောင်းတဲ့=
ခေတ္တဇိနပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ဆိုရတယ်။)

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်
ကို ကုသလဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော
ဒုတိယပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်....။

၁၆။ ကောသာနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊
ဒိဗ္ဗိ မာနုသကဉ္စ ဗြဟ္မ ကောသံ။
သဗ္ဗ ကောသမူလဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊
ကုသလော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား ဒို-ချစ်သား။ ယော=
အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒိဗ္ဗိ စ = နတ်၌ဖြစ်
သော ကျီကြနှင့်တူသော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံ
လည်းကောင်း။ မာနုသကဉ္စ=လူ၌ဖြစ်သော ကျီကြ
နှင့်တူသော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံလည်းကောင်း။
ဗြဟ္မ ကောသံ စ=ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော ကျီကြနှင့်
တူသည့် (ဗြဟ္မာ့ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်သည့်) ရူပါဝစရ၊
အရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံ လည်းကောင်း။ ကေဝ-
လာနိ = အလုံးစုံကုန်သော။ ကောသာနိ = ကာမ
ကုသိုလ်ကံ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံ တည်း ဟူ သော
ကျီကြတို့ကို။ ဝိစေယျ = အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လင်းလင်း ထင်ထင် သိမြင်
အောင်စိစစ်၍၊ (ဝါ) စိစစ်သောကြောင့်။ သဗ္ဗ-
ကောသမူလဗန္ဓနာ = အလုံးစုံသော ကျီကြတို့၏

တတိယအကြိမ်

အကြောင်းရင်း အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ
 တဏှာ အစရှိသော တရားအပေါင်းမှ။ ပမုတ္တော =
 ကင်းလွတ်တော်မူပြီး ဖြစ်ပေ၏။ တထတ္တာ = ထိုသို့
 သဘောရှိသော။ တာဒိ = တာဒိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာ
 သခင်ကို။ ကုသလော = ကုသလ အမည်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
 ဟူ၍။ ပရစ္စတေ = ဆိုအပ်ပေ၏။

(စပါး၊ ၁) စသည့် ထည့်သော ကျိကြသည် ပိုင်ရှင်
 လူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်
 ကံတို့ကိုလည်း ကံပြုသူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဖြစ်သော
 ကြောင့် ကောသ = ကျိကြဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ထို ကံ
 တည်းဟူသော ကျိကြတို့ကို ဖြတ်တောက်ဖျက်ဆီးတတ်
 သောကြောင့် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကုသေ လုနန္တိ
 ဆိန္ဒန္တိတိ ကုသလာဟု ဝိပိတ်ပြု၍ ကုသလ ဟု ဆိုအပ်
 ပါကုန်သည်။

ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော ဒိဗ္ဗကောသ၊
 မာနသကကောသနှင့် မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ကံတည်းဟူ
 သော မြဟ္မကောသ = ကျိကြသုံးမျိုးတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ
 အနတ္တဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုဖန်များယင် မဂ်ဉာဏ် လေးပါး
 သို့ အစဉ်အတိုင်း ဆိုက်ရောက်၍ သဗ္ဗကောသ လို့
 ခေါ်တဲ့ ကာမာဝစရ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ကံတို့ရဲ့
 အခြေခံ အကြောင်းရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝတဏှာ
 အစရှိသော ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့မှ ကင်းလွတ်
 တော်မူပြီးတဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ကုသ ခေါ်သည့်
 ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ = ကျိကြတို့ကို ဖြတ်တောက်ဖျက်
 ဆီးပြီးတဲ့အတွက် ကုသလပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ခေါ်ဆိုရတယ်။

တစ်နည်းကား - ဘဝသုံးပါး၊ အာယတန ၁၂-
 ပါးတို့ကို သန်လျက်အိမ်နှင့် ထူသောကြောင့် ကောသဟု
 ဆိုအပ်ကုန်၏။ သန်လျက်အိမ်ကို သန်လျက်၏ တည်နေရာ
 ဖြစ်သောကြောင့် ကောသဟု ခေါ်ဆိုအပ်သကဲ့သို့
 သတ္တဝါတို့၏ နေထိုင်ရာ၊ တရားတို့၏ တည်နေရာ
 ဖြစ်သောကြောင့် ဘဝသုံးပါး၊ အာယတန ၁၂-ပါး
 တို့ကို ကောသဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ ထိုဘဝ၊ အာယတန
 တို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟူ၍ ဆင်ခြင်ဖန်များယင်
 မဂ်ဉာဏ် ဝေးပါးသို့ အစဉ်အတိုင်း ဆိုက်ရောက်၍
 သဗ္ဗကောသ ထို့ ခေါ်တဲ့ ဘဝသုံးပါး သန်လျက်အိမ်၊
 အာယတန ၁၂-ပါး သန်လျက်အိမ်တို့ရဲ့ အခြေခံ
 အကြောင်းရင်း မူလဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝတဏှာ အစ
 ရှိသော ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့မှ ကင်းလွတ်ပောက်
 မူပြီးတဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ကုသ” ခေါ်တဲ့ ဘဝသုံးပါး၊
 အာယတန ၁၂-ပါး = သန်လျက်အိမ်များကို ဖြတ်
 တောက်ဖျက်ဆီးပြီးတဲ့ ကုသလ ပုဂ္ဂိုလ် လို့ ဆိုရတယ်။)

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို
 ပဏ္ဍိတဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော တတိယ
 ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေဆိုတော်မူတယ်....။

၁၇။ ဒုဘယာနိ ဝိစေယျ ပဏ္ဍရာနိ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သုဒ္ဓိပညော။
 ကဏ္ဍံ သုက္ကံ ဥပါတိဝတ္တော၊
 ပဏ္ဍိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား....။
 ယော = အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ =

မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် တည်းဟူသော အတွင်းဖြူစင်သောတရား လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ စ=အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ ဓမ္မ သဘော တည်းဟူသော အပြင်ဖြူစင်သော တရား လည်းကောင်း။ ဥဘယာနိ = နှစ် ပါး ကုန် သော။ ပဏ္ဍရာနိ = ပင်ကိုသဘော ဖြူစင်သော အာယတန တို့ကို။ ဝိစေယျ = အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် လင်းလင်းထင်ထင် သိမြင်အောင် စိစစ်၍ (ဝါ) စိစစ်သောကြောင့်။ သုဒ္ဓိပညော = ကိလေသာ တို့မှ စင်ကြယ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် အရဟတ္တ ဖိုလ်ဉာဏ်ရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။

သော = ထို သုဒ္ဓိပည ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကဏ္ဍံ = မည်းညစ်သော အကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း။ သုက္ကံ = ဖြူစင်သော ကုသိုလ်ကို လည်းကောင်း။ ဥပါတိ-ဝတ္တော = လွန်မြောက်ပြီးသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။ တထတ္တာ = ထိုသို့သဘောရှိသော။ တာဒိ = တာဒိ ရုဏ်ရှင် ရဟန္တာသခင်ကို။ ပဏ္ဍိတော = ပဏ္ဍိတ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ = ဆိုအပ်ပေ၏။

(အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆ ပါး၊ ဗာဟိရာယတန ၆ ပါး၊ ဤတရားတို့သည် ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ဖြူစင်သော တရား တို့ဖြစ်ကြသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို 'ပဏ္ဍတိတိ ပဏ္ဍိတော' ဟု ဝိပျိဟ်ပြု၍ ကိလေသာတို့မှစင်ကြယ်တတ်သောကြောင့် ဖြူစင်တတ်သောကြောင့် 'ပဏ္ဍိတ' ဟု ခေါ်ဆိုရသည် မဟုတ်သေး။ "ပဏ္ဍရာနိ ဣတော ဥပဂတော ပဝိစယ-ပညာယာတိ ပဏ္ဍိတော" ဟု ဝစနတ္ထပြုပြီးလျှင် ဝိပဿနာ ပညာ မဂ်ပညာတို့ဖြင့် ပင်ကို ဖြူစင်သော အာယတန

တို့ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကပ်ရောက် တတ် သော
ကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ပဏ္ဍိတဟု ခေါ်ဆိုအပ်တယ်။
ဂါထာ ရှေ့ထက်ဝက်ဖြင့် ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်အရ ဖြေဆို၍
နောက်ထက်ဝက်ဖြင့် ချီးမွမ်းစကား ဟောကြားတော်
မူခြင်းဖြစ်တယ်။)

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဂါထာဖြင့် ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်အရ
ဖြေကြားတော်မူပြီးနောက် “(၄) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို
မုနိဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော စတုတ္ထပုစ္ဆာ
ကို ဤသို့ ဖြေဆိုတော်မူတယ်....။

၁၀။ အသတဉ္စ သတဉ္စ ဥတော ဓမ္မံ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗလောကေ။
ဒေဝမနုဿေဟိ ပူဇနီယော၊
သင်္ဂံ ဇာလ+မတိစ္စ သော မုနိ။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို- ချစ် သား....။
ယော = အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ =
မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ် သော သင်္ခါရ လောက လည်း
ကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ စ = သူတပါးသန္တာန်၌ ဖြစ်သော
သင်္ခါရ လောက လည်းကောင်း။ သဗ္ဗလောကေ =
အ တွင်း အ ပ အ လုံး စုံ သော သင်္ခါရလောက၌။
အသတဉ္စ ဓမ္မံ = သူတော်မဟုတ် လူသူယုတ်တို့၏ ဥစ္စာ
ဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ်တရားကိုလည်းကောင်း။ သတဉ္စ
ဓမ္မံ = နှလုံးပျော့ပျောင်း သူ တော် ကောင်း တို့ ၏
ဥစ္စာ ဆယ်ဖြာသော ပုညကြိယာ တ ရား အ စု ကို
လည်း ကောင်း ။ ဥတော- ဇာနာတိ = အရဟတ္တ
ဖိုလ်ပေါက် အသိဉာဏ် ဆိုက်ရောက်၏။ ဥတော =
အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အသိဉာဏ် ဆိုက်ရောက်သော

ကြောင့်။ ဒေဝမနုဿေဟိ = န ယ် လူ တို့ သ ည်။
ပူဇနိယော=ပူဇော်အပ်သူသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်တော့
၏။ သင်္ဂ=ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊
သံကိလေသ၊ ဒုစ္စရိတ တည်း ဟူသော ငြိကပ်ခြင်း
ခုနစ်ပါးကို လည်းကောင်း။ ဇာလံ=တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ
တည်းဟူသော ကွန်ရက် နှစ်မျိုးကို လည်းကောင်း။
အတိစ္စ = လွန် မြောက် ၍။ ဌိတော = တည် သော။
သော = ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မုနိ=ပရမတ္ထမုနိ
မည်ပါပေ၏။

(ဂါထာရှေ့ထက်ဝက် ဖြင့် “အဗ္ဗဗ္ဗ ဗဟိဒ္ဓ သင်္ခါရ
ယောကန္တ ဖြစ်ရှိသည့် အကုသိုလ်တရား၊ ကုသိုလ်တရား
တို့ကို မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် ပိုင်းခြားသိမြင်ပြီး ဖြစ်သော
ကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရမတ္ထမုနိမည်၏” ဟု
အဖြေရင်းကို ဖော်ပြတယ်။ ဂါထာ နောက်ထက်ဝက်ဖြင့်
“ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် နတ်လူတို့ ပူဇော်အပ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း၊ သင်္ဂ တရားခုနစ်ပါး (နှင့်) ဇာယ
တရား နှစ်ပါးတို့ကို လွန်မြောက်ပြီးသူ ဖြစ်ကြောင်း”
ဖော်ပြ၍ ချီးမွမ်းတော်မူပါတယ်။)

(တတိယဂါထာ ၄-ပုစ္ဆာတို့၏ အဖြေ ပြီး၏။)

ဤကဲ့သို့ တတိယဂါထာ ပြဿနာ လေးချက် တို့ကို
မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားပြီးသောအခါ သဘိယပရိဗိုဇ်
သည် သာဓုနမော သုံးကြိမ်ခေါ်ပြီး ရှေးနည်းအတိုင်း သူ့
စိတ်တိုင်းကျ အားရဝမ်းသာဖြစ်ရှိကာ တစ်ဆင့်တိုး၍
ပြဿနာ (၄)မျိုးတို့ကို မြဟွာကြီး သင်ပေးခဲ့တဲ့အတိုင်း
ဂါထာတစ်ဂါထာဖြင့် မေးလျှောက်ပြန်တယ်။

တတိယအကြိမ်

၁၉။ ကိံပတ္တိန+မာဟု ဝေဒဂုံ၊ (ဣတိ သဘိယော)
 အနုဝိဒိတံ ကေန ကထဉ္စ ဝိရိယဝါတိ။
 အာဇာနိယော ကိန္တိ နာမ ဟောတိ၊
 ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရေဟိ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....။ ကိံပတ္တိနံ = အဘယ် တရား သို့ ရောက်ဆိုက်သောသူကို။ ဝေဒဂုံ=ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု = ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း သူတော် ကောင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော် မူကြပါ ကုန်သနည်းဘုရား။

(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆို ပါသနည်းဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ကေန = အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူး မြင့်။
 အနုဝိဒိတံ- အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု= ဘုရား အစ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန် သနည်း ဘုရား။

(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ် ဆိုပါသနည်းဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ကထဉ္စ=အဘယ်သို့သောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ဝိရိယဝါတိ= ဝိရိယဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု= ဘုရားအစ များလှ ဘိတောင်း (ပ)မိန့် ဆို တော် မူကြ ပါ ကုန် သ နည်း ဘုရား။

(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝိရိယဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

တတိယအကြိမ်

ကိန္တိ = ဘယ်သို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်။
အာဇာနိယော နာမ = အာဇာနိယ ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။
ဟောတိ = ဖြစ်ပါသည်နည်း ဘုရား။

(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အာဇာနိယ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု
ခေါ်ဆိုပါသည်နည်း ဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ပုဋ္ဌော = သိလိုရေးဖြင့် မေးအပ်ပါသော။ ဘဂ-
ဝါ = ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ
သဘိယခေါ် တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ =
အဖြေစကား မိန့်ကြားတော်မူပါဘုရား။ (ဣတိ =
ဤသို့။ သဘိယော = သဘိယပရိမိုဇ်သည်။ အာဟ =
အမေးစကား လျှောက်ထားလေပြီ။)

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို
ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသည်နည်း ဘုရား” ဟူသော
ပထမပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

၂၀။ ဝေဒါနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊
(သဘိယာတိ ဘဂဝါ)
သမဏာနံ ယာနိ + ဓ + ဣ မြာဟ္မဏာနံ။
သဗ္ဗ ဝေဒနာသု ဝိတရာဂေါ၊
သဗ္ဗ ဝေဒ + မတိစ္စ ဝေဒဂူ သော။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား....။
ယော = အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမဏာနံ =
သမဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လည်း ကောင်း။
မြာဟ္မဏာနံ = မြာဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လည်း
ကောင်း။ ယာနိ ဝေဒါနိ = အကြင် ဝေဒကျမ်းတို့
သည်။ သန္တိ = ရှိကုန်၏။ ကေဝလာနိ = အလုံးစုံကုန်
တတိယအကြိမ်

သော။ တာနိ ဝေဒါနိ=ထို ဝေဒကျမ်း တို့ ကို။
 ဝိစေယျ = မဂ္ဂဘာဝနာဖြင့် ကိစ္စသိဒ္ဓိအမြင် အနိစ္စ
 စသည် ဆင်ခြင်၍။ သဗ္ဗံ ဝေဒံ = ခပ်သိမ်းသော
 ဝေဒကျမ်းကို။ အတိစ္စ=ထိုကျမ်းတို့၌ ဆန္ဒရာဂကို
 ပယ်ဖျောက်သောအား လွန်မြောက်သွား၍။ သဗ္ဗ
 ဝေဒနာသု=အလုံးစုံသော ဝေဒနာ တရား တို့ ၌။
 ဝိတရာဂေါ = တပ်နှစ်သက်ခြင်း ကင်းတော်မူ၏။
 သော=ထို ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝေဒဂူ=ဝေဒဂူ
 ပုဂ္ဂိုလ် မည်ပေ၏။

(ဗေဒင်=ဝေဒကျမ်းတို့ကိုလည်း ဝေဒဟု ခေါ်သည်။
 ဝေဒနာ သုံးမျိုးတို့ကိုလည်း ဝေဒဟု ခေါ်သည်။)

(၁) ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယမဂ္ဂဘာဝနာ
 လေးပါးတို့ဖြင့် ကိစ္စသိဒ္ဓိအနေအားဖြင့် အနိစ္စ စသည်
 ကို ဆင်ခြင်စိစစ်၍ ဝေဒကျမ်းတို့၌ တပ် မက် သော
 ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ဝေဒကျမ်းတို့ကို လွန်မြောက်
 သောကြောင့် 'ဝေဒါနိဂတော=ဉာတော=အတိက္ကန္တော
 တိ ဝေဒဂူ' ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ် မည်လေသည်။
 ဝေဒါနိ = ဝေဒကျမ်းတို့ကို။ ဂတော = ဉာတော =
 အတိက္ကန္တော=သိပြု၊ လွန်မြောက်ပြီ။ ဣတိ=ထိုကြောင့်။
 ဝေဒဂူ=ဝေဒဂူမည်၏ ဟု အနက်ပေးလေ။

(၂) ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယမဂ္ဂဘာဝနာဖြင့်
 ကိစ္စသိဒ္ဓိအနေအားဖြင့် အနိစ္စ စသည်ကို ဆင်ခြင်စိစစ်
 ပြီး ဖြစ်ရကား ဝေဒနာတို့၌ တပ်ခြင်း ကင်းပြီးသူ
 ဖြစ်ရကား ဝေဒနာတို့ကို သိပြီး လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်
 သောကြောင့် "ဝေဒါနိ ဂတော အတိက္ကန္တောတိ
 ဝေဒဂူ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ် မည်လေသည်။

ဝေဒါနိ = ဝေဒနာ သုံးပါးတို့ကို။ ဂတော အတိက္ကန္တော = လွန်မြောက်ပြီ။ ဣတိ = ထို့ကြောင့်။ ဝေဒဂူ = ဝေဒဂူမည်၏ဟု အနက်ပေးလေ။) (ဤ ပထမပုစ္ဆာ အဖြေဂါထာ၏ ပထမပိုဒ် နောက်ရှိ (သဘိယာတိ ဘဂဝါ) ဟူသော စာပိုဒ်ကို စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ အဖြေဂါထာ၏ အဆုံး၌ အနက်ပေးလျှင်လည်း သင့်လျော်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စတုတ္ထအဖြေဂါထာ၏ အဆုံး၌ အနက်ပေးပါလေ။)

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော ဒုတိယ ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်....။

၂။ အနုဝိစ္စ ပပဉ္စ+နာမရူပံ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ ရောဂမူလံ။
 သဗ္ဗ ရောဂမူလဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊
 အနုဝိဒိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား....။
 ယော = အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ = အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ စ = အပြင် အပ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌လည်းကောင်း။ ရောဂမူလံ = ကိုးဆယ့်ခြောက်ဖြာ ရောဂါ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော။ ပပဉ္စ+နာမရူပံ = ပပဉ္စတရားသုံးပါး၊ နာမ် ရုပ်တရားနှစ်ပါးကို။ အနုဝိစ္စ = ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာဆင်ခြင် သိမြင်ပြီးဖြစ်၍။ သဗ္ဗရောဂမူလဗန္ဓနာ = ခပ်သိမ်းသော ရောဂါတို့၏ အခြေခံမူလ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ စသော အနှောင်အဖွဲ့မှ။ ပမုတ္တော = အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် လွတ်

မြောက်တော်မူပြီ။ တထတ္တာ = ထိုသို့ သဘော ရှိသော။ တာဒိ=တာဒိဂုဏ်သခင် ရဟန္တာအရှင်ကို။ အနုဝိဒိတော=အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍။ ပုဂ္ဂုတေ= ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း ပညာရှိအပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုအပ်ပါပေ၏။

(မိမိသန္တာန် သူ့သန္တာန်၌ ဖြစ်တတ်တဲ့ ရောဂါ၏ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ပပဗ္ဗတရားသုံးပါး၊ နာမ် ရုပ် နှစ်ပါး ကို ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အသိဉာဏ်ရောက်ပြီး ရပြီးတဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ဆိုတယ်။ ဤကား ဖြေလိုရင်း ဖြစ်တယ်။ ဂါထာ နောက်ထက်ဝက်ကား ရဟန္တာ အရှင်ကို ချီးမွမ်းတဲ့ ထုတိစကား ဖြစ်တယ်။)

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ် ကို ဝိရိယဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဟူသော တတိယ ပုစ္ဆာအဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်....။

၂၂။ ဝိရတော ဣဓ သဗ္ဗပါပကေဟိ၊
နိရယဒုက္ခံ အတိစ္စ ဝိရိယဝါသော။
သော ဝိရိယဝါ ပဓာနဝါ။

မိရော တာဒိ ပပုဂ္ဂုတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား....။ ယော=အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဓ=ဤ လောက၌။ သဗ္ဗပါပကေဟိ = အလုံးစုံ သော အကုသိုလ်တို့မှ။ ဝိရတော=အမြဲတစေ ရှောင်ကြဉ် ပြီး ဖြစ်ပေ၏။ (ဝါ) ရှောင်ကြဉ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ နိရယဒုက္ခံ=ငရဲဒုက္ခ လက်ဦးစသည့် ဘဝဆင်းရဲ အလုံးစုံကို။ အတိစ္စ = လွန်မြောက်၍။ ဝိရိယ- တတိယအကြိမ်

ပါသော = ဝိရိယတည်းဟူသော နေအိမ်ရှိပေ၏။
 ပဓာန ဝါ=မဂ်ဈာန်လေးပါး ပဓာနတရားရှိသော။
 ဓိရော=ကိလေသာ ရန်သူကို မှန် မှန် ညက် ညက်
 ဖျက်ဆီးနိုင်စွမ်းသော။ တာဒိ = လောကဓံကြောင့်
 ဖောက်ပြန်မရှိ တာဒိဂုဏ်ရှင် ဖြစ် ပေ သော ။
 တထတ္တာ = ထိုသို့ သဘောရှိသော။ သော=ထို
 ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဝိရိယ ဝါ=ဝိရိယဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်
 ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ = ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း
 ပညာရှိအပေါင်းတို့ ငြိမ်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုအပ်
 ပေ၏။

(ဂါထာ ရှေ့ထက်ဝက်ဖြင့် ဝိရိယဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ကို
 တိုက်ရိုက်ဟောပြတယ်။ ပဓာနဝါ ဓိရော တာဒိပုဒ်တို့
 ဖြင့် ချီးမွမ်းစကား ဟောကြားတော်မူတယ်။)

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်
 ကို အာဇာနိယ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား”
 ဟူသော စတုတ္ထ ပုစ္ဆာကို ဖြေတော်မူလို၍ ဤ ဂါထာကို
 ဟောတော်မူတယ်.....။

၂၃။ ယဿ+ဿု လုနာနိ ဗန္ဓနာနိ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သင်္ဂမူလံ။
 သဗ္ဗသင်္ဂမူလဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊
 အာဇာနိယော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား....။
 ယဿ=အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သင်္ဂမူလံ=
 ငြိတပ်ခြင်း ခုနစ်ပါး၏ အခြေခံ မူလဖြစ်သော။
 အဇ္ဈတ္တံ ဗန္ဓနာနိ စ=အဇ္ဈတ္တ သံယောဇဉ်အဖွဲ့တို့ကို
 တတိယအကြိမ်

လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ ဗန္ဓနာနိ စ = ဗဟိဒ္ဓ
သံယောဇဉ်အဖွဲ့တို့ကို လည်းကောင်း။ လုနာနိ =
အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ် ရိတ်ဖြတ် အပ်ပြီးကုန်သည်။
အဿု = ဖြစ်ကုန်၏။ သဗ္ဗသင်္ဂဟဗန္ဓနာ = အလုံးစုံ
သော သင်္ဂဟတရားတို့၏ အခြေခံ မူလအကြောင်းရင်း
ဖြစ်တဲ့ အဇ္ဈတ္တသံယောဇဉ်၊ ဗဟိဒ္ဓသံယောဇဉ်
တည်းဟူသော အနှောင်အဖွဲ့မှ။ ပမုတ္တော = အရ
ဟတ္တဖိုလ်ပေါက် လွတ်မြောက်တော် မူပြီးသော။
တထတ္တာ = ထိုသို့ သဘောရှိသော။ တာဒိ = တာဒိ
ဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာ သခင်ကို။ အာဇာနိယော =
အာဇာနိယ ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ = ဘုရားအစ
များလှဘိတောင်း ပညာရှိအပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်း
သံချို မိန့်ဆိုအပ်ပေ၏။ (ဣတိ = ဤသို့။ ဘဂဝါ =
သည်။ အာဟ = ပြီ။)

(ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အမြစ်
ဖြတ် ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်း
ကင်းကြသည်။ ဆင်အာဇာနည်၊ မြင်းအာဇာနည်တို့မှာ
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အားကြီးလွန်းသောကြောင့် မကြောက်ရွံ့
ကြခြင်းဖြစ်သည်။ (အထူးမှတ်ဖွယ်)

လောက၌ ကောက်ကျစ်မှု အပြစ်ဒေါသကို ပယ်ရှား
ပြီးဖြစ်၍ အကြောင်းဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိသော
မြင်းကို ဖြစ်စေ၊ ဆင်ကိုဖြစ်စေ၊ အာဇာနည် မြင်း၊
အာဇာနည်ဆင် ဟူ၍ ခေါ်ဆို အပ်သော်လည်း ထို
အာဇာနည်မြင်း၊ အာဇာနည်ဆင်တို့မှာ ထိုကောက်ကျစ်
စဉ်းလဲခြင်း အပြစ်အားလုံးကို ပယ်ရှားအပ်ပြီးကြသည်
မဟုတ်ကုန်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာမူ ထိုကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ

မူ အပြစ်ဒေါသ အားလုံးတို့ကိုပင် အမြစ်ပြတ် ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ်စစ်စစ် အားဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ "အာဇာနိယ ပုဂ္ဂိုလ်" ဟု ခေါ်ဆိုတိုက်လေသည်။

(စတုတ္ထဂါထာ ၄-ပုစ္ဆာတို့၏ အဖြေ ပြီး၏။)

ဤဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း စတုတ္ထဂါထာ ပြဿနာလေးချက်တို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားပြီးသောအခါ သဘိယပရိဗိုလ်သည် သာဓုနမော် သုံးကြိမ်ခေါ်ပြီး ရှေးနည်းအတူ သူ့စိတ်တိုင်းကျ အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကာ တဆင့်တိုး၍ ပြဿနာလေးမျိုးတို့ကို သုဒ္ဓါဝါသ မြဟွာကြီး သင်ပေးခဲ့သည့်နည်းအတိုင်း ဂါထာ တစ်ဂါထာဖြင့် မေးလျှောက်ပြန်တယ်....။

၂၄။ ကိ° ပတ္တိနံ+မာဟု သောတ္တိယံ။

(ဣတိ သဘိယော)

အရိယံ ကေန ကထဉ္စ စရဏဝါတိ။

ပရိဗ္ဗာဇကော ကိန္တိ နာမ ဟောတိ။

ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ ကိ° ပတ္တိနံ = အဘယ်တရား သို့ ရောက်ဆိုက်သောသူကို။ သောတ္တိယံ = သောတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း ပညာရှိအပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော် မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။

(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သောတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ် ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ကေန = အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်။
အရိယံ = အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု = ဘုရားအစ
များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်
သနည်းဘုရား။

(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆို
ပါသနည်းဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ကထဇ္ဇ = အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကား။ စရဏ
ငါတိ = စရဏဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု = ဘုရားအစ
များလှဘိတောင်း ပညာရှိအပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်း
သံ့ရှိ မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန် သနည်းဘုရား။

(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို စရဏဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု
ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ကိန္တိ = အဘယ်သို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ပရိဗ္ဗာဇကော နာမ = ပရိဗ္ဗာဇက ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။
ဟောတိ = ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။

(၄) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပရိဗ္ဗာဇက ပုဂ္ဂိုလ်ဟု
ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ (ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။)

ပုဋ္ဌော = သိလိုရေးဖြင့် မေးအပ်ပါသော။
ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ =
သင်္ဘယ် ခေါ် တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ =
ကရဏာရှေ့ထား ဖြေကြားတော်မူပါဘုရား။

(ဣတိ = ဤသို့။ သဘိယော = သဘိယ ပရိမိုင်သည်။
အာဟ = အမေးစကား လျှောက်ထားလေပြီ။)

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်
ကို သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား”
ဟူသော ပထမပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်...။

၂၅။ သုတွာ သဗ္ဗဓမ္မံ အဘိညာယ လောကေ၊
(သဘိယာတိ ဘဂဝါ)

သာဝဇ္ဇာ+နဝဇ္ဇံ ယ+ဒတ္ထိ ကိဉ္ဇိ။

အဘိဘုံ အကထံကထိံ ဝိမုတ္တံ၊

အနိဗ္ဗံ သဗ္ဗဓိ+မာဟု သောတ္ထိ ယောတိ။ ။

သဘိယ= သဘိယမည်ငြား အို - ချစ် သား....။

ယော= အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သာဝဇ္ဇာ+

နဝဇ္ဇံ= အပြစ်ရှိသောတရား၊ အပြစ်မရှိသော တရား

တည်းဟူသော။ ယံ ကိဉ္ဇိ= အကြင် အလုံး စုံ သော

တရားသည်။ အတ္ထိ= ရှိ၏။ လောကေ= လောက၌။ တံ

သဗ္ဗဓမ္မံ= ထိုအလုံးစုံသော သာဝဇ္ဇာ+အနဝဇ္ဇာ တရား

အစုကို။ သုတွာ= သုတမယ ဉာဏ်ဖြင့် ကြားနာ၍၊

(ဝါ) ဝိပဿနာကိစ္စကို ပြုသောအား ကြားနာ၍။

အဘိညာယ = ကိလေသာ နှင့် ကိလေသာ၏

အကြောင်းတရားတို့ကို လွှမ်းမိုး၍။ ဌိတော= တည်

ပေ၏။ သဗ္ဗဓိ= ခပ်သိမ်းသော ခန္ဓာ၊ အာယတန

စသော တရားတို့၌။ အဘိဘုံ = ကိလေသာ နှင့်

ကိလေသာ၏ အကြောင်းတရားတို့ကို လွှမ်းမိုး၍

တည်သော။ အကထံကထိံ = သို့လော သို့လော

တွေးတောယုံမှားခြင်း အလျှင်းမရှိသော။ ဝိမုတ္တံ=

ခပ်သိမ်းသော ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီး

သော။ အနိဗ္ဗံ= ဆင်းရဲကင်းကွာ ရဟန္တာအရှင်မြတ်

ကို။ သောတ္ထိ ယောတိ= သောတ္ထိယ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။

အာဟု= ဘုရားအစ များ လှဘိတောင်း ပညာရှိ

အပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော် မူကြ

ကုန်ပြီ။

တတိယအကြိမ်

(ဆန်းကျမ်းဂါထာ ရှက်ကာမျှသောသူကို သောတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သဒ္ဓါဗျာကရုဏ်း လောကီဝေဒ ဆရာတို့က ဆိုကြသည်။ ထိုသူတို့ ဆိုအပ်သည့် သောတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ် ကား ဝေါဟာရမျှသာ ဖြစ်သော သောတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။ ပရမတ္ထ သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်များမဟုတ်ကြချေ။ ရဟန္တာသခင် အရှင်သူမြတ်သည်ကား သာဝဇ္ဇ အနဝဇ္ဇ ဓမ္မ အားလုံးကို ကြားနာပြီး ကြား နာ ရုံ မျှ မဟုတ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုသင့် ရှုထိုက်သောတရားတို့ကို ရှု သဖြင့် မဂ် ဉာဏ် လေး ထောက် ပေါက် ရောက် ကာ ကိလေသာနှင့် ကိလေသာ၏ အကြောင်းတရားတို့ကို လွှမ်းမိုး၍ တည်တော် မူသောကြောင့် အကြားအမြင် အထွတ်အထိပ်သို့ ပေါက်ရောက်တော်မူရကား ပရမတ္ထ သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ် မည်တော်မူသည်။ အကထံကထိ+ ပိမုတ္တ+အနိဿတို့ကား ထိုပရမတ္ထသောတ္တိယ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အား ချီးမွမ်းစကားတို့ဖြစ်သည်။)

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ် ကို အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော ဒုတိယပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်....။

၂၆။ ဆေတွာ အာသဝါနိ အာလသာနိ၊
 ဝိဒ္ဓါ သော န ဥပေတိ ဂဗ္ဘသေယျံ။
 သညံ တိဝိဝံ ပနုဇ္ဇ ပက်* ၊
 ကပ္ပံ နေ+တိ တ+မာဟု အရိယောတိ။ ။

သဘိယ= သဘိယမည်ငြား အို- ချစ် သား....။
 ယော= အကြင်ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာသဝါနိ= အာသဝလေးပါး တရား တို့ ကို လည်း ကောင်း။
 ကဏိယကင်္ဂြိမ်

အာလယာနိ=ကာမာလယ၊ ဘဝါလယ ၂-ပါးတို့ကို
လည်းကောင်း။ ဆေတွာ=ဝိပဿနာ ဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်
ဓားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ဖြတ်တောက်၍။ ဝိဒ္ဓါ=
တရားတို့ကို ထင်ရှားသိမြင်သူ ဖြစ်ပေ၏။ ဝိဒ္ဓါ=
မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် တရားတို့ကို သိမြင်ပြီးသော။
သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂဗ္ဘသေယျံ=အဓိ
ဝမ်းခေါင်း ကိန်းအောင်းရခြင်း စသော ပဋိသန္ဓေ
တစ်စုံတစ်ခုသို့မျှ။ န ဥပေတိ=မကပ်ရောက်ရချေ။
သော = ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တိဝိဓံ=ကာမ၊
ဘဝ၊ ဝိဘဝအား သုံး ထွေပြား သော။ သညံ=
အကုသိုလ် သညာ ကို လည်း ကောင်း။ ပက် =
ကာမဂုဏ် တည်း ဟူသော ညွှန်အိုင်ကို လည်း
ကောင်း။ ပနုဇ္ဇ=ပယ်ရှား ဖြတ်တောက်၍။ ကပ္ပံ=
တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ နှစ်ပါး ကြံစည်ခြင်းတရားသို့။ န ဧတိ=
မကပ်ရောက်တော့ချေ။ တံ = ထို ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်
ကို။ အရိယောတိ=အစီးအပွားလိုထားသူ အရပ်ရပ်
တို့ ဆည်းကပ်အပ်သောကြောင့် အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။
အာဟု = ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း ပညာရှိ
အပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုကြကုန်ကြသည်။
(ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အာသဝ လေးပါး၊ အာလယ
နှစ်ပါးတို့ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဖြတ်တောက်ပြီး
ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေ လေးမျိုးသို့ လုံးဝ မကပ်
ရောက်တော့ချေ။ ကာမသညာ၊ ဘဝသညာ၊ ဝိဘဝ
သညာတည်းဟူသော မိစ္ဆာသညာ = အကုသိုလ်သညာ
သုံးပါးနှင့် ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော ညွှန်အိုင်ကိုလည်း
ပယ်ရှားပြီး ဖြစ်၍ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အကြံမှားခြင်းသို့

မကပ်ရောက်တော့ချေ။ ဤ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကြောင့် ချမ်းသာရကြောင်း အစီးအပွားကောင်းကို အလိုရှိသူ လူအပေါင်းတို့က သည်းကပ် အပ် သော ကြောင့် “ဟိတကာမေန ဇေန အရိယတိ=အဘိဂစ္ဆိယတိတိ အရိယော” ဟု ဝစနတ္ထမြစ် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယပုဂ္ဂိုလ် မည်ပါသည်။)

(အဋ္ဌကထာ၌ နောက်တစ်နည်းလည်း ဖော်ပြပါ သေး၏။)

ဤသို့ ဒုတိယ ပုစ္ဆာအဖြေကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ “(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆို ပါသနည်းဘုရား” ဟူသော တတိယ ပုစ္ဆာအဖြေကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည်ဤဂါထာ ကို ဟောတော်မူတယ်။

၂၇။ ယော ဣဓ စရဏေသု ပတ္တိပတ္တော၊
ကုသလော သဗ္ဗဒါ အာဇာနာတိ ဓမ္မံ။
သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတိ ဝိပုတ္တစိတ္တော၊
ပရိဃာ ယဿ န သန္တိ စရဏဝါ သော။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား ဆို-ချစ်သား...။
ယော=အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဓ=အံ့ဖွယ် ရှစ်ဖြာ ဤသာသနာ၌။ စရဏေသု = စရဏတရား (၁၅) ပါးတို့ကြောင့်။ ပတ္တိပတ္တော = ရောက်သင့် ရောက်ထိုက်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ ဝော=ထို ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကုသလော=တရားအရာ လိမ္မာသည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗဒါ=

တတိယကဏ္ဍ

အခါခပ်သိမ်း။ ဓမ္မ=နိဗ္ဗာန်တရားကို။ အာဇာနာတိ= အမြဲစိတ်ညွတ်သောအားဖြင့် သိ၏။ သဗ္ဗတ္ထ=ခပ်သိမ်း သောခန္ဓာ ပသောတရားတို့၌။ န သဇ္ဇတိ=မပြုကပ်။ ဝိမုတ္တစိတ္တော=ပဋိပုဿဒွ+နိဿရဏ ဝိမုတ္တိနှစ်ပါး တို့ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သော စိတ် ရှိတော်မူ၏။ ယဿ=အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ပဋိဿာ=အမျက်ထွက်ခြင်း ပဋိဿတရား တို့သည်။ န သန္တိ=မရှိကြကုန်။ သော=ထို ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စရဏဝါ=စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ် မည်ပေ၏။

(“သိ + ဣန် + ဘော + ဇာ၊ သတ်+စတ္တာ၊ မှတ်ပါ စရဏ” ဆိုတဲ့အတိုင်း သီလသံဝရ၊ ဣန္ဒြိယေသုဂုတ္တ ဒွါရတာ၊ ဘောဇနေမတ္တညုတာ၊ ဇာဂရိယာနုယောဂ၊ သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ ဗာဟုသန္တ၊ ဝိရိယ၊ ပညာ= သူတော်တရား ခုနစ်ပါးတို့နှင့်တကွ ရူပါဝစရ ဈာန် လေးပါးတို့ကို စရဏတရား ၁၅-ပါး ခေါ်၏။ ထို စရဏတရားတို့ကြောင့် ရောက်သင့် ရောက်ထိုက်သော တရား အထွတ်အထိပ်ဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက် ရောက်ပြီးသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စရဏဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ် ဟု ခေါ်၏။ ဂါထာ ပထမပိုဒ်ဖြင့် စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြ၏။ ကျန်သော သုံးပိုဒ်တို့ဖြင့် ဂုဏ်အထူး ချီးကျူး စကားကို ဟောကြားတော်မူ၏။)

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ် ကို ပရိဗ္ဗာဇကပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား” ဟူသော စတုတ္ထ ပုစ္ဆာကို ဖြေတော်မူလို၍ ဤဂါထာကို ဟောတော်မူတယ်။ တတိယအကြိမ်

၂၀။ ဒုက္ခ ဝေပက္ခိ ယ+ဒတ္ထိ ကမ္မံ၊
 ဥဒ္ဓံ+မဇော တိရိယံ ဝါပိ မဇ္ဈေ။
 ပရိဗ္ဗာဇယိတွာ ပရိညစာရီ၊
 မာယံ မာန+မထောပိ လောဘ ကောဓံ။
 ပရိယန္တ+မကာသိ နာမရူပံ၊
 တံ ပရိဗ္ဗာဇက+မာဟု ပတ္တိပတ္တိံ။ ။

သဘိယ = သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား....။
 ယော=အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒုက္ခ ဝေပက္ခိ=
 သင်္ခါရ ဒုက္ခတည်းဟူသော အကျိုးရှိသော၊ (ဝါ)
 သင်္ခါရ ဒုက္ခတည်းဟူသော အကျိုးကို ပေးတတ်
 သော။ ယံ ဥဒ္ဓံ ကမ္မံ ဝါ=အကြင် အတိတ်ဖြစ်တဲ့
 ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံသည် လည်းကောင်း။ ယံ
 အဓောကမ္မံ ဝါ=အကြင် အနာဂတ်ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်
 အကုသိုလ်ကံသည်လည်းကောင်း။ ယံ မဇ္ဈေ တိရိယံ
 ဝါပိ ကမ္မံ=အကြင် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်
 ကံသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ (တံ=ထို
 အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ
 သုံးမျိုးကို။) ပရိဗ္ဗာဇယိတွာ = အရိယ မဂ်ဉာဏ်
 လေးပါးဖြင့် ပယ်ရှားမှုတ်လွှင့်၍။ ပရိညစာရီ=ည
 တပရိညာဖြင့် ပိုင်းခြားသိမြင်ကာ လှည့်လည်ကျက်
 စားပြီးဖြစ်၍။ မာယံ=လှည့်ပတ်ခြင်း မာယာတရား
 ကိုလည်းကောင်း။ မာနံ=ထောင်လွှားခြင်း မာန
 တရားကိုလည်းကောင်း။ အထောပိ=ထိုပြင်လည်း။
 လောဘ ကောဓံ = လိုချင်ခြင်း လောဘတရား၊
 အမျက်ထွက်ခြင်း ကောဓတရားကို လည်းကောင်း။

ပရိညစာရီ = ပဟာနပရိညာဖြင့် ဝိုင်းခြားသိမြင်ကာ
 လှည့်လည်ကျက်စားလေ့ ရှိပေ၏။ (၀၇) လှည့်လည်
 ကျက်စားပြီးဖြစ်၍။ နာမရူပံ=နာမ် ရုပ်တရားနှစ်ပါး
 ကို။ ပရိယန္တံ=ပြီးဆုံးအောင်။ အကာသိ=ပြုပေပြီ။
 ပတ္တိပတ္တံ=အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော။ တံ=
 ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပရိဗ္ဗာဇကံ=ပရိဗ္ဗာဇက ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။
 အာဟု=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း ပညာရှိ
 အပေါင်းတို့ ငြိန်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုကြကုန်ပြီ။

(ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်သည် ဤတပရိညာဖြင့်
 တေကာလိကကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကို အရိယ မဂ်ဉာဏ်
 လေးပါးဖြင့် ဖယ်ရှားမှုတ်လွင့်ကာ လှည့်လည်ကျက်စား
 ပြီး ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပဟာနပရိညာဖြင့် မာယာ၊
 မာန၊ လောဘ၊ ဒေါသ စသော အကုသိုလ် တရား
 တို့ကို ဖယ်ရှားမှုတ်လွင့်ကာ လှည့်လည်ကျက်စားပြီး
 ဖြစ်၍လည်းကောင်း နာမ် ရုပ်တရားကို အဆုံးရောက်
 အောင် ကျင့်ဆောင်တတ်သူဖြစ်သောကြောင့် "ပရိညာ-
 ယ ဝဇေတီတိ ပရိဗ္ဗာဇကော" ဟု ဝိပျိတ်ပြု၍ ကံသုံးပါးနှင့်
 အကုသိုလ်များကို ဝိုင်းခြားသိမြင်ပြီးလျှင် နာမ် ရုပ်တရား
 တို့၏ အဆုံးရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်သွားရောက်
 တတ်သောကြောင့် ပရိဗ္ဗာဇက ပုဂ္ဂိုလ် မည်ထေသည်။
 (ပဉ္စမဂါထာ လေးပုစ္ဆာ အဖြေပြီး၏)။

ဘုရားရှင်အား ချီးမွမ်းထောမနာ (၁၀) ဂါထာ

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားက ပြဿနာ (၂၀) တို့ကို
 တစ်ဂါထာစီ တစ်ဂါထာစီဖြင့် ဖြေကြားတော်မူပြီးသော
 အခါ နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းသာလွန်း၍ သဘိယ၏ ဖြစ်ပုံ

တတိယအကြိမ်

ကို သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်အာနန္ဒာ
မထေရ်မြတ်တို့က ဤသို့ မှတ်တမ်း တင်တော် မူခဲ့ကြ
ပါတယ်။

အထ ခေါ် သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော
ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ အတ္တမနော
ပမုဒိတော ဥဒဂ္ဂေါ ဝီတိသောမနဿဇာတော
ဥဋ္ဌာယာ + သနာ ကေသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန
ဘဂဝါ၊ တေန + ဥလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ သမ္ပုခေါ
သာရုပ္ပါဟိ ဂါထာဟိ အဘိတ္ထဝိ။

(သာဇေဝေါ = နှလုံး ပျော့ ပျောင်း အို-သူတော်
ကောင်းတို့....။) အထ ခေါ် = ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား
ပြဿနာနှစ်ဆယ်တို့ကို ဖြေကြားပြီးသည်မှ နောက်
ကာလ၌။ သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော = သဘိယပရိမိုဇ်
သည်။ ဘဂဝတော ဘာသိတံ = မြတ် စွာ ဘု ရား
ဟော အပ် သည့် အဖြေစကားကို။ အဘိနန္ဒိတွာ =
အလွန် နှစ်သက်၍။ အနုမောဒိတွာ = သာဓု နုမော်
ကောင်းချီးခေါ်၍။ အတ္တမနော = စိတ် ထိုင်း ကျ
ဖြစ်လျက်။ ပမုဒိတော = ရှင်လန်းလျက်။ ဥဒဂ္ဂေါ =
တက်ကြွသော စိတ်ရှိလျက်။ ဝီတိ + သောမနဿ-
ဇာတော = နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ရှိလျက်။
ဥဋ္ဌာယာ + သနာ = ထိုင် နေ ရာ မှ ထ ၍။ ကေသံ
ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ = သူ့ မှာ ပါလာတဲ့ အပေါ်
အဝတ်ကလေးကို လက်ဝဲတစ်ဘက် ပခုံးထက်ဝယ်
လက်ကန်တော့ စံပယ်တင်ပြီးတော့။ ယေန ဘဂဝါ
တေန + ဥလိံ ပဏာမေတွာ = ဘု ရား ရှိ ရာ ဘက်သို့
လက်အုပ်ကို ညွတ်ပြီးတော့။ ဘဂဝန္တံ = မြတ်စွာဘုရား

ကို။ သဗ္ဗုခါ = မျက်မှောက်တော်၌။ သာရပ္ပါဟိ
ဂါထာဟိ = ဘုရားရှင်နဲ့ လျှောက်ပတ်သော ဂါထာ
ဆယ်ပုဒ်တို့ဖြင့်။ အဘိတ္ထဝိ = အားရရွှင်လန်း ချီးမွမ်း
လေပြီ။

၂၉။ ယာနိ စ တိဏိ ယာနိ စ သဗ္ဗိ၊
သမဏပ္ပဝါဒ သိတာနိ ဘူရိပည။
သညက္ခရသည နိဿိတာနိ၊
ဩသရဏာနိ ဝိနေယျ ဩသတမ+ဂါ။ (၁)

ဘူရိပည = မြေကြီးသဖွယ် ပြန့်ကျယ်သော ပညာ
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ တံ = အရှင်ဘုရား
သည်။ သမဏပ္ပဝါဒသိတာနိ = သမဏ ခေါ် ဆို
လောကီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူဝါဒကို မှီ၍ဖြစ်ကြကုန်
သော။ (ဤ၌ သမဏဆိုတာ ဘုရားသာ သနာက
ရဟန်းတော်တွေကိုဆိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောက
မှာ သမဏ+မြာဟူကလို့ ခေါ်တဲ့ သူတော်ကောင်း
တွေလို့ သမုတ်ထားတဲ့ ဝါဒရှင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို
ပြောတာ။) သညက္ခရ သညနိဿိတာနိ = ဣတ္ထိ+ပုရိသ
အစရှိသော ဝေါဟာရ တည်းဟူသော သညက္ခရ +
ဝိပလ္လာသသညာ ဆိုတဲ့ ဖောက်ပြန်မှု သညာ... ဤ
နှစ်ပါးကိုလည်း မှီကုန်သော။ ယာနိ စ တိဏိ = အကြင်
သုံးမျိုးသော မိစ္ဆာအယူ တို့သည် လည်းကောင်း။
ယာနိ စ သဗ္ဗိ = အကြင်ခြောက်ဆယ်သော မိစ္ဆာအယူ
တို့သည်လည်းကောင်း။ (မြဲဟူဇာလသုတ်လာ မိစ္ဆာ
ဒိဋ္ဌိခြောက်ဆယ်နှစ်ပါး၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ထည့်ချုပ်
ခြောက်ဆယ်သုံးပါးတို့ဖြစ်တယ်။ အဲ ၆၃-ပါးသော

မိစ္ဆာအယူတွေဟာ) ဩသရဏာနိ=ပုထုဇန်သတ္တဝါ
 တို့ သက်ဆင်းရာ ဆိပ်ကမ်းကြီးများသဖွယ် ဖြစ်ကုန်
 ၏။ တာနိ=ထို ပုထုဇန်တို့သက်ဆင်းရာ ၆၃-ဖြာသော
 မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိပ်ကမ်းတို့ကို။ ဝိနေယျ=ပယ်ဖျောက်၍။
 ဩဃတမံ= ဩဃလေးပါး တည်းဟူသော အမိုက်
 မှောင်ကို။ အဂါ=ရှင်ပင်ဘုရား လွန်မြောက်တော်
 မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား....။

(မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိခြောက်ဆယ့်သုံးပါး တည်းဟူသော ပုထု
 ဇန်များ သက်ဆင်းရာ သံသရာရဲ့ ဆိပ်ကမ်းကြီးတို့ကို
 ရှင်တော်ဘုရားသည် ပယ် နှင် ပြီး ဖြစ် တဲ့ အ တွ က်
 ကာမောဃ၊ ဘဝေါဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊ အဝိဇ္ဇောဃတည်း
 ဟူသော ဩဃ အမိုက်မှောင်ကြီးများကို လွန်တော်
 မူပြီး ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား။)

၃၀။ အန္တဂူ+ သိ ပါရဂူ ဒုက္ခဿ၊
 အရဟာ+ သိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ
 ဒီကာသဝံ တံ မညေ။
 ဇုတိမာ မုတိမာ ပဟူတပညော၊
 ဒုက္ခဿန္တကရ အတာရေသိမံ။ (၂)

ပါရဂူ=နိဗ္ဗာန်သုခ၊ မှာဘက်ကမ်းသို့ ကူးသန်း
 ထုတ်ချောက် ရောက်တော်မူငြား မြတ်စွာဘုရား....။
 တံ=အရှင်ဘုရားသည်။ ဒုက္ခဿ=သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ၏။
 အန္တဂူ = အဆုံးသို့ ရောက်တော်မူပြီးသည်။ အသိ=
 ဖြစ်တော်မူပါ၏။ အရဟံ= လူနတ်မြဟွာ သတ္တဝါတို့
 ၏ ပူဇော်အထူးကို ခံယူတော်မူထိုက်သည်။ အသိ=
 ဖြစ် တော် မူ ပါ ပေ ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အသိ=

ကတိယအကြိမ်

သဗ္ဗာသဗ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ တံ-တံ
ဝေ=ရှင်တော် ဘုရားကိုသာလျှင်။ အဟံ= တပည့်
တော်သည်။ ဒီကာသဝံ=တကယ့်ကို အာသဝေါကုန်
ခန်းတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟူ၍။ မညေ-မညာမိ=
ကောင်းစွာသက်ဝင် သိမြင်ယုံကြည်ပါ၏။

(တပည့်တော် အရှင်ဘုရားကိုသာလျှင် တကယ့်
ဒီကာသဝပုဂ္ဂိုလ် သဒ္ဓါသက်ဝင် ယုံကြည်သိမြင်နေပါ
တယ်....တဲ့။ သူ၏ သဒ္ဓါတရားကို မအောင့်အည်း
နိုင်လို့ ဖွင့်ပြောနေတယ်။)

ဇုတိမာ=သတ္တဝါတွေရဲ့ အဓိကမှောင်ကို ပြုဖျက်
ပစ်နိုင်တဲ့ ပညာရောင်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။
မုတိမာ=သူတပါးကို မမိဝဲ ဥေယျတရားတို့ကို သိနိုင်
သော ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော် မူပါ ပေ၏။
ပဟူတပညော= အဆုံးမရှိတဲ့ များသောပညာနှင့်
လည်း ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။ ဒုက္ခဿန္တကရ=ဒုက္ခ
၏ အဆုံးကို ပြုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား....။
တွံ= အရှင်ဘုရားသည်။ မံ= သဘိယခေါ် တပည့်
တော်ကို။ အတာရေသိ= ယုံမှား ကင်းစင်အောင်
ကယ်တင်တော်မူပါလေပြီ။

၃၁။ ယံ မေ ကဒိတ+မညာသိ၊
ဝိစိကိစ္ဆာ မံ တာရယိ နမော တေ။
မုနိ မောနပထေသု ပတ္တိပတ္တ၊
အခိလ အာဒိစ္စဗန္ဓု သောရတော+သိ။ (၃)

ဘန္တေ = ဘုန်းတော် ကြီးမြတ်သော ရှင်ပင်
ဘုရား....။ မေ = သဘိယခေါ် တပည့်တော်သည်။
တတိယအကြိမ်

ယံ အတ္ထဇာတံ=အကြင် ပြဿနာနှစ်ဆယ် အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ ကဒိတံ=သို့လော သို့လော တွေးတော ယုံမှားအပ်ပါပြီ။ တံ = အရှင်ဘုရားသည်။ တံ အတ္ထဇာတံ= ထိုပြဿနာနှစ်ဆယ် အနက်အဓိပ္ပာယ် ကို။ အညာသိ=ပိုင်းခြားထင်ထင်သိမြင်တော်မူပါပေ န်။ တံ=အရှင်ဘုရားသည်။ မံ=သဘိယခေါ် တပည့် တော်ကို။ ဝိစိကိစ္ဆာ-ဝိစိကိစ္ဆာယ = ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာမှ။ တာရယံ = လွတ် အောင် ထုတ် ဆယ် ကယ်တင်တော်မူခဲ့ပါပြီ။ တေ=ရှင်တော် ဘုရား အား။ နမော=ရိုဇေသမြတ်နိုး ရှိနိုးပါ၏။ မောန- ပထေသု = ပညာ၏ အကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တရားတို့၌။ မုနိ=အသိဉာဏ်ပေါက် ရောက်တော် မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား....။ ပတ္တိပတ္တ=အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက် ရောက်တော် မူပြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား....။ အခိလ=ကိလေသာ ငြောင့်တံသင်း ကင်းတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....။ အာဒိဇ္ဇပန္နာ= နေမင်းလဲ ဂေါတမအနွယ်၊ အရှင်ဘုရားလဲ ဂေါတမ အနွယ်ဖြစ်ရကား နေမင်းရဲ့ ဆွေမျိုး ဖြစ်တော်မူပါ သော မြတ်စွာဘုရား....။ တံ=အရှင်ဘုရားသည်။ သောရတော=ကိလေသာ ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော် မူပြီးသည်။ အသိ=ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

(သဘိယပရိပိုဇ်သည် ၏ ဂါထာကြီးတို့ဖြင့် ချီးမွမ်း ၍လည်း တင်းတိမ်အားရခြင်း မရှိဘဲ ဂါထာငယ်တို့ဖြင့် ဆက်၍တစ်ဖန် ချီးမွမ်း ပူဇော်ပြန်သည်။)

၃၂။ ယာ မေ ကင်္ခါပုရေ အာသိ၊
 တံ မေ ဗျာကာသိ စက္ခုမာ။
 အဒ္ဓါ မုနီ+သိ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊
 နတ္ထိ နိဝရဏာ တဝ။ (၄)

(ပါဠိကျမ်းကျင်တဲ့ ဆရာတော်တွေ အနေနဲ့တော့ ဒီအသံတွေကို ကြားလိုက်ရယင် “ဟာ.... တယ်ပြီး ကောင်းပါလား၊ တယ်ပြီး ကြည်ညိုစရာပါလား” လို့ ဒီလို သိတော်မူကြတယ်။)

စက္ခုမာ=စက္ခုငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....။ တံ=ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ= တပည့်တော်၏ သန္တာန်၌။ ယာ ကင်္ခါ=အကြင် ပြဿနာ နှစ်ဆယ်အတွက် ယုံမှား ချက် သည်။ ပုရေ=ရှေးအခါက။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ တံ=ထိုယုံမှား သံသယ နှစ်ဆယ်သော ဌာနကို။ မေ=တပည့်တော် အား။ ဗျာကာသိ=အဖြေစကား မိန့်ကြားတော်မူ ခဲ့ပါပြီ။ မုနီ = ဗုဒ္ဓမုနီ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား....။ တံ=အရှင်ဘုရားသည်။ အဒ္ဓါ=မချွတ် ကေန် အမှန်စင်စစ်။ သမ္ဗုဒ္ဓေါ = သစ္စာ+ဥပယု ဓမ္မခပင်း လင်းလင်း သိမြင် ဘုရားရှင်သည်။ အသိ= ဖြစ်တော်မူပါ၏။ တဝ=အရှင်ဘုရား၏ (သန္တာန် ၌)။ နိဝရဏာ=အပိတ်အဆို့ နိဝရဏ အကုသိုလ် တရားတို့သည်။ နတ္ထိ=တစိုးတစိ မရှိကြပါကုန်။

၃၃။ ဥပါယာသာ စ တေ သဗ္ဗေ၊
 ဝိဒ္ဓဿာ ဝိနဠိကတာ။
 ဘိတိဘူတော ဒမပ္ပတ္တော၊
 ဓိတိမာ သစ္စ နိက္ကမော။ (၅)

တတိယအကြိမ်

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....။
 တေ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ သဗ္ဗေ ဥပါယာသာ =
 ခပ်သိမ်းဥသယံ အလုံးစုံကုန်သော အပူအပင်တရား
 မှန်သမျှတို့ကို။ ဝိဒ္ဓတ္တာ = ဖျက်ဆီးအပ်ပါကုန်ပြီ။
 ဝိနဠိကတာ = ကျူငုတ်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်အပ်ပါကုန်ပြီ။
 တံ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ သီတိဘူတော = ငြိမ်းအေး
 ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူပါပြီ။ ဒမပ္ပတ္တော = ယဉ်ကျေး
 ခြင်း အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက် တော် မူ ပါ ပြီ။
 မိတိမာ = တည်ကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။
 သစ္စ နိက္ကမော = မှန်ကန်သောလုံ့လ ဝီရိယနှင့်လည်း
 ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။

(ဟို.... ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ၊ အတ္တကိလ-
 မတာနုယောဂ ဆိုတဲ့ အယုတ်နှစ်ပါး အလုပ်မှားကို
 ပြုလုပ်လျှင် အလုပ်တော့ ပြုလုပ်ပါ၏။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ
 ဝီရိယသည် မှန်ကန်သောဝီရိယ = သစ္စ နိက္ကမ မဟုတ်ပါ။
 အရှင်ဘုရားရဲ့ ဝီရိယကတော့ မှန်ကန်သောလုံ့လ =
 သစ္စ နိက္ကမဖြစ်၍ ရှင်တော်ဘုရားသည် သစ္စ နိက္ကမ =
 မှန်ကန်သောလုံ့လ ဝီရိယနှင့် ပြည့် စုံ တော် မူ ပါ ပေ
 တယ်။)

၃၄။ တဿ တေ နာဂ နာဂဿ၊
 မဟာဝီရဿ ဘာသတော။
 သဗ္ဗေ ဒေဝါ+နုမောဒန္တိ၊
 ဥဘော နာရဒ+ပဗ္ဗတာ။ (၆)

နာဂ = မကောင်းမှုကို ပြုတော်မမူသော မြတ်စွာ
 ဘုရား...။ နာဂဿ = ဗုဒ္ဓနာဂ ဖြစ်တော်မူသော

မဟာဝိရဿ = ကြီးသောလုံ့လ ဝီရိယ ရှိတော်မူ
 သော။ ဘာသတော = တရားစကား ဟောကြား
 တော်မူသော။ တဿ တေ=ထို အရှင်ဘုရား၏။
 ဓမ္မ ဒေသနံ=တရားဒေသနာကို။ သုတွာ=ကြားနာ
 ရသောကြောင့်။ နာရဒပဗ္ဗတာ = နာရဒတောင်၌
 နေကြကုန်သော။ ဥဘော=ဘုမ္မဋ္ဌ၊ အာကာသဋ္ဌအား
 နှစ်မျိုးပြားကုန်သော။ သဗ္ဗေ ဒေဝါ=ခပ်သိမ်းဥသ္မံ
 အလုံးစုံသော နတ်တို့သည်။ အနမောဒန္တိ = နှစ်လို၊
 အားရမ်း ဝမ်းမြောက် နမော် သာဓု ခေါ်ကြပါ
 ကုန်တယ်ဘုရား....။

၃၅။ နမော တေ ပုရိသာဇည၊
 နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
 သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ၊
 နတ္ထိ တေ ပဋိပုဂ္ဂလော။ (၇)

ပုရိသာဇည=ယောက်ျားအာဇာနည် ဖြစ်တော်မူ
 သော မြတ်စွာဘုရား။ တေ= အရှင်ဘုရားအား။
 နမော=သဒ္ဓါရိကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏။
 ပုရိသုတ္တမ = ယော ကျား မြတ် ဖြစ် တော် မူ သော
 မြတ်စွာဘုရား။ တေ= ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော=
 သဒ္ဓါရိကျိုး လက် စုံ မိုး ၍ ရှိ ခိုး ဦး ညွတ် ပါ ၏။
 သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ = နတ် မြဟ္မာ နှင့် တကွ
 သော သတ္တလောက၌။ တေ= အရှင် ဘု ရား နှင့်။
 ပဋိပုဂ္ဂလော= တူပြိုင်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နတ္ထိ= တစ်စုံ
 တစ်ယောက်မျှ မရှိပါဘုရား။ ။

၃၆။ တုဝံ ဗုဒ္ဓေါ တုဝံ သတ္တာ၊
 တုဝံ မာရာဘိဘူ မုနိ။
 တုဝံ အနုသယေ ဆေတွာ၊
 တိဏ္ဍော တာရေသိ+မံ ပဇံ။ (၈)

မုနိ = မဟာမုနိဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။
 တုဝံ = အရှင်ဘုရား သည် ပင်။ ဗုဒ္ဓေါ = ဗုဒ္ဓစင်စစ်
 ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ တုဝံ = အရှင်ဘုရားသည်ပင်။
 သတ္တာ = လူနတ်တို့၏ ဆရာ ဖြစ်တော် မူပါပေ၏။
 (ဝါ) လူနတ်မြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ သံသရာလှည်းမှူး
 ကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။ တုဝံ = အရှင် ဘုရား သည် ပင်။
 မာရာဘိဘူ = မစ္ဆာမာရ်ကိုထား၍ ကျန်သော မာရ်
 လေးပါး တို့ ကို လွှမ်းမိုး နိုင်နင်းသူ ဖြစ်ပါပေ၏။
 (မာ ရာ ဘိ ဘူ စတုမာရာဘိဘဝေန၊ အဋ္ဌကထာ)။
 တုဝံ = အရှင်ဘုရားသည်ပင်။ အနုသယေ = အနုသယ
 ခုနစ်ပါးတို့ကို။ ဆေတွာ = ပယ်ဖြတ်ပြီး၍။ တိဏ္ဍော =
 ကိုယ်တိုင် သံသရာမှ ကူးမြောက်ပြီးဖြစ်ရကား။ ဣမံ-
 ပဇံ = နတ်လူမြဟ္မာ ဤ သတ္တဝါ အပေါင်း ကို။
 တာရေသိ = ထုတ်ဆယ်ကယ်တင်တော်မူပါပေ၏။

(ဤကဲ့သို့ ဘုရားရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေကို ချီးကျူး
 လျှောက် ဆို ခြင်း သည် ထောမနာပဏာမ မည်တယ်။
 သဘိယအနေဖြင့် ဤကဲ့သို့ ချီးမွမ်းခြင်းသည်ပင် ချီးမွမ်း
 သောအားဖြင့် ဘုရားရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တွေထဲမှာ စိတ်ညွတ်
 နေသောကြောင့် ထောမနာပဏာမ မည်တယ်။)

၃၇။ ဥပမိ တေ သမတိက္ကန္တာ၊
 အာသဝါ တေ ပဒါလိတာ။

တဘိယအကြိမ်

သီဟော+သိ အနုပါဒါနော၊
ပဟိနဘယ ဘေရဝေါ။ (၉)

ကန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...။
တေ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ ဥပဒိ = ကာမုပဓိ၊ ခန္တုပဓိ၊
ကိလေသုပဓိ၊ အဘိသင်္ခါရပဓိ တည်းဟူသော ဥပဓိ
လေးပါး ဝဋ်တရားတို့ကို။ သမတိက္ကန္တာ = အရဟတ္တ
ဖိုလ်ပေါက် လွန်မြောက်အပ်ပါကုန်ပြီ။ တေ = ရှင်ပင်
ဘုရားသည်။ အာသဝါ = ကာမာသဝါ၊ ဘဝါသဝါ၊
ဒိဋ္ဌာသဝါ၊ အဝိဇ္ဇာသဝါ တည်းဟူသော အာသဝေါ
တရား လေးပါးတို့ကို။ ပဒါလိတာ = ဖြိုခွဲဖောက်ဖျက်
အပ်ပါကုန်ပြီ။ တုဝံ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ အနုပါဒါ-
နော = တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကိုမျှ မစွဲလမ်းသည်
ဖြစ်၍။ ပဟိနဘယ ဘေရဝေါ = ကြောက်ခြင်း = ဘယ၊
ကြောက်ဖွယ်အာရုံ အလုံးစုံကို အကန်ပယ်ပြီး ဖြစ်ရ
ကား။ သီဟော = ဗုဒ္ဓသီဟ အမည်တော် ရသည်။
အသိ = ဖြစ်တော်မူပါ၏။

(ရှင်တော်ဘုရားသည် လောကခံရှစ်ပါးကို ကြိ.ကြိ.
သည်းခံနိုင်တဲ့အတွက် "သဟဟိဘိ သီဟော" ဟူသော
ဝစနတ္ထအရ ပကတိကေသရာ ခြင်္သေ့မင်းဟာ ကြောက်
ခြင်း = ဘယ၊ ကြောက်လန့်ဖွယ်အာရုံ = ဘေရဝ ၂-မျိုး
ကင်း မဲ့ သလို အရှင်ဘုရားလဲဲ့ ကြောက်ခြင်း (နှင့်)
ကြောက်ဖွယ် ဘယ၊ ဘေရဝ ၂-သွယ်တို့ကို ပယ်ပြီး
ဖြစ်တော်မူတဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓသီဟ ဖြစ်တော်မူပါပေတယ်။)

၃၈။ ပုဏ္ဏရိကံ ယထာဝဂ္ဂ၊ တောယေန ဥပလိမ္ပတိ။
ဝေပုညေ စ ပါပေ စ၊ ဥဘယေ တံ န လိမ္ပသိ။
အ.တိပိဋကကြိတ်

ပါဒေ ဝီရ ပသာရေဟိ၊

သဘိယော ဝန္တတိ သတ္တုနော။ (၁၀)

ဝီရ = သမ္ပပ္ပဇာန်လုံ့လ ဝီရိယ ရှိ တော် မူ သော မြတ်စွာဘုရား...။ ဝဂ္ဂု = လှပသော အဆင်းရှိသော။ ပုဏ္ဏရီကံ = ကြာပန်းသည်။ တောယေ = ရေ၌။ န ဥပလိမ္ပတိ ယထာ = မလိမ်းကျံသကဲ့သို့၊ (ဝါ) မလူးလဲ သကဲ့သို့။ ဝေံ = ဤအတူ။ တံ = အရှင်ဘုရားသည်။ ပုညေ စ = ကောင်းမှု၌ လည်းကောင်း။ ပါပေစ = မကောင်းမှု၌ လည်းကောင်း။ ဥဘယေ = ကုသိုလ် အကုသိုလ်တည်းဟူသော နှစ်ပါးစုံ၌။ န လိမ္ပသိ = လိမ်းကျံတော်မမူ။

(ကြာပန်းလေးကို ကြည့်ပါ။ ရေထဲမှာ ပေါက်တယ်၊ ပွင့်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီရေ၌ သူ မလိမ်းကျံဘူး။ ကြာပန်းကို ရေထဲနှစ်ကြည့်၊ ပြန်ဆယ်လိုက်ယင် ရေပေါက် ဟာ အောက်ကျနေရစ်တယ်။ ကြာပန်းပေါ် တင်မနေဘူး၊ ငြိကပ်မနေဘူး။ ထို့အတူ မြတ် စွာ ဘုရား လဲပဲ ကုသိုလ် တည်းဟူသော ရေကြည့်၊ အကုသိုလ်တည်းဟူသော ညွှန်ထဲမှာ လိမ်းကျံ ငြိကပ်တော်မမူဘူး။)

ဝီရ - သမ္ပပ္ပဇာန်လုံ့လ ဝီရိယ ရှိ တော် မူ သော မြတ်စွာဘုရား...။ ပါဒေ = ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံတို့ကို။ ပသာရေဟိ = ဆန့်တန်းတော်မူပါ ဘုရား။ သဘိယော = သဘိယသမိုက် ပရိပိုင်သည်။ သတ္တုနော = လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရား၏။ ပါဒေ = ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံတို့ကို။ ဝန္တတိ = ရိုသေမြတ်နိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ ။

သဘိယ သရဏဂုံခံ၍
ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းခြင်း

အထ ခေါ် သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝ-
တော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ
တေ+ဒဝေါစ "အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ၊ အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ။
သေယျထာပိ ဘန္တေ နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ၊
ပဋိစ္ဆန္တံ ဝါ ဝိဝရေယျ၊ မုဠဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ၊
အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပ ဇောတံ ဓာရေယျ စက္ခု
မန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တိ" တိ၊ ဧဝ မေဝံ ဘဂဝတာ
အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။
သော+ဟံ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခု-
သံသဉ္စ။

(မြန်မာပြန်) ထိုသို့ လျှောက်ထားပြီးနောက် သဘိယ
ပရိမိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့၌
ဦးအကြိမ်ကြိမ် တိုက်ပြီး သရဏဂုံ ခံတဲ့စကား ဤကဲ့သို့
လျှောက်ထားတယ်။

(လျှောက်ထားပုံက)- ရှင်တော်ဘုရား....၊ ရှင်တော်
စကားသည် သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ်
ရှိလှပါတယ်၊ အနက်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ်
ရှိလှပါတယ် ဘုရား။ လောကဥပမာ လျှောက်ထားရပါ
လျှင် ရှင်တော်ဘုရားသည် မျက်နှာဝ အောက်မှောက်
ထားတဲ့ပစ္စည်းကို လှန်၍ပြသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊
တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ဖုံးအုပ်၍ ထားအပ်တဲ့ပစ္စည်းကို အဖုံးကို
ဖွင့်၍ ပြလိုက်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မျက်စိလည်
လမ်းမှားနေတဲ့သူကို "လက်ကိုကိုင်ဆွဲ မောင်သွားရ

တတိယအကြိမ်

မည့်လမ်းဟာ ဟောဒါပဲလို့ လမ်းမှန်ကို ပြောကြား သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မျက်စိ အမြင်ရှိကြသူတို့သည် အဆင်းမျိုးစုံတို့ကို မြင်ကြလိမ့်မည်၊ မြင်ကြပါစေ” လို့ မှောင်ထဲမှာ ဆီမီးတန်ဆောင်ကို စိုက်ထောင်ထွန်းညှိ ပေးသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဤနည်းအတူပင် ဘုန်းတော် သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည် အကြောင်းပေါင်းများစွာဖြင့် တပည့်တော်အား နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း တရား ကောင်းကို လင်းလင်း ထင်ထင် ပြတော်မူအပ်ပါပြီ။

ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့် တော် သဘိယသည် ရှင်ပင်ဘုရားကို လည်းကောင်း၊ ဟရားတော်ကို လည်းကောင်း၊ ရဟန်း သံဃာကို လည်းကောင်း ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်း ဆည်းကပ်ရာ “သရဏ” ဟူ၍ သိပါ၏၊ ဆည်းကပ် ပါ၏ဘုရား....။

ဤ စကားရပ်တို့ဖြင့် သဘိယပရိမိုဇ်သည် သရဏဂုံကို ခံယူဆောက်တည်တယ်။ အထူးမှတ်ရန်မှာ လူ့ဘောင်ကို ပြန်သွားမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့-

ဥပါသကံ မံ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓာရေတု “အဇ္ဇ- တဂ္ဂေ ပါဏပေတံ သရဏံ ဂတ” န္တိ။

မြတ်စွာဘုရား....၊ ဘုန်းတော် သခင် ရှင်ပင် ဘုရားသည် တပည့်တော်ကို “ယနေကစ၍ အသက် ရှင်သမျှ ကာလပတ်လုံး သရဏဂုံတည်သူ” ဥပါသကာ ဟူ၍ မှတ်ယူဟော်မူပါဘုရား။

ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထား၍ စကားသိမ်းကြ၊ ပြန်သွား ကြသည်။

ဓာတိယအကြိမ်

ယခု သဘိယတို့ကဲ့သို့ သာသနာတော်မှာ ရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့ အရောက်တက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့ “သော+ဟံ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခု- သံဃဉ္စ” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြီးလျှင် ဆက်၍-

လဘေယျာ+ဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒံ။

မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော် (သဘိယ)သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရှင်သာမဏေအဖြစ်ကို ရပါရစေ၊ ရဟန်းပဉ္စင်းအဖြစ်ကို ရပါရစေ။ ဤကဲ့သို့ ရှင် ရဟန်းပြုပေးရန် တောင်းပန်ကြသည်။ ယခု သဘိယ ပရိမိုဇ်လည်း ထို စကားအစဉ်အတိုင်းပင် မြတ်စွာ ဘုရားအား တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားတယ်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဘယ်လိုပြန်ပြီး အမိန့်ရှိသလဲ ဆိုတော့-

ယော ခေါ သဘိယ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အာကင်္ခတိ ဥပသမ္ပဒံ၊ သော စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသတိ၊ စတုန္တံ မာသာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခု ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပ- သမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ။ အပိစ မေ+တ္ထ ပုဂ္ဂလ- ဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ။

ချစ်သား သဘိယ....၊ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ သာသနာ ပြင်ပအယူရှိသူ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဟာ တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ ဤ ငါဘုရားရဲ့ သာသနာမှာ ရှင်သာမဏေပြုလိုတယ်၊ ရဟန်းပဉ္စင်း ပြုလိုတယ် ဆိုလို့ ရှိယင် လွယ်လွယ်နဲ့ ပြုရတာ မဟုတ်ဘူး။ (ဘယ်နှယ်ပြုရ ပါသလဲဆိုယင်) အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရှင် ရဟန်းပြုချင်ယင်

လေးလပတ်လုံး ပရိဝါသ်ကျင့်သုံးရတယ်။ “ဒီသာသနာ မှာ ဒီလို အကျင့်မျိုးတွေ ရှိတယ်ကိုး” လို့ သိအောင် အစမ်း ကျင့်ပေးရတယ်။ စမ်းတာကိုက လေးလကြာ အောင် စမ်းရတယ်။ ဒါကို “တိတ္ထိယပရိဝါသ်” လို့ ခေါ်တယ်။

လေးလတို့ပတ်လုံး အစမ်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့် တိတ္ထိယပရိဝါသ်အကျင့် (၈) ပါးတို့ကို မကျိုးမပေါက် အောင် ကျင့်ပြီးတော့မှ ရဟန်း သံဃာ တော် တွေ က ကျေနပ်မှ အဲဒီသာသနာပြင်ပ အယူရှိသူ = အညတိတ္ထိယ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှင်ပြုပေးကြ။ ရဟန်းအဖြစ် ရောက်အောင် မြှင့်တင်ပေးကြတယ်။ သို့ဖြစ်စေကာမူ ချစ်သား သဘိယ...၊ ဤအရာ၌ “ဤသူကား တိတ္ထိယပရိဝါသ် နေထိုက်သူ”၊ “ဤသူကား တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေထိုက် သူ” ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ထူးခြားချက်ကို ငါဘုရား ခွဲခြား သိအပ်ပြီး ဖြစ်တယ်။

ဆိုပါစို့၊ (က) အဂ္ဂိကဇဠိလလို့ ခေါ်တဲ့ မီးပူဇော်တဲ့ သံကျစ်ရသေ့တွေ ရှိကြတယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်များလဲ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းပြုလို၍ လာယင် တိတ္ထိယ ပရိဝါသ်မနေကြရဘူး၊ (ခ) ဆွေတော်မျိုးတော်တို့အား အခွင့်အရေး အထူး ပေးသော အနေဖြင့် သာကီဝင် မင်းမျိုးဖြစ်တဲ့ သာသနာပြင်ပ အယူရှိကြတဲ့ = အည- တိတ္ထိယပုဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ် ရဟန်းပြုလို၍ လာယင်လဲ တိတ္ထိယ ပရိဝါသ် မနေရဘူး၊ (ဂ) တိတ္ထိရဲ့ အသွင်အပြင်ကို ဖျက် ၍ ပကတိလူဝတ်ကြောင်ရဲ့ အသွင်အပြင်နဲ့ လာတဲ့ အညတိတ္ထိယပုဂ္ဂိုလ်လဲ တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေရဘူး၊ (ဃ) တိတ္ထိတို့ရဲ့ အဝတ်အစား အသွင်အပြင်နဲ့ ဝဲလင်

ချစ်သားလို လာစေကာမူ မဂ်ဖိုလ်ရဲ့ ဥပနိဿရည်း ပစ္စည်းအထောက်အပံ့ ရှိတဲ့ အညတိတ္ထိယ ပုဂ္ဂိုလ်လဲပဲ တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေရဘူး။ ချစ်သား သဘိယ....၊ ဤအရာမှာ တိတ္ထိယပရိဝါသ်နေထိုက်သူ၊ တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေထိုက်သူဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် အထူးအပြားကို ငါဘုရား သိအပ်ပြီးဖြစ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားတော် မူလိုက်လျှင်ပင် သဘိယက သူ့ရဲ့ ယုံကြည်ချက်၊ လေးစား ချက်ကို ဆိုင်းငံ့မနေဘဲ တဆက်တည်း လျှောက်လိုက် တယ်။

သစေ ဘန္တေ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မ-
 ဝိနယေ အာကင်္ခန္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ အာကင်္ခန္တာ ဥပသဗ္ဗဒံ
 စက္ကာရော မာသေ ပရိဝသန္တိ၊ စတုန္တံ မာသာနံ
 အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခု၊ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပသမ္မာ-
 ဒေန္တိ ဘိက္ခု ဘာဝါယ၊ အဟံ စက္ကာရိ ဝဿာနိ
 ပရိဝသိဿာမိ၊ စတုန္တံ ဝဿာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓ-
 စိတ္တာ ဘိက္ခု၊ ပဗ္ဗာဇေန္တိ၊ ဥပသမ္မာဒေန္တိ၊ ဘိက္ခု-
 ဘာဝါယ။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....၊ အကယ်၍ သာသနာပြင်ပ အယူရှိသူ = အညတိတ္ထိယ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တရားသဖြင့်ဆုံးမရာ ရှင်တော်ဘုရား သာသနာ၌ ရှင်သာမဏေပြုလိုကြ၊ ရဟန်းပဉ္စင်း ပြုလိုကြလျှင် လေး လတို့ပတ်လုံး တိတ္ထိယပရိဝါသ် နေကြရပြီး လေးလ လွန်မြောက် ရောက်သောအခါ ရဟန်းသံဃာတော်တွေ နှစ်လိုအားရ ကျေနပ်ကြပြီး ရှင်သာမဏေ ပြုပေးကြ၊ ရဟန်းအဖြစ် ရောက်အောင် မြင့်တင် ပေး ကြ ယင် တပည့်တော် သဘိယသည် လေးနှစ်ကြာ တိတ္ထိယ

ပရိဝါသ်ကို ကျင့်သုံးနေထိုင်ပါမည်။ လေးနှစ်လွန်သော အခါ ရဟန်းတော် အရှင်သူမြတ်တွေက နှစ်လိုအားရ ကျေနပ်ကြပြီး တပည့်တော်ကို ရှင်သာမဏေ ပြုပေးကြ စေချင်ပါတယ်။ ရဟန်းအဖြစ် ရောက်အောင် မြှင့်တင် ပေးကြစေချင်ပါတယ် ဘုရား....။

ဤကဲ့သို့ သဘိယပရိမိုဇ်က မိမိရဲ့ သာသနာမှာ သဒ္ဓါကပိ ကြည်ညိုမှုတွေကို အန် ထုတ် လိုက် သည့် အလား လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်တပါးကို ခေါ်တော်မူပြီး “သဘိယ ပရိမိုဇ်ကို ရှင် ရဟန်း ပြုပေးလိုက်” ဟု မိန့်တော်မူသော အခါ ထိုရဟန်းက ဦးဆောင်၍ သဘိယပရိမိုဇ်ကို ရှင် ရဟန်း ပြုပေးလိုက်ကြတယ်။ ဒါကို အရှင်အာနန္ဒာတို့က မှတ်တမ်းတင်ပေးလိုက်ပုံက-

အလတ္တ ခေါ် သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝ-
တော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇံ၊ အလတ္တ ဥပသမ္ပဒံ....တဲ့။
သူတော်ကောင်းတို့....၊ သဘိယပရိမိုဇ်သည် မြတ်စွာ
ဘုရားအထံတော်၌ ရှင်အဖြစ်ကို ရရှိလေပြီ၊ ရဟန်း
အဖြစ်ကို ရရှိလေပြီ....တဲ့။ (ဘုရားအမိန့်နဲ့ ရှင်
ရဟန်း ပြုပေးရတာဖြစ်လို့ အဲဒီ ရဟန်းအဖြစ်
ရှင်အဖြစ်ကို ဘုရားအထံ၌ ရတယ်.... လို့ ဆိုခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်။)

အရှင်သဘိယ တရားအားထုတ်ခြင်း၊

ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

အစီရပသမ္ပန္နော ခေါ် ပနာ+ယသ္မာ သဘိယော
ဧကော ဝုပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပိ ပဟိတတ္တော

ဘတိယအကြိမ်

၅၀၆   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဝိဟရန္တော=အရှင်သဘိယသည် ရဟန်းဖြစ်ပြီး နောက်
မကြာမီမှာပင်-

- ၁။ တစ်ပါးတည်း ကေစာရီ၊
- ၂။ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ပြီး
- ၃။ အပ္ပမာဒတရား လက်ကိုင်ထားလျက်
- ၄။ သမ္ပပ္ပဓာန်လုံ့လ ဝီရိယရှိရှိနှင့်
- ၅။ နိဗ္ဗာန်သို့ (တစ်နည်း - ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့)
စိတ်ကို စေလွှတ်ပြီး

(ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြည့်စုံရမည့် ဤအင်္ဂါ ၅-ချက်နှင့်
အညီ) ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်
နေထိုင်လတ်သော်-

န စိရဿေဝ ယဿ+တ္ထာယ ကုလ ပုတ္တာ
သမ္ပဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ။ တ+
ဒနတ္တရံ ဗြဟ္မစရိယ ပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ
သယံ အဘိညာ သန္တိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။

မကြာမြင့်မီပင် အကြင် အရဟတ္တဖိုလ် အလိုငှာ
အမျိုးကောင်းသားတို့သည် ကောင်းစွာ အိမ်ရာတည်
ထောင် လူ့ဘောင်မှ (ထွက်၍) အိမ်ရာမထောင်
ရဟန်းဘောင်သို့ ကပ်ရောက်ကြခဲ့ရာ အတုမရှိမြတ်သော
မြတ်သောအကျင့်၏ အဆုံးဖြစ်တဲ့ ထို အရဟတ္တဖိုလ်ကို
မျက်မှောက်ဘဝ ပစ္စုပ္ပန်ပင် ကိုယ်တိုင် ထူးသောဉာဏ်
ဖြင့်သိရှိ မျက်မှောက်ပြု ပြည့်စုံစေပြီး နေနိုင်လေပြီ။

ဘာပြောတာလဲ။ ‘‘ရဟန္တာဖြစ်ပြီး အရဟတ္တ ဖလ
သမာပတ်နဲ့ ချမ်းသာစွာ နေရပြီ’’ လို့ အရဟတ္တ

ဖလသမာပတ် ဝင်စားနေသည်ကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါ
 တယ်။ အဲဒီနောက်မှာ "ဒီဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ
 မြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏိယံ၊ နာ+ပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ
 အပ္ပညာသိ" ဆိုတာက အရဟတ္တ ဖလသမာပတ်မှ
 ထတဲ့အခါ (၁) ငါ့မှာ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကုန်ပြီ၊ နောက်
 ထပ် ဘယ်ဘဝမှာမှ ပဋိသန္ဓေ မနေရတော့ပြီ၊
 (၂) မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သော အကျင့်ကို ငါကား
 အပြီးအဆုံး ကျင့်သုံးအပ်ပြီး လေပြီ၊ (၃) မဂ်ကိစ္စ
 တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကို ငါကား ပြုအပ်ပြီး လေပြီ၊
 (၄) ထို့ပြင် မဂ်ကိစ္စအတွက် ငါ့မှာ အခြားအလုပ် လုပ်
 ဖွယ် မရှိတော့ပြီ ဆိုတဲ့ ပရမ္မရပစ္စဝေက္ခဏာ ခေါ်တဲ့
 အဆက်ဆက် စဉ်းစားဆင်ခြင်ချက်တွေကို ဖော်ပြတယ်။
 အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်မျိုးဆိုတော့ သီလကျေးဇူး၊
 သမာဓိကျေးဇူး၊ ပညာကျေးဇူး၊ ဝိမုတ္တိကျေးဇူး၊ ဝိမုတ္တိ-
 ဉာဏဒဿနကျေးဇူး ဆိုတဲ့ ကျေးဇူးဂုဏ် ငါးပါးတို့
 အနက် နောက်ဆုံး ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဂုဏ်ကျေးဇူးခေါ်
 တယ်။ တရားဟောခဲ့တာ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်လို့
 တရားဆုံးပြီ။

အညတရော ခေါ် ပနာ+ယသ္မာ သဘိယော
 အရဟတံ အဟောသိ။

ခေါ် ပနာ=စင်စင်။ အာယသ္မာ သဘိယော=အရှင်
 သဘိယသည်။ အရဟတံ=ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်
 တို့တွင်။ အညတရော=တစ်ပါး အပါအဝင် သည်။
 အဟောသိ=ဖြစ်လတ်ပြီ။

တရားနိဂုံး

ဤသို့လျှင် ၃၀-ဖြာ ဂါထာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်
 အပ်သော သဘိယသုတ္တန် တရားတော်မြတ်ကို ကြားနာ
 ရခြင်း=ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊
 သရဏဂုံ သီလတို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးရခြင်း=
 သီလမယ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ စစ်ကိုင်း၊
 မင်းဝံ၊ မင်းကွန်း တောင်ရိုး သုံးဌာနတို့၌ သီလ၊
 သမာဓိ၊ ပညာ သိက္ခာသုံးပါး ပွား များ ကြီး ကုတ်
 အားထုတ်နေကြသော ရဟန်း၊ သာမဏေ၊ သူတော်စင်၊
 သီလရှင်တို့အား နှစ်စဉ် နှစ်စဉ် ဆွမ်းပစ္စည်းဖြင့် မပြုပြင်
 စေခြင်းငှာ နိဗ္ဗဝဟ်ကြီးယင်၍ ဆွမ်းဆန်တော်မြတ်
 နှင့်တကွ ဒါတဗ္ဗ ဝတ္ထုတို့ကို သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လှူဒါန်း
 ရခြင်းတည်းဟူသော နိဗ္ဗဝ တဏှာလ မဟာ ဒါန
 မဟာသံဃိက ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ဤသို့
 စသည် ပေါင်းအပ်များမြတ်သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ
 အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် အရှင်သဘိယ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်
 တို့ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာ မြတ် ကို
 လွယ်ကူသော အကျင့်ပဋိပဒါ၊ လျင်မြန်သော ဝိပဿနာ
 အသိဉာဏ်၊ ရည်သန် တောင့်တရင်း ရှိသော သမ္မာ-
 သမ္မောဓိ၊ ပစ္စေကဗောဓိ၊ သာဝကဗောဓိ ခေါ်သော
 (မဂ်ဉာဏ်လေးပါးလေးပါး) ဗောဓိဉာဏ် သုံးမျိုး တို့
 အနက် မိမိတို့ရည်မှန်းရာ သမ္မာသမ္မောဓိ၊ (သို့မဟုတ်)
 ပစ္စေကဗောဓိ၊ (သို့မဟုတ်) သာဝကဗောဓိ ခေါ်သော
 မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက် မျက်
 မှောက်ပြုနိုင်ကြသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရ
 သော ထို နောက်ဆုံးဘဝ ပစ္စိမဝယ် ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိစိတ်
 ၏ အခြားမဲ့ နောက်ကာလ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ၊
 တစ်စုံတစ်ခုသောဂတိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသောယောနိ၊ တစ်စုံ
 တစ်ခုသော ဝိညာဏဋ္ဌိတိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော သတ္တာ ဝါသ၊
 တစ်စုံတစ်ခုသော သတ္တနိကာယနှိုက်မှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ
 ခန္ဓာငါးပါး နုက္ခသဇ္ဇာ ဝဋ်မီးစာတရားတို့ တဖန်အသစ်
 မဖြစ်ခြင်း တည်းဟူသော အနုပ္ပါဒနိရောဓ= အနုပါဒါ
 ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီ စံရပါစေကုန်သတည်း....။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီ စံ ရ သ ဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊
 ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း
 သံသရာ မီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးထိုင် ငြိမ်းကြပါစေ
 ကုန်သတည်း....။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သဘိယသုတ္တန် တရားတော်
 ပြီး ပြီ။

တတိယအကြိမ်

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော်

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၅-ခု၊ သာသနာနှစ် ၂၅၀၇-ခုနှစ်၊
သင်္ဂဟတိုက်ဆန်း (၄)ရက်၊ မင်းကုန်းဂူကလေးချောင် ရန်ကုန်အိမ်ကြီး
ချောင် ဆရာမကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ၏ အသက်(၈၅)နှစ် ပြည့်သော
မူးနေ့အထိမ်းအမှတ် တရားပွဲ၌ ဟောကြားအပ်သော အနတ္တလက္ခဏ
သုတ္တန်တရားတော်....။

သုတ္တန် နိဒါန်း

ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက အားလုံး ပရိသတ်
များ ငြိမ်ပြီး နားစိုက်နေတဲ့အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏
မဟာကရုဏာတော် တည်းဟူသော စမ်းအိုင်ထဲက
အင်မတန်အေးမြတဲ့ ရေကြည်ရေပေါက်တွေ ဖြန်းကန်
ထွက်လာသလို "ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ" အစရှိတဲ့
စာရားတော်သံတွေ ထွက်လာတယ်။ တကယ်ဖြစ်ရပ်
ကတော့ အဲဒီက တရားစတယ်။ သို့သော် ဒီအနတ္တလက္ခဏ
သုတ္တန်ကို အဘယ်ပြည်မှာ ဟောတယ်၊ အဘယ်သူတို့ကို
အကြောင်းပြုပြီး ဟောတယ်၊ ဒီအကြောင်းအရာတွေ
ပြည့်ပြည့်စုံစုံ နိဒါန်းရော ပုဂ္ဂိုလ်ရော ပါရှိအောင် ပထမ
သင်္ဂါယနာတင်ချိန် အရှင်မဟာကဿပ မေးမြန်းတော်
မူချက်အရ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ် ဖြေကြားတော်မူ
တယ်။ အဲဒီအမေးအဖြေအရ ထွက်လာတဲ့ လိုရင်းဖြစ်
သော သဘာဝနိရတ္တိ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်လို့ ဝါစ-
နာမဂ္ဂ = ပိုချသင်ကြားရိုး၊ နှုတ်ဝယ် အရဆောင်ရိုး၊

တတိယအကြိမ်

ဒီလို မူတင်တဲ့အခါ “ဧဝံ မေသုတံ၊ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသီယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ” ဒီက သုတ္တန်ကို စပါတယ်။ ဗာရာဏသီဒါနိဒါန်း။ ပုဂ္ဂိုလ်အနေ နဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးဦးကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော် မူကြောင်း သိစေလို၍ “တဏှ ခေါ် ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု။ အာမန္တေသိ” လို့ ဒီလို စာတစ်ပိုဒ် ထည့်ထား ပါတယ်။

ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ၏ အမွန်း ၂-ဂါထာ

ဤမျှဖြင့် တင်းတိမ်အားရခြင်း မရှိဘဲ မြန်မာပြည် ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်ရဲ့ အမွန်းဒါနိဒါန်း အနေဖြင့် ရှေ့ပိုင်းကနေပြီး ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓက ဤဆိုလတ္တံ့ အတိုင်း အမွန်း ၂-ဂါထာ ရေးထည့် ပူဇော်ထားပါတယ်....။

ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ၊ အာသဠိယာ ဟိ ပုဏ္ဏမေ။
နဂရေ ဗာရာဏသီယံ၊ ဣသိပတဂ္ဂယေ ဝနေ။ (၁)
ပါပေတွာ+ဒိဖလံ နေသံ၊ အနုက္ကမေန ဒေသယိ။
ယံ တံ ပက္ခဿ ပဉ္စမျံ၊ ဝိမုတ္တတ္ထံ ဘဏာမ ဟေ။ (၂)

အာသဠိယာ ဟိ ပုဏ္ဏမေ = မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့် စနေနေ့၌။ ဗာရာဏသီယံ နဂရေ = ဗာရာဏသီ အမည်ရှိသောမြို့၌။ ဣသိပတဂ္ဂယေ ဝနေ = ဣသိပတန အမည်ရသော မိဂဒါဝုန် ရဂုံသာမော ဘေးမဲ့တော၌။ ဓမ္မစက္ကံ = ဓမ္မစက္ကံ ဒေသနာဦး တရား ထူးကို။ ပဝတ္တေတွာ = လည်စေ ဖြစ်စေ ဟောမြှောက် ခြေ၍....။ (၁) တတိယအကြိမ်

နေသံ=ထို ကောဏ္ဍည၊ ဝပ္ပ၊ ဘဒ္ဒိယ၊ မဟာနာမ်
 အဿဇိ တည်းဟူသော ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ် ငါးဦးတို့အား။
 အနုက္ကမေန=နေ့ရက်အစဉ် ထေရ်အစဉ်ဖြင့်။ အာဒိ-
 ဖလံ=သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့။ ပါပေတွာ=ရောက်စေပြီး
 ၍။ ပက္ခဿ=ဝါဆိုမာသ ဆုတ်ပက္ခဏ်။ ပဉ္စမု=ငါးရက်
 မြောက်သောနေ့၍။ ဝိမုတ္တတ္ထံ=ငါးပါးသော မထေရ်တို့
 အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်ကြစေခြင်းငှာ။ ယံ=
 အကြင် အနတ္တလက္ခဏ သုတ္တန် ဒေသနာတော်မြတ်ကို။
 ဒေသယံ=ကရုဏာရှေးရှု။ ဟောတော်မူပြီ။ တံ=ထို
 အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် ဒေသနာတော်မြတ်ကို။ ဟေ=
 တရားနာဖက် သမဂ္ဂပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့....။
 မယံ=ငါတို့သည်။ ဘဏာမ=ပီပြင်ပြတ်သား ရွတ်ပွား
 သရဇ္ဈာယ် ကြပါကုန်စို့....။ (၂)

**ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ တစ်နေ့တစ်ပါးကျ
 သောတာပန်ဖြစ်ကြပုံ**

အဓိပ္ပာယ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်တော်မူတဲ့
 မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် ပထမဝါမိဂဒါဝုန်တောမှာ
 ဝါကပ်တော်မူဖို့အကြွ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ ဓမ္မစကြာ
 တရားဦးနာရလို့ အရှင် ကောဏ္ဍညမထေရ် သောတာ
 ပန်တည်ပြီး ရဟန်းအဖြစ်တောင်းလို. "ဟေ ဘိက္ခု၊"
 ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁ - ရက်နေ့
 ကျတော့ အရှင်ကောဏ္ဍညနဲ့ ကိုယ်တော် တစ် ပါး
 ဗာရာဏသီမ္ဗိလံ ဆွမ်းခံကြွကြရတယ်။ ကျန်တဲ့သုံးပါးကို
 မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံမလိုက်စေပဲ နံနက်ဈေး နေ့ရော
 တတိယအကြိမ်

ညရော ဆိုသလို အဆုံးအမ ဩဝါဒတရား ဟောကြားလို့ အရှင်ဝပ္ပမထေရ် သောတာပန်တည်ပြီး “ဟေ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂-ရက်နေ့ ကျတော့ အရှင်ကောဏ္ဍညနဲ့ အရှင်ဝပ္ပတို့က ဆွမ်းခံကြွကြရပြီး ကျန်သုံးပါးတို့ကို မြတ်စွာဘုရားက နံနက်၊ နေ့၊ ည အဆုံးအမ ဩဝါဒတရား ဟောကြားလို့ အရှင်ဘဒ္ဒိယ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး “ဟေ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၃-ရက်နေ့ ကျတော့ အရှင်ကောဏ္ဍည၊ အရှင်ဝပ္ပ၊ အရှင်ဘဒ္ဒိယ တို့က ဆွမ်းခံကြွကြရပြီး ကျန်နှစ်ပါးတို့ကို မြတ်စွာဘုရားက နံနက် နေ့ ည အဆုံးအမ ဩဝါဒတရား ဟောကြားလို့ အရှင်မဟာနာမ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး “ဟေ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ (ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄-ရက်နေ့) ကျတော့ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့ လေးပါးတို့က ဆွမ်းခံကြွကြရပြီး အရှင်အဿဇိကို မြတ်စွာဘုရားက ရှေးနည်းအတူ အဆုံးအမ ဩဝါဒတရား ဟောကြားလို့ အရှင်အဿဇိ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး “ဟေ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။ (ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓက ဒါကို ရည်ရွယ်ပြီး အမှန်းဂါထာမှာ “ပါပေတွာ+ဒိဖလံ နေသံ၊ အနက္ကမေန ဒေသယိ” လို့ ရေးသားတော်မူခဲ့တယ်။)

ဒီ အနတ္တလက္ခဏ သုတ္တန်မှာ ဘာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟောသလဲလို့ မေးယင် ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်း ဟောပါတယ်လို့ ဖြေရမည်ဖြစ်ပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ် ငါးဦးတို့ကတော့

၅၁၄   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

“ရူပံ” လို့ ဆိုလိုက်ယင် သူတို့ နားလည်ကုန်တယ်။
“ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏံ” လို့ ဆိုလိုက်ယင်
လဲပဲ သူတို့အသိနဲ့ သူတို့ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို နားလည်
ကြတယ်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏။

ခန္ဓာ ၅-ပါးလင်္ကာနှင့် အကျဉ်းရှင်းလင်းချက်

မြန်မာပြည် အနေနဲ့ တော့ “ရူပံ” လို့ အသံကြား
လိုက်ယင် “ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏံ” လို့
အသံကြားလိုက်ယင် နားလည်ဖို့ရန် မြန်မာဘာသာနဲ့
လေ့လာရတယ်။ အဲဒီလို လေ့လာတဲ့အခါ မိမိတို့သန္တာန်
မှာ ဖြစ်ရှိနေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို စာသုံးပိုဒ် လေးပိုဒ်နဲ့
အလွယ်တကူ နားလည်ရအောင် ဆိုပြီး လယ်တီ
ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်
သစ္စာ လင်္ကာကျမ်း” ကို ရေးသားတော်မူခဲ့တယ်။ ထို
ကျမ်းမှာ ရူပက္ခန္ဓာအတွက်-

“ရူပက္ခန္ဓာ ဝေဒနာနှင့်၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏဟု၊
အဓုငါးတန်၊ ငါးရပ်ခန့်တည်း။”

ဒီလင်္ကာပိုဒ်ကလေးကို နှုတ်တက်ရထားယင် ခန္ဓာ
ငါးပါးရဲ့ အမည်ကို စိကာစဉ်ကာ ပြောကြားတတ်
သွားပါတယ်။

နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး

“ဖောက်ပြန်တွေပြား၊ ဖြစ်တတ်ငြား၍၊ စကား
ပုံသေ၊ ရုပ်ခေါ်ပေ၏”။

အဘယ့်ကြောင့် ရုပ်ခေါ်သနည်းမေးခဲ့ယင် အအေး
နဲ့ တွေ့ယင်တစ်မျိုး၊ အပူနဲ့ တွေ့ယင် တစ်မျိုး၊ ဤကဲ့သို့

အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ထွေထွေ ပြား
ပြား ဖြစ်ပွားတတ်သောကြောင့် ရုပ်ခေါ်တယ်ဟု ဖြေဆို
ရမည်။ အဲဒီရုပ်က ဘယ်လောက်ရှိတုံးလို့ ဆိုယင်-

မဟာဘုတ် ၄-ပါး

“မြေဓာတ် ရေဓာတ်၊ မီးလေဓာတ်ဟု၊ လေးရပ်
ဘုတ်ကြီး၊ ပွားစီးအနက်။

ပထဝီ=မြေဓာတ်ရုပ်ကြီး တစ်ပါး၊ အာပေါ = ရေ
ဓာတ်ရုပ်ကြီး တစ်ပါး၊ တေဇော = မီးဓာတ်ရုပ်ကြီး
တစ်ပါး၊ ဝါယော = လေဓာတ်ရုပ်ကြီး တစ်ပါး လို့
မဟာဘုတ်ကြီး လေးပါး = ဘူတရုပ်ကြီး လေးပါး။
(ဓာတ်ကြီး လေးပါး လို့လဲ ခေါ်တယ်။)

လူ့ဘဝ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ကလလ ရေကြည်=အလွန်
သိမ်မွေ့သေးဖွဲသော ရုပ်ကလေးက အခြေခံ စတည်ပြီး
တစ်ရပ်တစ်သူ စသည်ဖြင့် ကြီးပွားတတ် ပွားစီးတတ်
သောကြောင့် ဒီရုပ်ကြီး လေးပါးကို ဘူတရုပ်=မဟာ
ဘုတ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

“ခက်မာ ဖွဲစေး၊ ပူအေး ထောက်ကန်၊ ဤ လေးတန်၊
မှတ်ရန် လက္ခဏ” ဟူသောအတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်ဝယ်
စမ်းသပ်ကြည့်လိုက်လို့ ရှိယင် ကြမ်းတယ်၊ သို့မဟုတ်
နုတယ် ဆိုတဲ့သဘောကို တွေ့ရတယ်။ ထိုသဘောဟာ
ပထဝီ=မြေဓာတ်ပဲ။ ပူတယ်၊ အေးတယ်လို့ ခွေ့ရတာ
ဟာ တေဇော=မီးဓာတ်ပဲ။ ထောက်ကန်မှု သဘောဟာ
ဝါယော = လေဓာတ်ပဲ။ စမ်းသပ်ကြည့်လိုက်လို့ ရှိယင်
ထောက်ကန်မှုအားနည်းယင်ပျော့ပျော့၊ ထောက်ကန်မှု
အားကြီးယင် မာမာ စမ်းသပ်တော့တယ်။ အဲဒီလို

၅၁၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

စမ်းသပ်တွေ့ထိလို့ ရစကောင်းတဲ့ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဒီ သဘာဝတွေ ကစဉ့်ကလျား တစ်ခုစီ တစ်မှုန်စီ လွင့်ပါးမသွားအောင် ဖွဲ့စည်း တွဲနှောင်ပေး တတ်တဲ့ စိတ်ဖြင့်သာ သိရတဲ့သဘောဟာ အာပေါ = ရေဓာတ်ပဲ။ ဒီလို သိရပါမယ်။

ပသာဒရုပ် ၅-ပါး

စက်-သော-ဃာ-နီ၊ ကာ ငါးလီမူ၊ အကြည်ရူပ၊ ပသာဒတည့်။

ခန္ဓာကိုယ် အထက်ပိုင်း (ခေါင်းပိုင်း)မှာ မျက်စိ အကြည်ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး = စက္ခုပသာဒ၊ နားအကြည် ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး = သောတပသာဒ၊ နှာခေါင်း အကြည် ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး = ဃာနပသာဒ၊ လျှာ အကြည် ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး = ဇိဉ္ဇာပသာဒ၊ (ဆံဖျားတို့၊ ယက်သည်း ခြေသည်းဖျားတို့၊ အရေခြောက်တို့၊ ဒါတွေကို လွှတ်၍) တစ်ကိုယ်လုံး အနှံ့တည်နေတဲ့ အကြမ်း - အနု၊ အပူ - အအေး၊ အပျော့ - အမာ။ ဒီအတွေ့သုံးမျိုးကို တွေ့ထိနိုင်ရန် အထောက်အပံ့ပစ္စည်း ဖြစ်တဲ့ ကာယပသာဒ = ကိုယ်အကြည် ရုပ်တစ်မျိုး။ ၎င်းရုပ် ၅-ပါးကို ပသာဒရုပ် ငါးပါးလို့ မေါ်တယ်။

ဂေါဓရရုပ် ၅-မျိုး

ရူပ-သဒ္ဓါ၊ ဂန္ဓ-ရသာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဟု၊ ငါးဖြာ အာရုံ။ အဆင်း အမျိုးမျိုးဆိုတဲ့ ရူပါရုံရုပ်၊ အသံအမျိုးမျိုး ဆိုတဲ့ သဒ္ဓါရုံရုပ်၊ အနံ့အမျိုးမျိုး ဆိုတဲ့ ဂန္ဓာရုံရုပ်၊ အချို - အချဉ် - အစပ် - အငန် - အဖန် - အခါးဆိုတဲ့ တတိယကကြိုင်

အရသာမျိုးစုံ = ရသာရုံရုပ်၊ အကြမ်း-အနု၊ အပူ-
အအေး၊ အပျော့-အမာဆိုတဲ့ အတွေ့မျိုးစုံ=ဖောဠဗ္ဗာ
ရုံရုပ်၊ ဤ ၅-မျိုးကို အာရုံ=ဂေါစရရုပ် ငါးပါးလို့
ခေါ်တယ်။

မှတ်ချက်။ ။ နိပ္ပန္နရုပ်၁၀-ပါးကို ရေတွက်လျှင် မဟာ
ဘုတ်သေးပါး၌ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်သော
ကြောင့် ဖောဠဗ္ဗာရုံကို ချန်၍ ရေတွက်
ရပါမည်။ ။

“နှစ်စုံဘာဝ၊ ဟဒယနှင့်၊ ဇီဝ+ဩဇာ၊ ဆယ့်ရှစ်မှာမူ”
ဘာဝရုပ် ၂-ပါး

ဘာဝရုပ် ၂-ပါး ဆိုတာ မိန်းမ၌ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊
ယောက်ျား၌ ပုတ္တဘာဝရုပ် အသီးသီး ရှိကြတယ်။ မိန်းမ၌
မိန်းမဟူ၍ အသိဉာဏ် + သဒ္ဓါနှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ကြောင်း၊
ယောက်ျား၌ ယောက်ျားဟူ၍ အသိဉာဏ် + သဒ္ဓါ နှစ်ပါး
တို့ဖြစ်ကြောင်း၊ (စိတ်ဖြင့်သာကြံ၍သိရတဲ့) သဘာဝသတ္တိ
တစ်မျိုးစီ အသီးအသီး ရှိကြတယ်။

ဥပမာပုံ။ ။ မိန်းမတစ်ယောက် (နှင့်) ယောက်ျား
တစ်ယောက်တို့ကို မိန်းမမှန်း၊ ယောက်ျားမှန်း မသိ
အောင် အသီးအသီး တစ်ကိုယ်လုံးကို အဝတ်ဖြင့် ခြုံရုံ
ရစ်ပတ်ထား၊ အဲဒီအထဲက လက်ကလေး တစ်ချောင်းစီ
အပေါ်မှာ ထုတ် ဖော် ထား၊ အဲဒီ ထုတ် ထား တဲ့
လက်ကလေး တစ်ချောင်းစီရဲ့ အသွင်သဏ္ဍာန် အဆင်း
အတွေ့တို့ကို ကိုင်ကြည့်ပြီး ဟောဒါက မိန်းမ၊ ဟောဒါ
က ယောက်ျားလို့ သိတယ်။

ဘဒ္ဒကြောင့်လဲဆိုပေသ့ အဲဒီ လက် ချောင်း ကလေး ထဲမှာ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုပ္ဖာဝရုပ် အသီးအသီးပါရှိတယ်။ မိန်းမရဲ့ လက်ချောင်းထဲမှာရှိတဲ့ ဣတ္ထိဘာဝ ရုပ်ကြောင့် ဤသူကား မိန်းမဟူ၍ အသိဖြစ်ရတယ်။ ယောက်ျားရဲ့ လက်ချောင်းထဲမှာရှိတဲ့ ပုပ္ဖာဝရုပ်ကြောင့် ဤသူကား ယောက်ျားဟူ၍ အသိဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီလို သိတဲ့အတွက် ထို သိမြင်သူတို့ရဲ့ နှုတ်က ဒါက မိန်းမ၊ ဒါက ယောက်ျား ဆိုတဲ့ အသံ=သဒ္ဓါတွေ ပေါ်လာရတယ်။ အဲဒီလို အသိ နဲ့ သဒ္ဓါ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း စိတ်ဖြင့်သာ စဉ်းစား၍ သိရ တဲ့ သဘာဝ တစ်မျိုးကို အသီးအသီး ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုပ္ဖာဝရုပ်လို့ ခေါ်တယ်။ (သဘာဝနက်နဲတယ်၊ ဆွေးနွေးကြပါလေ။)

ဇိဗိတရုပ်

ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ကံကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေ၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေ၊ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေလို့ ရုပ် (၄) မျိုးတို့ ရှိကြတယ်။ ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းကလဲ ကံအကြောင်း၊ စိတ်အကြောင်း၊ ဥတုအကြောင်း၊ အာဟာရအကြောင်းလို့ အကြောင်း (၄) မျိုးတို့ ရှိကြ တယ်။

စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်=စိတ္တဇရုပ်၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ် = ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်= အာဟာရဇရုပ်၊ ဤရုပ်သုံးမျိုးတို့မှာ အဓိအပနှင့်တူသော စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရအကြောင်းတရားတို့သည် ပစ္စုပ္ပန် အားဖြင့် ထင်ရှားရှိနေကြတဲ့အတွက် မိဘနှစ်ပါး

အသက်ထင်ရှား ရှိနေသော သားသမီးများအဖို့ အမိ အဖကပင် သားသမီးတို့ရဲ့ နေထိုင်စားသောက် အသက် ရှင်ရေးကို အစောင့်အရှောက်ပေးသကဲ့သို့ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ အကြောင်းသုံးပါးက ပစ္စုပ္ပန်အား ထင်ရှား ရှိနေသောကြောင့် မိမိတို့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ်တို့ကို အသီးအသီး အစောင့်အရှောက် ပေးနေကြတယ်။

ကမ္မဇရုပ်၏ သဘော

ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ = ကမ္မဇရုပ်များ ကျတော့ အကြောင်းဖြစ်သော ကံက အနီးကပ်ဆုံးဆိုယင် လွန်ခဲ့ တဲ့ဘဝက ချုပ်ပြီးခဲ့ပြီ၊ အဝေးဖြစ်သော ကံအကြောင်း အဖို့ တတိယ ဘဝကစပြီး အထက်အထက် ကမ္မာပေါင်း များစွာက ချုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်ကလာပ်များအဖို့ စက္ခုဒသက ကလာပ်ပဲ ဆိုပါစို့။ ထိုကလာပ်မှာ အဝိနိဒဗ္ဗာဂရုပ်က ရှစ်ပါး၊ ဇီဝိတရုပ်၊ စက္ခုပသာဒရုပ်လို့ ရုပ် ၁၀-ပါး တစ်စုတည်းပေါင်းပြီး စက္ခုသံဝတ္တနက အကိတ်ကံအကြောင်းက ဖန်တီးပေး လိုက်တဲ့အတွက် စုပေါင်း ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဖြစ်လာကြတဲ့ အခါ သူတို့အချင်းချင်း တိုင်ပင်ကြတယ်။ ဆိုပါစို့။

“စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ်တို့မှာ အကြောင်း ဖြစ်တဲ့ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့က ပစ္စုပ္ပန်အား ထင်ရှားရှိနေကြလို့ အမိ အဖနဲ့တူတဲ့ အကြောင်းများ ထင်ရှားရှိနေကြသလို ကျွန်ုပ်တို့ ကမ္မဇရုပ်တွေမှာတော့ အမိ အဖနဲ့တူတဲ့ ကံအကြောင်းက ချုပ်ခဲ့ပြီမို့ မိဘနှင့် ကင်းသော သားသမီးများနှင့် တူနေပါတယ်။ ဒီတော့

မိဘမဲ့သော သားသမီး ၁၀-ယောက် အနက်က တစ်ယောက်ယောက်ကို အစောင့်အရှောက် အအုပ်အထိန်း ရွေးချယ်သလို ကျွန်ုပ်တို့ စက္ခုသံဝတ္တနက ကံကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ် ၁၀-ပါးကို တစ်မိသားစု ၁၀-ဦး” လို့ မှတ်ထားပြီး-

“ကိုင်း.... ကျုပ်တို့မှာ မိဘနှင့်တူတဲ့ ကံကလဲ အတိတ်ဖြစ်၍ မိဘနှစ်ပါး ကွယ်လွန်ပြီးသော သားသမီးများနဲ့ တူနေပြီ။ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ်တို့မှာတော့ မိဘနဲ့တူတဲ့ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့က ပစ္စုပ္ပန်အား ထင်ရှားရှိပြီးတော့ စောင့်ရှောက်သူ ရှိနေလို့ သူတို့မှာ ကိစ္စမရှိပေမယ့် ကျုပ်တို့မှာ စောင့်ရှောက်ဖို့ ဒီ ၁၀-ဦးထဲက ရွေးကြဖို့.... လို့ ဆိုပြီး-

(က) “ပထဝီ....! ခင်ဗျားက စောင့်ရှောက်ခြင်း ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပါ” လို့ ပြောတဲ့အခါ ပထဝီက “အင်း....၊ ကျုပ်မှာ ဒီပြင် ကိစ္စတစ်ခုရှိတယ်” လို့ “ဘာကိစ္စတုံး” လို့ မေးတဲ့အခါ “ပတိဋ္ဌာနရသ= ခင်ဗျားတို့အားလုံးဟာ ကျုပ်အပေါ်မှာချည်းပဲ တည်နေကြရမှာ၊ ကျုပ်က အိမ်ကြီးလို ခင်ဗျားတို့ရဲ့ အတည်အမှီခံရမယ့် အလုပ်ကိစ္စကြီး ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါကြောင့် ခင်ဗျားတို့ကို ကျုပ်မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး” လို့ ပထဝီဓာတ်ကမပြောသော်လဲ ပြောတယ်ဆိုပါစို့....။

(ခ) “ကဲ ဒါဖြင့် ကိုအာပေါက မိဘအရာတည်ပြီး စောင့်ရှောက်ပါ” လို့ ဆိုတဲ့အခါ အာပေါဓာတ်က “ကျွန်ုပ်လဲ မအားဘူး” ဆိုလို့ “ဘာပြုလို့တုံး” လို့ မေးတဲ့အခါ “အား.... ခင်ဗျားတို့ သဘာဝ ၉-မျိုးကစဉ်ကလျား လွင့်ပါးမသွားအောင် တစ်ခုတစ်ခြားစီ

ဖြစ်မသွားအောင် ဖွဲ့စည်းတွဲကပ်ပေးဖို့ကိစ္စကြီး ကျုပ်မှာ ရှိနေတယ်”လို့ အာပေါဓာတ်က ပြောတယ် ဆိုပါစို့။

(ဂ) “ဒါဖြင့် ကိုတေဇောကကော”လို့ ဆိုတော့ တေဇောဓာတ်ကလဲ “ကျုပ်လဲ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး” ဆိုလို့ “ဘာပြုလို့တုံး” လို့ မေးတဲ့ အခါ “ခင်ဗျားတို့ ရုပ် ၉-ပါးနဲ့ တကွ ကျွန်ုပ်ပါ ပုပ်သိုးမသွားအောင် ပြုလုပ်ပေးရမယ့်ကိစ္စကြီး ကျုပ်ဆောင်ရွက်စရာ ရှိတယ်”လို့ တေဇောဓာတ်က ပြောတယ်ဆိုပါစို့။

(ဃ) ဝါယောဓာတ်ကလဲ “ခင်ဗျားတို့ လှုပ်လှုပ် ရှားရှားဖြစ်အောင် သူတပါးက စမ်းသပ်ကြည့်လိုက် ယင် ပျော့တယ်၊ မာတယ်လို့ မှတ် ယူရ အောင် ထောက်ကန် ပေးရမည့်ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်စရာရှိလို့ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”လို့ ပြောတယ် ဆိုပါစို့။

(င) “ဒါဖြင့် ရုပ်သေးထဲက ဝဏ္ဏခေါ်တဲ့ ရူပါရုံ....၊ ခင်ဗျားက စောင့်ရှောက်ပါ” ဆိုတော့ ရူပါရုံက “ကျုပ်က စက္ခုပသာဒအား သွားပြီးတော့ မြင်အောင် ကျေးဇူးပြုပေးရမယ့် ဘာဝန်ရှိနေတယ်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”

(စ) ဝန္တရုပ်ကလဲ “ကျုပ်ကလဲ သာနပသာဒအား သွားပြီး သူနဲ့ တွဲပြီး နမ်းရှူမှု = သာနဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်လာအောင် ကျေးဇူး ပြုပေးရမယ့် တာဝန်ကိစ္စ ရှိနေတယ်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”

(ဆ) ရသရုပ်ကလဲ “ကျုပ်မှာလဲ ဇိဉ္ဇာပသာဒနဲ့ တွဲပြီး စားမှု = ဇိဉ္ဇာဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်လာအောင် ကျေးဇူး ပြုပေးရမယ့် တာဝန်ကိစ္စ ရှိနေတယ်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”

တတိယအကြိမ်

(ဇ) ဩဇာရုပ်ကလဲ “ကျွန်ုပ်ကမှ သာ ပြီး တော့ တာဝန် ရှိသေးတယ်”။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် “ကျွန်ုပ်က မိမိရဲ့ ဦးခဏသို့ ရောက်ယင် အာဟာရဇရုပ်လို့ ခေါ်တဲ့ ရုပ်သစ်တစ်ခု ဖြစ်စေရမယ့် ထူထောင်ပေးရမယ့် ကိစ္စကြီး ရှိနေပါတယ်။ မစောင့်ရှောက်နိုင်ပါဘူး။”

(ဈ) “ဒါဖြင့် စက္ခုပသာဒ...၊ ဒီကလောင်ထဲမှာ သင်ဟာ ခေါင်းဆောင်ပဲ။ ဒီတော့ စက္ခုပသာဒက စောင့်ရှောက်ပါလား” ဆိုတော့ စက္ခုပသာဒက “ကျုပ်က စက္ခုပညာဏ်နှင့်တကွ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ပါးထို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ကျွန်ုပ် စက္ခုပသာဒတည်းဟူသော နန်းပေါ်မှာ တည်ရ ဖို့ရမှာ ဖြစ်တယ်။ စက္ခုပညာဏ်နာမ် ကလောင်တစ်ခုလုံးရဲ့ အမှီ ခံရမယ့် ကိစ္စကြီးရှိနေလို့ ခင်ဗျားတို့ကို မစောင့်ရှောက် နိုင်ဘူး” လို့ ပြောတယ်ဆိုပါစို့။

ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဝိဘ = ဇီဝိတ

(ည) “ဒါဖြင့် ဘယ်သူ စောင့်ရှောက် မည်လဲ” ဆိုတော့ ဇီဝိတရဲ့ အလှည့်ကျ လာ တယ်။ ဇီဝိတက “ကျွန်ုပ်မှာ အခြားအလုပ်မရှိဘူး။ အသင်တို့ ရုပ် ၉-ခု နဲ့ တကွ ကျွန်ုပ်ပါ အခြားရပ်များနည်းတူ စိတ္တက္ခဏ (၁၇)ချက်၊ ခဏငယ် (၅၁) ချက် အသက်ပြည့် တည်နေ နိုင်အောင် စောင့်ရှောက်ရေး အတွက် ကျွန်ုပ် တာဝန် သာ ထား။ ကျွန်ုပ်စောင့်ရှောက်မယ်။ ပထဝီကလဲ ပထဝီ ကိစ္စကို လုပ်ဆောင်ပါ။ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဝန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ စက္ခုပသာဒ တို့ကလဲ မိမိကိစ္စကို မိမိ ပြုလုပ်ကြပါ။ စောင့်ရှောက်ခြင်း ကိစ္စကို ကျွန်ုပ်ပဲ

တတိယအကြိမ်

ပြီးစေမယ်” ဟု ပြောဆိုသည့် အလား ကလောင်တူ ကမ္မဇရုပ်များ အခြားရုပ်တို့နည်းတူ စိတ္တက္ခဏ (၁၇) ချက်၊ ခဏဇယ် (၅၁) ချက် အသက်ရှည်တွေ တည်နေ ရေးအတွက် မိဘအရာ၌ တည်၍ ဘေဠိဂြောက်ပေး သော ရုပ်သဘာဝဟာဖြင့် “ဇီဝိတရုပ်” ဝဲလို နားလည် ရပါမည်။

သြဇာရုပ်

သြဇာဆိုတာက အာဟာရဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သဘောကို ခေါ်တယ်။ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်တဲ့ အစာအာဟာရ ထဲ၌ အဆီသြဇာလို ခေါ်တဲ့ သတ္တိရှိသလို အဇ္ဈတ္တဖြစ်တဲ့ ဤ ခန္ဓာကိုယ်၌လဲ အဆီသြဇာရုပ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဆွမ်း ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်ဆိုတဲ့ ကဗဠိကာရ အာဟာရကို စားမျှ လိုက်သောအခါ ထိုအာဟာရ၌ပါသော သြဇရုပ်မှ အထောက်အပံ့ရ၍ ကိုယ်တွင်းအဇ္ဈတ္တ ရုပ်ကလောင်တို့၌ ပါရှိသော သြဇာဓာတ်က အာဟာရဇ ရုပ်ကလောင်ကို ဖြစ်စေတယ်။ ထို့ကြောင့် “ဗဟိဒ္ဓသြဇာ အထောက်အပံ့ ရရှိလျှင် အာဟာရဇရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အဇ္ဈတ္တ ရုပ်ကလောင်တိုင်းမှာ ပါရှိတဲ့ အဆီဓာတ် သတ္တိကို သြဇာရုပ်ခေါ်၏” ဟု ပိုင်နိုင်စွာ မှတ်ရာ၏။

နိဗ္ဗန္တရုပ် ၁၈-ပါး

....ဇီဝ, သြဇာ၊ ဆယ့်ရှစ်မှာမူ၊ လေးဖြာ ဟေတု၊
ကြောင်းစတုကြောင့်၊ ဖြစ်မှုပါလော၊ သဘော
သီးသီး၊ ကိုယ်စီပြီး၍၊ ရုပ်ကြီးရူပ၊ နိဗ္ဗန္တတည်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော ဘူတရုပ် ၄-ပါး၊ ပဿာဒရုပ် ၅-ပါး၊
(ဖောဋ္ဌဗ္ဗကို ချန်၍ ကျန်သော) ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး၊

တကိယအကြောင်း

ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊
ဩဇာရုပ် ၁-ပါး=၍ (၁၀) ပါးသော ရုပ်တို့သည်
ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ကံစသော အကြောင်း ၄-ပါးတို့ကြောင့်
ကိုယ်စီကိုယ်စ သဘော အသီးသီးဖြင့် ပေါ်လော
ထင်ရှားစွာ ဖြစ်တတ်ကြသောကြောင့် နိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါး
တို့ မည်ကြကုန်၏။

နိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါး ပြီး၏။

အနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါး

ထိုမှတပါး၊ ကလာပ်ခြားမျှ၊ အာကာသတည့်။
ကာယ ဝစီ၊ နှစ်လီကိုယ် နှုတ်၊ လှုပ်မှု ရှားမှု၊ နှစ်ခု
ဝိညတ်။ ဂူပဿလဟု၊ မုဒု ကမ္မည၊ ဝိကာရခေင်၊
ရုပ်သုံးဖော်ကား၊ ပေါ့ပါး နူးညံ့၊ ကျန်းခံ့မှုရာ။
တဖြာ ထိုမှ၊ ဥပစယ အပ္ပားတိုး၊ အရိုးမြည့်မှီ၊
တည်စဉ်သန္တတိ ရင့်ဘိဇရာ၊ ပျက်မှာ အနိစ္စ၊ ဤလေးဝ
မျှ၊ လက္ခဏရုပ်၊ ခေင်သမုတ်၏။ ရုပ်ပေါင်းဆယ်တန်၊
အနိပ္ပန်တည့်။ နိပ္ပန်ဆယ် ရှစ်၊ ပေါင်းတုံလစ်က၊
ရှစ်ခုစွန်းကယ်၊ ရှစ် နှစ် ဆယ် သည်.... အကျယ်
ဂူပက္ခန္ဓာတည်း....။

အာကာသဓာတ်

ရုပ်ကလာပ်များ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မရောယှက်အောင်
ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍ ပေးမှုသဘော၊ ရုပ်ကလာပ် တစ်ခု
တစ်ခုတို့၏ အကြားအကြား သဘောသည် အာကာသ
ဓာတ် အာကာသရုပ် မည်၏။ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ဟုလည်း
ခေါ်၏။

တကိယအကြိမ်

ဝိညတ် ရုပ် ၂-ပါး

ကိုယ်လှုပ်သောအခါ၊ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုသောအခါ ထို၌ လှုပ်ရှားသော ကိုယ်၏ အတွင်း၌ ထိုရုပ်ရှင်၏ အလိုကို သိစေနိုင်သော သတ္တိတစ်ခု ပါရှိသည်။ ဥပမာ- လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်ကို လက်ယပ်၍ ခေါ်သောအခါ ထိုလက်ယပ်ခေါ်သော သူ၏ လှုပ်ရှားသော လက်အတွင်း၌ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသည့် လှုပ်ရှားသည့် စိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့ ဖြစ်ပွားကြရာ ထိုရုပ်ကလာပ်တို့၏ အတွင်း၌ ဝါယောဓာတ်၏ အဖော်သဖွဲ့ ဖြစ်သော လက်လှုပ်သူ၏အလိုကို သိစေနိုင်သော သတ္တိထူးတစ်ခု ပါရှိတယ်။ ထိုအမှုအရာ သတ္တိ ထူးကြောင့်ပင် ဝိညတ်ရှင်၏ “မိမိထံ လာစေလိုသောအလို” ကို သိရလေသည်။ ထိုသို့ ဝိညတ်ရှင်၏ အလိုကို သိစေနိုင်သော သတ္တိထူးကို ကာယဝိညတ်=ဝိညတ်ရှင်၏ အလိုကို သိစေတတ်သော အမှုအရာရုပ်ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ထိုဝိညတ်ရှင်ကား မျက်စိဖြင့် မမြင်ရ၊ စိတ်ဖြင့်သာ စဉ်းစား၍ သိရမည့် သတ္တိထူးဖြစ်သည်။

နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုသော အခါ ထိုသူ၏ သန္တာန်၌ ပြောလိုသောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော-

(၁) ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝစီဝိညတ် ဟူ၍= “သဒ္ဓဝစီ-ဝိညတ္တိဒသကကလာပ်”။

(၂) ထို ရုပ် ၁၀-ပါး ၌ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ၊ ရုပ် ၃-ပါး ထည့်၍ “သဒ္ဓဝစီဝိညတ္တိ-လဟုတာဒိ တေရသကကလာပ်” ထို ဖြစ်ကြရာ ထို

ကလောင်များအတွင်း၌ ပါရှိသော အသံရှင်၏ အလိုကို သိစေတတ်သော အမူအရာသတ္တိရုပ် တစ်မျိုးပါရှိသည်။ ယင်းသတ္တိ ရုပ်ကြောင့်ပင် နှုတ်သံရှင်၏ သွားစေလို၊ လာစေလို စသော အလိုဆန္ဒကို သိကြရသည်။ ယင်းသို့ "နှုတ်သံရှင်၏ အလိုဆန္ဒကို သိစေနိုင်သော အမူအရာ သတ္တိထူးကို ဝစီဝိညတ်ရုပ်ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ထိုဝစီဝိညတ် ရုပ်လည်း စိတ်ဖြင့်သာသိရသည့် သတ္တိထူးဖြစ်သည်။

ဝိကာရ ရုပ် ၃-ပါး

(၁) ရူပဿလဟုတာ = နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ပေ?သွား သွက်လက်မှုဂုဏ်ကို ရူပဿလဟုတာဟု ခေါ်၏။

(၂) ရူပဿမုဒုတာ = နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ နူးညံ့ပြေပြစ်မှု ဂုဏ်ကို ရူပဿမုဒုတာဟု ခေါ်၏။

(၃) ရူပဿကမ္မညတာ = နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ထိုထိုအမှု၌ ခံ့ကျန်းမှု ဂုဏ်ကို ရူပဿကမ္မညတာ ဟု ခေါ်၏။ ဤ

(၃) မျိုးတို့သည် တရားကိုယ် သီးခြားမရကောင်း၊ နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ထူးခြားမှု ဂုဏ်သတ္တိမျှဖြစ်၍ စိတ်ဖြင့်သာ သိရသည့် သဘောတို့ ဖြစ်ကြသည်။

လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ် နာမ်တရားတိုင်း၌ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း = ဇာတိ၊ တည်ခြင်း = ဋီခဏ၊ ဇရာ + ပျက်ခြင်း = မရဏ ဟူ၍ ခဏပိုင်း သုံးပိုင်းစီရှိကြရာ ရုပ်ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ဥပါဒ်ခဏ ဇာတိကို ဥပစယ၊ သန္တတိ ဟု နှစ်မျိုးခွဲရ သည်။ ထိုတွင်-

(က) တစ်ဘဝ တစ်ဘဝ၌ ရသင့် ရ ထိုက် သော ရုပ်ကလောင်တို့ မပြည့်စုံသေးမီ အချိန်အတွင်း ဖြစ်ပေါ်

သော ရုပ်ကလာပ်တို့၏ ဥပါဒါဏကို ဥပစယ (အစွဲတိုး) ဟု ခေါ်၏။

(ခ) တစ်ဘဝ တစ်ဘဝ၌ ရသင့် ရထိုက် သော ရုပ်ကလာပ်တို့ ပြည့်စုံပြီ ဆိုတဲ့ အချိန်ကစ၍ နောက် နောင် ရုပ်ကလာပ်တို့ရဲ့ ဥပါဒါဏကို သန္တတိ (အရိုး ပြည့်မှီ တည်စဉ်သန္တတိ) ဟု ခေါ်၏။

ဥပမာ- ယခု တရားဟော၊ တရား နာ နေ ကြ တဲ့ ဂဗ္ဘသေယျက = အမိဝမ်းခေါင်း ကိန်းအောင်းကြရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအဖို့ ဒီဘဝ ပဋိသန္ဓေခဏမှာ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထု ဆိုတဲ့ ဒဿကကလာပ် သုံးမျိုးက စဖြစ်တယ်။ ပထမ ခုနစ်ရက်မှာ ဒီဘဝ၌ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ ရုပ်ကလာပ်တွေ မစုံသေးဘူး၊ ဒုတိယ ခုနစ်ရက်မှာလဲ မစုံသေးဘူး၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌမ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ၊ ဒသမ၊ ခုနစ်ရက်ထိအောင် မစုံသေးပါဘူး၊ ကောဒသမ ခုနစ်ရက်မြောက်လို့ ဆိုတဲ့ (ကလလ ရေကြည် တည်ပြီးတဲ့နောက်) ၂-လခွဲနှင့် ၂-ရက်မြောက် ရောက်တော့မှ ဒီဘဝ၌ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ ရုပ်ကလာပ်များ စုံတယ်။ ၂-လခွဲနှင့် ၂-ရက်မြောက် ရောက်တော့မှ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ ဆိုတဲ့ ပဿာဒရုပ်တွေ ဘွားကနဲ ဖြစ်လို့ အဲဒီအချိန်က စပြီး ရုပ်ကလာပ်တွေ စုံလင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ရှေ့ပိုင်း ရုပ်ကလာပ်တွေ မစုံသေးတဲ့ ၂-လခွဲနှင့် ၇-ရက်ကယ်၊ စုံပြီးတဲ့နောက် အနှစ် ၁၀၀-ထိအောင် မျှော်ကြည့်ထားပါ။

ကလလ ရေကြည် တည်နေသည်မှစ၍ ၂-လခွဲနှင့် ၇-ရက်တိုင်အောင် ဤအတွင်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့ရဲ့ ဥပါဒါဏတိုင်း ဥပါဒါဏတိုင်းကို

၅၂၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

“ဥပစယ” လို့ ခေါ်တယ်။ ၂-လခွဲနှင့် ၇-ရက်မြောက် ရက်ကလာပ်တွေ စုံပြီးတဲ့နောက် အသက် ၁၀၀-တိုင် အောင် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ရက်ကလာပ်တို့ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏတိုင်း ဥပါဒ်ခဏတိုင်းကို “သန္တတိ” လို့ ခေါ်တယ်။

ဇရတာ ကလလ ရေကြည် တည်ချိန်ကစ၍ အနှစ် ၁၀၀-တိုင် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ရက်ကလာပ်တို့၏ ဦးခဏတို့ကို ဇရတာ လို့ ခေါ်တယ်။

အနိစ္စတာ။ ရက်ကလာပ်တိုင်း တို့ရဲ့ ဘင် ခဏကို အနိစ္စတာလို့ ခေါ်တယ်။ ဤ ဥပစယ၊ သန္တတိ၊ ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ လေးပါးတို့ကို လက္ခဏာရုပ် လေးပါးဟူ၍ ခေါ်တယ်။

ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိညုတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးတို့ကို အနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါးဟု ခေါ်၏။ ရှေ့ နိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါးတို့နှင့် ပေါင်းသော် ရူပက္ခန္ဓာအကျယ် ရုပ် ၂၀-ပါးဖြစ်၏။ ။

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ ပြီး၏။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ

ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့ ကျတော့ အင်မတန် ဉာဏ်ပညာ ဣန္ဒြေထက်သန်တဲ့ = တိက္ခိန္ဓိယ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်တော့ “ဝေဒနာ” ဆိုတဲ့ အသံကို ကြားလိုက်ရလျှင်ပင် ခံစားမှု ဆိုတဲ့ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာသဘောတို့ကို အကျယ် မြင်သွားကြတယ်။ သူတို့ မြင် သ လို မိမိတို့လဲ မြင်နိုင်

ဟတိယဏကြိပ်

အောင် လေ့လာရပါမယ်။ လယ်တီဆရာတော် သူကူး ကြီးက ဝေဒနာအတွက် ဘယ်လိုရေးခဲ့သလဲဆိုလင်-

“ခံစားစံစား၊ စကားနှစ်ထွေ၊ တရားနေမှာ၊ ဝေဒနာဓာတ်၊ ခန္ဓာမှတ်လော့။ သုံးရပ်ဝေခွဲ၊ ဆင်းရဲ+ ချမ်းသာ၊ ဥပေက္ခာမူ၊ လျစ်လျူခံစား၊ မထင်ရှား တည့်။ ငါးပါးအလို၊ တစ်ပုံဆိုသော်၊ ကိုယ်မိတ်နှစ် ဖြာ၊ ချမ်းသာ+ဆင်းရဲ၊ လျစ်လျူခွဲလော့။ တစ်နဲ့ ထို့ မြင်၊ အမြင်+အကြား၊ အနံ့အားနှင့်၊ စားလျက်+ တွေထိ၊ ကြံသိခြောက်ဖြာ။ ချမ်းသာ + ဆင်းရဲ၊ လျစ်လျူခွဲဖြား၊ ဆယ်ရှစ်ပါးတည့်။ သုံးပါးကာလ၊ ပွားကတုံသေး၊ ငါးဆယ် လေးရှင်း။ တရားသန္တာန်၊ နှစ်ပွားမြန်က၊ ဟစ်ရဲ့ရှစ်ပင်၊ အကျယ်မြင်လော့။”

လောကမှာ ခံစားတယ်၊ စံစားတယ်လို့ စကား နှစ်မျိုး ပြောဆို ယူရတဲ့ သက်သာမှု = သုခသဘော၊ မသက်သာမှု = ဒုက္ခသဘော၊ ဒီသဘော ၂-မျိုးကို အတို ချုပ်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ (ဤစကား တွင် ဥပေက္ခာကား သုခသဘော၌ သက်ဝင်သွားသည်။) မသက်သာမှု = ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်နေသည်ကို “ဒုက္ခ ဝေဒနာကို ခံစားနေရတယ်” လို့ ပြောဆိုကြရတယ်။ သက်သာမှု = သုခဝေဒနာဖြစ်နေသည်ကို “ချမ်းသာသုခ ခံစားနေရတယ်” လို့ ပြောဆိုကြရတယ်။ (ယေဘုယျ စကားဖြစ်တယ်။) ခံစားဆိုလျှင် ဝေဒနာအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု မှတ်ယူရပါမည်။ ယခု ပြောခဲ့တာက ဝေဒနာကို နှစ်စုထား၍ ပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်။

၂၃၁   လိမ္မဲကလေး ဟောစဉ်တရား (တတိယဘဲ)

ဝေဒနာကန္တာကို သုံးစုထား၍ မှတ်သား လိုပါလျှင်....

(၁) မသက်မသာ ဆင်းရဲစွာ ခံစားမှု=ဒုက္ခဝေဒနာ၊

(၂) သက်သက်သာသာ ချမ်းသာစွာ ခံစားမှု= သုခဝေဒနာ၊

(၃) မသက်သာသည်လည်း မဟုတ်၊ သက်သာသည်လည်း မဟုတ်ဘဲ အလယ်အသတ် လျစ်လျူခံစားမှု= ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ။ ဤသို့ ဝေဒနာသည် သုံးမျိုး အပြားရှိပါတယ်။

(ဝေဒနာ ၅-ပါး) = ဝေဒနာကို ငါး စုထား၍ မှတ်သားလိုပါလျှင်....

(၁) ကိုယ်၌ မှီ၍ဖြစ်သော သက် သက် သာ သာ ခံစားမှု=ကာယိက သုခဝေဒနာ၊

(၂) စိတ်၌ မှီ၍ဖြစ်သော သက် သက် သာ သာ ခံစားမှု=စေတသိက သုခဝေဒနာ၊ (၎င်းကို သောမနဿ ဝေဒနာဟု ခေါ်၏။)

(၃) ကိုယ်၌ မှီသော မသက်မသာ ဆင်းရဲစွာ ခံစားမှု=ကာယိကဒုက္ခ ဝေဒနာ၊

(၄) စိတ်၌ မှီ၍ဖြစ်သော မသက်သာ ဆင်းရဲစွာ ခံစားမှု=စေတသိကဒုက္ခ ဝေဒနာ၊ (၎င်းကို ဒေါမနဿ ဝေဒနာဟု ခေါ်၏။)

(၅) “ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကား ကာယိက၊ စေတသိက ၂-မျိုးမပြား စေတသိက=စိတ်၌သာမှီပြီး ဖြစ်တတ်တယ်။” ထို့ကြောင့် မထင်မရှား အလယ် အလတ် ခံစားမှု=ဥပေက္ခာ၊ ဤသို့ ဝေဒနာသည် ငါးမျိုးရှိတယ်။

(ဝေဒနာ ၆-ပါး) = ဝေဒနာကို ခြောက်စုထား၍ မှတ်သားလိုပါလျှင်....

- (၁) အမြင်နှင့် စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊
- (၂) အကြားနှင့် စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊
- (၃) နမ်းရှူမှုနှင့် စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊
- (၄) စားမှု လျက်မှုနှင့် စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊
- (၅) ထိမှုနှင့် စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊
- (၆) သိမှုနှင့် စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊ ဤသို့ ဝေဒနာ သည် ခြောက်မျိုးရှိတယ်။

(ဝေဒနာ ၁၀-ပါး) = ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝေဒနာ ခြောက်မျိုးကို တစ်မျိုး တစ်မျိုးလျှင်—

၁။ သက်သက်သာသာ ခံစားမှု = သုခဝေဒနာ၊

၂။ မသက်မသာ ခံစားမှု = ဒုက္ခဝေဒနာ၊

၃။ မထင်မရှား ခံစားမှု = ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ.... ဤ သုံးမျိုးဖြင့် မြှောက်ပွားလျှင် ဝေဒနာသည် တစ်ဆယ့် ရှစ်မျိုး ဖြစ်တယ်။

(ဝေဒနာ ၅၄-ပါး) = ထိုဝေဒနာ ၁၀-ပါးကို တည်၍—

(က) အတိတ်အခါ ခံစားခဲ့ဖူးသည်ကား ၁၀-ပါး၊

(ခ) ပစ္စုပ္ပန်အခါ ခံစားနေဆဲကား ၁၀-ပါး၊

(ဂ) အနာဂတ်၌ ခံစားလတ္တံ့က ၁၀-ပါး.... ဤသို့ ကာလသုံးပါးဖြင့် မြှောက်ပွားလျှင် ဝေဒနာ သည် ငါးဆယ့်လေးမျိုး ဖြစ်တယ်။

(ဝေဒနာအကျယ် ၁၀၀-ပါး) = ထိုဝေဒနာ ၅၄-ပါးတို့ကို တည်၍—

(၁) မိမိ ခံစားမှု ၅၄-ပါး၊

(၂) သူတပါး ခံစားမှု ၅၄-ပါး..... ဤသို့ သန္တာန် နှစ်ပါးနှင့် မြောက်ပွားလျှင် ဝေဒနာဟာ အကျယ်ဆုံး တစ်ရပ်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီထက်တော့ ကျယ်စရာ မရှိဘူးတဲ့။

ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ဝေဒနာ ၂-ပါးမှသည် ၁၀၀-ပါးတိုင် လေ့လာမှတ်သား ထားရှိပါက "ဝေဒနာ" လို့ အသံကို ကြားထိုက်ရယင် ဝေဒနာ ၁၀၀-ပါးကို ဉာဏ်နဲ့ မြင်သွားနိုင်တယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်တို့ တရားနာတဲ့အခါ ဝေဒနာဆိုတဲ့ အသံကို ကြားရလျှင်ပင် ခံစားမှု ၁၀၀-ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်သွား ကြတယ်။ မြင်ကြလို့ ထဲပဲ သူတို့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်တော်မူကြတယ်။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ပြီး၏။

(၃) သညာက္ခန္ဓာ လင်္ကာ

....ထို့ပြင် သညာ၊ ခန္ဓာမှာကား၊ လိမ္မာတိသိ၊ ခေါ်ကြဘိရှင်။ လူ၏ အောင်မှာ၊ လူတကာနံ၊ လိမ္မာ မြို့၊ မှတ်စွဲဖြာဖြာ၊ ဤသညာပင်။ နတ်မှာ နတ် လျှောက်၊ လိမ္မာမြောက်၏။ အောက်အပီယံသား၊ ကျွဲ+နွား+မြင်း+ဆင်၊ မြင်မြင်သမျှ၊ အနန္တလည်း၊ အာဝအာဝ၊ သိတတ်ကြ၏။ လောကအလုံး၊ မျှော် မဆုံးအောင်၊ အသုံးတွင်စွာ၊ အလိမ္မာဟု၊ အချာ အချုပ်၊ ခေါ်သပုတ်၏။ မုဆိုးတံငါ၊ သူ့အစဉ်၊

တတိယအကြိမ်

လိမ္မာကျွမ်းကျင်၊ သညာပင်တည့်၊ သို့စဉ်နည်းဖြူ၊
 သိကုန်ကြလော့။ ဂူပသညာ၊ စသည်ဖြာသား၊ သညာ
 အပြား၊ အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ခြောက်ပါးလာရှိ၊
 ပွားပြန်ဘိမူ၊ မြေသိ + ဧရသိ၊ နေ + လ သိက၊
 စရှိသွယ်သွယ်၊ မဆုံးဖွယ်သည်....၊ အကျယ်သညာ-
 ကွနွာတည်း။ ။

လူ့လောကမှာ လိမ္မာတယ်၊ တတ်တယ်၊ သိတယ်လို့
 ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို သုံးနှုန်းနေတဲ့ သဘာဝဟာ ဖြင့်
 သညာကွနွာပဲ။

လူ့လောကမှာ လူတကာနည်းတူ ရောင်းတတ်တယ်၊
 ဝယ်တတ်တယ်၊ ပြောတတ်တယ်၊ ဆိုတတ်တယ်၊ သိပ်
 လိမ္မာတာပဲလို့ အဲဒီလို ပြောဆိုရတဲ့ သဘောတွေ၊
 (အချုပ်အားဖြင့်) လောကီရေးရာ လိမ္မာပါးနပ်မှု
 သဘောတွေ၊ ဒါတွေဟာ သညာတွေပဲ၊ သညာပါး
 တွေပဲ၊ ပညာပါးမဟုတ်ဘူး။ နတ်ပြည်လောကမှာ
 နတ်တို့၏ အမှုကိစ္စ၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်မှုတွေဟာ
 နတ်တို့ရဲ့ သညာပဲ။

အောက်အပါယ်ဘုံသား ကျွဲ + နွား + မြင်း + ဆင်
 မြင်သမျှကိရစ္ဆာန်တွေလဲ သူ့သဘာဝအထိုက်အလျောက်
 သိတတ်ကြတယ်၊ ထိုအသိမျိုးသည် သညာသိသာ ဖြစ်
 တယ်၊ ပညာသိမဟုတ်ဘူး။

လောကကြီးတစ်ခုလုံးမှာ လောကီရေးရာ လိမ္မာပါ
 ပေတယ်၊ ပါးနပ်ပါပေတယ်လို့ မျှော်မဆုံးနိုင်အောင်
 သုံးစွဲပြောဆိုယူရတဲ့ သဘာဝဟာဖြင့် သညာပါပဲ။ မဆိုး
 များ၊ တံငါများ သူတို့နဲ့ဆိုင်ရာနယ်ပယ်မှာ လိမ္မာမှု၊

၅၃၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကျွမ်းကျင်မှု ရှိကြတယ်။ လူသာမန်တစ်ယောက် တောထဲ
ဝင်သွားလို့ ဘာမှန်းမှ မသိဘူး။ မုဆိုးတစ်ယောက်
တောထဲရောက်ယင် “ဒီတောထဲမှာ ကျားရှိတယ်၊ ဆင်
ရှိတယ်၊ ကျားသစ်ရှိတယ်ဆိုတာကို သူ ကောင်းကောင်း
သိတယ်။ သာမန်လူတစ်ယောက် တောထဲဝင်သွားယင်
တောနဲ့ ဝဲထင်တယ်။ မုဆိုးကျတော့ “ဒါ ဆင်နဲ့၊ ဒါ
ကျားနဲ့၊ ဒါ ကျားသစ်နဲ့” အကုန်ခွဲပြီးသိတယ်။

တံငါကလဲ ထို့အတူပဲ၊ ရေပွက်တာကို မြင်လျှင်ပင်
“ဒီ ငါးဟာ ဘယ်လောက်ကြီးတယ်၊ ဘယ်ငါးမျိုးပဲ”
လို့ သူတို့ပြောတတ်တယ်။ အရပ်သား လူသာမန်က
တော့ ရေပွက်တာကို မြင်ယင် ရေပွက်ကာပဲသိတယ်၊
ပုဇွန်ပွက်တာ၊ ငါးပွက်တာ လို့ ခွဲ မြား မ သိ ဘူး။
ဥပလက္ခဏနည်း မှတ်နိုင်ရုံ ဤမျှလောက်ပြီယင် အကျယ်
ဖြန့်ပြီး သိကြပါကုန်။

လိမ္မာပါးနပ်မှု = သညာအဝဝကို ခြုံပြီး စဉ်းစား
ကြည့်ယင်-

(၁) အဆင်း အမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်
လိမ္မာမှု = ရူပသညာ၊

(၂) အသံ အမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု =
သဒ္ဒသညာ၊

(၃) အနံ့ အမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု =
ဂန္ဓသညာ၊

(၄) အရသာ အမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်
လိမ္မာမှု = ရသသညာ၊

(၅) အတွေ့အမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်
လိမ္မာမှု = ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ၊

(၆) ရုပ် နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ် လိမ္မာမှု=ဓမ္မသညာ လို့ သညာအပြား အကျဉ်းအားဖြင့် ခြောက်ပါးရှိတယ်။

ထို့ထက် အကျယ်ပွားကြည့်မယ်ဆိုရင် မြေကြီးကို မြေကြီးမှန်း သိတာ၊ ရေကို ရေမှန်းသိတာ၊ နေကို နေမှန်း သိတာ၊ ယကို ယမှန်းသိတာ၊ နက္ခတ်ကို နက္ခတ်မှန်းသိတာ၊ ကြယ်တာရာကို ကြယ်တာရာမှန်း သိတာ အစရှိတဲ့ ဒီအသိတွေဟာ သညာကုန္ဒာချည်း ပါဘဲ။

ပဉ္စပဂ္ဂိ မထေရ် ငါးဦးတို့ကျတော့ “သညာ” လို့ ဆိုလိုက်ရင် ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ပါးနပ်မှု သဘောတွေကို အကျယ်တဝင့် ဖြန့်ပြီး ဉာဏ်ထဲမှာ သိမ်းကျုံး မြင်သွား ကြတယ်။ အဲဒီလို မြင်နိုင်အောင်လို့ ယနေ့ တရားဟော တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒီသဘောတွေကို လေ့လာနေကြ ရတယ်။

(၃) သညာကုန္ဒာ ပြီး၏။

(၄) သင်္ခါရကုန္ဒာ လင်္ကာ

(ဤ သင်္ခါရကုန္ဒာ၌ အညသမာန်းရာသီ၊ အကု သလရာသီ၊ သောဘဏရာသီ = သုံး စုပြား သော ကြောင့် လင်္ကာကိုလည်း သုံးစုခွဲ၍ ရေးသား ဖော်ပြ ပါမည်။)

ကာယ ဝစီ၊ မနောဖြိတညံ၊ သုံးလိကမ္မ၊ သင်္ခါရ မှု၊ ဓမ္မထင်ရှား၊ ငါးဆယ်ပြား၏။ တွေငြား ဖဿ၊

တတိယအကြိမ်

ဆော်ထ စေတနာ၊ ကေဂ္ဂါပူ၊ တည်ကြည်ဟူ၏။
 သက်ပူဇီဝိ၊ မနသိကာ၊ နှလုံးထားတည့်၊ ဝါးပေါး
 ဓမ္မ၊ စိတ်တိုင်းရ၏။ တက္က ကြံခြင်း၊ ဇွဲရစ်ခြင်းမှ၊
 ဝိစာရမှတ်၊ ဆုံးဖြတ် စိစောကျ၊ ဝိရိယနှင့်၊ ဆန္ဒ ဝိတိ၊
 ထင်ရှားဘိ၏။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ငါးဆယ်ကို ခြုံပြီးကြည့်လိုက်ယင်
 ကာယကံမှ ပြုပြုသမျှတွေ၊ ဝစီကံမှ ပြောဆိုသမျှတွေ၊
 မနောကံမှ ကြံကြံသမျှတွေ၊ ဒီသုံးမျိုးကိုပဲ သိမ်းကျုံးပြီး
 သင်္ခါရက္ခန္ဓာလို ခေါ်လိုက်ကြပါရဲ့။ အဲဒီ သင်္ခါ-
 ရက္ခန္ဓာ သုံးမျိုးတို့ကို အကျယ် ဖြန့်ချိလိုက်ယင် ဖဿ၊
 စေတနာ စသည်ဖြင့် အကျယ် ၅၀-ရှိတယ်။

အာရုံကို တွေ့ခြင်းသဘောကို ဖဿ စေတသိက်
 ခေါ်တယ်။ အာရုံနဲ့ အာရပ္ပဏီကတို့ တိုက်မိ ဆိုင်မိ
 အောင် လှုံ့ဆော်ပေးမှုသဘောကို စေတနာစေတသိက်
 ခေါ်တယ်။ အာရုံ၌ တည်ကြည်မှုသဘောကို ကေဂ္ဂတာ
 စေတသိက်ခေါ်တယ်။ နာမ်တရားတို့ ခဏငယ်သုံးချက်
 အသက်စေ့နေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်ပေးမှုသဘော
 ကို ဇိဝိတိန္ဒြေစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စိတ်နှလုံး၌ အာရုံ
 ကို သွင်းထားသကဲ့သို့ အာရုံနှင့်စိတ် တွဲမိအောင် ကျေး
 ဇူး ပြုပေးမှုကို မနသိကာရ စေတသိက် ခေါ်၏။ ဤ
 စေတသိက်ငါးပါးတို့ကိုစိတ်တိုင်းစိတ်တိုင်း၌ရနိုင်တယ်။
 ဝေဒနာ၊ သညာတို့နှင့် ပေါင်းလျှင် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ
 စေတသိက် ခုနစ်ပါးဖြစ်တယ်။

(ပကိဏ်း စေတသိက် ၆-ပါး) = အာရုံကို ကြံခြင်း
 သဘောကို ဝိတက်စေတသိက်ခေါ်၏။ အာရုံကို သုံးသပ်
 တတိယအကြိမ်

ခြင်း=အာရုံ၌ တရစ်ဝဲဝဲနေသကဲ့သို့ ဖွဲ့ရစ်ခြင်း သဘောကို ပိစာရစေတသိက်ခေါ်၏။ အာရုံကို မှားသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်မှု သဘောကို အဓိမောက္ခစေတသိက် ခေါ်၏။ အားထုတ်ခြင်း=စိရိယစေတသိက်၊ အာရုံကို အလိုရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း=ဆန္ဒစေတသိက်၊ အာရုံကို နှစ်သက်ခြင်း=ပီတိစေတသိက်တို့ကား ထင်ရှားပါ၏။ ဤ စေတသိက် ၆-ပါးတို့ကို "အချို့စိတ်၌ယှဉ်၍ အချို့စိတ်၌မယှဉ်သောကြောင့်" ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး ဟု ခေါ်၏။

"ကောင်းဆိုးနှစ်တန်၊ ခပ်တိုင်းငန်၊ သမာန်အညတေရသ" သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါး၊ ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး၊ ဤ ၁၃-ပါးသော စေတသိက်တို့သည် (နောက်၌ဖော်ပြမည့်) သောဘဏစိတ်၊ အသောဘဏစိတ် ၂-မျိုးတို့၌ ယှဉ်တတ်ကြသဖြင့် "သောဘဏစိတ်နှင့်ယှဉ်ခိုက် အသောဘဏစိတ်မှတစ်ပါး သောဘဏစိတ်နှင့် သဘောတူ သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အသောဘဏစိတ်နှင့်ယှဉ်ခိုက် သောဘဏစိတ်မှတစ်ပါး အသောဘဏစိတ်နှင့် သဘောတူသောကြောင့် လည်းကောင်း" အညသမာန် စေတသိက်တို့ မည်ကုန်၏။ ။(အညသမာန်ပုဒ်ဝယ် သောဘဏစိတ်နှင့် ယှဉ်ခိုက် အသောဘဏစိတ်သည် အည၏ အပါဒါန် + အသောဘဏစိတ်နှင့် ယှဉ်ခိုက် သောဘဏစိတ်သည် အည၏ အပါဒါန်ဖြစ်သည်ကို အချင်းချင်း ဆွေးနွေးသတိပြုရန်။)

အညသမာန်၊ နာသိ စေတသိက် ၁၃-ပါး ပြီး၏။

တတိယအကြိမ်

အကုသလရာသီ စေတသိက် ၁၄-ပါး လင်္ကာ

မသိမလင်း၊ မထိုးထွင်းချက်၊ မောဟနက်တည့်။
 ရှက်+ကြောက်မရှိ၊ အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပမည်၊ မတည့်
 ကြည်က၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဤလေးခုကား၊ အကုသိုလ်တွင်၊
 စိတ်တိုင်းယှဉ်၏။ လိုချင်လော့အ၊ မာနထောင်လွှား၊
 မြင်မှားဒိဋ္ဌိ။ ကြမ်းဘိစေသ၊ မစ္ဆေရပန်တို၊ မနာလို
 ဣဿ၊ တဖြာကုက္ကိစ္စ၊ နောင်တပူပင်၊ မရှင်မကြည်၊
 ထိုင်းမှိုင်းသည်မှာ၊ နှစ်မည်ထိ+မိတ်၊ စိတ်ထဲမှိဟ၊
 နှစ်ခွနေဘိ၊ စိစိကိစ္ဆာ....။

မောဟဆိုတဲ့ စကားက ပါဠိစကား၊ လူတွေနှုတ်ဖျား
 မှာ “ဒီကောင် မောဟကြီးလိုက်တာ” လို့ လူ့နှုတ်ဖျား
 မှာ လူ့စကား အရပ်စကား ဖြစ်နေတယ်။ မသိမလင်း
 ဆိုသည်မှာ ဒုက္ခကို ဒုက္ခမှန်း၊ ဒုက္ခသမုဒယကို ဒုက္ခ
 သမုဒယမှန်း၊ ဒုက္ခနိရောဓကို ဒုက္ခနိရောဓမှန်း၊ ဒုက္ခ
 နိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါကို ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါမှန်း
 မသိတဲ့၊ မလင်းတဲ့၊ မထိုးထွင်းတဲ့သဘောကို မောဟ
 စေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။ အချုပ်အားဖြင့် သစ္စာ
 လေးပါးတရားအမှန်ကို မသိခြင်းကို မောဟလို့ ခေါ်
 တယ်။ ဒုစရိုက်မှုကို ရှက်ရမှန်းမသိ၊ ကြောက်ရမှန်းမသိ၊
 မရှက်မကြောက်ခြင်း သဘောကို အဟိရိကစေတသိက်၊
 အနောတ္တပ္ပ စေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။ အာရုံ တစ်ခု
 တည်း၌ တည်တည်ကြည်ကြည် မနေနိုင်အောင် ပျံ့လွင့်
 ခြင်း သဘောကို ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက် ခေါ်တယ်။ ယခု
 ပြောခဲ့တဲ့ မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဤ
 စေတသိက် ၄-ခုဟာ အကုသိုလ် စိတ်တိုင်းစိတ်တိုင်းမှာ

အမြဲယှဉ်ကြတယ်။ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌ “သဗ္ဗအကုသလ-
သာဓာရဏ” စေတသိက်ဟု အမည်တပ်၍ လယ်တီ
ဆရာတော် ဘုရားကြီးကမူ “မောစတုက် စေတသိက်
လေးခု” ဟု အမည်တပ်တယ်။

လိုချင်တပ်မက်တဲ့ သဘောကို လောဘစေတသိက်၊
ထောင်လွှားတက်ကြွားမှု သဘောကို မာနစေတသိက်၊
အမြင်မှားမှုသဘောကို ဒိဋ္ဌိစေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။
ဤ စေတသိက် ၃-ပါးကို လောတြိ ဆရာတော်ဘုရား
ကြီးက အမည်တပ်တယ်။

ကြမ်းကြမ်း တမ်းတမ်း ဖြစ်မှုသဘောကို ဒေါသ
စေတသိက်၊ ဝန်တိုမှု စေးနွံမှု သဘောကို မစ္ဆရိယ
စေတသိက်၊ သူတပါးစည်းစိမ်ကို မနာလို မရှုစိမ့်နိုင်မှု
သဘောကို ဣဿာစေတသိက်၊ ပြုမိတဲ့ဒုစရိုက်၊ မပြုလိုက်
မိတဲ့ သုစရိုက်များကို အောက် မေ့ပြီး “ဪ...
ငါသည် သုစရိုက်ကို မပြုလိုက်မိလေခြင်း၊ ဒုစရိုက် ကို
တော့ ပြုမှားမိလေခြင်း” လို့ နောင်တ တဖန် ပူပင်မှု
သဘောကို ကုက္ကုစ္စစေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။ ဤ
စေတသိက် ၄-ပါးကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက
“ဒေါစတုက်” လို့ အမည်တပ်တယ်။

ကုသိုလ်မှု အရေးပြုရမည်ဆိုယင် မရှင်မကြည်
ထိုင်းထိုင်း မှိုင်းမှိုင်း လေးလေးကန်ကန် ဖြစ်မှုကို ထိန
စေတသိက်၊ မိဒ္ဓစေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။ ဤ၌ စိတ်
ခန္ဓာ၏ ထိုင်းမှိုင်းမှုကို ထိနစေတသိက်၊ စေတသိက်ခန္ဓာ
တို့၏ ထိုင်းမှိုင်းမှုကို မိဒ္ဓစေတသိက်ဟု ခွဲခြား မှတ်ယူရ
ပါမည်။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ သိက္ခာ=ဤ တရားတို့၌
မယုံရ အခက်၊ ယုံရ အခက် ဤကဲ့သို့ စိတ်ထဲမှာ နှစ်လုံး

တတိယအကြိမ်

နှစ်ခွဲဖြစ်မှု သဘောကို ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက် ခေါ်တယ်။
 ဤ ထိန၊မိဒ္ဓ၊ဝိစိကိစ္ဆာ = စေတသိက်သုံးပါးကို လယ်တီ
 ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပရမတ္ထသံခိင်ကျမ်း၌ "ဆုံးကြိ"
 ဟု အမည်တင်တယ်။ ဤနည်းအရ မောစတုက်
 စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောကြိ စေတသိက် ၃-ပါး၊
 ဒေါစတုက် စေတသိက် ၄-ပါး၊ ဆုံးကြိ စေတသိက်
 ၃-ပါး၊ လေးရပ်ပေါင်းလျှင် အကုသလရာသီ စေတ
 သိက် ၁၄-ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂) အကုသလရာသီ စေတသိက် ၁၄-ပါး ပြီး၏။

သောဘဏ စေတသိက် ၂၅-ပါး လင်္ကာ

....သဒ္ဓါကြည်လေ၊ မမေ့သတိ၊ ရှက် ကြောက်ဘိ
 မှာ၊ ဟိရိ ဩတ္တံ၊ မကပ်မငြိ၊ မကြမ်းဘိနှင့်၊ အသိ
 တရား၊ ဟိတ်သုံးပါးဟူ။ လျစ်လျူရှုလတ်၊ တကြ
 မဇ္ဈတ္တတာ၊ နှစ်ဖြာပဿန္တိ၊ ငြိမ်းဘိ ကိုယ် စိတ်၊
 ပေါ့ရိပ် လဟု၊ မုဒုနူးညံ၊ ကျန်းခံ့ကမ္မဉ္စ၊ ကျွမ်းကျင်
 ပါရဉ္စ၊ ဖြောင့်တုံဥဇု။ နှုတ်ဒု ကာဒု၊ ကြဉ်မှု
 သုံးဖြာ၊ ဝါစာ ကမ္မန္တ၊ အာဇီဝနှင့်။ သတ္တအများ၊
 သနားသမှု၊ ဝမ်းမြောက်မှုဟု၊ ကရု မုဒိ၊ ငါးဆယ်
 ရှိ၏။ သုဝရိတ၊ ဒုစ္စရိတ၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ၊
 စသည်ဖြာသာ။ ဝေါဟာ သွယ်သွယ်၊ မဆုံးဖွယ်
 သည်....၊ စကျယ် သင်္ခါရက္ခန္ဓာတည်း။ ။

ရတနာ သုံးပါးဂုဏ် နှင့် ကံ ကံ၏ အကျိုးတရား
 တို့၌ ယုံကြည်မှုသဘောကို သဒ္ဓါ စေတသိက် ခေါ်တယ်။
 ထိုထိုအာရုံတို့ကို မမေ့လျော့မှုသဘောကို သတိ စေတ
 သိက် ခေါ်တယ်။ ဒုစရိုက်တို့မှ ရှက်မှုကို ဟိရိ စေတသိက်

ခေါ်တယ်။ ဒုစရိုက်တို့မှ ကြောက်မှုကို ဩတ္တပ္ပ စေတသိက်။ (ရှက်မှု ကြောက်မှုတို့၏ အထူးမှာ မစင် အညစ် အကြေး ကိုင်ရမည်ကို ရွံရှာစက်ဆုပ်သကဲ့သို့ ဒုစရိုက်မှု ပြုရမည်ကို ရွံရှာစက်ဆုပ်ခြင်းကား ဟိဒီသဘောတည်း။ အသိဉာဏ်ရှိသူသည် မီးကို နင်းရ ကိုင် ရ မည် ကို ကြောက်ရွံ့သကဲ့သို့ ဒုစရိုက်မှု ပြုရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ ဆုတ်နစ်ခြင်းကား ဩတ္တပ္ပ သဘောတည်း။) အာရုံကို မကပ်ငြိခြင်း၊ မလိုချင်ခြင်း သဘောကို အလောဘ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ အာရုံကို မပြစ်မှားခြင်း၊ အမျက်မထွက် မကြမ်းတမ်းခြင်း သဘောကို အဒေါသ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ အာရုံ၏ သဘောကို သိခြင်း၊ မတွေဝေခြင်းကို အမောဟ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ (ဤ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ စေတသိက် သုံးပါးတို့ကို သောဘဏဟိတ် သုံးပါးတို့ဟူ၍ ခေါ်၏။)

ထိုထို ဣဒ္ဓ၊ အနိဋ္ဌအာရုံတို့၌ လျစ်လျူ ရှု တတ် တဲ့ သဘောကို တဩမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ ငြိမ်းချမ်းမှုသဘောကို ကာယပဿဒ္ဓိ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်၏ ငြိမ်းချမ်းမှုသဘောကိုစိတ္တပဿဒ္ဓိစေတသိက် ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ ပေါ့ပါးမှုကို ကာယ လ ဟုံတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်၏ ပေါ့ပါး မှုကို စိတ္တလဟုံတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ နူးညံ့မှုကို ကာယမုဒုတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်ကန္ဓာ၏ နူးညံ့မှုကို စိတ္တ မုဒုတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စေတသိက်ခန္ဓာ သုံးပါးတို့၏ ကျန်းခံ့မှုသဘောကို ကာယကမ္မညတာ

စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ကျန်းခံ့မှုကို စိတ္တကမ္မညတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ အာရုံ၌ ကျွမ်းကျင်မှု သဘောကို ကာယပါဂုညတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ အာရုံ၌ ကျွမ်းကျင်မှုသဘောကို စိတ္တပါဂုညတာ စေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ အာရုံ၌ ဖြောင့်မတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကို ကာယုဇုကတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ အာရုံ၌ ဖြောင့်မတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသဘောကို စိတ္တုဇုကတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ (ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော စေတသိက် ၂၀-တို့အနက် ပညာ စေတသိက်ကို နတ်၍ ကျန် ၁၉-ပါးသော စေတသိက်တို့ကို သောဘဏ စိတ်အားလုံးတို့နှင့် ဆက်ဆံတတ်ယှဉ်တတ်သောကြောင့် သောဘဏ သာဓာရဏ စေတသိက် ဟူ၍ ခေါ်ဆိုတယ်။)

အသက်မွေးမှုကြောင့် မဟုတ်ဘဲ (ဒုစရိုက်၏ အပြစ်ကို မြင်၍) ဝစီဒုစရိုက် လေးပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှု သဘောကို သမ္မာဝါစာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ အသက်မွေးမှုကြောင့် မဟုတ်ဘဲ (ဒုစရိုက်၏ အပြစ်ကိုမြင်၍) ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှု သဘောကို သမ္မာကမ္မန္တ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ အသက်မွေးမှု အကြောင်းပြု၍ ကာယဒုစရိုက်သုံးပါး ဝစီဒုစရိုက် လေးပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှု သဘောကို သမ္မာအာဇီဝ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ (ဤ စေတသိက်သုံးမျိုးတို့ကို ဒုစရိုက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်တတ်သောကြောင့် ဝိရတီ စေတသိက် သုံးပါးဟု ခေါ်တယ်။)

ဒုက္ခိတသတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ သနားသော သဘောကို ကရုဏာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ သုခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်မှု သဘောကို မုဒိတာ စေတသိက် ခေါ်တယ်။ (ဤ စေတသိက် ၂-ပါး တို့ကို “အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့်” အပ္ပမညာ စေတသိက် ၂-ပါး ဟူ၍ ခေါ်ဆိုတယ်။) သဒ္ဓါစေတသိက်မှစ၍ ရေတွက်လျှင် သောဘဏရာသီ စေတသိက် ၂၅-ပါး ပြီး၏။ (ဝေဒနာ၊ သညာ ကြဉ်သော) အညသမာန်း စေတသိက် ၁၁-ပါး၊ အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄-ပါး၊ သောဘဏ စေတသိက် ၂၅-ပါး၊ သုံးရပ်ပေါင်းလျှင် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (စေတသိက်) ငါးဆယ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဗဿ စေတသိက်၊ စေတနာ စေတသိက် စသည်ဖြင့် မိမိတို့အဖို့ အမှတ်ရခက်နေယင် “သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ပုညကိရိယာ ၁၀-ပါး ဤ တရား စုသည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ မည်၏” ဤသို့လည်း မှတ်ယူနိုင် ပါတယ်။

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ပြီး၏။

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာလင်္ကာ

(ဤ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ပြုဆိုရာ၌ လင်္ကာအသွား စကား အလွန်ကျစ်လျစ်ပါ၍ လင်္ကာတစ်ပိုဒ်စီ တစ်ပိုဒ်စီကို ရှင်း၍ ပြပါမည်။)

အာရုံယူဘိ၊ အသိသဘော၊ စိတ်မနောကို၊ ဝိညာဏ်ဆို၏။
 ဣတိယအကြိမ်

ထိုထိုအာရုံကို ယူတတ်တဲ့ အသိသဘောကို စိတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မနောဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏ်= ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုတယ်။

ထိုဝိညာဏ်ကား၊ မြင်ကြား နဲ့ လျှက်၊ ထိသိ ချက် ဟု၊ ခြောက်ခုအကျဉ်း အကျယ်ခင်းက၊ ကာမ ရူပ၊ အရူပနှင့်၊ လောကဥတ္တရာ၊ ဝိတ်လေးဖြာတည်း။

ထိုစိတ်၊ မနော ဝိညာဏ်သည် (၁) မြင်တတ်တဲ့= စက္ခုဝိညာဏ်၊ (၂) ကြားတတ်တဲ့= သောတဝိညာဏ်၊ (၃) နမ်းရှူတတ်တဲ့= ဃာနဝိညာဏ်၊ (၄) လျက်တတ် စားတတ်တဲ့= ဇိဋ္ဌာဝိညာဏ်၊ (၅) ထိတတ်တဲ့= ကာယ ဝိညာဏ်၊ (၆) သိတတ်တဲ့= မနောဝိညာဏ်လို့ အကျဉ်း ချုပ်ပြောယင် ဝိညာဏ် ၆-မျိုးရှိတယ်လို့ သိထားပါ။ အကျယ်ပွားမည်ဆိုယင် ကာမစိတ်က တစ်မျိုး၊ ရူပစိတ်က တစ်မျိုး၊ အရူပစိတ်က တစ်မျိုး၊ လောကုတ္တရာ စိတ်ယ တစ်မျိုးလို့ ဘုံအလိုက် ပြားယူလိုက်သို့ ရှိယင် ဘူမိဗေဒ စိတ် လေးမျိုးရှိတယ်။

ကာမစိတ် ၅၄-ပါး

ကာမခေါ်ရေး၊ ငါးဆယ် လေးခု။ ။ ကာမ တဏှာ ၏ ကျင်လည်ကျက်စားရာဘုံသည် ကာမဘုံမည်၏။ ထို ကာမဘုံ၌ များ သော အား ဖြင့် ဖြစ် သော စိတ်သည် ကာမာဝစရစိတ်မည်၏။ ထို ကာမာဝစရစိတ်သည် သရုပ် အားဖြင့် ၅၄-ပါးရှိတယ်။ ၅၄-ပါး ဆိုသည်မှာ-

အက္ခသိုလ်စိတ် ၁၂ ပါး သရုပ်

သောဥယျဉ်ခွက်၊ ဒိဋ္ဌယျဉ် မယျဉ်၊ သင် ရှိ မရှိ၊ ရှစ် ပါးသိလော၊ ဒွိ+ဝတု+ရှစ်၊ လောမူဖြစ်၏။

ဘက်ယအကြိမ်

ဆရာတော်ဘုရားကြီးက လောဘမူစိတ် ရှစ်ပါးကို “သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး စသည်ဖြင့် အကျယ်ရေတွက်၍ မပြဘဲ ညွှန်ထက်အောင် အဆန်းတကြယ် ရေတွက်၍ ပြပုံက “သောမနဿသဟဂုတ်+ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လို့” အခြေခံစကား ၂-ခုကို မ တည်ထားပါ....တဲ့။

၎င်းစကား ၂-ခုတွင် တစ်ခုတစ်ခုနောက်က ဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်လို့ ဆက်ပေးပါ။ (အလွတ်ရေးကြည့်ပါ။ စာ ၄-တန်းဖြစ်လာမည်။) ထိုစာ ၄-တန်း တစ်တန်း တစ်တန်း နောက်မှ သင်္ခါရ ရှိ၊ သင်္ခါရ မရှိ ၂-ပါးဖြင့် စပ်ပေးလိုက်ယင်-

- ၁။ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရရှိသော စိတ်၊
- ၂။ သောမနဿနှင့်တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရ မရှိသော စိတ်၊
- ၃။ သောမနဿနှင့်တကွ ဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်ဘဲ သင်္ခါရမရှိသော စိတ်၊
- ၄။ သောမနဿနှင့် တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်ဘဲ သင်္ခါရရှိသော စိတ်၊
- ၅။ ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရ မရှိသော စိတ်၊
- ၆။ ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရ ရှိသော စိတ်၊
- ၇။ ဥပေက္ခာနှင့်တကွ ဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်ဘဲ သင်္ခါရ မရှိသော စိတ်၊

တတိယအကြိမ်

၅၄၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

၈။ ဥပေက္ခာနှင့်တကွ ဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်ဘဲ သင်္ခါရ ရှိသော စိတ်....ဟူ၍ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး ဖြစ်တယ်။

(ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး)။ ။ နှစ် ဒေါသမူလ၊ ပဋိသယုဉ်၊ သင် ရှိ မရှိ။

(၁) ဒေါသနဿ ဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်၍ ပဋိသနှင့် ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရ မရှိသော စိတ်တစ်ပါး၊

(၂) ဒေါသနဿ ဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်၍ ပဋိသနှင့် ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရရှိသော စိတ်တစ်ပါး။

ပေါင်း ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး ဖြစ်၏။

(မောဟမူစိတ် ၂-ပါး)။ ။ မောမူစွိမှာ၊ ၈၈+ ဥဒ္ဓွန်၊ ဥယှဉ်လစ်သည်၊ ၁၂-အကုသိုလ်။

မောဟမူစိတ် ၂-ပါး ဟူသည်ကား....

(၁) ဥပေက္ခာသဟဂုဏ် ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ် စိတ် တစ်ပါး၊

(၂) ဥပေက္ခာသဟဂုဏ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ် တစ်ပါး။

ပေါင်း မောဟမူစိတ် ၂-ပါး ဖြစ်၏။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ မောဟမူစိတ် ၂-ပါး သုံးရပ်ပေါင်းသော် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါ တယ်။

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး ပြီး၏

တတိယအကြိမ်

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး လင်္ကာ

ထိုမြင် အဟိတ်၊ စိတ်ဆယ် ဂှစ်ခု၊ စက္ခု သောတ၊
ဃာန ဇိဝှါ၊ ကာယ ဝိညာဏ်၊ သမ္ပဋိန္ဒြိယ၊ နှစ်ခုစီတည်း။
သန္တိရဏ၊ သုံးခုရ၏၊ ပေါင်းထ ဆယ် ငါး၊ ဝိပါက်
ငြားရှင်း။ ငါးပါး ခွါရာ၊ မနောခွါဟု၊ အာစန္ဒန်းဖွဲ့၊
ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ သုံးရပ်ကြံယာ၊ ဆယ် ဂှစ်ဖြာတည်း။

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးကို ရေတွက်လျှင် စက္ခုဝိညာဏ်
အမြင်စိတ်က ကုသိုလ်၏ အကျိုးဝိပါက်စိတ်က တစ်ပါး၊
အကုသိုလ်၏ အကျိုးဝိပါက်စိတ်က တစ်ပါး၊ ပေါင်း
စက္ခုဝိညာဏ်စိတ် ၂-မျိုး ရှိတယ်၊ ဖြစ်တယ်။

ထိုအတူ သောတဝိညာဏ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဃာန
ဝိညာဏ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဇိဝှါဝိညာဏ်စိတ် ၂-ပါး၊
သမ္ပဋိန္ဒြိယစိတ် ၂-ပါး၊ သန္တိရဏစိတ် ၃-ပါး၊ ဤသို့
အားဖြင့် အဟိတ်ဝိပါက်စိတ် ၁၅-ပါးတို့ ဖြစ်တယ်။

ကုသိုလ်ကံကြောင့် ကောင်းသော ဣန္ဒြိယအာရုံကို တွေ့
ကြုံရ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသောစိတ်ကို ကုသလဝိပါက်စိတ်
ခေါ်၍ အကုသိုလ်ကံကြောင့် မကောင်းသော အနိဋ္ဌ
အာရုံကို တွေ့ကြုံရ၍ ဖြစ်ပေါ်လာ သော စိတ် ကို
အကုသလဝိပါက်စိတ်ဟု ခေါ်ဆိုပါတယ်။

အဆင်းရူပါရုံနှင့် စက္ခုပသာဒတို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်
မိကြ၍ စက္ခုပသာဒ၌ မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အသိ
သဘောဝိညာဏ်စိတ်ကို စက္ခုဝိညာဏ်စိတ် ခေါ်၏။ ဤ
စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်မှာ အကုသလဝိပါက်စိတ် တစ်မျိုး၊
ကုသလဝိပါက်စိတ် တစ်မျိုး ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိရာ ၂-မျိုး
လုံးပင် ဥပေက္ခာသဟဂုဏ်ချည်း ဖြစ်ကြ၏။

တစ်ယကကြိမ်

ထို့အတူ အသံမျိုးစုံ = သဒ္ဓါရုံ နှင့် သောတပသာဒ
တို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိကြ၍ သော တ ပ သာ ဒ ဌ ဖို့ ၍
ဖြစ်ပေါ်လာသော ကြား မှု သ ဘော အ သိ စိတ် ကို
သောဘဝိညာဏ်စိတ် ခေါ်၏။ ၎င်းလည်း စက္ခုဝိညာဏ်
အဟူတည်း။

အနံ့မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံ နှင့် ဃာနပသာဒ = နှာခေါင်း
အကြည်ရုပ်တို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိကြ၍ ဃာနပသာဒဌ
ဖို့၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော နမ်းရှုမှုသဘော အသိစိတ်ကို
ဃာန ဝိညာဏ်စိတ်ခေါ်၏။ ၎င်းလည်း စက္ခုဝိညာဏ်
အဟူတည်း။

အရသာမျိုးစုံ ရသာရုံ နှင့် ဇိဝှါပသာဒ = လျှာ
အကြည်ရုပ်တို့ တော်ဆုံ တိုက်ဆိုင်မိကြ၍ ဇိဝှါပသာဒဌ
ဖို့၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော စားမှုသဘော၊ လျက်မှုသဘော
အသိစိတ်ကို ဇိဝှါဝိညာဏ်စိတ် ခေါ်၏။ ၎င်းလည်း
စက္ခုဝိညာဏ်အဟူတည်း။

အကြမ်း၊ အနု၊ အပူ၊ အအေး၊ အပျော့၊ အမာ၊
အဟွေ့မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ နှင့် ကာယပသာဒ = ကိုယ်
အကြည်ရုပ်တို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိကြ၍ ကာယပသာဒဌ
ဖို့၍ ဖြစ် ပေါ် လာ သော ထိမှုသဘော အသိစိတ်ကို
ကာယဝိညာဏ်ခေါ်၏။ ထို ကာယဝိညာဏ်စိတ် ၂-မျိုး
တို့အနက် အကုသလဝိပက် ကာယဝိညာဏ်စိတ်မှာ ဒုက္ခ
သဟဂုတ် = ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်၍ ကုသလဝိပက်
ကာယဝိညာဏ်စိတ်မှာ သုခသဟဂုတ် = သုခဝေဒနာနှင့်
တကွဖြစ်သည်။

အဆင်းနှင့်စက္ခု၊ အသံနှင့်သောတ၊ အနံ့နှင့်ဃာန၊
အရသာနှင့်ဇိဝှါတို့၏တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိမှုမှာဥပါဒါရုပ်

ချင်း တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မှုဖြစ်၍ ဝါဂွမ်းဖြင့် ဝါဂွမ်းကို ပေါက်သကဲ့သို့ တိုက်ဆိုင်မှုမပြင်းထန်သောကြောင့် စိတ် ၂-ပါး စလုံးစီမှာပင် ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်ကြတယ်။ အတွေ့နှင့် ကာယပသာဒတို့၏ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မှုကား ပေတုံးပေ၎င်း ဝါဂွမ်းကိုတင်၍ တူဖြင့်ထုနှက်လျှင် တူသည် ဝါဂွမ်းကို ကျော်လွန်၍ ပေတုံးကို ထုနှက်မိရကား အသံပေ၎င်း ထွက်သကဲ့သို့ ပေတုံးပေ၎င်းမှ ဝါဂွမ်းနှင့် တူသော ကာယပသာဒ ဥပါဒါရုပ်နှင့် တူနှင့်တူသော ဖောဠဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်တို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိကြရာ တူနှင့်တူသော ဖောဠဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်က ဝါဂွမ်းနှင့် တူသော ကာယပသာဒရုပ်ကို ကျော်လွန်၍ ထို ကာယပသာဒ၏ မှီရာ ပေတုံးနှင့်တူသော မဟာဘုတ်ကို တော်ဆုံထုနှက် တိုက်ဆိုင်မိသောကြောင့် အနိဋ္ဌ ဖောဠဗ္ဗာရုံ၌ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်၊ ဣဋ္ဌဖောဠဗ္ဗာရုံ၌ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော စက္ခုဝိညာဏ် ခွေး၊ သောတဝိညာဏ် ခွေး၊ ဃာနဝိညာဏ် ခွေး၊ ဇိဝှါဝိညာဏ် ခွေး၊ ကာယဝိညာဏ် ခွေး၊ ဤ ၁၀-ပါးသော စိတ်တို့ကို "ခွေးပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀" ဟု ခေါ်တယ်။

ပဉ္စဒ္ဓါရဝိထိစိတ် အစဉ်၌ ဆိုခဲ့ ပြီးသော ခွေးပဉ္စဝိညာဏ်တို့ ဆိုင်ရာ အာရုံကို အာရုံပြုပြီး ချုပ်ကြသော အခါ ထိုဆိုင်ရာ ပဉ္စာရုံကို နောက်နောက် ဝိထိစိတ်တို့က ဆက်၍အာရုံပြုနိုင်ရန် မပျောက်အောင် လက်ခံသိမ်းပိုက် အလိုရှိသကဲ့သို့ဖြစ်သော အသိစိတ်ကို ဘမ္မဒိန္နိန္ဒြင်းစိတ်ဟု ခေါ်၏။ ထိုဘမ္မဒိန္နိန္ဒြင်းစိတ်လဲ အာရုံကို စိတ်အစဉ် အဆက် မပြတ်ရုံ သာမန်မျှ အာရုံပြုတတ် သောကြောင့်

တဟိယအကြိမ်

၅၅၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အကုသလဝိပဿိတံ၊ ကုသလ ဝိပဿိတံ နှစ်ပါးလုံး ပင် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်ချည်း ဖြစ်ကြရပါတယ်။

ပဉ္စဒ္ဓါရဝိတိ၌ သမ္ပုဋ်တိုင်းစိတ်၏ အခြားမဲ့နောက်၌ အာရုံကို ဣဋ္ဌလော၊ အနိဋ္ဌလောဟု စုံစမ်းစစ်ဆေးလင့် သကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောကို သန္တိရဏစိတ် ဟု ခေါ်တယ်။ ထို သန္တိရဏစိတ်ကျတော့ အာရုံသိပုံမှာ သမ္ပုဋ်တိုင်း စိတ်ထက် ထူးခြားလာပြီ ဖြစ်သောကြောင့် အနိဋ္ဌအာရုံ၌ အကုသလဝိပဿိတံ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တအာရုံ၌ ကုသလဝိပဿိတံ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်သန္တိရဏ၊ အတိဋ္ဌအာရုံ၌ ကုသလဝိပဿိတံ သောမနဿသဟဂုတ်သန္တိရဏ စိတ်တို့ အသီး အသီး ဖြစ်ရှိကြတယ်။ (သန္တိရဏ သုံးခုရ၏။)

ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ဒွေးပဉ္စဝိညာဏ်စိတ် ၁၀၊ သမ္ပုဋ်တိုင်းစိတ် ၂၊ သန္တိရဏစိတ် ၃၊ သုံးရပ်ပေါင်းယင် အဟိတ်ဝိပဿိတံ ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။ (ပေါင်းထ၊ ဆယ့်ငါး၊ ဝိပဿိတံ ၅၅။) (အကုသလဝိပဿိတံ ၇-ပါး၊ အဟိတ်ကုသလဝိပဿိတံ ၈ပါး=ပေါင်း အဟိတ် ဝိပဿိတံ ၁၅-ပါး ဖြစ်တယ်။)

(အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ပါး)။ ။ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး တို့ကို ပဉ္စဒ္ဓါရဟု ခေါ်၏။ ဘဝင်စိတ် ၁၉-ပါးကို မနောဒ္ဓါရဟု ခေါ်၏။ ပဉ္စဒ္ဓါရ၌ ထင်လာတဲ့ အာရုံကို ဆင်ခြင်လင့်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောသဘောကို ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း စိတ် ဟူ၍ ခေါ်တယ်။ မနောဒ္ဓါရ၌ ထင်လာသော အာရုံများကို ဆင်ခြင်လင့်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောသဘောကို မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်ဟူ၍ ခေါ်တယ်။

တတိယအကြိမ်

သတ္တဝါတိုင်းမှာ အာရုံကို ထူး၍ ထူး၍သိသော
 ဝီထိစိတ်အစဉ် တစ်ခု တစ်ခု၏ အကြား၌ (အိပ်တဲ့အခါ
 ဖြစ်တဲ့စိတ်မျိုးလို) ဘဝင်စိတ်တွေ ခြားလျက် ခြားလျက်
 ဖြစ်ကြတယ်။ “ဒွေ ဘဝင်္ဂါနိ ဗုဒ္ဓဿ၊ သာရိပုတ္တဿ
 သောဠသ” ဟူသော အတိုင်း တစ်ဝီထိနှင့် တစ်ဝီထိ
 အကြား မြတ်စွာဘုရားမှာ ဘဝင်နှစ်ကြိမ်၊ ရှင်သာရိပုတြာ
 မှာ တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်၊ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဘဝင်
 အကြိမ်များစွာ ခြား၍ ခြား၍ ဖြစ်ကြတယ်။ ထိုသို့
 ဖြစ်ရှိကြရာ ပဉ္စဒွါရ၌ ထင်လာသော အာရုံကို အာရုံ
 ပြု၍ ဘဝင်စိတ်အဖြစ်ရပ်ပြီး ဝီထိစိတ်များ အစဉ်အတိုင်း
 ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပို့ဆောင်ပေးသကဲ့သို့ ကျေးဇူး
 ပြုမှုသဘောကို ပဉ္စဒွါရ ဝဇ္ဇန်းစိတ်ဟု ခေါ်တယ်။
 ထို့အတူ မနောဒွါရ၌ ထင်လာသော အာရုံကို အာရုံပြု၍
 ဘဝင်စိတ်အဖြစ်ရပ်ပြီး ဝီထိစိတ်များ အစဉ်အတိုင်း
 ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပို့ဆောင်ပေးသကဲ့သို့ ကျေးဇူးပြုမှု
 သဘောကို မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်း စိတ်ဟု ခေါ်တယ်။
 (နက်နဲသည်၊ ဘေးနှေးကြပါ။) (အာဝဇ္ဇန်း ဦး)။ ဥပေက္ခာ
 သဟဂုတ်ချည်းတည်း။

ဘုရား+ရဟန္တာတို့၏ သန္တာန်၌ ပြုံးရွှင်မှုကို ဖြစ်
 စေတတ်တဲ့ သဘောကို ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ဟု ခေါ်တယ်။
 သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ဖြစ်တယ်။ အာဝဇ္ဇန်း စိတ်
 နှစ်ပါးနှင့် ပေါင်းသော် အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ပါး
 ဖြစ်တယ်။ (သုံးရပ် ကြိယာ)။ အဟိတ် ဝီ ပါ က် စိ တ်
 ၁၅-ပါး၊ အဟိတ် ကြိယာစိတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်းလျှင်
 အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး ဖြစ်တယ်။ (ဆယ့်ရှစ်ဖြာတည့်။)

တတိယအကြိမ်

၅၅၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အဟိတ်စိတ် ၁၀-ပါး တို့တွင် ဒုက္ခ သဟဂုတ် စိတ် ၁-ပါး၊ သုခသဟဂုတ် စိတ် ၁-ပါး၊ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ် ၁၄-ပါး၊ ပေါင်းသော် ၁၀-ပါး ဖြစ်တယ်။

ကာယနှစ်လီ၊ ဒု+သုံမှီ၊ ကု တီ+ဟ သိံ သော။
အကြွင် ခုဒ္ဒသံ၊ ဥနှံ့ကပ်၊ ဌာရသံ စိတ်မနော။ ။
(ပရမတ္ထသံခိင်)

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးတို့သည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ မကောင်းသောဟိတ် သုံးပါးရှိ၍ ယုတ်ညံ့ကြတယ်။ အဟိတ်စိတ် ၁၀-ပါးတို့သည် စိတ်အနေအားဖြင့် မယုတ်ညံ့ကြသော်လည်း ယှဉ်ဖက်ဟိတ် မပါရှိသဖြင့် စိတ်အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြတယ်။ ထို့ကြောင့် ထိုစိတ် ၃၀-တို့ကို အသောဘဏ်စိတ်ဟု ခေါ်ဆိုတယ်။

အကုဆယ် နှစ်၊ ဆယ် ရှစ်အဟိတ်၊ ၃၀-စိတ်၊ ယုတ် နိမ့်အသောဘဏ်တည်း။ (သံခိင်)
အသောဘဏ်စိတ် ၃၀-ပြီ၏။

ကာမ သောဘဏ်စိတ် ၂၄-ပါးလင်္ကာ

....ကာမာဝစရ၊ ကုသလဓု၊ သော ဥနှစ်တန်၊
ဉာဏ်ယှဉ် မယှဉ်၊ သင်ရှိ မရှိ၊ ရှစ်ပါးသိလော့၊ ဝိပင်္က
မဟာ၊ ကိရိယာလည်း၊ ထိုနည်းရှစ်စီ၊ သုံးလီပေါင်း
ထွေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးတည်း။ ရှေး တစ်ဆယ့်နှစ်၊
တစ်ဆယ် ရှစ်နှင့်၊ ပေါင်းလစ်တုံက၊ အကျယ်ရသည်....၊
ကာမ ဝါးဆယ် လေးယှဉ်တည်း။ ။
တတိယမြောက်

ကာမာဝစရသောဘဏစိတ် ၂၄-ပါးယူသည့် မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ ဤ ၂၄-ပါး တို့ ပင် ဖြစ်တယ်။ သုစရိုက်ဆယ်ပါး၊ ပုညကိရိယာဆယ်ပါးတို့ကို ပွားများအား ထုတ်သောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ကြတယ်။ ထိုသို့ဖြစ်ရာဝယ် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ သောမနဿသဟဂုဏ်စိတ်ဖြစ်၍ အလယ်အသတ် လျစ်လျူရှုသောအားဖြင့် ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ ဥပေက္ခာသဟဂုဏ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ အသိဉာဏ် ဖွင့်၍ ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ဖြစ်၍ အသိဉာဏ်မဖွင့်ဘဲ ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ အတိတ်ဘွန်းရဘဲ သူ့သဘာဝ ထက်ထက် သန်သန်ဖြင့် ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ အသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်၍ သူတပါးလိုက်ဘွန်းမှ စိတ်အား မထက်မသန်ဘဲ ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်တယ်။ သို့ဖြစ်ရကား မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးတို့ကို စဉ်လိုက် သောအခါ-

- ၁။ သောမနဿ သဟဂုဏ် ဥပေက္ခာ သမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး၊
  - ၂။ သောမနဿ လဟဂုဏ် ဉာဏ သမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး၊
  - ၃။ သောမနဿသဟဂုဏ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး၊
  - ၄။ သောမနဿသဟဂုဏ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး၊
- ကတိယဒေကြိမ်

၅၅၄

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

၅။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါ
ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

၆။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါ
ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

၇။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါ
ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

၈။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါ
ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

ဤသို့အားဖြင့် မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ကြပါ
တယ်။

မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးတို့မှာလည်း မဟာကုသိုလ်
စိတ်တို့ကဲ့သို့ပင် ‘‘သော ဥ နှစ်တန်၊ ဉာဏ်ယုဉ် မယုဉ်၊
သင်ရှိ မရှိ၊ ရှစ်ပါးပင် သိရပါမည်’’။ တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ
မဟာကုသိုလ်ကံကြောင့် မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ်
စိတ်လေးပါးတို့ ဖြစ်ကြ၍ တိဟိတ်ဩမက မဟာကုသိုလ်
ကံ၊ ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့်မဟာဝိပါက်
ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် လေးပါးတို့ ဖြစ်ကြရကား ထိုမဟာ
ဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးတို့ကို စဉ်လိုက်သောအခါ-

၁။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ်အသင်္ခါ
ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

၂။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ်သသင်္ခါ
ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

၃။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်အသင်္ခါ
ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

တတိယအကြိမ်

- ၄။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉ္ဇဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါ ရိကစိတ် တစ်ပါး၊
- ၅။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉ္ဇဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါ ရိကစိတ် တစ်ပါး၊
- ၆။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉ္ဇဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါ ရိကစိတ် တစ်ပါး၊
- ၇။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉ္ဇဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါ ရိကစိတ် တစ်ပါး။
- ၈။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉ္ဇဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါ ရိကစိတ် တစ်ပါး၊

ဤသို့အားဖြင့် မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

မဟာတြိယာစိတ် ၈-ပါးတို့မှာလည်း မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးတို့ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ အမည်နာမ သရုပ်အရေအတွက်တို့မှာ တူကြပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်သို့ လိုက်၍ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာတြိယာ အမည် ကွဲပြားကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုသို့ အမည်ကွဲပြားကြပုံမှာ-

ပုထုဇန် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ပုညကိရိယာ ၁၀-ပါး တို့ကို ပြုလုပ် ပြောဆို ကြံစည်ကြသော အခါ ထိုပုထုဇန် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော သောမနဿသဟဂုတ်၊ ဉ္ဇဏသမ္ပယုတ်၊ အသင်္ခါရိကစိတ် စသည်တို့မှာ အဝိဇ္ဇာ+တဏှာတည်းဟူသော ဘဝရေသောက်မြစ် မပြတ်သေးသောကြောင့် အပြစ်မရှိ ကောင်းသောအကျိုးကို ပေးတတ်သောကြောင့် ကုသိုလ်

တတိယအကြိမ်

၅၅၆   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဟူသောအမည်ကို ရကြပြီးလျှင် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များ သုစရိုက်မှု၊ ပုညကိရိယာမှုတို့ကို ပြု၊ ပြော၊ ကြံစည် ကြသောအခါ ထိုအရှင်မြတ်တို့ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သောမနဿသဟဂုတ်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ အသင်္ခါရိက စိတ် စသည်တို့မှာ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာကည်းဟူသော ဘဝ ရေသောက်မြစ်ပြတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် (ရေသောက် မြစ် ပြတ်ပြီးသော သစ်ပင်တို့မှ ပွင့်သောအပွင့်တို့ အသီး ကို မဖြစ်စေသကဲ့သို့) အကျိုး=ဝိပင်္ဂါဟိတ်တို့ကို မဖြစ်စေ တတ်သောကြောင့် "ကြိယာစိတ်=ပြုကာမျှ၊ ပြောကာမျှ၊ ကြံကာမျှစိတ်တို့" ဟူသော အမည်ကို ရရှိကြလေသည်။ သဘာဝ နက်နဲပါတယ်။ ဆွေးနွေး ကြံစည်ကြပါလေ။

ဤသို့လျှင် မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပင်္ဂါဟိတ် ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါးအားဖြင့် ကာမာဝစရသောဘဏ္ဍစိတ် ၂၄-ပါးတို့ ဖြစ်ကြတယ်။ (ဝိပင်္ဂါဟိတ်+ မဟာ၊ ကိရိယာလည်း၊ ထိုနည်း၌ရှစ်စီ၊ သုံးလီပေါင်း ထွေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးကည့်။)

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ ကာမသောဘဏ္ဍစိတ် ၂၄-ပါး၊ သုံးရပ် ပေါင်း ယင် ကာမစိတ်အကျယ် ၅၄-ပါးတို့ ဖြစ်ကြတယ်။ (ရှေး တစ် ဆယ့်နှစ်၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှင့်၊ ပေါင်းလစ်တုံက၊ အကျယ်ရ သည်....၊ ကာမ ငါးဆယ့်လေးလျှင်တည်း။ ။

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ပြီး၏

တတိယအကြိမ်

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ၄၅-ပါးသာ ရခြင်း

ယခု တရားဟော တရားနာနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရနိုင်တဲ့ ကာမစိတ်မှာ ငါးဆယ့်လေးပါးလုံး ရနိုင်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ (ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်နှင့် မဟာကြိယာစိတ် ရှစ်ပါး၊ ဒီစိတ် ၉-ပါးကို နတ်၍ ကျန်တဲ့) လေးဆယ့်ငါးပါးပဲ ရကြတယ်။ ဒီတော့ မိမိတို့မှာ ဖြစ်နိုင်တဲ့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဆိုယင် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ (ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြည့်တဲ့) အဟိတ်စိတ် ၁၇-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၅-ပါးပဲ ရနိုင်ကြတယ်။ (ရူပါဝာရ၊ အဇ္ဈပါဝစရ၊ လောကုတ္တရာစိတ် လင်္ကာဟောကြားချက်မှာ "ရှင်ရာဟုလာတရားပေါင်းချုပ်" မျက်နှာ ၄၇-၌ ဖော်ပြပြီး ဖြစ်ပါသည်။)

ယခုလို အကြောင်း ပြော နေ ရ သ လဲ ဆို တော့ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်က ခန္ဓာငါးပါး အကြောင်း နားလည်မှ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူလိုရင်း အချက်ကို နားလည်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးအကြောင်း ထိုက်တန်သလောက် နားလည်ကြပြီ။ ထိုသန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်တဲ့ စိတ်ပေါင်း ၄၅-ပါးဟာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာပဲ။ "ဝိညာဏ်" လို့ ဆိုတဲ့ အသံကို ကြားယင် အဲဒီစိတ် ၄၅-ပါးကို တစ်ပေါင်းတည်းစိုက်ပြီး မြင်လိုက်ကြပါ။

မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့၌ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ ဓမ္မစကြာတရားဦးဟော၍ (လူ့ပြည် လူသားထဲက) အရှင်ကောဏ္ဍညကို သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ ဘညစေတော်မူတယ်။ လပြည့်ကျော် (၁) ရက်နေ့ အရှင်ဝပ္ပ၊

ထပြည့်ကျော် (၂) ရက်နေ့ အရှင်ဘဒ္ဒိယ၊ လပြည့်ကျော် (၃)ရက်နေ့ အရှင်မဟာနာမ်၊ လပြည့်ကျော် (၄) ရက်နေ့ အရှင်အဿဇိကို သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ အသီးအသီး တည်စေပြီးတော့ တည်ပြီးတိုင်း တည်ပြီးတိုင်းသော ပဉ္စဝဂ္ဂိ အရှင်ငါးဦးတို့ကလဲပဲ “လဘေယျာ+ဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗန္တံ+လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒံ။ မြတ်စွာဘုရား....၊ တပည့်တော် ရှင်တော်ဘုရားထံ မှောက်မှာ ရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရပါရစေ....” လို့ တောင်းပန် လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက “ဟေ့ဘိက္ခု၊ သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ မြဟ္မစရိယံ သမ္မာဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ။ ရဟန်း....၊ လာလော့။ ဘရားတော်ကို ငါဘုရား ကောင်းစွာဘောကြားအပ် ပြီးသား ရှိနေပြီ။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ အဆုံးပြုဖို့ရန် အရိယ မဂ်တည်းဟူသော အကျင့်ကို ကျင့်လော့” ဟု ရှေ့သက် တော် ဆန်ဟန်း၍ မိန့်မြွက်တော်မူလိုက်သျှင် “ဟေ့ ဘိက္ခု=ရဟန်း...လာလော့” ဟူသော ပထမစကား စာပိုဒ်အဆုံး၌ပင် ဧဟိဘိက္ခု အခေါ်ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ် မှာ နဂိုရှိရင်းစွဲ အဝတ်အစားများ ပျောက်၍ ဣဒ္ဓိမယ ပရိက္ခရာ ရှစ်ပါး ဆင်မြန်းဝတ်ရုံပြီး ဝါတော် (၆၀) ရသော မထေရ်ကြီးအသွင် ကူးပြောင်းသွားလေသည်။ (ရှေးရှေးဘဝများက ပရိက္ခရာရှစ်ပါးအလှူ လှူဖူးသော သူများသာလျှင် ဤ ဣဒ္ဓိမယ ပရိက္ခရာကို ရနိုင်ကြတယ်။)

ရုပ်တရား၌ ဝိပဿနာသဘော

ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးဦးတို့ အစဉ် အတိုင်း သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီး ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်း တတိယအကြိမ်

အဖြစ်ကို အသီးအသီး ရရှိကြပြီးနောက် ဝါဆိုလပြည့်
ကျော် (၅) ရက်နေ့ရောက်၍ အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက်
ချီး မြောက်တော် မူရန် မြတ်စွာဘုရားက တရားဦး
စ တော်မူတယ်။

ရှုပုံ ဘိက္ခုဝေ အနတ္တာ။ ။ဘိက္ခုဝေ= ရဟန်း
တော်များ အိုချစ်သားတို့....။ ရှုပုံ=နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး
ရုပ်တရားသည်။ အနတ္တာ= သင်တို့ ထင်မြင်တဲ့ အတ္တ
မဟုတ်ချေ။

(တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ် = ပညာဉာဏ် ထက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊
မဇ္ဈိမပညပုဂ္ဂိုလ်= ပညာဉာဏ် အလယ်အလတ် ရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်၊ မန္တပညပုဂ္ဂိုလ်= ပညာဉာဏ်နဲ့ သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍
ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစား သုံးပါးရှိရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်
တိက္ခပည ပုဂ္ဂိုလ်အား ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်း၊ မဇ္ဈိမပညပုဂ္ဂိုလ်
အား အာယတန ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ မန္တပညပုဂ္ဂိုလ်အား ဓာတ်
ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟောကြားတော် မူလေ့ ရှိ ရာ ယခု ပဉ္စဝဂ္ဂိ
မထေရ် ငါးဦးတို့မှာ တိက္ခပည ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ် ကြ ၍
မြတ်စွာဘုရားက ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောကြားတော်
မူတယ်။

အထိတ်သံသရာ တခွင်တုန်းက သင်ချစ်သားတို့သည်
ရုပ်ကိုလဲ အတ္တလို ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ဝေဒနာ၊ သညာ၊
သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်ကိုလဲ အတ္တလို ထင်ခဲ့ကြတယ်။ (သူ
တစ်မျိုး ကိုယ်တစ်မျိုးပေါ့။) အဲဒီလို ထင်ကြတဲ့အထဲက
ရုပ်ဟာ သင်ချစ်သားတို့ အနမဟဂ္ဂ=အစမထင် သံသရာ
တခွင်က အထင်မှား အမြင်မှား ဖြစ်ပွားခဲ့ရတဲ့ အတ္တ
မဟုတ်ချေ။)

ဝါတိယအကြိမ်

အနတ္တအကြောင်း ၄-ပါး

“ဘာကြောင့် အတ္တမဟုတ်ထာလဲ” သို့တဲ့ အမေး အတွက် ခန္ဓာငါးပါးလုံးရဲ့ အနတ္တဖြစ်ခြင်း အကြောင်းကို ပကိဏ္ဍက ဒေသနာ အဋ္ဌကထာ၌-- အဝသဝတ္ထ-နဋ္ဌေန+ အသာမိကဋ္ဌေန+ သုညတဋ္ဌေန+ အတ္တပဋိက္ခေ-ပဋ္ဌေန အနတ္တ၃....ဟူ၍ အနတ္တမည်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းလေးချက်ကို ပြတယ်။ ထိုအချက်ကို....

“လှိုမလိုက်အင်၊ အရှင်မဲ့ထုံး၊ ဆိတ်သုဉ်းကာရကာ၊ ပယ်ခွာအတ္တ-သဘာဝ၊ အနတ္တမည်ကြောင်းလေး....။ ဟူသော အချုပ်လင်္ကာကို မှတ်ယူရ၏။

(လှိုမလိုက်အင်=အဝသဝတ္ထန)။ ။ဖြစ်ဆဲခန္ဓာသည် မအိုပါစေနှင့်၊ အိုဆဲခန္ဓာသည် မပျက်ပါစေနှင့် လှိုဆိုလို့ ဘယ်နတ် ဘယ်လူ ဘယ်မြဟွာရဲ့ အလိုသို့မျှ မလိုက်ဘူး၊ ဤသို့ အလိုမလိုက်တဲ့ သဘောကြောင့် အနတ္တ ခေါ်ရတယ်။

(အရှင်မဲ့ထုံး = အသာမိက)။ ။ဤခန္ဓာ ငါးပါးကို ငါ့ပိုင်တယ်၊ ငါ့ခန္ဓာ၊ ငါ့ဥစ္စာဆို ဘယ်လိုပင် ပြောနေစေကာမူ ပိုင်တာမဟုတ်ဘူး၊ မိမိက ငါ့ဥစ္စာလို့ ပြောနေစေကာမူ ထိုအသံသုံးလုံး မဆုံးခင် ခန္ဓာငါးပါးတို့က ချုပ်သွားပြီ၊ သို့ရကား အရှင်ပိုင်သူမရှိတဲ့ သဘောကြောင့် အနတ္တ ခေါ်ရတယ်။

(ဆိတ်သုဉ်းကာရကာ=သုညတ)။ ။ဒီ ခန္ဓာငါးပါးကို (ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ၊ အကြောင်းလေးပါးမှ တပါး) ပြုလုပ် ဖန်ဆင်းပေးတတ်သူ မြဟွာ၊ ဗိဿနိုး
တတိယအကြိမ်

စသည့် ဖန်ဆင်းရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မရှိသော အနက်သဘောကြောင့် အနတ္တဟု ခေါ်ဆိုရတယ်။

(ပယ်ခွာအတ္တသဘာဝ = အတ္တပဋိက္ခေပ)။ ။ဒီခန္ဓာငါးပါးတို့ကို တို့သူငါ အနမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာတခွင်က အထင်မှား အမြင်မှား ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ အတ္တလိပ်ပြာသဘောတို့ လုံးဝမရှိရကား ထိုအတ္တသဘောကို ပယ်ရှားသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် အနတ္တ ဟု ခေါ်ဆိုရတယ်။ (ဤကား ပကိဏ္ဍက ဒေသနာ အဋ္ဌကထာလာ အနတ္တအကြောင်း လေးပါးတည်း။)

ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ အနတ္တသဘောက နက်နဲသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပထမ အနုသန္ဓေစကားရပ်၌ ဒုက္ခလက္ခဏာဖြင့် အနတ္တမြင်အောင် ပြတော်မူတယ်။ ဒုတိယ အနုသန္ဓေစကားရပ်၌ တေပရိဝဋ္ဌသုံးကျော့သုံးပြန် အနတ္တ မြင်အောင်ပြပြီးလျှင် တတိယ အနုသန္ဓေစကားရပ်၌ “က လာ ပ သ မ္မ သ န နည်း” ဝိပဿနာရှုပုံကအစ ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်မြတ်တို့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြပုံကို ဟောတော်မူတယ်။ ထိုသို့သုံးဝိုင်းဟောကြားရာတွင် ပထမအနုသန္ဓေဝိုင်း၌ ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနတ္တဖြစ်ပုံကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်။

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ အနတ္တ

“ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ”။ ရဟန်းတို့....၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားသည် အနတ္တဖြစ်တယ်။

“ရူပဉ္စ ဟိ+ဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ န+ယိ+ဒံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဘေထ စ ရူပေ ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသိ”တိ။

တတိယတင်္ဂြိုမ်

ရဟန်းတို့....၊ ဤ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားအစု သည် သင်ချစ်သားတို့ သံသရာတခွင်က ထင်မှားခဲ့ကြတဲ့ အတ္တအနှစ်ဖြစ်ခဲ့ယင် ဤရုပ်ဟာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်တတ်တဲ့ အနာရောဂါတို့ မဖြစ်လေရာ။ (ပုထုဇန် သတ္တဝါတို့ ထင်နေတဲ့အတ္တက အနှစ်အစိုင် အခိုင်အမာလို့ ထင်ကြ တယ်၊ အနှစ်အစိုင် အခိုင်အမာဆိုယင် အာဗာဓဆိုတဲ့ အနာရောဂါမျိုး မကပ်ရောက်ရဘူး။ အခုတော့ ကပ် ရောက်လိုက်တာ၊ တစ်ကိုယ်လုံး အပ်နဲ့ ထောက်ကြည့် စမ်းပါ။ အပ်တစ်ထောက်စာမျှ အနာရောဂါ မကပ် ရောက်နိုင်တဲ့နေရာ ရှာလို့ မရဘူး။ တကယ်လို့ ပုထုဇန် များ ထင်တဲ့အတိုင်း အတ္တအနှစ် ရှိတယ်ဆိုယင် ဒီရုပ်ဟာ အာဗာဓဆိုတဲ့ အနာရောဂါမျိုး မဖြစ်ရဘူးနော်)။

ဤမျှမကသေး၊ (ရုပ်ဟာ အတ္တဖြစ်ယင်) ထို ရုပ်တရား ပေါ်၌ “ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ ဤသို့ စီမံပိုင်ခွင့် သဘောကို ရလေရာ၏၊ ရမှာပေ၊ ရရဲ့လား ချစ်သားတို့လို့ ဆိုတော့-

ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ရူပံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ “ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသိ” တိ။

ရဟန်းတို့....၊ ရုပ်သည် အနတ္တ ဖြစ်သောကြောင့် နာကျင်ဖို့ရန် ဖြစ်ရုံမျှမက ရုပ်တရားပေါ်မှာ “ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ ဤကဲ့သို့ စီမံပိုင်ခွင့် သဘောကို လည်း မရခဲ့ချေ။ တတိယအကြိမ်

(တသ္မာ ရူပံ အနတ္တာ=ထို့ကြောင့် ရုပ်သည် အနတ္တ၊ ဤကဲ့သို့ မူလ စကားရင်းသို့ ပြန်၍ စကားသိမ်းရပါမည်။)

မြတ်စွာဘုရားသည် အနတ္တကို ဟောတဲ့အရာမှာ အနိစ္စနဲ့ ကိုင်ပြီးတော့လဲ ဟောတတ် ပါ တယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ=နှစ်ပါးနဲ့ ကိုင်ပြီးတော့လဲ ဟောတတ် ပါတယ်။

မဇ္ဈိမနိကာယ် “ဆဆက္ကသုတ္တန်” မှာ- စက္ခု အနတ္တာ-လို့ စကားပလ္လင်ခံပြီး-

စက္ခု အတ္တာဟိ ယော ဝဒေယျ၊ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ၊ စက္ခုဿ ဥပ္ပါဒေဝိ ဝယောဝိ ပညာယတိ၊ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပါဒေဝိ ဝယောဝိ ပညာယတိ၊ အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ+ဝေတိ စာ+တိ ဣစ္စဿဇေ+မာဂတံ ဟောတိ၊ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ စက္ခု အတ္တာဟိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ။

စက္ခုသည် အတ္တတည်းဟု ပြောလျှင် ထိုစကားသည် မသင့်။ (အကြောင်းကား) စက္ခု၏ အဖို့ရာ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘောနှစ်ပါး ထင်ရှားရှိနေ၏။ (မိစ္ဆာဝါဒီတို့ ပြောသောအတ္တမှာ အဖြစ်အပျက်မရှိ၊ အမြဲ ခိုင်နေ၏ဟု ပြောကြတယ်။) အကြင်တရား၏ အဖို့ရာ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘောနှစ်ပါး ထင်ရှား ရှိနေ၏။ (ထို တရားကို အတ္တ=လိပ်ပြာဟု မိစ္ဆာဝါဒီတို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ပြောလျှင်) ငါ၏ အတ္တလိပ်ပြာသည် ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏၊ ပျက်လည်း ပျက်၏ဟု ဤ အဓိပ္ပာယ်မျိုး သက်ရောက်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် “စက္ခုသည် အတ္တလိပ်ပြာတည်း”ဟု ပြောဆိုလျှင်

ထိုစကားသည် မသင့်လျော်။ ဤသို့လျှင် စက္ခုသည် အနတ္တတည်း.....စသည်ဖြင့် ဆဆက္ကသုတ္တန်မှာ အဖြစ် အပျက် = အနိစ္စလက္ခဏာဖြင့် အနတ္တလက္ခဏာကို ထင်ရှားအောင် ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အချို့ သုတ္တန်များမှာတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ ၂-ပါးနဲ့ အခြေတည်ပြီးမှ အနတ္တကို ဟောတာလဲ ရှိတယ်။ ဘယ်လိုလဲ။

ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ၊ ယ+ဒနိစ္စံ၊ တံ ဒုက္ခံ၊ ယံ ဒုက္ခံ၊ တ+ဒနတ္တာ၊ ယ+ဒနတ္တာ၊ တံ နေ တံ မမ၊ နေ သော ဟမသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။ ။ (သံ-၂၊ အရဟန္တ သုတ်၊ ၅၁-၆၀)။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်လားတို့....။ ရူပံ=နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားသည်။ အနိစ္စံ=အမြဲ မရှိ။ ယံ=အကြင်ရုပ်တရားသည်။ အနိစ္စံ=အမြဲမရှိ။ တံ = ထိုရုပ်တရားသည်။ ဒုက္ခံ = ဆင်းရဲ၏။ ယံ-ယသ္မာ=အကြင်ကြောင့်။ ယံ=အကြင်ရုပ်တရားသည်။ ဒုက္ခံ=ဆင်းရဲ၏။ တံ=ထိုရုပ်တရားသည်။ အနတ္တာ=အတ္တမဟုတ်ချေ။ ယံ = အကြင် ရုပ် တ ရား သ ည်။ အနတ္တာ=အတ္တမဟုတ်။ တံ=ထိုရုပ်တရားသည်။ နေတံ မမ= ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ နေသော ဟ မသ္မိ= ငါမဟုတ်ပါတကား။ န မေ သော အတ္တာ = ငါ၏ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ပါတကား။

ဤ၌ "အနတ္တကို ဟောလိုရာမှာ အနတ္တာလို့ တိုက်ရိုက် မဟောဘဲ အဘယ့်ကြောင့် အချို့ နေရာ၌ အနိစ္စနဲ့ အခြေတည်ပြီး၊ အချို့ နေရာ၌ ဒုက္ခနဲ့ အခြေ တကိယအကြိမ်

တည်ပြီး၊ အချို့နေရာ၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ ၂-ပါးနဲ့ အခြေတည်ပြီးတော့ အနတ္တကို ဟောရတာလဲ” လို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။

အဖြေကား....အနိစ္စ၊ဒုက္ခ သဘောထက် အနတ္တ သဘောက ပိုလွန်၍ နက်နဲ မြင်နိုင်ခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စ၊ဒုက္ခနဲ့ အခြေတည်ပြီး အနတ္တကို ဟောရပါတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခကို အပေါ်ယံကြော မြင်မယ်ဆို ယင် မြင်လွယ်တယ်။ တစ်စုံ တစ်ခု မိမိ လက်ထဲက ပန်းကန်ကလေး၊ ခွက်ကလေးများ မတော်တဆ လွတ်ကျပြီး ကွဲပျက်သွားယင် “ဟော- အနိစ္စ ဖြစ် သွားပြီ” လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ အဲဒီ ကွဲသွားတဲ့ ပန်းကန်ကလေး၊ ခွက်ကလေးကိုကြည့်ပြီး “ဟော- အနတ္တ ဖြစ်သွားပြီ” လို့ ဘယ်သူမှ မပြောကြဘူး။ အနိစ္စသဘောက ပုထုဇန်တို့ လောကမှာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားတယ်။ ထို့အတူ မတော်တဆ ခြေဖဝါးကို ဆူးစူးမိတယ်၊ ခြေဖြင့် အပ်ကိုနင်းမိတယ် ဆိုယင် “အဟော ဒုက္ခ၊ အဟော ဒုက္ခ” လို့ ပြော တတ် ကြတယ်။ မည်သူမှ “အဟော အနတ္တ” လို့ မပြော ကြဘူး။ အဲဒီလို ပုထုဇန်လောကမှာ အနိစ္စနဲ့ ဒုက္ခ သဘောက ထင်ရှားတယ်။ အနတ္တသဘောက ပုထုဇန် လောကမှာ မထင်ရှားဘူး။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အနတ္တ

ဝေဒနာ အနတ္တာ.... (ရှေးနည်း ပါဠိသွားပါလေ။) ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အို-ချစ် သား တို့....။ ဝေဒနာ=ခံစား ခံစား၊ စကားနှစ်ထွေ၊ တရားနေမှာ၊ တတိယအကြိမ်

ဝေဒနာဓာတ်၊ ခန္ဓာမှတ်လော့-ဆိုတဲ့ ဝေဒနာသဘော တရားသည်။ အနတ္တာ=အတ္တမဟုတ်ချေ။

ရှေးနည်းအတူပေါ့။ ဝေဒနာသည် ချစ်သားတို့ ထင်တဲ့အတိုင်း အတ္တဖြစ်ယင် အဲဒီဝေဒနာသည် နာကျင်ဖို့ရန် မဖြစ်ရာ၊ အခုတော့ ဝေဒနာသည်ပင် နာကျင်၍ နေတယ်။ (ဒုက္ခဝေဒနာကို အာရုံစိုက်ပြီး ကြည့်ပါ။)

“သုခဝေဒနာကျတော့ သက်သာတယ် မဟုတ်လား”

လို့ မေးဖွယ်ရှိတယ်။ အဖြေကား-သင်္ခါရဒုက္ခ အနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခအနေဖြင့် လည်းကောင်း သုခဝေဒနာလဲ နာလျက်ပဲ။ သုခဝေဒနာဆိုသည်မှာ ဖြစ်နေတုန်းသာ သက်သာတယ်ထင်ရပြီး ပျက်သွား ချုပ်သွားတဲ့ အခါကျတော့ ပိုပြီးတော့ နာသေးတယ်။ ဒီတော့ သုခဝေဒနာလဲပဲ အာဗာဓာယ သံဝတ္တနပဲ။ ဒုက္ခဝေဒနာရော၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာရော သင်္ခါရဒုက္ခ အနေဖြင့် ဘယ်ဝေဒနာမှ မသက်သာ၊ နာလျက် ကျင်လျက်ဖြစ်နေတယ်။ ဝေဒနာသည် အကယ်၍ အတ္တ လိပ်ပြာ ဖြစ်ခဲ့ယင် မနာမကျင်ပေရာ။ “ငါ့ဝေဒနာသည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ စီမံပိုင်ခွင့်ရမှာပေါ့။ ချစ်သားတို့...၊ ယခုတော့ ဝေဒနာသည် အနတ္တ ကေန့်မှန်သောကြောင့် နာကျင်မှုသဘော ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီလို နာကျင်မှု သဘော ဖြစ်လေသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနတ္တ ကေန့်မှန်ပေတယ်။ အနတ္တ မှန်သောကြောင့် စီမံပိုင်ခွင့်ကို လုံးဝ မရရှိတာ။

(၃) သညာကုန္ဒာဇနတ္ထ

သညာ အနတ္တာ... (ရှေးနည်း ပါဠိသွားပါလေ။) ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အို- ချစ်သားတို့..

တတိယအကြိမ်

သညာ=ဤလောကဝယ် ပါးတယ်၊ နပ်တယ်၊ လိမ္မာတယ်
 လို့ ခေါ်ဆိုရတဲ့ သညာတရား အကျဉ်းအားဖြင့်
 ခြောက်ပါးလာရှိ ပွားပြန်ဘိမူ မြေထိ ရေထိ နေထိ
 က စရှိသွယ်သွယ် မဆုံးဖွယ်သည့် အကျယ်သညာ တရား
 အစုသည်။ အနတ္တာ = သင်ချစ်သားတို့ အစမထင်
 အနမတဂ္ဂသံသရာတခွင်က အထင်မှား အမြင်မှားခဲ့တဲ့
 အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ချေ....။

ရှေးနည်းအတူ သညာသည် ချစ်သားတို့ ထင်မှတ်
 သည့်အတိုင်း အတ္တလိပ်ပြာဖြစ်ယင် နာကျင်ဖို့ရန် မဖြစ်
 ရာ။ ယခုမူ သညာသည် နာကျင်၍ နေတယ်။ “သုခသညာ၊
 ဣဋ္ဌသညာတို့ကျတော့ သက်သာတယ်မဟုတ်လား” လို့
 မေးဖွယ်ရှိတယ်။ အဖြေကား သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမ
 ဒုက္ခအနေဖြင့်ကြည့်ယင် သုခသညာ၊ ဣဋ္ဌသညာတို့လဲ အမြဲ
 နာကျင်လျက်ပဲ။ ဒီတော့ ဣဋ္ဌသညာ၊ အနိဋ္ဌသညာ၊ သုခ
 သညာ၊ ဒုက္ခသညာ၊ သညာမှန်သမျှ သင်္ခါရဒုက္ခ၊
 ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခအနေဖြင့် ဘယ်သညာမှ မသက်သာ
 နာလျက် ကျင်လျက် ဖြစ်နေတယ်။ သညာသည် အကယ်၍
 အတ္တလိပ်ပြာ ဖြစ်ခဲ့ယင် မနာမကျင်ပေရာ။ “ငါ့သညာ
 သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ စီမံပိုင်
 ခွင့် ရမှာပေါ့။ ချစ်သားတို့....၊ ယခုတော့ သညာသည်
 အနတ္တ ကေန့်မှန်သည့်အတွက် နာကျင်မှုသဘော ဖြစ်ရ
 ဘယ်။ နာကျင်မှုသဘော ဖြစ်လေသောကြောင့် သညာ
 သည် အနတ္တကေန့်မှန်ပေတယ်။ အနတ္တမှန်သောကြောင့်
 သညာပေါ်မှာ စီမံပိုင်ခွင့်ကို လုံးဝ မရရှိတာ။

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အနတ္တ

သင်္ခါရ အနတ္တာ၊ သင်္ခါရ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ
 အတ္တာ အဘဝိသံသု၊ နယိဒံ သင်္ခါရ အာဗာဓာယ
 သံဝတ္တေယျံ၊ လဗ္ဘေထ စ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ
 သင်္ခါရ ဟောန္တု၊ ဧဝံ မေ သင်္ခါရ မာ အဟေသု-”
 န္တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ သင်္ခါရ အနတ္တာ၊
 တသ္မာ သင်္ခါရ အာဗာဓာယ သံဝတ္တန္တိ၊ န စ
 လဗ္ဘတိ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ သင်္ခါရ ဟောန္တု၊
 ဧဝံ မေ သင်္ခါရ မာ အဟေသု” န္တိ။

ရဟန်းတို့....၊ သင်္ခါရခေါ်တဲ့ ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊
 မနောကံမှု (အကျယ်ပွားယင်) ငါးဆယ်သော တရား
 အစုသည် အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ချေ။ ဒီသင်္ခါရတရားအစု
 ဟာ သင်ချစ်သားတို့ အထင်မှားခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ
 ဖြစ်မယ်ပ ဆိုယင် မနာမကျင်ရပေအုံး။ “ငါ့ရဲ့ သင်္ခါရ
 တို့သည် ဤသို့ ဖြစ်ကြပါစေ၊ ဤသို့ မဖြစ်ကြပါစေလင့်၊
 ကောင်းသော ပုညာဘိသင်္ခါရတွေသာ ဖြစ်ကြပါစေ၊
 မကောင်းသော အပုညာဘိသင်္ခါရတွေ မဖြစ်ကြပါစေ
 လင့်” လို့ အဲဒီလို စီမံပိုင်ခွင့် ရှိရမှာပေါ့။ ယခုတော့
 သင်္ခါရတရားတွေဟာ မစိုးပိုင် မစီမံနိုင် တဲ့ အတွက်
 ဖြစ်ယင်လဲပဲ သင်္ခါရ ဒုက္ခအနေနဲ့ နာကျင်ဖို့ဖြစ်ရတယ်။
 “ဒီလို ဖြစ်ကြပါစေ၊ ဒီလို မဖြစ်ကြပါစေလင့်” လို့
 သင်္ခါရ တရားတွေပေါ်မှာ လုံးဝ စီမံပိုင်ခွင့်ကို မရ
 ကြဘူး။ ဒါ့ကြောင့် သင်္ခါရတရား အစုတို့ဟာ အတ္တ
 လိပ်ပြာ မဟုတ်ကြချေ။

တကိယအကြိမ်

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ အနတ္တ

ဝိညာဏ် အနတ္တာ-

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
ဝိညာဏ်=၄၅-ပါး သင်ချစ်သားတို့ ရရှိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်
တရားအစုသည်။ အနတ္တာ=အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ပါချေ။

(စဉ်းစားကြည့်ပါ။) အဲဒီ တရားဟောနေတဲ့
အချိန်မှာ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့မှာ ကာမစိတ်က ၄၅-
ပါး၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် လို့ စိတ်ဝိညာဏ်ပေါင်း
၄၆-ပါး ရကြတယ်။ ယခု တရားဟော တရားနာ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့အနေနဲ့ က ကာမစိတ် ၄၅-ပါးပဲ ရကြ
တယ်။

အနမတဂ္ဂ=အစမထင် သံသရာတခွင်က အတ္တ
လိပ်ပြာလို့ အထင်မှားခဲ့တဲ့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည်
ဝိညာဏက္ခန္ဓာသာ ဟုတ်တယ်။ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊
နံမှု၊ စားမှု၊ ထိမှု၊ သိမှုသာ ဟုတ်တယ်။ အတ္တလိပ်ပြာ
မဟုတ်ဘူး။

မိစ္ဆာဝါဒီတို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့ ပြောကြတဲ့ ဝိညာဏ်
ဆိုတာနဲ့ ယခု မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ ဝိညာဏ်ဟာ
မတူဘူး။ မိစ္ဆာဝါဒီတို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြင့် ပြောကြတဲ့
ဝိညာဏ် အတ္တ လိပ်ပြာ ဇီဝဆိုတာက တကယ်စင်စစ်
တရားသားရှာ၍ မရဘူး။ ယခု မြတ်စွာဘုရား
ဟောတဲ့ ဝိညာဏ်ဆိုတာက အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊
အရသာ၊ အတွေ့၊ ဓမ္မသဘောဆိုတဲ့ အာရုံကို
မြင်တတ်၊ ကြားတတ်၊ နမ်းရှူတတ်၊ စားတတ်၊
ထိတတ်၊ သိတတ်တဲ့ သဘော ၆-မျိုးကို ဝိညာဏ်

တတိယအကြိမ်

လို့ ဟောတော်မူတာဖြစ်တယ်။ သူ့ဗျူဟာ သူ့ အကြောင်းနဲ့ သူလာတဲ့ ဝိညာဏ် ၆-ပါး တရား အစုသည် အနမတဂ္ဂ=အစမထင် သံသရာတခွင်က သင်ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ဘူး။)

ဝိညာဏဉ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ န+ယိဒံ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယသံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဘေထ စ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ”တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့...။ ဣဒံ ဝိညာဏံ=ဤ ဝိညာဏ် ၆-ပါး တရားအစုသည်။ အတ္တာ=သင်ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ သည်။ အဘဝိဿ=အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ဣဒံ ဝိညာဏံ = ဤ ဝိညာဏ် ၆-ပါး တရားအစုသည်။ အာဗာဓာယ = နာကျင်ခြင်းငှာ။ န သံဝတ္တေယျ= မဖြစ်ရာ။

(စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အတ္တလိပ်ပြာသာ ဖြစ်ခဲ့ပါလျှင် ‘စိတ်ထဲက နာလိုက်တာ၊ စိတ်ဒုက္ခရောက်လိုက်တာ’ ဆိုတဲ့ စိတ်ရဲ့ နာကျင်မှုသဘော မဖြစ်လေရာ။)

ဝိညာဏေ=ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားအစု၌။ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု=ငါ၏ ဝိညာဏ်သည် ဤသို့သာ ဖြစ်ပါစေ။ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ တိ=ငါ၏ ဝိညာဏ်သည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့် ဟူ၍ စီမံပိုင်ခွင့် သဘောကို။ လဗ္ဘေထ=ရအပ်လေရာ၏။

(စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အတ္တလိပ်ပြာသာ ဖြစ်ခဲ့ပါလျှင် ထိုစိတ်ဝိညာဏ်ပေါ်မှာ “ဣသိုလိစိတ်ချည်း ဖြစ်ပါစေ၊

အကုသိုလ်စိတ်တွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့.”လို့ စီမံပိုင်ခွင့် ရမှာပေါ့၊ ယခုတော့ ရရဲ့လားဆိုတော့)-

ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဝိညာဏံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ။ န စ လဗ္ဘတိ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ”တိ။

(ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....)။ စ ခေါ=စင်စစ်ကေန အမှန်အားဖြင့်။ ယသ္မာ=အကြံကြောင့်။ ဝိညာဏံ=ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားအစုသည်။ အနတ္တာ=သင်ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ချေ။ တသ္မာ=ထို့ကြောင့်။ ဝိညာဏံ=ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားအစုသည်။ အာဗာဓာယ=နာကျင်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တတိ = ဖြစ်၏။ ဝိညာဏေ=ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားအစု၌။ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု=ငါ့ဝိညာဏ်သည် ဤသို့သာ ဖြစ်ပါစေ။ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ တိ = ငါ့ဝိညာဏ်သည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်”လို့ ဆိုတဲ့ စီမံပိုင်ခွင့်ကို။ န စ လဗ္ဘတိ=မရအပ်ချေ။

(တသ္မာ ဝိညာဏံ အနတ္တာ = သို့ရကား ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားအစုသည်။ အနမတဂ္ဂ=အစမထင် သံသရာတစ်ခုက သင်ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့ ကြတဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ ဝိညာဏ်ကောင် မဟုတ်ချေ။ ဤကဲ့သို့ စကား နိဂုံး အဆုံးသတ်ရပါမည်။)

ပထမ အနုသန္ဓေ ပြီး၏။

ကင်္ကိယအကြိမ်

ဒုတိယ အနုသန္တိ

တေပရိဝဋ္ဌဓမ္မဒေသနာ

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား ပထမ အနုသန္တိပိုင်း၌ ဒုက္ခလက္ခဏာဖြင့် အနတ္တလက္ခဏာကို ထင်စွာ ဟောပြောသော အခါ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့အနေနဲ့ အနတ္တဉာဏ် ရူးစိုက်၍ နေကြတဲ့အခါမှာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ=သုံးကျော့ သုံးပြန် တေပရိဝဋ္ဌ ဓမ္မဒေသနာ နည်းဖြင့် ဟောတော်မူလို၍-

ရူပက္ခန္ဓာအတွက် တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ၊ ရူပံ နိစ္စံ ဝါ/ အနိစ္စံ ဝါတိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့...။ တံ=ထို ယခု ငါဘုရား မေးမြန်းမည့် စကားကို။ ကိံ မညထ=သင်ချစ်သားတို့ အဘယ်သို့ ထင်မှတ်ကြ သနည်း။ ရူပံ=နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားအစုသည်။ နိစ္စံ ဝါ=နိစ္စလေလော။ အနိစ္စံ ဝါ=အနိစ္စလေလော။ ဣတိ=ဤကား အမေးတည်း။

အမျိုးသား၌ (ဣတ္ထိဘာဝ ရုပ်ကို နုတ်၍) ရုပ် ၂၇-ပါး၊ အမျိုးသမီး၌ (ပုန္ဒြားရုပ်ကို နုတ်၍) ရုပ် ၂၇-ပါး ရကြသည်။ ၂-ဦး ပေါင်းလိုက်က ၂၈-ပါး ဆိုလျှင် ပြီးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် "နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားအစုသည် နိစ္စပဲလား၊ အနိစ္စပဲလား=နိစ္စလို့ ချစ်သားတို့ သဘောကျ မှတ်ထင်သလား၊ အနိစ္စလို့ ချစ်သားတို့ သဘောကျ မှတ်ထင်ကြသလား" လို့ မေးတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်တို့က ပြန်ဖြေတယ်။

အနိစ္စံ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = မြတ်စွာဘုရား...။
အနိစ္စံ = အနိစ္စပါဘုရား။

အနိစ္စလို့ တပည့်တော်များ သဘောကျပါတယ်
ဘုရားလို့ လျှောက်ထား ဖြေကြားကြတယ်။ ဘာ
ကြောင့်လဲလို့ ဆိုတော့ အနိစ္စလို့ သိဖို့ရန် အကြောင်း
၄-ချက်ရှိတယ်။ ၄-ချက်တို့မှာ-

၁။ ဥပ္ပါဒဝယဝန္တတာယ = ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း
သဘောနှစ်သင်းတို့ ထင်လင်းစွာ ရှိခြင်းကြောင့်၊
(ဝါ) ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်ရသောကြောင့် အနိစ္စ မည်
တယ်။

၂။ တာဝကာလိကတာယ = တစ်ခဏမျှသာ
အသက်ရှည်ခြင်းကြောင့်၊ (ဝါ) ရုပ်ဝဲဖြစ်ဖြစ်၊ နာမ်ဝဲ
ဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်ရကား တာဝကာလိက
အခိုက်အတန့်မျှသာ တည်နေသောကြောင့် အနိစ္စ
မည်တယ်။

၃။ ဝိပရိဏာမကောဋိယာ = ဖောက်ပြန်ပျက်စီး
ခြင်းလျှင် အစွန်းအဆုံးရှိသောကြောင့်၊ (ဝါ) ရုပ်
ဖြစ်စေ၊ နာမ်ဖြစ်စေ ဥပါဒခဏဖြစ်စမှာ သူပတယ်
ဟု ထင်ရသော်လဲ ဋီခဏရောက်တော့ ရင့်ရော်မှု
ဇရာ သဘောဝင်လာပြီး ကင်ခဏသို့ရောက်၍ မရဏ
သဘော တခါထဲ ရွှေ့လျောသွားတတ်သောကြောင့်
အနိစ္စ မည်တယ်။

တကိုယ်အကြိမ်

၁။ သန္တာပဋ္ဌေန=ဒုက္ခဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ဝိပရိကာမ ဒုက္ခဆိုတဲ့ ဒုက္ခသုံးမျိုးတို့ဖြင့် အမြဲတစေ ပူပန်တတ်သော သဘောကြောင့် ဒုက္ခမည်တယ်။

(၂) ဒုက္ခမဋ္ဌေန= ဒုက္ခသဘော သုံးမျိုး တို့နဲ့ အမြဲ ဆက်ဆံနေတဲ့အတွက် အခံရခက်သောကြောင့်လဲ ဒုက္ခ မည်တယ်။

(၃) ဒုက္ခဝတ္ထုကတယ = ဒုက္ခသဘော သုံးမျိုးတို့ရဲ့ တည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခမည်တယ်။

(၄) သုခပဋိက္ခေပဋ္ဌေန= တို့တတွေ ထင်မှတ်နေတဲ့ သုခသဘောကို ဒီရပ်တွေ၊ ဝေဒနာတွေ၊ သညာတွေ၊ သင်္ခါရတွေ၊ ဝိညာဏ်တွေက အမြဲတစေ ပယ်လှန် ပယ် လှန်၍ နေသောကြောင့်လဲပဲ ဒုက္ခမည်တယ်။ ဤကဲ့သို့ ဒုက္ခမည်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းလေးပါးတို့ကို သဘောကျ သိမြင်ပြီး ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးဦးတို့က-

ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = မြတ်စွာဘုရား....။ ဒုက္ခံ = ဒုက္ခပါဘုရား....လို၊ ဖြေတော်မူကြတယ်။

ဆောင် ပုန် လ ကံ။ ။ အမြဲပူပန်၊ အခံခက်လှ၊ ဒုက္ခတည်ရာ၊ ပယ်ခွာသူခ-သဘာဝ၊ ဒုက္ခအကြောင်း လေး။ ။

မြတ်စွာဘုရားက ဒုက္ခလက္ခဏာ ထင်ရှားသွားတော့ ဆက်မေးမြန်းတော်မူတယ်....။

ယံ ပနာ+နိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိကာမမဗ္ဗံ၊ ကလ္လံ နု တံ
သမနုပဿိတုံ “ဧတံ မမ ဧသော ဟ မသ္မိ ဧသော
မေ အတ္တာ” တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
ပနာ=ဆက်၍ ငါတုရား မေးဦးအံ့။ ယံ=အကြင် နှစ်
ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားအစုသည်။ အနိစ္စံ= မြဲလဲ မမြဲ။
ဒုက္ခံ = ဆင်းလဲ ဆင်းရဲ၏ ဝိပရိကာမဓမ္မံ = ဖောက်လွှဲ
ဖောက်ပြန်လဲ ဖြစ်တတ်၏။ တံ = ထို မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊
ဖောက်လွှဲတတ်တဲ့ ရုပ်တရားအစုကို။ “ဧတံ မမ =
ငါ့ဥစ္စာပဲ။ ဧသော ဟ မသ္မိ = ငါပဲ။ ဧသော မေ
အတ္တာ = ငါ၏ အတ္တလိပ်ပြာပဲ”။ ဣတိ = ဤသို့။
သမနုပဿိတုံ = တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အလွဲလွဲ
အချော်ချော် ရှုမြော်ဖို့ရန်။ ကလ္လံနု = လျှောက်ပတ်
သေးသလော....။

(က.... ချစ်သားတို့....၊ ဒီလိုဆိုယင် မြဲလဲ မမြဲဘူး၊
ဆင်းလဲ ဆင်းရဲဘယ်၊ သန္တတိ ရှိသမျှတွေလဲ ဇရာမရဏ
တို့ဖြင့် ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် ဖြစ်တတ်တဲ့ ဒီ နှစ်ဆယ့်ရှစ်
ပါး ရုပ်တရားအစုကို “ဧတံ မမ=ငါ့ဥစ္စာပဲ၊ ဧသော ဟ
မသ္မိ=ငါပဲ၊ ဧသော မေ အတ္တာ=ငါ၏ အတ္တလိပ်ပြာပဲ”
လို အဲဒီလို တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ အစွဲကြီးသုံးမျိုးနဲ့ ဒီ ရုပ်
ပေါ်မှာ သင်ချစ်သားတို့ အလွဲလွဲအချော်ချော် ရှုမြော်
ဖို့ရန် လျှောက်ကန်သင့်မြတ် သေးသလား.... လို့ မေး
တော့?) ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ် မြတ်တို့က-

နော ဟေ+တံ ဘန္တေ။

ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား....။ တံ=ဤသို့ ရှုဖို့ရန်။
နော ဟိ=မသင့်လျော်ပါဘုရား....။ (ဤသို့ မြေဆို
ကြတယ်။)

ယခု ဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား ရုပ်အတွက် ဖြစ်တယ်။ ထို့
အထူ ကျန် ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့အတွက်လဲ-

ဝေဒနာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ+
သညာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ+
သင်္ခါရာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ+

ဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ-စသည်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး
ဆုံးအောင် ခန္ဓာငါးပါး စုံအောင် သုံးကျော့သုံးပြန်စီ
တေပရိဝဋ္ဌ ဓမ္မ ဒေသနာနည်းဖြင့် ဟောကြားတော်
မူတယ်....။

တေပရိဝဋ္ဌ ဒေသနာ ဗုဒ္ဓိယအနုသန္တိ ပြီး၏။

တတိယအနုသန္တိ ကလာပသဗ္ဗသနုဘာဝနာ

ဤသို့ တေပရိဝဋ္ဌ ဓမ္မ ဒေသနာနည်းဖြင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီ
မထေရ်ငါးဦးတို့အား ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
အနတ္တ လက္ခဏာတို့ကို ကောင်းစွာထင်ရှား ဟောကြား

တတိယအကြိမ်

တော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ယခု တတိယ အနုသန္တိ၌ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ကထာပသမ္ပသနနည်း ဝိပဿနာ ဘာဝနာပွားပုံကို ဤဆိုသတ္တံ့သောအတိုင်း ဟောကြားတော်မူတယ်....။

တသ္မာ တိဟ ဘိက္ခဝေ ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတိတာ+ နာဂတပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဋ္ဌာရိကံ ဝါ+သုခုမံ ဝါ၊ ဟိနံ ဝါ+ပဏီတံ ဝါ၊ ယံ ဒုဓေ+ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ရူပံ နေ+တံ မမ၊ နေ သော ဟ မသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ+တိ ဧဝ+မေတံ ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

(ဤ၌ “ကထာပဝသေန သဒ္ဓိပိတွာ” ဆိုတဲ့ သင်္ဂြိုဟ် ကျမ်းလာအတိုင်း အားလုံးပေါင်းပြီး ဝိပဿနာရှုပုံကို ဟောတော်မူတယ်....)

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။ တသ္မာ=ထို့ကြောင့်၊ (ဝါ) သို့ရကား။ (တိဟသဒ္ဓါ ဝါစာသိလိဋ္ဌ။) အတိတာ+နာဂတပစ္စုပ္ပန်=အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု ကာလအနေဖြင့် သုံးထွေပြား သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ= ကြွင်းမဲ့ဥသံ့ အလုံးစုံသော ရုပ် တရား အစုသည်ထည်းကောင်း။ အဇ္ဈတ္တံ = မိမိ သန္တာန်၌ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ = ကြွင်းမဲ့ဥသံ့ အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည် ထည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ=အပြင်အပ သန္တာန်၌ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသံ့ အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်

လည်းကောင်း။ ဩဋ္ဌာရိကံ = ရန်ရင်းကြမ်းတမ်း
 သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော
 ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ သုခုမံ=သိမ်မွေ့
 နှည့်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံ
 သော ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ ဟိနံ=
 ယုတ်ညံ့သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံး
 စုံသော ရုပ်တရားအစုသည် လည်းကောင်း။
 ပဏီတံ = မွန်မြတ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့
 ဥဿုံ အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည် လည်း
 ကောင်း။ ဒူရေ=အဝေး၌ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ
 ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်
 လည်းကောင်း။ သန္တိကေ = အနီး၌ဖြစ်သော။
 ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော ရုပ်
 တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ=ပရမတ္ထအား
 ထင်ရှားရှိ၏။

သဗ္ဗံ ရူပံ=ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော ရုပ်တရား
 အစုသည်။ နေ+တံ မမ=ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။
 နေ သော ဟ မသ္မိ=ငါ မဟုတ်ပါတကား။ န မေ
 သော အတ္တာ=ငါ့ရဲ့ အတ္ထလိပ်ပြာ မဟုတ် ပါ
 တကား။ (ဣတိကား တကယ်ပီပသနာပွားသော
 အခါ မလိုအပ်ချေ။)

ဣတိ ဝေ = ဤသို့။ ဧတံ = ဤ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး
 ရုပ်တရားအစုကို။ ယတာဘူတံ=မဖောက်မပြန် အမှန်
 အတိုင်း။ သမ္ပပ္ပညာယ=ပီပသနာပညာ မဂ်ပညာ

၅၈၀   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (ကတိယတွဲ)

ဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မြင်အောင် ရှုကြည့်အပ်၏ = ရှုကြည့်ရမည်။

(ဤ၌ အနတ္တ တိုက်ရိုက်ပါမှ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ တိုက်ရိုက်ပါမှ မိမိစိတ်၌ ပေါ်လွင်မည်ဟု ယူဆလျှင် သဗ္ဗံ ရှုပုံ၏ နောက်၌ “အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန” ဟု စာ ဂုရိဒ်ထည့်ပြီး ရှုတ်ဆိုပွားများရပါမည်။ ကျန်သော ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့၌လည်း ထိုနည်း အတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဤဆိုထည့်သောအတိုင်း ပါဠိထို+ မြန်မာထက်ာထို ၂-မျိုးစီ၊ ၂-မျိုးစီ ပွားများရမည် ပြစ်ပါတယ်။)

(ခ) ရူပက္ခန္ဓာ ကလာပသပ္ပသန ဝိပဿနာ

ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတိတာ+နာဂတပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ။ ဩဋ္ဌာရိကံ ဝါ+သုခုမံ ဝါ။ ဟိနံ ဝါ+ပဏိတံ ဝါ။ ယံ ဒုဓရေ+သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗံ ရူပံ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စံ၊ ဥဒယဗ္ဗယ-ပဋိဝိဋ္ဌနဋ္ဌေန ဒုက္ခံ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)၊ နေ တံ မမာ နေ သော ဟ မသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတာ၊ နာဂတဟု၊ ကာယသုံးခွင်၊ တွင်း ပြင်နှစ်ခု၊ ကြမ်း နှစ်တန်း၊ ကောင်း ညံ့ နှစ်သီး၊ ဝေး နီး နှစ်မည်၊ ရုပ်ကိုယ်သည်ကား.... မြင်ရှုည်

ကတိယအကြိမ်

ကာလ၊ မတည်ထဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။
ဖြစ် ပျက် နှစ်တန်၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်
ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။ ပညာ
စက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊
ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာ
တို့၊ ဘာတစ်ခုမှ၊ မဟုတ်ကြသည်.... ဓမ္မ သက်သက်
ပါတကား....။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ

ယာကာဝိ ဝေဒနာအတိတာ+နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္နာ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကာ ဝါ+သုခုမာ
ဝါ၊ ဟိနာ ဝါ+ပဏီတာ ဝါ၊ ယာ ဒုရေ+သန္တိကေ
ဝါ။ သဗ္ဗာ ဝေဒနာ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊
ဥဒယဗ္ဗယပဋိဝိဋ္ဌေနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန
အနတ္တာ)၊ နေ တံ မမ၊ နေ သော ဟ မသ္မိ၊
န မေ သော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်း+
ပြင် နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်၊ ကောင်းညံ့နှစ်သီး၊ ဝေးနီး
နှစ်မည်၊ ဝေဒနာသည်လည်း၊ မြင့်ရှည် ကာလ၊
မတည်ထဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်
နှစ်တန်၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။
ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။ ပညာစက္ခု၊ မျှော်
ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊
မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမှ၊
မဟုတ်ကြသည်.... ဓမ္မ သက်သက်ပါတကား.. ။

(၃) သညက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသနဝိပဿနာ

ယာကာစိ သညာ အတိတာ+ နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္နာ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ သြဋ္ဌာရိကာ ဝါ+သုခုမာ ဝါ။
ဟိနာ ဝါ+ပဏိတာ ဝါ။ ယာ ခုရေ+သန္တိကေ ဝါ။
သဗ္ဗာ သညာ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊
ဥဒယဗ္ဗယပဋိ ဝိဋ္ဌနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန
အနတ္တာ)၊ နေ တံ မမာ နေ သော ဟ မသ္မိ၊ န မေ
သော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတာ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်း
ပြင် နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်း၊ ကောင်းညံ့နှစ်သီး၊ ဝေးနီး
နှစ်မည်၊ သင်္ခါရ သည် လည်း၊ မြင့်ရှည်ကာလ၊
မတည်ထဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်
နှစ်တန်း၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။
ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။ ပညာစက္ခု၊ မျှော်
ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊
မှန်လှစွာ၏။ ငါ့ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခု
မှ၊ မဟုတ်ကြသည်.... ဓမ္မသက်သက်ပါတကား....။

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသနဝိပဿနာ

ယေကေစိ သင်္ခါရာ အတိတာ+ နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္နာ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ သြဋ္ဌာရိကာ ဝါ+သုခုမာ
ဝါ၊ ဟိနာ ဝါ+ပဏိတာ ဝါ။ ယေခုရေ+သန္တိကေ ဝါ။
သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊
ဥဒယဗ္ဗယ ပဋိဝိဋ္ဌနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန

တတိယအကြိမ်

အနတ္တာ)။ နေတံ မမ၊ နေ သော ဟ မသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်းပြင် နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်း၊ ကောင်းညှိနှစ်သီး၊ ဝေးနီး နှစ်မည်၊ သင်္ခါရသည်လည်း၊ မြင့်ရှည်ကာလ၊ မတည် ထဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲ ကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။ ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက် ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှ စွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမှ၊ မဟုတ်ကြသည်....ခမ္မသက်သက်ပါတကား။

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ကလာပသဗ္ဗသနဗိပဿနာ

ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတိတာ+ နာဂတ+ ပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဋ္ဌာရိကံ ဝါ+သုခုမံ ဝါ၊ ဟိနံ ဝါ+ပဏီတံ ဝါ၊ ယံ ဒူရေ+သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ (ဟုံတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စံ၊ ဥဒယဗ္ဗယ- ပဋိဝိဋ္ဌနဋ္ဌေန ဒုက္ခံ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)။ နေ တံ မမ၊ နေ သော ဟ မသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်းပြင် နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်း၊ ကောင်းညှိနှစ်သီး၊ ဝေးနီး နှစ်မည်၊ ဝိညာဏသည်လည်း၊ မြင့် ရှည် ကာ လ၊ မတည်ထဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်

နှစ်တန်၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။
ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။ ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်
ရှုလျှင်၊ သူ့ သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှ
စွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမှ မဟုတ်
ကြသည်.... ဓမ္မသက်သက်ပါတကား....။

ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ်

ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသဘာဝကော
ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ
နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သင်္ခါရေ သုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝိညာဏသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။

ဘိက္ခဝေ= ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
ဧဝံ = ဤသို့။ ပဿံ-ပဿန္တော= “ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ၊ ယာကာစိ
ဝေဒနာ၊ ယာကာစိ သညာ၊ ယေကေစိ သင်္ခါရာ၊ ယံကိဉ္စိ
ဝိညာဏံ အတီတာ+ နာဂတ+ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+
ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ သြဋ္ဌာရိကံ ဝါ+ သုခမံ ဝါ၊ ဟိနံ ဝါ၊ ပဏီတံ
ဝါ၊ ယံ ဒူရေ+ သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ (ဟုတွာ
အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စံ၊ ဥဒယဗ္ဗယ ပဋိပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခံ၊
အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)၊ နေ တံ မမ၊ နေသော ဟ
မသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ” ဟု ဉာဏ်ပညာဖြင့် အဖန်ဖန်
ရှုကြည့်လေ့ရှိသော။ သုတဝါ= အာဂမသုတ+ အဓိဂမ-
သုတ နှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော-

(ယခု ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိတော်ကို အာဂုံရအောင်
တော့ ကျက်ရပေမယ်။ ပါဠိတော်ကို နှုတ်တက်ရ
ပြီးတော့လဲ အဲဒီပါဠိတော်ရဲ့ အနက်ကို သိရပေမယ်။

(၁) အဲဒီလို ပါဠိတော်ကို အာဂုံနှုတ်တက်ရခြင်း ဆိုတဲ့ အာဂမသုတ၊

(၂) မိမိရပြီးတဲ့ ပါဠိတော်ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကို နက်နက်နဲနဲ သိရှိခြင်းဆိုတဲ့= အဓိဂမသုတ၊ အဲဒီ အာဂမသုတ၊အဓိဂမသုတနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော)-

အရိယသာဝကော= ငါဘုရား၏ တပည့် သာဝက သည်။ ရူပသို့မ္ဗိ=နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ရုပ်တရား အစဉ် လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့တော့၏။ ဝေဒနာယပိ= တစ်ခုခု ရှစ်ပါး ဝေဒနာတရားအစဉ်လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ= ငြီးငွေ့ တော့၏။ သညာယပိ= သညာ ခြောက်ပါး တရားအစဉ် လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ = ငြီးငွေ့တော့၏။ သင်္ခါရေသုပိ= သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ငါးဆယ်တို့၌လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ = ငြီးငွေ့ တော့၏။ ဝိညာဏသို့မ္ဗိ=မြင် ကြား နံ လျက်၊ ထိ သိ ချက် ဟု ခြောက်ပါးသော ဝိညာဏ်တရား အစဉ် လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ= ငြီးငွေ့တော့၏။

(နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့၏ ဟူသော မြန်မာစကား၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ- ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရား မပွား များမီ အန္တပုထုဇန်ဖြစ်ခိုက် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ် နာမ် တရားတို့ကို ငါ၊ ငါ့ဥက္ခာ၊ ငါ့လိပ်ပြာဟု တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အလွဲလွဲ အချော်ချော် စွဲယူ၍ ရနဲ့သော်လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်အစ သမ္မသနဉာဏ် ဖြစ်လျှင်ပင် ထိုသို့ အလွဲလွဲ စွဲယူ၍ မရတော့ချေ။ ထိုသို့ အလွဲလွဲ စွဲ၍မရအောင် သိသည် ကိုပင်

“နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ပေးခြင်းဖြစ်တယ်။

နိဗ္ဗိန္ဒတိဖြင့် သမ္မသနဉာဏ်အစ ဝုဠာန ဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ် တိုင်အောင်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတယ်။ ယခု ဆိုခဲ့သော “ကလာပ သမ္မသန ဝိပဿနာရူနည်း” အတိုင်း ရူဖန်များလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ဆင့်ရှိသည့်အနက် နဝမ၊ ဒသမ ဝိပဿနာဉာဏ်များဖြစ်ကြတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ် “သင်္ခါရနှင့်၊ အနုလောမ၊ ဉာဏ်နှစ်ဝ၊ ဝုဠာနဂါမိနီ ခေါ်သတည်း” ဆိုတဲ့ ဝုဠာန-ဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ် ရောက်အောင် ငြီးငွေ့လိမ့်မယ်။

ချက်ချင်းတော့ ဝုဠာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်သို့ (သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့) မရောက်နိုင်သော်လည်း မလျှော့သောလုံ့လဖြင့် ပွားများပါက ပါရမီရင့်သူ ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့လိုဆိုယင် ယခုဘဝပင် ရောက်နိုင်ပါတယ်။ ပါရမီနဲ့ သေးသူ ဖြစ်လျှင်လည်း ၂-ဘဝ ၃-ဘဝ၌ (ဘုရားလက်ထက်က သစ္စကပရိမိုဇ်တို့ကဲ့သို့) ရောက်နိုင်ပါတယ်။)

နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တသ္မိ*
ဝိမုတ္တ+မိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။

နိဗ္ဗိန္ဒံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော=ဝုဠာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်ရောက် ငြီးငွေ့လတ်သည်ရှိလော်။ ဝိရဇ္ဇတိ=မဂ်ဉာဏ်လေးပါး

ဖြင့် ထို ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့၌ တပ်ခြင်းကင်းတော့၏။ ဝိရာဂါ=မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် ထို ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့၌ တပ်ခြင်းကင်းသောကြောင့်။ ဝိမုစ္စတိ = ပဋိပ္ပဿန္ဓိ-ပဟာန်အနေဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်လေ၏။ ဝိမုတ္တသ္မိံ = ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော ဖိုလ်လေးပါး၌။ ဝိမုတ္တ+မိတိ ဉာဏံ = ဝိမုတ္တ ဟူ၍ သိတဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်တော့၏။

(ဝုဠာနဂါမိနီ ဝိပဿနာက ကျေးဇူး ပြုပေး တဲ့ အတွက် မဂ်ဉာဏ်ရောက်လိမ့်မယ်၊ မဂ်ဉာဏ်က ကျေးဇူး ပြုပေးတဲ့အတွက် “ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တ” လို့ ဟောတဲ့ ဖိုလ်လေးပါး ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ ဖိုလ်လေးပါးဖြစ်ပြီးတော့ “ဒါဟာ ဖိုလ်လေးပါး” လို့ ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်များ ဖြစ်ကြလိမ့်မယ်။

ဒိဏာ ဇာတိ၊ ဝုဠိတံ မြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာ+ပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ။

မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ ဇာတိ=အနာဂတ်သံသရာဝယ် ဘဝ ပဋိသန္ဓေ တည်နေခြင်းအမှုသည်။ ဒိဏာ=ကုန်ခဲ့ ခန်းခဲ့ လေပြီ....။

ပရမ္ပရပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို စ၍ ဖော်ပြ ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ “ဇာတိဒုက္ခ ငါ့မှာ ကုန်ပြီ” ဆို တော့ အတိတ်ဇာတိဒုက္ခ ကုန်တာကို ဆိုတာလား၊

တတိယအကြိမ်

မဟုတ်ပါ။ အတိတ်ဇာတိဒုက္ခမှာ အတိတ်ဘဝကပင် ချုပ်ခွဲကုန်ခဲ့လေပြီ။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဇာတိဒုက္ခ ကုန်တာကို ဆိုတာလား၊ မဟုတ်ပါ။ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတိ ဒုက္ခမှာလဲ သူ့အချိန်နဲ့ သူ တချုပ်ထဲ ချုပ်ပျောက်၍နေတယ်။

ယုံသို့ဖြစ်လျှင် ဘယ်ဇာတိ ကုန်တာလဲလို့ မေးရန် ရှိပါတယ်။ အဖြေကား အကယ်၍ အရဟတ္တ ဖိုလ် ပေါက် မရောက်ယင် ဒုတိယဘဝမှာ မုချဖြစ်ပေါ်မည့် ဇာတိ တစ်မျိုးရှိတယ်၊ အဲဒီဇာတိကုန်တာ ခန်းကား ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ထပ် ဘဝအသစ် မဖြစ်ခြင်း

ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ။ အရဟတ္တ ဖိုလ် ပေါက် ရောက်တဲ့အတွက် မိမိမှာ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ တည်း ဟူသော သံသရာ ရေသောက်မြစ် မရှိတော့သော ကြောင့် မိမိ အတိတ်သံသရာက ပြုခဲ့သော အပရာ ပရိယကံများသည် ရေသောက်မြစ် ပြတ် ပြီး သော သစ်ပင်ကြီးပမာ ဒုတိယဘဝမှာ ဘယ်ဘုံ၌မှ ဘဝ ပဋိသန္ဓေမဖြစ်တော့ဘူး၊ စီးတောက်ကြီး ငြိမ်းသလို ဘစ်ခါထဲ ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ဒုတိယဘဝကစ၍ (မဂ်ကိုမရယင်) ဖြစ်မယ့်ဇာတိဒုက္ခတွေ ကုန်သွားခြင်း ကို သိတာကို “ဒိဏာ ဇာတိ” လို့ ဟောတော် မူတယ်။

ဝုသိတံ မြဟ္မစရိယံ = မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သော အကျင့်ကို ဝါကား ကျင့်သုံးပြီးပြီ။ ကတံ ကရဏိယံ = ကလိယအဖြစ်

မဂ်ကိစ္စ တစ်ဆယ်ခြောက်ပါး ငါကား ပြုပြီးပြီ။ နာပရံ
ဣတ္ထတ္တာယ=ယခု ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောမှ နောက်တပ်တပါး
အတ္တဘောအသစ် ဖြစ်ဖွယ်မရှိ၊ (ဝါ) ဤ မဂ်ကိစ္စ ၁၆-
ချက်အတွက် အခြားတပါး ပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီ။ ဣဘိ=
ဤသို့။ ပဇာနာတိ= ပရမ္မရပဌဇေက္ခဏာဖြင့် ပိုင်းခြား
ထင်ထင် သိမြင်လေ၏။

(ပရမ္မရ ပစ္စ ဇေ က္ခဏာ ဆုံးလျှင် သီလက္ခန္ဓာ၊
သမာဓိက္ခန္ဓာ၊ ပညာက္ခန္ဓာ၊ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓာ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ-
ဒဿနက္ခန္ဓာ ခေါ်တဲ့ သာသနာတော်ရဲ့ ဝေပုဒ်
၅-ပါး ပြီးဆုံးပါတော့တယ်။)

ဒိဏာဇောဘိ၊ ဝုသိတံ မြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏိယံ၊
နာ+ပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ .... စာပိုဒ်လဲ
ဆုံးရော၊ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ တရားတော်သံဘာဝ
ဒီမှာပဲ ရင်တန့်သွားတော်မူတယ်။

ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့၏ အနုမောဒနာ

မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော် ပြီးဆုံးပြီးတဲ့နောက်
သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့က-

ဣဒ+မဝေါစ ဘဂဝါ၊ အတ္တမနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု။
ဘဂဝတော ဘာလိတံ အဘိနန္ဒါ-လို့ အနုသန္ဓေစကား
ရင် ဆက်စပ်ပေးတော် မူကြပါတယ်....။

ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣဒံ = ဤ အနတ္တ
လက္ခဏသုတ်တော်ကို။ အဝေါစ = ဟောတော်မူပြီ။

တင်္ဂါယနာဖြင့်

၅၉၀   တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်အလုံး (ဇာတိယတံ)

ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု။ = ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်ငါးပါး ရဟန်း
တော်များတို့သည်။ အတ္တမနာ = နှစ် လို အား ရမ်း
ဝမ်းမြောက်သောစိတ်နှလုံး ရှိ ကြ ကုန် သည် ဖြစ် ၍။
ဘဂဝတော = မြတ်စွာဘုရား၏။ ဟာယိတံ = အင်္ဂါ
ရှစ်ဖော် အသံတော်ဖြင့် နာပျော်ဖွယ်ရာ ဟောကြား
တော်မူအပ်သော တရားဒေသနာတော်ကို။ အဘိနန္ဒု =
ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ကုန်
ပြီ....။

(ဝမ်းမြောက်လိုက်ပုံ။ ။ "ဝေ+မေတံ ဘဂဝါ၊
ဝေ+မေတံ သုဂတ=ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ ကျေးဇူး
ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....၊
ဤ ယခု ရှင်တော် ဟောကြား 'တရားတော်သည်
ဟောကြားတော်မူတိုင်းပင် မှန် ပါ တယ် ဘု ရား။
ကောင်းသောစကား မြွက်ကြား၍ ကောင်းသော
နိဗ္ဗာန်သို့ ကြွတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား....၊ ဤ
ယခု ရှင်တော် ဟောကြား တရားတော်သည် ဟော
ကြားတော်မူတိုင်းပင် မှန်ပါတယ်ဘုရား" လို့
ဘုရားရှင်ရဲ့ စကားကို လက်ခံတဲ့ "သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆန"
သာဓု+သာဓု+သာဓုဟု ကောင်းချီးပေးကာ အနု
မောဒနာ ပြုကြပါတယ်။)

ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း

ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ
ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခု။နံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ
ဝိမုစ္စိံ သူ။ (ဤ စကားရပ်လုံး သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်

တော်ဟောကြား)

မြတ်တို့၏ မှတ်ချက်စကားပင်။) စ ပန=ဆက်၍အထူး ပြဦးအံ့။ ဣမသ္မိံ ဝေယျာကရဏသ္မိံ = ဂါထာမဖက် စကားပြေ စုဏ္ဏိယ သက်သက်ဖြစ်သော အမေး အဖြေ တရားဒေသနာ ဝေယျာကရဏ်းကို (ဂါထာ မဖက် စကားပြေ စုဏ္ဏိယသက်သက်ဖြင့် အမေး အဖြေ ဟော ကြားအပ်သော တရားတော်ကို ဓမ္မက္ခန္ဓာ အင်္ဂါကိုးပါး တို့တွင် “ဝေယျာကရဏ = ဝေယျာကရဏ်း” ဟူ၍ ခေါ်သည်။) ဘညမာနေ=မြတ်စွာဘုရား ဟောင်းကြာ တော်မူအပ်သည်ရှိသော်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခုနံ=ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်ငါးပါး ရဟန်းတော်များ၏ ။ စိတ္တာနိ=စိတ် တို့သည်။ အနုပါဒါယ=တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အစွဲအလမ်း မခံရမှု၍။ အာသဝေဟိ = ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝတို့မှ (ရှေ့ရက်တုန်းကပင် သေတောပတ္တိ မဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ ယခု အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်သောအခါ) အာသဝေဟိ=ကာမာသဝ၊ ဘဝါ သဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝတို့မှ။ ဝိမုစ္စိံသု=ကျွတ်ကုန် လွတ်ကုန် ကြပြီ....။

(ဤ စကားတို့ကား အရိယာတို့၏ စကား ဝေါဟာရ ဖြစ်ပါတယ်။ ပုထုဇန်ပြော၊ အရင်ပြော ပြောမယ်ဆိုရင် “ဂါထာမပါ စုဏ္ဏိယ စကား ပြေ သက်သက်ဖြစ်တဲ့ ဤ အနတ္တလက္ခဏ သုတ္တန်တရား ဒေသနာကို ကြားနာတော်မူကြရင်းပင် ထိုအရှင် မြတ်ကြီး ၅-ပါးလုံး အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက် တော်မူကြတယ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြတယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဘက်ယကကြိမ်

တရားနိဂုံး

ဤသို့လျှင် အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ကြား
 နာရခြင်း၊ ဓမ္မဿဝနကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊
 သရဏဂုံ သီလတို့ကို ခံယူဆောက်တည် ကျင့်သုံးရခြင်း၊
 သီလမယ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ အနတ္တလက္ခဏ
 သုတ္တန် ဒေသနာကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့် မိမိတို့ဘွဲ့၏
 အမြင် မိကြသလောက် ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သဿာ၊ သင်္ခါရ၊
 ဝိညာဏ်တို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အခြင်း အရာ ကို
 ကောင်းစွာဆင်ခြင် ရှုမြင်ရခြင်းတည်းဟူသော ဘာဝနာ
 မယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ ဘုရားအမှူးရှိသော
 သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့အား (၈၅) နှစ် အထိ မိ -
 အမှတ် ဒါနမင်္ဂလာဖြစ်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ မွန်မြတ်
 သော ဆွမ်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ခဲဖွယ် အထူးတို့
 ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဘောဇဉ် အထူးတို့ဖြင့် လည်း
 ကောင်း သဒ္ဓါရှင်လန်း လှူပါန်းရခြင်း တည်းဟူသော
 ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗ သံဃဘတ္တ ဘောဇနပါန ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ
 စေတနာ....၊ ဤသို့ စသည်များမြတ် ပေါင်းအပ်သော
 ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ကြောင့်-

“ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၊ ဇာတ်သိမ်း ပြည်
 နိဗ္ဗာန်” ဆိုတဲ့အတိုင်း ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့ ချုပ်ရာ ပြတ်ရာ
 ငြိမ်းရာ သံသရာဇာတ် သိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် တရား
 တော်မြတ်ကို မပင်မပန်း ချမ်းသာလွယ်ကူသောအကျင့်
 ပဋိပတ်၊ လျင်မြန်သော ဝိပဿနာအသိဉာဏ်၊ ပန်ထွာ

တောင့်တရင်းရှိသော မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တ
ဖိုလ်ပေါက် အကျွန်ုပ်တို့တစ်စု မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ကိုယ်
ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း....။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရသော
ဘဝသည် နောက်ဆုံး ဘဝပါပေ။ ထို နောက်ဆုံးဘဝ
ပရိနိဗ္ဗာနစုတိမှ အခြားမဲ့ ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌
ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ တည်းဟူသော ဘဝ
သုံးပါး ဘုံ သုံးပါး တို့တွင် ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝ၌မှာမှ
ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာ တရား
တို့ တစ်ဖန်အသစ် မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အနုပ္ပါဒ-
နိရောဓ အနုပါဒိသေသ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေ
ကုန်သတည်း....။

အနုပါဒိသေသ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မ
ဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခ
ခပ်သိမ်း သံသရာ မီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်း
ကြပါစေကုန်သတည်း....။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော်
ပြီး ပြီ။

၀၄/
(-ဂ၊ ၆/၃၅၀)

တတိယအကြိမ်
~~~~~

ရတနသုတ္တန်တရားတော်

(ရတနသုတ်ကို ရှုတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ် နှလုံးသွင်း
ခြင်းဖြင့် ကပ်သုံးပါးမှ လွတ်ကင်းကြစေရန် ရည်သန်
ဟောကြားခြင်း။)

ဝေသာလီပြည်သို့ မြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူခြင်း

ရတနသုတ္တန်ကို ဘာပြုလို့ ရှုတ်ချင် ဟောချင်ရတုံး
လို့ဆိုလျှင်....ဒီ ရတနသုတ္တန်ရဲ့ အာဏာ အရှိန်အဝါကို
စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းမှာ ရှိနေကြတဲ့
နတ်တွေ မြဟွာတွေက ခံယူကြတယ်။ လွန်စွာ အာဏာ
အရှိန်အဝါကြီးတဲ့ ပရိတ်တော်ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုန်းကြီး
တို့ ဆရာ+ဒကာတွေဟာ ဒီ ရတနသုတ္တန်နဲ့ပဲ အကာ
အကွယ် ပြုချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ရတနသုတ္တန်ကို
မျှော်ကြည့်လိုက်ကြစို့....။

ဘေးကြီး သုံးပါး

တစ်ချိန်က ဝေသာလီပြည်မှာ ဘေးကြီး သုံးပါး
ဆိုက်ရောက်တယ်။ ဒီက စ ကြစို့။ ဘယ်လို ဘေးသုံး
ပါးလဲ ဆိုတော့-

(၁) ပထမ ဒုဗ္ဗိက္ခခေါ်တဲ့ အစာရေစာ ခေါင်း
ပါးတဲ့ဘေး ဆိုက်ရောက်တယ်။

ကပ်ပအကြိမ်

(၂) အဲဒီ ဒုဒ္ဓိက္ခဘေးရဲ့ နောက်က ဘာတွေ လိုက်လာသလဲ ဆိုတော့ အမနုဿဘေးလို ခေါ်တဲ့ မြေဘုတ်ဘီလူးဘေးများ ဆိုက်ရောက်လာတယ်။

(၃) အဲဒီ ဒုဒ္ဓိက္ခဘေး၊ အမနုဿဘေး = နှစ်ပါး တို့ ရင်ဆိုင်၍ လူတွေကို အပြိုင်နှိပ်စက်လာတဲ့အခါ တတိယမြောက်မှာ အဟိဝါတရောဂ = ယင်းနာလို ခေါ်တဲ့ ရောဂါဘေး = ဤ ဘေးကြီးသုံးပါး ဆိုက် ရောက်ခဲ့တယ်။

**တရားစောင့်စောမင်း ဟုတ် မဟုတ်
အစစ်အဆေး ခံခြင်း**

ဘေးကြီးသုံးပါး ဆိုက်ရောက်တဲ့အခါ ဝေသာလီ ပြည်မှာရှိတဲ့ အမတ်တွေက အလှည့်ကျ ဝေသာလီ လိစ္ဆဝိ မင်းထံသို့ သွားရောက်ပြီး-

မဟာရာဇ ဣမသ္မိ° နဂရေ တိဝိဓံ ဘယ+မုပ္ပန္နံ၊
ဣတော ပုဗ္ဗေ ယာဝ သတ္တမာ ရာဇကုလပရိဝုဇာ
ဝေ ရူပံ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗံ၊ တုမှာကံ မညေ အဓမ္မိကက္ကေန
တံ တေရဟိ ဥပ္ပန္နံ။

မဟာရာဇ = မြတ်သောမင်းကြီး...။ ဣမသ္မိ°
နဂရေ=ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြို့၌။ တိဝိဓံ ဘယံ=
ဒုဒ္ဓိက္ခဘေး၊ အမနုဿ၊ အဟိဝါတရောဂဘေး
ဆိုတဲ့ ဘေးသုံးပါးသည်။ ဥပ္ပန္နံ=ဖြစ်၍ နေပါ၏။

တတိယအကြိမ်

၅၉၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဣတော=ဤအခါမှ။ ပုဗ္ဗေ=ရှေးကာလ၌။ ယာဝ
 သတ္တမာ ရာဇကုလပရိဝဇ္ဇာ = မင်းခုနစ်ဆက် တိုင်
 အောင်။ ဝေ ရူပံ=ဤသို့ သဘောရှိသော ဘေး
 မျိုးသည်။ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗံ = ရှေးက မဖြစ်စဖူးပါပေ။
 တုမှာကံ = အရှင်မင်းကြီးတို့၏။ အဓမ္မိကတ္ထေန=
 ရာဇဓမ္မဆယ်ပါး တရားနှင့်အညီ မင်းပြုတော်မမူ
 သည်၏။ အဖြစ်ကြောင့်။ တေရဟိ=ယခုအခါ၌။ တံ=
 ထို ဘေးကြီးသုံးပါးသည်။ ဥပ္ပန္နံ မညေ=ဖြစ်ပေါ်၍
 လာယောင်တကား....လို့ လျှောက်ထားကြတဲ့အခါ
 လိစ္ဆဝီမင်းက မောင်တို့ကို ကျယ်ကျယ် ပြန်ပြန်
 အခွင့်ပေးပါတယ်။

မယံ အဓမ္မိကဘာဝံ ဝိစိနယ။

မယံ=ငါ၏။ အဓမ္မိကဘာဝံ = ရာဇဓမ္မ ဆယ်ပါး
 မင်းကျင့်တရားနှင့် မညီသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝိစိနယ=
 စုံစမ်းစစ်ဆေးကြပါကုန်။

စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပြီး ငါ၏ တိုင်း
 ဗြည့်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်တဲ့ကိစ္စ အဝဝမှာ မတရား စီမံ
 အုပ်ချုပ်မှု ရှိမရှိကို စုံစမ်းကြ စစ်ဆေးကြ၊ မတရားတဲ့
 အချက် တွေရှိလျှင် ချက်ချင်းပင် ပြုပြင်ပါ့မယ်လို့ ပြော
 တယ်။

ထိုအခါ မှူးမတ်များက လိစ္ဆဝီမင်း-တရား ဟုန်း
 စီရင်တဲ့ ဖြတ်ထုံးတွေကို အဖောင်စောင်ပြန်ပြီး ကြည့်ရှု
 ကတိယအကြိမ်

စစ်ဆေးတဲ့အခါ မတရားဖြစ်ထုံး ရယ်လို့ တင်ခုမှ မတွေ့ရှိရ၊ တရားသော ဖြတ်ထုံးချည်းပဲ ဖြစ်နေတယ်။ ထိုသို့ မင်းရဲ့အပြစ်ကို မတွေ့ရ မမြင်ရတဲ့အခါ-

ဣဒံ ဘယံ အမှာကံ ကထံ ဂူပသမေယျ။

အမှာကံ=ငါတို့၏။ ဣဒံ ဘယံ=ဤ ယခု ရောက်ဆဲ ဖြစ်နေတဲ့ ဘေးသုံးပါးသည်။ ကထံ= အဘယ်သို့ သော နည်း လမ်း ဖြင့်။ ဂူပသမေယျ = ငြိမ်း ပါ့ မည်နည်း။

ကပ်နာ + ဘီလူး + အစာရှားခြင်းဆိုတဲ့ ဘေးသုံးပါး ဟာ ဘယ် လို နည်း နှင့် များ ငြိမ်းအေးပါ့မည်နည်း။ မင်းရဲ့ အပြစ်လဲမဟုတ်ဘူး၊ မင်းအပြစ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် တရား ဖြတ်ထုံးကို ပြန်ပြီးပြင်ဆင်၍ အဆုံးအဖြတ် ပေးစေရရဲ့။ ယခုတော့ မင်းအပြစ် မဟုတ်ဘူး။ ငါတို့ ဝေသာလီပြည် မှာ ရောက်နေတဲ့ ဘေးအန္တရာယ်ကို ဘယ်လို ငြိမ်းရ ပါ့မည်လဲလို့ အားလုံး တိုင်ပင်စည်းဝေး ဆွေးနွေးကြ တဲ့အခါ တချို့က တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့ ရောက် လျှင်ဖြင့် ဒီ ဘေးသုံးပါး ငြိမ်းအေးလိမ့်မယ်လို့ အကြံ ပေးကြတယ်။ (ထိုသို့ အကြံပေးတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိတဲ့ လူက တစ်စု။)

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တွေကတော့-

ဗုဒ္ဓေါ ကိရ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ သော ဘဂဝါ သဗ္ဗသတ္တဟိတာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ မဟိန္ဒိကော

ဘင်္ဂယအပြိုင်

မဟာနုဘာဝေါ၊ တေန ဩက္ကန္တမတ္ထေ သဗ္ဗဘယာနိ
ရူပသမေယျံ။

လောကေ = လောက ကြီး၌။ ဗုဒ္ဓေါ = သဗ္ဗညု
မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥပ္ပန္နော ကိရ = ပွင့်ထွန်းတော်
မူနေသတဲ့။ သော ဘဂဝါ = ထိုဘုန်းတော် သခင်
ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် ကြီးသည်။ သဗ္ဗသတ္တ-
ဟိတာယ = ခပ်သိမ်း သော သတ္တဝါတို့၏ နိဗ္ဗာန်
ရောက်ကြောင်း အစီးအပွားကောင်း ဖြစ်ပါစေခြင်း
ငှာ။ ဓမ္မံ = တရားကို။ ဒေသေတိ = ဟောတော်မူ၏။
မဟိဋ္ဌိကော = တန်ခိုးကြီးမြတ်တော်မူပေ၏။ မဟာ-
နုဘာဝေါ = အာနုဘော်ကြီးတော်မူပေ၏။ တေန =
ထိုဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ ဩက္ကန္တမတ္ထေ =
ငါတို့ရဲ့ ဝေသာလီပြည်အတွင်း ခြေတော်ချကြွလာ
တော်မူလျှင်ပင်။ သဗ္ဗဘယာနိ = ဘေးသုံးမျိုးလုံးတို့
သည်။ ရူပသမေယျံ = ငြိမ်းအေး ကုန်လေရာ၏....။

ဤကဲ့သို့ အဆိုပြုကြတယ်။

အဲဒီလူများပေးတဲ့ အကြံကို အားလုံးပဲ သဘောတူ
ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ရှိကြတယ်။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
ဖြစ်ရှိကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့က -

ကဟံ ပန သော ဘဂဝါ တေရဟိ ဝိဟရတိ၊
အမှေဟိ ပေသိတော န အာဂစ္ဆေယျ။

တေရဟိ = ယခုအခါ၌။ သော ဘဂဝါ = ထို
မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကဟံ = အဘယ်အရပ်၌။

ဝိဟရတိ ပန=နေတော်မူပါသနည်း။ အမှေဟိ= ငါတို့
သည်၊ (ဝါ) ငါတို့က။ ပေသိတော=ပင့်လျှောက်
အပ်သည်ရှိသော်။ န အာဂစ္ဆေယျ= ကြွလာတော်
မမူလေရာ....။

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရား ဘယ်အရပ်မှာ သီတင်းသုံး
တော်မူပါသလဲ၊ ငါတို့က ပင့်လျှောက်အပ်လျှင် ကြွလာ
တော်မမူလေရာ = ကြွလာတော်မမူလျှင် ဘယ်နှယ်လုပ်
မည်ကိုး။

ဤကဲ့သို့ ပြောကြတဲ့အခါ နောက်လူတစ်စုက-

ဗုဒ္ဓါ နာမ အနုကမ္မကာ၊ ကိဿ နာဂစ္ဆေယျံ၊
သော ပန ဘဂဝါဇတရဟိ၊ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ၊
ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော တံ ဥပဋ္ဌဟတိ၊ သော အာဂန္တံ၊
န ဒဒေယျ။

ဗုဒ္ဓါ နာမ = မြတ်စွာဘုရားတို့ မည်သည်မှာ။
အနုကမ္မကာ=သတ္တလောကကို သနားစောင့်ရှောက်
တော်မူတတ်ကုန်၏။ ကိဿ = အဘယ်ကြောင့်။ နာ-
ဂစ္ဆေယျံ = ငါတို့သွားရောက် ပင့်လျှောက်အပ်လျှင်
မကြွလာဘဲ ရှိပါကုန်အံ့နည်း။ ပန = အထူးသတိ
ပြုရန်အချက်က။ သော ဘဂဝါ=ထိုမြတ်စွာဘုရား
သည်။ ဇတရဟိ=ယခုအခါ၌။ ရာဇဂဟေ=ငါတို့
ဝေသာလီပြည်မှ (ဂ) ရှစ် ယူ ဇ နာ ဝေး ကွာ တဲ့
ရာဇပြိုဟ်ပြည် အရပ်၌။ ဝိဟရတိ = ဣရိယာပထ

၆၀၀ တိပိဋကဓရ ဟေးစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မျှတရှင်ပြုံး သီတင်းသုံး စံနေတော်မူဆဲ ဖြစ်ပါပေ၏။ ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော = ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည်။ တံ=ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ ဥပဋ္ဌဟတိ=ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ပြုစုနေဆဲ ဖြစ်ပါ၏။ သော=ထိုဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားက။ အာဂန္တု=ငါတို့၏ ဝေသာလီပြည်သို့ ဘုရားရှင် ကြွလာဖို့ရန်။ န ဒဒေယျ=အခွင့်မပေးကောင်း၊ မပေးလေရာ....။

ဘုရားအတွက်ကတော့ စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ ဘုရားဆိုတာ ကိုယ်တော်ရဲ့ အသက်ကို စွန့်ပြီးတော့ သတ္တပါတွေကို သနားတော်မူတယ်။ ငါတို့သွားရောက် ပင့်လျှောက်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် မကြွရောက်ဘဲ ရှိရမှာလဲ။ ကြွရောက်တော်မူမည်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသတိပြုရန်အချက်က မြတ်စွာဘုရား ယခုအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ သီတင်းသုံး နေတော်မူသည်ကို ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ဘုရားရှင်ကို ပြုစုနေတယ်။ မတော်တဆ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကများ ခွင့်မပေးဘဲ ရှိမည်လား....လို့ သတိပြုစရာဖြစ်တယ်။ ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုဆွေးနွေးတဲ့အခါ-

အခြားလူများက-

တေန ဟိ ရာဇာနံ သညာ ပေတွာ အာနေယျာမ။

တေန ဟိ=သို့တပြီးကား။ ရာဇာနံ =ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကို။ သညာ ပေတွာ = အကြောင်းကြောင်းကို

တတိယအကြိမ်

သိစေပြီး သကာလ။ အဝနေယျာမ = ဘုရားကို ပင့်ကြတာပ။

ဤကဲ့သို့ အကြံပေးကြတယ်။

လိစ္ဆဝိမင်း နှစ်ယောက် ခေါင်းဆောင်၍
ဘုရားအပင့်သွားကြခြင်း

ထို အကြံပေးချက်ကို အားလုံးသဘောတူ ညီညွတ် ကြ၍ လိစ္ဆဝိမင်း နှစ်ယောက်တို့ကို များစွာသော ပရိသတ် အခြံအရံ၊ များစွာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ကာရတို့ဖြင့် ဗိဗ္ဗိသာရ မင်းတရားအထံ ဘုရားပင့်ဖို့ လွှတ်ကြတယ်။ လိစ္ဆဝိမင်း နှစ်ယောက်တို့လဲ များစွာ သော အခြံအရံ၊ များစွာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ကာရတို့ဖြင့် ဗိဗ္ဗိသာရမင်းတရားထံ ရောက်၍ ကြံ၍ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကာရများကို ပေးအပ် ဆက်သကြ ပြီးလျှင်-

မဟာရာဇ ဘဂဝန္တံ အမှာကံ နဂရံ ပေသေဟိ။

မဟာရာဇ = မြတ် သော မင်း ကြီး။ ဘဂဝန္တံ = ဘုန်းတော် ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ တော် မူ သော မြတ်စွာဘုရားကို။ အမှာကံ = အကျွန်ုပ်တို့၏။ နဂရံ = ဝေသာလီပြည်အရပ်သို့။ ပေသေဟိ = ပို့ဆောင် ပင့် ပေးတော်မူပါ....။

တဟိယအကြိမ်

၆၀၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဤကဲ့သို့ ဒကာကို ပထမအညွှာကို သွား ပြီး တော့ ကိုင်ကြ၊ ပြောဆိုကြတယ်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကလဲ အမှန်က တော့ သူ ဘုရားကို မပင့်ရက်ဘူး၊ မပင့်ရက်တော့ သူက လဲပဲ "ထမင်းရေပူလာ လျှာလွဲ" တဲ့ အနေနဲ့.-

တုမှေယေဝ ဇာနာထ။

တုမှေယေဝ = အ မောင် တို့ သ ည် ပ င် လျှ င်။
ဇာနာထ=ဘုရားထံမှောက် သွားရောက်ပြီး ဆကာ လ ကြမည် မကြမည်ကို သိအောင် စုံစမ်း ဘောက် လှမ်း မေးမြန်းကြပါ....။

ကျွန်ုပ် မပြောပါရစေနဲ့၊ အမောင်တို့ ကိုယ်တိုင်ပဲ ဘုရားထံမှောက် သွားရောက်လျှောက်ထားပြီး ကြမည် မကြမည်ကို သိအောင် အားထုတ်ကြပါ....လို ဤကဲ့သို့ ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားက လျှာလွဲလိုက်တဲ့အခါ လိစ္ဆဝီ မင်းသားနှစ်ယောက်တို့သည် များစွာသော အခြွေအရံ ဖြင့် ဘုရားထံမှောက် သွားရောက်ဝင်လျှိုး ရှိခိုးကြပြီး လျှင်-

ဘန္တေ အမှာကံ နဂရေ တီဏိ ဘယာနိ၊ ဥပ္ပန္နာနိ သစေ ဘဂဝါ အာဂစ္ဆေယျ၊ သောတ္ထိ နော ဘဝေယျ။

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....။
အမှာကံ နဂရေ = တပည့်တော်တို့၏ ဝေသာလီပြည် အရပ်၌။ တီဏိ ဘယာနိ = အနာရောဂါ နှိပ်စက်တဲ့

ဘေး၊ ဘီလူးသောင်းကျန်းတဲ့ဘေး၊ ငတ်မွတ်ခေါင်း
 ပါးခြင်းဆိုတဲ့ ဘေးကြီး သုံးပါးတို့သည်။ ဥပ္ပန္နာနိ=
 ဖြစ်ပေါ်၍ နေပါကုန်သည်ဘုရား။ သစေ= အကယ်
 ၍။ ဘဂဝါ= ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
 အာဂစ္ဆေယျ = သနားကရုဏာ ကြွလာတော် မူပါ
 ငြားအံ့။ နော= တပည့်တော်များ ဝေသာလီ ပြည်သူ
 ပြည်သားတို့အား။ သောတ္ထိ= ဘေးသုံးပါး ကင်း
 ကွာ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဘဝေယျ = ဖြစ် ရာ ပါ၏
 ဘုရား...။

(ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားကြလေသည်။)

မြတ်စွာဘုရား ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း

လိစ္ဆဝီ မင်းသားတို့ လျှောက်ထားချက်အရ ဘုရား
 ကိုယ်တော်မြတ် ကြံတော်မူရန် ဆင်ခြင်တော်မူသော
 အခါ-

ဝေသာလီယံ ရတနသုတ္တေ ဝုတ္တေ သာ ရက္ခာ
 ကောဋိသတသဟသံ စက္ကဝါဠာနံ ဖရိဿတိ၊ သုတ္တ-
 ပရိယောသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟသ္မာနံ
 ဓမ္မာဘိသမယော ဘဝိဿတိ။

မယိ= ငါဘုရားသည်။ ဝေသာလီယံ= ဝေသာလီ
 ပြည်၌။ ရတနသုတ္တေ=ရတနသုတ်တရားကို။ ဝုတ္တေ=
 ဟော အပ် သည် ရှိ သော်။ သာ ရက္ခာ= ထို ရတန
 သုတ္တန် တည်းဟူသော အ စောင့် အ ရှောက် သည်။

တတိယအကြိမ်.

ဘဂဝတာ ဝေသာလီဂမနံ အဓိဝါသိတံ။

ဘဂဝတာ = မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝေသာလီ
ဂမနံ=ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွချီတော်မူဖို့ရန်။ အဓိဝါ
သိတံ=သည်းခံ သာယာအပ်ပြီ။

ဤကဲ့သို့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ထဲမှာ လှည့်လည် ပြီး
အကြွေးကြော် နိုင်းတယ်။ ပြီးတော့ ဗိမ္ဗိသာရ
မင်းတရားကိုယ်တိုင် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်
ပြီး-

ကိံ ဘန္တေ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆယ ဝေသာလီဂမနံ။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....။ ဝေသာ
လီပြည်သို့ ကြွဖို့ရန် လက်ခံတော် မူလိုက်ပါသလား
ဘုရားလို့ မေးလျှောက်သဖြင့်-

အာမ မဟာရာဇ = အိမ်း....၊ လက်ခံလိုက်တယ်
မဟာရာဇာ....လို့ ဘုရားမိန့်ကြားတဲ့အခါ ဗိမ္ဗိသာရ
မင်းတရားက-

တေန ဟိ ဘန္တေ ဘဂဝတာ အာဂမေထ၊ ယာဝ
မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေမ။

ဘန္တေ =ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....။
တေန ဟိ=သို့တပြီးကား။ ယာဝ=အကြင်မျှလောက်။
မဂ္ဂံ=ခရီးကို။ ပဋိယာဒေမ=ပြင်ဆင်ကြပါကုန်ဦးအံ့။

၆၀၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တာဝာ=ထိုမျှလောက်။ အာဂမေထ=သည်းခံဆိုင်းငံ့၊
တော်မူကြပါဦးဘုရား.....။

ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားပြီး ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရား
ကြီးက ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နဲ့ ဝေသာလီပြည်တို့ရဲ့ အကြား
မှာ ဂင်္ဂါမြစ်ရှိတယ်။ ရာဇဂြိုဟ်က ဂင်္ဂါမြစ်အရောက်
(၅) ငါးယူဇနာရှိတယ်။ အဲဒီ ငါးယူဇနာ ခရီးမှာ
တစ်ယူဇနာ တစ်ယူဇနာလျှင် "တဲကျောင်း=စံကျောင်း
ကြီး" တစ်ကျောင်းစီ တစ်ကျောင်းစီ ဆောက်လုပ်စေ
တယ်။ အဲဒီ တစ်ယူဇနာ တစ်ယူဇနာအတွင်းမှာ ရှိကြတဲ့
ကျေးရွာက လူများကို ဆင့်ဆိုပြီး လမ်းကို အရှင်းခိုင်း
သုတ်သင်ခိုင်းတယ်။ ထို ငါးယူဇနာ ခရီးတစ်လျှောက်
ခလုတ်ကန်သင်း ဆူးပြောင့် ဘာမှမရှိတဲ့ အင်မတန်
ညီညွတ်သာယာတဲ့လမ်းကြီး ခင်းစေတယ်။

ပရိသတ်ဗိုလ်ထုနဲ့ ခင်းလိုက်တာ ဆိုတော့ မကြာမီ
ပြီးသွားတယ် ဆိုပါစို့။ စံကျောင်းကြီး=တဲကျောင်းကြီး
များကိုလဲ သူ့ဌာန သူ့ဌာနက သူ့တာဝန် သူယူပြီး
ဆောက်လုပ်ပြီးလို့ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ကြွချိန်တန်ပြီ
ဆိုတော့မှ-

"ကာလော ဘန္တေ =ဝေသာလီပြည်ကြွရှိရန် အချိန်
တန်ပဲပြီဘုရား" လို့ လျှောက်ထားပြီး မင်းခမ်း မင်း
နားဖြင့် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားကြီးကိုယ်တိုင် ဘုရား
ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တကွသောသံဃာပေါ် ငါးရာ တို့ကို
လိုက်ပို့တယ်။

ကတိယနုဒြိပ်

ရှေ့ဆုံးက မားမား မတ်မတ် ကြွချီတော်မူတဲ့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအတွက် လက်ဝဲတစ်လက်၊ လက်ယာတစ်လက် = ထီးဖြူတော်နှစ်လက် အုပ်မိုးပြီး မင်းမျင်း ယောက်ျားများ လိုက်ကြရတယ်။ နောက်ပါ ရဟန်းသံဃာတော် ငါးရာအတွက် တစ်ပါး တစ်ပါး လျှင် ထီးဖြူတော် တစ်လက်စီ တစ်လက်စီ မင်းချင်း ယောက်ျားများ အုပ်မိုး လိုက်ပါကြရတယ်။ နေပူမှာ စိုးလို့လား ဆိုတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရားကြီးလျှင် ဘယ်အခါမှ နေမပူပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်ပူဇော်ချင် လို့ ကိုယ့်ကုသိုလ် ကိုယ်ယူကြတာဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားအတွက် ထီးဖြူတော် နှစ်လက်၊ ရဟန်းတော်တစ်ပါးလျှင် ထီးဖြူတော် တစ်လက်စီနဲ့ ပူဇော်မိုး ကာပြီး အောက်မြေပြင်မှာလဲ သဲဖြူတွေ အပြည့်ဝင်းလို့ သဲပြင်ရဲ့ အပေါ်မှာ လမ်းတစ်လျှောက် လုံးမှာ ရှိကြတဲ့လူတွေက ခြေမျက်စိမြုပ်မတတ်၊ ပုဆစ် ခူးဝန်းမြုပ်မတတ် ပန်းတွေခင်း၍ ပူဇော် ကြတယ်။ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ပန်းတွေထဲမှာ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်များ ကြွချီတော် မူကြရတယ်။

တစ်နေ့လွန်မြောက် တစ်ယူဇနာခရီး ရောက်တဲ့အခါ စံကျောင်းကြီးတွေမှာ ချမ်းချမ်းသာသာ နေရာထိုင်ခင်း ဆွမ်း ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်လှူဒါန်းပြီး တစ်နေရာ တစ်နေရာ မှာ တစ်ခါ တစ်ခါ အလှူကြီး ပေးလှူပြီး နောက် တစ်နေ့ဆက်ပြီး ဘုရားအမှူးပြုသော သံဃာတော်များ ကြွချီတော်မူကြပါတယ်။

၆၀၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဓိဗ္ဗိသာရမင်းတရား လိစ္ဆဝီမင်းတို့ထံ
အမှာလွှာပေးပို့ခြင်း

ငါးဌာနတို့၌ မဟာဒါနကြီး ငါးကြိမ်ပြုပြီး ဓိဗ္ဗိသာရမင်းတရား မြတ်စွာဘုရားကို သိုက်ပါပို့ဆောင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားသို့ ရောက်တယ် ဆိုလျှင်ပဲ ဓိဗ္ဗိသာရမင်းတရားက လိစ္ဆဝီမင်းတို့ထံ သဝဏ်အမှာလွှာ ပို့လိုက်တယ်....။

အာဂတော ဘဂဝါ၊ မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေတွာ သဗ္ဗေ ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရေထ။

ဘောန္တေပ = အို အဆွေတော် လိစ္ဆဝီမင်းလို့...။
ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်သခင် ရှင် ပင် ဘုရား သည်။
အာဂတော = ကြွချီတော်မူလာပြီ။ တုမ္ပေ = သင်တို့သည်။
မဂ္ဂံ = ခရီးကို။ ပဋိယာဒေတွာ - ပဋိယာဒေထ = ငါတို့အောက် မနိမ့်မကျအောင် ပြင်ဆင်ကြပါ။
ပဋိယာဒေတွာ = လမ်းခရီး ပြင်ဆင်ပြီး သကာသ။
သဗ္ဗေ = အလုံးစုံသော လိစ္ဆဝီမင်းပေါင်း (၇၇၀၇) ခုနစ်ထောင့် ခုနစ်ရာ ခုနစ်ယောက် တို့သည်။
ဘဂဝတော = မြတ်စွာဘုရားအား။ ပစ္စုဂ္ဂမနံ = ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းကို။ ကရေထ = ပြုကြကုန်....။

အဲဒီလို သဝဏ်လွှာပို့ပြီးတော့ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲ လှေကြီးနှစ်စင်း တွဲပြီး မဏ္ဍပ်ကြီး ဆောက်လုပ်၍ ယိုမဏ္ဍပ်ကြီးကို ပန်းဆိုင်း စသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ပြီး ထိုမဏ္ဍပ်၌

ဘလိယအကြိမ်

အလုံးစုံ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ဘုရားနေရာတော်ကို ခင်းကျင်းစေတယ်။

ထိုရတနာမဏ္ဍပ်ကြီး ပေါ်မှာ ဘုရား အမှူး ရှိတဲ့ သံဃာတော် ငါးရာတို့ကို တင်ပြီးတော့ တစ်ယူဇနာ ကျယ်ပြန့်သော ဂင်္ဂါမြစ်ကို ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားသည် ကြီးစွာသော မင်းခမ်းမင်းနားဖြင့် စီစဉ်ပြီးတော့ ဘုရားရှင်ကို ကိုယ်တိုင်လိုက်ပို့တယ်။

ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားသည် ဘယ်လောက်ထိအောင် လိုက်ပို့သလဲ ဆိုတော့ သူ ဖောင်မစီးဘူး၊ ရေထဲကို ကိုယ်တိုင်ဆင်းပြီး သူ့ရဲ့လည်မျိုကို ရေရောက်သည်အထိ ဖောင်တော်ကို တွန်းပြီး ပို့ပေးတယ်။ လည်မျိုကို ရေရောက်တော့မှ ရပ်ပြီး-

ယာဝ ဘန္တေ ဘဂဝါ အာဂစ္ဆတိ၊ တာဝါ+ဟံ
ဣဓေဝ ဂင်္ဂါတီရေ ဝသိဿာမိ။

ဘန္တေ = ရှင်တော်မြတ်ဘုရား....။ ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ယာဝ = အကြင်မျှလောက်။ အာဂစ္ဆတိ = ပြန်ကြွတော်မူလာ၏။ တာဝ = ထိုမျှလောက်။ အဟံ = တပည့်တော်သည်။ ဣဓေဝ ဂင်္ဂါတီရေ = ဤ ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်ကမ်းကပင်လျှင်။ ဝသိဿာမိ = စောင့်ကြို၍ နေပါမည် ဘုရား....။
တတ်ယဟင်္ဂြိုဟ်

၆၁၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဘယ်လောက် စိတ်ဓာတ်ကို ဆွဲဆောင်လိုက်သလဲ
လို့။ မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားတော်မူသည်ကို "ဘုန်း
တော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....၊ ရှင် တော် ဘု ရား
ပြန်ကြွတော် မူလာသည်တိုင်အောင် တပည့် တော်
ဟောဒီ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားက စောင့်ကြိုနေမယ် ဘုရား"
လို့ ညွှောက်လိုက်တယ်။ (အမြန် ပြန်ကြွခဲ့ပါဘုရား
လို့တော့ မညွှောက်ဝံ့ဘူးနော်။)

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားကို လက် အုပ် ချီ မိုး ရှိ မိုး
ညွှောက်ထားပြီး ဖောင်တော်ကြီး ထွက်သွားသည်ကို
မျက်စိတစ်ဆုံး ကြည့်မျှော်ကြည့်ညိုပြီး ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနား
က မင်းခမ်း မင်းနားဖြင့် သစ်ခက်တဲနန်းများ ထိုးပြီး
"ဘုရား ပြန်ကြွမလာမချင်း ငါ ရာဇဂြိုဟ် မပြန်ဘူး"
ဆိုပြီး စောင့်နေတယ်။ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်
တွေ စီးနင်းကြချီတဲ့ ဖောင်တော်ကြီးကို ဂင်္ဂါမြစ်ထဲမှာ
ကြည့်ရှုလိုက်စမ်း၊ လောင်းတွေ လှေတွေနဲ့ တခြံခံခြံ
တညံ့ညံ့၊ ကောင်းကင်က နတ်တွေ မြဟွာတွေကလဲ
တူရိယာတွေ တခြံခံခြံကျူးလို့၊ နတ်ပြည်က နတ်
ရေကင်းသံတွေ လူ့ပြည်က လူ့ရေကင်းသံတွေ တစ်
ယူနေနာလောက် ဝေးတဲ့ခရီးမှာ တစ်ခြံခံခြံ တညောင်း
ညောင်းနဲ့၊ လူပေါင်း နတ်ပေါင်း မြဟွာပေါင်းတို့
လူ့ထီးဖြူ၊ နတ်ထီးဖြူ၊ မြဟွာထီးတွေ မိုးလျက် မိုးလျက်
မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုတဲ့ သံ ဃာ အား ပူ ဇော် ပြီး
ဝေသာလီပြည်သို့ ပို့ဆောင်ကြလေပြီ။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လိစ္ဆဝိမင်းတို့ ကြိုဆိုကြခြင်း

ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝိမင်းတို့ကလဲ “ဂင်္ဂါ မြစ်မှ
ဝေသာလီပြည် အရောက်ဆိုလျှင် သုံးယူဇနာပဲ ခရီး
ရှိတယ်။ ခရီးက တိုတိုကလေး။” ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားနဲ့
ထပ်တူထပ်မျှ မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်လို့တော့ မသင့်
တော်ဘူး၊ ဒီတော့—

ဒီဂုဏ် ပူဇံ ကရိဿာမ။

ဒီဂုဏ် ပူဇံ = ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားထက် နှစ်ဆတိုး
ပူဇော်ခြင်းကို။ ကရိဿာမ = ပြုကြကုန်အံ့” လို့ တိုင်ပင်
ညီညွတ်ကြပြီး ပြင်ဆင်ထားကြပုံမှာ.... မြတ်စွာဘုရား
အတွက် ထီးဖြူတော် (၄)လက်၊ ရဟန်းတော် တစ်ပါး
တစ်ပါးအတွက် ထီးဖြူတော် ၁၀လက် + ယာ
တစ်လက်၊ နှစ်လက်စီ၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းထက် နှစ်ပြန်ပူဇော်
ကြမယ်ဆိုပြီး အသင့် စီမံထားကြတယ်။

လည်မျိုမြုပ်လောက်တဲ့ ရေအထိ လိစ္ဆဝိမင်းတွေ
ဆင်းပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ကြိုဆိုကြတယ်။ ဗိမ္ဗိသာရ
မင်းတရား လိုက်ပို့ရာ တစ်ချို့နေရာမှာ ပန်းတွေ
ပုဆစ်ဒူးဝန်းမြုပ်လောက် ရှိတယ်။ တစ်ချို့နေရာမှာ
ခြေကျင်းဝတ်အထိ မြုပ်တယ်ဆိုတော့ ငါတို့က အဲဒီ
ထက် နှစ်ဆတက် ပန်းတွေကြရမယ် ဆိုတဲ့ အစီအမံနဲ့
ဝေသာလီပြည်က အသင့် စောင့်နေကြတယ်။

ဇနကာကဏ္ဍိယ

၆၁၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် လူပေါင်း၊ နတ်ပေါင်း၊ မြဟ္မာပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသာယာ ပူဇော်ကာဖြင့် ဝေသာလီပြည်ဘက်သို့ ရတနာဖောင်တော်ဖြင့် ကြွချီ တော်မူလို့ ဝေသာလီနယ်ထဲလဲ ရောက်ကရော၊ လိစ္ဆဝီ မင်းတွေလဲ ဖောင်ကို ဆွဲမိ ကြိုမိရော၊ ကောင်းကင် တစ်ခုလုံး မိုးတွေချုန်းလျက် လျှပ်စစ်လျှပ်နှံ့ယံတွေ ယှက် သန်းပြီး ခဏချင်းမှာပင် မိုးတိမ်တိုက်ကြီး ပြည့်လာ တယ်။

ပေါက္ခရဝဿမိုးကြီး ရွာချခြင်း

ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် ကမ်းနား ရောက် လို့ လိစ္ဆဝီမင်းတွေက ကြီးစွာသော မင်းခမ်း မင်းနားဖြင့် ဘုရားရှင်ကိုပင့်လို့ ကမ်းပေါ်မှာ ဘုရား ကိုယ်တော် မြတ်ရဲ့ ခြေတော်လဲ ချမိလိုက်ကရော “ပေါက္ခရဝဿ” လို့ ခေါ်တဲ့ ကြာဖက်ပေါ်မှာ ရွာတဲ့ မိုး ပေါက် လို့ (စိုစွတ်လို့သူ စိုစွတ်၍ မစိုစွတ်လို့သူ မစိုစွတ် သော) “ရှောက်ရွာမိုး” လို့ ခေါ်တဲ့ မိုး ကြီး ရွာ ချ တယ်။ ဘယ်လောက် ရွာလိုက်သလဲဆိုလျှင် တစ်ချို့ နေရာမှာ ခူးခေါင်းမြုပ်၊ တစ်ချို့ နေရာမှာ ပေါင်လယ်၊ တစ်ချို့ နေရာမှာ ခါးအထိ မြုပ်လောက်အောင် ဝေသာလီ တစ်ပြည်လုံး ရေတဝန်းဝန်း စီးသွားတယ်။

နဂိုက ကေးသုံးပါး ရောက်နေတဲ့လူတွေမှာ ရေဘေး က တစ်ဖန် ဆိုက်ရောက်နေပြန်သလားလို့ ပြောစရာ ရှိ တယ်။ ပေါက္ခရဝဿမိုးဟာ ဘုရားရှင်ရဲ့ ရွှေဘုန်းတော် ကြောင့် ရွာတဲ့ဝိုး၊ အန္တရာယ်ပြုဖို့ နေနေသာသာ၊ စိုချင်

တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာမှ စိုစွတ်ပြီး မစိုချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘစ်ပေါက်
 မှ မစိုဘူးတဲ့နော်။ တခါထဲ မိုးရေတွေ ပုဆစ်ခူးမြုပ်မျှ၊
 ပေါင်လည်မြုပ်မျှ၊ ခါးမြုပ်မျှ ရွာချလိုက်တာ ဝေသာလီ
 တစ်ပြည်လုံး ရေတွေဖုံးသွားတယ်။ အဲဒီ ရေတွေထဲမှာ
 နဂိုက စွန့်ပစ်ထားတဲ့ အကောင်ပုပ်တွေ၊ မကောင်းတဲ့
 ရနံ့တွေ တစ်နာရီလောက်အတွင်းမှာ တခါထဲ ရေတိုက်
 မျှောပြီး အကုန်လုံး စင်ကြယ်သွားတယ်။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် ဝေသာလီ ပြည်သို့ ရောက်
 ၍ ဖဝါးခြေတော် ချစ်လျှင်ပင် သိကြားမင်းက လဲ
 စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ = နတ်နှစ်ပြည်မှာရှိတဲ့ နတ်
 များ ခြံရံ၍ “ငါလဲပဲ ဘုရားရှင်ရဲ့ တရားအဖော်ဖြစ်မှ
 ပဲ” ဆိုပြီး လိုက်လာတယ်။ သိကြားမင်း အမှူးပြုတဲ့
 စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်တို့က တန်ခိုးကြီး
 သောနတ်တို့ ရောက်လာတော့ ဝေသာလီပြည်အတွင်းမှာ
 နဂိုကရောက်နေတဲ့ တန်ခိုး သေး သိမ်သော ယက္ခနတ်
 ဘီလူးတွေ အကုန်လုံး တိမ်းရှောင် ထွက်ပြေးသွားကြ
 တယ်။

ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် ဝမ်းမြောက်
 ဝမ်းသာဖြစ်ပြီး အလာတုန်းက တစ်ပြည်လုံး၊ ဖာဇ်မြို့လုံး
 ယင်ကောင်တွေ တအုံးအုံးနဲ့ အင်မတန် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ
 ဖြစ်သော်လဲ တစ်နာရီ အတွင်းမှာ ပေါက္ခရာဝသ =
 ရှောက်ရွာမိုးကြောင့် တစ်ပြည်လုံး သန့်ရှင်းပြီး ဘုရား
 အမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်ကို စောစောက စီစဉ်ထားရှိ
 ချက်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားအား ထီးဖြူကော် (၄) လေး

၆၁၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

လက်၊ရဟန်းတော် တစ်ပါး တစ်ပါးအား ထီးဖြူတော် (၂) နှစ်လက်စီ ဆောင်းမိုး ပူဇော်ပြီး ဘုရားအမှူး ရှိသော သံဃာတော်ကို ကြီးစွာသော မင်းခမ်းမင်းနား တူရိယာ ငါးပါး တီးမှုတ်လျက် ဗိဗ္ဗိသာရ မင်းတရား ထက် နှစ်ဆတက်ပူဇော်ပြီး ပင့်ဆောင်ကြတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာအား

ရတနသုတ် သင်ပေးတော်မူခြင်း

ကမ်းနားမှ ဝေသာလီပြည်ရောက်အောင် သုံးရက် ကြာ ပင့်ဆောင်လို လမ်းခရီးတလျှောက်မှာလဲ ဗိဗ္ဗိသာရ မင်းတရားထက် နှစ်ဆတိုး မဟာဒါနကြီးများ ပြုလုပ် ပင့်ဆောင်၍ ဝေသာလီပြည် မြို့တံခါးဝ ရောက်သော အခါ မြတ်စွာဘုရားက-

ဣမံ အာနန္ဒ ရတနသုတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဗလိက္ကမ္မုပ-
ကရဏာနိ ဂါဟေတွာ လိစ္ဆဝိရာဇ ကုမာရေဟိ
သဒ္ဓိံ ဝေသာလီယာ တီသု ပါကာရန္တရေသု
ဝိစရန္တော ပရိတ္တံ ကရောဟိ။

အာနန္ဒ=ချစ်သား အာနန္ဒာ....။ ဣမံ ရတန
သုတ္တံ=ဤ ရတနသုတ္တန် တရားဒေသနာကို။ ဥဂ္ဂ-
ဟေတွာ-ဥဂ္ဂဏှာဟိ=သင် ချစ်သား သင်ယူပါလေ။
ဥဂ္ဂဟေတွာ = သင်ယူပြီးသကာလ။ ဗလိက္ကမ္မုပ-
ကရဏာနိ=သမ္မာဒေဝနတ် မြို့စောင့်နတ် အစရှိသည်
တို့အတွက် ဗလိနတ်စာ ပူဇော်သက္ကာရပွဲတို့ကို။

ဟတ်ယအဖြစ်

ရတနသုတ္တန် တရားတော်

ဂါဟေတွာ=လိစ္ဆဝီ မင်း သား တိ ကို ယူ ဝေ ပြီး သကာလ။ လိစ္ဆဝီရာဇကုမာရေဟိ သဒ္ဓိံ=လိစ္ဆဝီ မင်းသားတို့နှင့် အတူတကွ။ ဝေ သာ လိ ယာ = ဝေသာလီပြည်၏။ တီသု ပါကာရန္တရေသု=မြို့ တံတိုင်း သုံးထပ်အကြားတို့၌။ ဝိစရန္တော=အကြား မလပ် စေ့စပ်အောင် လှည့်လည်လျက်။ ပရိတ္တံ= အရံအဟားကို။ ကရောဟိ=သင်ချစ်သား ပြုပါလေ။

ဘုရားရှင် ဝိမံပေးတော်မူတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ မြို့စောင့်နတ်တွေကို လျစ်လျူရှုမထားဘူး၊ အဖက်မလုပ် မဟုတ်ဘူးနော်။ ယခု ကြည့်ပါ။ မြတ်စွာဘုရား ပေးတဲ့ အမိန့်က-

“ချစ်သား အာနန္ဒာ...၊ သင်ချစ်သား ရတန သုတ္တန်ကို သင်ယူလေ၊ သင်ယူပြီးသကာလ လိစ္ဆဝီ မင်းသားများကို ဗလိနတ်ပွဲများ အကိုင်ခိုင်း၊ ပူဇော် ပွဲများ အကိုင်ခိုင်း၊ အဲဒီလို အကိုင်ခိုင်းပြီး သကာလ လိစ္ဆဝီ မင်းသားများနဲ့ အတူတကွ သင်ချစ်သားက ဝေသာလီပြည် တံတိုင်းသုံးထပ်အကြားမလပ်အောင် လှည့်လည်ပြီး ရတနသုတ် ပရိတ် အရံအတား သင်ချစ်သား ရှုတ်ပွား ပြုစုလေ....”။

ဤကဲ့သို့ ဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူပြီး ရတနသုတ္တန် ကို အရှင်အာနန္ဒာအား သင်ကြားပေးတော်မူတယ်။ သင်ပေးတဲ့အခါ တစ်ခေါက်တည်းနဲ့ ရတနသုတ္တန်ကို အရှင်အာနန္ဒာ အကုန်ရပြီးသား ဖြစ်တော့ ဘုရား

၆၁၆ ဘိဝိဇ္ဇာရေ ဘောဇဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ သပိတ်ကို အရှင်အာနန္ဒာ ပွေ့ယူပြီး သပိတ်တော်၌ ပရိတ်ရေများ ထည့်ပြီး တစ်မြို့လုံးကို ပရိတ်ရေများ ဖျန်းပက်လျက် လိစ္ဆာပီ မင်းသားတွေက ဗလိနတ်စာ ပူဇော်သက္ကာရပွဲတွေကို အသီး အသီး ကိုယ်စီကိုယ်စ ကိုင်ကြ၊ ပွေ့ကြ၊ ပူဇော်ပသကြတယ်။ ပြီးမှ အရှင်အာနန္ဒာကို သတိုင် ရှေ့က ခေါင်းဆောင် ပြီး—

ယာနီ+ခ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ၊
သဗ္ဗေဝ ဘူတာ သုမနာ ဘဝန္တ၊
အထောပိ သက္ကစ္စ သုဏန္တ၊ ဘာသိတံ။ ။

တသ္မာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ၊
မေတ္တံ ကရေထ မာနုသိယာ ပဇာယ။
ဒိဝါ စ ရတ္တော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလိံ၊
တသ္မာ ဟိ နေ ရက္ခထ အပ္ပမတ္တာ။ ။

ဤ ဂါထာနှစ်ပုဒ်က စတင် ဦးတည်ပြီး ရတနသုတ္တန် ကို ရှုတ်ပွားတော်မူတယ်။ (အဲဒီ ဂါထာနှစ်ပုဒ်တို့ရဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို နောက်ပိုင်း ရောက် တော့ မှ ဘုန်းကြီး ပြောပြပါမယ်။)

ဘုန်းကြီးတို့ရဲ့ မြန်မာပြည်ဟာ “အညွန့်ပေဂါမှာ အဖူးဆင့်သည်” ဆိုသကဲ့သို့ သာသနာကိစ္စမှာ တိုးတက် တိုးတက်ပြီး စာပေဘက်မှာလဲ တိုးတက်ပြီး ဆောင်ရွက် တတိယအကြိမ်

လေ့ ရှိတယ်။ အလှူဒါနဘက်မှာလဲပဲ အခြား အခြား-
 တိုင်းပြည်များနှင့်မတူ၊ အညွန့်ကျွေ၊ အကွန့်လွေ ထည့်
 ထည့်ပြီး ကုသိုလ်ပွားအောင် ရွတ်ဆောင်လေ့ရှိတယ်။
 အဲဒီ အလေ့အထအတိုင်း ရတနသုတ် ပရိတ်တော်ဟာ
 အစတုန်းကတော့- “ယာနီ+မ ဘူတာနီ” က စတယ်။
 မြန်မာပြည် သာသနာ့ခေတ် ရောက် လာ တော့
 အဋ္ဌကထာမှာလာသည့် ပကိဏ္ဍက ဒေသနာအတိုင်း
 ရတနသုတ္တန်ကို ရွတ်ဆိုခါနီး အရှင်အာနန္ဒာ၏ နှလုံး
 သွင်းပုံကိုပါ ‘‘အမွန်း’’ ဆိုပြီး ရှေ့က ဂါထာ
 ၂-ဂါထာတိုင်အောင် ရွတ်ဆိုကြ၊ မွန်းကြရပါတယ်။

ဤ ရတနသုတ္တန် အမွန်းပါဠိ စုဏ္ဏိယက စပြီး ရတန
 သုတ္တန်ပြီးဆုံးသည်တိုင်အောင် ရွတ်ပါမယ်။ ဝေသာလီ
 ပြည်မှာ အရှင်အာနန္ဒာ ရတနသုတ္တန်ကို ရွတ်ဆိုတော်မူ
 စဉ်က ဤ စုဏ္ဏိယ၊ ဤ ဂါထာ၊ ဤ အက္ခရာတို့ဖြင့် နှလုံး
 သွင်းပြီး ရွတ်ဆိုတော်မူတာပဲလို့ စိတ်ထဲမှာ အာရုံပြုပြီး
 နားထောင်ကြပါ။ အဲဒီ ရတနသုတ္တန်ရဲ့ အမွန်းနှင့်တကွ
 အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုလဲ သူ့အချိန်ကျလျှင် သိရပါမယ်။
 အဲ....တိုင်းသားပြည်သူ မိုလ်လူအပေါင်းတို့ အနန္တရာယ်
 ခပ်သိမ်း ဘေးခပ်သိမ်းကင်းကွာ၍ ချမ်းသာသုခ မင်္ဂလာ
 ဖြစ်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ အကာအကွယ် အနေဖြင့်
 ရတနသုတ် ပရိတ်တော်ကို နိဒါန်း အမွန်း က စ ပြီး
 သုန်းကြီး ရွတ်ပါမယ်။

(ဤနေရာတွင် ဆရာတော်သည် ‘‘ပဏိဓာန-
 တော’’ မှ စ၍ ရတနသုတ္တန်ပါဠိတော်ကို ဆုံးအောင်
 ရွတ်ဆိုတော်မူပါသည်။)

ဧတိယဒါဠိ

ဝေသာလီပြည်၌ ဖြစ်နေပုံ

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ် လိစ္ဆဝီမင်းသားများ ခြံရံလျက် ရတနသုတ္တန်တော်ကို တစ်ခေါက်ပြီး တစ်ခေါက် ထပ်၍ ထပ်၍ တညဉ့်လုံး ရွတ်တော်မူခဲ့တယ်။ အရှင်အာနန္ဒာက “ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ” လို့ စတင်ရွတ်လိုက်လျှင်ပင် စောစောက အမှိုက်ပုံကြား ဝင်းထရံနား ဟိုဟိုဒီဒီ အကြိုအကြား ကပ်နေကြတဲ့ မြေဘုတ်ဘီလူးများဟာ ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ရွတ်သံကို ကြားတာနဲ့ ပြေးကြတယ်။ တံခါးလေးပေါက် ပြေးကြလို့ မဆံ့တဲ့ အဆုံးမှာ တစ်ချို့က မြိုတံတိုင်းများကို ချိုးဖောက်ပြီး ထွက်ပြေးကြတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာ ရွတ်ဆိုတဲ့ “ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ” ပထမပိုဒ်ဆုံးလျှင်ပဲ ဝေသာလီပြည်က လူမမာတွေဟာ တစ်ခါထဲ နေကောင်းချမ်းသာ ဖြစ်ကုန်ကြကယ်။ နေထိုင်လို့လဲ ကောင်းကြရော-

“ဪ... ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ကြွလာတယ်၊ တရားဘဏ္ဍာစိုး = ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဖြစ်တော်မူတဲ့ အရှင်အာနန္ဒာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ငါတို့ရဲ့ ဝေသာလီ တစ်ပြည်လုံး လှည့်လည်ပရိတ်ရွတ်တော်မူသတဲ့၊ ဘုရားရှင်နှင့်တကွ သံဃာတော်တွေကတော့ မြို့လယ်မိုလ်တဲခေါ်တဲ့ “မင်းကွန်း” မှာ ကြွရောက်နေပြီတဲ့၊ အရှင်အာနန္ဒာနှင့်တကွ လိစ္ဆဝီမင်းသားတွေ ဝေသာလီပြည်ထဲ လှည့်လည် ပရိတ်ရွတ်ပြီးသွင်

ကြွလာလိမ့်မယ်၊ ငါ့ဘို့တစ်တွေ ဘုရားရှင်ရှိရာ သွား
ကြစို့.....

ဆိုပြီး မြို့အလယ်ခေါင် ဗိုလ်တဲ = မင်းတဲမှာ ဝေသာလီ
ပြည်က လူတွေ တစ်ခါထဲ စုဝေးမိကြတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာကလဲ လိစ္ဆဝီ မင်းသားတို့နှင့် အတူ
တကွ ဝေသာလီပြည် တံတိုင်း သုံးထပ်အကြား လှည့်
လည်ပြီး ရတနသုတ္တန် ရှုတ်ပြီးတော့ ဘုရားထံမှောက်
ရောက်ကြတယ်။ အားလုံးပရိသတ်တွေ အဝေးအနီး စုံညီ
စည်းဝေး မိတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဝေသာလီပြည်
အလယ်ကနေပြီး ဒီရတနသုတ္တန်ကို ပြန်ပြီး ဟောတော်
မူတယ်။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် ဟောတဲ့အခါ "ယာနိ+ဓ
ဘူတာနိ"က စပြီး ဟောတယ်။ ကိုင်း.... ဘုန်းကြီးတို့
မြန်မာအမွန်းဖြစ်တဲ့ ပဏိဓာနတော က စပြီး အနက်
မြန်မာ ပြန်ဆို ကြည့်ညိုကြရအောင်။

ရတနသုတ္တန်အနက်

ပဏိဓာနတော=ဒီပဏ်ရာ မြတ်စွာဘုရား ထံတော်
ပါးဝယ် ဘုရားဖြစ်ရန် ဆုပန်တော် မူခဲ့သည်မှ။
ပဋ္ဌာယ = အစပြု၍။ တထာဂတဿ = ရှေးဘုရား
တို့ကဲ့သို့ လာခြင်းကောင်းတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရား၏။ ဒဿ ပါရမိယော=ဥစ္စာ+သား+မယား+
ပြည်တိုင်းကားတို့ကို ပယ်ရှားစွန့်လှူ။ ဖြည့်ကျင့်တော်

မူသောပါရမီတော် ဆယ်ပါးတို့လည်းကောင်း....။
 ဒသ ဥပပါရမီယော = မျက်စိ+နား+နှာ အင်္ဂါ
 ခြေလက်တို့ကို ရက်ရက်စွန့်လှူ၍ ဖြည့် ကျင့် တော်
 မူသော ဥပပါရမီ ဆယ်ပါးတို့လည်းကောင်း....။
 ဒသ ပရမတ္ထပါရမီယော = အသက်ကိုစဉ် မခင်မမက်
 ရက်ရက်စွန့်လှူ၍ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ပရမတ္ထပါရမီ
 ဆယ်ပါးတို့ လည်းကောင်း....။ ဣတိ = ဤသို့။
 သမတ္ထိံသ ပါရမီယော စ = ဆယ်ပါးသုံးလီ အမျှ
 သုံးဆယ်သော ပါရမီတော် မြတ်တို့ကို လည်း
 ကောင်း....။

ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ = ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ပြည်ရွာ+
 သား+မယား+ဥစ္စာအားဖြင့် ငါးပါးသော စွန့်ခြင်း
 ဩးတို့ကိုလည်းကောင်း....။

လောကတ္ထစရိယံ = သတ္တလောကဓာတ် သူကျိုး
 မြတ်စေခြင်းငှာ ရိုးမတ်စွာ ကျင့် တော် မူ ခြင်း
 လည်းကောင်း....။ ဉာတတ္ထစရိယံ = ဆွေတော်
 မျိုးတော် သူကျိုးကိုမျှော်ခေါ်၍ ကျင့်တော်မူခြင်း
 လည်းကောင်း....။ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ = ကိုယ်ကျိုးစင်စစ်
 ဘုရားဖြစ်စေခြင်းငှာ သစ်သစ်အားယူ ကျင့်တော်
 မူခြင်းလည်းကောင်း....။ ဣတိ=ဤသို့။ တိဿော
 စရိယာယော = သုံးပါးသင့်လျော် အကျင့်တော်မြတ်
 တို့ကိုလည်းကောင်း....။ (ဘုရားရဲ့ဂုဏ်တော်တို့ကို
 ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် ပါရမီဂုဏ် + စာဂဂုဏ် + စရိယ
 ဂုဏ် = ဤဂုဏ်တို့က အလောင်းတော် ဘဝတုန်းက

တတိယအကြိမ်

ဂုဏ်တွေဖြစ်တယ်။ ယခု ဆိုလတ္တံ့ကား ဘုရားဖြစ်တဲ့ နောက်ဆုံးဘဝ ဂုဏ်တော်များဖြစ်တယ်။)

ပစ္စိမဘဝေ = ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ရဟတ်စက်ကြီး ဖျက်ဆီးရပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာခေတ် အဆုံးစွန်သော ကိုယ်တော်၏အဖြစ်၌။ ဂဗ္ဘဝေါက္ကန္တိ° = ဇန်သား မှန်သား ရံတားသိင်္ဂီ ဖေတီတော်တွင်း ရွှေဆင်းတု သွင်းသကဲ့သို့ သေဌ်နင်းတောင်ညှာ မယ်မာယာ၏။ ရတနာပလ္လင် တိုက်ဝမ်းဝင်၍ မြန်းရှင်သန္ဓေ တည်စံ နေခြင်းကို လည်းကောင်း....။ ဇာတိ° = လုမ္ဗိနီဟု ဂုဏ်ဆီသင်းကြိုင် အင်ကြင်းမြိုင်၌ တစ်ပိုင်စက္ကဝါ ဘဝင်ညာတိ ထောမနာကြီး ဩဘာချီးလျက် မီးရှူး သန့်စင် ဖွားမျှော်မြင်ခြင်းကို လည်းကောင်း....။ အဘိနိက္ခမနံ = သံယောဇဉ်နှင့် မယှဉ်မစင် အစဉ် ဖြတ်လျက် မြတ်သော တော ထွက် တော် မူ ခြင်း ကို လည်းကောင်း....။ ပဓာနစရိယံ = တစ်နေ့စာတွက် သစ်တစ်ရွက်နှင့် နှစ်သက်စေပြီး သစ်ဇစ်သီးမျှ ကြီး လျှင် တစ်ခြမ်း နှမ်းတစ်စေ့+ ဆန်တစ်စေ့ ရုံခါလည်း မတွေ့ရပဲ နေ့ဆက် ရက်ဆက် ထက်မြက်ဥဿာဟ ဒုက္ကရစရိယာ (၆)ခြောက်နှစ်ကြာပင် ငြိုငြင်စွာ ကျင့် တော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း....။ ဗောဓိပလ္လင်္ဂေ = ရတနာပလ္လင် ဗောဓိပင်၌။ မာရပိဇယံ = ဒေဝပုတ္တ စသည်အပြား မာရ်ငါးပါးကို လှံခားမဖက် ဉာဏ် လက်နက်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ကုန်စင် ပြီးအောင်မြင်ခြင်းကို လည်းကောင်း....။ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိဝေခံ = သစ္စာ လေးဝ ဂွေယျငါးပါး တရားမူလ ဟူသမျှကို မြူမျှ

မကျန် ဘူသယံဖြင့် သူမဆန်ဘိ ထိုးထွင်း၍ သိတော်
 မူ ခြင်း ကို လည်း ကောင်း....။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန်=
 မိဂဒါဝုန် တောရဂုံ၌ ဘုံပထဝီ သုန်သုန်ဟီအောင်
 ဂုဏ်ဆီပြည့်နှက် ပဉ္စဝဂ်တို့အား ဓမ္မစက်ထူး တရား
 ဦးကို ဖြန့်ဖြူး ဟောကြားတော် မူခြင်းကို လည်း
 ကောင်း....။ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေ= မဂ်+ဖိုလ်ရှစ်
 တန် နေရဗာန်ဟု ဝေဖန်ပိုင်းခြား ကိုး ပါး သော
 လောကုတ္တရာတရားတို့ကို လည်းကောင်း....။ ဣဟိ-
 ဝေမာဒိကေ = ဤသို့ အစရှိ ကုန် သော။ သဗ္ဗေပိ=
 အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ= ဤ
 စရိယ+ စာဂီ ပါရမီအဆင့်ဆင့် ရင့်ထက်ရင့်၍ ပွင့်
 ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူသော အစိန္တေယျ မြတ်စွာ
 ဘုရား၏ များစွာသော ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်
 တို့ကို။ အာဝဇ္ဇေတွာ-အာဝဇ္ဇေသိ= ညွှန် သမ္ပဇဉ်
 ကြံဆင်ခြင်တော်မူလေပြီ....။

(ဤ၌ ဆိုလိုရင်းမှာ- အရှင်အာနန္ဒာသည် ရတန
 သုတ်ကို ရွတ်တော့မည်ဆိုလျှင် မဲရွတ်မိပင် ပထမ ရှေးဦး
 စွာ ဘုရား ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြုတယ်။ ဘယ်လို
 အာရုံပြုသလဲ ဆိုတော့-

“ငါတို့ရဲ့ သုံးလောကထွတ်ယား သဗ္ဗညု မြတ် စွာ
 ဘုရားသည် ဒီပဏ်ရာ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ဘုရား
 ဖြစ်ရန် ဆုတော်ပန်၍ ဗျာဒိတ်ခံတော်မူတဲ့ အချိန်ကစပြီး
 လေး အသ နေ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလ ကြာအောင်
 မြောက်မြား လှစွာသော ဘဝါဘဝတို့၌ ဗာဟိရဥစ္စာ
 တတိယအကြိမ်

တို့ကို စွန့်လှူ၍ ရိုးရိုးဖြည့်ကျင့်ရသော ပါရမီဆယ်ပါး
 တို့ကိုလဲ ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့တယ်။ ခြေလက် အင်္ဂါတို့ကို
 စွန့်လှူပြီးသကာလ ဥပပါရမီဆယ်ပါးတို့ကိုလဲ ဖြည့်ကျင့်
 တော်မူခဲ့တယ်။ အသက်ကို စွန့်ပြီးသကာလ ပရမတ္ထပါရမီ
 ဆယ်ပါးတို့ကိုလဲ ဖြည့်ကျင့်တော် မူခဲ့တယ်။ ငါတို့ရဲ့
 မြတ်စွာဘုရား ဖြည့်ကျင့် တော် မူခဲ့တဲ့ ပါရမီတော်တို့
 သည် သဘောတူရာစုပေါင်း၍ ရေထူက်ထွင်း ပါရမီ
 ဆယ်ပါး၊ ဥပပါရမီဆယ်ပါး၊ ပရမတ္ထ ပါရမီ ဆယ်ပါး
 လို့ အပြားသုံးဆယ် ရှိကုန်စွာကား၊ အပြားသုံးဆယ်
 အပ် ပါရမီအရှင်မြတ်တော်မူပေစွတကား ” (ဤကဲ့
 သို့ မြတ်စွာဘုရားကို ပါရမီဂုဏ်တော်နှင့် ဆင်ခြင်ပြီး
 တစ်ကြိမ် အာရုံပြုလိုက်တယ်...။)

၃ “ငါတို့ရဲ့ အစိန္တေယျ သုံးလောက ထွတ်ထား သဗ္ဗညု
 မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်ရန် စိတ်ရည်သန်၍ ဖြည့်
 ရွာတိုင်းကားတို့ကို စွန့်လှူတော် မူခဲ့တယ်။ သဒ္ဓါးသား
 တို့ကို စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဘဝပေါင်းများစွာ ဇနီးကို
 လဲ စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဘဝပေါင်းများစွာ စီးပွား
 ဥစ္စာကို စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဘဝ ပေါင်း များ စွာ
 ကိုယ်ခန္ဓာကို စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဤ စွန့် ခြင်း ကြီး
 ငါးပါးတည်းဟူသော အကြောင်းကိုလုံ ပြည့်စုံတော်
 မူခဲ့တဲ့ အစိန္တေယျ သုံးလောက ထွတ်ထား မြတ်စွာ
 ဘုရားပါတကား....” (ဤကဲ့သို့လဲ မြတ်စွာဘုရားကို
 စွန့်ခြင်းကြီးပါးပါးဂုဏ်တော်တို့နှင့်ဆင်ခြင်ပြီး တစ်ကြိမ်
 အာရုံပြုလိုက်တယ် ...။)

“ငါတို့ရဲ့ အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားသည် လောကတ္ထစရိယ=သတ္တလောက၏ အကျိုးငှာ ကျင့်ခြင်း၊ ဣတတ္ထစရိယ=ဆွေတော်မျိုးတော် တို့၏ အကျိုးငှာကျင့်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ=သဗ္ဗညုတဉာဏ် ကို ရဖို့ရန် ကျင့်ခြင်းဆိုတဲ့ ဘုရားဖြစ်ရန် အခြေခံစရိယ ကြီး သုံးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ကျေးဇူးဂုဏ်တော်သခင် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးပါတကား....” (ဤကဲ့ သို့လဲ မြတ်စွာဘုရားကို စရိယဂုဏ်တော် သုံးပါးတို့နှင့် ဆင်ခြင်ပြီး ဘစ်ကြိမ် အာရုံပြုလိုက်တယ်။ အဲဒီလို အာရုံ ပြုပြီးတော့)-

“ငါတို့ရဲ့ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါရမီ+စာဂ+စရိယ တို့ကို ဖြည့်ကျင့်၍ ဘုရားဖြစ်လောက်အောင် ပါရမီ တော်တို့ ရင့်သန်တဲ့ ယခု နောက်ဆုံးဘဝမှာ စကြဝဠာ ပေါင်း တိုက်တစ်သောင်းကို တုန်လှုပ်စေ၍ မယ်တော် မာယာ ဝမ်းတိုက်ကြာဝယ် ဆယ်လသန္ဓေ ကိန်းစံနေ တော်မူခဲ့ပါတကား....”၊ “ဆယ်လသန္ဓေ ကိန်းစံ နေတော်မူပြီးသကာလ စကြဝဠာ တိုက်တစ်သောင်းကို တုန်လှုပ်စေပြီး အံ့ဖွယ်ကြီး (၃၂) သုံးဆယ့်နှစ်ပါး ထင်ရှားပြလျက် ဖွားမြောက်တော်မူခဲ့ပါတကား....”။

“ယင်းသို့ ဖွားမြောက်တော်မူပြီး သက်တော် (၁၆) တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်ဝယ် စကြဝတေးမင်း၏ စည်းစိမ် ကဲ့သို့သော စည်းစိမ်ကို ခံစား၍ (၂၉) နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ် အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယဓာတ်ခံ လှုံ့ဆော်ဖန်ရကား စကြာမင်း၏ စည်းစိမ်ကဲ့သို့သော

စည်းစိမ်ကို မငဲ့မကွက် ရက်ရက်ကြည်ဖြူ စွန့်တော်မူပြီး သကာလ တောထွက်တော်မူခဲ့ပါတကား....”။

“အနော်မာ သောင်ယံဝယ် ဆဋ္ဌိကာရ ဗြဟ္မာ လှူဒါန်း ကြာသင်္ကန်းကို ဆင်မြန်းတော်မူပြီးသကာလ ရဟန်းပြုတော်မူခဲ့ပြီတကား....”။ ရဟန်းပြုတော်မူပြီး သကာလ ဥရုဝေလတောအုပ်ဝယ် ဒုက္က ရ စ ရိ ယာ ခြောက်နှစ်ကြာ ကျင့်တော်မူပြီး မဟာဗောဓိ အပရာဇိတ ပလ္လင်တော်ဝယ် စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း မှာ ရှိကြတဲ့ သတ္တဝါတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားသား အင်္ဂါ ဆယ့်နှစ်ပါး ဆယ်နှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါး တစ်ပါး လျှင် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု လက္ခဏာယာဉ် သုံးချက်စီ တင်သဖြင့် ကုဋေပေါင်း သုံးသန်းခြောက်သိန်းသော “မဟာဝဇီရဝိပဿနာဉာဏ်”ကို ကြိုးကုတ် အားထုတ် တော်မူရကား လူသုံးပါးဝယ် ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်တော် မူခဲ့လေပြီးတကား....”။

“ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသောကာလ ဗုဒ္ဓကိစ္စ အစကြိုး ကုတ် အားထုတ်သောအားဖြင့် မိဂဒါဂုန် ရဂုံသာမော ဘေးမဲ့တောဝယ် ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့အား ဓမ္မစကြာတရား ဒေသနာဉာဏ် စတင်၍ ဖွင့်တော်မူခဲ့ပါတကား....”။

“အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညုမြတ်စွာ ဘုရားသည် မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်အား ဖြင့် ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ တရားရတနာတို့ကို ဂေါစရာသေဝန၊ ဘာဝနာသေဝနအားဖြင့် ချီးမွမ်း တတိယအကြိမ်

ကော်ရော် ပူဇော်အပ်ပါပေစွတကား....” (ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားဂုဏ်ကို ရှေးဦးစွာ အာရုံပြု ဆင်ခြင်တော်မူတယ်....။)

အာဝဇ္ဇေတွာ = ညွှန်သမ္ပဇဉ် ကြံဆင်ခြင်တော်မူ ပြီး၍။ ဝေသာလိယာ = တံတိုင်းသုံးရပ် ထပ်လျက် ထပ်လျက် ပတ်ယှက်ဆူဝေ လူနေအိမ်ခြေ မရေတွက် သာ ကျယ်ဝန်းစွာသောကြောင့် ဝေသာလီ အမည် ရှိသော ပြည်ကြီး၌။ တီသု ပါကာရန္တရေသု = မီးတား ရံဆိုင်း ထပ်ထပ်ပိုင်းသား တံတိုင်း သုံးခု တို့၏ အကြားတို့၌။ တိယာမရတ္တိ = ညဉ့်ဦး + သန်း ခေါင် + သောက်ရောင်ဒိုးဝင်း ခိုးအလင်း ဟူသော ညဉ့်သုံးယံ ကာလပတ်လုံး။ ပရိတ္တံ = ဘုရားနှုတ်ဖော် ရတနသုတ် ပရိတ်တော်ကို။ ကရောန္တော = သဒ္ဓါ မပျက် အနက်မမှား သနားရှေးရှု။ ဟောရွတ်တော်မူ သော။ အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော ပိယ = ဗဟုသုတ စသည် တေဒဂ် ပွားတက်အစဉ် ငါးချက်တင်သော အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်ကဲ့သို့။ ကာရညစိတ္တံ = ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ ဝေနေယျာတို့အား ကြင်နာ သနားခြင်းနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကို။ ဥပဋ္ဌပေတွာ = ဖြစ်စေ၍။ (ဒါက စကားပြေ စုက္ခိယနဲ့ ရတနသုတ်အမွှန်း ဖြစ်တယ်။)

ကောဇီသတသဟဿေသု = ကုဋေ တစ်သိန်းကုန် သော၊ (ဝါ) ထောင် သောင်း သိန်းသန်း ဂဏန်း ခြေပေါင်း မရေကောင်းမျှ ကုဋေပေါင်း တစ်သိန်း ကုန်သော။ စက္ကဝါဠေသု = ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်း

နှစ်ထောင် အမြင့်ဆောင်သား တောင်စကြ ဝဋ္ဋာ
ကာ ရံကျောက်စိုက် ဝန်း၍ ပိုက်သော တိုက်
လောကဓာတ်တို့၌။ ဝသန္တာ=ဘုံအသီးသီး ကြီးကြီး
ငယ်ငယ် သွယ်သွယ်ဝဝ နေထိုင်ကြကုန်သော။
ဒေဝတာ=အာဏာလွမ်းမိုး တန်ခိုးကြီးမြတ် အနတ်
နတ်တို့သည်။ ယဿ=အကြင် ရတနသုတ် ရွှေနှုတ်
မြွက်ဖော် ပရိတ်တော်၏။ အာဏံ= သိန်းကုဗျေကုန်
ဘုံစက္ကဝါ တုန်သွက်ခါမျှသော အာဏာတော်စက်
ရိပ်ကို။ ပဋိဂ္ဂဏန္တိ= ဝမ်းသာရှင်မြူး လွန်ကြည်နူး၍
ဦးဖြင့် ခံယူကြကုန်၏။ ယဉ္ဇ-ယံ ဝေ ပရိတ္တံ=အကြင်
ရတနသုတ် ရွှေနှုတ်မြွက်ဖော် ပရိတ်တော်သည်သာ
လျှင်။ ဝေသာလီယာ= ဝေသာလီအမည် ရှိသော။
ပုရေ=ရာဇဌာနီ ကျူးသီအောင်စည် မင်းနေပြည်၌။

ရောဂါ + မနုဿ ဒုဒ္ဓိက္ခသမ္ဘူတံ = ရောဂါ
သောင်းကျန်း ဘီလူးဖမ်းနှင့် ကုန်ခန်း ခေါင်းပါး
သော ထမင်းကြောင့်ဖြစ်သော။ တိဝိဓံ ဘယံ= ကပ်
ကြီးသုံးကပ် မရပ်တည်နိုင် အပြိုင်တိုက်ရေး သုံးပါး
အပြားရှိသောဘေးကို။ ခိပ္ပံ=အလျင်အမြန်။ အန္တရ-
ဓာပေသိ = ကွယ်စေ ပျောက် စေ ငြိမ်း ပ စေ ၏။ တံ
ပရိတ္တံ=ထို မဟာပုလမျိုး အကျိုးအာနိသံသ ကြီးမား
လှသော ရတနသုတ် ရွှေနှုတ်မြွက်ဖော် ပရိတ်တော်
ကို။ ဟေ= သီတင်းသုံးဖက် သမဂ္ဂပေါင်း သူတော်
ကောင်းတို့....။ မယံ=ငါတို့သည်။ ဘဏာမ=သဒ္ဓါ
မပျက် အနက်မယိမ်း ဘေးခပ်သိမ်းတို့ ကင်းငြိမ်းစိမ့်
ငှာ ရွတ်ဖတ်သရဏ္ဍာယ်ကြပါကုန်အံ့။

၆၂၈ ၊ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဤစကားရပ်စုက ရတနသုတ်နိဒါန်း ရတနသုတ် အမှန်းအနေနဲ့ မြန်မာပြည်မှ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ဖွဲ့ဆို အင်တဲ့ အမှန်း ဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားသခင် စတင် ဟောကြား တရားသား အနေနဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ ရွတ်ဆို ကြတာက “ယာနိ+ဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊ ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ” အစရှိသည်ဖြင့် ဂါထာ အနေနဲ့ (၁၈) တစ်ဆယ့်ရှစ် ဂါထာရှိတယ်။

ကိုင်း.... ယခု ဝေသာလီပြည် အလယ်ကို လှမ်းပြီး အာရုံပြုလိုက်ကြပါ။ အာရုံပြု လိုက်လို့ ရှိလျှင် ဘုရားရှင်ရဲ့ ရှေ့မှောက်မှာ ရဟန်းငါးရာ ခြံရံလျက် ဝေသာလီပြည် သူ ပြည်သားတွေ ခြံလျက် ရံလျက် အရှင်အာနန္ဒာနှင့် တကွ လိစ္ဆာဝိမင်းသားတွေ ဘုရားထံမှောက်ရောက်ကြပြီ။ ဝေသာလီပြည် တစ်ပြည်လုံး အန္တရာယ် ကင်းလွတ်ကြ၍ ပရိသတ်အစုံအညီ စည်းဝေးမိသောအခါ မြတ်စွာဘုရား က ဒီ ရတနသုတ္တန်ကို ပြန်ပြီးတော့ ဟောတယ်....။

ယာနိ+ဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
သဗ္ဗေဝ ဘူတာ သုမနာ ဘဝန္တ၊
အထောဝိ သက္ကစ္စ သုဏန္တ၊ ဘာသိတံ။ ။

ဘုမ္မာနိ=မိမာန်ဘုံဆောင် ဂုဏ်ရောင်ကျက်သရေ ဘုန်းမိုးစွေလျက် မြေ၌ တည်ကုန်သော။ ယာနိ ဘူတာနိ ဝါ=အကြင် ဘုမ္မစိုး+ရက္ခစိုး တန်ခိုးကြီး လတ် စတုမဟာရာဇ်+တာဝတိံသာ နတ်တို့သည် တတိယအကြိမ်

လည်းကောင်း။ အန္တလိက္ခေ = တန်ခိုးဂုဏ်ရောင်
 ဘုံဆောင်ကွန့်ပန်းဆိုင်ဆွသကဲ့သို့ လွန်ကဲဣဒ္ဓိပါဒ်
 ကောင်းကင်ရပ်၌။ ဌိတာနိ = အာဏာလွမ်းမိုး
 အုပ်စိုးတည်နေကြကုန်သော။ ယာနိ ဘူတာနိ ဝါ =
 အကြင် ယာမာအစ အကနိဋ္ဌအဆုံး ပေါင်းရုံးများ
 စွာ နတ်မြဟွာတို့သည် လည်းကောင်း။ ဣဓေ = ဤ
 ပရိတ်တော်မြတ် ရှုတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ရာ အရပ်သို့။
 သမာဂတာနိ = အညီအညွှာ စည်းဝေးလာကြကုန်၏။

(အားလုံးကို ခြုံပြီးကြည့်လိုက်လျှင် ဝေသာလီပြည်
 မှာ ရတနသုတ်ကို ရှုတ်ဆိုဟောကြားတဲ့အချိန် စည်းဝေး
 မိကြတဲ့နတ်တို့ကို (၁) အာကာသဋ္ဌနတ် (၂) ဘုမ္မဋ္ဌနတ်
 လို့ နှစ်မျိုးခွဲလိုက်ပါ။ စ တု မ ဟာ ရာဇ နတ် တွေ၊
 တာဝတိံသာနတ်တွေဟာ မြေမှာမနေသော်လဲဘဲ မြေကို
 မှီ၍ တစ်ချို့ သစ်ပင်မှာ နေကြတယ်။ တာဝတိံသာ
 ဆိုတာကလဲ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်မှာရှိတဲ့ မြေကိုပဲ အမှီ
 ပြုပြီး မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်မှာ ဘုံမိမာန်တို့၌ နေကြတယ်။
 အဲဒီ စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာနတ်တို့ကို (၂) ဘုမ္မဋ္ဌ
 နတ်လို့ ဆိုတာဖြစ်တယ်။ ယာမာ နတ်ပြည်ကအစ
 အကနိဋ္ဌ မြဟွာပြည်တိုင်အောင်ရှိကြတဲ့နတ်မြဟွာတွေကို
 (၁) အာကာသဋ္ဌနတ်လို့ ခေါ်တယ်။ ၎င်းတို့လဲ ဤ
 ရတနသုတ်ပရိတ်တော် ဟောရာအရပ်သို့ ရောက်လာကြ
 တယ်။)

သဗ္ဗေဝ = ကြွင်းမဲ့ဥသို့ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်
 သော။ တေ ဘူတာ = ထိုဘုမ္မစိုး ရုက္ခစိုး အာကာသစိုး
 စတိယအကြိမ်

တန်ခိုးကြီးမြတ် အနတ် နတ်တို့သည်။ သုမနာ = နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု = ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ အထောပိ = ထိုမှတစ်ပါးလည်း။ ဘာသိတံ = ရှင်တော်ဘုရား ဟောကြားမြှောက်ဖော် ပရိတ်တော်ကို။ သက္ကစ္စ = အရိုအသေ အလေးအမြတ်ပြု၍။ သုဏန္တု = အာရုံတစ်ပါးစိတ်မသွားစေဘဲ မှတ်သား နာ ခံ ကြ စေ ကုန် သတည်း....။

(စကြဝဠာပေါင်း ကုဋေ တစ်သိန်းမှာ ရှိနေကြတဲ့ နတ်မြဟ္မာတွေ ကြားအောင် “အားလုံး ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ရှိကြပါစေ၊ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတဲ့ ရတန သုတ္တန်ကို နာကြားကြပါစေ” လို့ ဆိုလိုက်တဲ့ စကား ၂-ခွန်းဟာ အပေါ်ယံ အသံလောက် နားထောင်လျှင် အဓိပ္ပာယ်မကျယ်ဘူးဟု ထင်တတ်ကြပါတယ်။

အမှန်မှာ ထိုစကား ၂-ခွန်းဖြင့် (၁) ယောနိသော မနသိကာရ၊ (၂) ပရတောဘောသ ဆိုတဲ့ (သစ္စာလေးပါး တရားသိတဲ့) သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရန် အကြောင်း နှစ်ပါးကို ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ထင်ရှားစေပါမည်။

(၁) အားလုံး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကြပါဆို သည်မှာ အသင့်နှလုံးသွင်းမှု = ယောနိသော မနသိကာရ ဖြစ်ရှိကြပါဟု ဆိုလိုပါသည်။

တတိယအကြိမ်

(၂) မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်တဲ့ ရတနသုတ္တန် ကို နာကြားကြပါ။ သူတစ်ပါးထံမှ တရားသံကို ကြား နာခြင်း = ပရုတော ဘောသ အ ကြောင်း ရ အောင် ကြိုးစားကြဟု ဆိုလိုပါသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုစကား ၂-ခွန်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရန် အကြောင်းနှစ်ပါး တို့ကို ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။)

တသ္မာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ၊
မေတ္တံ ကရောထ မာနသိယာ ပဇာယ။
ဒိဝါ စ ရတ္တော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလိံ၊
တသ္မာ ဟိ နေ ရက္ခထ အပ္ပမတ္တာ။ ။

ဘူတာ = တန်ခိုးဗုဒ္ဓိပါဒ် ကြီးမြတ်ထင်လင်း အို- နတ်မင်းတို့....။ တသ္မာ ဟိ - တသ္မာ ဝေ = ထို့ကြောင့် ပင်လျှင်၊ (ဝါ) တရားနာမည် စိတ်ကရည်လျက် ဤ ဝေသာလီပြည် အရပ်သို့ တညီတညွတ်တည်း စည်း ဝေး ရောက်လာကြသောကြောင့်ပင်လျှင်။ သဗ္ဗေ = အလုံးစုံကုန်သော။ တုမှေ = သင်နတ်မင်းတို့သည်။ ဘာသိတံ = ရှင်တော်ဘုရား ဟောကြား မြွက်ဖော် ပရိတ်တော်ကို။ နိသာမေထ = ရိသေလေးမြတ် စွဲကပ် အာရုံမှတ်သားနာခံကြပါကုန်လော့။ မာနသိယာ = စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါမညှိုး မြင့်မြတ်သော လူမျိုး၌ ဖြစ်သော။ ပဇာယ = တတ်သိလိမ္မာ သက္ကဝါအား။

၆၃၂ တိပိဋကဓရ ယောစဉ်ဘုရား (တတိယတွဲ)

မေတ္တံ-အေးကြည်လှစွာ ရေမေတ္တာကို။ ကရောထ= ညီညာဝိုင်းအုံ သွန်းဖျန်းကြပါကုန်....။

(မြတ်စွာဘုရား တိုက် တွန်း တော် မူတယ်။ မေတ္တာ ပြုလျှင် ပြုသူမှာ မေတ္တာ အကျိုး ၁၁-ပါးကို ရတယ်။ မေတ္တာအပြိုင်ရတဲ့ လူတွေမှာလဲ "ဒေဝတာ+နကမ္မိတော ပေါသော၊ သဒါ ဘဒြာနိ ပဿတိ" လို့ နတ်တို့က မေတ္တာကရုဏာဖြင့် အစောင့်အရှောက်ခံရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခါခပ်သိမ်း ကောင်းမြတ်တဲ့ ဣဋ္ဌမင်္ဂလာတို့နှင့် တွေ့ရ ကြုံရတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အာဏာခေတ်စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းမှာ ရှိကြတဲ့ နတ်တွေကို "သင်တို့သည် လူတို့အား မေတ္တာထားကြပါ" လို့ တိုက်တွန်းတော်မူ တယ်။ "အဘယ့်ကြောင့် လူတို့အား တပည့်တော်နတ်တို့ က မေတ္တာထားကြရမည်နည်း" မေးဖွယ်ရှိလို့ မြတ်စွာ ဘုရားက အကြောင်းကို ဤဆို လ ဖွဲ့ သော အ တိုင်း ဟောတော်မူတယ်....။)

ယေ မနဿာ = စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါပြောထူ အကြင်လူတို့သည်။ တုမှေ=သင် နတ်တို့ကို။ ဥဒ္ဓိဿ= ရည်ရော်သမှု အာရုံပြု၍။ ဒိ ဝါ စ=နေ၌ လည်း ကောင်း။ ရတ္တော စ=ညဉ့်၌လည်းကောင်း။ ဗလိ°= ဗလိနတ်စာ ပူဇော်သက္ကာရကို။ ယသ္မာ=အကြင် ကြောင့်။ ဟရန္တိ=ပူဇော်ပသ တင်မြှောက်ကြကုန်၏။ တသ္မာ ဟိ-တသ္မာ ဝေ=ထို ကြောင့်သာလျှင်။ တုမှေ=

သင် နတ်မင်းတို့သည်။ နေ မနုဿေ=ထိုလူတို့ကို။ ၊
 အပ္ပမတ္တာ = နေ့နေ့ညည မမှကြေကုန်သည်ဖြစ်၍။
 ရက္ခယ=အန္တရာယ်ဘေးအန္တရာယ် မြှေးမသန်းဘဲ အေး
 ချမ်းစေကြောင်း မေတ္တာလောင်း၍ အပေါင်းညီညွတ်
 စောင့်ရှောက်ကြပါကုန်လော့...။

(လူတွေက နတ်တို့ကို နေ့နေ့ညည အိမ်တိုင်း အိမ်
 တိုင်း ပူဇော်ပသကြတယ်။ ဘုရားရှိခိုး ပြီးတိုင်းလဲ
 ကိုယ်စောင့်နတ်ကို အစထားပြီး နတ်တွေ မြဟွာတွေကို
 အမျှပေးဝေကြတယ်။ တရားနာပြီးတဲ့ အခါမှာ လဲ
 သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ ကျင်လည်ကြကုန်သော ဝေ နေ ယူ
 သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါ၏.... လို့
 ဆိုတာဟာ အသင် စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းမှာရှိကြတဲ့
 နတ်တွေတွင်သာမက စကြဝဠာ အနန္တမှာ ရှိကြတဲ့
 နတ်တွေ မြဟွာတွေအား ဤ လူ့ပြည်က လူတွေက
 အမျှပေးဝေနေကြတာ၊ ပူဇော်သက္ကာရမှု ပြုနေကြတာ၊
 ဤအချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက “ဒိ ဝါ စ ရတ္ထော မ
 ဟရန္တိ ယေ ဗလိ” လို့ ဟောတော်မူတာဖြစ်တယ်။

ထို့ကြောင့် သင် နတ်တို့ကလဲ လူတွေကို နေ့နေ့ညည
 မမေ့ကြဘဲ စောင့်ရှောက်ကြလို့ မိန့်ကြား တိုက်တွန်း
 တော်မူတာဖြစ်တယ်။ ဒီ ဂါထာ ၂-ပုဒ်ဟာ နတ်တွေ
 အစောင့်အရှောက် ထားတာပဲလို့ သိကြပါ။ သိပြီး
 နောက်မှ “ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣမ ဝါ ဟုရံ ဝါ” အစရှိတဲ့
 ရတနသုတ်တရားသား ဂါထာများကို မြတ်စွာဘုရား
 ဟောကြားတော်မူတယ်....လို့ သိကြ မှတ်ကြပါ....။)

ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊
 သဂ္ဂေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
 န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊
 ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။ ။

ဣဓ ဝါ=ဤ လူ့ပြည်၌လည်းကောင်း။ ဟုရံ ဝါ=နဂါးပြည်၊ ဂဠုန်ပြည် စသည်၌လည်းကောင်း။ သဂ္ဂေသု ဝါ=မဟာပုညဝန် ဂုဏ် တံ ခွန် ကြောင့် ဘုံစွန်ရပ်တည် လျှပ် ခြည် ဖျို. ဖျို. နတ် ပြည် တို့ ၌ လည်းကောင်း။ ယံကိဉ္စိ=အလုံးစုံသော။ ဝိတ္တံ= ဝီတိအစွမ်း ဆီထိဂွမ်းသို့ ရှင်လန်းနှစ်သက် စုံမက် မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ပဏီတံ=ဣဠကန္တ မနာပဖြစ်၍ ဌာနအလိုက် ဖိုးထိုက်ဖိုးတန် တန်ခိုး လျှံသား မျိုးမှန်ဇာတိ လောကီမင်္ဂလာ ထူးမြတ်စွာ သော။ ယံ ရတနံ=အကြင် ရွှေ+ငွေ+ပုလဲ+ပတ္တမြား စသောအားဖြင့် များပြားစွာလှ ကာမဘောဂီ သောဘိဏီဖြစ်သော လောကီဥစ္စာ ရတနာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ တထာဂတေန = အတိသောဘဏ မဏိဇောတရ ဩလောကအန္တဂူ သယမ္ဘူဖြစ်၍ စံတူပမာ မရသာအောင် ရတနာခေါ်ဖို့ သမ္ဘာ တော်ဖျိုလှသော ငါတို့ကျေးဇူးတော်ရှင် မြတ်စွာ ဘုရားနှင့်။ သမံ=တူမျှသော။ တံ ရတနံ=ထို ရွှေ ငွေ စသော လောကီဥစ္စာ ရတနာသည်။ န အတ္ထိ နော-န အတ္ထိ ဧဝ=မရှိကေန် မှန်လှသည်သာလျှင်

တည်း။ ဣဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓေ-အယံ ဝေ ဗုဒ္ဓေါ=ဇာတိ+
 အာဏာ မဟာဝိသယ တိဋ္ဌာနလောကဓာတ် နတ်နှင့်
 တကွသော လူအပေါင်းတို့ ညွတ်ပျောင်းအဇ္ဇလီ
 တင်ချီရိ.ရိ. ပဏ္ဏာတော်ကြို.ရသော ဤ ငါတို့
 ကျေးဇူးရှင် မြတ်စွာဘုရားသည်သာလျှင်။ ပဏီတံ=
 ဝိသိဋ္ဌတရ အတိဋ္ဌမောဠိသောဘိဏီဖြစ်၍ လောကီ
 ဥစ္စာရတနာတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ=
 ပစ္စုပ္ပန်နှင့် သံသရာကောင်းကျိုး တိုးထက်တိုးအောင်
 မြတ်နိုးဖွယ်ရာ ကိုးကွယ်ရာသော မင်္ဂလာကြီးအစစ်
 လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။
 ဧတေန သဗ္ဗေန=ဤသို့ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုသာ
 ဆိုရသော ဝစီမင်္ဂလာ သစ္စာ စ ကား ကြောင့်။
 ပါဏီနံ = တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်းတို့
 အား။ သုဝတ္ထိ=ဘေးရန်ဟူ၍ မြူမငွေဘဲ ပြကတေ
 ကျန်းကျန်း မာမာ ချမ်းချမ်း သာသာ လောကီ
 လောကုတ္တရာ မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟောတု=
 ဖြစ်ပါစေသတည်း....။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီပြည် သတ္တဝါ
 တွေအတွက် “ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ” ပထမ ဂါထာဖြင့် ဘုရား
 ရတနာဖြင့် သစ္စာဆိုပြီး ဆုတောင်း တော် မူ တယ်။
 ယနေ့ဆိုတော့ “ပါဏီနံ=ငါတို့၏ တိုင်းသားပြည်သူ
 ဗိုလ်လူများအတွက်။ သုဝတ္ထိ=ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ
 မင်္ဂလာသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း....” လို့
 ဤကဲ့သို့ အနက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါတယ်။ ဤသို့လျှင်
 မြတ်စွာဘုရားသည်-

၆၃၆

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ပထမ ဂါထာဖြင့် ဘုရားဖြင့် သစ္စာတိုင်တည်ပြီး ဆုတောင်းတယ်။

ဒုတိယ ဂါထာဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရား (ပ)

တတိယ ဂါထာဖြင့် အရဟတ္တမဂ် သမာဓိ တရား (ပ)

စတုတ္ထ ဂါထာဖြင့် အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ပါး (ပ)

ပဉ္စမ ဂါထာဖြင့် ရဟန္တာ အရှင်သူမြတ် (ပ)

ဆဋ္ဌ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ ဂါထာ တို့ဖြင့် သောတာပန် အရှင်သူမြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ဖော်ကြား သစ္စာထား၍ ဆုတောင်းတယ်။

ဒသမ၊ ဧကောဒသမ ဂါထာ တို့ဖြင့် ဘုရား ရတနာ (ပ)

ဒွါဒသမ (ဒီဏံ ပုရာဏံ) ဂါထာဖြင့် အနုပါဒိ သေသ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည့် ရဟန္တာ တည်းဟူသော သံဃာ ရတနာဖြင့် သစ္စာတိုင်တည်ပြီး ဆုတောင်း တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ရတနသုတ္တန်ကို “ဒီဏံ ပုရာဏံ” ဂါထာတိုင်အောင် ဟောပြီးတဲ့နောက် သိကြားမင်းက လဲ အဲဒီ တရားပွဲမှာ-

တတိယကဏ္ဍ

ယာနီ+စ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
 ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
 တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
 ဗုဒ္ဓံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတု။ ။ (၁)

ယာနီ+စ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊ (ပ)
 ဓမ္မံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတု။ ။ (၂)

ယာနီ+စ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊ (ပ)
 သံဃံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတု။ ။ (၃)

နောက်ဆုံး (၃) ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုတယ်။ (ကျန်တဲ့ ဂါထာတို့ရဲ့ အနက်ကို မြင်းခြံမြို့၊ ၉-ဆောင် ဆရာတော် ၏ ပရိတ်ကြီးအနက်ကို ကြည့်ရှုကြပါ။) ယခု နောက် ဆုံး သိကြားမင်းရွတ်တဲ့ (၃) ဂါထာတို့၏ အနက်ကို ပေယျာလမှခဖြင့် ဖော်ပြပါမည်....။

ဣဓ=ဤ ပရိတ်တော်မြတ် ရွတ်ဖတ်ရာ အရပ်ဌာန သို့။ သမာဂတာနိ=စည်းဝေး ရောက် လာ ကြ ကုန် သော။ ဘုမ္မာနိ=မြေ၌ တည် ကုန် သော။ ယာနိ ဘူတာနိ ဝါ=အကြင် ဘုမ္မစိုး ရက္ခစိုး တန်ခိုးကြီးမြတ် စတုမဟာရာဇ် + တာဝတိံသာ နတ်တို့သည် လည်း ကောင်း။ အန္တလိက္ခေ=ကောင်းကင်၌။ ဌိတာနိ= တည် ကုန် သော။ ယာနိ ဘူတာနိ ဝါ = အ ကြင် ယာမာအစ အကနိဋ္ဌအဆုံး ပေါင်းရုံးများစွာ နတ်

တတိယအကြိမ်

၆၃၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ=ရှိကုန်၏။ တေ
မယံ=ထိုသို့ ညီညာ ရောက် လာ သ မျှ ဂါရဝညွတ်
ပျောင်း အကျွန်ုပ်တို့ နတ်အပေါင်းသည်။ တထာ-
ဂတံ = ရှေးဘုရားတို့အတူ လာခြင်း ကောင်းတော်မူ
သော။ ဒေဝမနုဿ ပူဇိတံ=မြဟ္မာနတ်လူ သုံးဘုံသူတို့
ကြည်ဖြူကော်ရော် ပူဇော်အပ်သော။ ဗုဒ္ဓံ = သစ္စာ
လေးပါး မြတ်တရားကို ဝိုင်းခြားကုန်စင် ကိုယ်တော်
တိုင် သိမြင်ပြီး၍ အကြင်နတ်လူ သုံးဘုံ သူတို့အား
လည်း နယူပဒေ မူသေပေးအပ် သိစေတော် မူတတ်
သော နှစ်ရပ်ထုတ်ဖြ ပုဒ်ဝစနကြောင့် ဗုဒ္ဓနာမံ ရှေ့တွဲ
တော်ခံသည့် သယန္တူထွတ်ထား အစိန္တေယျ မြတ်စွာ
ဘုရားကို။ နမဿာမ = ရိသေမြတ်နိုး လက်စုံမိုး၍
ရှိခိုးပူဇော်ကြပါကုန်၏။ (၁)

(၂) ဂါထာ၌- “တထာဂတံ = ထို နည်းဖြင့်
သိ အပ် သော။ ဓမ္မံ = မဂ်လေးဝ + ဖိုလ် လေး တန်
နိဗ္ဗာန် + ပရိယတ် တရားတော်မြတ်ကို။” (ဤမျှသာ
ထူးသည်။)

(၃) ဂါထာ၌- “တထာဂတံ = ထို သို့ သော
အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော။ သံဃံ = နိဗ္ဗာန်ရောက်
စောင့်ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူတဲ့ သံဃာ
ရတနာကို” (ဤမျှသာထူးသည် အကြွင်းတူ၏။)

တတိယအကြိမ်

တေနေ သန္ဓေနေ = ဤ မင်္ဂလာ သန္ဓေစကား
ကြောင့်။ ပါဏိနံ = တိုင်းသား ပြည်သူ ခိုလ်လှ
အပေါင်းထိုအား။ သုဝတ္ထိ = ဘေးရန်ဟူ၍ မြူဇ္ဇေ
မသန်း ကျန်းမာချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု = ဖြစ်
ပါစေသတည်း.... လို့-

သိကြားမင်းကလဲ ရတနသုတ္တန်ရဲ့ အကွပ် အအုပ်
နိဂုံးအနေနဲ့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတဲ့ အဆုံးမှာ
သုံးဂါထာ ဆက်ရွတ်တယ်။

ရတနသုတ္တန်လဲ ရင်လိုက်ကရော ရှစ်သောင်း လေး
ထောင်သော သတ္တဝါတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင်
ပြီး တစ်ချို့ သောတာပန်၊ တစ်ချို့ သကဒါဂါမ် စသည်
ဖြစ်ကြတယ်။

သိကြားမင်းလဲ သုံးဂါထာ ရွတ်ဆိုပြီး မြတ်စွာ
ဘုရားကို လက်ယာရစ်လှည့်လည် ရှိခိုးပြီးသကာလ
နတ်ပရိသတ်နှင့်တကွ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ပြန်သွား
တယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည်ကား ဒုတိယနေ့၌လည်း ရတန
သုတ္တန်ကိုပင် ဟောတော်မူတယ်။ တစ်ဖန် သတ္တဝါ
ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ပင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြ
တယ်။

တတိယအကြိမ်

၆၄၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဤ နည်းအတူ ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်သည်တိုင် အောင် ဟောကြားတော်မူသဖြင့် နေ့စဉ် ပင် လျှင် သဟ္မဝါပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးယောင်စီ ကျွတ်တမ်း ဝင်ကြတယ်။

ခုနစ်ရက်က နောက်မှာ ပကိဏ္ဍက ဓမ္မကထာဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ခုနစ်ရက်ဆက်ကာ သီတင်းသုံးနေတော် မူလို ဝေသာလီပြည်အလုံး ဘေးရန်အန္တရာယ်ကင်း၍ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြတဲ့ပွဲကြီး ဆင်နွဲပြီး လိစ္ဆဝီမင်းတို့အား "ငါဘုရားတို့ ပြန်ကြတော့မည်" ဟု မိန့်ကြားတဲ့အခါ လိစ္ဆဝီမင်းတို့က အလာတုန်းကထက် နှစ်ဆ တက် (ဘုရားအား ထီးဖြူ ၈-လက်၊ ရဟန်းတစ်ပါးလျှင် ထီးဖြူ ၄-လက်စီ) ပူဇော်ကြလျက် မြတ်စွာဘုရားကို သုံးရက်တို့ဖြင့် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းအရောက် ခမ်း နား စွာ မဟာဒါနကြီးပြုကြလျက် ပင့်ဆောင်ကြတယ်။ ။

ရေနတ်နဂါးတို့ ပူဇော်ကြခြင်း

ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းသို့ ရောက်သောအခါ ရေနတ်နဂါး တို့က—

"မနုဿာ တထာဂတဿ သက္ကာရံ ကရောန္တိ၊
မယံ ကိံ န ကရိဿာမ။

လူအများ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်အား ပူဇော်မှုကို ပြုကြပါလျက် ငါတို့က အဘယ့်ကြောင့် မပြုဘဲ ရှိကုန် အံ့နည်း=ပြုကြမည်သာ....။

တတိယအကြိမ်

ဤကဲ့သို့ တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြပြီး ရွှေငွေ၊ ငွေငွေ၊ ပတ္တမြားငွေတို့ကို ဖန်ဆင်း၊ ထိုအပေါ်၌ ရွှေပလ္လင်၊ ငွေပလ္လင်၊ ပတ္တမြားပလ္လင် တို့ကို ခင်းထားပြီး ဝင်္ဂါမြစ် တစ်ပြင်လုံး ကြာမျိုးငါးပါးဖြင့် ဖုံးအုပ်ကြလျက်-

“အမှောက် အနုဂ္ဂဟံ ကရောထ=

တပည့်တော်တို့အား ချီးမြှောက်မှု ပြုတော်မူကြပါ ဘုရား.....”

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ နဂါးတို့၏ ငျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံတော်မူပြီး ရတနာငွေပေါ်သို့ တက်ရောက်၍ ရတနာပလ္လင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသောအခါ ရဟန်း တော် ငါးရာတို့လဲ ရတနာငွေ ငါးရာတို့အပေါ် တက်စီး၍ ရတနာပလ္လင် အသီးသီး၌ သီတင်းသုံး ထိုက် ပါတော်မူကြတယ်။

နဂါးမင်းတို့သည်မြတ်စွာဘုရားကို ရဟန်းသံဃာနှင့် တကွ နဂါးဘုံသို့ ဝိုင်းသွင်း ပင့်ဆောင်ကြသဖြင့် သံဃာ တော် ငါးရာနှင့်အတူတကွ မြတ်စွာဘုရား တစ်ည၌ ပတ်လုံး နဂါးပြည်မှာ အပူဇော် ခံတော်မူရတယ်။ နဂါးပြည်မှာ မြတ်စွာဘုရား တစ်ည၌ပတ်လုံး နဂါး ပရိသတ်အား တရား ဟောတော်မူတယ်။

တတိယအကြိမ်

၆၄၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

နောက်တစ်နေ့ နံနက်အခါ နတ်နဂါးတို့က နတ်၌
ဖြစ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ငြီးစွာသော အလှူ
ဒါနကို ပေးလှူကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရားလဲ အနုမောဒနာတရား ဟောကြား
တော်မူပြီးလျှင် နဂါးပြည်မှ ထွက်ကြွကော်မူခဲ့တယ်။

ဘုမ္မစိုးနတ်စာစ ဓာကနိဋ္ဌမြဟ္မာအဆုံး
တညီတညွတ် ပူဇော်ကြခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားကို ရေနတ် နဂါးတို့ ပြန်ပို့ ပြီးကြတဲ့
အခါ ဘုမ္မစိုးနတ်များကလဲ—

မနုဿာ စ နာဂါ စ တထာဂတဿ သက္ကာရံ
ကရောန္တိ၊ မယံ ကိံ န ကရိဿာမ။

လူတွေရော နတ်နဂါးတွေကပါ မြတ်စွာဘုရားအား
ပူဇော်မှုကို ပြုကြပါလျက် ငါတို့က အဘယ်ကြောင့် မပြုပဲ
ရှိကုန်အံ့နည်း။ ပြုကြမည်သာ.....။

ဤကဲ့သို့ တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြပြီး ဟောအုပ်၊ သစ်ပင်၊
တောင် စသည်တို့၌ နတ်ပန်းတွေ နတ်ထီးတွေ စိုက်တူ
ပူဇော်ကြတယ်။ ဤနည်းအတူ အာကာသစိုးနတ်တွေ
က နတ်ပန်းနတ်ထီးတွေ၊ မြဟ္မာတို့ကလဲ အကနိဋ္ဌ မြဟ္မာ
ပြည်တိုင်အောင် မြဟ္မာထီးတွေ အသီးအသီး မိုးအုပ်ပြီး
လိုက်ကြတယ်။ ကြည်လိုက်လျှင် အကနိဋ္ဌ မြဟ္မာပြည်တိုင်

တတိယအကြိမ်

အောင် ထီးဖြူတွေ အဆင့်ဆင့် မိုးကာ ပူဇော်တာကို တွေ့ရတယ်။

မိမိသာရမင်းတရားကလဲ လိစ္ဆဝီမင်းတို့၏ အပူဇော် ထက် နှစ်ဆတိုးပြီး ပူဇော်တယ်။ ရှေးဆိုအပ်ပြီး နည်း အတိုင်း လမ်းခရီး၌ ငါးရက်ကြာ ပူဇာသက္ကာရအမှု ပြုပြီးလျှင် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာကို ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော် အရောက် ပို့ဆောင်ပြီး နန်းတော်သို့ ပြန်သွားတယ်။

သင်္ခဏာတို့ကို ဟောတော်မူခြင်း

ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ ရောက်တဲ့အခါ နေ မွန်း သွဲအချိန် ရဟန်းတော်များ ညီမှုရာ တန်ဆောင်းဝန်း "ဓမ္မသာလာ"၌ တရားမဟောမီ အကြား ဤဆိုလတ္တံ့ သောစကားကို အချင်းချင်း ပြောကြားကြတယ်။

အဟောဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာနုဘာဝေါ၊ ယံ ဥဒ္ဓိဿ ဂင်္ဂါယ ဩရတော စ ပါရတော စ အဋ္ဌယောဇနော ဘူမိဘာဂေါ နိန္ဒန္တ ထလန္တ သမံ ကတွာ ဝါလုကာယ ဩကိရိတွာ ပုပ္ဖေဟိ သန္ဓန္ဓော၊ ယောဇနပ္ပမာဏံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ သန္ဓန္ဓံ၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနံ၊ တာဝ ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ ဥဿိတာနိ။

အာဝုသော = ငါ့ရှင်ဘုရား ရဟန်းများတို့....။
ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော = ဘုန်းတော် ခြောက်ပါးနှင့်
ဓတိယအကြိမ်

ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ။ အာနု-
 ဘာဝေါ = တန်ခိုး ရှိန်စော် အာနုဘော်ကား ။
 အဟော = ချီးမွမ်းဖွယ်ပါပေ။ ယံ = အကြင်မြတ်စွာ
 ဘုရားကို။ ဥဒ္ဓိဿ = ရည်ရွယ်၍။ ဂင်္ဂါယ = ဂင်္ဂါမြစ်၏။
 ဩရတောစ = ဤဘက်က (ငါးယူဇနာ)။ ပါရတော
 စ = (ဝေသာလီပြည်ဘက်က) သုံးယူဇနာ။ အဋ္ဌ-
 ယောဇနော သူမိဘာဂေါ = ရှစ်ယူဇနာရှိသော မြေ
 အဖို့ကို။ နိန္ဒန္တ = နိမ့် ဝှမ်း ရှေးကို လည်းကောင်း။
 ထလဉ္စ = မြင့်မောက် ရာကို လည်းကောင်း။ သမံ =
 ညီညွတ်အောင်။ ကတွာ-ကရောန္တိ = ပြုကြကုန်၏။
 ကတွာ = ပြုကြပြီး လျှင်။ ဝါဠုကာယ = သဲဖြင့်။
 ဩကိရိတွာ = ကြဖုန်းပြီး။ ပုပ္ဖေဟိ = လူ့ပန်း နတ်ပန်း
 တို့ဖြင့်။ သဉ္ဇန္တော = ဖုံးလွှမ်းအပ်ပေ၏။ ဂင်္ဂါယ =
 ဂင်္ဂါမြစ်၌။ ယောဇနပ္ပမာဏံ = တစ်ယူဇနာ အတိုင်း
 အရှည်ရှိသော။ ဥဒကံ = ရေအပြင်လဲပဲ။ နာနာ-
 ဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ = အထူးထူးအဆန်းဆန်း အဆင်း
 ရှိတဲ့ ကြာပန်းတို့ဖြင့်။ သဉ္ဇန္တံ = ဖုံးလွှမ်းအပ်ပေ၏။
 ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနံ တာဝ = အကနိဋ္ဌဆိုတဲ့ ဘဝင်
 တိုင် အောင်။ ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ = သာမန်ထီး၊
 ထီးထက်ထီး အဆင့်ဆင့်တို့ကို။ ဥဿိတာနိ = စိုက်ထူ
 ပူဇော်အပ်ကုန်စွတကား....လို.-

ရဟန်းတော်များ ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားနေဆဲ
 အခိုက်မှာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ် သင့်လျောက်
 ပတ်သော တန်ခိုးဗုဒ္ဓိပါဒ်ဖြင့် ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းတော်မှ
 တတိယအကြိမ်

ရဟန်းတော်များ စည်းဝေးရာ ဓမ္မသဘာ= တရားမဏ္ဍပ်
သို့ ကြွရောက်တော်မူလာပြီး-

ကာယ နှု+တ္ထ ဘိက္ခုဝေ တေရဟိ ကထာယ
သန္တိသိန္တာ။

ချစ်သားတို့....၊ ယခု ငါဘုရား ကြွလာတဲ့အခါ
ဘယ်စကားဖြင့် ညီမူစည်းဝေး နေကြသနည်းဟု....
မေးမြန်းတော်မူတဲ့အခါ ရဟန်းတော် တို့ကလည်း
ဆိုခဲ့ပြီးသောအကြောင်း ဥဿုံအလုံးစုံကို ပြန်ကြား
လျှောက်ထားကြသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က-

န ဘိက္ခုဝေ အယံ ပူဇာဝိသေသော မယုံ
ဗုဒ္ဓါနဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော၊ န နာဂ+ဒေဇ-ဗြဟ္မာနု-
ဘာဝေန၊ အပိစ ခေါ ပုဗ္ဗေ အပ္ပမတ္တကပရိစ္စာဂါ-
နဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော။

ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
အယံ ပူဇာဝိသေသော=ချစ်သားတို့ နှုတ် ဖျား မှာ
တစ်ဖွားဖွားချီးမွမ်းနေရတဲ့ ဤ ပူဇော်အထူးသည်။
မယုံ=ငါဘုရား၏။ ဗုဒ္ဓါနဘာဝေန=ဘုရားကေဇော်
အာနဘော်ကြောင့်။ န နိဗ္ဗတ္တော= ဖြစ်သည် မဟုတ်
ပေ။ နာဂ+ဒေဇ+ ဗြဟ္မာနုဘာဝေန = နတ်နဂါးတို့
အာနဘော်၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့ အာနဘော်ကြောင့်။ န
နိဗ္ဗတ္တော= ဖြစ်သည်မဟုတ်။ အပိစ ခေါ = စင်စစ်
သော်ကား။ ပုဗ္ဗေ = ရှေးအခါတုန်းက။ အပ္ပမတ္တက

၆၄၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ပရိစ္စာဂါနုဘာဝေန = အနည်းငယ်မျှ မပြောပလောက်တဲ့ ဒေယျဓမ္မဝတ္ထုကလေးကို စေတီတော်အား တင်လှူကော်ရော် ပူဇော်ခဲ့ရခြင်း တည်းဟူသော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တောသင်ချစ်သားတို့ ချီးမွမ်းအပ်တဲ့ ယခု ပူဇော်ဖွယ် + အံ့ဩဖွယ် အထူးထူးတို့ ဖြစ်ပေါ်၍လာဝေ၏....။

(ဤကဲ့သို့ အရိပ်အမြွက်လောက် ဟောလိုက်လျှင် ပင် ရဟန်းတော်တို့က)-

န မယံ ဘန္တေ တံ အပ္ပမတ္တကံ ပရိစ္စာဂံ ဇာနာမ၊ သာဓုနော ဘဂဝါ တထာ ကထေတု ယထာ မယံ တံ ဇာနေယျာမ။

ဘန္တေ = ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား....။ မယံ = တပည့်တော်တို့သည်။ တံ အပ္ပမတ္တကံ ပရိစ္စာဂံ = ယခု ရှင်တော်မိန့်ကြားတဲ့ ထိုအနည်းငယ်မျှစွန့်ကြဲခဲ့သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကို။ န ဇာနာမ - မသိကြပါ။ သာဓု အာယာစာမ = တောင်းပန်ကြပါကုန်၏။ ယထာ = အကြင်အခြင်းဖြင့် (ဟောတော်မူသည်ရှိသော်)။ မယံ = တပည့်တော်တို့သည်။ တံ = ထိုရှင်တော်ဘုရား ရှေးအခါက စွန့်ကြဲတော်မူခဲ့တဲ့ အနည်းငယ်သော အလှူဒါနကို။ ဇာနေယျာမ = သိနိုင်ကုန်ရာ၏။ တထာ = ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ နော = တပည့်တော်တို့အား။ ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကထေတု = အကျယ်အားဖြင့် ဟော

တတိယအကြိမ်

ကြားတော် မူပါဘုရား.... လို့. လျှောက် ထား တဲ့ အခါ-

မြတ်စွာဘုရားက ဤ ဆို လ ဣန္ဒြေ သော အ တိုင်း အကျယ်ဟောကြားတော်မူတယ်။

ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ တက္ကသီလာယံ သင်္ခေါ နာမ မြာဟ္မဏော အဟောသိ၊ တဿ ပုတ္တော သုသိမော နာမ မာဏဝေ၊ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကော ဝယေန။

ဘိက္ခဝေ = ပရိသတ်လေးပါး အို - ချစ်သား ချစ်သမီးတို့....။ ဘူတပုဗ္ဗံ=ရှေး၌ဖြစ်ဖူး အကြောင်း တူးကား။ တက္ကသီလာယံ = တက္ကသိုလ်ပြည် အရပ် ၌။ သင်္ခေါ နာမ=သင်္ခါအမည်ရှိသော။ မြာဟ္မဏော= မြာဟ္မဏနွယ်ဝင် သူတော်စင် တစ်ယောက် သည်။ အဟောသိ = ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ။ တဿ ပုတ္တော = ထိုသင်္ခါ ပုဏ္ဏား၏ သားကား။ ဝယေန = အရွယ်အားဖြင့်။ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကော = တစ်ဆယ့် ခြောက် နှစ် သား ဟူ၍ ညွှန် ပြ ရ သော။ သုသိမော နာမ မာဏဝေ၊ = သုသိမ အမည်ရှိသော လုလင်သည်။ အဟောသိ = ဖြစ်ခဲ့ပြီ။

ချစ်သား ချစ်သမီးတို့....၊ အတိတ်ကို လှမ်းမျှော်ပြီး ကြည့်ကြစမ်း။ တစ်ချိန်က တက္ကသိုလ်ပြည်မှာ အကျင့် ဖြစ်စင် သင်္ခါအမည်ရှိတဲ့ မြာဟ္မဏနွယ်ဝင် သူတော်စင် တတိယအကြိမ်

၆၄၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကြီးတစ်ယောက် ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီ သင်္ခါဆိုတဲ့ မြာဟူဏ နွယ်ဝင် သူတော်စင်ကြီးမှာ "သုသီမ" လို့ ခေါ်တဲ့ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် တင့်တယ်လှပ အလုံးအရပ် နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သားလိမ္မာတစ်ယောက် ရှိခဲ့တယ်။

တစ်နေ့သောအခါ သုသီမသားလိမ္မာ လုလင်ကလေး ဟာ ခမည်းတော်ထံ သွားရောက်ရှိခိုးပြီး အပြစ်လွှတ်ရာ အရပ်က ရပ်တည်လာတယ်။ ထိုအခါ သားလိမ္မာကို ခမည်းတော် သင်္ခါပုဏ္ဏားကြီးက-

ကိ* တာတ သုသီမ။

ချစ်သား သုသီမ....၊ ဘယ်လိုအကြောင်းလဲ- လို့ မေးတဲ့အခါ-

သုသီမ သားလိမ္မာကလေးက-

ဣစ္ဆာမ+ဟံ တာတ ဗာရာဏသီ* ဂန္ဒာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟေတုံ=

ခမည်းတော်....၊ အကျွန်ုပ် ဗာရာဏသီပြည်သို့ သွား ပြီး အတတ်ပညာ သင်လိုပါတယ်လို့ ပြန်ကြားပြောဆို တဲ့အခါ ခမည်းတော် သင်္ခါပုဏ္ဏားကြီးက-

တေန ဟိ တာတ သုသီမ အသုကော နာမ မြာဟူဏော မမ သဟာယကော၊တဿ သန္တိကံ ဂန္ဒာ ဥဂ္ဂဏှာဟိ။ တတိယအကြိမ်

တာတ သုသိမ=ချစ်သား သုသိမ....။ တေန-
ဟိ=သို့တပြီးကား (ဝါ) ဒါဖြင့်လျှင်။ အသုကော
နာမ = ဤ အမည်ရှိသော။ မမ သဟာယကော
ဗြာဟ္မဏော=ငါ၏ သူငယ်ချင်း ပဏ္ဍိတ် ပုဏ္ဏား
သည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ တဿ သန္တိကံ ဂန္နာ=သူ့ထံ
သွားပြီး။ ဥဂ္ဂဏှာဟိ=အတတ်ကို သင်ယူလော့။

ဤကဲ့သို့ ပြောပြီး အသပြာ တစ်ထောင်ကို ပညာသင်
စရိတ်အနေဖြင့် ပေးအပ်လိုက်သည်။

ဤ သင်္ခဇာတ်၌ ထူးခြားချက်ကား- အခြားဇာတ်
တို့၌ များသောအားဖြင့် ဒိသာပါမောက္ခဆရာသည်
တက္ကသိုလ်ပြည်၌ အဖြစ် အနေများသော်လည်း ဤ
သင်္ခဇာတ်၌ကား ဒိသာပါမောက္ခဆရာသည် ဗာရာဏသီ
ပြည်၌ ဖြစ်ရှိနေသည်။ ထူးခြားချက်တည်း။

ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးထံ၌ ပညာသင်ကြားကြရာ
မှာ-

(၁) ပညာသင်စရိတ် အသပြာတစ်ထောင် မတတ်
နိုင်၍ ဆရာကြီးအိမ်၌ ဝေယျာဝစ္စ အမှုကြီးငယ်တို့ကို
ဆောင်ရွက်ပြီး အခွင့်ရ အားလပ်သောအချိန်၌ ပေဒင်
ပညာသင်ကြားရသော “ဓမ္မန္တေဝါသိက - ဆရာ့ဝတ်
အကျင့်ကိုကျင့်၍ တပည့်ခံသော တပည့်”။

ကတိယအကြိမ်

၆၅၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

(၂) ပညာသင်စရိတ် အသပြာတစ်ထောင် ဆရာကြီးအား ပေး၍ ဝေယျာဝစ္စကို လုံးဝမလုပ်ရဘဲ အချိန်ပြည့် ဗေဒင်ပညာသင်ကြားရသော “ဓနန္တေဝါသိကတပည့် = ပညာသင်စရိတ်ပေး၍ တလည့်ခံသောတပည့်” ဟူ၍ တပည့် ၂-မျိုးရှိသည်ကိုလည်း အထူး မှတ်သားရာ၏။

သုသီမလုလင် ဗေဒင်ပညာသင်ကြားခြင်း

သုသီမလုလင်သည် ခမည်းတော်ပေးသည့် အသပြာတစ်ထောင်ကို ယူပြီးလျှင် မိဘနှစ်ပါးကို ရှိခိုး၍ ခရီးစဉ်အတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်သို့ အရောက်သွားပြီး ခမည်းတော်ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတ် ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာ့ထံ ရောက်လတ်လျှင် ရိသေစွာရှိခိုး၍ “မိမိသည် တက္ကသိုလ်ပြည်နေ သင်္ခယုဏ္ဏားကြီး၏ သား သုသီမလုလင် ဖြစ်ကြောင်း” ပြောကြားတယ်။

ထိုအခါ ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးကလဲ “မမသဟာယကဿ ပုတ္တော=ငါ့သူငယ်ချင်း သင်္ခယုဏ္ဏား၏ သားပါတကား” ဟု ဆင်ခြင် သုသီမလုလင်ကို လက်ခံပြီး ညွှော်ဝတ်ကျောပွန်အောင် ပြုစုတယ်။ သုသီမလုလင်သည် ခရီးအပန်း အနှမ်းကို ဖြေဖျောက်ပြီး အသပြာထောင်ထုပ်ကို ဆရာကြီး၏ ခြေရင်း၌ ချထားပြီး ပညာသင်ပေးရန် အခွင့်တောင်းသောအခါ ဆရာကြီးကလည်း အခွင့်ပြု၍ ဗေဒင်ပညာကို သင်ကြားစေ ပိုချပေးတယ်။

တတိယအကြိမ်

သုသီမလုလင်ကလဲ-

- (၁) များများလည်း သင်အံ့၊
- (၂) မြန်မြန်လည်း ရအောင်ကျက်၊
- (၃) ရွှေခွက်၌ ဆီထည့်သကဲ့သို့ မပျောက်ပျက်
အောင် နှုတ်ရဆောင်၊

ဤ အင်္ဂါသုံးချက်နှင့် ညီအောင် ကြိုးစား အားထုတ်
သဖြင့် သူတပါးတို့ (၁၂) တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်ကြာ သင်
ယူရသော ဗေဒင်အတတ်ကို နှစ်လ+သုံးလထဲနှင့် အပြီး
အဆုံးသို့ ရောက်စေခဲ့တယ်။ တတ်မြောက် ခဲ့ တယ်။
သူသည် ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကို ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်လတ်
သော် အစနှင့် အလယ်ကိုသာ တွေ့ရ၍ အဆုံးကို
မတွေ့မြင်ဘဲ ရှိတယ်။ ထိုအခါ ဆရာကြီးထံသွား၍ ဆရာ
တပည့် ဆွေးနွေးကြသည်မှာ-

(တပည့်) "ဣမဿ သိပ္ပဿ အာဒိမဇ္ဈမေဝ
ပဿာမိ၊ နော ပရိယောသာနံ။"

ဆရာကြီး....၊ အကျွန်ုပ် ဗေဒင်ကို ရွတ်အံ
သရဇ္ဈာယ် ကြည့်တဲ့အခါ ဤ ဗေဒင်အတတ်ရဲ့ အစ+
အလယ်ကိုသာ တွေ့မြင်ရပြီး အဆုံးကိုမူ မတွေ့မြင်
ရပါတကား ဆရာကြီး....။

တတိယအကြိမ်

၆၅၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

(ဆရာကြီး) “အဟဒ္ဓိ တာတ ဧဝ မေဝ။

ချစ်သား တပည့်....၊ ငါ ဆရာကြီးလဲ သင် ချစ်သားမြင်တဲ့အတိုင်း မြင်တာပဲ”။

(တပည့်) “အထ ကော အာစရိယ ဣမဿ သိပ္ပဿ ပရိယောသာနံ ဇာနာတိ။

ဒီလိုဆိုလျှင် အဘယ်သူသည် ဤ ဗေဒင်အတတ်ရဲ့ အဆုံးကို သိမြင်ပါသနည်း ဆရာကြီး....”။

(ဆရာကြီး) “ဣသိပတေန တာတ ဣသယော အတ္ထိ၊ တေ ဇာနေယျံ။

ချစ်သားတပည့်....၊ မိဂဒါဝုန်တောမှာ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တွေရှိကြတယ်၊ သူတို့တော့သိကောင်း သိပါလိမ့်မယ် ချစ်သား....”။

(တပည့်) “တေဥပသင်္ကမိတွာပုစ္ဆာမိအာစရိယ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တွေကို ချဉ်းကပ် ပြီး မေးလိုပါတယ် ဆရာကြီး....”။

(ဆရာကြီး) “ပုစ္ဆ တာတ သထာသုခံ။

စိတ်ချမ်းချမ်း သာသာ မေးပါလေ ချစ်သား....”

ဤကဲ့သို့ ဆရာ+တပည့် ဆွေးနွေးကြပြီး သုသိမ လှလင်သည် မိဂဒါဝုန်တောအုပ်သို့ သွား၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ

အရှင်မြတ်တို့ကို ရိသေဇ္ဇာ ဆည်းကပ်ရှိခိုးပြီး ဤဆို လတ္တံ့သောအတိုင်း မေး+ဖြေကြတယ်။

(သုသီမလှလင်) “အပိ ဘန္တေ ပရိယောသာနံ ဇာနာထ။

အရှင်တို့ ဘုရား....၊ အရှင်တို့သည် အဆုံးကို သိကြပါသလား ဘုရား”။

(ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ) “အာမ အာဂုသော ဇာနာမ။

ဒါယကာလေး....၊ အိမ်း၊ ငါတို့ အဆုံးကို သိကြ တယ်”။

(သုသီမ) “တံ မမ္ဗိ သိက္ခာပေထ။

အရှင်တို့ သိတဲ့အဆုံးကို တပည့်တော်ကိုလဲ သင် ပေးကြစေချင်ပါတယ် ဘုရား”။

(ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ) “တေနဟာ+ဂုသော ပဗ္ဗ- ဇာဟိ၊ န သက္ကာ အပဗ္ဗဇိ တေန သိက္ခာ ပေတုံ။

ဒါယကာလေး....၊ သို့တပြီးကား (ဝါ-ဒါဖြင့် လျှင်) ရဟန်းပြုပါလေ၊ ရဟန်း မဟုတ် သူ ကို သင်ကြားပေးဖို့ရန် မတတ်ကောင်းပါ”။

၆၅၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

(သုသီမ) “သာဓု ဘန္တေ ပဗ္ဗာဇေထ ဝါ မံ၊
ယံ ဝါ ဣစ္ဆထ၊ တံ ကတွာ ပရိယောသာနံ
ဇာနာပေထ။

ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရားတို့....၊ တပည့်တော်
ကို ရဟန်းပြုလိုလျှင်လဲရဟန်းပြုပေးကြပါ။ သို့မဟုတ်
အရှင်ဘုရားတို့ အလိုရှိရာကို ပြုလုပ်ကြပြီး အဆုံး
ကိုသာ တပည့်တော် သိအောင် ပြုပေးတော်မူကြပါ
ဘုရား”။

ဤကဲ့သို့ မေး+ဖြေ ဆွေးနွေးကြပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
အရှင်မြတ်တို့သည် သုသီမလုလင်ကို ရဟန်းပြုပေးကြ၍
ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၌ အားထုတ်ပုံ နည်းလမ်းကို ညွှန်ပြ
ဖို့ရန် မစွမ်းနိုင်ကုန်ရကား “ငါ့ရှင်....၊ ရှေ့သို့ တက်
လှမ်းလိုလျှင် ဤသို့ တက်လှမ်းရတယ်၊ နောက်သို့
ဆုတ်ပြန်လိုလျှင် ဤသို့ ဆုတ်ပြန်ရတယ်၊ ထိုင်လိုလျှင်
ဤသို့ ထိုင်ရတယ်၊ ရပ်လိုလျှင် ဤသို့ ရပ်ရတယ်၊ စားလျှင်
ဤသို့ စားရတယ်၊ ဝတ်လျှင် ဤသို့ ဝတ်ရတယ်၊
ဣရိယာပုတ်ကို ဤသို့ ထားရတယ်” အစရှိသည်ဖြင့်
အဘိသမာစာရိက သီလဝတ်အကျင့်ကို သင်ကြား
ပြောဆိုပေးကြတယ်။

ထိုအခါ သုသီမရဟန်းငယ်ကလေးဟာ ဥပနိဿယ-
သမ္ပတ္တိ= ရှေးကောင်းမှု ကုသိုလ်အထူး အားကြီးပြည့်စုံ
သူ ဖြစ်သောကြောင့် အဘိသမာစာရိက သီလဝတ်
အကျင့်ကို ကျင့်ရင်း ကျင့်ရင်းကနေပြီး သူ့ဉာဏ်ထဲမှာ
တတိယအကြိမ်

ရုပ်နာမ်ဓမ္မတွေ ထင်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာယာဉ် သုံးချက်တင်ပြီး ဆင်ခြင် သုံးသပ်လို့ မကြာမီမှာပင် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ပေါက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့တယ်။

အထူးမှတ်ရန်

ဤနေရာ၌ ရပ်ပြီးတော့ အထူးမှတ်ရအောင်....။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာ ဘယ်သူကမှ တရားဟောလို့ ကျွတ်တမ်းဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မဟုတ်ဘူးနော်၊ မိမိဘာသာ ကိုယ်ပိုင် သယံဇာတဉာဏ်နဲ့ တရားအလုပ်အားထုတ်လို့ ပစ္စေကဗောဓိခေါ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ် လေးပါးကို ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ခန္ဓာငါးပါးကို ဤသို့ သုံးသပ်ရတယ်၊ အာယတန ဆယ့်နှစ်ပါးတို့ကို ဤသို့ သုံးသပ်ရတယ်” ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဘယ်သူကမှ ဟောပေးရရိုး မရှိဘူး။ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ် ပေါက်တယ်ဆိုတာ ရှေးက ကိုယ်တိုင်ပြုခဲ့တဲ့ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်တွေက ရင့်သန်နေကြတော့ ထို ကောင်းမှုတို့၏ ဥပနိဿယပစ္စည်းတပ်မှုအရ သစ်ရွက်ကလေးများ မြေသို့ ကြွေကျခြင်း စသည်ကို ကြည့်ပြီး “ဪ... ဒီ သစ်ရွက်ကလေး ကြွေကျသလို ငါ၏ ခန္ဓာကိုယ်လဲပဲ ကပ်နေမှာ ကြွေကျပျက်စီး ရမှာပါ တကား... ၊ အနိစ္စတွေ ပါတကား၊ ဒုက္ခတွေ ပါ

တတိယအကြိမ်

၆၅၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တကား၊ အနတ္တတွေ ပါတကား” ဤကဲ့သို့ လက္ခဏဉာဏ်ဝင်သာပြီး သယမ္ဘူလို့ခေါ်တဲ့ ဆရာ မကူပဲ မိမိဘာသာသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အခြေခံပြီး မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ရရတာ ဖြစ်တယ်။ ။

သုသီမရဟန်း

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ခံခြင်း

သုသီမ ရဟန်းတော်လဲပဲ ထိုနည်း ၎င်း ပင်၊ ရှေး ကုသိုလ်ကံပါရမီထောက်ပံ့ချက်အရ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ်တို့က “ဤသို့ သွားရမယ်၊ ဤသို့ စားရသောက်ရ မယ်၊ ဤသို့ ဝတ်ရ ရံရ နေရ ထိုင်ရမယ်” ဤသို့ စသည် ဖြင့် အဘိသမာစာရိက သီလဝတ်အကျင့်လောက်သာ ညွှန်ပြ ကြသော်လဲ သူ့ကိုယ်တိုင်က ပါရမီ ဥပနိဿယ ကောင်းမှုကုသိုလ်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပီပီ မကြာမီမှာပင် ပစ္စေက ဗောဓိဉာဏ်ပေါက်ပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့တယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဖြစ်သို့ ရောက်လျှင်ပင် ဗာရာဏသီ တစ်ပြည်လုံးမှာ “သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါတဲ့၊ အရှယ်က ငယ်ငယ်၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ အဆစ်အချိုးကပြေပြစ်၊ အလွန်လှတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ကလေးပဲ” လို့ ဗာရာဏသီတစ်ပြည်လုံးမှာ လွန်စွာထင်ပေါ်ကျော်စော နေရာက လေး+ငါး+ခြောက်လလောက် အချိန်ရောက် တဲ့အခါ—

တတိယအကြိမ်

သော အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ
န စိရေနေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

သော= ထို သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည်။
အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကဿ=အသက်တိုခြင်းကို ဖြစ်စေ
တတ်သော။ ကမ္မဿ=ကံကို။ ကတတ္တာ=ရှေးက ပြု
အပ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န စိရေနေဝ=မကြာ
မြင့်မီပင်လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာယိ=ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံချင်ငြိမ်း
ဘုံဇာတ်သိမ်းတော်မူပြီ....။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် အခြား တစ်ပါးသော
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့လို အသက် နှစ်ရာကျော်
နေရတာ မဟုတ်ဘူး၊ ရှေးအတိတ်က အပ္ပါယုက
သံဝတ္တနိက ခေါ်တဲ့ အပရာပရိယ အကုသိုလ်ကံ အကျိုး
ပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် မကြာမီဘဲ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်
မူသွားတယ်။

ခမည်းတော် သန်ပုဏ္ဏားကြီး
လိုက်လာ ပူဇော်ခြင်း

ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူသွားတော့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
အရှင်သူမြတ်တို့နှင့် ဗာရာဏသီ ပြည်သူ ပြည်သားတို့
ဈာပနပွဲကြီးသဘင် ဆင်ယင်ပြီး သကာလ အရိုးဇာတ်
များကို ဗာရာဏသီပြည်ရဲ့ အနီးမှာ စပါးပုံကဲ့သို့
(စစ်ကိုင်း ကောင်းမှုတော် စေတီပုံမျိုး) စေတီ တည်
ထားကြတယ်။ (ယနေ့လောက် ခမ်းခမ်း နားနား
တတိယအကြိမ်

၆၅၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ကြီးကြီး ကျယ်ကျယ် မြင့်မြင့် မောက် မောက် ကြီး
ဟုတ်ပုံမရပါဘူး၊ အရိုးဓာတ် မပျောက်ရုံပဲ စေတီတော်
တည်ထားကြတယ်။)

ထိုအခါ တက္ကသိုလ်ပြည်မှာနေတဲ့ ဘုရားအလောင်း
တော် ခမည်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး ဆင်ခြင်စဉ်းစား
သည်မှာ-

ပုတ္တော မေ စိရဂတော၊ န စ+ဿ ပဝတ္ထိံ
ဇာနာမိ။

မေ=ငါ၏။ ပုတ္တော=သားသည်။ စိရဂတော=
ဆရာ့ထံ ပညာသင်သွားတာ ကြာခဲ့လေပြီ။ အဿ=
ထို ငါ့သား၏။ ပဝတ္ထိံ စသတင်းကိုလဲ။ န
ဇာနာမိ=ငါ မကြားမသိရချေ။

ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်ပြီး တက္ကသိုလ်ပြည်မှ ဗာရာဏသီ
ပြည်ဘက်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ဗာရာဏသီပြည်ရောက်
ထို ထိုထို ဤဤ ကြည့်ရှု။ တဲ့အခါ လူအများ သုသီမ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေတီတော်
ပူဇော်ပွဲ ခြံနံ့ခြံနံ့သ ကျင်းပနေသည်ကို မြင်၍-

အဒ္ဓါ ဗဟူသု ကောပိ မေ ပုတ္တဿ ပဝတ္ထိံ
ဇာနိဿတိ။ တတိယအကြိမ်

အဋ္ဌါ=မချွတ်ကေန အမှန်ပင်။ ဗဟူသု=လူအများ စုဝေးနေရာ၌။ ကောဝိ = တစ်ယောက်ယောက်က တော့။ မေ ပုတ္တဿ=ငါ့သား သုသီမလုလင်၏။ ပဝတ္တိ°=သတင်းစကားကို။ ဇာနိဿတိ=သိမှာပဲ။

(ဤသို့ ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီး ပရိသတ်သို့ ချဉ်းကပ်၍)-

သုသီမော နာမ မာဏဝေါ ဣမ အာဂတောအတ္ထိ၊
အဝိနု တဿ ပဝတ္တိ° ဇာနာထ။

ဣမ = ဤ ဗာရာဏသီပြည်သို့။ အာဂတော= လာရောက်သော။ သုသီမော နာမ မာဏဝေါ= သုသီမ အမည်ရှိသော လုလင်သည်။ အတ္ထိ=ရှိပါ သလော။ တဿ=ထိုသုသီမ လုလင်၏။ ပဝတ္တိ°= သတင်းစကားကို။ ဇာနာထ အဝိနု=သိကြပါကုန် သလော....။

အမောင်တို့....၊ ဤ ဗာရာဏသီပြည်မှာ လာရောက် ပညာသင်တဲ့ သုသီမလုလင်ဆိုတာ ရှိပါသလား၊ သူ့ရဲ့ သတင်းကိုကော အမောင်တို့ သိကြပါသလား....လို့ မေးတဲ့အခါ ပရိသတ်ထဲမှ လူတော်တော် ခပ်များများ က-

အာမ ဗြာဟ္မဏ ဇာနာမ၊ ဣမသ္မိ° နဂရေ
ဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကေ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဟုတွာ
တတိယအကြိမ်

၆၆၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်ထူး (တတိယတွဲ)

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနမာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ အယ+မဿ ထူပေါ ပတိဋ္ဌာပိတော။

မြာဟူဏ=ဆရာပုဏ္ဏားကြီး....။ အာမ ဇာနာမ= ဩဝေ... သိကြပါတယ်။ ဣမသ္မိံ နဂရေ = ဤ ဗာရာဏသီမြို့၌။ မြာဟူဏဿ = ဒီ သာပါမောက္ခ ပုဏ္ဏားကြီး၏ ။ သန္တိကေ = အထံ၌။ တိဏ္ဍံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ = ဗေဒင်သုံးပုံ ဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက် သည်။ ဟုတွာ = ဖြစ်၍။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ = ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ထံ၌ ရဟန်း ပြုပြီးတော့။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ် သည်။ ဟုတွာ-အဟောသိ = ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဟုတွာ = ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ် ပြီး တော့။ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာန-ဓာတုယာ = ခန္ဓာကမ္မဇရပ် အကြွင်းမရှိတဲ့ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန ဓာတ် ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာယိ = ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံချင်ငြိမ်း ဘုံ ဇာတ် သိမ်း ခဲ့ လေ ပြီ။ အယံ = ဤ ယခုတွေ့မြင်ရတဲ့စေတီသည်။ အဿ = ထို သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်၏ အတွက်။ ပတိဋ္ဌာ- ပိတော = တည်ထား ပူဇော် အပ်သော။ ထူပေါ = အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေတီတော်ပါပေ။

ဤကဲ့သို့ စေတီကို လက်ညှိုးညွှန်ပြုပြီး ပြောကြတယ်။ ထိုစကားကို ကြားရလျှင် အလောင်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏား ကြီး ကြားရတော့ ကိုင်း....ဒီနေရာမှာ ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီး အရာမှာ တည်ပြီး "ငါ ဘယ်လို ဖြစ်မည်လဲ" လို့

စဉ်းစားကြပါ။ (၁၆) ဆယ့်ခြောက်နှစ်သားအရွယ်ဆို
 တော့ အင်မတန် ချစ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့အရွယ်၊ ဧစ္စချင်
 လွန်းလို့ သားနောက် လိုက်ခဲ့ပါတယ်။ သတင်းကောင်း
 တော့ ကြားရပါရဲ့။ သားရဲ့ အသက်ကိုတော့ မစီရပြီ။
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဖြစ်နဲ့ များ ဖူးတွေ့လိုက်ရလျှင် ဘယ်
 ကလောက် ဝမ်းသာလိုက်မည်လဲ။ ယခုတော့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 ဖြစ်ပြီး အသက်ရှင်နေတာကိုလဲ မဖူးလိုက်ရ။ ဥတုဇရပ်
 က လာပ် ကို မြင်ရ လျှင်လဲ တော်သေးရဲ့။ ဥတုဇရပ်
 ကလာပ်ကိုမျှ မမြင်ရဘဲနဲ့ “ဟောဒါ သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 ရဲ့ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ ဝေတီပါပဲ” လို့ ဝေတီကိုသာ
 လက်ညှိုးထိုးပြကြတာကို တွေ့ရမြင်ရတော့ အလောင်း
 တော်သန်ပုဏ္ဏားကြီးရဲ့ ဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ ဤကဲ့သို့
 စာဝါကျ တစ်ပိုဒ်တည်းနဲ့ အကျဉ်းချုံးပြီး ဖွင့်ပြထား
 ဘယ်။

သော ဘူမိ° ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ရောဒိတွာ စ
 ပရိဒေဝိတွာ စ တံ ဝေတီယင်္ဂဏံ ဝန္တာ တိဏာနိ
 ဥဒ္ဓရိတွာ ဥတ္တရသာဋကေန ဝါလုကံ အာနေတွာ
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓဝေတီယင်္ဂဏေ ဩကီရိတွာ ကမဏ္ဍလုဒတာ
 ဥဒကေ န သမန္တတော ဘူမိ° ပရိပ္ပေသိတွာ
 ဝနပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဥတ္တရ သာဋကေန ပဋကံ
 အာရောပေတွာ ထူပဿ ဥပရိ အတ္တနော ဆတ္တံ
 ဗဒ္ဓိတွာ ပက္ကာမိ။

(အဓိပ္ပာယ်က)-
 တတိယအကြိမ်

၆၆၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

“သော ဘူမိ” ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ရောဒိတွာ စ ပရိဒေဝိတွာ စ” သူ ဘယ်လောက်ငိုလိုက်သလဲ- ဆိုလျှင် မြေကြီးကို လက်ဝါးနဲ့ ပုတ်ပုတ်ပြီးတော့ ငိုကြွေး မြည်တမ်းတယ်တဲ့။

“တံ စေတီယင်္ဂဏံ ဂန္ဓာ တိဏာနိ ဥဒ္ဓရိတွာ” = (အားရအောင် ငိုပြီးတဲ့အခါ သူကလဲ ဧည့်သည်ဆိုတော့ စေတီတော်မှာ အခြား ပူဇော်ဖွယ်ရာ မပါတော့ သူ ဘာလုပ်သလဲ ဆိုတော့) ငိုကြွေး မြည်တမ်းတဲ့နေရာက စေတီရင်ပြင်ပေါ် တက်သွားပြီး မြက်ကလေးများကို သူ နှုတ်တယ်တဲ့၊ (ကာယဝေယျာဝစ္စနဲ့ ကုသိုလ်ယူတာပ။)

“ဥတ္တရသာဠကေန ဝါလုကံ အာနေတွာ ပဗ္ဗေကဗုဒ္ဓ စေတီယင်္ဂဏေ ဩကိရိတွာ” = (မြက်နှုတ်ပြီးပြီဆိုတော့) သူရုံလာတဲ့ အပေါ်ရုံ = စုလျား တဘက်ကလေးနဲ့ ဟို....မြစ်ထဲက သဲများကို သွားယူပြီး စေတီရဲ့ ရင်ပြင်ပေါ်မှာ သာသာ ယာယာရှိအောင် သဲများ ခင်းကျင်းတယ်....တဲ့။

“ကမဏ္ဍလုတော ဥဒကေန သမန္တတော ပရိပ္ပောသိတွာ” = (သဲခင်းပြီးတော့ မြေသိပ်အောင်) သူ့မှာ ပါလာတဲ့ ကရားကလေးနဲ့ ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်က ရေကို အခေါက်ခေါက်ခပ်ပြီး စေတီရင်ပြင်ကို ရေနဲ့ ဖျန်းဖျန်းပေးတယ်တဲ့။

တတိယဇာကြိမ်

“နေပုဗ္ဗေယိ ပူဇံ ကတွာ”=(ဒါလောက်နဲ့ အား မရနိုင်သေးဘဲ) ရုက္ခတတ်ဆန်း တောပန်းကလေးများ ခူးပြီး ပဇ္ဇေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ရဲ့ စေတီတော်မှာ တင်ခဲ့ လှူခဲ့တယ်....တဲ့။

“ဥတ္တရုသာဋကေန ပဋ္ဌာကံ အာရောပေတွာ”= သူ့ကိုယ်ပေ.ငါမှာ ရုံလာတဲ့ အပေ.ငါရုံ=စုလျား တဘက် ကလေးကို စေတီပေ.ငါမှာတင်ပြီး အောင် လံ တံ ခွင့် အဖြစ်နဲ့ လှူခဲ့တယ်....တဲ့။

“ထူပဿ ဥပရိ အတ္တနော ဆတ္တံ ဗန္ဓိတွာ ပက္ကာမိ”= (ထိုအပြင် ဘာလှူသင့်သေးသလဲ လို့ စဉ်းစားပြီး) သူ သုံးလို ဆောင်းလို ဟောင်းနေတဲ့ ထီးကလေးကို “ငါ့သားရဲ့ အရိုးအိုး စေတီကို နေမပူပါစေနဲ့”ဆိုတဲ့ အကြံနဲ့ စေတီရဲ့အထက်မှာ ထီးကလေး တင်လှူ တယ်....တဲ့။ (ထိုအချိန်ကစ၍ စေတီတော်၌ ထီးတင်တဲ့ ကောင်းမှုအစဉ် ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့တယ်။) ဤသို့ ပူဇော် ပြီးလျှင် “ငါ့သားရဲ့ အရိုးခတ်ဌာပနာရာ စေတီတော် မှာ ငါ အားရအောင် ပူဇော်ရပြီ”လို့ မိမိရဲ့ကုသိုလ် ကို စဉ်းစားဝမ်းမြောက်ပြီး တက္ကသိုလ်သို့ ပြန်သွား တယ်....။

သင်္ခတော် နိဂုံး

ယခု ဘုရားလက်ထက်ကို ပြန်ပြီး အာရုံပြုထားကြပါ။ ဘုရားရှင်က ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဟောကြားပြီးကေ့-

တတိယအကြိမ်

၆၆၄ ထိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (ကတိယတွဲ)

သိယာ ခေါ် ပန ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဝေ+မဿ
“အညော နူန တေန သမယေန သင်္ခေါ မြာဟ္မဏော
အဟောသိ”တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
ဝေါ=သင် ချစ်သားတို့၏ (စိတ်၌)။ “တေန သ
မယေန = ထိုစဉ်ကာလက။ သင်္ခေါ မြာဟ္မဏော=
သင်ပုဏ္ဏားသည်။ အညော=ငါ ဘုရားမှတစ်ပါး
အခြားသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည်။ အဟောသိ
နူန = ဖြစ်လေသလော”။ ဣတိ ဧဝံ = ဤသို့သော
စိတ်အကြံသည်။ သိယာ ခေါ ပန = မဖြစ်မဟုတ်
ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ချစ်သားတို့ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ “ဪ... ထိုစဉ်က
သင် ပုဏ္ဏား ကြီး ဆို တာ အ ခြား တစ် ပါး သော သူ
တစ်ယောက်ပဲ” လို့ အဲဒီလို စိတ်အကြံ ဖြစ်ကြပေလိမ့်
မယ်။

န ခေါ ပနေ+တံ ဧဝံ ဒဠဗ္ဗံ၊ အဟံ တေန
သမယေန သင်္ခေါ မြာဟ္မဏော အဟောသိ။

ဧတံ=ဤအကြောင်းကို။ ဧဝံ=ဤသို့။ န ခေါ ပန
ဒဠဗ္ဗံ=မမှတ်သင့် မမှတ်အပ်ပေ။ အဟံ= ငါဘုရား
သည်။ တေန သမယေန= ထိုစဉ်အခါ၌။ သင်္ခေါ=
သင် အမည် ရှိသော။ မြာဟ္မဏော = ခမည်းတော်
မြာဟ္မဏနွယ်ဝင် သူတော်စင်သည်။ အဟောသိ=

ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ (အဲဒီတုန်းက သင် ပုဏ္ဏား ကြီးသည် ငါဘုရားပဲ၊ ယခု ငါဘုရားသည်ပင် ထို စဉ် အခါ ခမည်းတော်သင်ပုဏ္ဏားကြီး ဖြစ်ခဲ့တယ်။)

မယာ သုသီမဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ စေတိယင်္ဂဏေ တိဏာနိ ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ၊ တဿ မေ ကမ္မဿ နိဿန္နေန အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂံ ဝိဂတခါဏုကဏုကံ ကတွာ သမံ သုဒ္ဓ+မကံသု။

မယာ=ငါသည် သုသီမဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ= သုသီမပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်၏။ စေတိယင်္ဂဏေ= စေတီရင်ပြင်၌။ တိဏာနိ = ပေါက်ရောက် နေတဲ့ အမြင်မတော်မြက်ကို။ ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ=ပယ်နှုတ်အပ်ကုန် ပြီ။ မေ=ငါ့အတွက်ဘာ။ တဿ ကမ္မဿ=ထို စေတီ ရင်ပြင်ဝယ် မြက်ကိုပယ်နှုတ် သုတ် သင် ခဲ့ သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ၏။ နိဿန္နေန= အကျိုးဆက်= အကျိုး ဖျား အနေအားပြင့်။ အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂံ= ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဘက်က ငါးယူဇနာ+ ဝေသာလီပြည် ဘက်က သုံးယူဇနာ= နှစ်ရပ်ပေါင်း ရှစ်ယူဇနာရှိတဲ့ ခရီးကို။ ဝိဂတ ခါဏု ကဏုကံ ကတွာ= သစ်ငုတ် တွေ၊ ဆူးငြောင့်တွေကင်းအောင် ပြုကြ၍။ သမံ သုဒ္ဓံ= ညီညွတ် စင် ကြယ် အောင်။ အကံသု= ပြုကြ ကုန်ပြီ။

ရာဇဂြိုဟ်ဘက်က ငါးယူဇနာ၊ ဝေသာလီဘက်က သုံးယူဇနာ= ဒီ ရှစ်ယူဇနာခရီးမှာ သစ်ငုတ် တစ်ခုမျှ

၆၆၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

ဆူးခက်တစ်ခက်မျှမတွေ့ရ၊ နိမ့်ငှမ်းတာ+မြင့်မောက်တာ မတွေ့ရပဲ သန့်ရှင်း ညီညွတ်တဲ့ မြေတလင်း ဖြစ်နေတာ ဟာ သုသိမပဇ္ဇကဗုဒ္ဓါရဲ့ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေတီ တော်မှာ မြက်သစ်ပုတ်များကို သုတ်သင်ခဲ့တဲ့ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ရဲ့ အကျိုးဆက်=အကျိုးဖျားဖြစ်တယ်။ အကျိုး ရင်းကား ယခုဘဝ သမ္မာသမ္မောဒိဉာဏ်ကြီးကို ရခြင်း ဖြစ်တယ်။ (ဤမျှသာမကသေး။)

မယာ တတ္ထ ဝါဠုကာ ဩကိဏ္ဏာ၊ တဿ မေ နိဿန္နေန အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂေ ဝါဠုကံ ဩကိရိံသု။

မယာ=ငါသည်။ တတ္ထ=ထို သုသိမပဇ္ဇကဗုဒ္ဓါ ၏။ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာစေတီ၌။ ဝါဠုကာ=သဲတို့ ကို။ ဩကိဏ္ဏာ=ကြံဖြန့်အပ်ကုန်ပြီ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ တဿ နိဿန္နေန = ထို စေတီရင်ပြင်ဝယ် သဲခင်းခဲ့ ခြင်း ကောင်းမှု၏။ အကျိုးဆက် အနေအားဖြင့်။ အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂေ = ရှစ် ယူ ဇနာ ခ ရိုး ၌။ ဝါဠုကံ ဩကိရိံသု.= လမ်းတစ်လျှောက် လူအများ နတ်တို့ ဝိုင်း၍ သဲကို ကြံဖြန့်ကြကုန်ပြီ။

အေး....ရှစ်ယူဇနာခရီးမိုးလို သာနော်၊ အံကယ်၍ ယူဇနာတစ်ရာ သွားရလျှင်လဲ ဒီယူဇနာ တစ်ရာခရီးမှာ သဲတွေဟာ ခင်းပြီးသား ကြံပြီးသားဖြစ်မှာ အမှန်ပဲ။ (ဤမျှသာမကသေး။)

ကတိယအကြိမ်

မယာ တတ္ထ ဝနကုသုမေဟိ ပူဇာ ကတာ၊ တဿ
မေ နိဿန္တေန နဝ ယောဇနေ မဂ္ဂေ ထလေ စ
ဥဒကေစ နာနာပုပ္ဖေဟိ ပုပ္ဖသန္တရ+မကံသု။

မယာ = ငါသည်။ တတ္ထ = ထို သုသီမ ပဇ္ဇေက
ဗုဒ္ဓါ၏ အရိုးခတ် ဌာပနာရာ စေတီ၌။ ဝနကု-
သုမေဟိ=ရကတတ်ဆန်း တောပန်းတို့ဖြင့်။ ပူဇာ=
မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်မှုကို။ ကတာ=ပြုအပ်ခဲ့
လေပြီ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ တဿ နိဿန္တေန=ထို
တောပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်ခဲ့ရတဲ့ ကောင်းမှုကံ၏
အကျိုးဆက်=အကျိုးဖျား အနေအားဖြင့်။ ထလေ
စ=ကုန်းထက်ဝယ် (ရှစ်ယူဇနာ) လည်းကောင်း။
ဥဒကေ စ=ရေအပြင်ဝယ် (တစ်ယူဇနာ) လည်း
ကောင်း။ နဝယောဇနေ မဂ္ဂေ=ကိုးယူဇနာခရီး၌။
ပုပ္ဖသန္တရံ=ပန်းအခင်းကို။ အကံသု=လူတွေ နတ်
တွေ ပြုကြလေကုန်ပြီ။

ကြည့်စမ်းပါ....။ ထိုစဉ်က ရကတတ်ဆန်း တော
ပန်းကလေးများဖြင့် စေတီတော်အား တင်လှူခဲ့တဲ့
ကောင်းမှုကံကြောင့် သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ် ဆိုတဲ့ အကျိုး
ရင်းကို ရရှိပြီးနောက် ကုန်းရော+ရေပါ=ကိုးယူဇနာ
ခရီးမှာ ကုန်းပန်း+ရေပန်း အခင်းတွေကို လူ နတ်တို့
ခင်းကြတယ်။ (ဤမျှသာမကသေး။)

ကလိယအင်္ဂါ

၆၆၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မယာ တတ္ထ ကမဏှလုဒကေန ဘူမိ ပရိပ္ပေ-
သိတာ၊ တဿ မေ နိဿန္တေန ဝေသာလိယံ
ပေါက္ခရဝဿံ ဝဿိ။

မယာ=ငါသည်။ တတ္ထ=ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်
မြတ်၏ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေ တီတော်၌။
ကမဏှလုဒကေန=ကရားနဲ့ ခပ်ယူခဲ့သော ရေဖြင့်။
ဘူမိ=စေတီရင်ပြင်မြေကို။ ပရိပ္ပေသိတာ = ဆွတ်ခဲ့
ဖျန်းခဲ့ (မြေသိပ်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့) လေပြီ။ မေ=
ငါ့အဖို့ရာ။ တဿ နိဿန္တေန=ထို ကောင်းမှု၏
အကျိုးဆက်=အကျိုးဖျား အနေအားဖြင့်။ ဝေသာလိ
ယံ=ဝေသာလီပြည်၌။ ပေါက္ခရဝဿံ = ရှောက်ရွာ
မိုး (စိုချင်သူစို၍ မစိုချင်သူ မစိုတဲ့မိုး) သည်။
ဝဿိ=ရွာခဲ့လေပြီ။

ဝေသာလီပြည်မှာ စိုလိုသူ စို၍ မစိုလိုသူ မစိုတဲ့
ရှောက်ရွာမိုး ရွာသွန်းခြင်းဟာဖြင့် သူသိမ ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါရဲ့ အရိုးဓာတ် ဌာပနာရာ စေတီရင်ပြင်မှာ မိမိမှာ
ပါလာတဲ့ ကရားကလေးနဲ့ ရေခပ်ပြီး ရေဆွတ်ဖျန်း
ပေးခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ရဲ့ အကျိုးဆက် အကျိုးဖျား ဖြစ်
တယ်။ (ဤမျှသာမကသေး။)

မယာ တသ္မိံ စေတိယေ ပဉ္စာကာ အာရောပိတာ၊
ဆတ္တဉ္စ ဗဒ္ဓံ။ တဿ မေ နိဿန္တေန ယာဝ
အကနိဋ္ဌဘဝနာ ပဉ္စာကာ စ အာရောပိတာ၊ ဆတ္တာ-
တိဆတ္တာနိ စ ဥဿိတာနိ။

တတိယအကြိမ်

ဘိက္ခုဝေ = ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သား
 တို့....။ မယာ=ငါတုရားသည်။ တသ္မိ° စေတိယေ=
 ထို သုသိမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ အရိုးဓာတ် ဌာပနာရာ
 စေတီ၌။ ပဋ္ဌာကာ စ=တံခွန်ကိုလဲ။ အာရောပိတာ=
 တင်လှူအပ်ခဲ့ပြီ။ ဆတ္တဉ္စ=ငါဆောင်းလို၊ ဟောင်း
 လေပြီးသော ထီးကလေးကိုလဲ။ ဗဒ္ဓံ=ဖြစ်သလို
 ဖွဲ့ချည် လှူအပ်ခဲ့လေပြီ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ တဿ
 နိဿန္နေန=ထို ကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက်=အကျိုး
 ဖျား အနေအားဖြင့်။ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ=
 အကနိဋ္ဌ ဘဝဂ်ဘုံတိုင်အောင်။ ပဋ္ဌာကာ စ=တံခွန်
 ကုက္ကား တို့ကိုလည်း။ အာရောပိတာ = စိုက်တင်
 အပ်ကုန်ပြီ။ ဆတ္တာတိ ဆတ္တာနိ စ=လူ့ထီးဖြူ နတ်ထီး
 ဖြူ ဗြဟ္မာမင်း ထီးဖြူတို့ကိုလည်း။ ဥဿိတာနိ = စိုက်
 အပ် ရိုးအပ်ကုန်လေပြီ....။

ဤကဲ့သို့ အကြောင်း(နှင့်) အကျိုး တွေစပ် ဖော်ပြ
 ဦး သကာလ—

ဣတိ ခေါ ဘိက္ခုဝေ အယံ မယံ ပူဇာဝိသေသော
 နေဝ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော၊ န နာဂ+ဒေဝ+
 ဗြဟ္မာ+နုဘာဝေန။ အပိစ ခေါ အပ္ပမတ္တက-
 ပရိစာဂါ နုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော။

ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
 ဣတိ ခေါ=ဤသို့လျှင်။ အယံ ပူဇာဝိသေသော= ဤ
 သင်ချစ်သားတို့ စဉ်းစားလို၊ မရနိုင်တဲ့ ပူဇော်မှု
 တော်ယအကြိမ်

အထူးသည်။ မယုံ=ငါဘုရား၏။ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန= ဘုရား : တေဇော် အာနုဘော်ကြောင့်။ နေဝ နိဗ္ဗတ္တော= ဖြစ်သည်မဟုတ်။ နာဂ+ဒေဝ+ဗြဟ္မာနု- ဘာဝေန= နဂါးတန်ခိုး၊ နတ်တန်ခိုး၊ ဗြဟ္မာတန်ခိုး ကြောင့်။ န နိဗ္ဗတ္တော=ဖြစ်သည်မဟုတ်။ အပိစ ခေါ်= စင်စစ်သော်ကား။ အပ္ပမတ္တကပရိစ္ဆာဂါနုဘာဝေန= အနည်းငယ်မျှ မပြောပလောက်တဲ့ တောပန်း ကလေး၊ ဆောင်းလို၊ ဟောင်းပြီးသော ထီး ကလေး၊ ဝတ်ရုံ၍ ဟောင်းပြီးသော အပေါ်ရုံ= စုလျားတဘက်ကလေး၊ အနည်းငယ်မျှသော ရေတို့ ဖြင့် လှူဒါန်း ဆွတ်ဖျန်းတင်လှူပူဇော်ရတဲ့ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တော= ယခုဘဝ ဘဝင်ကျအောင် အတ္တတစင်စစ် ဖြစ်ခဲ့လေ ပြီ....။

ဤကဲ့သို့ မိန့်တော်မူပြီး စောစောက ဘုန်းကြီး ရွတ် ခဲ့တဲ့ ဂါထာဖြင့် ဒေသနာနိဂုံး ဤကဲ့သို့ အဆုံးသတ် တော်မူတယ်....။

မတ္တာသုခ ပရိစ္ဆာဂါ၊ ပဿေ စေ ဝိပုလံ သုခံ။
စဇေ မတ္တာသုခံ ဧရော၊ သမ္ဗဿ ဝိပုလံ သုခံ။ ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့....။
မတ္တာသုခပရိစ္ဆာဂါ=ရေပွက်ပမာ ခံဏတာမျှ သင်္ချာ နည်းလှ မပြောပလောက်တဲ့ သုခချမ်းသာ ဝေဒနာ ကို အာသာမကွက် မရွေ့ရမနှောင့်ယှက်ပဲ ရက်ရက် တတိယအကြိမ်

ကြည့်ဖြူ စွန့်လှူခြင်းကြောင့်။ ဝိပုလံ သုခံ = လူ့ ရပ်
 နတ်ဌာန နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိချမ်းသာ ပြန်ပြောစွာ
 ကို။ ဝေ ပဿေ = ပညာမျက်စိ မျှော်ထောက်ကြည့်
 သော် တိတိထင်ထင် အကယ်၍ လင်းလင်း မြင်ငြား
 အံ့။ မိရော = အကျိုးရှိလင့် မရှိလင့်ကို ချိန်နှင့်နှုန်းပြိုင်
 ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် မဏ္ဍိုင်ခေါင်းဖူး ဉာဏ်ထူး ဝိုင်ဘိ
 ပညာရှိသည်။ ဝိပုလံ သုခံ = လူ့ ရပ် နတ်ဌာန နိဗ္ဗာန်
 တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိချမ်းသာ ပြန်ပြောစွာကို။ သမ္ပဿံ-
 သမ္ပဿန္တော = ဉာဏ်ပညာစက္ခု မျှော် ထောက် ရှု
 လျက်။ မတ္တာသုခံ = ရေပွက်ပမာ ခဏတာမျှ သင်္ချာ
 နည်းလှ မပြောပလောက်တဲ့ သုခချမ်းသာ ဝေဒနာ
 ကို။ စဇေ-စဇေယျ = ရက်ရက်ကြည့်ဖြူ စွန့်လှူရာ၏။

ဤ ဂါထာအရ စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်းပါ။ မကြာမီ နေ
 ရက်အတွင်းမှာ မိမိတို့ ဘုရား ဝေတီတော် မြတ်အား
 ဆွမ်းတော်ပွဲများစသည်တင်ကြလှူကြတော့မယ်။ မိမိတို့
 တင်လှူကြမည့် ဘုရားဝေတီတော်မြတ်ရဲ့ အခြေအနေ
 ကို ဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုလျှင် သူသီမပဇနက
 ဗုဒ္ဓါရဲ့ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ ဝေတီထက် မြင့်မြတ်တဲ့
 သဗ္ဗညုဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ဓာတ်တော် မွေ့တော်
 ကိန်းတည်ရာ ဝေတီတော်ဖြစ်တယ်။

ပူဇော်ဖွယ်ဝတ္ထုကလဲ အဆင့်အတန်း မြင့်မား လှပါ
 တယ်။ အလောင်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားမှာ ရကတတ်ဆန်း
 တောပန်း ကလေးများကို တင်လှူကော်ရော် ပူဇော်
 တော်မူခဲ့ရတယ်။ ယခု မိမိတို့မှာ လွန်စွာ တင့်တယ်တဲ့

၆၇၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မေမ္ဗူပန်းတွေ၊ ယနံ့တစ်ကြိုင်ကြိုင် လှိုင်နေတဲ့ နှင်းဆီ
ပန်းတွေ၊ စံပယ် မြတ်လေးပန်းတွေနဲ့ ပူဇော်ကြရတယ်။
ဘယ်လောက် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းသလဲ၊ အလေး
အနက် စဉ်းစားကြပါ။

အလောင်းတော် သင်္ခယုဏ္ဏားမှာ စေတီရင်ပြင်၌
သဲကလေးပဲ ခင်းတော်မူနိုင်ခဲ့တယ်။ ယခု မိမိတို့မှာ
ဘုရားရင်ပြင်တော်၌ ရှေးခေတ်က ဆိုလျှင် အင်္ဂတေ
နဲ့ အုတ်ခင်းကြတယ်။ ယခုခေတ်မှာတော့ သာသနာ့
အခင်းတို့၊ ကျောက်အေးပြား အခင်းတို့ကို သူတစ်ခန်း
ငါတစ်ခန်း လှူဒါန်း ခင်းထားကြတယ်။

တစ်ခါ ဆက်ပြီး စဉ်းစားကြစမ်းပါဦး။ အလောင်း
တော် သင်္ခယုဏ္ဏားကြီးမှာ တံခွန်ရယ်လို့ လှူစရာ မရှိတဲ့
အတွက် မိမိကိုယ်ပေါ်မှာ ဝတ်ရုံလာခဲ့တဲ့ အပေါ်ရုံ
စုလျှား တဘက်ကို ပဉ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့ စေတီတော်မှာ တံခွန်
လုပ်ပြီး လှူဒါန်းရတယ်။ ယနေ့ မိမိတို့မှာ တံခွန်လှူချင်
တယ် ဆိုလျှင် ဖိတ်ဖိတ်တောက် ရွှေတံခွန်လုံး ရွှေတံခွန်
ဖျားတွေ တဖွားဖွား တမားမား လှူလိုက်ကြရတာ၊
အားရဝမ်းသာစရာပါ။ ဆုတောင်းမမှားဖို့ပဲ အရေး
ကြီးကြတယ်နော်။

ဟို....ထီးအလှူကို ကြည့်ဦးမည်လား။ အလောင်း
တော် သင်္ခယုဏ္ဏားကြီး လှူဒါန်းခဲ့ရတဲ့ ထီးဟာ “သူ
ဆောင်းလို့ ဟောင်းလေပြီးသော ထီးလေး” ဆိုတော့
ယနေ့အိန္ဒိယနိုင်ငံက ပုဏ္ဏားတွေဆောင်းကြတဲ့ ထီးထက်

တော့ မသာရာတန်ပါဘူး၊ အလွန်ဆုံး ဝိုးစ ထီးထောက်
 ဝဲ စေတီတော်မှာ လှူခဲ့ရတယ်။ အဲဒါကြောင့် အရဟတ္တ
 ဖိုလ်အထွတ်တပ်တဲ့ သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ် တည်းဟူသော
 ဓမ္မထီးဖြူကြီး၊ ဆောင်းတော်မူရတဲ့ အပြင် ကိုးယူဇနာ
 ခရီးမှာ အကျိုးဆက် အကျိုးဖျားအနေနဲ့ လူ့ထီးဖြူ
 နတ်ထီးဖြူ၊ မြဟ္မာ့ထီးဖြူတွေ အထက်ဘဝဂ် အကနိဋ္ဌ
 မြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် မိုးလျက် မိုးလျက် အပူဇော်ခံ
 ရတယ်။

ကိုင်း...ယနေ့ ဒကာ + ဒကာမတွေ မူဇော်ကြရတဲ့
 ဘုရားရဲ့ ထီးကို ကြည့်ကြစမ်းပါ။ တကယ့်ရွှေထီးကြီး =
 သိင်္ဂီနိုက် ရွှေစင်တွေ့လှည်းတဲ့ ရွှေထီး အစစ်ကြီးကို
 လှူကြရတာ၊ “လှူဒါန်းရတဲ့ ဝတ္ထုတွေဟာ ဘယ်
 ကယောက် အဆင့်အတန်းမြင့်မားတယ်” ဆိုတာ စဉ်း
 စားကြည့်ကြပါ။ ဆုတောင်းတတ်ဖို့ပဲ အရေးကြီးတယ်။

ထိုသို့ ဆုတောင်းရာမှာလဲ-

အကယ်၍ ဘုရားဆုတောင်းသူဖြစ်လျှင် “ဣဒံ မေ
 ပုညံ သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏဿ ပစ္စယောဟောတု” ဟု
 ဆုတောင်းရပါမည်။

အကယ်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆု တောင်းသူဖြစ်လျှင်
 “ဣဒံ မေ ပုညံ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏဿ ပစ္စယော
 ဟောတု” ဟူ၍ ဆုတောင်းကြရပါမည်။

တတိယအကြိမ်

၆၇၄ ထိပိဋကဓရ ဟောခဉ်တရား (တတိယတွဲ)

အကယ်၍ သာဝကဆု တောင်းသူဖြစ်လျှင် ‘‘ဣဒံ
မေ ပုညံ သာဝက မောဓိဉာဏဿ ပစ္စယော
ဟောတု’’ ဟူ၍ ဆုတောင်းကြရပါမည်။

ယခုအခါ အားလုံးအတွက် ဘုန်းကြီး တောင့်တ
ချင်တဲ့ အပ္ပမာဒဆုတောင်းနဲ့ ဆုတောင်းပြီး တရားပွဲကို
အပြီး အဆုံး နိဂုံးအုပ်ကြရအောင်....။

အပ္ပမတ္တာ သဒါဟောထ၊ ဥတွာ သင်္ခါရဓမ္မတံ။
သကိစ္စ+မနုယုဥဂ္ဂေါ၊ နတ္ထိ နော မစ္စသင်္ဂရံ။

သာဓဝေါ = နှလုံးပျော့ပျောင်း အို-သူတော်
ကောင်းတို့....။ သင်္ခါရဓမ္မတံ=ကိုယ်ကဏ္ဍပုံ ဖြစ်လို
တုံလည်း တစ်ဖုံဆင်ကွဲ သူတနဲ့ဖြင့် ဖောက်လွှတ်သိစွာ
ရုပ် နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ ဓမ္မတာကို။ ဥတွာ
ဇာနာထ=

ယခုပင်လျှင် မအိုခင်က၊

ယခုပင်လျှင် မနာခင်က၊

ယခုပင်လျှင် မသေခင်က-

ကြိုတင်ကာကြီးကုတ် သိမြင်အောင် အားထုတ်ကြပါ
ကုန်လော့။ ဥတွာ=ကြိုတင်ကာကြီးကုတ် သိမြင်
အောင် အားထုတ်ကြပြီးလျှင်။ သဒါ=နေ့နေ့ ညည
တတိယအကြိမ်

ခပ်သိမ်းသော ကာလ၌။ အပ္ပမတ္တာ = အပ္ပမာဒ
တရား လက်ကိုင်ထား ကြကုန်သည်။ (ဝါ) အပ္ပမတ္တာ =

မမျှော်လင့်ဘဲ၊ ဖြိုနိုးကနဲ၊ ရောက်စွဲ နာဗျာဓိ။

မမျှော်လင့်ဘဲ၊ သူ၏နဲ့၊ အိုလဲ အိုနိုင်၏။

မမျှော်လင့်ဘဲ၊ ဖြိုနိုးကနဲ၊ ဖောက်လွှဲ သေနိုင်၏ဟု
သတိလှိုက်လှဲ စိတ်ဝယ် စွဲကုန်ကြသည်။ ဟောထ =
ကော်စင်စစ် ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

နော = တဏှာမာရ်ညွတ် ခန္ဓာဝဋ်မှ ကျွတ်ဆု
ရည်ခြွေ ထိုတစ်တွေအား၊ (ဝါ) နော = တဏှာ
တည်းဟူသော မာရ်မင်း၏ ညွတ်တွင်း၊ ခန္ဓာတည်း
ဟူသော သံသရာဝဋ်အတွင်းမှ လွတ်ကင်းရန် ရည်ချွေ
ထိုတစ်တွေအား။ မစ္ဆုသင်္ဂရံ = မစ္ဆုမည်လျှင်း ရှင်သေ
မင်းနှင့် အတွင်းကြိတ်ပူး မိတ်ရည်နူး၍ နှစ်ဦး နှစ်ဖက်
ချိတ်အဆက်ဖြင့်-

ဤရက် ခါမူ သေအံ့ဟူ၍၊

ဤလ ခါမူ သေအံ့ဟူ၍၊

ဤနှစ် ခါမူ သေအံ့ဟူ၍-

သဘောတူ အချိန်းအချက်၊ စာချုပ် စာတမ်း
စာရွက်တို့နှင့် လက်ဆောင် တစိုးထိုး၍ ထားခြင်း
သည်။ နတ္ထိ = လူတိုင်းကော် မဒ္ဒိမှန်၏။

၆၇၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တသ္မာ=ထိုကြောင့်။ သကိစ္စ=ခုဝတ္တမာန် ပစ္စုပ္ပန် နှင့် တမလွန် နောက်နှောင်း ဒေါက်ရှောက်(တောက် လျှောက်) ကောင်းအောင် ရွယ်ချောင်းဆုပန် စိတ် ရည်သန်သည့် နှစ်တန်သော လောက ဓမ္မစီးပွား ကိုယ့်ကိစ္စများကို။ အနုယုဉ္ဇေဂေါ = လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ဂါ) သကိစ္စ+မနုယုဉ္ဇေဂေါ = ရုပ် နာမ်နှစ်ပြင် ကိုယ်ဖြစ်ချင်သလို မဖြစ်ဘဲ သူရိဖြစ်ချင်သလိုသာ ဖြစ်ကြတဲ့ သဘာဝသူ့ဉာဏ်ကို သမ္ပဇဉ် နှိုင်းညှိ အမှန် အတိုင်းသိကြ၍ မိမိတို့ဆိုင်ရာ နှစ်ပြာသော လော က+ဓမ္မ စီးပွား ကိုယ့်ကိစ္စများကို ရှည်လျားလာလ အချိန်ကိုမဆွဲကြဘဲ ယခုကပင် အရေးတွင်အောင် ကြိုတင်ကာကြိုးကုတ် ကျင့်ကြံအားထုတ် နိုင်ကြပါ စေကုန်သတည်း....။

သာဓု သာဓု သာဓု။

ရတနသုတ္တန် တရားဓမ္မာ
ပြုံးပါပြုံး

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)
ဤတွင်ပြုံး၏။

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ၏
တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)
မှတ်သားဖွယ် ကောက်နုတ်ချက်

အက္ခရာစဉ် အညွှန်း

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အ မှု ဩ		အ မှု ဩ	
အကြမ်းမူ အနုနှင့်သာ		အယုတ်တမာ၊	
အောင်စေရာ	၂၈၆	မိုက်ခိုင်းစွာသား	၂၄၂
အဂ္ဂိကဓဋ္ဌိလ	၅၀၃	အရုပ်ဆိုး သူခိုးထင်	၁၇၇
အဂိဝိဇ္ဇာဗေဒင်တတ်တဲ့ပုဏ္ဏား	၁၈၄	အရှင်မွေး နေ့ချင်းကြီး	၇၇
အဆိပ်ထန်တဲ့ မြေ	၁၃၅	အသက်ငယ်သူလေး	၄၄၀
အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်	၅၀၃	အဟော အနတ္တ	၅၆၅
အညွန့်ပေါ် အဖူးဆင်သည်	၆၁၆	အဟောဒုက္ခ	၅၆၅
အဓိကရုဏ်း	၃၆၄	အာကာသဋ္ဌမိမာန်	၂၆၅
အန္တဝန-အကန်းတောလို့		အာယတနကမ္မဋ္ဌာန်း	၄၅
ခေါ်တဲ့အကြောင်း	၃၆၉	ဣတ္ထိဘာဝရုပ်	၅၁၈
အနိစ္စလို့သိရန်အကြောင်း		ဣဒ္ဓိမန္တရသေ့ပရိမိုင်	၂၉၀
၄-ချက်	၅၇၃	ဤအကျိုးသုံးပါး	၂၅၇
အနုဘာရ	၅၇	ဤရည်ရွယ်ချက်သုံးရပ်ဖြင့်	၂၄၅
အဘိမင်္ဂလဒပလ္လင်	၂၆၃	ဥပဓိဝိပတ္တိ	၁၄၇
အမျက်ကောဓ၊		ဥပပါရမိဆယ်ပါး	၅
ခြောင်းခြောင်းထ	၁၉၅၊ ၁၉၇	ဇနီသားကောင်	၂၄၆
အမျှပေးဝေတဲ့ ကုသိုလ်ရှင်အဖို့	၇၃	အိုးရွဲ စလောင်းရွဲ	၂၇၃
အမွန်း	၆၁၇	အန်ကြိတ်တဲ့အခြေအနေ	၄၀၉

တတိယအကြိမ်

၆.၇၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (ထတိယတွဲ)

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
		စ	
အိန္ဒိယရွဲ ဟဉ်ကျေးမှု	၂၄၄	ဝါဇ်သားကို ငါချစ်အပ်သလို	၂၅၅
အိမ်	၃၄	ငုံး	၃၄
		စ၊ ဆ၊ ဇ	
		က မှ င	
ကတိကဝတ်	၂၄၇	စရဏတရား ၁၅-ပါး	၄၈၆
ကလာပသမ္ပသနနည်း	၅၆၁	စတုဇကိုယ်	၃၉၃
ကာလဝိပတ္တိ	၁၇၇	စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း	၄၂
ကပ္ပဋ္ဌိတီ	၃၄	စောရပဋိဗာဟန	၂၄၅
ကုမာရကဿပလို		စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း	
ခေါ်ရတဲ့ အကြောင်း	၃၆၈	ကုဋေတစ်သိန်း တိုင်တိုင်	၆၀၄
ကေသရာ ခြင်္သေ့မင်း	၂၇၅	ကျွယ်ဝတ္တနက	
ကိုရင်စွမ်းနိုင်လျှင်ယူပါ	၁၂၆	ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ရုပ်	၅၂၀
ကျီစယ်ဆမှုပြုပုံ	၁၃၄	စစ်သူရဲကောင်း	၂၅၇
ကျူ	၃၅	ဝိကြကထိက	၃၄၀
ကျောက်ခဲအောက်		ဝိရကာလသာဝနာ	၆
မြန်ကျသလို	၂၆၆	စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့	၅၉၆
ကြာဆက်နိုး	၆၂၅	ဆရာတော်ဦးဇုန်	၅၁၁
ကြည့်ခြင်းကြီး ၅-ပါး	၂၇၀	ဆိမ်းကူးကြတယ်ဆိုပါစို့	၇၁
ကံ့ကော်ဒန်ပူ	၄၃၁	ဆေးနည်းစာ	၄၂၇
ခန္ဓာ အာယတန		ဗမ္မုဒိပ်အနွံပျံ့တဲ့	
ဓာတ်သစ္စာလင်္ကာကျမ်း	၅၁၄	အသံကြီး ၄ မျိုး	၂၇၇
ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်း	၅၁၃	တ၊ စ၊ ဝ၊ န	
ခခတ္ထသုံးပါး	၄၆၆	တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်း	၁၀၆
ခြတောင်ပို့	၁၅၆	တဏှာလောဘဖြစ်ပြီး	
ဂတိဝိပတ္တိ	၁၇၇	သေလျှင်	၁၅၇
ဂဗြာ	၂၆၀	တိတ္ထိဆရာကြီး ၆-ဦး	၄၃၆
ဂယာသီသတောအုပ်	၃၅၉	တိတ္ထိယ ပရိဝါသ်	၅၀၃
ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်း	၃၀၁	တောဒေယျပုဏ္ဏား	၁၅၃

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
	တ-၁-၈-န		ပ မှ မ
တောင်အဆီ	၇၃	ပုခက်တုင်းက ကလေး	၂၅၄
တောင်တုင်းအကျော် မ ကာရ		ပုဗ္ဗေဝသန္နိဝါသအကြောင်း	၁၅၈
လောပ ခင်ကြီးပျော်	၂၃၈	ပုဗ္ဗာဝရုပ်	၅၁၈
ဝါယဠဥပသမ္ပဒါ	၁၄၃	ပေးနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ထံ	
ဒိဗ္ဗာကျအဘိညာဉ်ရကြောင်း	၅၆	သွားတောင်းမှ	၂၄၂
ဒေဝတာဗလီ	၃၃၁	ပားပုကလေး	၃၈၅
ဒေဝသိကဝဠုနသမာပတ်	၁၅၉	ဗုဒ္ဓကိစ္စ	၂၅၈
ဓမ္မန္တေဝါသိဏ	၆၄၉	ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျကပ်	၂၄၅
နန္ဒိရာဂဝေါ တဏှာ	၄၁၆	ဘဝပုံးကွယ်ပြီ	၁၆၉
နိဂြောဓိဂဇာတ်	၃၇၅	ဘူမဠကဗိမာန်	၂၄၃
နိရန္တရဘာဝနာ	၆	သွဲဖြူလက်နက်	၂၈၃
နိရဝသေသဘာဝနာ	၆	သွဲဖြူလက်နက် သီလူးစက်	၂၈၂
နတ်မုန့်တွေ	၈၄	မဇ္ဈေဒုမ္မား	၂၁၀၊ ၂၁၃
		ပနာလိငြား	၂၀၁၊ ၂၀၃
	ပ မှ မ	မန္တမကျိုး	၂၁၇၊ ၂၂၁
ပဋိထုဇနိသေဓန	၂၄၅	မရီမုန့်	၈၁
ပညာပါ မဟုတ်ဖူး	၅၃၃	မရီဟူသောစကား	
ပဏ္ဍုကမ္မလာ	၂၀	မကြားရပါလို့	၈၃
ပယောဂဝိပတ္တိ	၁၇၇	မဟာစုန္ဒ	၁၀၅
ပရမတ္ထဒါနပါရမီ ဆယ်ပါး	၅	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိခြောက်ဆယ့်သုံးပါး	၄၉၁
ပရမတ္ထပါရမီ ဆယ်ပါး	၅	မောဟပုံးလွမ်း	၂၂၆၊ ၂၃၀
ပဟေဠိ	၃၇၇	မင်းစည်းစိမ်ဖြင့် မေ့လျော့ပြီး	၂၄၈
ပါဏာတိပါတ်	၁၈၄၊ ၁၈၆	မျက်စဉ်းကျောက်ကို	
ပါယာသိထညေသုတ္တန်	၄၂၀	သေးပစ်ဆလို	၁၅၇
ပါရမီ	၄	မျက်စဉ်းကျောက်ကြီး	၁၅၆
ပါရမီ ဆယ်ပါး	၅	မျက်စောင်းထိုး	၄၀၉
ပါးစပ်ကချို လက်ကတို့မှ	၃၁	မျက်လုံးလက်နက်	၂၈၃

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ယ၊ရ၊ဇ၊ဝ၊သ၊ဟ		သ၊ ဟ	
ယသောရတ	၃၇၂	သင်္ဂဇာဆရာတော်ဘုရားကြီး	၁၅၀
ရိုက်ပုတ်ညှိုးဆဲ	၁၈၉၊ ၁၉၂	သစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း	၄၆
ရှင်ဖေဝဒတ်	၃၅၉	သဒ္ဓါကြည်စေ	၃၀၉
ရှင်ပြုတယ်	၁၀၅	သဗ္ဗညုပဝါရဏာ	၄၄၃
ရွှေကံရွှာမိုး	၆၁၂	သမ္ပတ္တိ ၄-ပါး	၁၇၆
ရွှေအိုးကြီးတစ်လုံး	၁၃၉	သမ္ပတ္တိစက် ၄-ပါး	၈၇
လ	၂၇	သရဏ	၅၀၁
လက်နက်ကြီး ၄-မျိုး	၂၈၂	သရဏဂုံခံတတ်ကြသည်	၃၂၇
လယ်တီဆရာတော်	၅၁၄	သာတာဂိရ	၂၆၆
ဝစီဝိညတ်ရုပ်	၅၂၆	သာဝဏပဝါရဏာ	၄၄၄
ဝစီသစ္စာ	၂၉၇	သုဘလုလင်	၁၅၃
ဝရဇိန်လက်နက်	၂၈၃	သုဘသုတ်	၂၃၆
ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်	၃၉	သံတင်းပုတ်လက်နက်	၂၈၃
ဝိရတိသစ္စာ	၂၉၇	သံဝေဂစကား	၃၅၈
ဝေနေယျလောကန	၂၅၆	ဟိနပ္ပဏိတဖြစ်ပုံကို	၁၇၁
သက္ကစတထူး	၆	ဟေမဝတ	၂၆၆

ဟောစဉ်တုးတော်များ တတိယတွဲ

မှတ်သားဖွယ် ကောက်နုတ်ချက် စာက္ခရာစဉ်အညွှန်း ပြီးပြီ။

တတိယအကြိမ်